F12.5
[Työtilasto]

ARBETSSTATISTIK.

I.

UNDERSÖKNING

AF

TOBAKSINDUSTRIN

I

FINLAND.

PÅ UPPDRAG AF INDUSTRISTYRELSEN OCH UNDER DESS ÖFVERINSEENDE VÄRKSTÄLD

AF

G. R. SNELLMAN.

HELSINGFORS,
KEJSERLIGA SENATENS TRYCKERI,
1903.

24212

Innehållsförteckning.

Sid.

Rättelser och tillägg . . . . . VII.
Anlitade källor . . . . . VIII.
Till *Hans Kejserliga Majestät* . . . . . XI.

Inledning.

Kap. I. Tillkomsten af de arbetsstatistiska undersökningarna.

Det första uppslaget inom Helsingfors Arbetareförening . . . . . 3.
Petitionsförslag i Borgareståndet vid landtdagen 1897 . . . . . 3.
Allmänna petitionsutskottets betänkande . . . . . 3.
Betänkandets behandling inom ståndеn . . . . . 5.
Underdånig petition . . . . . 6.
Petitionsförslag i Ridderskapet och Adeln vid landtdagen 1900 . . . . . 6.
Petitionsförslagets remiss . . . . . 6.
Petitionsförslag i Borgareståndet vid landtdagen 1900 . . . . . 7.
Petitionsförslagets remiss . . . . . 8.
Ekonomieutskottets betänkande . . . . . 8.
Reservation . . . . . 9.
Betänkandets behandling inom ståndеn . . . . . 9.
Underdånig petition . . . . . 10.
Industristyrelsens och Statistiska Centralbyråns förslag . . . . . 10.
Arbetsstatistiken i Belgien, Österrike, Italien, Norge och Danmark . . . . . 27.
Den tyska tobaksenqûeten af 1878 . . . . . 28.
Förändringar i Tysklands arbetsstatistik . . . . . 30.
Förändringar i Sveriges arbetsstatistik . . . . . 31.
Kejserliga Senatens beslut . . . . . 35.
Kommissionens sammansättning . . . . . 36.
Kommissionens sekreterare . . . . . 36.

Kap. II. Frågeformulär. Primäruppgifternas insamlande.

Frågeformulären . . . . . 37.
Primäruppgifternas insamlande . . . . . 49.

Kap. III. Tobaksodling och tobaksfabrikation.

Tobakens tidigaste förekomst . . . . . 51.
Tobaksplantan och dess odling . . . . . 52.
Skörd per ha . . . . . 54.
Tobaksodlingens räntabilitet . . . . . 54.
Tobaksproduktionens storlek . . . . . 54.

Sid.

Tobaksförbrukningen per invånare . . . . . 55.
Tobakens torkning . . . . . 55.
Tobakens svettning . . . . . 55.
Olika slag af tobak . . . . . 56.
Tobakens kemiska sammansättning . . . . . 57.
Tobaksrökens sammansättning . . . . . 58.
Tobakens förberedande behandling vid fabrikerna . . . . . 58.
Tillvärkning af papyrosser . . . . . 60.
Tillvärkning af piptobak . . . . . 61.
Tillvärkning af cigarrer . . . . . 62.
Tillvärkning af tuggtobak . . . . . 64.
Tillvärkning af snus . . . . . 65.

Kap. IV. Den svensk-finska lagstiftningen rörande tobak. Tullen på tobak i Finland. Importen af tobak till Finland.

Tobaksodlingen och tobaksindustrin i Sverige och Finland under 1600- och 1700-talen . . . . . 66.
Tobakstullen i Finland efter år 1809 . . . . . 68.
Importtullarna . . . . . 68.
Exporttullarna . . . . . 74.
Beräkning af tara . . . . . 75.
Enhetsvärden . . . . . 75.
Jämförelse mellan tullsatserna och enhetsvärdena . . . . . 75.
Olika slag af tobaksbeskattning . . . . . 76.
Importen af tobak till Finland . . . . . 77.
Exporten af tobak från Finland . . . . . 88.
Tullinkomster genom tobaken . . . . . 89.
Tobaksodling i Finland . . . . . 90.

Kap. V. Tobaksindustrin i Finland.

Arbetsställen, arbetare och produktionsvärde . . . . . 91.
Produktionen 1901 . . . . . 94.
Ph. U. Strengberg & C:o A. B:s tobaksfabrik . . . . . 95.
H. Borgström J:rs tobaksfabrik . . . . . 100.
Aktiebolaget Tollander & Klärichs tobaksfabrik . . . . . 100.
P. C. Rettig & C:os tobaksfabrik . . . . . 102.

Arbetsstatistik.

Kap. VI. Arbetsställen.

Arbetsställenas ortsfördelning . . . . . 107.
Aktiebolag . . . . . 108.
Tillvärkningens art . . . . . 108.
Fördelning efter arbetarenas antal . . . . . 109.
Arbetsmaskiner . . . . . 110.

Kap. VII. Arbetarenas yrkesgren och yrkesspecialitet.

Fördelning på yrkesgrenar . . . . . 112.
Papyrosstillvärkning . . . . . 114.
Cigarrtillvärkning . . . . . 115.

Sid.

Piptobakstillverkning . . . . . 116.
Tuggtobakstillverkning . . . . . 116.
Snustillverkning . . . . . 116.

Kap. VIII. Arbetarenas kön, ålder och civilstånd.

Könsfördelning . . . . . 117.
Åldersfördelning . . . . . 118.
Civilståndsfördelning . . . . . 123.

Kap. IX. Arbetarenas födelseort . . . . . 126.

Kap. X. Arbetarenas familjer.

Faders yrke . . . . . 128.
Makes yrke . . . . . 129.
Moders yrke . . . . . 130.
Makas yrke . . . . . 130.
Arbetarenas tidigare yrken . . . . . 131.
Arbetarenas barn . . . . . 131.
Antalet personer som lifnära sig af tobaksindustrin . . . . . 133.

Kap. XI. Arbetstid.

Ålder vid inträdet i yrket . . . . . 135.
Anställningstid hos senaste arbetsgifvare . . . . . 137.
Ordinarie arbetstid . . . . . 140.
Öfvertidsarbete . . . . . 142.
Arbetstidens början och slut, raster . . . . . 144.
Reglementen och kontrakt . . . . . 145.
Hemarbete . . . . . 147.

Kap. XII. Arbetarenas språk- och bildningsförhållanden . . . . . 148.

Kap. XIII. Understödskassor och föreningar. Arbetsinställelse.

Understödskassor för tobaksarbetare . . . . . 151.
Försäkring mot olycksfall i arbetet . . . . . 159.
Nykterhetsföreningar . . . . . 160.
Fackföreningar . . . . . 160.
Öfriga föreningar . . . . . 160.
Arbetsinställelse . . . . . 160.

Kap. XIV. Arbetarenas hyresbelopp . . . . . 163.

Kap. XV. Arbetarenas hälsa.

Nikotinförgiftning . . . . . 165.
Invärkan af tobaksdam . . . . . 169.
Arbetarenas hälsotillstånd . . . . . 171.
Dödsfall bland tobaksarbetare . . . . . 177.
Läkareundersökning af arbetarena . . . . . 179.

Kap. XVI. Arbetarenas löneförhållanden.

Materialets beskaffenhet . . . . . 180.
Veckoinkomst . . . . . 184.
Årsinkomst . . . . . 196.

Sid.
Aflöningsform . . . . . 206.
Aflöningsdag . . . . . 207.
Öfriga förmåner . . . . . 208.

Kap. XVII. Arbetslokalernas beskaffenhet.

Arbetslokalerna . . . . . 209.
Matsalar, kök m. m. . . . . 213.

Tabeller.

Tab. 1. Arbetsställenas ortsfördelning, firmanamn, antal redovisade arbetare och tillverkningars art . . . . . 3.
» 2. Arbetarenas fördelning på olika yrkesgrenar . . . . . 4.
» 3. Arbetarenas fördelning på yrkesgren och yrkesspecialitet . . . . . 6.
» 4. Sammandrag af arbetarenas fördelning efter kön, ålder och civilstånd . . . . 9.
» 5. Arbetarena länsvis, fördelade efter kön, civilstånd och ett-års åldersklasser . 10.
» 6. Arbetarena länsvis, fördelade efter kön, civilstånd och 5-års åldersklasser . . 14.
» 7. Arbetarenas medelålder . . . . . 16.
» 8. Arbetarenas födelseort . . . . . 17.
» 9. Arbetarenas födelseort i förhållande till arbetsorten . . . . . 18.
» 10. Moders yrke . . . . . 19.
» 11. Makas yrke . . . . . 19.
» 12. Faders yrke . . . . . 20.
» 13. Makes yrke . . . . . 20.
» 14. De manliga arbetarenas yrken före inträdet i tobaksyrket . . . . . 22.
» 15. De kvinliga arbetarenas yrken före inträdet i tobaksyrket . . . . . 22.
» 16. Arbetares barn, sysselsatta i tobaksindustrin . . . . . 23.
» 17. Arbetarenas barn i lifvet . . . . . 24.
» 18. Arbetarenas hemmavarande barn . . . . . 26.
» 19. De manliga arbetarena fördelade efter ålder vid inträdet i yrket . . . . . 28.
» 20. De kvinliga arbetarena fördelade efter ålder vid inträdet i yrket . . . . . 30.
» 21. De manliga arbetarena fördelade efter tid för och ålder vid inträdet i yrket 32.
» 22. De kvinliga arbetarena fördelade efter tid för och ålder vid inträdet i yrket 34.
» 23. De manliga arbetarenas anställningstid hos senaste arbetsgifvare . . . . . 36.
» 24. De kvinliga arbetarenas anställningstid hos senaste arbetsgifvare . . . . . 38.
» 25. Arbetstid per vecka . . . . . 40.
» 26. Öfvertidsarbete . . . . . 42.
» 27. Tiden för arbetets början och slut samt raster . . . . . 43.
» 28. Arbetarenas språk- och bildningsförhållanden . . . . . 44.
» 29. Sjuk- och begrafningshjälpskassor för tobaksarbetare . . . . . 46.
» 30. Arbetare, som äro delegare i understödskassor . . . . . 47.
» 31. Arbetare, som äro medlemmar af nykterhetsförening . . . . . 48.
» 32. Arbetare, som äro medlemmar af fackförening . . . . . 48.
» 33. Arbetarenas hyresbelopp . . . . . 49.
» 34. De manliga arbetarenas hälsotillstånd i olika åldrar . . . . . 50.
» 35. De kvinliga arbetarenas hälsotillstånd i olika åldrar . . . . . 52.
» 36. Bland arbetarena förekommande sjukdomar . . . . . 54.

Sid.

Tab. 37. Arbetarena fördelade efter yrkesspecialiteter och veckoinkomst . . . . . 56.
» 38. Arbetarena fördelade efter yrkesspecialiteter, arbetsorter och veckoinkomst . 58.
» 39. Arbetarena fördelade efter yrkesspecialiteter, åldersklasser och veckoinkomst 68.
» 40. Arbetarena fördelade efter yrkesspecialiteter, arbetstid och veckoinkomst . . 78.
» 41. Arbetarenas medelinkomst per vecka inom olika yrkesspecialiteter, kön och åldersklasser . . . . . 86.
» 42. Arbetarena fördelade efter yrkesspecialiteter och årsinkomst . . . . . 88.
» 43. Arbetarena fördelade efter yrkesspecialiteter, arbetsorter och årsinkomst . . 90.
» 44. Arbetarena fördelade efter yrkesspecialiteter, åldersklasser och årsinkomst . 95.
» 45. Arbetarena fördelade efter yrkesspecialiteter, arbetstid och årsinkomst . . . 100.
» 46. Arbetarenas medelinkomst per år inom olika yrkesspecialiteter, kön och åldersklasser . . . . . 104.
» 47. Arbetare, som aflöna biträden . . . . . 106.
» 48. Arbetare, som aflönas af mellanhand . . . . . 106.
» 49. Aflöningsform inom yrkesspecialiteterna . . . . . 107.
» 50. Aflöningsform på arbetsorterna . . . . . 108.
» 51. Arbetslokalernas beskaffenhet . . . . . 109.

Bihang.

Råmaterial till lönestatistiken . . . . . 1*.

Rättelser och tillägg.

Sid.	5	rad	17	uppifr.	står	fabrikantan	läs fabrikanten.
»	8	»	17	»	»	arbetarestatistik	» arbetsstatistik.
»	11	»	1	»	»	Nordamerikas	» Nord Amerikas.
»	11	»	3	»	»	arbetarestatistik	» arbetsstatistik.
»	11	»	12	»	»	»	» »
»	12	»	2	»	»	»	» »
»	13	»	14	»	»	fult	» fullt.
»	13	»	28	»	»	arbetarestatistik	» arbetsstatistik.
»	13	»	8	nedifr.	»	Departement	» Department.
»	14	»	12	uppifr.	»	arbetarestatistik	» arbetsstatistik
»	14	»	12	nedifr.	»	fult	» fullt.
»	15	»	2	»	»	arbetaresekreteriat	» arbetssekreteriat.
»	16	»	14	»	»	Departement	» Department.
»	22	»	3	»	»	omsorgsfult	» omsorgsfullt.
»	24	»	1	uppifr.	»	Värdefult	» Värdefullt.

» 27 Sista stycket i Industristyrelsens och Statistiska Centralbyråns förslag bör lyda: I den förberedande öfverläggningen af ofvanstående ärende har deltagit öfverintendenten C. G. Sanmark samt i behandlingen af ärendet i sin helhet, förutom undertecknade, äfven förste aktuarien i Statistiska Centralbyrån A. G. Fontell samt andre aktuarien i Statistiska Centralbyrån O. Groundstroem.

Sid. 28 rad 6 uppifr. står Arbetsstatistisches läs Arbeitsstatistisches.
» 30 » 5 nedifr. » arbetarestatistik » arbetsstatistik.
» 31 » 10 uppifr. » Beyrath » Beirath.
» 70 » 11 nedifr. » 1860 » 1861.
» 70 » 9 » » 1860 » 1861.
» 72 » 19 uppifr. » juni » juli.
» 78 » 12 nedifr. » sedan » redan.
» 78 Tillägges anmärkningen: Såsom bekant var året 1900 i afseende å importsiffrorna exceptionelt, i det att de befarade tullförhöjningarna i oktober 1900 föranledde panikartade uttagningar af nederlagsvaror, särskildt också af tobak. Totalimporten af tobak för år 1901 steg endast till 2,510,217 kg med ett värde af 2,403,681 mk.
Sid. 79 rad 1 uppifr. står Tab. 1 läs Tab. I.
» 87 » 1 » » Tab. VI » Tab. VII.
» 88 » 16 » » röktobaken » piptobaken.
» 91 » 6 nedifr. och ff. står: Det är dock att märka, att de fabriker, hvilka företrädesvis göra s. k. bottenpapyrosser, för dessa icke kunna använda maskiner. — Enligt senare erhållet meddelande finnas äfven för bottenpapyrosser maskiner, hvilka leverera god vara.
Sid. 97 rad 10 nedifr. står svarade läs swarade.
» 131 » 16 » » lämnar » lämnas.
» 145 » 12 » » däraf » häraf.
» 158 » 13 » » 2 % af veckolön » 2 % af lön vid likviden.
» 159 » 16 » » § 1 » § 2.
» 159 » 11 » » komma » kommer.
» 164 » 15 uppifr. » öreträdesvis » företrädesvis.
» 170 » 10 nedifr. » slemhuden » slemhinnan.

Anlitade källor.

Bidrag till Finlands officiella statistik: I. Handel och sjöfart åren 1856—1900.
» » » » » XVIII. Industristatistik åren 1884—1900.
Manufakturdirektionens årsberättelser åren 1842—1876.
Handlingar och diskussionsprotokoll vid landtdagarna 1897 och 1900.
Betänkande af komitén för afgifvande af förslag till åtgärder för tuberkulosens bekämpande i landet. H:fors 1900.

Elmquist, Henning: Undersökning af tobaksindustrin i Sverige, Arbetsstatistik II, Sthlm 1899.
Wagner, L. von: Tabakkultur, Tabak- und Zigarrenfabrikation, sowie Statistik des Tabakbaues, Tabakhandels und der Tabakindustrie, Weimar 1888.
Tabakbau, Tabakfabrikation und Tabakhandel im Deutschen Reich und in Luxemburg nach den statistischen Ergebnissen der Arbeiten der Tabak-Enquête-Kommission, Band XLII af Statistik des Deutschen Reichs, Berlin 1880.
Sillén, A. W. af: Svenska handelns och näringarnas historia till år 1809. Sthlm 1886.
Åbo Universitets lärdomshistoria: 6. Naturalhistorien af *Otto E. A. Hjelt* i Skrifter utgifna af Svenska Literatursällskapet i Finland. H:fors 1896.

Hirn, Julius: Finlands Affärsfirmor, H:fors 1901.

Handlingar i Jakobstads stadsarkiv.

Elfving, Fredr.: De viktigaste kulturväxterna. H:fors 1898.

Key-Åberg, Karl: Den tyska riksarbetsstatistikens förvaltningsorganisation i Ekonomisk Tidskrift utgifven af David Davidson, h. 8 år 1902.

Statsvärkspropositionen till Sveriges Riksdag år 1902.

Bulletin de l'Institut international de Statistique, Tome VI, Rom 1892.

Kjellberg, N. G.: Om nikotinförgiftning, föredrag vid femte allmänna svenska läkaremötet i Stockholm 1891.

Dornblüth, Fr.: Die chronische Tabakvergiftung. Serie I n:r 122 af Sammlung klinischer Vorträge, herausgegeben von Richard Volkmann, Leipzig 1877.

Michaelis, Ad. Alf.: Hygiene des Rauchens und der Tabak (Nicotiana Tabacum) nach seinen botanischen, chemischen und medicinischen Eigenschaften und Wirkungen, Leipzig 1894.

Hirt, Ludvig: Die Krankheiten der Arbeiter. Breslau und Leipzig 1871—1878.

Office du Travail: Poisons industriels. Paris 1901.

Holsti, Hugo: Om dödlighetsförhållandena inom olika yrken med särskild hänsyn till lungsoten, i Hygieniska spörsmål upptagna af Hälsovårdsföreningen i Finland. III. H:fors 1890.

Almqvist, Ernst: Allmän hälsovårdslära, Sthlm 1897.

Till Hans Kejserliga Majestät,

från Industristyrelsen,

underdånigst.

Sedan Finlands Ständer vid 1897 års landtdag uti underdånig petition anhållit, att Eders Kejserliga Majestät ville låta värkställa noggran statistisk utredning rörande arbetareförhållandena inom de industriella yrkena, har Kejserliga Senaten

uti skrifvelse af den 1 december 1898 anbefalt Industristyrelsen att i samråd med Statistiska Centralbyrån uppgöra och till Kejserliga Senaten i afseende å pröfning insända förslag till plan för ifrågavarande undersökning jämte beräkning af kostnaderna för densamma. Med godkännande af Industristyrelsens och Statistiska Centralbyråns den 9 maj 1900 afgifna förslag, har Kejserliga Senaten den 14 november 1901 anbefalt Industristyrelsen att i samråd med en kommission af sakkunnige personer utarbeta plan och formulär för insamling af arbetareförhållanden rörande statistiska primäruppgifter för att till Kejserliga Senatens fastställelse öfverlämnas; att till först göra arbetareförhållandena inom landets tobaksindustri till föremål för ifrågavarande undersökning; att, sedan arbetet blifvit utfördt, i samråd med sagda kommission till Kejserliga Senaten inkomma med berättelse öfver undersökningen äfvensom de framställningar och förslag, hvartill densamma kunde gifva anledning; att i god tid under år 1902 inkomma med förslag om enahanda undersökning af annan industrigren jämte beräkning öfver de därmed förenade kostnaderna; samt att, i samråd med Statistiska Centralbyrån och omförmälda kommission, taga i öfvervägande och afgifva utlåtande, huruvida undersökningsarbetets ledning framdeles lämpligare borde öfverlämnas åt en i sådant afseende sammansatt fristående komité af sakkunnige personer. Till medlemmar i kommissionen utsåg Kejserliga Senaten den 13 februari 1902 disponenten för Ph. U. Strengberg & C:o Aktiebolags tobaksfabrik i Jakobstad ***Johan Alfred Holm,*** *disponenten för Aktiebolaget Tollander & Klärichs tobaksfabrik i Helsingfors, arkitekten* ***Hugo E. Saurén,*** *arbetaren vid P. C. Rettig & C:os tobaksfabrik i Åbo* ***Johan Hultin*** *samt arbetaren vid F. Sergejeffs tobaksfabrik i Viborg* ***Alfred Rokkanen.***

Till fullgörande af det gifna uppdraget har Industristyrelsen tvänne gånger haft sammanträden med de af Kejserliga Senaten utsedde sakkunnige och föreligger resultatet af den värkställda undersökningen i den berättelse som Industristyrelsen härmed underdånigst framlägger.

Det har ansetts lämpligt att, efter en redogörelse för förhandlingarna och besluten inom landets åren 1897 och 1900 till landtdag församlade Ständer i anledning af då inlämnade petitionsförslag i nu föreliggande ämne, för Industristyrelsens och Statistiska Centralbyråns i anledning af Kejserliga Senatens befallning afgifna förslag samt för Kejserliga Senatens härom fattade beslut, i berättelsen intaga en relation om tobaksindustrins utveckling i Finland och i sammanhang därmed om förändringarna i tullagstiftningen rörande tobaken, om importen af denna vara till landet, om tobaksodlingen samt om tobaksfabrikationen med särskild hänsyn till de i Finland vid denna fabrikation använda arbetsmetoder. I en särskild afdelning af betänkandet redogöres för de slutledningar, hvartill bearbetningen af det insamlade statistiska materialet gifvit anledning; hvarjämte detta material bifogas i särskilda tabeller.

I anledning af den redogörelse för förhållandena bland arbetarena inom tobaksindustrin, som ingår i förevarande berättelse, har Industristyrelsen icke ansett

sig böra göra några särskilda framställningar eller förslag. Dels kunna ännu ej med bestämdhet några sådana missförhållanden sägas tydligt framträda, hvilka icke med yrkesinspektionens tillhjälp skulle kunna aflägsnas, dels torde det vara för tidigt att på grund af en enda arbetsstatistisk undersökning vidtaga några åtgärder, utan böra resultaten af följande undersökningar först afvaktas.

I skrifvelse af den 1 oktober 1902 har Industristyrelsen redan afgifvit förslag rörande den arbetsstatistiska undersökning, som under innevarande år borde vidtaga, nämligen af den fabriksmässigt bedrifna textilindustrin, hvilket förslag jämväl blifvit af Kejserliga Senaten godkändt.

Helsingfors den 31 mars 1903.

A. F. TIGERSTEDT.

C. P. Solitander. ***Karl Appelberg.***

Edv. Öhrnberg.

INLEDNING.

Kap. I.

Tillkomsten af de arbetsstatistiska undersökningarna.

Det första uppslaget till nedsättandet af en komité för studiet af arbetarenas i de industriella yrkena förhållanden torde gifvits af Helsingfors Arbetareförening. I den skrifvelse, daterad den 27 april 1886, hvari Arbetareföreningen afgaf svar på särskilda af Industristyrelsen i cirkulär framstälda frågor beträffande näringslagen af år 1879 och dess värkningar, föreslog föreningen bland annat

Det första uppslaget inom Helsingfors Arbetareförening.

att Industristyrelsen måtte ingå till Hans Kejserliga Majestät med anhållan om nedsättandet af en utaf vetenskapsmän, arbetsgifvare och arbetare bestående komité för undersökande af orsakerna till och de möjliga botemedlen för de ogynsamma förhållanden, som tyckas hota jämväl vårt lands arbetare.

Detta förslag ledde dock icke till någon särskild åtgärd.

Vid landtdagen år 1897 inlämnades i Borgareståndet af ingeniören *C. E. Holmberg* ett petitionsförslag, hvari petitionären framhöll, att man vid utredandet af arbetarefrågor stötte på en mycket stor svårighet, nämligen den fullständiga bristen på samlade faktiska uppgifter om arbetarenas förhållanden. På grund häraf föreslog petitionären

Petitionsförslag i Borgareståndet vid landtdagen 1897.

att landets vällofliga Ständer hos Hans Kejserliga Majestät underdånigst måtte anhålla om tillsättandet af en komité af sakkunnige, hvilken egde uppgöra plan och låta värkställa statistisk utredning om arbetsdagens längd, dödligheten inom olika yrken med flere arbetarena rörande förhållanden i vårt land.

Petitionsförslaget remitterades till Allmänna petitionsutskottet, som i sitt betänkande förmäler, att utskottet utan nämvärd meningsskiljaktighet kunnat omfatta hufvudsyftet med petitionsförslaget, d. v. s. åstadkommandet af statistisk utredning af arbetareförhållandena. Visserligen egde arbetarefrågan hos oss ej samma omedelbara aktualitetsintresse som i de stora kulturstaterna, där striden mellan kapital och arbete är ett af dagens mest brännande spörsmål, men äfven i vårt land hade på senare tider, jämte de

Allmänna petitionsutskottets betänkande.

naturliga och berättigade ansträngningarna för förbättrandet af arbetareklassens ekonomiska och sociala ställning, kunnat varsnas sträfvanden, som, importerade från utlandets industricentra, icke voro framkallade af motsvarande missförhållanden hos oss och sålunda hotade att ofördelaktigt invärka på vår arbetarerörelses utveckling. Emellertid var det af utomordentlig betydelse för samhällets lugn och arbetarenas egen förkofran, att dessa sträfvanden leddes in på rätt spår. Det låg därför synnerlig vikt uppå, att de frågor, hvilkas lösning för närvarande lifligast åstundades af våra arbetare, erhölle en såvidt möjligt sorgfällig utredning på det att å ena sidan de rättmätiga önskningsmålen måtte kunna på basen af förhandenvarande förhållanden på bästa sätt tillgodoses och det å andra sidan blefve möjligt att med exakta uppgifter ådagalägga i hvad mån de vilkor, under hvilka våra arbetare lefva, hade sin motsvarighet i utlandet och huruvida således reformsträfvandena på detta område hos oss borde taga exempel af arbetarerörelsen i de stora industristaterna. En tillfredsställande behandling af sådana viktiga spörsmål som om normalarbetsdagen, om daglönens storlek, om arbetarebostäder, om konsumtionsföreningar m. m. var naturligtvis omöjlig, så länge erforderligt statistiskt material i ämnet saknades.

Såsom i petitionsförslaget påpekats, rådde i vårt land ännu nästan fullständig brist på samlade fakta, egnade att belysa dylika arbetarenas intressen rörande frågor. Väl hade man på privat väg då och då sökt införskaffa nödiga upplysningar om dessa förhållanden. Sålunda hade Arbetareföreningen i Helsingfors under en följd af år samlat uppgifter beträffande arbetslönens belopp och arbetstidens längd i hufvudstaden. Men det var klart, att en enskild förening svårligen kunde hopsamla dylikt statistiskt material i den omfattning som erforderligt vore. Utskottet var därför af den åsikten, att en utredning af ifrågavarande slag, hvilken med afseende å fullständighet, planmässighet och tillförlitlighet i allo skulle motsvara ändamålet, kunde åvägabringas endast ifall staten tog saken om hand.

Rörande lämpligaste utvägen att åstadkomma en noggran arbetarestatistik hade inom utskottet olika åsikter förfäktats. Å ena sidan hade det anmärkts, att det hos oss vore obehöfligt att enligt Tysklands exempel för ändamålet nedsätta en särskild komité, då landet en gång eger en Statistisk Centralbyrå, som just har att införskaffa och sammanställa statistiskt material. Men å andra sidan hade det framhållits, att en utredning af det synnerligen arbetsdryga och svårlösta slag, som petitionen åsyftade, näppeligen kunde åhvälfvas ett af löpande göromål öfverhopadt ämbetsverk. Åtminstone för insamlandet af uppgifterna och uppgörandet af allmän plan för deras begagnande vore en komité af nöden. Den slutliga bearbetningen af det hopsamlade materialet kunde sedan måhända öfverlämnas åt Statistiska Central-

byrån. Utskottet ansåg sig dock icke böra framlägga något förslag härom i den ena eller andra riktningen, utan ville lämna regeringen öppet att för åvägabringandet af dylika undersökningar anlita den utväg, som befunnes vara lämpligast.

Petitionären hade afsett utrönandet endast af industriarbetarenas förhållanden. Inom utskottet hade dock äfven den åsikten uttalats, att den föreslagna statistiska utredningen jämväl borde omfatta jordbruksarbetarena. Men med hänsyn därtill, att frågan om åtgärder för ordnandet af den lösa befolkningens läge utgjorde föremål för behandling i annat utskott och en statistisk undersökning af denna befolknings ställning därvid naturligtvis främst måste ifrågakomma, ansåg utskottet, att denna petition endast borde gälla arbetareförhållandena inom de industriella yrkena.

Utskottet föreslog en underdånig petition därom

att Hans Kejserliga Majestät ville låta värkställa noggran statistisk utredning rörande arbetareförhållandena inom de industriella yrkena.

Betänkandets behandling inom ständen.

Vid behandlingen af detta petitionsbetänkande inom Ridderskapet och Adeln framhöll fabrikantan *V. von Wright,* att han gärna hade sett, att undersökningen hade erhållit en större omfattning än i betänkandet föreslogs, enär det hade varit önskligt, att en utförlig utredning införskaffats, innefattande icke allenast uppgifter om förhållandenas faktiska gestaltning, utan äfven, i händelse missförhållanden konstaterades och reformer erfordrades, förslag om huru förbättringar kunde fås till stånd. En sådan undersökning hade redan länge ansetts vara af behofvet påkallad. Då emellertid en undersökning i en mera omfattande utsträckning icke hade utsikt att vinna framgång, förenade sig hr von Wright om utskottets förslag.

Betänkandet blef af Ridderskapet och Adeln oförändradt godkändt.

Prästeståndet godkände betänkandet utan anmärkning.

Inom Borgareståndet framhöll redaktören *E. Erkko* vid betänkandets behandling, att, enligt hans förmenande, det vore af största vikt att man i god tid också började insamla statistiska uppgifter rörande arbetarena på landsbygden, synnerligast om, såsom det var att hoppas, frågan om den obesuttna befolkningens förhållanden med det snaraste togs till behandling. Hr Erkko yrkade förändring af utskottets förslag därhän, att Ständerna skulle anhålla om värkställande af noggran statistisk utredning rörande landets arbetares förhållanden. Om detta uttalande förenade sig doktorn *Aug. Hjelt,* bankdirektören *Otto Stenroth* och doktorn *G. R. Idman,* hvaremot magistern *A. R. Frenckell* talade till förmån för utskottets förslag.

Med 37 röster mot 24 godkände Borgareståndet utskottets kläm.

Bondeståndet godkände betänkandet utan diskussion.

Underdånig petition.

Då sålunda fyra ståndS samstämmiga beslut förelåg, tillkom en underdånig petition därom

att Hans Kejserliga Majestät ville låta värkställa noggran statistisk utredning rörande arbetareförhållandena inom de industriella yrkena.

Petitionsförslag i Ridderskapet och Adeln vid landtdagen 1900.

Vid landtdagen år 1900 framkommo åter tvänne petitionsförslag med hufvudsakligen enahanda syfte.

I sitt till Ridderskapet och Adeln inlämnade petitionsmemorial framhöll fabrikanten *V. von Wright*, att en oundgänglig förutsättning för att arbetarenas olika intressen skola kunna blifva tillbörligen beaktade var, att alla det industriella arbetets socialpolitiska sida berörande frågor, hvilka blifva föremål för behandling hos landets styrelse och folkrepresentation, underkastades omsorgsfull beredning inom en härtill lämplig institution. En sådan institution kunde erhållas genom tillsättande af en kommission för behandling af arbetarefrågor. Kommissionen borde bestå af ett par vetenskapsmän och representanter för industriidkare och arbetarena. För tryggandet af kontinuiteten i kommissionens värksamhet vore det af nöden att ordföranden, hvartill en framstående vetenskapsman borde kallas, skulle utses för längre tid. Om det visade sig att ordföranden icke, jämte sin uppgift att leda kommissionens arbeten och följa med arbetarefrågans utveckling i eget och främmande land samt därom publicera redogörelser, kunde behandla det statistiska material, hvars bearbetning genom kommissionen borde ske, så kunde vid kommissionen anställas äfven en statistiker. Vid behandlingen af lagförslag och afgifvande af utlåtanden borde städse röstberättigade representanter för arbetsgifvare och arbetare till lika antal i kommissionens arbeten deltaga. Petitionsförslaget utmynnade i en anhållan

att regeringen, i och för planläggningen och ledningen af arbetarestatistiken samt anskaffande af annan utredning rörande arbetsförhållandena likasom ock för den första utarbetningen af reformförslag, som på grund af den erhållna utredningen kunde befinnas nödiga, ville med det snaraste tillsätta en af kompetenta personer sammansatt fristående kommission, i hvilken representanter för såväl arbetsgifvare som arbetare borde ingå; äfvensom

att Ständerna såvidt möjligt redan till nästinstundande landtdag finge emotse de oundgängligaste reformförslag, om hvilkas nödvändighet tillbörlig klarhet dessförinnan kunnat vinnas.

Petitionsförslagets remiss.

Vid remissen af ofvanberörda petitionsförslag påminde statsrådet *Th. Rein* om den underdåniga petition i ämnet, som beslutits vid landtdagen år 1897 samt om regeringens beslut att uppdraga åt Industristyrelsen och Statistiska Centralbyrån att utarbeta plan för anordnandet af dylika undersökningar. Dessa åtgärder voro dock endast förberedande och det var där-

för icke opåkalladt, att Ständerna nu, genom att omfatta det af petitionären framstälda önskningsmålet, gåfve mera fart åt de ifrågavarande åtgärderna, så mycket mer som den nu behandlade petitionen var af ett mera bestämdt innehåll, närmare fixerade idén och gick något längre än den petition, som Ständerna framstälde vid landtdagen år 1897. Arbetarefrågan hade äfven i vårt land blifvit så komplicerad och omfattade en sådan mängd af invecklade spörsmål, att det var alldeles i sin ordning, att en kommission af specialister nedsattes för att behandla saken och att den icke öfverlämnades åt ämbetsvärken. Det måste blifva af nöden att taga lärdom från utlandet och detta fordrade en kunskap i hithörande förhållanden i alla länder, som knappast kunde förutsättas hos resp. ämbetsvärk. Dessutom borde i kommissionen ingå personer, hvilka genom sitt yrke voro förtrogna med hithörande förhållanden. Den nu föreliggande petitionen gick såtillvida längre än den af 1897 års landtdag beslutna, att den föreslog att ifrågavarande kommission, på grund af de resultat den statistiska undersökningen komme att gifva vid handen, äfven skulle framställa förslag till reformer. Då arbetarefrågan äfven i vårt land blifvit brännande och många förhållanden på detta område voro sådana, att reformer måhända icke utan fara kunde uppskjutas, var det i sin ordning att vidtaga reformåtgärder t. ex. till förebyggande af sådana misshälligheter emellan arbetsgifvare och arbetare, som hos oss på senare tider uppstått och hvilka skadat vår industri. Det syntes därför välbetänkt, att kommissionen i sig upptog både arbetsgifvare och arbetare. Talaren förordade remiss till ekonomieutskottet.

Öfverintendenten *C. G. Sanmark* meddelade, att regeringen allaredan beaktat 1897 års landtdags petition och i december 1898 förordnat Industristyrelsen och Statistiska Centralbyrån att gemensamt uppgöra plan till utförande af en statistisk undersökning angående arbetareförhållandena samt att beräkna kostnaderna för en sådan. Uppgiften var för hvartdera ämbetsvärket ny, och det hade erfordrats tid för att sätta sig in i frågan och tillgodogöra sig den erfarenhet, som i andra länder vunnits om huru en sådan undersökning borde anordnas samt att samla nödigt material. Frågans gemensamma behandling af Industristyrelsen och Statistiska Centralbyrån hade därför dragit ut på tiden, upptagna som dessa ämbetsvärk varit af frågor för dagen. Sedan de förberedande arbetena numera voro afslutade, kunde det äskade utlåtandet vara färdigt innan närmaste sommar.

Petitionsförslaget remitteradas till ekonomieutskottet.

Petitionsförslag i Borgareståndet vid landtdagen 1900.

Det andra petitionsförslaget i ärendet inlämnades i Borgareståndet och var undertecknadt af borgmästaren *J. L. Pentzin*, filosofiedoktorn *Arvid Neovius* och ingeniören *C. E. Holmberg*. Petitionärerne framhöllo, att den vid 1897 års landtdag i allmänna ordalag gjorda anhållan kunnat lämna re-

geringen i osäkerhet om hvilken grad af vikt Ständerna fäste vid undersökningens snara förvärkligande. Att också inom Ständerna osäkerhet rådde beträffande det värksammaste sättet för den åstundade utredningens anskaffande framgick af den omständigheten, att Ständerna icke kunde besluta sig för att omfatta den något bestämdare affattade kläm, som af petitionären i Borgareståndet föreslagits och hvari uttryckligen anhölls om nedsättande af en komité af sakkunnige för ändamålet. Denna osäkerhet syntes också hafva återverkat på de åtgärder, hvartill petitionen sedermera föranledt. Ty med alt erkännande åt det tillmötesgående regeringen i berörda ärende visat Ständernas önskan, torde dock af de vidtagna åtgärderna knappast inom en snar framtid kunna väntas användbara resultat. Petitionsförslaget utmynnade i en kläm af enahanda lydelse som den i hr von Wrights petitionsmemorial.

Petitionsförslagets remiss.

Borgareståndet beslöt remiss till ekonomieutskottet.

Ekonomieutskottets betänkande.

I sitt betänkande i anledning af här refererade tvänne petitionsförslag påminde ekonomieutskottet, att styrelsen väl tillmötesgått Ständernas vid 1897 års landtdag uttalade anhållan om åstadkommande af en arbetarestatistik, men utskottet hade likväl, i betraktande däraf att möjligen någotdera af de ämbetsvärk, hvilka fått i uppdrag att uppgöra förslag på hvad sätt en sådan statistik kunde åstadkommas, skulle blifva betrodt med förslagets utförande och med hänsyn till att båda voro så upptagna af göromål, att ifrågavarande angelägenhet icke torde kunna befordras med all den skyndsamhet som dess vikt kräfde, ansett det önskligt, att en särskild kommission eller komité blefve tillsatt, åt hvilken uppdroges att planlägga och leda ifrågavarande statistiska undersökning. Till stöd härför hade jämväl framhållits, att de sociala frågor, hvilka det gälde att utreda, voro af så omfattande och komplicerad beskaffenhet, att de erfordrade ett mångsidigare och mera ingående studium än det, som en eller ett par tjänstemän i ett ämbetsvärk syntes kunna egna desamma. Äfven syntes det utskottet oundgängligen nödvändigt, att vid behandlingen af arbetarefrågor representanter för arbetare och arbetsgifvare, dem saken närmast gälde, blefve inkallade såsom ledamöter i komitén för att i sin egenskap af sakkunnige ur den personliga erfarenhetens synpunkt belysa de föreliggande frågorna.

Ehuru utskottet sålunda ansåg, att arbetsstatistikens planläggning borde öfverlämnas åt en särskild komité, till hvars förfogande ställdes tillräckliga krafter för arbetets tekniska utförande, ansåg utskottet icke, i likhet med petitionärerna, komitén ovilkorligen böra vara fristående, utan hällre böra ställas i förbindelse med Industristyrelsen för att komitén bättre kunde draga fördel af den erfarenhet, hvilken i detta ämbetsvärk fans represente-

rad. Jämväl ansåg utskottet det önskligt, att komiténs befogenhet icke blefve inskränkt endast till utredningen af frågor, som af styrelsen kunna blifva densamma förelagda, utan att komitén efter sig företeende omständigheter på eget initiativ skulle kunna upptaga till pröfning äfven andra arbetarefrågor. I betraktande däraf att erfarenhet från eget land saknades beträffande arbetsstatistiska undersökningar, föreslog utskottet icke att komitén skulle blifva permanent, men ansåg utskottet, att en af komiténs uppgifter borde blifva att utreda huru en sådan fortlöpande arbetsstatistik lämpligast skulle åstadkommas. Utskottet fann slutligen så mycket mera skäl föreligga för de af utskottet framstälda förslagen som dessa i det väsentligaste sammangingo med det af Industristyrelsen i samråd med Statistiska Centralbyrån uppgjorda förslag, hvilket inlämnats till Senaten efter det förevarande ärende i hufvudsak af utskottet behandlats.

Ekonomieutskottet föreslog en underdånig petition därom

att regeringen, i och för planläggningen och ledningen af arbetsstatistiken samt anskaffande af annan utredning rörande arbetsförhållandena likasom ock för den första utarbetningen af reformförslag, som på grund af den erhållna utredningen kunde befinnas nödiga, ville med det snaraste tillsätta en af kompetenta personer sammansatt komité, i hvilken representanter för såväl arbetsgifvare som arbetare borde ingå; äfvensom

att Ständerna såvidt möjligt redan till nästinstundande landtdag finge motse de oundgängligaste reformförslag, om hvilkas nödvändighet tillbörlig klarhet dessförinnan kunnat vinnas.

Reservation.

Till betänkandet var fogad en reservation, undertecknad af fem utskottsledamöter, hvilka föreslogo att Ständerna, i förlitan uppå att de åtgärder regeringen i saken komme att ytterligare vidtaga skola leda till det med petitionsförslagen afsedda målet, ville låta förslagen förfalla.

Betänkandets behandling inom ständen.

Vid behandlingen af förevarande betänkande i Ridderskapet och Adeln betonade fabrikanten *V. von Wright,* att den åtgärd som nu föreslogs ingalunda var densamma som vid 1897 års landtdag. Icke häller sammanföll petitionsförslaget med det förslag, som framstälts af Industristyrelsen och Statistiska Centralbyrån.

Filosofiedoktorn *August Ramsay* och protokollssekreteraren *Adolf Aminoff* förordade antagande af reservationen.

Betänkandet blef af ståndet godkändt.

I Prästeståndet påpekade professorn *J. R. Danielson,* att de nu föreslagna åtgärderna delvis sammanföllo med dem, som redan vidtagits af styrelsen, men ansåg, att saken var så viktig, att Ständerna skulle förfara orätt om de icke betonade, att de ansågo det absolut nödvändigt, att styrelsen skred till att vidtaga snara åtgärder.

Assessorn *Wennerström,* prosten *Walle* och pastorn *Fontell* förenade sig med reservanterne.

Ståndet antog utskottets betänkande.

Inom Borgareståndet förordades betänkandet af ingeniören *C. E. Holmberg,* filosofiedoktorn *Arvid Neovius,* doktorn *Konrad Relander* och typografen *Emil Tötterman,* hvaremot borgmästaren *F. Stenström* och konsuln *W. Cadenius* talade för reservationens antagande.

Borgareståndet omfattade utskottets förslag.

I Bondeståndet blef betänkandet jämväl antaget på förord af landtdagsmannen *Kilpiäinen.*

Underdånig petition.

Då sålunda ständerbeslut förelåg, afläts en underdånig petition af den lydelse som ekonomieutskottet föreslagit.

Industristyrelsens och Statistiska Centralbyråns förslag.

Såsom i det föregående redan antydts, uppdrog Kejserliga Senaten, i anledning af Ständernas underdåniga petition vid landtdagen år 1897, den 1 december 1898 åt Industristyrelsen och Statistiska Centralbyrån gemensamt att uppgöra och till Kejserliga Senaten i afseende å pröfning insända förslag till plan för ifrågavarande undersökning jämte beräkning af kostnaderna för densamma. Detta förslag, som är dateradt den 9 maj 1900, är af följande lydelse:

Till Hans Kejserliga Majestät,

från Industristyrelsen och Statistiska Centralbyrån

underdånigst.

Sedan landets vid 1897 års lagtima landtdag församlade Ständer uti underdånig petition anhållit om nådig befallning att värkställa noggran statistisk utredning rörande arbetsförhållandena inom de industriella yrkena, har Kejserliga Senaten uti skrifvelse af den 1 december 1898 anbefalt Industristyrelsen, att i samråd med Statistiska Centralbyrån uppgöra och till Kejserliga Senaten i afseende å pröfning insända förslag till plan för ifrågavarande undersökning jämte beräkning af kostnaderna för densamma.

Jämte det Industristyrelsen och Statistiska Centralbyrån underdånigst få afgifva förslag om och plan för utförande af ifrågavarande statistiska undersökningar rörande arbetsförhållandena inom särskilda industrier och yrken i landet, få de rörande dylika undersökningar uti andra länder afgifva efterföljande relation om dylika arbetsstatistiska undersökningar uti

Tyska riket, England, Frankrike, Schweiz, Nordamerikas förenta stater och Sverige.

För **Tyska riket** inrättades år 1892 en *Kommission för arbetarestatistik*, hvars uppgift, enligt dess senast fastställda reglemente af år 1894, är att medvärka vid sådana statistiska undersökningar, som blifva erforderliga för förberedande och utförande af lagstiftning angående industriarbetarena rörande förhållanden (Titeln VII i gällande allmänna näringslag af den 21 juni 1869). På förordnande af förbundsrådet eller rikskanslern eger Kommissionen att afgifva yttranden beträffande statistiska undersökningar, deras utförande, bearbetande och resultat, samt att förelägga rikskanslern förslag om utförande af sådana undersökningar.

Den tyska arbetarestatistikkommissionen består, förutom ordföranden, af fjorton ledamöter. Ordförandeplatsen besättes af rikskanslern, hvilken därjämte bland kejserliga statistiska värkets ämbetsmän utnämner en ledamot i Kommissionen; af öfriga ledamöter utses sex af förbundsrådet och sju af riksdagen. Utnämningarna ske för fem år, valen åter för en tidrymd motsvarande hvarje legislaturperiod. Kommissionen eger, i fall af fog, inkalla, samtidigt och till lika antal, arbetsgifvare och arbetare med rådgifvande stämma vid dess sessioner, samt är skyldig härtill, när förbundsrådet eller rikskanslern så förordnar.

Såsom af det ofvan anförda framgår, åligger Kommissionen icke bearbetningen af den tyska arbetarestatistiken öfverhufvud, utan är dess värksamhet inskränkt till utredning af de arbetare rörande förhållanden, som beröras uti den gällande tyska näringslagen och enkannerligen i Titeln VII (§§ 105—139 b.) uti sagda lag, som handlar om gesällers, hjälparbetares, lärlingars, vid företaget anstälde tjänstemäns, teknikers och fabriksarbetares samt, i vissa fall, jämväl handelsbiträdens och hemindustri-förhållanden, och innehåller väsentligen skyddsbestämmelser för dessa arbetstagare gentemot deras arbetsgifvare. Titeln VII af 1869 års näringslag i förbindelse med lagen af den 1 juni 1891, som modifierar och kompletterar den förra, erbjuder nämligen uti särskilda frågor endast antydningsvis angifna legislativa anordningar, hvilkas närmare reglering är beroende af förbundsrådets bestämmelser eller af kejserliga förordnanden, tillkomna med förbundsrådets samtycke, och enkannerligen handlar det därvid dels om utfärdandet af skyddsbestämmelser öfverhufvud, exempelvis om utsträckning af bestämmelserna angående arbetstiden till alla yrken, i hvilka en öfverhöfvan lång arbetstid är egnad att skada arbetarenas hälsa och om förbud mot användande af unga arbetare och arbeterskor i vissa industrigrenar, dels om un-

dantag från föreskrifterna angående söndagsarbete och ungas arbete samt angående kvinliga arbetare. Kommissionens för arbetarestatistik uppgift är sålunda att i statistiskt afseende bereda dessa uti näringslagen för närmare reglering genom lagstiftning bestämda, men ännu öppna lämnade frågor. Dessa statististiska förarbeten ställer § 1 uti Kommissionens reglemente i utsikt och därigenom fastslås nödvändigheten af en statistisk kontroll vid tillämpningen af samtliga föreskrifter uti sagda titel af allmänna näringslagen. Genom sista momentet i § 139 b af denna lag är nämligen stadgadt: »Arbetsgifvarena äro vidare skyldiga att lämna åt nämda tjänstemän (fabriksinspektörerna) eller polismyndigheterna sådana statistiska meddelanden om sina arbetares förhållanden, hvilka vid fastställandet af terminer och former, som därvid böra iakttagas, af förbundsrådet eller af landets centralmyndighet varda föreskrifna«.

Metoden för de Kommissionen uppdragna undersökningarna är antydd i 5 § af dess reglemente, så till vida som man däri stält i utsikt statistiska enquêter i förening med personliga förfrågningar. Dessa undersökningar hafva i regel sönderfallit i fyra särskilda faser, nämligen: 1) insamling af statistiska uppgifter angående undersökning underkastade frågor samt föreläggande af dessa uppgifter för kommissionen; 2) med anledning af undersökning af dessa uppgifter, en komplettering af desamma genom skriftlig förfrågan hos en del af de redan utfrågade för vinnande af utredning af ännu icke tillräckligt klargjorda punkter; 3) efter bearbetning jämväl af detta material, inhämtande af muntliga upplysningar af en mängd inför Kommissionen inkallade sakförståndige experter, och 4) formulering af förslag till lagstadganden på grund af den föregående undersökningen.

Tillvägagåendet vid undersökningen i detalj sker på följande sätt. Genom inrikesministeriets föranstaltande utarbetas frågeformulär för insamling af de statistiska uppgifterna. Dessa formulär föreläggas Kommissionen, hvilken genomgår och eventuelt modifierar dem; formulären förses med för ifyllandet nödiga anvisningar och öfversändas genom inrikesministeriets bemedling till de skilda statsregeringarna. Genom dessas försorg utdelas formulären till vederbörande arbetsgifvare och arbetstagare — hvardera kategorin alltid lika starkt representerad — med anlitande af polismyndigheter, magistratspersoner o. dyl. med offentlig makt utrustade myndigheter, hvarvid noggrant iakttages att, för erhållande af ett möjligast fullständigt material, formulären personligen aflämnas och afhämtas hos resp. svarsafgifvare. Det sålunda tillkomna materialet insändes till kejserliga statistiska värket i Berlin, hvilket åligger kontrollen och bearbetningen af uppgifterna. Efter slutförandet häraf vidtager åter Kommissionens värksamhet, bestående i en undersökning och pröfning af de vunna statistiska resultaten

med särskildt beaktande af ur dessa framgående, i ögonen fallande egenheter uti arbetsförhållandena i en eller annan riktning, samt ytterligare skriftliga förfrågningar hos resp. svarsafgifvare angående orsakerna till dessa mindre vanliga företeelser. Efter det jämväl dessa upplysningar erhållits, inhämtar Kommissionen, nu förstärkt med ett par arbetsgifvare och arbetstagare inom det till undersökning föreslagna yrket, muntliga upplysningar och notiser af inför densamma inkallade sakkunniga arbetsgifvare och arbetare, hvilka alltid äro lika starkt representerade. Härmed afses förebringandet af en fullständig klarhet i bedömandet af nödvändigheten och den praktiska genomförbarheten af en genom den tidigare undersökningen såsom önskvärd framsprungen legislativ reglering och dess eventuella följder, samt äfven möjliggörandet af utbyte af åsikter mellan arbetsgifvare och arbetstagare samt mellan representanter från olika delar af riket. Sedan Kommissionen genom dessa förhandlingar vunnit en allsidig och på fult opartiskt bedömande hvilande kännedom af de föreliggande frågorna, skrider den till en definitiv formulering af förslag till lagstadganden angående de till undersökning och utredning förelagda ämnen.

Tillsvidare har den tyska arbetsstatistiska Kommisionen värkstält undersökningar inom följande yrken: om arbetstiden i bagerier och konditorier, om arbetstiden i mjölkvarnar, om arbetsförhållandena i skrädderiindustrin, om arbets- och aflöningsförhållandena i hotell- och värdshusnäringen och om arbetstiden och lärlingsförhållandena i handelsyrket.

I **Storbritanien** hafva under århundradets lopp undersökningarna af arbetsklassens förhållanden stått i intimaste samband med lagstiftningen på det sociala området och hafva dessa undersökningar af mer eller mindre omfattande art värkstälts af särskilda för ändamålet nedsatta parlamentskommissioner, hvilkas värksamhetsresultat framlagts i parlamentets s. k. blåböcker. På sådant sätt har det förnämsta af engelsk arbetarestatistik tillkommit ända till år 1886, då underhuset den 2 mars fattade ett beslut, i öfverensstämmelse hvarmed handelsministeriet erhöll af parlamentet i uppdrag att inom sig inrätta en permanent afdelning för arbetsstatistiken inom det förenade konungariket. Enligt sagda beslut har afdelningen, *Labour Departement*, att uppfylla i främsta rummet följande uppgifter, nämligen:

att sammanställa och sofra såväl det statistiska material, hvilket offentliggjorts i parlamentets blåböcker under de sista 50—60 åren, som ock sådan tid efter annan utkommen eller lätt tillgänglig icke officiel statistik, som är af framstående och tillförlitlig art, på det en möjligast fullständig bild erhölles af samhällets framåtskridande i afseende å lönearbetareklassens materiella vilkor;

att förfullständiga denna statistik genom liknande arbeten öfver ut-

ländska förhållanden, såsom dessa för olika tider framgå ur berättelserna af Hennes Majestäts sändebud och konsuler i främmande stater;

att sammanställa, sofra och offentliggöra statistiska öfversikter öfver arbetareklassens löner, öfver arbetstid, rådande brist eller öfverflöd på arbete, pris, produktion, lefnadskostnader, besparingar och öfriga omständigheter, hvilka beröra denna klass' lifsintressen.

Arbetspersonalen vid denna afdelning utgjordes till en början af en högsta chef, en arbetskorrespondent och 13 andra tjänstemän, men inom kort var man på det klara med att den nya afdelningen var utrustad med altför svaga krafter för att kunna genomföra den afdelningen ålagda omfattande arbetsplanen. Och dock kunde den, trots sina inskränkta hjälpmedel, leverera enligt sakkännares utsago synnerligen värdefulla arbetarestatistiska bidrag. Från början af dess inrättande intill dess omgestaltning år 1893 utarbetade dess stab en mängd publikationer, bland hvilka fyra rapporter (berättelser) öfver fackföreningarna, omfattande åren 1886 t. o. m. 1890, en samling löneöfversikter, hvilka publicerats under åren 1830—1886, berättelser öfver »svettningssystemet« i östra London och Leeds, en berättelse öfver lönesatserna i Belgien, en d:o öfver sträjker och arbetsafspärrningar under åren 1886—1890, löneöfversikter i åtskilliga yrken uti England och andra både den inhemska och utländska arbetsmarknaden berörande förhållanden.

År 1893 undergick den arbetsstatistiska afdelningen vid förenämda ministerium en ansenlig utvidgning och består den numera, förutom af chefen och 4 arbetsstatistiska korrespondenter — bland dessa en kvinna — af ett trettiotal tjänstemän af olika grader. Förutom denna ständiga stab af arbetare anlitas tid efter annan specialkommissarier och sakkunniga personer. Afdelningen är i själfva värket en för sig bestående, själfständig myndighet och arbetar af eget initiativ, om ock underställd handelsministeriets öfveruppsikt. För erhållande af fullständiga och fult tillförlitliga uppgifter står afdelningen i ständig förbindelse med särskilda öfver riket spridda fackrepresentationer för den industriella världen, såsom med fackföreningar, arbetsgifvareförbund, industrifullmäktige, handelskamrar o. s. v. En stor del af dessa upplysningar lämnas kostnadsfritt, dock är för de flesta mera betydande industriella distrikt den anordning vidtagen, att särskildt anställda platskorrespondenter regelbundet aflämna uppgifter till afdelningen emot en mindre ersättning, uppgående till 15—20 pund sterling årligen per korrespondent.

Genom utrikesministeriets förmedling erhåller den arbetsstatistiska afdelningen, såsom ofvan i fråga om afdelningens åligganden framgick, af det förenade rikets i de förnämsta utländska stater varande sändebud och

konsuler periodiska berättelser öfver mera betydande arbetsstridigheter, öfver förändringar i lagstiftningen och förvaltningspraktiken angående arbetareförhållanden, öfver växlingar i lönesatser och arbetstid, öfver arbetareföreningars, förlikningss- och skiljenämders värksamhet i de resp. länderna. Inrikesministeriet inlevererar till afdelningen månatligen uppgifter öfver olycksfall i fabriker, värkstäder och bärgvärk samt andra upplysningar om uti dessa etablissement rådande förhållanden. Därjämte ega ännu andra inhemska myndigheter att periodiskt insända uppgifter af för arbetsförhållandena mer eller mindre upplysande art. Afdelningen utgifver regelbundet en månadsskrift, »Labour Gazette«, i syfte att offentliggöra tillförlitligt material angående förhållanden af särskildt intresse för manliga och kvinliga arbetare, för att dymedels »utgöra ett opartiskt språkrör för utbredande af opinioner, utan att själf skapa sådana«; och sprides nämda blad, hvars pris per nummer utgör en penny, gratis till en mängd offentliga bibliotek, arbetareföreningar, handelskamrar och andra institutioner.

Frankrikes arbetsstatistiska värk. I nära öfverensstämmelse med den engelska arbetsstatistiska afdelningen står den franska *Arbetsstatistiska byrån,* Office du travail, inrättad genom dekret af den 21 juli 1891, hvarför en utförligare framställning af densamma ej torde vara af nöden. Arbetsbyrån bildar inom ministeriet för handel, industri och kolonierna en särskild myndighet och står direkt under ministern. Dess åliggande är att samla, ordna och offentliggöra samtliga till arbetsstatistiken hänförliga data, jämväl sådana från andra länder. Dess ständiga arbetspersonal utgöres, förutom direktören, af fjorton tjänstemän och betjänte samt trenne permanent anställde delegerade. Men därjämte kunna, enligt byråns instruktion, till tillfällig tjänstgöring vid arbetsbyrån användas, med resp. ministeriers begifvande, tjänstemän och agenter inom olika förvaltningsgrenar samt, på förslag af direktören, genom ministeriel utnämning, särskilda delegerade på bestämd tid anförtros speciella uppdrag. Arbetsbyrån samlar såväl genom korrespondens med statsregeringen, med ämbetsmän, korporationer och privatpersoner, som genom tillgodogörande af franska och utländska publikationer för byråns arbeten användbara meddelanden. De permanent och tillfälligt anställda delegerade ega anställa lokala enquêter, insamla uppgifter o. s. v. i enlighet med af direktören lämnade anvisningar. De af arbetsbyrån insamlade och bearbetade uppgifterna offentliggöras sedan år 1894 i dess periodiskt utkommande publikation »Bulletin de l'office du travail«, men därjämte kunna särskilda monografier öfver speciella frågor utgifvas.

I **Schweiz** finnes en arbetsbyrå sedan år 1887 under namn af *Schweiz' arbetaresekreteriat.* Den utgör organ för det schweiziska arbetareförbundet, hvars föreståndare utser sekreteriatets ledare, »arbetssekreteraren«, och be-

stämmer arbetsprogrammet för denne. Arbetssekreteriatet är sålunda en privat institution, som dock åtnjuter en årlig subvention af förbundsstyrelsen. Arbetssekreteraren står på denna grund äfven till förbundsrådets förfogande beträffande samtliga arbetarefrågan rörande undersökningar; hans hufvudsakliga åliggande är emellertid att föranstalta statistiska enquêter angående schweiziska arbetareförhållanden och utarbeta sina därpå grundade betänkanden. Han eger rättighet att sätta sig i omedelbar förbindelse med myndigheter, korporationer, föreningar och enskilda personer.

I **Nordamerikas Förenta Stater,** där ifrågavarande permanenta inrättningar af officiel art först införts, finnas f. n. i några och tjugu stater särskilda *arbetsstatistiska byråer,* benämda »Bureaux of labour statistics«, hvilka det tillkommer att samla alt material, som är af vikt för bedömande af arbetareförhållandena, föranstalta härtill erforderliga enquêter och afgifva däröfver periodiska berättelser samt dymedels biträda statsmakten vid förberedande af eventuella legislativa åtgärder. De ega rätt att, i fall af behof, införskaffa uppgifter, afgifna med vittnesed. Föremål för deras undersökningar utgöra isynnerhet: sysselsättning och undervisning af barn, löner och arbetstidsförhållanden, arbetslöshet, arbetsinställelser, lefnadskostnader, trucksystem, fackföreningar, olycksfall m. m.

Sådana arbetsstatistiska byråer finnas i Massachusetts (sedan år 1869), Pennsylvanien (1872), Connecticut (1873), Ohio och New-Jersey (1877), Illinois, Missouri och Indiana (1879), Michigan, Kalifornien och New York (1883), Iowa, Maryland och Baltimore (1884), Kansas (1885), Maine, Minnesota, Nordcarolina, Colorado, Rhode Island och Nebraska (1887).

År 1884 inrättades gemensamt för alla förenade stater ett arbetsstatistiskt värk såsom en förbundsmyndighet i Washington, hvilken senare förvandlades till ett självständigt arbetsdepartement, *Labour Departement.*

Sedan af 1895 års Riksdag anhållan hos Konglig Majestät gjorts om proposition rörande arbetsstatistiska undersökningar i **Sverige,** afläts dylik proposition till 1896 års Riksdag. Det i propositionen äskade årliga anslaget af 10,000 kronor för dylika undersökningar beviljades af Riksdagen på extra stat för år 1897 och uttalades därvid tillika den åsikt, att frågan ännu var så litet känd och utvecklad, att det vore för tidigt att uppföra anslaget på ordinarie stat.

Sedan sålunda behöfliga penningemedel beviljats för att införa frågan på det praktiska utförandets område, uppdrog Kongl. Majestät uti bref af den 5 juni samma år arbetet med ifrågavarande undersökningar åt Kommerskollegiet, som uti sin statistiska afdelning syntes hafva härtill behörigen kvalificerade krafter. — Uti sagda bref anbefalltes Kommerskollegium att bland annat afgifva förslag om hvad som borde utgöra föremål för de år-

betsstatistiska undersökningar, till hvilka Riksdagen för år 1897 anvisat medel, äfvensom till plan för dessa arbetens anordnande och utförande. Kommerskollegium afgaf den 13 därpå följande oktober sitt underdåniga utlåtande i ämnet och föreslog, att till en början förhållandena endast inom par yrken, nämligen bageri- och konditoriyrkena, borde underkastas dessa undersökningar, hvilka borde omfatta såvidt möjligt samtliga i städer, köpingar och vid platser med mera sammanträngd befolkning å landsbygden befintliga bagerier och konditorier med deras arbetare. Tillika framlade Kommerskollegium plan i hvilka afseenden och ur hvilka synpunkter uppgifter borde insamlas samt sättet för insamlandet.

Detta Kommerskollegiums förslag öfverlämnades därefter af chefen för Civildepartementet åt särskilda sakkunnige män till granskning, hvilka däröfver inkommo med särskildt yttrande. Komiterade godkände i hufvudsak förslaget, att undersökningarna för 1897 skulle omfatta bageriyrket, samt hemställde med afseende å kostnadernas stegring, att med undersökning rörande konditoriyrket måtte till ett följande år uppskjutas.

Hvad åter anginge sättet för insamlingen af de behöfliga primäruppgifterna, ansågo komiterade, att detta lämpligast skedde genom för ett dylikt arbete kvalificerade reseagenter, hvilka förty borde användas i så vidsträkt omfattning som omständigheterna medgåfve, hälst ifrågavarande undersökning af Riksdagen betecknats såsom ett försöksarbete, vid hvilket altså såvidt möjligt all den erfarenhet borde inhämtas, som kunde blifva till gagn vid följande undersökningar af detta slag.

Komiterade ansågo visserligen att det vore fördelaktigast, om insamlandet af alla uppgifter kunde utföras af en och samma person, hälst arbetsledaren, men då en sådan anordning emellertid i följd af landets vidsträktthet och med hänsyn till tidsutdräkten icke syntes kunna genomföras, tillstyrkte de, att i fråga om vissa mera betydande eller eljes i hithörande afseenden märkliga städer och orter primäruppgifterna skulle insamlas af arbetsledaren eller för ändamålet antagen reseagent och att i fråga om öfriga orter uppgifternas insamlande skulle anförtros åt korresponderande agenter å hvarje särskild ort med föreskrift, att undersökningarna rörande arbetslokalernas läge, snygghet och renlighet samt arbetarelogementens läge i förhållande till arbetslokalen m. m., dels för vinnande af besparing och dels för erhållande af tillförlitliga uppgifter, skulle värkställas af vederbörande hälsovårdsnämder, dock så att platser, där uppgifternas insamlande värkställdes af arbetsledaren eller reseagent, desse borde i sagda undersökningar deltaga. Komiterade gjorde därjämte mindre anmärkningar och tillägg till Kommerskollegiums detaljerade plan för undersökningarna.

Sedan Kommerskollegium yttermera till Konglig Majestät inkommit med till detsamma ingifna framställningar i ämnet från bageriarbetare i Stockholm, Göteborg, Malmö och Norrköping, fann Konglig Majestät godt att i bref af den 29 december 1896 ej mindre uppdraga åt Kommerskollegium att utföra de arbetsstatistiska undersökningar, till hvilka Riksdagen för år 1897 anvisat medel, än äfven förordna:

»att till föremål för undersökningarna skola tagas förhållandena inom bageriyrket företrädesvis ur de synpunkter, som i den af Eder afgifna plan angifvas, med iakttagande af de af komiterade däri föreslagna ändringar och tillägg;

att undersökningen skall omfatta såvidt möjligt samtliga bagerier dels i städer och köpingar jämte, där så kan finnas lämpligt, så kallade förstäder och i öfrigt städer och köpingar närmast omgifvande landsbygd och dels vid andra platser å landsbygden med mera sammanträngd befolkning;

att primäruppgifterna för undersökningen skola, enligt af Eder fastställda formulär, insamlas dels genom å de särskilda orterna boende specialagenter, hvilka så vidt landsorten beträffar skola genom skriftlig korrespondens stå i förbindelse med Eder, dels ock, i den mån I finnen sådant nödigt och det af Riksdagen anvisade anslaget därtill lämnar tillgång, genom undersökningarnas ledare eller särskilda reseagenter; skolande agenterne, som må antagas på sätt I finnen lämpligt, erhålla ersättning enligt grunder, som I egen bestämma;

att I egen antaga ledare af undersökningen samt öfriga för uppgifternas bearbetande erforderliga extra biträden«.

Till ledare af den sålunda anbefalda undersökningen rörande förhållandena inom bageriyrket antog Kommerskollegium d:r Joh. Leffler, ur hvars i tryck under sistlidet år 1899 utgifna berättelse »Arbetsstatistik I — Undersökning af bagerierna i Sverige« ofvangifna relation är tagen.

Till utförandet af den sålunda anbefalda och förberedda undersökningen af arbetsförhållandena inom bageriyrket åtgick en tid af något öfver 2 år (25 månader) samt kräfde arbetet utöfver af Riksdagen beviljade 10,000 kronor ytterligare omkring 6,000 kronor eller inalles c:a 16,000 kronor.

Året därpå 1897 anvisade Riksdagen likaså på grund af K. proposition samma belopp, 10,000 kronor, för dylika undersökningar och anbefallte Konglig Majestät åter Kommerskollegium att afgifva förslag å hvad som borde bli föremål för arbetsstatistiska undersökningarna under 1898 äfvensom till plan för arbetets anordnande och utförande, hvarjämte Kommerskollegium bemyndigades att anmoda tvänne med arbetareförhållandena förtrogne män att deltaga uti uppgörandet af förenämda förslag, som borde genom förste aktuariens i Kollegium försorg utarbetas.

Den sålunda sammansatta komitén ingaf till Kommerskollegium i december 1897 sitt förslag i ämnet. — Med ledning af Riksdagens uttalanden, att dessa undersökningar skulle omfatta både någon viss mera betydande näringsgren och företrädesvis sådana spörsmål, som kunde anses för samma näringsgren väsentliga, samt på grund af ordalydelsen i Konglig Majestäts framställning till 1897 års riksdag, hvari bland annat betonades, hurusom den erfarenhet, som kunde vinnas genom undersökningen rörande bageriyrket icke vore tillräcklig för erhållande af säker grund för bedömandet af det sätt, hvarpå arbetsstatistiska undersökningarna för framtiden borde organiseras, ansågo dessa komiterade, att till föremål för 1898 års undersökningar borde väljas en industri, hvilken både utgjorde en af landets mera betydande och därjämte visade sådana förhållanden, att en närmare undersökning kunde anses vara af behofvet påkallad samt hvars utförande skulle lämna ökad erfarenhet om huru den officiella arbetsstatistiken framdeles borde anordnas.

Bland de mera betydande näringar, hvilka med beaktande af nyssanförda synpunkter syntes böra i första hand ifrågakomma vid val af ämne för arbetsstatistisk undersökning, funno komiterade sig böra till föremål för 1898 års undersökningar föreslå *tobaksindustrin.*

Såsom skäl för en utredning af förhållandena inom denna industrigren anförde komiterade bland annat dels, att inom berörda industri under senare år förekommit betydande misshälligheter mellan arbetsgifvare och arbetare, dels att de vid rikets tobaksfabriker sysselsatta arbetarena till ett jämförelsevis högt antal utgjordes af kvinnor och minderåriga, och dels att tobaksindustrin i afseende å dödlighetsförhållandena syntes befinna sig uti ett synnerligen ogynsamt läge.

Vidare ansågo komiterade att för valet af detta ämne skulle tala äfven den omständigheten, att tobaksfabrikernas jämförelsevis ringa antal samt deras förefintlighet på ett begränsadt antal platser kunde göra det möjligt att vid primäruppgifternas insamlande använda ett i vissa afseenden lämpligare förfaringssätt än som egt rum vid undersökningen angående förhållandena inom bageriyrket.

För utarbetandet af planen för undersökningarna hade komiterade anmodat såväl arbetsgifvare som arbetare att utse representanter för att lämna erforderliga upplysningar rörande detta yrke samt för att yttra sig rörande det af komitén utarbetade förslaget. — Därjämte sökte komiterade äfven genom personliga besök å särskilda större tobaksfabriker förskaffa sig behöflig inblick uti fabrikationen.

Angående sättet för insamlingen af de för undersökningen erforderliga primäruppgifter föreslogo komiterade, att uppgifterna skulle insamlas

af undersökningsledaren själf eller hans biträde i den utsträckning, som var möjligt, samt att nämda arbetes utförande i öfrigt borde anförtros åt särskilda för ändamålet anställda reseagenter.

Slutligen uttalade komitén, att den vid utarbetandet af sitt förslag förutsatt, att den blifvande ledaren af undersökningarna i fråga skulle lämnas frihet att uti enskildheter göra mindre, af omständigheterna påkallade afvikelser från den undersökningsplan, som af Konglig Majestät komme att fastställas.

Sedan Kommerskollegium biträdt det af komitén uppgjorda förslaget, uppdrog Konglig Majestät i skrifvelse af 31 december 1897 åt Kommerskollegium att utföra 1898 års arbetsstatistiska undersökningar och förordnade:

att till föremål för undersökningarna skulle tagas förhållandena inom tobaksindustrin, företrädesvis ur de synpunkter, som i de af komiterade afgifna förslag till plan blifvit anförda;

att undersökningarna skulle omfatta så vidt möjligt samtliga tobaksfabriker i riket med deras arbetare, äfvensom i den utsträckning så kunde ske, den hemindustri, som inom tobaksindustrins område bedrefves på landsbygden;

att primäruppgifterna för undersökningarna skulle, enligt de fastställda formulären och i öfrigt enligt de i komiterades förslag angifna grunder, insamlas dels genom arbetsledaren själf och dennes biträde, dels genom tre eller fyra för ändamålet särskildt anställda reseagenter, dels ock slutligen, hvad den sanitära undersökningen anginge, genom vederbörande hälsovårdsnämders försorg och hälst af en läkare på platsen;

att Kollegium egde antaga ledare af undersökningen samt öfriga för uppgifternas bearbetande erforderliga extra biträden, med föreskrift, att ersättning för ledning af och deltagande uti undersökningen i fråga icke finge tilldelas hos Kollegium anställd ordinarie tjänsteman samt

att undersökningens resultat skulle offentliggöras utan samband med öfrigt officielt tryck under benämning »*Arbetsstatistik*«.

Till ledare af de sålunda anbefalda undersökningarna rörande tobaksindustrin i Sverige utsåg Kommerskollegium d:r H. Elmquist, hvilken uti sitt under 1899 utkomna arbete »Arbetsstatistik II« redogjort för desamma och äro äfven ofvan sammanställda uppgifter tagna därur.

Arbetet utfördes på omkring 16 månader och erfordrade en kostnad af c:a 15,000 kronor. Af såväl dessa som för bageriundersökningarna erforderliga kostnader ersattes 10,000 kronor med af Riksdagen beviljadt anslag för åren 1897 och 1898, medan öfverskjutande beloppen, respektive

6,000 och 5,000 kronor för undersökningarnas slutförande, utanordnades af andra statsmedel.

Såsom af det ofvan sagda framgått, beviljade Riksdagen till en början 10,000 kronor för hvart år i sänder till dessa undersökningar, men vidtog därefter den förändringen att från och med 1899 till regeringens förfogande för samma ändamål ställdes 20,000 kronor i gången, beräknade att förslå för 2 år. — Denna förändring torde hafva motiverats af ofvan angifna förhållande, att tiden *ett år* visat sig för kort för utförande af undersökningarna rörande *en* industri eller yrke af större betydenhet, hvarjämte kostnaderna därför äfven icke kunde inskränkas till för ett år beviljadt belopp. På grund af att anslaget bestämdes att sålunda utgå med samma belopp som förut om året, men fastställdes för två år, utsåg Kommerskollegium till föremål för undersökningarna under nämda 2 år samtliga större mekaniska värkstäder, likväl med undantag af vissa specialvärkstäder såsom exempelvis Separators Mäjerimaskinfabrik.

Dessa undersökningar torde slutföras under nu löpande år.

Såsom uttryck för de åsikter, som utbildat sig rörande sättet för dessa undersökningars utförande torde kunna framhållas aktuariens i Kommerskollegium, d:r Key-Åbergs uti »Svensk Ekonomisk tidskrift« för 1899 införda kritik af sist anförda arbete »Arbetsstatistik II«. Däri yttrar han bland annat rörande frågeformulären: »En i ögonen fallande olägenhet vid användandet af slika vidlyftiga formulär är, att flere eller färre af de i dem införda detaljfrågorna, hvaraf många kunde vara i och för sig skäligen obetydliga, blifva i öfvervägande antal fall lämnade obesvarade och sålunda i det hela blott tjäna till att onödigt besvära arbetare och deras utfrågare samt desslikes nedtynga bearbetningen af det insamlade materialet«. — Och vidare anför han rörande samma fråga: »Jag har således endast velat mer allmänt framhålla den anmärkta vådan af altför vidlyftiga frågeformulär och tillåter mig för öfrigt endast betvifla att en person någon längre tid kan stå ut med att år efter år utföra sådana kraftuttömmande arbetsdåd, som författaren denna gång gjort. Och härvid är det uppenbarligen att erinra om, att det ingalunda är fråga om en enastående undersökning, utan om ett häfte af en fortlöpande serie enquêter, som ha alt att vinna af stabil ledning och arbetspersonal«.

»Det synes mig med ett ord vara önskvärdt, det antingen, och detta hälst, frågeformulären vid de arbetsstatistiska undersökningarna för framtiden kunde väsentligen inskränkas, så att desamma endast omfattade några vissa för alla yrken gemensamma centralpunkter, såsom angående arbetarenas kön, ålder, civilstånd, yrkesålder, lönevilkor etc., dels några för hvarje särskildt yrke värkligen säregna detaljer.«

Vid uppgörande af arbetsplanen för undersökningarna antog man, såsom ur ofvan gifna relation därom framgår, att arbetsledaren skulle taga mycket stor andel uti insamlandet af uppgifter. Emellertid har det visat sig vid arbetenas utförande rörande bageri- och tobaksindustrierna, att hvarken arbetsledaren ej häller hans närmaste biträde fått annan tid öfrig till ett vidsträktare deltagande uti insamlandet af primäruppgifterna från arbetarena än hvad som erfordrats för vinnande af tillräcklig inblick i de allmänna arbetsförhållanden, arbetsmetoder och maskinella anordningar, som förefinnas inom det yrke eller den industri, som för tillfället utgör föremål för undersökningarna.

Arbetsledarens aflöning har utgått med ett arvode af 250 kronor i månaden, men fastställdes detta belopp under förutsättning att han därjämte skulle uti inbesparade resekostnader och arvoden för utfrågade arbetare erhålla ett behöfligt tillskott. Dessa förutsättningar hafva dock visat sig såsom nämdt felaktiga. Hela arbetspersonalen har, likasom af Riksdagen beviljade medel, varit uppförd på extra stat och subordinerande under chefen för Kommerskollegiums statistiska afdelning.

Äfven detta förhållande har icke ansetts lända arbetena till framgång, om det än till en början kan hafva ansetts nödvändigt. Såsom motiv för att arbetsstatistiken skulle sättas på ordinarie stat framhålles ej allenast, att arbetsledarens lönevilkor sålunda blefve förbättrade, utan äfven att hans ställning blefve mera oberoende, hvarjämte han finge ett afgörande inflytande på valet af undersökningsområden, på uppgörande af plan för undersökningen, utseende af biträden m. m., hvilket inflytande nu är förlagdt till chefen för Kommerskollegiums statistiska afdelning utan att han i någon nämvärd grad deltager i själfva det arbetsstatistiska arbetet, sedan detsamma blifvit planlagdt.

Primäruppgifternas insamlande öfverlämnades vid bageriundersökningen i stor utsträckning åt platskorrespondenter, men öfvergafs redan vid undersökningarna rörande tobaksfabriker samt har ej häller vid senare undersökningar vidare upptagits. Orsaken härtill var hufvudsakligast, att det visade sig omöjligt att så noggrant, som önskligt hade varit, genom skriftliga instruktioner bibringa ett större antal för arbetsledaren i regel okända personer en enhetlig uppfattning af innebörden i alla de frågor, som formulären för arbetarenas utfrågande innehöllo.

För tobaksindustriundersökningen liksom för undersökningen rörande de större mekaniska värkstädernas arbetsförhållanden hafva i stället användts ett fåtal (4—6) reseagenter, hvilka genom muntliga samtal med arbetsledaren kunnat omsorgsfult instrueras i sitt kall. Dessutom har man sökt uppfostra en fast stab af reseagenter, hvilka år efter år vinna en alt större erfarenhet i den ofta mycken granlagenhet fordrande behandlingen af arbetarena,

hvilka icke äro villiga att beskrifva sina lefnadsförhållanden för första bäste man.

Vid tobaksindustriundersökningen, hvilken omfattat en mängd kvinliga arbetare, användes med stor framgång kvinliga reseagenter för arbeterskornas utfrågande.

Emellertid anses systemet med platskorrespondenter, alt enligt särskildt uttalande af d:r Key-Åberg, icke vara utdömdt, utan torde kanske komma att åter användas, då fråga ånyo uppstår att värkställa arbetsstatistiska undersökningar rörande en handtvärksnäring, såsom fallet var med bageriyrket.

Slutligen uttalar d:r Key-Åberg såsom sin öfvertygelse »att erfarenheten vid de hittills i Sverige värkställda undersökningarna lärt att det vid nyinförandet af arbetsstatistik i ett land är lämpligast att första gången taga till undersökningsområde en medelstor fabriksindustri med bestämda arbetsställen och ej såsom skedde i Sverige en handtvärksnäring, hvars idkare äro spridda öfver hela landet, utan att de särskilda arbetsställena äro till sin adress noggrant kända.«

Af ofvanstående framställning om arbetsstatistikens ordnande i olika länder framgår, att man på senare tider såväl i Amerika som äfven inom vår världsdel alt allmännare visat sig inse oumbärligheten för vår tids sociala lagstiftning af en särskild socialstatistik, hvars metod och mål icke sammanfalla med den allmänna befolknings-, handels- och industristatistiken, äfven om de i vissa delar stå hvarandra mycket nära. Det torde knappast behöfva erinras därom, att upprättandet af en arbetsstatistik, som opartiskt framlägger upplysningar, hvilka äro af vikt för rätta bedömandet af arbetarevärlden rörande förhållanden, utgör ett väsentligt bidrag till skydd lika väl för ett menligt underlåtande af sociala förbättringar som för ett obetänksamt ingående på äfventyrliga försök. Men icke blott för förenämda lagstiftning är denna statistik oumbärlig. Den är lika nödvändig för de enskilda sträfvanden, hvilka jämsides med lagstiftningen arbeta för en fredlig lösning af den sociala frågan. Och det ligger i sakens natur att här ifrågavarande undersökningar, utförda på enskildt initiativ, skola möta nästan sagdt oöfvervinneliga svårigheter. Endast staten kan utföra det ifrågavarande statistiska arbetet på sådant sätt och i sådan omfattning, att det värkligen fyller sin bestämmelse.

Den utredning, som hittills hos oss förelegat för bedömande af »arbetarefrågans« mångfald af invecklade och svårlösta problem, har icke varit

tillfredsställande. Värdefult statistiskt material har onekligen samlats dels af de s. k. arbetarekomitéerna, tillsatta för att afgifva förslag rörande arbetareförsäkring af olika slag, uppmuntrande af hjälpkasseväsendet, reglering af arbetstiden för minderåriga m. m., dels af statens yrkesinspektörer öfver särskilda förhållanden inom olika yrken, dels slutligen genom privat initiativ af arbetare- och fackföreningar å olika orter i landet. Men en tillräcklig belysning af arbetareförhållandena öfverhufvud kan ej vinnas genom komitéer, som tillsättas efter långa mellantider och som i följd af sina speciella uppdrag äro bundna inom jämförelsevis trånga gränser, och hvad yrkesinspektörerna beträffar, faller dessas egentliga uppgift utom området för specielt statistiska utredningar af arbetareförhållandena. Den på enskild väg af arbetare- och fackföreningar tid efter annan åstadkomna statistiken åter har tillkommit utan någon som hälst enhetlig plan och varit af så ringa omfång att ur densamma en ej ens närmelsevis tillfredsställande upplysning beträffande ifrågavarande förhållanden kunnat erhållas.

Af de uppgifter, som ingå i en arbetsstatistik, äro somliga af den art, att de ej väsentligen skilja sig från dem, som besörjas af Industristyrelsen; andra åter hafva litet eller intet med dem att göra. Sålunda torde en fullständigare yrkesstatistik, som kunde ligga till grund för de arbetsstatistiska arbetena under en följd af år, kanske kunna utföras i sammanhang med Industristyrelsens årligen utkommande statistik. Exempelvis må nämnas att härför en skarpare specialisering kunde ega rum med afseende på åldersförhållandena hos vuxna och minderåriga arbetare af båda könen, de vuxnas fördelning efter civilstånd och efter de industriella inrättningarnas olika storleksklasser m. m. På arbetsstatistiken i inskränktare mening komme åter sådana undersökningar som öfver arbetslönerna, de olika arbetarekategoriernas årsförtjänst, löneförmåner, arbetstidens längd och fördelning på dagen och året, antalet arbetslösa under olika årstider, arbetarenas förhållanden beträffande mat, bostäder och hela ekonomin m. m.

Med afseende på sättet för uppgifternas insamlande torde kunna såsom självklart framhållas, att statens och kommunernas nuvarande tjänstemän i de olika landsdelarna ej kunna belastas därmed — detta både därför att det blefve svårt att ålägga dem ett sådant uppdrag och emedan de ofta skulle vara för uppdraget mindre lämpliga och intresserade. Möjligen kunde de i vissa fall medverka såsom mellanhänder, men äfven detta torde i de flesta fall böra undvikas. Af yrkesinspektörerna kunna dock värdefulla bidrag påräknas, och då med all sannolikhet dessa tjänstemän med tiden komma att ökas till antalet och förses med biträden, kunna än rikligare och mera upplysande bidrag från dem erhållas.

Det hufvudsakliga arbetet måste dock utföras af personer, som hafva dylikt arbete till hufvuduppgift. Men i betraktande af våra jämförelsevis små industriella förhållanden och med hänsyn till kostnaden, torde man hos oss tillsvidare kunna ernå målet utan att inrätta ett särskildt ämbetsverk. Industristyrelsen och Statistiska Centralbyrån anse för den skull att, vid inledande af undersökningar af meranämda slag, hos oss dessa lämpligast skulle utföras i närmaste anslutning till det i grannlandet Sverige inslagna förfaringssättet med beaktande af de erfarenheter, som därstädes genom de hittills värkställda undersökningarna vunnits.

Förhållandena i Sverige erbjuda nämligen så stor likhet och samstämmighet med här rådande, att åtminstone till en början ett sådant undersökningsprogram, som följts i Sverige, borde med fördel kunna försökas äfven hos oss.

Med beaktande af vid dessa undersökningar vunnen erfarenhet och öfver dem afgifna utlåtanden få Industristyrelsen och Statistiska Centralbyrån, efter att hafva rådfört sig med hvarandra, underdånigst föreslå, att den afsedda undersökningen rörande arbetsförhållandena inom landets industriella yrken för erhållande af tillfredsställande omfattning och för medförande af önsklig nytta, icke måtte utsträckas till samtliga industrier på en gång, utan successivt behandla ett eller par hvarandra nära liggande yrken i sänder, och borde härvid i första rummet komma i fråga sådana yrken, hvilka i andra länder ansetts främst böra underkastas undersökning och om hvilka förty erfarenhet af ifrågavarande slag redan föreligger. Såsom sådana kunna nämnas exempelvis tobaksindustrin och skrädderinäringen, af hvilka den förenämda särskildt därför borde först komma i fråga, att den utgör en ren fabriksindustri, hvars betydenhet ock är så stor, att en utredning af densamma — i arbetslöner utbetalades inom densamma år 1898 1,581,000 mark och den omfattade samma år 34 arbetsställen med 599 manliga och 2,301 kvinliga arbetare, hvaribland ingingo icke färre än 148 manliga och 329 kvinliga biträden under 18 år — otvifvelaktigt i flere afseenden måste öppna såväl en betydelsefull inblick i arbetarenas lifsvilkor, som lämna en god handledning vid utförandet af vidare undersökningar inom andra industrier och yrken i det syfte, som Ständernas petition uttalar.

De förhållanden, som vid en undersökning af meranämda slag böra utgöra föremål för undersökning, äro i första rummet följande: arbetsplatsens belägenhet, egarens eller innehafvarens namn, antal arbetare, arbetsmaskiner, arbetsdagens längd, raster, öfvertidsarbete, tiden för lönens utbetalande, förskotter på lön, premier och löneafdrag, särskilda förmåner, såsom fri bostad m. m., sjuk- och understödskassor med eller utan bidrag af

arbetsgifvare, beloppet af olycksfallsförsäkringspremier, arbetarenas kön, ålder och civilstånd, yrkesgren, hälsotillstånd, medlemskap af understödskassa, fackförening och nykterhetsförening, arbetslokalernas storlek, inredning, uppvärmning, ventilation och belysning, arbetsinställelser (sträjker eller lockouter) såvidt sådana förekommit och kunna utredas m. m., samt därjämte sådana omständigheter, som för det till undersökning bestämda yrket äro säregna och för yrkesarbetet af speciel betydelse.

Beträffande själfva sättet för undersökningens utförande få Industristyrelsen och Statistiska Centralbyrån därjämte i underdånighet föreslå, att densamma skulle värkställas antingen 1:o under öfverinseende och ledning af en fristående kommission af sakkunnige för ändamålet utsedde personer, bland hvilka skulle ingå representanter för arbetsgifvare och arbetare, eller 2:o under öfverinseende af Industristyrelsen eller Statistiska Centralbyrån, som för ändamålet egde att

a) i samråd med en af Eders Kejserliga Majestät utsedd kommission af sakkunnige personer, bland hvilka böra ingå representanter för såväl arbetsgifvare som arbetare uti den för undersökningen bestämda industrin, utarbeta plan och formulär för insamlingen af primäruppgifterna,

b) antaga arbetsledare för undersökningen äfvensom för densammas utförande erforderliga biträden, och

c) genom arbetsledaren låta affatta och i tryck på landets båda språk utgifva resultaten af undersökningen, så snart den utarbetats, äfvensom

d) sedan berättelsen utarbetats, i samråd med kommissionen hos Eders Kejserliga Majestät underdånigst göra de framställningar, som med anledning af undersökningen kunde vara påkallade.

På sätt af den föregående redogörelsen framgår, måste kostnadsberäkningen för ifrågavarande undersökning grundas på en kostnadsberäkning för undersökningen af hvart och ett yrke särskildt eller en komplex af hvarandra nära stående yrken och måste kostnaderna för denna åter bero af den för tillfället anordnade undersökningens omfattning, hvarvid en ungefärlig minimigräns för kostnaderna, motsvarande beloppet af aflöningen för arbetsledaren och några biträden äfvensom tryckningskostnaderna, icke kunna understigas. Såsom en dylik minimikostnad för den fullständiga undersökningen af ett yrke ha Industristyrelsen och Statistiska Centralbyrån tänkt sig kostnaden för undersökningen af tobaksindustrin, hvilken kostnad enligt ofvannämda arbetsplan beräknats uppgå till ett sammanlagdt belopp af förslagsvis 16,000 mark enligt följande närmare specifikation:

En arbetsledare för en tid af 10 månader à 400 mk	Fmk.	4,000: —
En amanuens såsom biträde åt ledaren för samma tid à 175 mk	»	1,750: —
2 à 3 kvinliga biträden	»	2,500: —
Resekostnader och arvoden för primäruppgifternas insamling	»	3,000: —
Tryckning af frågeformulär, blanketter, papper m. m. . . .	»	1,000: —
Arbetets öfversättning och tryckning	»	3,500: —
Oförutsedda kostnader	»	250: —
	Summa Fmk.	16,000: —

För undersökningen af ett i landet mera utbredt yrke måste med anledning af materialets ökning en viss förhöjning af motsvarande arbetskostnader ega rum, hvilken förhöjning dock endast i hvarje särskildt fall torde kunna närmare beräknas.

I den förberedande öfverläggningen af ofvanstående ärende har deltagit öfverintendenten C. G. Sanmark samt i behandlingen af ärendet i sin helhet, förutom undertecknade, äfven förste aktuarien i Statistiska Centralbyrån O. Groundstroem.

Helsingfors, den 9 maj 1900.

Å Statistiska Centralbyråns vägnar:
A. Boxström.

Å Industristyrelsens vägnar:
C. P. Solitander. Karl Appelberg.

Såsom tillägg till och komplettering af den i förestående skrifvelse ingående relationen rörande de arbetsstatistiska undersökningarna i särskilda länder kunna följande upplysningar meddelas.

Arbetsstatistiken i Belgien, Österrike, Italien, Norge och Danmark.

I **Belgien** finnes sedan år 1896 inom arbetsministeriet anordnad en arbetsstatistisk byrå — l'Office du travail — med enahanda uppgift som den franska, efter hvars förebild den synes vara organiserad. Den belgiska arbetsstatistiska byrån utger dels större specialredogörelser — bland dem som hittills utkommit kunna nämnas: angående söndagsarbete, angående arbetareförsäkringens i Tyskland värkningar, angående hemindustrin i Belgien, angående nattarbetet inom industrin i främmande länder, angående arbetslagstiftningen m. m. — dels en månatlig tidskrift »Revue du travail«, innehållande redogörelser för ställningen på arbetsmarknaden, lifsmedelsprisen

på olika orter, sträjker och lockouter, olycksfall i arbetet, arbetsförmedlingsbyråernas värksamhet, fabriksinspektionens månatliga rapporter, arbetarenas försäkringsväsen, lagförslag och förordningar angående industriella och arbetsförhållanden m. m.

I **Österrike** finnes inom handelsministeriet anordnadt ett särskildt »Arbetsstatistisches Amt«. Förutom speciella undersökningar — såsom angående arbets- och löneförhållanden för sömmerskor och tvätterskor, en årlig statistik rörande sträjker och lockouter — utger byrån en tidskrift »Sociale Rundschau«, som innehåller redogörelser af social-statistiskt innehåll från in- och utlandet.

Jämväl i **Italien** har man egnat uppmärksamhet åt nödvändigheten af att statistiskt belysa de sociala förhållandena och värkställas dylika utredningar af italienska industriministeriets statistiska byrå, hvilken bland annat publicerar en årlig redogörelse för sträjker och lockouter.

I **Norge** och **Danmark** hafva också genom de arbetsstatistiska byråernas försorg offentliggjorts flere arbetsstatistiska enquêter, af hvilka de norska behandlat följande ämnen: arbets- och aflöningsförhållanden vid skogsdrift och timmerflottning, statistiska upplysningar om inkomst och förmögenhetsförhållanden, arbets- och aflöningsförhållanden vid träsliperier och cellulosa fabriker, arbetslöner år 1890 och 1895; de danska åter handlat om danska arbetarefamiljers utgifter för sitt uppehälle, arbetslöne- samt gesäll- och lärlingsförhållanden år 1897, sträjker och lockouter i Danmark 1897—1899. Vidare har »den parlamentariske arbeiderkommission« i Norge sedan år 1897 publicerat fyra omfattande volymer »socialstatistik«. Köpenhamns stads statistiska kontor har åter tid efter annan offentliggjort arbetsstatistiska publikationer, senast en rörande arbetslöner i Köpenhamn och angränsande kommuner år 1898.

Den tyska tobaksenquêten af 1878.

Redan innan Kommissionen för arbetsstatistik år 1892 inrättades i **Tyskland**, hade en vidlyftig statistisk utredning värkställts rörande en industri, nämligen tobaksindustrin. Denna undersökning hade dock ej till syfte att utreda arbetarenas inom nämda industrigren förhållanden, utan tillkom den i syfte att utfinna den lämpligaste formen för beskattning af tobaksodlingen, tobaksfabrikationen och tobakshandeln. Sedan den 26 maj 1868 existerade för det tyska tullförbundet en gemensam skattelag rörande tobaken, men med tiden fann man de däri ingående skattesatserna altför låga och synnerligast kunde de efter uppkomsten af det Tyska riket icke tillfredsställa anspråken från riks-finansförvaltningens sida. I februari 1878 följde ett lagförslag, som, samtidigt med att det förhöjde införseltullarna för råtobak och tobaksfabrikat, sträfvade att i högre grad än förut indraga to-

baksodlingen under beskattning, och lades i detsamma vikten af den erhållna skörden till grund för beskattningen.

Förhandlingarna om detta förslag ledde till lagen af den 26 juni 1878 om undersökning af tobaksodlingen, tobaksfabrikationen och tobakshandeln. Med beviljande af en kredit af 200,000 tyska mark förordnades, »att rörande tobaksodlingen, tobaksfabrikationen och handeln med tobaksfabrikater i riket undersökningar skola värkställas enligt af förbundsrådet fastställande närmare bestämningar, hvarvid sakkunnige böra höras, samt att undersökningens resultat skall meddelas riksdagen«.

I anledning häraf fattade förbundsrådet, enligt förslag af utskotten för tull- och skatteväsendet samt för handel och samfärdsel, den 4 juli 1878 följande beslut, hvilket innehåller det allmänna programmet för undersökningen:

»I. Den genom lagen af den 26 juni 1878, rörande undersökning af tobaksodlingen, tobaksfabrikationen och handeln med tobak, bestämda enquêten öfverlämnas åt en kommission, som sammansättes af:

1) en ordförande och en medlem af rikskanslersämbetet;

2) fem tjänstemän, af hvilka Preussen, Bayern, Sachsen, Württemberg och Baden hafva att hvar och en föreslå en, samt en af hansestäderna föreslagen medlem;

3) tre sakkunnige ur kretsen af tobaksodlare, tobaksfabrikanter och tobakshandlande, af hvilka Bayern har att föreslå den sakkunnige för tobaksodling, Preussen den för tobaksfabrikation och Baden den för tobakshandel.

II. Kommissionen har till uppgift:

att, genom undersökning af omfånget, den territoriella fördelningen, inre arbetsfördelningen och ekonomiska betydelsen af odlingen, förarbetningen och handeln med tobak, vinna en grund, på hvilken kommissionen, under hörande af sakkunnige, kan fastställa hvilken af de olika formerna för tobaksbeskattningen vore lämpad för Tyskland och kunde ställa i utsikt ett tillfredsställande finansielt resultat;

att afgifva en redogörelse öfver resultatet af sin undersökning samt att yttra sig om införandet af den skatteform, som kommissionen finner vara den lämpligaste samt att, om kommissionen finner skäl därtill, afgifva förslag till grunderna för en det ifrågavarande systemet motsvarande lagstiftning.

III. För detta ändamål har kommissionen:

1) att uppgöra ett program för sina arbeten och underställa det förbundsrådet;

2) att föranstalta lokala undersökningar med tillhjälp af de lokala myndigheterna och med tillhjälp af kommissioner eller kommissarier, tillsatta af kommissionen i samråd med regeringsmyndigheterna;

3) att, med biträde af statistiska ämbetsvärket, sammanställa resultaten af dessa undersökningar, pröfva dem och, om så befinnes nödigt, komplettera dem;

4) att höra sakkunnige och införskaffa utlåtanden.

IV. De höga förbundsregeringarna uppmanas att vidtaga åtgärder därhän, att vederbörande myndigheter lämna sitt bistånd åt kommissionen och de af densamma tillsatta med den lokala undersökningen ombetrodda personerna och värken samt efterkomma deras önskningar.

V. Förestående beslut meddelas genom Reichs-Anzeiger.«

Kommissionen sammanträdde den 18 juli 1878 och afgaf den 10 augusti ett utförligt program för de densamma föreliggande uppgifter samt för sättet för deras lösande. Utförandet af detta program medtog tiden intill december månad; den 22 december 1878 afgaf kommissionen sin slutliga berättelse rörande resultaten af enquêten.

Redogörelsen för kommissionens arbeten föreligger i band XLII af Statistik des Deutschen Reichs.

Kommissionen ingår ej i några detaljerade undersökningar rörande arbetarenas personliga förhållanden, då sådana undersökningar icke hade något direkt sammanhang med syftet med arbetet, hvilket, såsom nämdt, var ett rent fiskaliskt.

Förändringar i Tysklands arbetsstatistik.

Efter det den i Industristyrelsens och Statistiska Centralbyråns ofvan återgifna utlåtande ingående relationen för ordningen i den **tyska arbetsstatistiken** affattats, har densamma undergått förändring. Till 1902 års tyska riksdag framlades nämligen af riksregeringen ett förslag om inrättande af en särskild arbetsstatistisk afdelning vid Kais. Statistisches Amt, hvilken afdelning skulle hafva till åliggande dels 1) att samla, sammanställa och periodiskt offentliggöra arbetsstatistiska data och andra för arbetareförhållandena betydelsefulla meddelanden, dels 2) att föranstalta separata undersökningar medels skriftliga och muntliga utredningar samt att afgifva utlåtanden. Samtidigt med inrättandet af denna arbetsstatistiska afdelning vid Statistisches Amt skulle Kommissionen för arbetarestatistik aflösas af ett *Beirath für Arbeiterstatistik*, sammansatt, ordföranden oräknad, af 14 personer, hvilka skulle väljas för en legislaturperiod, ena hälften af förbundsrådet och den andra af riksdagen. Såsom ordförande skulle chefen för Statistisches Amt vara självskrifven. Detta Beirath skulle hafva till allmänt åli-

gande att understödja Statistisches Amt i dess arbetsstatistiska värksamhet och särskildt att, i likhet med den gamla kommissionen, 1) på uppdrag af förbundsrådet eller rikskanslern gifva utlåtanden öfver arbetsstatistiska undersökningar, deras planläggning, genomförande och resultat, att 2) i fall af behof höra sakkunnige, samt att 3) underställa rikskanslern förslag om arbetsstatistiska redogörelser. Beirath skulle för öfrigt, likasom kommissionen, vara befogadt att till sina sammanträden i lika antal inkalla arbetsgifvare och arbetare, hvilka skulle ega rätt att deltaga i öfverläggningarna, och sådant inkallande måste ske, när det påfordrades af förbundsrådet, rikskanslern eller sex af Beyraths egna medlemmar. Byrågöromålen för Beirath skulle besörjas af Statistisches Amt, hvars tjänstemän skulle kunna af chefen inkallas i Beirath med rätt att deltaga i dess öfverläggningar. Medlemmarna skulle erhålla dagtraktamente och resekostnadsersättning efter rikskanslerns afgörande och honom skulle äfven tillkomma att bestämma den ersättning, som borde tilldelas inkallade arbetsgifvare, arbetare och sakkunnige. För genomförandet af detta förslag föreslog regeringen, att chefen för Statistisches Amt skulle erhålla ett lönetillskott af 2,500 tyska mark och tilldelas titeln »President«, att två nya medlemmar eller Regierungsräthe i Statistiches Amt skulle utnämnas, hvardera med en lön af 4,500 mark jämte dels 600 mark ålderstillägg hvart tredje år, tills lönen uppgått till 7,500 mark, dels 900 mark hyresbidrag, samt slutligen att det statistiska centralvärkets anslag i öfrigt skulle höjas med 39,000 mark, hvilket belopp för året 1901 varit anslaget för Kommissionen för arbetsstatistik. Hela den föreslagna nyorganisationen kräfde sålunda, oafsedt tjänstemännens ålderstillägg, ett tillägg i kostnaderna af 13,300 mark. Regeringsförslaget kom under debatt i riksdagen den 4 februari 1902 och, ehuru man från vissa håll uttalade såsom sin åsikt, att regeringen bort taga steget fullt ut och föreslå inrättandet af ett självständigt Reichsamt för arbetsstatistiken, erkändes dock allmänt att förslaget, sådant det var, innebure högst afsevärda förbättringar, och sedan statssekreteraren grefve von Posadowsky-Wehner uttryckligen tillkännagifvit, att det skulle stå den nya afdelningen fritt att utsträcka sin värksamhet till alla områden för arbetsstatistik samt att det värkligen var afsikten att utgifva en åtminstone delvis populärt hållen tidskrift, blefvo de äskade anslagsbeloppen utan votering beviljade.

Förändringar i Sveriges arbetsstatistik.

I **Sverige** har under år 1901 framkommit ett omfattande förslag till omorganisation af arbetsstatistiken. I ett den 19 september 1901 till Kommerskollegium afgifvet memorial framlade förste aktuarien vid detta värk ett förslag, hvarigenom arbetsstatistiken skulle definitivt ordnas och öfvergå från sitt nuvarande försöksstadium till en fast organisation. Förslaget

biträddes af Kommerskollegium och framlades såsom Konglig proposition till Riksdagen 1902.

I sitt memorial framhåller förste aktuarien, att de arbetsstatistiska försöksundersökningarna, sedan de pågående undersökningarna hunnit fullbordas, fortgått i sex år, under hvilken tid fyra särskilda arbetsstatistiska utredningar kunnat åvägabringas. Genom dessa utredningars värkställande har ock en icke obetydlig erfarenhet vunnits rörande lämpligaste sättet för anordnande af en del af den officiella arbetsstatistiken, så långt en dylik erfarenhet står att vinna genom tillfälligt anordnade försöksundersökningar. Tidpunkten borde därför nu vara inne att taga i närmare öfvervägande, hvilka åtgärder böra vidtagas för att bereda denna nya gren af statistiken en fastare organisation, så att den arbetsstatistiska anstalten, omedelbart efter det att de senast igångsatta undersökningarna blifvit afslutade, vid 1903 års början må kunna träda i värksamhet under mera ordnade och tryggade förhållanden.

Angående den framtida organisationen af arbetsstatistiken framhåller förste aktuarien, att, då det gäller att uppgöra ett förslag rörande lämpligaste sättet för samlande, bearbetande och publicerande genom statens försorg af en arbetsstatistik för Sverige, man ovilkorligen måste utgå därifrån, att en mera detaljerad och fullständig utredning i frågan, i betraktande af ämnets omfattande och mångskiftande beskaffenhet, omöjligen låter sig på förhand göra, då hvarje undersökning säkerligen kommer att uppställa problem, som kunna formuleras och lösas endast med hänsyn till den för tillfället valda begränsningen af ämnet och de med undersökningen afsedda olika ändamål. Därest man med en dylik arbetsstatistik vill vinna en allsidig och korrekt belysning af de sociala förhållandena, synes det emellertid vara uppenbart, att arbetsstatistiken bör anordnas så, att den kommer att utgöras af dels en fortlöpande, mera allmän statistik, dels mångsidiga, efter vissa mellantider upprepade detaljundersökningar.

I så godt som alla länder, hvarest arbetsstatistiken erhållit en fast och fullständig organisation, har man ock löst denna fordran på ett sådant sätt, att de social-statistiska publikationerna utgöras dels af en periodiskt utkommande, mera allmänt social tidskrift, dels af specialundersökningar, hvilka åter fördela sig i tvänne grupper, den ena gruppen omfattande de med regelbundna mellantider återkommande publikationerna, den senare mera tillfälliga utredningar, som värkställas blott för en eller annan gång. Att detta är den enda väg, på hvilken man vid införandet af en ordnad arbetsstatistik äfven i Sverige borde slå in, synes förste aktuarien oomtvistligt.

Hvad beträffar den sociala tidskriften, anser förste aktuarien i densamma böra behandlas hufvudsakligen enahanda frågor, som uti de officiella

tidskrifterna af samma natur i andra länder komma till synes. Gifvet är, framhåller förste aktuarien, att organisationen af hela den vidlyftiga apparat, som kräfves för tidskriftens förseende med ett allsidigt och uttömmande material, endast så småningom kan åvägabringas, och att man först efter en viss tids förlopp, sedan väl en början blifvit gjord, kan inhämta tillräcklig erfarenhet om alt hvad som i detta afseende kan eller bör göras och huru det bör göras. Först och främst synes emellertid uti tidskriften böra lämnas fullständiga redogörelser för den sociala lagstiftningen såväl inom som utom Sverige, referat af in- och utländska publikationer af social-statistiskt intresse, berättelser och rapporter angående viktigare händelser och förhållanden å det sociala området och framför alt inom arbetarevärlden samt angående ställningen å arbetsmarknaden i rikets olika delar, såsom rörande tillgång på arbete, lönehöjningar och lönesänkningar inom industrin och öfriga näringar o. s. v. Vidare synes det vara af synnerlig vikt att få till stånd en regelbunden statistik öfver priset på lifsförnödenheter — och i samband därmed stående frågor, såsom angående arbetarenas utgifter för bostad, kläder och öfriga förnödenheter — å olika orter, då det, först sedan en dylik statistik blifvit åvägabrakt, kan blifva möjligt att fullständigt draga nytta af de specialundersökningar, som gjorts och som fortfarande torde böra fullföljas till utrönande af arbetslönens växlingar för arbetare å olika orter. Meddelandet af en dylik fortlöpande statistik borde blifva en af den ifrågasatta tidskriftens allra förnämsta uppgifter. Åvägabringas borde därjämte samt offentliggöras i tidskriften statistiska uppgifter dels rörande sträjker och lockouter, dels rörande föreningsrörelsen inom industri och näringar (arbetsgifvareföreningar, fackföreningar, sjuk-, begrafnings- och andra understödskassor o. s. v.), hvarvid det torde vara lämpligt, att uti tidskriften meddelas en statistisk sammanställning af det värdefulla material, som insamlas rörande registrerade sjukkassors värksamhet. Det borde också blifva möjligt att i sammanhang därmed till tidskriften erhålla en statistik rörande sjukdoms- och dödsorsaken för arbetare inom olika yrken. I tidskriften kunde jämväl meddelas en sammanställning ur arbetsstatistisk synpunkt af i näringsstatistiken förekommande uppgifter rörande kvinnoarbete inom olika industrier. Slutligen borde tidskriften få en icke ringa betydelse därigenom, att uti densamma kunde, efter vederbörlig kontroll, tillvaratagas den afsevärda mängd af statistiska notiser som meddelas i tidningarna och andra källor.

Vidkommande de ingående specialundersökningar på skilda sociala områden, hvilka jämsides med den fortlöpande tidskriften borde värkställas af en blifvande arbetsstatistisk anstalt, anser förste aktuarien de-

samma böra utgöras dels af periodiskt efter vissa mellantider återkommande speciella redogörelser öfver ämnen, som i tidskriften mera summariskt behandlats, såsom exempelvis angående sträjker och lockouter, angående föreningsväsen, angående sjukdoms- och dödsorsaker inom industriella yrken, angående priset på lifsmedel och bostäder å skilda orter, angående ålders-, köns- och civilståndsfördelningen inom yrken o. s. v., dels ock af sådana i görligaste mån uttömmande monografier som de under de senaste åren värkställda försöksundersökningarna till utrönande af arbets- och löneförhållanden m. m. inom olika yrkesgrenar, hvilka undersökningar blott böra föranstaltas för ett yrke i sänder och endast kunna för samma yrke upprepas efter förloppet af en längre tidrymd. Därest sådant kan af förekommande omständigheter anses påkalladt, böra jämväl af den arbetsstatistiska anstalten värkställas sådana undersökningar, som afse klargörandet af ett eller annat af den föreslagna tidskriften ej omfattadt socialt spörsmål inom ett större område — såsom angående arbetsförhållanden inom hälsofarliga yrken, angående värkstadslokalernas beskaffenhet i sanitärt afseende o. s. v. Därvidlag bör särskildt uppmärksammas, att statistiska utredningar af ett eller annat ekonomiskt eller socialt spörsmål, hvilka tid efter annan komma att erfordras för komitéutredningar o. d., med fördel kunna anförtros åt den socialstatistiska anstalten, då man eljes ofta nog för sådana utredningar torde vara i saknad af sakkunnig personal, som erhållit nödig föregående utbildning för anställande af de svåra, grannlaga och omsorgsfulla undersökningar, dem man måste lägga till grund för ett rätt bedömande af de sociala frågorna.

Beträffande sättet för insamlandet af primäruppgifterna framhåller förste aktuarien, att den modärna arbetsstatistiken väsentligen skiljer sig från den äldre officiella statistiken, i det att den förstnämda såvidt möjligt hämtar sitt material genom särskilda för ändamålet anställda agenter eller korrespondenter, hvilka hafva att sätta sig i personlig förbindelse med både arbetsgifvare och arbetare. Denna metod torde också i framtiden i alt väsentligt böra följas.

Då enligt detta förslag de arbetsstatistiska undersökningarna fortsättningsvis skulle handhafvas af den statistiska afdelningen vid Kommerskollegium, föreslås en ökning af dess personal. Sålunda skulle i spetsen för densamma ställas en byråchef, som hade att leda hela afdelningen, jämte det att personalen borde ökas med en förste aktuarie, två amanuenser och tre tillfälliga biträden, alla dessa med uppdrag att endast egna sig åt de arbetsstatistiska uppgifterna, med en sammanlagd aflöning af 16,540 kronor årligen. För arvoden åt specialagenter och fasta korrespondenter samt er-

sättning för anskaffande af särskilda primäruppgifter föreslogs en summa af 12,000 kronor.

I enlighet med förste aktuariens af Kommerskollegium tillstyrkta förslag afläts till 1902 års riksdag Konglig proposition om ökning af personalen vid Kommerskollegiums statistiska afdelning samt om höjning af dess stat med sammanlagdt 33,500 kronor.

Riksdagen förenade sig icke i allo om den nådiga propositionen, utan afslog anslaget för den föreslagna byråchefen, men uppförde å ordinarie stat en ny aktuarietjänst. Anslagen för amanuenser m. m. skola fortfarande utgå på extra stat.

Kejserliga Senatens beslut.

Industristyrelsens och Statistiska Centralbyråns ofvan återgifna utlåtande föredrogs i Kejserliga Senaten den 14 november 1901 och underrättade Handels- och Industriexpeditionen i skrifvelse af nämda dag Industristyrelsen, att Kejserliga Senaten, med godkännande af Industristyrelsens och Statistiska Centralbyråns förslag, funnit godt anbefalla Industristyrelsen att, i samråd med en kommission af sakkunniga personer, hvilka framdeles skulle af Kejserliga Senaten utses, utarbeta plan och formulär för insamling af arbetareförhållanden rörande statistiska primäruppgifter för att till Kejserliga Senatens fastställelse öfverlämnas. Därjämte anbefalde Kejserliga Senaten Industristyrelsen att först göra arbetareförhållandena inom landets tobaksindustri till föremål för ifrågavarande undersökning samt att, sedan arbetet blifvit utfördt, i samråd med sagda kommission till Kejserliga Senaten inkomma med berättelse öfver undersökningen äfvensom de framställningar och förslag, hvartill undersökningen kunde gifva anledning; att i god tid under nästkommande år inkomma med förslag om enahanda undersökning af annan industrigren jämte beräkning öfver de därmed förenade kostnaderna; samt att, i samråd med Statistiska Centralbyrån och omförmälda kommission, taga i öfvervägande och afgifva utlåtande, huruvida undersökningsarbetets ledning framdeles lämpligare borde öfverlämnas åt en i sådant afseende sammansatt fristående komité af sakkunniga personer. Slutligen hade Kejserliga Senaten funnit godt till betäckande af utgifterna för omförmälda undersökning af tobaksindustrin ställa till Industristyrelsens förfogande ett anslag af ända till sexton tusen (16,000) mark, hvilka medel Industristyrelsen egde i mån af behof utanordna och i räkenskaperna observera under fjortonde Hufvudtiteln, VI kap., 1 mom. och anslaget till bestridande af i författningarna eller på förut meddelade nådiga förordnanden grundade, men icke särskildt upptagna behof.

Kommissionens sammansättning. I skrifvelse af den 13 februari 1902 från Handels- och Industriexpeditionen anbefalde Kejserliga Senaten Industristyrelsen att till ledamöter i nu omordade kommission inkalla disponenten för Ph. U. Strengberg & C:o Aktiebolags tobaksfabrik i Jakobstad *J. A. Holm,* disponenten för Aktiebolaget Tollander & Klärichs tobaksfabrik i Helsingfors, arkitekten *Hugo E. Saurén,* arbetaren vid P. C. Rettig & C:os tobaksfabrik i Åbo *J. Hultin* samt arbetaren vid F. Sergejeffs tobaksfabrik i Viborg *Alfred Rokkanen.*

Kommissionens sekreterare. Till sekreterare i komitén och ledare af det statistiska arbetet antog Industristyrelsen filosofiemagistern *G. R. Snellman.*

Kap. II.

Frågeformulär. Primäruppgifternas insamlande.

Frågeformulären.

Den af Kejserliga Senaten tillsatta kommissionen sammanträdde, på kallelse af Industristyrelsen, den 14 april 1902. Kommissionen skred härvid till först till uppgörande af förslag till formulär för de frågor, hvilka i och för erhållande af nödigt statistiskt material borde ställas såväl till arbetsgifvare som arbetare. De uppgjorda förslagen till formulär, hvilka på samma blankett innehöllo frågorna både på svenska och finska språken, blefvo af Kejserliga Senaten stadfästade till begagnande den 9 maj.

Med anförande endast af den svenska texten hade frågeformulären följande utseende, här återgifna i förminskad skala och delvis förkortad form.

Industristyrelsen.
1902.

Frågeformulär ***A.***
(att besvaras af arbetsgifvare).

Arbetsstatistiska undersökningar angående Tobaksindustrin i Finland.

Frågor:	Svar:
1. Fabrikens belägenhet och adress?	
2. Egarens eller innehafvarens namn?	
3. Nuvarande antal arbetare?	
4. Använda arbetsmaskiner (hvilka)?	
5. Arbetsdagens längd (inräknadt raster):	
lördag (begynnelse- och sluttid)?	kl. _____ kl. _____
öfriga dagar d:o d:o	kl. _____ kl. _____

6. Raster:	
under förmiddagen?	kl. ____ kl. ____
middagsrast?	kl. ____ kl. ____
under eftermiddagen?	kl. ____ kl. ____
Utrymmas och vädras arbetslokalerna vid raster?	
7. Öfvertidsarbete under år 1901 (vid hvilka tider, huru många timmar per dygn)?	
Nattarbete (efter kl. 8 e. m.) under år 1901 (vid hvilka tider, huru långvarigt)?	
Söndagsarbete under år 1901 (vid hvilka tider, huru långvarigt)?	
Utlämnas hemarbete och i sådant fall i hvilken utsträckning?	
8. Förekommer arbetskontrakt?	
Är uppsägningstid bestämd och i sådant fall huru lång?	
Finnes arbetsreglemente?	
Äro plikter fastställda?	
Huru stora?	
För hvilka förseelser?	
Hvartill användas de?	
9. Löneinkomst per vecka under år 1901 för hvarje arbetare?	Besvaras å särskild bilagsblankett.
10. Huru betalas öfvertids- och hemarbete om sådant förekommer?	
11. Huru ofta och hvilka dagar utbetalas aflöningen?	
12. Utlämnas förskott å arbetslönen?	
Förekommer löneafdrag (t. ex. till sjukkasseafgifter)?	
Förekomma premier och i sådant fall i hvilken form?	
Förekomma gratifikationer och i sådant fall i hvilken form?	

13. Undersökas arbetarena af läkare förr-
än de antagas i fabrikens tjänst?
På hvems bekostnad?

14. Särskilda af arbetsgifvaren medgifna
förmåner åt (huru många eller
hvilka slags) arbetare?
kost?
fri bostad eller hyresbidrag?
tobak?
fri läkarevård?
fri medicin?
fri sjukhusvård?
ålderdomsunderstöd (med hvilket
belopp)?

15. Äro fabrikens arbetare olycksfallför-
säkrade?
Hvar?
Hvilka utgifter har arbetsgifvaren
haft i följd af olycksfallförsäk-
ringen under år 1901?

16. Har under de senaste 10 åren någon
lockout förekommit vid fabriken
och i sådant fall:
när?
under huru lång tid?
af hvad orsak?
Har under de senaste 10 åren någon
sträjk förekommit vid fabriken
och i sådant fall:
när?
under huru lång tid?
af hvad orsak?

17. Särskilda anmärkningar och tillägg:

Industristyrelsen.
1902.

Bilaga till frågeformulär ***A.***
(ifylles efter arbetsgifvares aflönings-listor).

Arbetsstatistiska undersökningar angående Tobaksindustrin i Finland.

Uppgifter angående arbetarenas årsinkomster under år 1901 vid ____ ____ fabrik belägen i ____

Arbetarens namn och yrkesspecialitet.							
Veckans nummer	Inkomst		Arbetsdagar	Veckans nummer.	Inkomst.		Arbetsdagar
	Mk.	p.			Mk.	p.	
1				1			
2				2			
3				3			
4				4			
5				5			
6				6			
7				7			
8				8			
9				9			
10				10			
11				11			
12				12			
13				13			
14				14			
15				15			
16				16			
17				17			
18				18			
19				19			
20				20			
21				21			
22				22			
23				23			
24				24			
25				25			
26				26			
27				27			
28				28			
29				29			

30				30			
31				31			
32				32			
33				33			
34				34			
35				35			
36				36			
37				37			
38				38			
39				39			
40				40			
41				41			
42				42			
43				43			
44				44			
45				45			
46				46			
47				47			
48				48			
49				49			
50				50			
51				51			
52				52			
Summa				Summa			

Industristyrelsen.
1902.

Frågeformulär ***B.***
(att besvaras af arbetare).

Arbetsstatistiska undersökningar angående Tobaksindustrin i Finland.

Frågor:	Svar:
1. Arbetsplats (hvilken stad, köping eller socken)?	
Arbetsgifvarens namn och adress?	
2. Arbetarens:	
namn?	
födelseår?	
födelseort?	
civilstånd (ogift, gift, enkling, enka)?	
3. Faders yrke?	
Moders yrke?	
Makes (makas) yrke?	
4. Antal barn i lifvet?	
Däraf sysselsatta inom tobaksindustrin?	
Huru många äro de hemmavarande barnen?	
5. Yrkesgren (tillvärkning af cigarrer, papyrosser, rulltobak, röktobak, snus)?	
Specialitet inom yrkesgrenen?	
6. När började Ni arbeta i yrkesgrenen?	År
» » » » i specialiteten?	År
» » » » vid fabriken?	År
Har ni tidigare arbetat i andra yrkesgrenar och hvilka?	

7. Veckoinkomst vid oafbrutet arbete (utan bortavaro till följd af sjukdom eller annat hinder)?	
Utgår arbetslönen såsom tidlön eller styckelön?	
8. Aflönas Ni af mellanhand?	
I sådant fall af hvem och efter hvilken beräkning?	
Aflönar Ni själf något biträde och i sådant fall hvem?	
Obs. Dessa frågor afse det fall att cigarrmakare aflönar vickelmakare, tobaksspinnare aflönar uppläggare eller dylikt.	
9. Har Ni under år 1901 haft något öfvertidsarbete? (Härvid bör anmärkas om natt- eller söndagsarbete förekommit).	
I sådant fall huru många dagar och huru många timmar per dag?	
10. Har Ni arbete i yrket utom fabriken?	
Hvar (i hemmet eller annorstädes)?	
Åt hvem?	
Ungefärlig inkomst häraf per vecka?	
11. Hälsotillstånd (godt, tämligen godt, klent, dåligt)?	
Har Ni behandlats för åkommor i andedräktsorganen?	
När?	
12. Medlem af understödskassa (hvilken, afgifter)?	
Medlem af fackförening, (hvilken, afgifter)?	

Medlem af nykterhetsförening (hvilken, afgifter)?	
13. Huru stor är årshyran för Eder bostadslokal?	
14. Har Ni deltagit i sträjk?	
När?	
Af hvad orsak?	
Har Ni varit föremål för lockout?	
När?	
Af hvad orsak?	

15. Särskilda anmärkningar och tillägg:

Industristyrelsen.
1902.

Frågeformulär **C.**
(Uppgifter att inhämtas vid sanitär undersökning).

Arbetsstatistiska undersökningar angående Tobaksindustrin i Finland.

Frågor:	Svar:
1. Rummens: ändamål? läge? storlek? dagerförhållanden? Därvarande arbetares antal?	Se bilagan.
2. Användas arbetsrum äfven till: måltidsrum? toalettrum? tambur eller garderob torkrum? fuktrum? upplagsrum (magasin)? Finnes särskild matsal?	
3. Uppvärmning — system?	
4. Ventilation — system?	

5. Vattenledning i lokalerna?	
6. Rengöring: Huru och när försiggår generalrengöringen?	
Huru och när försiggår den dagliga rengöringen?	
7. Beskaffenheten af väggar?	
Beskaffenheten af tak?	
Beskaffenheten af golf?	
Finnas spottkoppar?	

8. Särskilda anmärkningar och tillägg:

Industristyrelsen.
1902.

Bilaga till frågeformulär **C.**

Arbetsstatistiska undersökningar angående Tobaksindustrin i Finland.

Uppgifter angående hvarje särskildt fabriksrum vid _____ fabrik.

Rummets nummer.	Ändamål.	Läge (ofvan eller under jord).	Storlek.		Dagerförhållanden (goda, tämligen goda, dåliga).	Antalet därvarande arbetare*).	
			Kubikinnehåll m³.	Golfyta m².			
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							

*) De för tillfället frånvarande medräknas.

Luftprof.

Rummets nummer.	Vid fabrikens öppnande på morgonen.		Vid middagsrastens början.		Vid fabrikens stängande på aftonen.		Anmärkningar. (Belysningssystem m. m.)
	Temperatur.	CO_2 ‰	Temperatur.	CO_2 ‰	Temperatur.	CO_2 ‰.	
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							

Anm. Såvidt möjligt torde luftprof tagas inom de särskilda lokalerna vid öppnandet på morgonen, vid middagsrastens början samt vid fabrikens stängande på aftonen, hvarvid hvarje rum, där prof tagits, bör betecknas med samma nummer som förut.

Industristyrelsen.
1902.

Frågeformulär ***D I.***

Specifiserade uppgifter öfver de under år 1901 bland delegarena i _____ kassa inträffade sjukdomsfall.

Den sjukas				Antal sjukdagar.	Sjukdomens namn eller beskaffenhet.
namn.	kön.	ålder.	civilstånd. *)		

Industristyrelsen.
1902.

Frågeformulär ***D II.***

Specifiserade uppgifter öfver de under åren 1897—1901 bland delegarena i _____ kassa inträffade dödsfall.

År.	Den dödas				Uppgifven dödsorsak.
	namn.	kön.	ålder.	civilstånd. *)	

*) Ogift, gift, enkling, enka.

Primäruppgifternas insamlande.

I enlighet med ett af arbetsledaren framlagdt förslag beslöt Industristyrelsen, att landets tobaksfabriker skulle besökas af arbetsledaren och en amanuens. På grund häraf vidtogo undersökningarna i Helsingfors den 28 maj och besöktes därvid af arbetsledaren och amanuensen gemensamt under tiden till den 13 juni alla tobaksfabriker i hufvudstaden, med undantag af en, hvars chef för tiden vistades utomlands. Den 14 juni begynte undersökningarna i landsorten. Arbetsledaren besökte städerna Jakobstad, Gamlakarleby, Nikolaistad och Åbo, amanuensen städerna Viborg, Villmanstrand, Borgå, Tavastehus och Tammerfors samt Viborgs, Raivola, S:t Michels, Lojo och Bromarfs socknar. I anseende till det stora antalet arbetare vid tobaksfabriken i Jakobstad anlitades därstädes ett särskildt biträde vid arbetarenas tillfrågande. Efter återkomsten till Helsingfors vidtog undersökningen de första dagarna i augusti vid den tidigare förbigångna fabriken, hvarjämte uppgifterna från de öfriga fabrikerna i hufvudstaden kompletterades. Då det under undersökningens gång visade sig, att ett ganska betydande antal arbetare under sommarmånaderna voro frånvarande från fabrikerna — de flesta af de frånvarande hade sommarledighet, några få voro sjuka — blefvo uppgifterna rörande dem införskaffade under början af september månad genom härför vidtalade personer på de resp. arbetsorterna. Hela antalet redovisade arbetare stiger till 2,749.

Detta antal arbetare fördelar sig på undersökarena på följande sätt:

arbetsledaren	1,213	arbetare eller	44 %
amanuensen	1,151	» »	42 »
särskilda biträdet i Jakobstad . .	355	» »	13 »
tillfälliga biträden	30	» »	1 »

Det i efterföljande redogörelse upptagna arbetareantalet för hela tobaksindustrin motsvarar, till följd af att undersökningen fortgått under större delen af sommarens förlopp, icke antalet i denna industri vid någon bestämdt fixerad datum sysselsatta personer, men torde likvisst mycket nära angifva det värkliga antalet tobaksarbetare. Antalet arbetare, som alls icke kunnat anträffas — till följd af fortfarande sjukdom eller bortavaro af annan orsak från fabriken — kan uppskattas till högst 30 eller ungefär 1 % af hela antalet redovisade arbetare. I ett fall har en förändring af ett större antal arbetares arbetsplats under tiden mellan den första undersökningen i Helsingfors och den senare kompletterande undersökningen inträffat, i det att en i landsorten nygrundad fabrik fått sin arbetspersonal rekryterad till stor del från en fabrik i Helsingfors, där undersökning redan värkstälts. Dessa arbetare hafva hänförts till den nya fabriken, emedan den äldre kompletterat bristen i sin arbetareskara med nya. Tvänne arbetare i Helsingfors, hvilka aflidit under sommaren, hafva afförts. En arbetare har påträffats

både vid fabriken i Jakobstad och vid en af fabrikerna i Viborg, men har hänförts till den förra, där hon tidigare anträffats. Ett arbetsställe i Åbo och Björneborgs län med 2 à 3 arbetare har måst utelämnas, emedan uppgifterna icke kunnat erhållas innan bearbetningen af materialet redan vidtagit.

Vid sina besök i fabrikerna hafva undersökarena rönt det största tillmötesgående både af principalerna, mästarena och arbetarena. Ordningen vid begynnandet af undersökningen i en fabrik har i allmänhet varit den, att principalen till först besökts, hvarvid tillkomsten af och ändamålet med undersökningen utlagts. Genom principalens försorg fick därpå under några dagar ett lämpligt antal af frågeformulären B cirkulera bland arbetarena till genomläsning, hvarjämte mästarena för arbetarena redogjorde för undersökningens ändamål, därvid betonande att arbetarena icke borde hysa någon som hälst misstro till densamma, särskildt i det afseendet att de lämnade uppgifterna rörande inkomster komme till taxeringsmyndigheternas kännedom. Arbetarena hafva nästan utan undantag med fullt förtroende och med fullständig frimodighet lämnat alla de uppgifter, hvarom begäran framstälts.

Bilagan till frågeformuläret A rörande arbetarenas inkomster under år 1901 har utan någon ersättning ifylts genom arbetsgifvarenas försorg, oaktadt detta arbete, särskildt vid de större fabrikerna, varit mycket mödosamt och tidsödande.

De öfriga frågeformulären hafva ifylts antingen af arbetsgifvaren själf eller af undersökaren enligt af den förra lämnade uppgifter.

Det vidlyftiga materialet var i hufvudsak insamladt i början af september, då uppgifter endast saknades från några obetydliga arbetsplatser, hvilka icke besöktes af undersökarena själfva och lönestatistiken för 1901 icke ännu fullständigt hade inkommit. Efter en grundlig revision af materialet, hvarvid svaren såvidt möjligt bringades till enhetlig form, vidtog den egentliga bearbetningen.

Resultatet af bearbetningen föreligger i de härtill fogade tabellerna, hvilka förklaras i särskilda kapitel af den efterföljande texten.

Kap. III.

Tobaksodling och tobaksfabrikation.

Tobakens tidigaste förekomst.

Såsom tobakens hemland kan såväl Amerika som Asien anses. Å ena sidan såg *Columbus* 1492 invånarena i Guanahani röka cylinderformiga rullar af tobaksblad, täkta af ett majsblad. Å den andra sidan är det bekant, att rökandet af tobak sedan uråldriga tider varit brukligt i Kina och andra asiatiska länder. En spansk munk *Fra Romano Pane,* som Columbus kvarlämnat på Haïti, gjorde år 1496 ett meddelande om tobaksrökandet till en annan munk *Petrus Martyr,* som spred kunskapen härom till Europa år 1511. Ordet tobak anses härstamma antingen från invånarenas på Haïti benämning på instrumentet, hvarmed rökningen försiggick, eller också från namnet på ön Tabago eller på den spanska provinsen Tabacos. Namnet åter på tobakens karaktäristiska beståndsdel, nikotinen, gafs af Linné, till minne af den franska gesandten i Portugal *Jean Nicot,* som 1560 sände de första tobaksfrön till Paris. Till Tyskland kom tobaksplantan 1565 och till England 1586 genom engelska kolonister i Virginien. Snusandet af tobak blef vanligt i Frankrike under konung Frans II och infördes 1636 i Rom. I slutet af 1500-talet var rökandet redan bekant i de flesta länder i södra Europa. Till de nordiska länderna trängde tobaken under de första decennierna af 1600-talet.

Tobakens snabba spridning bland Europas folk väkte hos många af regeringarna bekymmer. Man sökte med mer eller mindre stränga straff förhindra tobaksrökningen. Sålunda utfärdade påfven Urban VIII mot bruket af tobak en bulla, som upphäfdes först 1724. Också sultanen och andra herskare utfäste stränga straff för rökandet. Ända till 1848 var det i flere länder förbjudet att röka å offentlig gata. För rökandet inrättades därför i Paris särskilda lokaler, s. k. Tabagies. Trots alla förbud trängde dock det nya njutningsmedlet fram öfver alt där det blef kändt, i motsats till potatisen, som man endast med stor svårighet fick allmännare i bruk.

Tobaksplantan och dess odling.

Tobaken hör till familjen *Solanaceæ,* som i allmänhet utmärker sig genom sin rikedom på alkaloider. Den viktigaste arten är *Nicotiana tabacum,* den virginiska tobaken, en enårig, ända till flere meter hög, klibbhårig, upptill grenig växt med stora spetsade, helbreddade blad. Denna art anträffas ännu i våra dagar vildt växande i Equador. Den i Finland förekommande arten, *Nicotiana rustica,* har däremot icke påträffats i vildt tillstånd.

Tobaksplantan kan odlas ända upp till 62 breddgraden, men för producerandet af finare tobakssorter fordras ett varmt klimat, hvarför sådana ej erhållas högre än vid 35 breddgraden.

Beskaffenheten af den jord, där tobaksplantan odlas, utöfvar ett väsentligt inflytande på växtens egenskaper. Därför kan också tobaksodlaren i hög grad, kanske mer än vid andra odlade växter, genom rationel kultur och ändamålsenlig gödsling invärka både på tobaksplantans kvalitet och kvantiteten af skörden. Bäst trifves tobaken i en torr, humusrik jord med tämligen stark kalkhalt. En synnerligen viktig rol vid tobaksodlingen spelar gödslingen, ity att erfarenheten visat, att man genom användande af lämpliga gödslingsmedel i mycket hög grad kan invärka på tobakens arom och smak.

Emedan tobaken för sin fullständiga utbildning från frö till dess bladen mognat behöfver en lång tids värme, är det nödvändigt att plantan redan till en del utbildat sig innan den utsättes för ett nordligare klimats invärkan. Därför utsås fröna icke omedelbart i det fria, utan till en början i drifbänkar, sedan de först fått gro mellan fuktiga papper eller yllelappar. Sedan plantorna nått en höjd af 8 till 10 cm och alstrat 5 till 6 blad, kunna de utplanteras i det fria. I mellersta Europa inträffar detta i början af juni, och hyllas där såsom allmän regel, att utplanteringen bör ske före midsommar. Plantorna böra utsättas åtminstone på 50 à 60 cm afstånd från hvarandra, för att få tillräckligt utrymme att utveckla sig.

Senast 14 dagar efter utplanteringen bör jorden omkring plantorna uppluckras, hvilket arbete åter bör upprepas, då plantorna blifvit 15 à 20 cm höga. Af allra största vikt är att marken hela tiden hålles fullkomligt fri från ogräs.

Sedan plantorna frambragt 9 till 12 blad, skulle tiden för deras fortplantningsprocess vara inne. Då emellertid odlarens afsikt är att frambringa de möjligast fullkomliga blad, så måste alla sådana delar af växten aflägsnas, hvilka motarbeta detta, i det de absorbera en del af de näringsämnen, hvilka tillföras plantan. Dessa delar äro framför alt blomstängel och sidoskott. Blomstängeln afbrytes därför redan innan knoppar utvecklat sig. Sedan stängeln aflägsnats, söker plantan tillfredsställa sitt behof af

att bilda blommor och frön genom att i bladvinklarna skjuta ut sidoskott. Dessa måste så snart de visa sig afbrytas och aflägsnas. Denna operation får ofta upprepas flere gånger, då nya sidoskott skjuta fram. Enligt anställda försök har aflägsnandet af blomstängeln och sidoskotten icke någon invärkan på bladens antal, men väl blifva bladen därigenom större och tjockare, hvarjämte deras nikotinhalt ökas. Blad af plantor, hvilka underkastats nämda operationer, innehöllo 1.7 % nikotin, medan blad från samma slag af plantor, hvilka fått fritt utveckla sig, visade en nikotinhalt af endast 0.9 %. Genom lämpligt val af tidpunkten, då de nämda delarna af plantan aflägsnas, kan man också invärka på tobakens styrka.

Då tobaksplantan hela tiden under sin växttid är starkt hotad af flere olika slag af maskar och insekter, böra dessas larfver, så snart de observeras, omedelbart aflägsnas.

Alt efter som tobaken planterats tidigare eller senare på våren samt beroende på sommarens väderlek, mognar den i början eller slutet af september, sällan redan i augusti. Att bladen mognat framgår tydligast däraf att deras mörkgröna färg öfvergår i gulgrönt. Bladen blifva läderaktiga och utveckla en egendomlig lukt, hvarjämte midtelnerven icke brister så lätt då den rullas ihop och lätt låter lösa sig från stammen.

Sedan bladen mognat, kan skörden af dem vidtaga. Denna sker sålunda, att bladen afbrytas med så korta stjälkar som möjligt, emedan dessa innehålla den största mängden safter och därigenom fördröja torkningen. Till först borttagas de tre understa bladen, de s. k. sandbladen, hvilka tidigast blifva gula och hafva ett mindre värde. Härefter insamlas också de högre belägna och bättre bladen. Detta sker sålunda, att det öfversta bladet först afbrytes, hvarefter man far med bägge händerna längs plantan uppifrån nedåt, hvarvid de affallande bladen uppsamlas i ena handen. Bladen radas upp på jorden med bladnerverna mot solen, hvarigenom de något rulla ihop sig. Då detta arbete vanligtvis företages på förmiddagen, sedan daggen på bladen torkat, kunna de samma eftermiddag hopsamlas och bindas ihop till knippen, hvilka någon tid få stå i rum med bladspetsarna riktade uppåt, så att de värmas. Så snart man märker att så stark värme utvecklat sig, att bladen få en anstrykning åt svart, böra de åtskiljas för att svalna.

Slutligen böra bladen sorteras i olika grupper. Sorteringen afser att åtskilja bladen efter deras olika brännbarhet. Brännbarheten hos de öfre, mellersta och nedre bladen på en och samma planta är nämligen mycket olika. De öfre bladen brinna i allmänhet mycket illa, äfven då de mellersta och nedre hafva en god brännbarhet. Om blad med olika brännbarhet användas till samma cigarr, blir dess rök betydligt försämrad, hvarjämte

den ena delen af cigarren förglöder medan den andra förkolnar och ger tjäraktiga, högst illa luktande destillationsprodukter. De svårt brinnande bladen kunna genom särskilda manipulationer göras till lätt brinnande, men böra för detta ändamål vara särskilda från de andra bladen.

Skörd per ha. Den skörd af torkade blad, som kan väntas af en hektar, är mycket varierande och beror både af tobakssorten och af jordmånen. Sålunda växla uppgifterna rörande skördens storlek i Tyskland mellan 1,200 och 2,500 kg torkade blad per ha.

Tobaksodlingens räntabilitet. Tobaksodlingen har i allmänhet i Tyskland visat sig vara ganska litet lönande och i många fall t. o. m. förlustbringande, synnerligast för stora jordbrukare, hvilka bedrifva odlingen med legda arbetare. Då tobaksodlingen är i händerna på små jordegare och arrendatorer och bedrifves af dem själfva och deras familjemedlemmar, ställer sig räkningen något annorlunda. Dessa utföra det nödiga arbetet i allmänhet på lediga stunder, hvilka ej annars kunde användas för annat lönarbete. Dessutom kan vid detta arbete också med fördel användas barn och åldriga personer, hvilka ej på annat sätt kunde bereda sig förtjänst.

Tobaksproduktionens storlek. Storleken af tobaksproduktionen i hela världen är mycket varierande under olika år och ett exakt uppgifvande af densamma stöter på stora svårigheter. Denna produktion kan approximativt uppskattas till c. 750 miljoner kg, hvarvid dock ingen hänsyn tagits till den mängd som konsumeras inom största delen af Orienten, Västindien, Syd Amerika, Centralamerika och Syd Afrika. Bland utom-europeiska länder producera Förenta Staterna den mesta tobaken, c. 222 miljoner kg, Britiska Ostindien c. 170 miljoner kg, Turkiet c. 32 miljoner kg, Nederländska Ostindien c. 26 miljoner kg, Japan c. 23 miljoner kg, Cuba c. 11 miljoner kg, Brasilien c. 10 miljoner kg och Filippinerna c. 10 miljoner kg. I Europa äro de förnämsta produktionsländerna de nedanuppräknade med en ungefärlig produktion i milj. kg:

Österrike-Ungern	62	miljoner	kg.
Ryssland	50	»	»
Tyskland	39	»	»
Frankrike	20	»	»
Grekland	8	»	»
Belgien	4	»	»
Rumänien	3	»	»
Bulgarien	3	»	»
Bosnien-Herzegovina	3	»	»

De flesta af dessa uppgifter gälla för år 1889.

Den europeiska produktionen täcker ej behofvet, hvarför en betydande import af tobak från utom-europeiska stater eger rum. Endast Turkiet, Ryssland, Grekland och Bulgarien kunna uppvisa en större export än import af tobak.

Tobaksförbrukningen per invånare.

Tobaksförbrukningen per invånare har angifvits högst i Holland med 3.31 kg. Mer än 2 kg per invånare förbrukas i Belgien och Schweiz, mellan 1 och 2 kg i Brasilien, Turkiet, Förenta Staterna, Grekland, Österrike-Ungern, Danmark, Tyskland, Australien, Japan, Frankrike och Serbien samt mindre än 1 kg per invånare i Bulgarien, Sverige, Norge, Indien, Italien, Storbritannien, Ryssland och Portugal.

Tobakens torkning.

Sedan tobaken skördats, förestår en af de viktigaste processerna med bladen, deras torkning. Härvid gäller det icke allenast att låta bladen, genom att torka i luftdrag, mista en del af sina safter, utan under denna process sönderdelas också en del af tobakens beståndsdelar, medan andra ämnen bildas, hvarvid resultaten blifva väsentligen olika, alt efter som torkningen sker långsamt eller snabt, vid lägre eller högre temperatur, vid rik eller sparsam tillgång på luft. Om tobaken torkas mycket hastigt vid riklig tillgång på luft, synnerligast vid hög temperatur, så sker ingen förändring af bladens inre beståndsdelar, hvilket märkes redan däraf, att bladen bibehålla sin gröna färg. Upphänges åter tobaken vid torkningen altför trångt, så att luften har endast ringa tillträde till bladen, så föreligga alla betingelser för bildande af ammoniak. Förruttnelse inträder, tobaken förlorar sin fina lukt och brinner sämre. Vid torkningen egnas därför den största uppmärksamhet såväl åt luftväxlingen, åt temperaturen som åt sättet på hvilket bladen upphängas. Fullständigt torr har tobaken vanligtvis blifvit först i januari eller februari. Bladen nedtagas då och hopbindas, 20 till 30 stycken i en bundt om 2 till 3 kg vikt. I denna form utgår tobaken vanligtvis från odlaren till uppköparen.

Tobakens svettning.

Ännu återstår det att bringa tobaken till svettning eller jäsning, hvilken process värkställes af odlaren själf, om han ej ännu sålt sin vara, i annat fall af fabrikanten. Bundtarna af tobaksblad radas härför i högar om 130 à 160 cm höjd och bredd. Illa torkad tobak alstrar redan om några dagar och väl torkad om 2 à 3 veckor i det inre af högen en mycket stark värme, hvilken åter sänkes genom att de särskilda bundtarna radas om i ny ordning. Detta förfarande upprepas flere gånger. Genom modifikationer af detta förfarande kan åt bladen gifvas hvilken färg man än må önska, från ljusgult till mörkbrunt och svartbrunt. Sedan alla bundtar på detta sätt fått den rätta färgen och bladen utsvettats, uppläggas de till afkylning och all vidare jäsning förhindras. Härefter kan tobaken lagras i fabrikernas lagerrum.

Olika slag af tobak.

Den största produktionen af tobak eger, såsom ofvan nämts, rum i Amerika. Bland Syd Amerikas tobakssorter står främst *Varinas* eller *Knaster*, som skördas i provinserna Varinas, Merida, Margarita m. fl. i republiken Venezuela. Denna anses, då den är fullkomligt ren, såsom en af de ädlaste tobakssorter. Bladen äro fina och mjuka, af en vacker kastanjebrun färg, och gifva, då man stryker dem med handen, en honungsaktig lukt ifrån sig. *Brasiliansk tobak* har vunnit stor betydelse i handeln och importeras mycket till Österrike-Ungerns och Tysklands cigarrfabriker. Den kommer företrädesvis från provinsen Bahia. Bland alla tobakssorter åtnjuter *Cuba-* eller *Havannatobaken* det största anseendet. Den tobak som här produceras står hvad aromen och finheten i smaken beträffar utan konkurrens. De förnämsta slagen af Havannatobak komma från plantagerna (»vegas«) Vuelta Abajo, La Lena, Hatode la Cruz och Rio Honda. Havannatobakens pris stiger ofta ända till 6,000 å 8,000 mk per 100 kg. Medelpriset för ordinär Cubatobak är ungefär 150 mk för 100 kg. Därför sker också så ofta i Europa bedrägerier med denna tobak. Det torde vara ådagalagdt, att en del cigarrfabriker i Tyskland visserligen importera något Havannatobak, men använda den endast såsom täckblad på cigarrer, innehållande för öfrigt tysk tobak. Dessa med större omsorg än vanligt gjorda cigarrer få göra en längre eller kortare sjöresa, och komma sedan tillbaka till Europa under namn af Havanna-cigarrer och förtullas såsom sådana. Till följd af de på lådorna synliga stämplar och märken, hvilka utvisa att de varit med om en sjöresa, gå de för fullt, ehuru en noggrannare undersökning nogsamt skulle för kännaren visa dessa cigarrers rätta ursprung. Den årliga exporten från Cuba stiger till c. 500 miljoner cigarrer.

I Nord Amerika utgör tobaksodlingen en mycket viktig del af jordbruket och tobaken är en af de främsta exportartiklarna. De mest bekanta Nord Amerikanska tobakssorter härstamma från Maryland, Ohio, Virginia Carolina och Kentucky. En stor rol vid cigarrfabrikationen i Europa spelar numera den s. k. *seedleaf*, som erhålles i staterna New York, Pennsylvania, Connecticut och Ohio, och som uppdrages ur frön från Cuba.

I Europa står främst bland tobaksproducerande länder Österrike-Ungern. Ungern öfverträffar i detta afseende den andra delen af monarkin. De tobakssorter, som företrädesvis exporteras från Ungern, äro *Szegedin-* och *Debreczin-tobak*. I Ryssland produceras tobak förnämligast i guvernementen Samara, Tschernigoff och Poltava. Den mest bekanta, ordinära ryska tobaken odlas företrädesvis af de tyska kolonisterna i Samara. I Tyskland odlas tobaken mest i Preussen, Bayern och Baden. Såsom centra för tobakshandeln hafva särskildt utvecklat sig städerna Bremen, Hamburg och Mannheim. Också i Frankrike utgör tobaksodlingen en viktig näringsgren

och har på senare tider betydligt tilltagit. Bland holländska tobakssorter är den från *Amersfoort* särskildt känd. I jämförelse med tobaksproduktionen i dessa länder är den i öfriga europeiska stater af mindre betydelse. Nämnas kan i detta sammanhang, att tobaksodling är i lag förbjuden i England och Irland, ehuru tobaksfabrikationen med importerad vara är högt uppdrifven.

I Asien är det företrädesvis Ostindien och asiatiska Turkiet, som äro tobaksproducerande. Tobaken från Turkiet åtnjuter stort anseende och vinner alt större spridning.

Tobakens kemiska sammansättning.

Alla växter innehålla kol, väte, syre, kväfve och mineralämnen. En analys af tobaken ger vid handen att där ingå följande beståndsdelar:

Nikotin.	Socker.	Fumarsyra.
Nikotianin.	Pektinsyra.	Humussyra.
Ägghviteämnen.	Äppelsyra.	Gallussyra.
Amid.	Citronsyra.	Etheriska oljor.
Ammoniak.	Ättiksyra.	Fett.
Salpeter.	Succinsyra β.	Harts.
Cellulosa.	Chinasyra.	Vax.
Stärkelse.		

Nikotinen (C_{10} H_{14} N_2) är den karaktäristiska beståndsdelen i tobaksplantan och har icke återfunnits i några andra växter. Nikotinen framställdes första gången i rent tillstånd år 1828 af *Reimann* och *Posselt* och är en färglös, klar, oljig vätska, som småningom färgas och slutligen antar en mörk rödbrun färg. Dess lukt är oangenäm, något påminnande om tobakens, dess smak i starkt utspädd vätska är oangenämt bitter. Nikotinen och alla dess föreningar äro mycket starka gifter. En enda droppe ren nikotin dödar inom några minuter en hund. En fågel faller liflös ned om man närmar till densamma en glasstaf fuktad med nikotin.

Mängden af nikotin i tobaken har angifvits mycket olika af olika kemister. Uppgifterna variera mellan $^1/_2$ % och 9 %. Dessa stora differenser torde bero både på de undersökta olika tobakssorterna och de därvid använda metoderna. Enligt det allmänna antagandet, hvilket också bekräftats af undersökningar, beror tobakens mer eller mindre starka bedöfvande inverkan på den rökande till största delen af halten af nikotin. Mängden af nikotin i plantan är åter beroende särskildt af gödslingens art och beskaffenhet och af den kultur plantan underkastas. Erfarenheten har sålunda ådagalagt, att kväfvehaltiga gödslingsämnen och andra sådana beståndsdelar i jorden öfva ett afgörande inflytande vid bildningen af nikotinen och således på tobakens större eller mindre styrka. Också genom

valet af lämplig tidpunkt för blomstänglarnas och sidoskottens afbrytande kan nikotin-halten i plantan regleras.

Nikotianin ($C_{23} H_{32} N_2 O_3$) bidrar väsentligt till tobakens lukt. I rent tillstånd bildar den hvita bladiga kristaller, hvilka lätt förflyktigas i luften med en fin tobaksarom.

Ammoniak utgör en aldrig felande del af tobaken, och bildas under dess svettning. Den utöfvar också inflytande på tobakens styrka.

Kaliumnitrat eller salpeter återfinnes hufvudsakligast i tobaksstjälken.

Ägghviteämnen utgöra största delen af de kväfvehaltiga beståndsdelarna i tobaken. Dessa förbrinna i allmänhet mycket illa och sprida därvid en obehaglig lukt.

De organiska syrorna spela en stor rol i tobaken, i det att undersökningar visat, att tobakens brännbarhet står i närmaste sammanhang med mängden af kolsyradt kali i tobaksaskan. Ju mera salpetersyrade salter finnas i tobaken, dess större är dess brännbarhet.

Tobaken är en af de på mineralbeståndsdelar rikaste växter. Mängden häraf anses variera mellan $8\,^1/_2$ och 25 %.

Tobaksrökens sammansättning.

Den år för år tilltagande konsumtionen af tobak och den sedan länge gjorda erfarenheten, att nikotinen utöfvar en stark invärkan på nervsystemet, hafva föranledt ett stort antal kemister att sysselsätta sig med analyser af tobaksröken.

Resultaten af dessa undersökningar kunna sammanfattas sålunda: starkt giftiga beståndsdelar i tobaksröken äro: koloxid, svafvelväte, cyanväte, Pikolinbaser och nikotin. Mängden af de tre första beståndsdelarna är å ena sidan så ringa och å andra sidan äro de själfva så flyktiga, att deras invärkan på organismen icke kan uppskattas. Äfven Pikolinbaserna förekomma i så ringa mängder i tobaksröken, att de giftiga värkningarna af tobaken uteslutande måste tillskrifvas dess stora nikotinhalt. Nikotinmängden i tobaksröken beror hufvudsakligast af nikotinhalten i själfva tobaken. Den relativa mängden nikotin, som vid rökandet af en cigarr öfvergår i röken, beror främst af längden af den icke rökta delen af cigarren, då nikotinmängden kan sägas vara omvändt proportionel mot denna. Den genom förbränningen förstörda delen af den i cigarren ingående nikotinen är relativt liten.

Tobakens förberedande behandling vid fabrikerna.

Då den inköpta tobaken anländer till fabriken, är den inpackad på olika sätt. Dels är den insatt i stora fastager, dels i lådor eller korgar

eller i balar af lärft eller mattor, beroende på plägsederna i de länder, därifrån varan kommer. De särskilda tobakscollys hafva därför också mycket varierande vikt.

Till först skola bladen lösas från sitt omhölje och från hvarandra, då de äro hårdt sammanprässade, och därefter sorteras efter sin olika färg i olika grupper. För att göra bladen mjukare och smidigare vid bearbetningen fuktas de med vanligt vatten. Denna operation kan ske såväl för hand som med maskin. I en del fabriker behandlas bladen, särskildt sådana som skola förarbetas till piptobak, ytterligare med klorsyradt vatten eller kalkvatten, i hvilket de få ligga en stund. Innan stjälkarna kunna användas måste de genomgå ett valsvärk, där de förlora sitt träaktiga utseende och tillplattas till bladliknande.

En mycket viktig operation, hvarigenom tobaken förbättras, är såsningen. Tobakssåserna tillredas efter mycket olika recept, hvilka inom de särskilda fabrikerna bevaras som hemligheter. Vid såsernas sammansättning måste hänsyn tagas både till beskaffenheten af den förhandenvarande råvaran, som till det slag af tobak, hvartill den skall förarbetas samt till publikens smak. Vid såsernas brygd begagnas en mycket stor mängd olika slag af ämnen, af hvilka endast några få af de viktigaste här må uppräknas: ammoniak (användes i snus), koksalt, äppelsaft, citronsaft, citronsyra, tamarind, fikon, korinter, russin, socker, aloeträ, arrak, bärnsten, bisam (en utväxt på undre delen af bisamoxen), kardemumma, kaskarill (barken af en i Syd Amerika växande buske Croton eluteria), lavendelblomma, lagerbärsblad, mandel, muskotblomma, pomerans, rosenträ, rosenblad, rosenvatten, rom, saffran, the, tonkabönor, vanilj, bark af den på Ceylon växande Cinnamomum zeulanicum samt en stor mängd olika slags oljor, framstälda ur växter.

Sedan såsen blifvit behörigen sammansatt, doppas bladen i knippen i densamma, hvarefter den öfverflödiga såsen får afrinna. Också brukas det att utsätta bladen för prässning, hvarigenom såsen bättre tränger in i dem.

För att slutligen gifva bladen den färg som önskas färgas de med olika slag af växtfärger eller utsättas för svafvelrök.

Till de förberedande arbetena kan också räknas tobakens karfning eller skärning. Karfningen sker vid alla större fabriker med karfmaskin, men kan också värkställas för handkraft. Den tobak som skall skäras bör vara lagom fuktig och inlägges så att midtelnerverna ligga parallelt och vinkelrätt mot bettet. Ifrån den öppna låda, däri tobaken först ordnas, ledes den på roterande valsar eller ledband genom en fyrkantig, afsmalnande gång så att den starkt sammanprässad utträder därur och vid utträdet träffas af bettet. Den skurna tobaken nedfaller längs ett sluttande bräde och upp-

samlas i lådor. Alt efter det behof, hvartill tobaken skall användas, skäres den finare eller grofvare. För karfningen finnes en mängd maskiner af olika storlek och konstruktion.

Tobaken, som vid karfningen bör vara ganska fuktig (omkring 28 % vatten), skall därefter lätt rostas, emedan den därigenom lättare torkar och blir mera hållbar. Detta sker antingen på öppna ugnar eller i roterande, slutna ugnar. Efter denna torkning har vattenhalten nedgått till c. 19 % och tobaken har undergått en viktförlust af 8 till 10 %. Sedan tobaken afkylts siktas den vanligtvis.

Tillvärkning af papyrosser.

Den fint karfvade tobaken förarbetas i Finland i främsta rummet till papyrosser. Såsom bekant bestå dessa af skuren tobak innesluten i ett cylindriskt omhölje af fint majs- eller rispapper med eller utan munstycke af papper. För papyrosser utan fast pappersmunstycke användes ett löst trämunstycke.

Papyrossens omhölje, hylsan, göres för det mesta på särskilda hylsmaskiner, men också delvis för hand. I hylsmaskinen blir den långa fortlöpande pappersremsan på regelbundna afstånd stämplad och sedan hopböjd till formen af ett cylindriskt rör. Vanligtvis häftas de mot hvarandra vikta sidorna af pappersremsan numera icke med gummi, utan genom en dubbelvikning af papperet så att vikningarna gripa in i hvarandra och förenas ännu fastare genom att det vikta stället öfverfares med ett litet kugghjul, som svagt rynkar vikningen. Slutligen afklippas hylsorna i den önskade längden och utkastas i en låda.

De färdiga hylsorna fyllas med tobak för hand. Härtill användes en enkel mässingscylinder af den önskade papyrossens diameter, delad i tvänne längs längdriktningen med gångjärn försedda hälfter. Cylindern öppnas, fylles med tobak, slutes igen och stoppas in i hylsan, hvarefter tobaken prässas in i hylsan med en cylindrisk trästicka. Det styfvare papper, som bildar munstycket, har skurits i lämplig form, rullas ihop till en liten spiral, som instoppas i den toma delen af hylsan, där den utvidgar sig och ger stadga åt papyrossen. Den tobak som hänger ut från papyrossens ända afklippes med en sax.

En annan del papyrosser fylles på följande sätt. Ett antal hylsor (500 till 2,000, alt efter arbetarens skicklighet) förenas till en bundt genom en pappersremsa. Denna bundt lägges på ett glatt bord, försedt med uppstående kanter för att förhindra den lösa tobaken att falla på golfvet. Öfver hylsorna, hvilka således alla stå lodrätt, siktas det tobak så att de blifva fylda till lämplig höjd. Genom att hela bundten föres med händerna af och an på bordet och upprepade gånger skakas, packas tobaken uti hylsorna. Sedan detta skett tillräckligt, hvartill i allmänhet åtgår ungefär en

half timme, uttagas mindre knippen af de fylda hylsorna och genom en hastig och skickligt afvägd vändning af knippet utstjälpes så mycket tobak, att plats beredes för pappersmunstycket.

Medan arbetet med fyllandet af papyrosser på det förra sättet sker sittande, måste det senast beskrifna arbetet utföras stående och i framåt böjd ställning, hvarigenom det blir ganska tröttande.

Slutligen förfärdigas papyrosser helt och hållet med maskin. I de stora amerikanska papyrossmaskinerna göras papyrosserna i långa banor, som afklippas i den önskade längden. Dessa papyrosser äro utan pappersmunstycke. En dylik maskin kan producera ända till 120,000 papyrosser under en 10 timmars arbetsdag. Äfven små bordspapyrossmaskiner finnas, hvilka drifvas med handkraft.

Om till papyrossen användts tobak skuren i mer eller mindre långa trådar, lämnas den öppen i ändan. De papyrosser, i hvilka begagnats mycket fint skuren tobak, s. k. bottenpapyrosser, böra slutas igen i ändan genom att hylsan vikes inåt.

Papyrossmakarena, hvartill alltid användes kvinnor, hafva ganska olika skicklighet. Denna upparbetas mycket under arbetet, men minskas sedan åter på äldre dagar genom att fingrarna icke mera äro så rörliga och böjliga. I medeltal tillvärkar en papyrossmakare ungefär 1,000 papyrosser om dagen. Papyrossmakarenas arbete betalas alltid per styck, men beräknas enhetspriset ganska olika vid olika fabriker och också olika för skilda slag af papyrosser.

De färdiga papyrosserna inpackas i pappaskar på 25 stycken eller flere af särskilda packare. Klistrarena påsätta etiketter och firmastämplar på askarna. Äfven dessa arbeten utföras oftast af kvinnor. För bottenpapyrosser användes vanligtvis mjuka pappersomslag. Endast några få af landets tobaksfabriker tillvärka själfva en del af sina askar, alla de öfriga inköpa dem färdiga. Etiketterna tagas från litografiska tryckerier.

Tillvärkning af piptobak.

Förutom till papyrosser förarbetas fint karfvad tobak i främsta rummet till pip- eller kardustobak. Denna utgår i handeln i fyrkantiga paket eller askar om 400, 200 eller 100 gram och hela förfarandet med den preparerade tobaken består i dessa pakets fyllande, den s. k. kardusslagningen. Kardusslagningen sker i hufvudsak på följande sätt. Kring ett glatt poleradt trästycke, af den tjocklek som kardusen skall ha, men längre än denna, och en kring trästycket slutande tratt af metall, vecklas kardusens pappersomslag, så att en del däraf skjuter ut; denna utskjutande del vikes in öfver träklotsen och lackas fast. Klotsen med tratt och omslag lägges in i en träform, dit den just jämt passar in. Klotsen drages ut och i stället inhälles en förut afvägd mängd tobak, hvarefter denna prässas till. Sedan trat-

ten borttagits och kardusen uttagits ur formen, vikes papperet igen öfver den andra kortändan och lackas fast också här. Härmed är kardusen färdig.

Kardusslagningen kan utföras helt och hållet för hand eller också med maskin. I hvarje händelse kan icke en person utföra alla handgreppen, utan fördelas de olika manipulationerna på skilda personer. Arbetet kan t. ex. fördelas så att en person viker omslaget omkring klotsen och lackar den ena ändan, en afväger tobaken och häller den i formen, en prässar ihop tobaken och en tar slutligen ut kardusen och viker in och lackar fast den andra ändan. Äfven andra kombinationer kunna tänkas, beroende på beskaffenheten af de mekaniska hjälpmedel som användas. Till detta arbete användes vanligtvis unga män, men också äldre män och kvinnor.

Tillvärkning af cigarrer.

Sättet att konsumera tobak i form af cigarrer är jämförelsevis nytt i Europa. Sålunda fabricerades de första cigarrerna i Tyskland först 1788 vid H. Schlottmanns fabrik i Hamburg. Till Sverige och Finland kom cigarren först på 1830-talet, men har dess begagnande sedan dess utbredt sig i alt vidare kretsar.

Till cigarrer utväljas i allmänhet de i afseende å färgen vackraste tobaksbladen, hvarvid dock för det inre af cigarren äfven sämre sorter komma till användning. Bladen böra också vara hela, utan rispor eller hål, samt försedda med möjligast fina nerver. Då den grofva midtelnerven eller stjälken icke kan användas vid tillvärkningen af cigarrer bör denna till först aflägsnas. Detta sker genom att bladen, sedan de först fuktats, »stripas« *), d. v. s. midtelnerven aflägsnas genom att det egentliga bladet rifves bort på hvardera sidan om stjälken från spetsen mot den tjockare delen däraf. Stjälken valsas och användes till kardus.

Den färdiga cigarren består af tre särskilda delar, d. v. s. *inlagan* eller de inre bladen, hvilka icke behöfva vara stora och hela, *ombladet* som omsluter och sammanhåller inlagan. En sådan halffärdig cigarr benämnes *vickel.* Omkring vickeln lägges ännu *täckbladet,* hvartill användas stora, hela och vackra blad.

Sedan de för inlagan afsedda tobaksbladen stripats böra de torkas på luftigt ställe. Därförutan blefve cigarren altför fast och svårt brinnande, hvarjämte en inre jäsning kunde uppstå.

Vid tillvärkningen af cigarrer fördelas arbetet antingen på två personer eller ock gör en enda hela cigarren färdig. I förra fallet gör den ena af dem, *vickelmakaren,* endast den inre delen, vickeln, och täckbladet på-

*) Genom en ljudanalogi har detta ord hos många tobaksarbetare öfvergått till att bladen »strypas«.

lägges af den andra arbetaren, *cigarrmakaren*. Såsom vickelmakare användas yngre personer, hvilka ej ännu uppnått skicklighet nog för att anförtros att pålägga täckbladet. Ofta har cigarrmakaren icke egen vickelmakare, utan utför hela cigarren själf, hvilket alltid är fallet med finare cigarrsorter. Emedan arbetet i allmänhet går snabbare med skilda vickel- och cigarrmakare, fördelas arbetet sålunda vanligtvis under brådskande tider, hvaremot vickelmakarena tillåtas göra hela cigarren då större lager finnas. I en del fabriker aflönar fabriken endast cigarrmakaren, som på grund af en särskild öfverenskommelse med vickelmakaren ersätter denna. Också brukas det att en vickelmakare arbetar åt flere cigarrmakare, i det han säljer sin färdiga vickel åt den cigarrmakare som för tillfället är i behof däraf. I andra fabriker förekommer icke ett sådant mellanhandsystem, utan vickelmakarens aflöning utgår också direkt från fabriken.

Tillvärkningen af vickeln sker sålunda att arbetaren tar med vänstra handen en så stor mängd af inlagan som åtgår till en cigarr af den storlek, som skall göras, ordnar dessa blad så att något mera af dem ligger i midten än på båda sidor, lägger bladen på ombladet, vecklar detta omkring inlagan och rullar det hela med högra handen några hvarf af, och an på bordet. För tillvärkning af vickel användes också vickelmaskiner.

Vickeln bör ännu formas, hvilket vid finare cigarrer sker för hand, men vid enklare slag i vickelformar af trä, hvilka fyllas med vickel, ombindas med snöre och läggas under präss.

Den sålunda behandlade vickeln skall ytterligare omgifvas med täckbladet. Härtill användas, såsom nämdt, större och hela blad, hvilka hållas något fuktiga för att ej rispas sönder. Bladet lägges på bordet framför arbetaren och med en hvass, kort knif, hvars bett är starkt konvext, så att man icke skär med spetsen, som kunde rispa sönder bladet, formas bladet med ett par raskt gjorda snitt. Härvid fordras stor vana och säkert ögonmått för att gifva täckbladet den rätta formen. Vickeln lägges sedan snedt på det skurna täckbladet och rullas in i täckbladet snedt uppåt med handen. Vickeln bör härvid blifva helt och hållet innesluten af täckbladet, men ej så att täckbladets spiraler skjuta för långt öfver hvarandra. Dessutom böra bladnerverna alltid ligga utåt, hvarför öfverrullningen med täckblad än bör ske från höger till vänster, än tvärtom, beroende på hvilken sida af bladet som kommer till användning. Slutligen formas cigarrens spets för hand och bladet fästes fast med ett bindande ämne, vanligtvis en tjockflytande lösning af gummi och cikoria. Cigarren afskäres slutligen i tjockändan så att den får önskad längd.

De färdiga cigarrerna torkas i varmt rum och sorteras i olika färger, hvarefter de inpackas i trälådor på 50 eller 100 stycken. För cigarrernas

inpackning, lådornas fastspikande, etiketternas påsättande m. m. användas särskilda personer. Lådornas storlek bör vara så afmätt att cigarrerna ligga ganska trångt. Härigenom få de den kantiga form som är mycket eftersökt. För att tillfredsställa denna smakriktning brukas också en särskild prässning af cigarrerna.

Likasom all tobak vinner också cigarren i godhet med åldern. Härför fordras dock att den gjorts af väl torkad inlaga, inpackats fullkomligt torr och bevaras på tort ställe, ty tobaken har stark benägenhet att draga fukt till sig, och ett öfvermått häraf kan helt och hållet fördärfva cigarren.

Vid sammansättningen af cigarrer användes en stor mängd olika kombinationer af olika tobakssorter. I allmänhet användes ej till vickeln och täckbladet samma slag af tobak.

Tillvärkning af tuggtobak.

Likasom vid tillvärkningen af cigarrer användes också vid fabrikationen af tuggtobak eller pikanell tobak i blad, af hvilka de större användas som omhölje, de mindre för de inre delarna. Tuggtobaken spinnes i långa strängar, hvilka sedan afklippas till kortare stycken och hoprullas. Spinningen bedrifves vanligast på följande sätt. Spinnaren begagnar sig af ett 4 à 5 meter långt spinnbord med uppstående kanter och försedt med ett hjul med vefstake i ena kortändan. Till först spinnes för hand af tobaksblad början af strängen så mycket, att den kan fästas vid hjulet, dragas genom en S-formig krok och nå fram till bordsskifvan. Spinnaren har till sin hjälp en eller två »uppläggare« eller »bladdukare«, hvilka på spinnbordet lägga fram knippen af blad, i hvilka det nedersta bladet är det största. Bladknippena uppläggas i en lång rad längs bordets ena sida i sned riktning mot bordets midtellinje. Ett annat biträde kringvrider hjulet, hvarigenom den därvid fästade tobakssträngen vrider sig omkring sig själf. Spinnaren, försedd i högra handen med ett bräde af trä med handtag, tar med den vänstra efter hand de uppradade bladknippena och för dem till den roterande tobakssträngen, som till följd af sin rotation likasom suger upp bladen. Med träbrädet prässar han, under det han för det af och an, på den del af strängen som är under bildning. Sedan strängen sålunda spunnits till bordets hela längd, upprullas den färdiga strängen på vefhjulets axel och samma förfarande upprepas. Både som bladdukare och vefvare användas vanligtvis unga gosser, någon gång kvinnor.

Tobakssträngen spinnes till olika tjocklek och användes både tort spinnbord eller sådant som är öfvergjutet med sås, så att själfva spinningen sker i såsen. För tobaksspinning finnes konstruerade maskiner, s. k. spinnvoiter.

Efter spinningen afklippas lämpliga stycken, hvilka genom starkt tryck prässas och hopvridas till spiraler eller rullar.

Till tuggtobak användes vanligen feta och tunga blad, hvilka såsas mycket starkt.

Vid snustillvärkningen utgöres den väsentligaste procedyren af malningen, hvilken värkställes i en härför afsedd snuskvarn. Af sådana finnas flere olika konstruktioner. Tillvärkning af snus.

För snusberedningen användas mycket feta blad och böra de särskildt omsorgsfullt sorteras.

Denna gren af tobaksindustrin spelar en jämförelsevis liten rol i Finland.

Kap. IV.

Den svensk-finska lagstiftningen rörande tobak. Tullen på tobak i Finland. Importen af tobak till Finland.

Tobaksodlingen och tobaksindustrin i Sverige och Finland under 1600- och 1700-talen.

Till Sverige trängde tobakens begagnande åtminstone på 1620-talet. Redan 1629 uppgafs tobakens användande vara kändt bland studenterna i Uppsala och i ett år 1633 utkommet arbete om tobaken säges, att man då för tiden i Sverige »knappast kunde finna någon enda person, som ej var ganska förfaren i denna rökningskonsten«. Några underrättelser om när tobaken först blef känd i Finland torde knappast stå till buds, men får man väl antaga, att det var ungefär samtidigt som i Sverige.

År 1621 gaf Gustaf II Adolf i uppdrag åt Willem Usselinx från Brabant att stifta ett handelskompani, benämdt Söderkompaniet, som skulle drifva handel på Asien, Afrika, Amerika och Magellanica, »ett land, hvilket man anser vara större än någon del af världen«. Kompaniets värksamhet blef ej så stor som man tänkt sig, utan dess handel skedde uteslutande på Amerika och baserades hufvudsakligast på tobak. Genom en förordning af 1641 medgafs för Söderkompaniet uteslutande rätt att till riket införa tobak, »en vara, som för någon tid sedan här har varit obekant och fuller i sig själf icke är synnerligt nyttig«. År 1649 frigafs tobakshandeln, men redan 1651 öfverlämnades den ånyo till ett tobakskompani, som fick uteslutande rätt att införa tobak och jämväl skulle ombesörja minuthandeln inom landet. Detta kompani upphäfdes 1653 och tobakshandeln frigafs för andra gången fullständigt. Men det dröjde ej mer än ett år, till 1654, förrän det år 1649 oktrojerade Amerikanska kompaniet erhöll uteslutande rätt att importera tobak. I instruktionen för guvernören Printz i Nya Sverige vid Delaware floden ålades han bland annat att befordra tobaksodlingen, och kolonins förnämsta exportartiklar voro tobak och skinnvaror. Genom en förordning af 1658 fick kompaniet äfven uteslutande rätt till inrikeshandeln med tobak.

Den första tobaksfabriken i Sverige anlades 1660, samma år som handeln med tobak återigen förklarades fri. Under förebärande att kronans inkomster minskats, beslöt regeringen dock 1662 att göra tobakshandeln till ett regale och utarrenderade den såsom monopol på 10 år åt två personer, husgerådsmästaren Anders Anderson och handelsmannen Peter Bohm, hvilka erhöllo ungefär samma privilegier som kompaniet haft. Arrendeafgiften bestämdes till 120,000 daler kopparmynt under de 5 första åren och skulle sedermera höjas, om ej krig utbröt. Arrendatorerna egde att utbjuda tobak af de tre vanligaste slagen, nämligen virginisk, holländsk och fransk, och ej till högre priser än dem det Amerikanska kompaniet haft. Detta arrende förnyades tvänne gånger och utgick med år 1685. Sedan dess har tobakshandeln varit fri.

Regeringen sökte på alt sätt göra sig en inkomst af tobaken. Den accis som tidigare hade fastställts på alt som kanntals utskänktes skulle också erläggas för tobak och beräknades till $^1/_{32}$ af varans värde. Den som införde tobak egde att på acciskammaren anmäla sig och uppvisa en sedel, hvarpå beloppet var antecknadt. Men också köparen skulle uttaga en sedel och erlägga 2 öre silfvermynt för skålpundet. Emellertid bedrefs insmuggling af tobak i stor skala, oaktadt detta var belagdt med stränga straff, i Österbotten t. o. m. med fängelse och kroppsstraff, då böter ej värkade.

Först sedan de priviligierade bolagens värksamhet upphörde och tobakshandeln blef fri 1685 kunde en egentlig inhemsk tobaksindustri uppstå. Denna begränsades dock ännu till vissa uppgifna städer i riket. För att skydda den nya industrin utfärdades vid olika tider förbud för import af vissa slag af tobak.

Denna industri, likasom alla andra, råkade i lägervall under stora ofredens dagar. Under frihetstiden återupptogs skyddet af de inhemska industrierna. Ett sådant skydd kom också i vidsträkt mån tobaksindustrin till del. För att göra sig oberoende af den utländska råvaran gjordes energiska försök att uppmuntra tobaksodlingen inom eget land. Allmogen uppmanades att egna sig åt tobaksodling, hvilken ej upptog så mycken jord att den var till hinder för jordbruket. Senare ansågs detta vara en stadsnäring och städerna ålades 1725 att för framtiden upplåta en viss del af hvarje tnnnland dem tillhörig åkerjord till tobaksplantering. Man hoppades sålunda inom kort kunna umbära importen. Kommerskollegium publicerade en instruktion om plantornas skötsel och de bästa frön, som erhöllos från Tyskland, funnos till salu på apoteket Kronan i Stockholm. Manufakturdeputationen kunde 1747 anteckna, att tobaksindustrin betydligt hade förbättrats och mot slutet af århundradet voro tobaksplanteringar tämligen allmänna. I Finland förordade Kalm 1754 i en af sina botaniska skrifter

odlandet af tobak och uppgifves att den för 100 år sedan ännu icke fans odlad i Finland, men nu växte den i Vasa och i Karelen. Bland medicinska och ekonomiska växter, som odlades i P. A. Gadds trädgård, nämnes också tobaken.

På 1770-talet steg den årliga produktionen af tobak inom riket till 700,000 kg.

De inhemska tobaksfabrikerna gynnades på mångahanda sätt och intet intrång fick göras i Spinnaresocietetens värksamhet. Den som sålde utrikes spunnen tobak förlorade egendom och yrke. Skatten utgick, utom i form af accis, också i form af en afgift för dem som voro berättigade att röka tobak, hvilken år 1766 var en daler silfvermynt årligen. År 1771 befriades kvinnor från afgift för tobak.

Emellertid tog tobaksindustrin så raska steg framåt, att regeringen tvangs införa restriktiva åtgärder. Sålunda inskränktes genom särskilda förordningar tobaksfabrikernas antal.

Antalet fabriker och vid dem anställda arbetare varierade ganska mycket under slutet af 1700-talet. För år 1800 uppgifves i Sverige hafva funnits 65 tobaksfabriker med 645 arbetare och ett produktionsvärde af 1,002,448 kronor.

Tobakstullen i Finland efter år 1809.

Tulltaxan i Finland har efter 1809 åtskilliga gånger undergått ganska genomgripande förändringar, hvilka hvarje gång äfven träffat tobaken. Om beskattningen af denna vara har dessutom några gånger särskildt förordnats. I den följande öfversikten af de förändringar tullsatserna på importerad tobak genomgått hafva alla olika enheter reducerats till mark och kilogram.

Importtullarna.

I den första tulltaxan af den 28 mars 1812 upptagas här angifna tullsatser på importerad tobak:

Spansk och italiensk	för	1	kg	*Fmf.*	40: 47
brasiliansk och knaster	»	»	»		16: 47
brasiliansk rulltobak	»	»	»		1: 71
virginisk, skuren	»	»	»		2: 82
rull- och bladtobak af alla sorter	»	»	«		1: 71
rappe, alla sorter, i karotter samt malen . .	»	»	»		5: 65
turkisk bladtobak, i rullar samt skuren . . .	»	»	»		1: 40
tobaksstjälkar, spanska	»	»	»		5: 65

Dessutom stadgas, att bladtobak blott genom sjötullen var till införsel tillåten.

Den 19 juni 1816 utfärdades en förnyad tulltaxa, hvari tullsatserna äro upptagna sålunda:

Blad och bundtar:				
alla slag, utom turkiska	för	1	kg	Tmf: 0: 49
turkiska	»	»	»	0: 37
Cigarrer:	»	»	»	7: 06
Karfvad tobak:				
knaster	»	»	»	2: 35
turkisk	»	»	»	0: 37
Malen eller snus:				
brasilianskt, fransyskt och spanskt .	»	»	»	7: 06

Förbjuden till införsel var tobak af alt annat slag, den undantagen, som å förteckningen öfver inkommande varor fans specifiserad.

Den 27 juli 1822 utfärdades åter en ny tulltaxa.

I denna fastställdes nedanupptagna satser:

Blad, utom turkiska	för	1	kg	Tmf: 0: 05.
» turkiska	»	»	»	0: 47
turkisk, karfvad	»	»	»	1: 41
all annan röktobak, karfvad . . .	»	»	»	3: 76
cigarrer	»	»	«	9: 41
snus, i rullar	»	»	»	9: 41
« malet, brasilianskt, engelskt, franskt, holländskt, spanskt, och andra slag	»	»	»	9: 41

Snusdosor af alla slag blefvo förbjudna till införsel.

Den 26 maj 1824 infördes särskilda ändringar och tillägg till den nästföregående tulltaxan, hvilka, såvidt de träffade tobaken, voro följande:

Röktobak:				
blad, utom turkiska	för	1	kg	Tmf: 0: 94
» turkiska	»	»	»	0: 94
stjälkar	»	»	»	0: 94

I den nu fastställda formen blef tulltaxan gällande ända till år 1852, då en ny utfärdades den 7 april.

Denna innehåller beträffande tobaken följande tullsatser:

Karfvad turkisk röktobak	för	1	kg	Fmk. 2: 82
hvarje annan karfvad röktobak . .	»	»	»	5: 65
rök- och snustobak i ringar, rullar och karotter	»	»	»	5: 65
cigarrer och i blad invecklad karfvad tobak	»	»	»	18: 82
snustobak, malen, af hvarje slag . .	»	»	»	16: 00

Genom en Nådig Kungörelse af den 23 juli 1857 förändrades tullsatsen för karfvad turkisk tobak till Fmk. 5: 65 för 1 kg och för snus, malen, af alla slag, till Fmk. 7: 53 för 1 kg.

I anledning däraf att Kejsaredömet åtagit sig att ersätta den s. k. Sundstullen med 7,000,000 silfver rubel, hvari Storfurstendömet Finland borde deltaga med 400,000 mark, förordnades genom Nådiga Kungörelsen af den 22 januari 1859 att för alla till Storfurstendömet inkommande och med tull belagda varor skulle, tillsvidare och intill dess därom annorlunda blefve föreskrifvet, utom den fastställda tullafgiften erläggas en förhöjning af 3 % däraf samt i sammanhang med de ordinarie tullafgifterna i räkenskaperna under benämningen »sjöfartsafgift« uppdebiteras. Denna förhöjning träffade jämväl tobaken.

Genom Nådiga Brefvet af den 21 december 1891 bestämdes sjöfartsafgiften att upphöra från den 1 januari 1892.

Den Nådiga Kungörelsen af den 16 februari 1859 bestämmer, att för tobak i blad af alla slag, som från Ryssland införes till Finland, skall i Storfurstendömet uppbäras i tullafgift Fmk. 0: 24 för 1 kg.

Kort därpå eller den 30 april 1859 utfärdades en förnyad tulltaxa, hvarigenom den importerade tobaken pålades följande tullsatser:

Oarbetad, i blad, med eller utan stjälk, intill utgången af 1860	för	1	kg	Fmk. 0: 35
» » » från början af 1860	»	»	»	0: 47
» tobaksstjälk, intill utgången af 1860	»	»	»	0: 21
» » från början af 1860	»	»	»	0: 28
Brissing eller tobakssås	»	»	»	0: 35
Arbetad, röktobak, karfvad, af alla slag samt snustobak i ringar, rullar och karotter	»	»	»	3: 76
cigarrer, samt i blad och papper invecklad tobak	»	»	»	9: 41
snus, malet af alla slag	»	»	»	7: 53

Genom Nådiga Kungörelsen af den 3 februari 1863 fastställdes särskilda ändringar i nästföregående tulltaxa, hvilka såvidt de rörde tobaken, voro nedan upptagna:

Arbetad, röktobak, karfvad, af alla slag, spunnen tobak samt tobak i ringar, rullar och karotter: intill slutet af 1863 för 1 kg Fmk: 3: 76
från början af 1864 » » » 3: 29
från början af 1866 » » » 2: 82
» cigarrer, samt i blad och papper invecklad karfvad tobak: intill slutet af 1863 » » » 9: 41
från början af 1864 » » » 8: 47
från början af 1866 » » « 7: 53
» snus af alla slag: . . . . . intill slutet af 1863 » » » 7: 53
från början af 1864 » » » 6: 59
från början af 1866 » » » 5: 65

Slutligen innehåller den Nådiga Kungörelsen af den 29 juli 1869 den tulltaxa för Finland, som i hufvudsak ännu är gällande.

Beträffande tobaken innehåller densamma följande satser:

1. Oarbetad, i blad med eller utan stjälk . . . . . för 1 kg Fmk: 0: 65
stjälk . . . . . « » » 0: 35
2. Arbetad, röktobak, karfvad, spunnen tobak samt tobak i ringar och karotter . . . . . » » » 2: 82
malen eller snus . . . . . » » » 3: 53
cigarrer samt i blad invecklad karfvad tobak » » » 7: 06
papyrosser eller i papper invecklad karfvad tobak » » » 7: 06
3. Tobakssås eller brissing . . . . . » » » 0: 35

Den 15 oktober 1873 fastställdes tullen för stjälk, som från Ryssland infördes, till Fmk: 0: 12 för 1 kg.

Sedan Finlands Ständer vid landtdagen 1882 såsom bidrag till bestridande af de ökade utgifter, hvilka landets militärväsende kräfde, antagit en Förordning om bevillningsafgift för tobak, som till Finland införes, utfärdades den 14 juni 1882 Nådig Förordning härom att gälla från den 20 juni 1882 t. o. m. den 31 december 1885. De i nämda Förordning fastställda bevillningsafgifterna äro, omvandlade i metriskt mått:

Oarbetad tobak.

1:o från Ryssland:
a) blad, med eller utan stjälk . . . . . för 100 kg Fmk: 35: 29
b) stjälk . . . . . » » » 17: 64
2:o från annat land:
a) blad, med eller utan stjälk . . . . . » » » 99: 99
b) stjälk . . . . . » » » 52: 94

Arbetad tobak.

Från Ryssland eller annat land:

a) röktobak, karfvad eller spunnen samt tobak i ringar eller karotter	för	100	kg	Fmk. 235: 29
b) malen tobak eller snus	»	»	»	282: 34
c) cigarrer samt i blad invecklad karfvad tobak	»	»	»	470: 58
d) papyrosser eller i papper invecklad karfvad tobak	»	»	»	470: 58
e) tobakssås eller brissing	»	»	»	35: 29

Därjämte fastställdes den genom Nådiga Kungörelserna den 16 februari 1859 och 5 februari 1886 påbjudna införseltullen för oarbetad tobak från Ryssland för tobaksblad till Fmk. 23: 50 för 100 kg samt för tobaksstjälk till Fmk. 9: 40 för 100 kg.

Med anledning af Finlands Ständers underdåniga framställning, att vid fastställandet af tullsatserna för tobak, som till Finland inhämtas, hänsyn måtte fästas vid den af Ständerna antagna bevillningen för denna vara, fann Hans Kejserliga Majestät den 14 juni 1882 för godt att för denna gång åt Kejserliga Senatens Ekonomiedepartement öfverlämna att intill den 1 juni 1884, utan för hvarje gång särskildt aflåten underdånig hemställan, nedsätta tullafgifterna för såväl arbetad som oarbetad tobak till det belopp som af Senaten pröfvades nödigt, dock i ingen händelse under 50 % af hvad för de skilda slagen däraf då i tull uppbars.

I bref till Generaltulldirektionen af samma dag fastställde Kejserliga Senaten de nedsatta tullafgifterna till här upptagna belopp:

Röktobak, karfvad eller spunnen samt tobak i ringar eller karotter	för	1	kg	Fmk. 2: 35
malen tobak eller snus	»	»	»	2: 35
cigarrer, samt i blad invecklad karfvad tobak äfvensom för papyrosser eller i papper invecklad karfvad tobak	»	»	»	3: 53
tobaksstjälk, som från Ryssland införes	»	»	»	0: 09
tobaksstjälk, från annat land	»	»	»	0: 28

Genom Nådig Kungörelse af den 28 maj 1884 förlängdes ofvananförda nedsättning att gälla till utgången af år 1885.

Sedan Finlands Ständer vid landtdagen 1885 ånyo åtagit sig en bevillningsafgift å tobak utfärdades Nådig Förordning härom den 29 december 1884, hvarigenom bevillningsafgiften skulle till oförändradt belopp utgå för åren 1886, 1887 och 1888.

Vid landtdagen år 1888 åtogo sig Finlands Ständer ånyo en tobaksbevillning, att utgå under åren 1889, 1890 och 1891, hvarvid bevillningsafgifterna, med hänsyn till det dåmera införda metriska måttsystemet, i Nådiga Förordningen den 17 december 1888 fastställdes till nedan upptagna belopp:

Oarbetad tobak.

1:o från Ryssland:				
a) blad, med eller utan stjälk	för	100 kg	*Fmk.*	35: —
b) stjälk	»	»	»	17: —
2:o från annat land:				
a) blad, med eller utan stjälk	»	»	»	100: —
b) stjälk	»	»	»	50: —

Arbetad tobak.

Vare sig från Ryssland eller annat land:				
a) röktobak, karfvad eller spunnen samt tobak i ringar eller karotter	»	1 kg	»	2: 30
b) malen tobak eller snus	»	»	»	2: 80
c) cigarrer, samt i blad invecklad karfvad tobak	»	»	»	4: 70
d) papyrosser eller i papper invecklad karfvad tobak	»	»	»	4: 70
e) tobakssås eller brissing	»	100 kg	»	35: —

Den tidigare beviljade nedsättningen i tullafgiften för vissa slag af tobak fastställdes genom Nådiga Kungörelsen den 5 februari 1886 att fortfarande gälla intill utgången af år 1888.

Sedan bevillningsafgiften för tobak med år 1891 upphörde, bestämdes genom Nådiga Kungörelsen af den 21 december 1891 att ett nästnämda afgift motsvarande belopp jämte den utgående tullen för sagda vara skulle såsom införselafgift till Allmänna statsfonden erläggas från den 1 januari 1892, till nedan upptagna belopp:

Oarbetad tobak.

1:o från Ryssland:				
a) blad, med eller utan stjälk	för	100 kg	*Fmk.*	58: 50
b) stjälk	»	»	»	26: 40
2:o från annat land:				
a) blad, med eller utan stjälk	»	»	»	170: —
b) stjälk	»	»	»	90: —

Arbetad tobak.

1:o från Ryssland:

a) röktobak, karfvad eller spunnen samt tobak i ringar eller karotter	för	1	kg	Fmk. 2: 30
b) malen tobak eller snus	»	»	»	2: 80
c) cigarrer samt i blad invecklad karfvad tobak	»	»	»	4: 70
d) papyrosser eller i papper invecklad karfvad tobak	»	»	»	4: 70
e) tobakssås eller brissing	»	100	kg	» 35: —

2:o från annat land:

a) röktobak, karfvad eller spunnen samt tobak i ringar eller karotter	»	1	kg	» 4: 90
b) malen tobak eller snus	»	»		» 6: —
c) cigarrer samt i blad invecklad karfvad tobak	»	»		» 9: 70
d) papyrosser eller i papper invecklad karfvad tobak	»	»		» 9: 70
e) tobakssås eller brissing	»	100	kg	» 70: —

I dessa tullsatser hafva, genom Nådiga Förordningen den 29 maj 1897 angående handelsrelationerna mellan Kejsaredömet Ryssland och Storfurstendömet Finland, införts följande nedsättningar i tullen för från Ryssland importerad tobak:

Införseltullen för röktobak har nedsatts från Fmk. 2: 30 till Fmk. 2: —, för malen tobak eller snus från Fmk. 2: 80 till Fmk. 2: —, för cigarrer och papyrosser från Fmk. 4: 70 till Fmk. 2: 50, hvarjämte tobakssås blifvit tullfri. För oarbetad tobak hafva satserna däremot förblifvit oförändrade.

Ifrån den 10 augusti 1893 till 20 mars 1894 gälde särskilda med 50 % förhöjda tullafgifter för varor som från Tyska riket till Finland importerades. Denna temporära förhöjning träffade jämväl införseltullen för tobak.

Exporttullarna. Exporten af tobak från Finland har aldrig uppnått några nämvärda summor. Till en början upptogo tulltaxorna dock exporttull för särskilda tobaksslag. I 1812 års tulltaxa fastställdes en afgift af 3 kopek för pudet eller ungefär 3/4 penni för kg af utförd rysk, Ukrainsk, Bakun och Tjutun tobak i blad. Den 9 maj 1817 bestämdes en allmän utförseltull å tobak och snus af 1 kopek för pudet eller c. 1/4 penni för kg. Den 27 mars 1819 blefvo tobak och snus tullfritt tillåtna till utförsel, men tobaksblad belades med en exporttull af 50 kopek för skeppundet, motsvarande ungefär 1/3 penni för kg. 1869 års tulltaxa afskaffade alla utförseltullar med undantag af för ben och lump.

Beräkning af tara.

Vid erläggande af tullafgift för tobak beräknas tara för närvarande enligt följande grunder:

Oarbetad tobak: å bladtobak: i lådor 20 %, i fastager 15 %, i enkla korgar af flätvärk med eller utan lärft 6 %.

å tobaksblad och stjälk: i balar af lärft eller mattor med rep 4 %, i packar af lärft med omslag af barkskifvor eller träspjälar 15 %, i flätvärk med barkskifvor eller träspjälar med eller utan lärft 12 %, i suroner eller lädersäckar 9 %.

Anm: Taran 15 % och 20 % för packar och flätvärk med barkskifvor eller träspjälar eger endast då rum när tobaken är belagd därmed utöfver hela ytan, i annat fall väges varan netto.

Arbetad tobak: å tobak i rullar: i lådor 20 %, i fastager 15 %, i enkla korgar eller flätvärk med eller utan lärft 6 %.

å malen tobak eller snus: i lådor 28 %, i fastager med eller utan lärft 30 %, i stenkärl 45 %.

å brissing: i enkla tunnor 17 %, i glaskärl 30 %, i stenkärl 40 %.

Anm: Karfvad röktobak i karduser eller paketer väges jämte dessa. Cigarrer och papyrosser vägas netto.

Enhetsvärden.

Vid beräkningen af de importerade varornas värde tjänade år 1900 följande enhetsvärden för 1 kg: ryska blad 0: 90; andra blad 3: 50; rysk stjälk 0: 40; annan stjälk 0: 25; ryska cigarrer 20: —; andra cigarrer 14: 60; ryska papyrosser 12: —; andra papyrosser 16: 50; rysk och annan röktobak, karfvad eller spunnen tobak samt tobak i ringar eller karotter 9: 50. Dessa enhetsvärden hafva varit gällande sedan år 1896 och äro beräknade för cif-pris.

Jämförelse mellan tullsatserna och enhetsvärdena.

En jämförelse emellan tullsatserna å de olika slagen af tobak och motsvarande enhetsvärden ger en åskådlig föreställning om storleken af den varan åsatta tullen. Med begagnande af ofvan angifna enhetsvärden och satserna för tobak i nu gällande tulltaxa, finner man följande värden för tullsatserna i procent af enhetsvärdena:

ryska blad . . .	65.00 %	ryska cigarrer . . .	12.50 %
andra » . . .	48.57 »	andra » . . .	66.44 »
rysk stjälk . . .	66.00 »	ryska papyrosser . .	20.83 »
annan » . . .	360.00 »	andra papyrosser . .	58.79 »
rysk kardus . . .	21.05 »		
annan » . . .	51.58 »		

Efter en beräkning af 5 kg tobak för 1,000 cigarrer finner man att hvarje importerad utländsk cigarr drar en tull af i det närmaste 5 p., hvarvid tullbeskattningen således drabbar cigarren oberoende af dess värkliga värde.

Olika slag af tobaksbeskattning.

Tobaken i Finland är icke underkastad någon annan afgift än införseltullen.

I olika länder gäller i detta afseende olika system, hvilka kunna hänföras till följande fyra hufvudgrupper.

1. Tullbeskattning. Denna form af beskattning är mest konsekvent genomförd i England, där sedan 1652 all tobaksodling är förbjuden och skatten uppbäres i form af tull å den importerade varan. Denna införseltull lämnar i England en årlig inkomst af mer än 200 miljoner mark. Detta system är, såsom sagdt, gällande äfven i Finland och Sverige, med uteslutande af förbudet för tobaksodling.

2. Råproduktsskatten eller plantskatten träffar den inhemska produktionen af råtobak, antingen sålunda, att skatten beräknas efter den odlade ytan eller efter vikten af skörden. Vid ytskatten kan hänsyn tagas äfven till den odlade jordens fruktbarhet, men intet afseende fästes vid mängden och kvaliteten af skörden. Denna skatteform har tillämpats i Preussen sedan 1828 och inom tyska tullgebitet 1868—1879. Sistnämda år ersattes den genom viktskatten, som beräknas på grund af skördens vikt och utgår med 45 tyska mark för 100 kg tobak och 65 mark för surrogat. Ytskatten har dock bibehållits för odlingar af mindre än 4 ars ytvidd och utgår med 4.5 pfennige för m². Skörderesultatet konstateras på ort och ställe genom officiel myndighet. Själffallet är den importerade varan därjämte underkastad tull. I Belgien upptages skatten på grund af antalet odlade plantor. Denna beskattningsform tar åter ingen hänsyn till varans kvalitet, och medför åtskilliga inskränkande bestämmelser för odlaren för möjliggörande af kontrollen (plantornas sättande i rader på bestämda afstånd, förbud för blandning med andra växter m. m. d.) Mot detta beskattningssystem har anmärkts, att det icke rättvist utnyttjar tobakens skattemöjligheter, samt att det ej häller tillåter ett riktigt uppmätande af exportrestitutionerna och ofta medför långvariga skatteförskott.

3. Fabrikatskatten, som införts i Förenta Staterna 1868 och i Ryssland 1877, upptages på de från fabriken utgående färdiga fabrikaten efter deras beskaffenhet och vikt. Vid densamma användas stämpelmärken eller banderoller, som fabrikanten köper af myndigheterna och anbringar på varan på sådant sätt, att de förstöras vid förbrukningen. Denna metod kräfver långt gående och kostsam kontroll beträffande varans förpackning och tobakshandeln, men lämpar sig ganska väl efter varans kvalitet och den faktiska förbrukningen Den har också visat sig såsom mycket vinstgifvande.

4. Tobaksmonopol. Monopol för staten på all tobaksfabrikation infördes i Frankrike redan 1674 och har där existerat med korta afbrott (1719—1730 och 1791—1810). Öfriga länder, som genomfört detta system äro Öster-

rike-Ungern sedan 1851 i hela monarkin, Spanien sedan 1730, Portugal sedan 1664, Italien sedan 1865, Rumänien sedan 1885, Turkiet sedan 1884, Serbien sedan 1885 och Mexiko sedan 1764. I Portugal, Turkiet och Serbien öfverlåtes hela tobaksmonopolet på arrende åt enskilda fabrikationsbolag. Detta beskattningssystem har visat sig mycket vinstgifvande. I Frankrike hafva sålunda inkomsterna af tobaksmonopolet stigit till mer än 250 miljoner mark eller c. 6 $^1/_2$ mark per individ. Denna beskattningsform förekommer endast såsom fullständigt monopol, d. v. s. staten förbehåller sig uteslutande rätt till inköp af all inhemsk råtobak och till import af utländsk tobak samt till hela tobaksfabrikationen, hvars produkter till salu hållas genom koncessionerade försäljare (i Portugal är dock handeln fri) till priser, hvilka fastställas af staten och hvilka genom sitt öfverskott öfver produktionskostnaderna lämna vinst. Införseln af utländsk tobak är för den enskilda helt och hållet förbjuden, i Österrike tillåten endast undantagsvis. Tobaksodling tillåtes inom landet endast i vissa distrikt efter tillstånd af statsmyndigheterna och under deras kontroll och skörden bör öfverlämnas till staten enligt fastställda priser. För och mot tobaksmonopolet har i hufvudsak anförts detsamma som i allmänhet kan sägas beträffande all monopolisering. Det tillåter väsentliga besparingar af kostnader genom centralisation af fabrikationen och reduktion af mellanhandeln (Frankrike har endast 16 statsfabriker med c. 18,000 arbetare, medan i Tyskland förarbetningen af den dubbla mängden tobak år 1877 fördelade sig på c. 15,000 affärer med omkring 113,000 i dem sysselsatta arbetare), vidare inbesparar monopolet kostnaderna för kontroll, det möjliggör ett afpassande af skatten efter varans kvalitet samt att ändra den efter behof och det utnyttjar på det mest effektiva sätt skatteobjektet. Häremot kunna ställas de skuggsidor, som åtfölja alla statsmonopol med deras byråkratiska tjänstemannavärksamhet. Mot införande af statsmonopol i länder, där det icke förekommer, har i främsta rummet anförts svårigheterna och kostnaderna vid inlösen af förhandenvarande tobaksfabriker samt de omhvälfningar en så radikal förändring af skatteformen måste medföra.

Importen af tobak till Finland.

Trots all den omvårdnad, som under 1700-talet kom till del olika plantor, hämtade från sydligare trakter, hafva icke många af dem kunnat bibehålla sig såsom egentliga kulturväxter i vårt karga klimat. Så ock med tobaksplantan. Ännu in på 1800-talet torde tobaksland hafva förekommit rätt ymnigt icke blott i närheten af städerna, utan också på landsbygden. Med den ökade fabriksvärksamheten och de förbättrade kommunikationerna, som möjliggöra att en billig och ändock god färdig vara kan erhållas äfven

i aflägsna delar af landet, hafva tobaksodlingarna alt mer försvunnit och förekomma numera endast sällan vid enstaka bondgårdar. Den i Finland odlade tobaken torde ej i någon större utsträckning kommit till användning vid landets tobaksfabriker. Härom föreligga uppgifter endast från Ph. U. Strengberg & C:os tobaksfabrik i Jakobstad. För åren 1853 till 1869 angifva handlingarna att där årligen förbrukades mellan 1,000 och 2,000 kg inhemsk bladtobak. Numera förarbetas vid Finlands tobaksfabriker endast utländsk råvara. De små kvantiteter tobak, som ännu odlas och skördas i landet af bönder, förarbetas hemma för eget behof. Några uppgifter förefinnas hvarken om den för tobaksodling använda arealens storlek eller beträffande skördens beskaffenhet. Någon grund för en uppskattning finnes ej häller, hvarför den inhemska tobaksskörden helt och hållet måste lämnas ur sikte.

Landets hela behof af tobak måste således tillgodoses genom import af utländsk vara. För belysande af storleken af tobaksimporten meddelas i Tab. I uppgifter rörande mängden af till landet införd tobak af alla slag åren 1856—1900, penningevärdet af denna import samt tobaksimportens penningevärde, uttrykt i procent af årets hela varuimport. *) Ända till början af 1870-talet håller sig importen kring 1 $^1/_2$ à 2 miljoner kg, stiger plötsligt år 1874 till närmare 3 miljoner kg och ökas ända till 3.88 miljoner kg år 1881. År 1882 nedgick importen något, till 3.36 miljoner kg, för att åter 1883 sjunka ned till 860,000 kg. Förklaringen till denna stora plötsliga minskning i tobaksimporten står att sökas i den af Finlands Ständer antagna nya skatten, bevillning för tobak. Denna bevillning trädde i kraft den 20 juni 1882, hvarför tobaksimportörerna voro i tillfälle att förse sig med utländsk vara enligt de gamla tullsatserna ännu under förra halfåret af 1882, till följd hvaraf detta år ännu icke utvisar någon väsentlig minskning i importsiffran, men år 1883 framträda värkningarna af den nya skatten i sin fulla tydlighet. Emellertid måste landets behof af råvara tillgodoses trots de höga afgifterna, och sedan 1884 uppgår importen åter till c. 2 $^1/_2$ miljoner kg. Med mindre variationer för enskilda år har importen sedermera varit i ständigt stigande. I medeltal utgjorde den för 5-års perioden 1881—85 2.66 miljoner kg, för perioden 1886—90 2.96 miljoner kg, för perioden 1891—95 3.14 miljoner kg samt för perioden 1896—1900 4.17 miljoner kg. Särskildt hög var importen år 1900, då den öfversteg 6 miljoner kg.

*) Det hade varit afsikten att utsträcka undersökningen rörande tobaksimporten tillbaka ända till seklets början, men det visade sig omöjligt, emedan största delen af tulldirektionens persedelextrakter från förra hälften af 1800-talet icke fans i sina konvolut å Statsarkivet och icke kunnat därstädes återfinnas. Detsamma gäller tulldirektionens uppbördsförslag. Den följande framställningen har därför måst begränsas till tidrymden 1856—1900, för hvilken trykta källor föreligga.

Tab. 1. Importen af tobak åren 1856— 1900, uttrykt i *kilogram* och i *mark* samt värdet af tobaksimporten i procent af värdet af årets hela varuimport.

År	Kg	Fmk.	%	År	Kg	Fmk.	%
1856	1,748,230	1,479,656	3.80	1879	2,583,121	3,666,914	3.20
1857	1,125,466	1,385,874	2.96	1880	3,229,619	4,852,316	3.50
1858	1,419,744	1,808,056	5.65	1881	3,879,325	5,674,106	3.66
1859	1,330,639	1,338,761	3.85	1882	3,364,743	6,221,550	3.72
1860	1,529,950	1,679,950	3.86	1883	858,152	884,062	0.60
1861	1,640,923	1,773,038	3.19	1884	2,580,047	2,436,473	1.77
1862	1,494,630	1,917,590	2.75	1885	2,601,593	1,652,038	1.52
1863	1,867,981	2,316,300	3.36	1886	2,516,091	1,708,799	1.74
1864	1,879,926	2,203,380	3.85	1887	2,633,027	1,688,567	1.60
1865	1,502,929	2,118,186	2.98	1888	3,792,925	2,203,302	1.96
1866	1,503,133	1,891,494	3.39	1889	2,694,267	1,766,057	1.32
1867	1,413,017	2,088,721	3.34	1890	3,143,542	2,190,294	1.56
1868	2,017,049	2,933,614	4.39	1891	3,009,715	2,082,275	1.42
1869	1,552,301	2,201,397	2.89	1892	2,929,478	1,891,035	1.30
1870	1,516,816	2,121,936	3.20	1893	3,364,324	2,068,047	1.04
1871	1,279,858	1,861,754	2.83	1894	3,084,403	2,029,245	1.46
1872	1,424,820	2,139,326	2.62	1895	3,299,559	2,159,084	1.44
1873	1,876,715	2,693,978	2.66	1896	3,442,853	3,787,426	2.20
1874	2,753,407	3,824,838	2.58	1897	3,684,890	4,034,192	1.99
1875	2,594,406	4,037,753	2.56	1898	3,882,544	4,416,929	1.86
1876	3,034,251	4,527,185	3.23	1899	3,675,678	4,356,837	1.74
1877	2,942,269	5,139,880	3.45	1900	6,158,493	7,744,200	2.86
1878	2,758,051	5,163,160	4.02				

Importens penningevärde har naturligtvis undergått i hufvudsak enahanda fluktuationer, men har därjämte varit beroende af de olika enhetsvärden, som vid dess beräknande lagts till grund. Värdet af tobaksimporten, uttrykt i procent af värdet af landets hela varuinförsel steg under 1850, 1860 och 1870-talen i allmänhet till 2 à 3 % (år 1858 5.65 %), men har därefter i allmänhet icke stigit öfver 1 à 2 % (år 1900 2.86 %).

Beräknas medelimporten under 5-års perioder och fördelas på medelbefolkningen under samma perioder, så kommer man till följande resultat, utvisande antalet kg importerad tobak för hvarje 1,000-tal af landets befolkning:

1856—60	835	kg	på	1,000	invånare
1861—65	929	»	»	»	»
1866—70	899	»	»	»	»
1871—75	1,068	»	»	»	»
1876—80	1,454	»	»	»	»
1881—85	1,238	»	»	»	»
1886—90	1,279	»	»	»	»
1891—95	1,275	»	»	»	»
1896—1900	1,583	»	»	»	»

Särskildt ger år 1900 ett resultat af 2,270 kg på 1,000 invånare.

Då, såsom redan nämts, den inhemska produktionen af tobak icke kan uppskattas, men torde vara, i jämförelse med importen, försvinnande liten, och exporten af tobak från landet, såsom senare ådagalägges, jämväl är obetydlig, kunna här anförda tal tjäna att belysa konsumtionen af tobak i Finland i medeltal per individ. Denna skulle således för närvarande uppgå till ungefär 2 1/3 kg. Mot denna uppskattning, som ju ej kan göra anspråk på någon stor noggranhet, kan göras den invändning, att kvinnor och barn ej konsumera tobak. Hvad barnen beträffar, så torde det ej kunna fastställas någon bestämd ålder då gossar börja röka, och hvad åter kvinnorna angår, är det bekant att rökandet bland dem ingalunda är ovanligt samt att särskildt i Österbotten de flesta äldre kvinnor röka pipa. Det har därför ansetts lämpligast, att icke taga hänsyn till dessa obestämbara faktorer och beräkna konsumtionen för hela befolkningen.

För ett, såvidt de trykta källorna det tillåta, detaljeradt studium af tobaksinförseln användes här den senaste 10-års perioden från 1891 till 1900.

Tab. II ger importen i kg, fördelad på de olika slagen af tobak: blad, stjälk, cigarrer, papyrosser, piptobak, snus och tobakssås eller brissing. I Tab. III återfinnes importen af de olika tobaksslagen, denna gång uttrykt efter deras importvärde.

I afseende å storleken står importen af tobaksblad i främsta rummet. Under de 5 första åren af den nu behandlade perioden steg införseln till c. 2 1/2 miljoner kg, till ett beräknadt värde af c. 1.7 miljoner mark årligen. Sedermera har importen af blad ökats väsentligt, så att den för år 1900 öfversteg 4 miljoner kg, till ett värde af nära 7 miljoner mk. Att under senare hälften af perioden medelvärdet för införda blad så väsentligt ökats, hvilket framgår af den vida hastigare stegringen i talen i Tab. III än de

Tab. II. Importen af olika slag af tobak samt hela tobaksimporten åren 1891—1900, uttrykta i *kilogram*.

År.	Blad.	Stjälk.	Cigarrer.	Papyros-ser.	Pip-tobak.	Snus.	Bris-sing.	Summa.
	Kilogram.							
1891	2,452,666	543,144	6,952	2,333	4,573	47	—	**3,009,715**
1892	2,340,286	574,516	5,253	2,993	6,386	35	9	**2,929,478**
1893	2,635,457	716,538	4,490	2,506	5,304	29	—	**3,364,324**
1894	2,416,234	653,317	8,188	1,546	5,097	21	—	**3,084,403**
1895	2,601,034	682,617	6,690	1,429	7,747	42	—	**3,299,559**
1896	2,757,920	665,452	9,634	1,482	8,354	11	—	**3,442,853**
1897	2,847,860	814,122	12,485	1,895	8,405	123	—	**3,684,890**
1898	3,016,218	838,870	14,014	2,468	10,894	62	18	**3,882,544**
1899	2,841,904	807,046	12,913	1,942	11,795	78	—	**3,675,678**
1900	4,326,854	1,800,260	16,415	2,226	12,647	91	—	**6,158,493**

Tab. III. Importen af olika slag af tobak samt hela tobaksimporten åren 1891—1900, uttrykta i *mark*.

År.	Blad.	Stjälk.	Cigarrer.	Papyros-ser.	Pip-tobak.	Snus.	Bris-sing.	Summa.
	Mark.							
1891	1,753,586	138,873	139,040	23,605	26,950	221	—	**2,082,275**
1892	1,569,202	149,105	105,060	30,082	37,404	165	17	**1,891,035**
1893	1,754,930	193,141	67,390	30,114	22,353	119	—	**2,068,047**
1894	1,691,334	174,577	122,865	18,898	21,484	87	—	**2,029,245**
1895	1,824,776	184,208	100,390	17,220	32,313	177	—	**2,159,084**
1896	3,370,185	179,180	140,668	17,978	79,367	48	—	**3,787,426**
1897	3,526,319	222,050	182,416	23,021	79,853	533	—	**4,034,192**
1898	3,850,239	228,222	204,752	29,932	103,499	253	32	**4,416,929**
1899	3,813,709	218,457	188,540	23,759	112,054	318	—	**4,356,837**
1900	6,878,545	478,532	239,681	26,924	120,147	371	—	**7,744,200**

motsvarande i Tab. II, finner sin förklaring dels i det för utländska blad från år 1896 höjda enhetsvärdet, dels också i den starkare ökningen i importen från utlandet än från Ryssland.

Införseln af stjälk har, med undantag för enskilda år, ökats från något öfver $^1/_2$ miljon kg till 1.8 miljoner kg. Till följd af det låga enhetsvärdet för utländsk stjälk, 25 penni för kg, stiger värdet af den under år 1900 införda stjälken ej ens till $^1/_2$ miljon mark.

Importen af cigarrer har under perioden mer än fördubblats, från knappast 7,000 till mer än 16,000 kg. Beräknas åter 200 cigarrer per kg, så skulle således förbrukningen af utländska cigarrer i Finland år 1900 stigit till 3,283,000 stycken, d. v. s. ungefär 1 $^1/_2$ cigarr per invånare. Värdet af denna importartikel steg för nämda år till c. 240,000 mark.

Införseln af papyrosser — såsom af det följande skall framgå nästan uteslutande ryska — är ganska obetydlig, omkring 2,000 kg och därunder per år, och synes visa en tendens att nedgå. En synnerligen stark minskning i importen af denna artikel inträder med år 1891. Ända till år 1889 äro cigarrer och papyrosser i den officiella statistiken sammanförda, hvarför några uppgifter rörande storleken af importen af papyrosser särskildt för sig icke kunna meddelas för tidigare år, men år 1889 steg importen däraf till 7,288 kg, år 1890 till 5,285 kg och sjunker därpå det följande året till mindre än hälften häraf, eller 2,333 kg. Det är den inhemska varan, som alt mer utträngt den främmande i publikens smak. Med en beräkning af 1,000 papyrosser per kg, skulle de importerade papyrosserna för närvarande uppgå endast till c. 2 miljoner stycken.

Importen af kardus eller piptobak har stigit, ehuru ej häller den spelar någon väsentlig rol i afseende å sin storlek.

Snus och tobakssås importeras endast i mycket små kvantiteter.

I Tab. IV är den importerade mängden af tobak, uttrykt i kg, fördelad på de länder, från hvilka den största införseln sker, nämligen Ryssland, Danmark, Tyskland, England och Belgien. Under rubriken »Öfver ryska gränsen« äro upptagna i Ryssland upphandlade icke ryska varor, hvilka vid import till Finland äro underkastade tull enligt Finlands allmänna tulltariff, jämte sådana, hvilka inkommit till Finland under tullkontroll transito Ryssland. De återstående beloppen återfinnas under rubriken »Öfriga länder«. På enahanda sätt är Tab. V uppställd för värdena af importen.

Den afgjordt största delen af till Finland importerad tobak kommer från Ryssland. Ända till och med år 1897 stiger denna importmängd till 70 % och något därutöfver af hela tobaksimporten (maximum för år 1893

Tab. IV. Importen af tobak från olika länder åren 1891—1900, uttrykt i *kilogram* samt i procent af årets hela import af tobak.

År.	Ryssland		Öfver ryska gränsen		Danmark		Tyskland		England		Belgien		Öfriga länder	
	kg	%	kg	%	kg	%	kg	%	kg	%	kg	%	kg	%
1891	2,135,727	*70.97*	77,646	*2.58*	6,767	*0.22*	788,772	*26.21*	51	*0.00*	69	*0.00*	683	*0.02*
1892	2,133,076	*72.82*	88,486	*3.02*	5,199	*0.18*	700,429	*23.91*	—	—	1,587	*0.05*	701	*0.02*
1893	2,502,410	*74.35*	69,155	*2.06*	50,221	*1.49*	732,380	*21.77*	8,415	*0.25*	93	*0.00*	1,650	*0.05*
1894	2,231,834	*72.36*	72,661	*2.36*	87,898	*2.85*	676,485	*21.93*	14,197	*0.46*	47	*0.00*	1,281	*0.04*
1895	2,414,320	*73.17*	91,892	*2.78*	27,179	*0.82*	759,242	*23.02*	6,487	*0.20*	109	*0.00*	330	*0.01*
1896	2,511,004	*72.93*	97,623	*2.84*	3,050	*0.09*	826,615	*24.01*	2,589	*0.08*	112	*0.00*	1,860	*0.05*
1897	2,610,624	*70.86*	107,118	*2.91*	6,044	*0.16*	960,361	*26.07*	—	—	190	*0.00*	553	*0.00*
1898	2,715,469	*69.94*	118,850	*3.06*	7,497	*0.19*	1,038,054	*26.74*	341	*0,01*	1,413	*0.04*	920	*0.02*
1899	2,482,972	*67.55*	160,652	*4.37*	5,913	*0.16*	1,020,805	*27.77*	—	—	3,231	*0.09*	2,105	*0.06*
1900	3,382,664	*54.93*	267,820	*4.35*	13,054	*0.21*	2,484,390	*40.34*	1,075	*0.02*	4,576	*0.07*	4,914	*0.08*

Tab. V. Importen af tobak från olika länder åren 1891—1900, uttrykt i *mark* samt i procent af värdet af årets hela import af tobak.

År.	Ryssland		Öfver ryska gränsen		Danmark		Tyskland		England		Belgien		Öfriga länder	
	Fmk.	%	Fmk.	%	Fmk.	%	Fmk.	%	Fmk.	%	Fmk.	%	Fmk.	%
1891	1,107,904	*53.21*	157,436	*7.56*	16,776	*0.81*	795,479	*38.20*	1,020	*0.05*	900	*0.04*	2,760	*0.13*
1892	1,120,031	*59.23*	178,052	*9.42*	12,468	*0.66*	571,354	*30.21*	—	—	3,174	*0.17*	5,956	*0.31*
1893	1,282,045	*61.99*	156,787	*7.58*	56,021	*2.71*	541,444	*26.18*	20,881	*1.01*	1,395	*0.07*	9,474	*0.46*
1894	1,136,299	*56.00*	160,737	*7.92*	75,777	*3.73*	615,591	*30.34*	32,203	*1.59*	705	*0.03*	7,933	*0.39*
1895	1,234,301	*57.17*	203,763	*9.44*	29,656	*1.37*	672,227	*31.14*	14,271	*0.66*	1,635	*0.07*	3,231	*0.15*
1896	2,299,874	*60.72*	343,835	*9.08*	18,168	*0.48*	1,109,625	*29.30*	10,239	*0.27*	1,635	*0.04*	4,050	*0.11*
1897	2,376,502	*58.91*	376,535	*9.33*	30,611	*0.76*	1,241,938	*30.79*	—	—	2,774	*0.07*	5,832	*0.14*
1898	2,497,492	*56.54*	416,764	*9.44*	41,191	*0.93*	1,442,854	*32.66*	1,194	*0.03*	6,955	*0.16*	10,479	*0.24*
1899	2,293,965	*52.65*	563,248	*12.93*	33,494	*0.77*	1,430,432	*32.83*	—	—	18,868	*0.43*	16,830	*0.39*
1900	3,074,260	*39.70*	940,411	*12.14*	68,061	*0.88*	3,607,462	*46.58*	5,585	*0.07*	24,419	*0.32*	24,002	*0.31*

med 74.38 %). Men från och med år 1896 har importen från Ryssland i förhållande till landets hela tobaksimport år för år nedgått, så att den år 1900 representerar endast omkring hälften af hela tobaksimporten. Den relativa minskningen under åren 1896—1900 utgör resp. 0.24 %, 2.07 %, 0.92 %, 2.39 % och 2.62 % per år.

Efter Ryssland i ordningen följer Tyskland såsom det land, därifrån de största kvantiteterna tobak införas. Anmärkas bör att den från Tyskland införda tobaken ingalunda endast är tysk, utan sker importen af den mesta utländska tobak från tysk hamn och upptages därför i tullstatistiken under detta land. Denna import har under nästan hela perioden varit i uppåtgående, så att den, från att år 1893 hafva utgjort 21.77 % af hela tobaksimporten, år 1900 steg till 40.34 %. Under det sistnämda året ökades importen från Tyskland mot föregående år med icke mindre än 12.57 % af hela tobaksimporten och absolut taget blef den mer än fördubblad.

I tredje rummet kommer den import af icke ryska varor, som sker öfver ryska gränsen. Denna import omfattar företrädesvis de tobakssorter, hvilka införas från sydöstra Europa och Mindre Asien, och hvilka gå genom ryska mellanhandlande. Äfven denna import har varit i nästan oafbrutet stigande.

Importen direkt från alla öfriga länder är jämförelsevis mycket liten. Den ovanligt höga siffran under rubriken »Öfriga länder« för 1900 får sin förklaring genom en import från Frankrike af 4,033 kg tobak, uppskattad till ett värde af 14,115 mark.

I Tab. V, där importens penningevärde är fördelad på samma rubriker, finner man samma förhållanden som i Tab. IV återspeglade, än mer accentuerade till följd af de använda enhetsvärdenas beskaffenhet. Sålunda belöper sig minskningen i det beräknade värdet af importen från Ryssland under åren 1897 till 1900 till resp. 1.81 %, 2.37 %, 3.89 % och 12.95 %, medan åter den relativa ökningen i importen från Tyskland år 1900 stiger till 13.75 %. Absolut har importen från Tyskland detta år ökats 2 1/2 gånger.

Slutligen har i Tab. VI och VII fördelningen skett såväl med hänsyn till de olika tobakssorterna: blad, stjälk, cigarrer och papyrosser, som importländerna: Ryssland, Danmark och Tyskland.

Tobaksblad importeras företrädesvis från Ryssland, och är det just under denna varuimport som den ofvan nämda minskningen under senare delen af den ifrågavarande perioden återfinnes. Däremot har importen af tobaksblad från Tyskland rönt en motsvarande ökning.

Importen af tobaksstjälk sker till öfvervägande del från Tyskland. Denna import har visserligen absolut taget ökats, men håller sig i förhållande till totalimporten af stjälk ganska stabil.

Tab. VI. Importen af olika slag af tobak åren 1891—1900 från Ryssland, Danmark och Tyskland, uttrykt i *kilogram* samt i procent af årets hela import af hvarje tobaksslag.

År.	Importerad från	Blad		Stjälk		Cigarrer		Papyrosser	
		kg	%	kg	%	kg	%	kg	%
1891	Ryssland	2,101,164	85.67	28,062	5.17	—	—	2,266	97.13
»	Danmark	6,548	0.27	—	—	184	2.65	—	—
»	Tyskland	266,830	10.88	515,076	94.83	6,509	93.63	65	2.79
1892	Ryssland	2,074,247	88.63	49,774	8.70	4	0.08	2,956	98.76
»	Danmark	5,084	0.22	—	—	115	2.19	—	—
»	Tyskland	170,754	7.30	524,742	91.30	4,933	93.91	—	—
1893	Ryssland	2,378,280	90.24	116,702	16.29	8	0.18	2,485	99.16
»	Danmark	19,809	0.75	30,084	4.20	328	7.30	—	—
»	Tyskland	159,415	6.05	569,745	79.51	3,220	71.72	—	—
1894	Ryssland	2,131,988	88.24	93,722	14.35	9	0.11	1,373	88.81
»	Danmark	24,360	1.01	63,103	9.66	426	5.20	—	—
»	Tyskland	172,424	7.14	496,487	75.99	7,274	88.84	131	8.47
1895	Ryssland	2,292,648	88.14	112,946	16.55	8	0.12	1,393	97.48
»	Danmark	8,967	0.34	17,770	2.60	298	4.45	—	—
»	Tyskland	201,078	7.73	551,896	80.85	5,999	89.67	—	—
1896	Ryssland	2,416,361	87.62	85,445	12.84	2	0.02	1,439	97.10
»	Danmark	2,324	0.08	—	—	615	6.38	—	—
»	Tyskland	239,196	8.67	578,507	86.98	8,401	87.20	43	2.90
1897	Ryssland	2,477,382	86.99	123,462	15.17	25	0.20	1,833	96.73
»	Danmark	5,192	0.18	—	—	852	6.82	—	—
»	Tyskland	258,200	9.07	690,660	84.83	10,992	88.04	36	1.90
1898	Ryssland	2,579,433	85.52	123,362	14.71	27	0.19	2,398	97.16
»	Danmark	6,150	0.20	—	—	1,347	9.61	—	—
»	Tyskland	310,168	10.28	715,497	85.29	11,838	84.47	46	1.85
1899	Ryssland	2,358,830	83.00	111,309	13.79	2	0.02	1,841	94.80
»	Danmark	4,760	0.17	—	—	1,153	8.93	—	—
»	Tyskland	314,073	11.05	695,737	86.21	10,230	79.24	88	4.53
1900	Ryssland	3,179,017	73.47	189,774	10.54	4	0.02	2,179	97.89
»	Danmark	10,951	0.25	—	—	1,907	11.62	—	—
»	Tyskland	860,539	19.89	1,610,486	89.46	12,646	77.04	46	2.06

Tab. VI. Importen af olika slag af tobak åren 1891—1900 från Ryssland, Danmark och Tyskland, uttrykt i *mark* samt i procent af värdet af årets hela import af hvarje tobaksslag.

År.	Importerad från	Blad		Stjälk		Cigarrer		Papyrosser	
		Fmk.	%	Fmk.	%	Fmk.	%	Fmk.	%
1891	Ryssland	1,050,582	*59.91*	10,102	*7.27*	—	—	22,660	*95.99*
»	Danmark	13,096	*0.75*	—	—	3,680	*2.65*	—	—
»	Tyskland	533,660	*30.43*	128,769	*92.73*	130,180	*93.63*	917	*3.88*
1892	Ryssland	1,037,124	*66.09*	17,919	*12.02*	80	*0.08*	29,560	*98.26*
»	Danmark	10,168	*0.65*	—	—	2,300	*2.19*	—	—
»	Tyskland	341,508	*21.76*	131,186	*87.98*	98,660	*93.91*	—	—
1893	Ryssland	1,189,142	*67.76*	43,180	*22.86*	160	*0.24*	29,820	*99.02*
»	Danmark	43,580	*2.48*	7,521	*3.89*	4,920	*7.30*	—	—
»	Tyskland	350,712	*19.98*	142,438	*73.75*	48,300	*71.67*	—	—
1894	Ryssland	1,065,995	*63.03*	34,677	*19.86*	180	*0.15*	16,476	*87.18*
»	Danmark	53,611	*3.17*	15,776	*9.04*	6,390	*5.20*	—	—
»	Tyskland	379,333	*22.43*	124,123	*71.10*	109,110	*88.80*	1,834	*9.70*
1895	Ryssland	1,146,326	*62.82*	41,790	*22.69*	160	*0.16*	16,716	*97.07*
»	Danmark	19,728	*1.08*	4,443	*2.41*	4,470	*4.45*	—	—
»	Tyskland	442,372	*24.24*	137,974	*74.90*	89,985	*89.64*	—	—
1896	Ryssland	2,174,725	*64.53*	34,178	*19.07*	40	*0.03*	17,268	*96.05*
»	Danmark	8,134	*0.24*	—	—	8,979	*6.35*	—	—
»	Tyskland	837,187	*24.84*	144,627	*80.72*	122,655	*87.19*	710	*3.95*
1897	Ryssland	2,229,644	*63.23*	49,382	*22.24*	500	*0.27*	21,996	*95.54*
»	Danmark	18,172	*0.52*	—	—	12,439	*6.82*	—	—
»	Tyskland	903,700	*25.63*	172,665	*77.76*	160,484	*87.98*	595	*2.58*
1898	Ryssland	2,321,490	*60.30*	49,345	*21.65*	540	*0.26*	28,776	*96.14*
»	Danmark	21,525	*0.56*	—	—	19,666	*9.60*	—	—
»	Tyskland	1,085,588	*28.20*	178,874	*78.35*	172,835	*84.41*	759	*2.54*
1899	Ryssland	2,122,948	*55.66*	44,523	*20.38*	40	*0.02*	22,092	*92.98*
»	Danmark	16,660	*0.44*	—	—	16,834	*8.93*	—	—
»	Tyskland	1,099,256	*28.82*	173,934	*79.62*	149,358	*79.22*	1,452	*6.11*
1900	Ryssland	2,861,115	*41.59*	75,910	*15.86*	80	*0.03*	26,148	*97.12*
»	Danmark	38,328	*0.56*	—	—	27,871	*11.63*	—	—
»	Tyskland	3,011,886	*43.78*	402,622	*84.14*	184,633	*77.03*	759	*2.82*

Självfallet är det i främsta rummet Tyskland, som förmedlar importen af utländska cigarrer. Dock synes under de senaste åren äfven direkt importerade danska cigarrer vunnit terräng inom Finland.

Såsom redan tidigare nämts komma de största partierna importerade papyrosser från Ryssland.

Hvad slutligen kardus- eller piptobaken beträffar, hvilken icke upptagits i ofvannämda bägge tabeller, så hämtas den till öfvervägande del från Ryssland såsom framgår af nedanstående sammanställning, hvari uttryckes importen af piptobak från Ryssland i procent af hela införseln af denna vara:

år 1891 . . .	92.54 %	år 1896 . . .	92.78 %
» 1892 . . .	95.41 »	» 1897 . . .	93.75 »
» 1893 . . .	92.97 »	» 1898 . . .	94.02 »
» 1894 . . .	92.94 »	« 1899 . . .	93.10 »
» 1895 . . .	94.39 »	» 1900 . . .	92.35 »

Från Tyskland inhämtas 3 à 4 % af hela kvantiteten importerad röktobak och från Danmark obetydliga mängder.

Exporten af tobak från Finland.

Exporten af tobak från Finland är obetydlig, hvilket är naturligt, då landet självt utifrån måste förse sig med sitt behof af denna vara. Utförselns storlek framgår af följande sammanställning af den exporterade kvantiteten i medeltal för 5-års perioder, för de två första, uttrykt i mk, för de senare i kg:

1856—60	11,766 mk	1881—85	2,850 kg
1861—65	3,857 »	1886—90	13,622 »
1866—70	571 kg	1891—95	9,847 »
1871—75	13,939 »	1896—1900 . . .	8,027 »
1876—80	5,063 »		

Såsom redan framgår af dessa medeltal varierar exportens storlek betydligt. Än skarpare framträda skilnaderna då man granskar storleken af exporten för de särskilda åren. Den minsta uppgifna exportmängden återfinnes år 1866 med 439 kg, den största några år senare, 1873, med 55,328 kg.

Största delen af exporten har under de senaste åren gått till Sverige och utgöres af cigarrer och papyrosser. Dessa bägge artiklar åtskiljas icke i den officiella statistiken, men att döma af det beräknade exportvärdet,

utgöres den allra största delen af papyrosser, hvartill man äfven kan sluta däraf att, såsom bekant, finska papyrosser vunnit efterfrågan i Sverige. Storleken af nämda export, såväl i kg som mk, framgår af följande sammanställning:

Export af cigarrer och papyrosser till Sverige åren 1891—1900.

1891	2,433 kg	34,306 mk	1896	2,062 kg	27,837 mk
1892	1,417 »	19,979 »	1897	2,059 »	27,797 »
1893	998 »	14,071 »	1898	4,909 »	66,272 »
1894	1,219 »	17,188 »	1899	3,621 »	48,884 »
1895	1,729 »	24,379 »	1900	10,358 »	139,833 »

Tullinkomster genom tobaken.

De höga införseltullarna på tobak och de ganska stora kvantiteter rysk och utländsk tobak, som de finska tobaksfabrikerna konsumera, värka, att tullinkomsterna genom tobaken stiga till ganska afsevärda belopp. De utgöra ungefär $^1/_{10}$ af hela tulluppbörden för import. Under 10-års perioden 1891—1900 har införseltullen för tobak stigit till nedan angifna belopp, hvarvid är att märka att för år 1891 inkomsten utgöres af importtullen och bevillningsafgiften sammanlagda:

År 1891	2,388,990 mk	År 1896	2,660,710 mk
» 1892	2,224,406 »	» 1897	2,863,410 »
» 1893	2,475,983 »	» 1898	3,101,318 »
» 1894	2,361,898 »	» 1899	3,020,749 »
» 1895	2,504,884 »	» 1900	5,505,444 »

Uträknas beloppet af införselafgiften för tobak i procent af summan af denna, importtullen och sjöfartsafgiften, så finner man för samma period nedan upptagna tal:

År 1891	10.81 %	År 1896	9.74 %
» 1892	11.81 »	» 1897	9.22 »
» 1893	13.58 »	» 1898	8.72 »
» 1894	11.01 »	» 1899	8.70 »
» 1895	10.61 »	» 1900	13.79 »

Under den tid af 10 år, som den af Finlands Ständer antagna bevillningen å tobak debiterades, lämnade den här anförda summor:

År 1882 . . .	325,328 mk	År 1887 . . .	1,191,855 mk
» 1883 . . .	916,023 »	» 1888 . . .	1,755,629 »
» 1884 . . .	1,146,828 »	» 1889 . . .	1,758,585 »
» 1885 . . .	1,098,988 »	» 1890 . . .	1,468,662 »
» 1886 . . .	1,115,337 »	» 1891 . . .	1,403,371 »

eller i medeltal för hvarje år 1,218,061 mark.

Tobaksodling i Finland.

Sedan ofvanstående framställning redan var utarbetad och uppsatt till tryckning, erhölls genom välvilligt tillmötesgående från sekreteraren i Finska Hushållningssällskapet nedanstående uppgifter rörande försök i Finland med odling af tobak. Trots sin knapphändighet kunna dessa upplysningar dock hafva intresse hvarför de meddelas här tilläggsvis.

På Österby egendom invid Ekenäs har å en areal af c. ett tunnland odlats varieteter af *Nicotiana tabacum*, dels från Havanna, dels från Pennsylvanien. Odlingarna skola hafva utfallit bra.

På Raadelmaa egendom i Piikkis har under fem års tid gjorts odlingsförsök. Först odlades *Nicotiana motica*, som dock måste kasseras, hvarefter uteslutande odlades *Nicotiana tabacum*, dels Virginisk, dels Havanna, dels ock från Stockholm, hvilken sistnämda art torde härstamma från Kentucky. Den Virginiska och Stockholmska tobaken lyckades bäst och mognade alla år; den kunde användas vid tillvärkning af snus och sämre piptobak, men gaf för litet utbyte för att löna sig. Skörderesultatet har uppgifvits till c. 30 lisp. färdig vara per tunnland eller c. 520 kg per ha, med ett värde af c. 70 p. per kg.

Kap. V.

Tobaksindustrin i Finland.

Statistiken rörande Finlands industriella inrättningar sträcker sig tillbaka till år 1843. Manufakturdirektionens statistiska redogöelser omfatta perioden 1843—1876 och den af Industristyrelsen årligen utgifna industristatistiken vidtager med år 1884. För de mellanliggande 7 åren 1877—83 förefinnes en lucka som icke kan fyllas.

Arbetsställen, arbetare och produktionsvärde.

I Tab. VIII meddelas en förteckning öfver antalet arbetsställen inom tobaksindustrin, deras arbetare och sammanlagda produktionsvärden, samt ökningen eller minskningen för hvarje år af antalet arbetare och produktionsvärdet i procent. Under hela denna tid af 59 år har arbetsställenas antal ungefär tredubblats medan antalet arbetare blifvit mer än 15 gånger större och produktionsvärdet mer än 30 gånger större. Detta ådagalägger således, att denna industri alt mer öfvergått till en storindustri med stort antal arbetare, hvarjämte det förhållande, att produktionsvärdet ökats ungefär dubbelt så starkt som arbetarenas antal, häntyder dels på förbättrade arbetsmetoder, hvarigenom den enskilda arbetarens prestationsförmåga stegrats, dels på alt större begagnande af maskinarbete. Också kan man antaga att den framstälda varans enhetsvärde ökats, d. v. s. att för närvarande en bättre vara presteras med samma arbetsstyrka som förut. I själfva värket torde alla dessa omständigheter bidragit till det nämda resultatet. Särskildt har på senare tider vid flere fabriker maskiner vid tillvärkningen af papyrosser kommit till användning, bland dem sådana som kunna leverera ända till c. 100,000 papyrosser och t. o. m. mera om dagen. Också hylsorna göras numera nästan uteslutande på maskin. Det är dock att märka, att de fabriker, hvilka företrädesvis göra s. k. bottenpapyrosser, för dessa icke kunna använda maskiner. Den för dem använda finare skurna tobaken fordrar att hylsan göres med botten i ändan, hvilket åtminstone för det närvarande icke kan göras på maskin, och äfven dessa papyrossers fyllande måste ske för hand. Det är företrädesvis rullade papyrosser utan

Tab. VIII. Antalet arbetsställen och arbetare samt produktionsvärdet vid landets tobaksfabriker 1843—1901 jämte ökningen eller minskningen af antalet arbetare och produktionsvärdet i procent.

År	Arbetsställen Antal	Arbetare		Produktionsvärde		År	Arbetsställen Antal	Arbetare		Produktionsvärde	
		Antal	Ökning eller minskning %	Fmk.	Ökning eller minskning %			Antal	Ökning eller minskning %	Fmk.	Ökning eller minskning %
1843	10	185	—	432,590	—	1870	26	573	+ 8.5	1,620,021	+ 21.3
1844	14	175	— 5.7	342,033	— 21.0	1871	26	589	+ 2.8	1,475,421	— 9.0
1845	16	175	0.0	373,156	+ 9.1	1872	26	759	+ 28.9	1,995,748	+ 35.4
1846	17	206	+ 17.7	405,050	+ 8.6	1873	25	848	+ 11.7	2,259,157	+ 13.2
1847	20	280	+ 35.9	540,558	+ 8.8	1874	26	1,009	+ 19.0	2,506,013	+ 10.9
1848	19	332	+ 18.6	659,331	+ 22.0	1875	28	1,138	+ 12.8	3,134,430	+ 25.1
1849	21	377	+ 13.6	742,069	+ 12.6	1876	28	1,103	— 3.1	3,177,164	+ 1.4
1850	22	421	+ 11.7	767,751	+ 3.4	1877—83		Uppgifter saknas.			
1851	22	410	— 2.6	774,645	+ 0.9						
1852	23	464	+ 13.2	876,545	+ 13.2	1884	29	1,126	—	3,333,636	—
1853	25	496	+ 6.9	981,788	+ 12.0	1885	28	1,097	— 2.6	3,860,275	+ 15.8
1854	27	427	— 13.9	904,760	— 7.8	1886	29	1,179	+ 7.5	3,834,295	— 0.7
1855	23	360	— 15.7	789,019	— 12.8	1887	29	1,202	+ 1.9	3,909,537	+ 2.0
1856	26	464	+ 28.9	907,988	+ 15.1	1888	31	1,417	+ 17.1	4,424,585	+ 13.2
1857	30	622	+ 34.0	1,313,369	+ 44.6	1889	32	1,577	+ 11.3	5,145,177	+ 16.3
1858	32	665	+ 6.9	1,551,832	+ 18.2	1890	28	1,713	+ 8.6	5,557,671	+ 8.0
1859	34	521	— 21.6	1,313,800	— 15.3	1891	32	1,837	+ 7.2	5,790,157	+ 4.2
1860	30	485	— 6.9	1,126,094	— 14.3	1892	37	1,686	— 8.2	5,765,461	— 0.4
1861	27	497	+ 2.5	1,270,470	+ 12.8	1893	29	1,578	— 6.4	5,664,046	— 1.8
1862	24	591	+ 18.9	1,479,372	+ 16.5	1894	34	1,701	+ 7.8	6,283,064	+ 10.9
1863	27	693	+ 17.3	1,630,625	+ 10.3	1895	30	1,750	+ 2.9	6,371,844	+ 1.4
1864	30	658	— 5.0	1,765,307	+ 8.2	1896	33	2,208	+ 26.2	7,643,004	+ 18.4
1865	32	697	+ 5.9	1,615,495	— 8.5	1897	34	2,706	+ 22.6	8,955,527	+ 17.2
1866	28	488	— 30.0	1,274,287	— 21.1	1898	35	2,934	+ 8.4	10,336,572	+ 15.4
1867	26	440	— 9.8	1,249,287	— 2.0	1899	37	2,878	— 1.9	11,396,159	+ 10.3
1868	26	498	+ 13.2	1,250,640	+ 0.2	1900	34	2,994	+ 4.0	13,668,262	+ 19.9
1869	26	528	+ 6.0	1,336,409	+ 6.8	1901	38	2,941	— 1.8	13,481,102	— 1.4

munstycken som därför tillvärkas på maskin. Inom cigarrtillvärkningen sker arbetet nästan uteslutande för hand. En del enkla vickelmaskiner förekomma dock äfven. Vid kardustillvärkningen användes ännu dels apparater af antagligen mycket gammal model, hvilka skötas med handkraft, dels också modärnare slagningsmaskiner, drifna af elementärkraft. Också inom

tuggtobaks- och snustillverkningarna hafva endast högst litet mekaniska förbättringar genomförts.

Uti Manufakturdirektionens första årsberättelse nämnes för år 1843 såsom de betydligaste fabriker tvänne i Helsingfors, hvilka ännu existera, nämligen den ena tillhörig vicekonsuln H. Borgström (numera H. Borgström J:r), den andra tillhörig vicekonsuln G. O. Wasenius (numera Tollander & Klärich). Å den förra uppgifves nämda år hafva tillverkats 91,262 kg karfvad röktobak, 661,500 cigarrer samt 14,121 kg snus, tillsammans värdt 215,074 mk, å den senare åter 45,206 kg karfvad röktobak, 300,000 cigarrer och 2,550 kg snus till ett sammanlagdt värde af 48,416 mark. Därnäst uppgifves fabrikationen hafva varit störst vid tobaksfabriken i Gamlakarleby, som egdes af hr Kyntzell m. fl. Vid den Borgströmska fabriken arbetade år 1843 79 arbetare, vid den Wasenius'ska 48 och vid fabriken i Gamlakarleby 18. Alla de öfriga hade ej ens 10 arbetare. De vid samtliga fabriker förbrukade råämnen uppgåfvos 1843 till 202,099 kg tobaksblad, däribland 97,989 kg varit af finsk eller rysk produktion och återstoden från utrikesorter importerad.

Först i årsberättelsen för år 1845 omnämnes tobaksfabriken i Jakobstad, såsom hvars egare uppgifves rådmannen Strengberg m. fl. I samma årsberättelse meddelas också, att fabriksidkaren P. C. Rettig af Manufakturdirektionen beviljats rätt att i Åbo grundlägga en tobaks- och snusfabrik.

År 1847 uppgifves tillväxten i produktionsvärde hufvudsakligen härröra från den år 1846 tillkomna Rettigs fabrik i Åbo, hvilken, näst konsuln Borgströms fabrik i Helsingfors, säges vara den förnämsta i afseende å tillverkningsvärdet.

Ett egendomligt förhållande under dessa tider är det stora antal tobaksfabriker, för hvilka privilegium årligen beviljades i socknarna kring Gamlakarleby och Nykarleby. Särskildt tyckas bönderna inom Vörå socken ifrat för denna industrigren.

År 1850 uppgifves samtliga fabrikers tillverkning hafva utgjorts af 140,520 kg spunnen rull- och annan tuggtobak, 289,742 kg karfvad röktobak, 22,087 kg snus och 4,144,700 stycken cigarrer.

Under de följande åren var produktionen i oafbrutet stigande ända till dess det orientaliska kriget verkade en stark depression såväl i afseende å arbetarenas antal som produktionens storlek. Denna nedgång efterföljdes åter af en period af ovanligt starkt uppsving. Under år 1857 ökades sålunda arbetarenas antal med 34.0 % och produktionsvärdet med 44.6 %.

År 1859 nämnes att vid rådman Häggbergs fabrik i Viborg tillverkats 552,000 stycken »papperscigarrer«. Det är således från detta år som den inhemska pappyrosstillverkningen daterar sig. Denna vara vann ganska ha-

stigt spridning, såsom framgår af de år för år ökade kvantiteter af densamma som producerades.

De svåra missväxtåren under 1860-talet med däraf följande fattigdom medförde ett ganska starkt nedåtgående i tobaksfabrikationen, hvilket åter i sin tur under de första åren af 1870-talet efterföljdes af ett stort uppsving.

Under 1860-talet nämnes såsom en bland de största fabrikerna i landet en i Åbo, tillhörig Chr. D. Kröger & C:o. Denna fabrik existerar ej mer. Såsom de största fabrikerna anföres hela tiden de tre ofvannämda, tillhöriga konsuln Borgström, firman Tollander & Klärich samt fabriksidkaren Rettig.

Under 1880- och 1890-talen har tobaksfabrikationens produktion, med undantag för några enstaka år, varit i stigande. I afseende å arbetarenas antal och produktionens storlek har under senaste tid Ph. U. Strengberg & C:os tobaksfabrik i Jakobstad intagit främsta rummet och i Viborg har tillkommit en af de större fabrikerna, tillhörig kommerserådet F. Sergejeff.

Produktionen 1901.

Såsom af Tab. VIII framgår fans år 1891 inom tobaksindustrin 38 arbetsställen, om hvilka anmälan ingått till Industristyrelsen, vid hvilka skulle varit sysselsatta 2,941 arbetare. Det sammanlagda produktionsvärdet skulle stigit till 13,481,102 mk. Med stöd af särskildt inhämtade upplysningar kan den inom de olika branscherna år 1901 tillvärkade varan uppskattas till nedanstående belopp:

papyrosser	481,084,000	st.
cigarrer	68,854,550	st.
piptobak	1,362,392	kg.
tuggtobak	84,204	kg.
snus	252,681	kg.

Fördelas denna produktion på invånaretalet, så kommer man till en konsumtion per invånare af c. 175 papyrosser, 25 cigarrer och 0.6 kg öfriga slag af tobaksfabrikat, alt inhemsk vara.

Till belysande af tobaksindustrins utveckling lämnas här nedan några data rörande de fyra älsta af landets nu existerande tobaksfabriker, numera innehafda af aktiebolaget Ph. U. Strengberg & C:o, firman H. Borgström J:r, aktiebolaget Tollander & Klärich samt firman P. C. Rettig & C:o. Endast rörande den förstnämda fabriken, den älsta i landet, har det varit möjligt att erhålla någorlunda fullständiga uppgifter utöfver dem, som föreligga i officiella handlingar.

Ph. U. Strengberg & C:o A. B:s tobaksfabrik.

I magistratens i Jakobstad protokoll för den 3 mars 1762 ingår en så lydande anteckning:

»åstundade the af borgerskapet, som anmält sig sinnade att inrätta Tobaksfactorie här i staden, att af the närvarande handlande blifva underrättade, hvilka som kunna befinnas hugade att uti Factoriets anläggning deltaga; och sedan enhälligt blifvit fastställdt, att inrättningen kommer att fördelas i 2 och 30 lotter, anmälde sig sedan såsom deltagare:

Herr Borgmästaren Lars Blom	till	4	lotter
Handelsmännen Anders Böckelman	»	3	»
» Joh. Steen junior	»	3	»
» Niclas Malm	»	3	»
» Carl Böckelman	»	3	»
Herr Borgmästaren Nath. Häggström et Compag.	»	3	»
Rådman Anders Winsten	»	2	»
Handelsmännen Johan Roos	»	2	»
» Johan Böckelman	»	2	»
» Olov Aulin	»	2	»
» Joh. Sneckendahl	»	2	»

De öfrige befunnos icke vara hugade deltaga«.

Tillstånd till inrättande af Tobaksfactoriet erhölls genom privilegiibref från Kongl. Commerce Collegium af den 23 augusti 1762.

Enligt privilegiibrefvet ålåg det intressenterna i värket att vid förlust af spinnerirättigheten af ut- eller inrikes tobaksblad vid värket låta förfärdiga »svarsgod« tobak, åtminstone 14,000 skålpund (5,887 kg) årligen. Därjämte erinras om Kongl. Majestäts Nådiga Förordnande uti skrifvelse af den 10 maj 1757, det tobaksspinnerierna i gemen äro skyldiga att vid hvarje spinneribord upparbeta 8,000 skålpund (3,400 kg) inrikes blad.

I ett utdrag ur Jakobstads landttullkammares förpassningssammandrag och Gamlakarleby sjötullkammares tulljournal upptages tobaksexporten från Jakobstad till följande belopp:

år 1770 spunnen tobak . . .	276 1/2	lispund	(2,350 kg)
» 1771 » » . . .	101 1/5	»	(869 »)
» 1772 » » . . .	178 1/2	»	(1,517 »)

eller i medeltal 178 1/2 lispund (1,517 kg) efter å orten för tiden gångbart pris 13 1/3 daler silfver mynt (25 mk 60 p.) i värde 2,472 daler s. m. (4,746 mk 24 p.).

Beträffande importen af utländsk tobak igenfinnes en anteckning, utvisande att man jämväl för tobaksindustrins intresse begagnat Jakobstads år 1766 vunna seglationsfrihet.

Från Amsterdam inkommo

år 1771	15 korgar	tobaksblad,	utgörande	netto	11,500	skålpund (4,836 kg)
» 1772	15 »	»	»	»	11,628	» (4,879 kg)

Den älsta utförligare uppgift angående fabriken och dess tillvärkningar anträffas i en berättelse, som till Kommerskollegium afgifvits af en kommission, utsänd för att inspektera tullkamrarna vid Bottniska viken. Berättelsen — i afskrift från svenska riksarkivet förefintlig i Jakobstads stadsarkiv — är odaterad, men en samtida rörande Gamlakarleby är dagtecknad »Björneborg 1774«.

Enligt denna berättelse låg fabriken »i norra ändan af staden, ej långt från kyrkan«, altså på samma plats, där fabriksbyggnaderna ännu äro belägna. »På östra sidan om Staden, heter det vidare i berättelsen, har en åker blifvit nyttjad till Fabriksplantage, som afkastat år 1771 Fyrahundrade Åttatio Fem, och år 1772 Ett hundrade Sjuttio lispund Blader« (resp. 4,122 och 1,428 kg).

Den inspekterande kommissionen ville i fråga om tobaksindustrin, likasom rörande tullen i allmänhet, göra gällande, att »en ansenlig del af Kongl. Majestäts och Kronans höga Rättighet gått förlorad«. — — — »Wid Tobaks Fabriquen hafver på 3:ne år, näml. 1770, 1771 och 1772, blifwit, utom Snus, tillwärkad och förtullad Spunnen Tobak, tillsammans enl. Persedle-Extracterne 2,394 lispund 15 skålpund (20,355 kg); Hvaremot på dessa 3:ne år enligt berörde Extracter och Gamla Carleby Sjötulls Camares Copiæ Journaler icke flere Tobaksblader witterligen inkommit än följande, nämligen:

År 1770	Inrikes	Tullbara	Blader . .	50	lispund	(425 kg)
» 1771	D:o	D:o	D:o . .	198	»	(1,683 »)
» »	D:o	Tullfria	D:o . .	485	»	(4,140 »)
» »	Utländska	Blader		575	»	(4,888 «)
» 1772	Inrikes	Tullbara	Blader . .	12	»	10 skålp. (106 kg)
» »	D:o	Tullfria	D:o . .	170	»	(1,445 kg)

Altså, utom hvad till Snus, Carduser och det mera utgått, utgör den Spundna Tobaken allena på 3:ne års tid et öfverskott af 904 lispund 10 skålpund (7,688 kg), emot den synliga uppgiften af Blader«.

Kommissionen riktar därefter bestämdt sina beskyllningar mot tullnären (för tiden friherre Aminoff), såsom den där »bewisat sig wara en man,

som mer följer egen inbildning än fastställde Lagar; mer arbetar för egna afsigter än Kongl. Maij:ts och Kronans Höga Intresse och mer drifwes af nit för utöfningen af dess passioner än wärkställigheten af dess skyldigheter« — — — »Själf beräknar och upbär han accisen för Utländske Tobaksblader och låter den samma i Södra Tullens Upbördslängder stympevis utsättas; själf utan annan Tullbetjänts närwaro förrättar han stämpling å tilwärkade Tobaken; själf håller stämpellängd; icke införer i den samma dag och månad, då stämpling eller aftullning skett; själf efter godtycke uptager Tobaks-tullen; den samma, så wäl som Tobaks-Accisen icke allenast utborgar, utan ock ur längderna flere månader utesluter«.

Kommissionen redogör vidare för sina trakasserier med accisrätt, hallrätt och magistrat, hvilka synbarligen önskade bistå tullnären i hans försök att hålla sig ryggen fri. Efter mycket bråk fick kommissionen magistraten att sammanträda. Såvidt det rör frågan om tobaken ger kommissionen följande lifliga skildring af sammanträdet:

»Emedan wi på wåra första frågor icke kunde få något swar, måste wi låta oss därmed nöja och begärde för det tredje att få weta: huru det tillgår med Tobaks Wägningar och Stämplingar; om några af Magistraten och Hall Rätten utsedde äro därvid närwarande? Nu blef Magistraten återigen ledsen. Man sprang å nyo up från bordet; den ene hostade, den andre knorrade och Herr Borgmästaren framförde med mycken ifrig röst, at man icke länge sitter och passar på oss; I hafwen förr, säger han, kunnat framkomma med Edra frågor; man behöfwer icke befatta sig med Eder; och i morgon reser jag från Staden. Wi framstälde Magistraten med mycken wänlighet, att det icke war i wår egen sak som wi begärde uplysning; och at Magistraten borde, så wäl som wi, hos sig känna drift och åhuga til alt det som länder till Kongl. Maij:ts och Kronans tjänst; samt at wåra frågor nu icke borde förefalla ledsamma; m. m. Hvarpå Herr Borg Mästaren ändtligen gaf wid handen: at inga andra äro wid Tobaksvägningar och Stämplingar närwarande än en Betjänt; Wi frågade då om den samma föres någon Stämplings- och Wägnings-Journal? Herr Borg Mästaren svarade: Ja. Wi begärte då få se Journalen. Herr Borg Mästaren swarade at den är bortskickad. Wi frågade hwart? Herr Borg Mästaren swarade: at man icke wet. Dessutom säger han, har icke i år skedt mer än en enda stämpling och den skedde wid årets början. Wi frågade huru Tobaks Tullstämpeln förwaras? Herr Borg Mästaren swarade: at Magistraten det icke wet. Hvarpå Herr Borg Mästaren med mycket befallande thon förnyade sit förra tal; att man icke kunde längre befatta sig med oss: utan borde wi träda af. Dessutom säger han, har man här sett Ämbetsmän förr, och hafwe de fått låta sig nöja.«

Kommissionen fick också låta sig nöja. Den slutar sin redogörelse för förhållandena i Jakobstad med att framhålla att »Accis Rätten och Magistraten för oss, som haft Högl. Kongl. Cammar Collegii speciella höga föreskrift, lagt hinder til uplysnings erhållande om oredor och underslef; samt på sådant sätt wanwördat Högbem:te Collegium; huru mycket mer hafwe de då icke tilförne kunnat wara hinderlige til lagarnas wärkställighet, då de icke trott sig behöfva så mycket frukta för räfst och ansvar«.

Huru de ursprungliga 32 lotterna skiftat egare har icke kunnat utredas. Under början af 1800-talet innehades fabriken af affärshuset Lindskog, representeradt af kommerserådet Adolf Lindskog och rådmannen Carl Salomon Lindskog. Sedan den sistnämde kommit på obestånd, försålde han genom köpebref af den 17 maj 1842 sina egande $^2/_3$ af fabriken med hvad därtill hörde för 2,000 rubel silfver (8,000 mk) till rådmännen Ph. U. Strengberg och Carl Westerstråle, handlanden Matts Winsten och sjökaptenen Erik Gustaf Amnell, af hvilka $^2/_3$ Amnell 1845 och Winsten 1851 försålde sina andelar åt rådman Strengberg. När den sistnämde åtkom äfven Westerstråles andel framgår ej af tillgängliga handlingar. Å frivillig auktion försåldes 1844 rådmannen Lindskogs barns gemensamma $^1/_3$ i fabriken och inropades för 569 rubel silfver (2,276 mk) af Lindskogs måg, borgmästaren Joh. Neuman, som åter genom köpebref af den 13 maj samma år sålde denna del åt apotekaren Anton Falcken. Apotekaren Victor L. Schauman tillhandlade sig sedermera densamma genom köpebref af den 21 maj 1845 för 2,000 rubel silfver (8,000 mk). Sedan apotekaren Schauman och rådmannen Strengberg bägge aflidit år 1872, värkställdes inom sterbhusen icke omedelbart arfskifte, utan fabriksdriften fortsattes, i likhet med sterbhusens öfriga affärer, af de aflidnes efterlefvande enkor, fru Elisabet Schauman och fru Charlotte Strengberg. Sedan emellertid arfskifte inom det Strengbergska huset förrättats, försåldes genom köpebref af den 15 april 1876 för en köpeskilling af 110,000 mk den ena af sterbhusets $^2/_3$ af fabriken till konsuln, sedermera kommerserådet Otto A. Malm, och den 9 augusti samma år anmälde innehafvarena inför rätta, att de ingått bolag under firma Ph. U. Strengberg & C:o. Fabriksdriften sköttes då af bolagets fullmäktige, handlanden John Blomström, konsuln Otto A. Malm och apotekaren Waldemar Schauman. Den 24 februari 1881 stadfästes stadgarna för Ph. U. Strengberg & C:o Aktiebolag. Aktiekapitalet utgjorde då 450,000 mk, men höjdes 1896 till 900,000 mk och 1899 till 1,800,000 mk. År 1902 har det ytterligare ökats till 2,700,000 mk. Såsom disponenter för fabriken hafva tjänstgjort herr G. G. Gottleben från år 1859 samt herr Fritz Petterson. Efter dennes död 1895 blef disponent herr J. A. Holm. Ordförande i direktionen är konsuln Wilh. Schauman.

Rörande fabrikens arbetspersonal och tillvärkning föreligga uppgifter från år 1845, hvilka sammanförts i Tab. IX.

Tab. IX. Antalet arbetare, kvantiteten förbrukad råvara samt produktionen vid Ph. U. Strengberg & C:os tobaksfabrik i medeltal för 5-års perioder från 1845 till 1894 samt för hvart och ett af åren 1895—1901.

År.	Antal arbetare.	Förbrukad råvara kg	Produktion			
			Papyrosser st.	Cigarrer st.	Öfriga slag kg	Värde Mk.
1845—49	9	—	—	—	—	1,890
1850—54	18	9,138	—	169,000	9,140	13,208
1855—59	36	10,914	—	438,740	17,097	56,541
1860—64	72	24,845	—	592,200	21,581	79,273
1865—69	78	32,036	—	813,180	20,356	95,296
1870—74	163	77,503	405,000*)	2,266,900	76,105	276,523
1875—79	143	121,703	566,000	2,061,600	105,757	388,070
1880—84	102	127,755	299,600	1,370,200	113,312	377,615
1885—89	100	127,007	3,285,800	1,327,000	123,516	449,420
1890—94	214	213,484	15,955,600	2,884 800	205,843	1,026,400
1895	300	288,750	36,272,000	3,098,000	280,077	1,616,700
1896	474	328,828	63,457,000	3,930,000	282,885	2,247,500
1897	623	414,912	88,252,000	5,371,000	329,655	2,934,300
1898	703	467,118	112,229,000	7,126,000	353,663	3,557,900
1899	776	528,060	161,390,000	8,002,000	362,208	4,648,300
1900	840	597,068	180,434,000	9,953,000	407,047	5,239,000
1901	890	643,516	190,325,000	13,389,050	448,759	5,617,165

Ur tillgängliga handlingar hafva dessutom hämtats följande upplysningar.

År 1815 skrifver borgmästaren L. W. Häggström att tobaksfabrikens »tillvärkning består af fina Carduser, Spunnen prässad Rull Tobak samt godt Snus med gynnad afsättning å det sistnämda«. På tal om fattigvården uppger han att mindre bemedlade äldre personer »blifwa nyttjade vid Tobaksfabriquen«.

År 1824 återfinnes följande uppgift: »Fabriquen eges af rådmannen Lindskog; årliga tillvärkningen däraf, som består af Spunnen prässad Rull-

*) Fabrikationen af papyrosser vidtog 1872.

tobak och bestrides till mästa af rudimaterier, hvilka dels Fabriquens egare själf, dels ock de öfriga Stadsboerne producera, utgör omtrent 90,000 skålpund (38,000 kg), hvilka föryttras dels inom Staden, dels ock i de öfriga Städerna i länet«.

År 1836 uppgifves fabriken »begagnas hufvudsakligen till tillvärkande af så kallad rull- eller långtobak, som till största delen afyttras uti Vasa läns städer. Genom missgynnande omständigheter har det fordom ansenliga tillvärkningsbeloppet nedgått och är numera icke betydligt«.

År 1839 skrifver magistraten: »Tobaksfabrikens tillvärkning har så nedgått, att den numera ej förtjänar omnämnas«.

Åren 1840 och 1841 heter det »att industriella inrättningar ej finnas«, och ända in på 1850-talet uppger magistraten i sina årsberättelser att »industrin är så ringa, att den knapt förtjänar omnämnas«.

År 1843 antecknas om tobaksfabriken: »rörelsen länge redan nedlagd och inrättningen förfallen«.

År 1845 säges däremot att fabriken blifvit iståndsatt och tillvärkning under året bedrifvits, och från detta år har fabriken, såsom framgår af Tab. IX, varit i ständigt uppåtgående.

Anledningen till tobaksfabrikens nedåtgående på 1830- och början af 1840-talet torde främst stå att sökas i konkurrensen med det i Gamlakarleby af handlanden Finnilä grundade tobaksspinneriet.

H. Borgström J:rs tobaksfabrik.

Näst tobaksfabriken i Jakobstad är den älsta af de nu existerande den som innehafves af firman H. Borgström J:r, i det att fabrikens privilegier datera sig från den 6 juli 1834. Fabriken grundades af handlanden, sedermera kommerserådet Henrik Borgström, som ända till sin död, 1883, ledde densamma. Efter honom blef firmans chef hans son, kommerserådet Leon Borgström, hvarjämte hans svärson, generalen Julius af Lindfors, sedan år 1876 varit delegare i firman och särskildt haft på sin del ledningen af tobaksfabriken. Såsom värkmästare vid fabriken antogs 1862 hr Adolph Meyer från Bremen, som kvarstod ända till sin död 1883, hvarefter såsom föreståndare för fabriken anställdes hans son herr Adolph Meyer, som fortfarande innehar denna befattning.

I Tab. X ingå uppgifter rörande antalet arbetare samt produktionens storlek i medeltal för 5-års perioder intill år 1895 samt för hvart och ett af de följande åren.

Aktiebolaget Tollander & Klärichs tobaksfabrik.

År 1840 utfärdades privilegier åt konsuln G. O. Wasenius, handlandena B. A. Thunberg och J. F. Granberg för »G. O. Wasenius Tobaks- och Kortfabriker«. Till ledare af fabriksrörelsen inkallades från Hamburg tobaksfabrikanten F. H. A. Klärich, som år 1851 jämte handlanden J. M. Tollander öfvertog fabriken. Sedan kortfabriken försålts, fortsattes tobaks-

Tab. X. Antalet arbetare samt produktionen vid H. Borgström J:rs tobaksfabrik i medeltal för 5-års perioder från 1843 till 1894 samt för hvart och ett af åren 1895—1901.

År	Antal arbetare	Produktion			
		Papyrosser st.	Cigarrer st.	Öfriga slag kg.	Värde Tmk.
1843—44	67	—	—	—	193,290
1845—49	77	—	—	—	178,634
1850—54	109	—	—	—	228,368
1855—59	53	—	—	—	208,362
1860—64	82	—	—	—	287,182
1865—69	56	—	—	—	261,329
1870—74	80	—	—	—	355,636
1875—76	135	—	—	—	513,681
1877—84	Uppgifter saknas.				
1885—89	225	34,127,200	705,640	165,314	1,121,408
1890—94	257	45,425,600	5,794,260	106,314	1,127,361
1895	238	54,244,000	5,184,000	53,480	1,068,268
1896	265	62,406,000	7,065,000	59,562	1,216,988
1897	311	70,967,000	8,201,400	18,000	1,381,192
1898	348	81,823,000	10,208,800	18,567	1,588,661
1899	360	81,159,000	10,005,200	14,359	1,550,946
1900	389	80,680,000	11,746,100	11,988	1,569,964
1901	383	74,177,000	12,053,500	31,123	1,500,850

fabrikationen under firma »Tollander & Klärich« af dem bägge till dess Klärich år 1859 öfvertog fabriken ensam. I firman ingick sedermera såsom delegare dess prokurist, handlanden J. C. Burmeister, som kvarstod till år 1884. Nämda år afled handlanden F. H. A. Klärich och efterträddes af sin son, handlanden A. W. Klärich, såsom fabrikens ledare. År 1889 öfvertogs ledningen af arkitekten Hugo E. Saurén och 1897 ombildades affären till aktiebolag.

Fabrikens arbetspersonal samt produktion finnes anförd i medeltal för 5-års perioder samt för hvart och ett af åren 1895—1901 uti Tab. XI.

Tab. XI. Antalet arbetare samt produktionen vid Tollander & Klärichs tobaksfabrik i medeltal för 5-års perioder från 1843 till 1894 samt för hvart och ett af åren 1895—1901.

År	Antal arbetare	Produktion			
		Papyrosser st.	Cigarrer st.	Öfriga slag kg.	Värde Fmk.
1843—44	45	—	—	—	110,246
1845—49	49	—	—	—	112,302
1850—54	69	—	—	—	138,650
1855—59	77	—	—	—	166,327
1860—64	59	—	—	—	128,082
1865—69	74	—	—	—	127,240
1870—74	113	—	—	—	215,640
1875—76	170	—	—	—	426,500
1877—84	Uppgifter saknas.				
1885—89	83	7,708,000	566,000	3,696	161,258
1890—94	148	25,400,000	365,000*)	962*)	375,200
1895	156	31,000,000	—	—	460,000
1896	159	31,000,000	—	—	460,000
1897	188	35,000,000	—	—	500,000
1898	186	30,000,000	—	—	400,000
1899	189	28,000,000	—	—	350,000
1900	179	37,000,000	—	—	450,000
1901	203	39,000,000	—	—	460,000

P. C. Rettig & C:os tobaksfabrik.

Firman P. C. Rettig & C:o, som i Gefle i Sverige existerat i omkring 100 år, hade redan i början af 1800-talet ständiga upplag af sina fabrikat i Finland, bland annat af det kända »Gefle Wapnet«. På ansökan af fabriksidkaren P. C. Rettig och hans son, sedermera kommerserådet P. C. Rettig, beviljades desse den 10 december 1845 privilegium för en tobaks- och snusfabrik i Åbo. Kommerserådet P. C. Rettig afled 1871, hvarefter fabriken öfvertogs af hans brorson, sedermera kommerserådet Fredric von Rettig, hvilken åter 1891 upptog sin son Henning von Rettig såsom delegare i firman. Fabrikens förnämsta tillvärkning har alltid varit och är fortsättningsvis piptobak, hvaraf fabriken är den största producenten i landet. Sedan år 1900 är såsom teknisk ledare vid fabriken anställd hr Adolph Wolpert från Tyskland.

*) Fabrikationen af cigarrer och kardustobak upphörde med år 1891.

Tab. XII. Antalet arbetare samt produktionen vid P. C. Rettig & C:os tobaksfabrik i medeltal för 5-års perioder från 1846 till 1894 samt för hvart och ett af åren 1895—1901.

År	Antal arbetare	Produktion			
		Papyrosser st.	Cigarrer st.	Öfriga slag kg.	Värde Fmk.
1846—49	37	—	—	—	138,986
1850—54	49	—	—	—	196,793
1855—59	52	—	—	—	231,744
1860—64	66	—	—	—	325,928
1865—69	80	—	—	—	368,091
1870—74	133	—	—	—	565,678
1875—76	166	—	—	—	670,136
1877—84	Uppgifter saknas.				
1885—89	255	61,606,400	1,770,200	296,546	1,017,280
1890—94	347	66,660,000	3,450,800	378,915	1,500,140
1895	315	62,000,000	2,435,000	390,000	1,473,000
1896	353	68,000,000	3,071,000	409,000	1,590,000
1897	404	69,000,000	3,600,000	463,000	1,724,000
1898	389	76,700,000	3,120,000	484,600	1,829,800
1899	330	57,864,000	2,168,000	478,800	1,854,416
1900	345	60,065,000	2,974,675	560,770	3,011,594
1901	261	40,267,435	2,752,875	570,891	2,630,229

Fabrikens arbetspersonal samt produktion finnas anförda i medeltal för 5-års perioder samt för hvart och ett af åren 1895—1901 i Tab. XII.

ARBETSSTATISTIK.

Kap. VI.

Arbetsställen.

Arbetsställenas ortsfördelning.

Ur Tab. 1 framgår, att antalet i undersökningen indragna arbetsställen är 38 med sammanlagdt 2,749 arbetare.

Inom Nylands län finnas 12 arbetsställen, inom Åbo och Björneborgs län 3, inom Tavastehus län 4, inom Viborgs län 12, inom S:t Michels län 1 och inom Vasa län 6. Tobaksindustrin är således alls ej företrädd inom Kuopio och Uleåborgs län.

Af samtliga arbetsställen äro 29 belägna i stad, 1 i köping och 8 på landsbygden. I Helsingfors finnas 7 arbetsställen, i Viborg 6, i Åbo och Gamlakarleby enhvar 3, i Borgå, Tavastehus och Nikolaistad enhvar 2, samt i Lovisa, Tammerfors, Villmanstrand och Jakobstad enhvar 1 arbetsställe. Arbetsställen på landsbygden finnas inom Nylands, Viborgs och S:t Michels län. Af dem inom Viborgs län äro de 4 i Viborgs socken dock belägna alldeles invid Viborgs stad, ehuru orterna i administrativt hänseende icke lyda under staden. Arbetsställena äro fördelade på 17 olika kommuner.

De redovisade arbetarena fördela sig på de skilda länen sålunda:

Nylands län	772	arbetare eller	28.1 %
Åbo och Björneborgs län .	301	» »	11.0 »
Tavastehus län	139	» »	5.0 »
Viborgs län	608	» «	22.1 »
S:t Michels län	5	» »	0.2 »
Vasa län	924	» »	33.6 »
	2,749	» »	100.0 »

I stad äro sysselsatta . 2,658 arbetare eller 96.7 % samt
på landsbygden . . . 91 » » 3.3 »

I Sverige voro år 1898 4,106 arbetare eller 93.7 % sysselsatta i stad och 274 arbetare eller 6.3 % på landsbygden.

Mer än 100 arbetare finnas i nedan upptagna städer:

Jakobstad	887	arbetare	eller	33.4 %	af stadsarbetarena
Helsingfors	728	»	»	27.4 »	» »
Viborg	519	»	»	19.5 »	» »
Åbo	301	»	»	11.3 »	» »

Uti dessa 4 städer finnas således 2,435 arbetare eller 91.6 % af alla stadsarbetare, medan arbetarena i de öfriga 7 städerna endast äro 223 eller 8.4 %.

Aktiebolag.

Af arbetsgifvarena äro 10 aktiebolag med ett sammanlagdt aktiekapital af 4,777,800 mk. Härvid är dock att märka, att ett aktiebolag med ett aktiekapital af 1,500,000 mk drifver tobaksfabrikation endast såsom en obetydlig biaffär bredvid andra affärsbranscher af vida större utsträckning.

Tillvärkningens art.

Tillvärkningen af de olika slagen af tobaksvaror fördelar sig på arbetsställena sålunda att

cigarrer tillvärkas	vid	24	arbetsställen	
papyrosser	» »	23	»	
piptobak	» »	10	»	
snus	» »	5	»	
tuggtobak	» »	3	»	

Tillvärkningen af snus sker dock endast under kort tid någon gång om året åtminstone vid 3 arbetsställen.

Tages hänsyn till mångsidigheten af tillvärkningen vid hvarje arbetsställe, så erhålles att nedanupptagna tillvärkningsarter bedrifvas vid därinvid angifna antal arbetsställen:

papyrosser, cigarrer, piptobak, tuggtobak, snus	vid	1	arbetsställe
papyrosser, cigarrer, piptobak, snus	»	3	»
papyrosser, cigarrer, piptobak	»	4	»
papyrosser, tuggtobak, snus	»	1	»
papyrosser, cigarrer	»	4	»
cigarrer, piptobak	»	1	»
papyrosser	»	10	»
cigarrer	»	11	»
piptobak	»	1	»
tuggtobak	»	2	»

Mer än halfva antalet af arbetsställena arbetar således endast för en tillvärkningsart.

Beträffande de olika tillvärkningsarternas ortsfördelning observeras, att tuggtobak tillvärkas endast i Åbo, Nikolaistad, Jakobstad och Gamlakarleby, hvilket skulle antyda, att detta sätt att njuta tobak företrädesvis är i bruk i västra Finland och Österbotten. Största delen af det tillvärkade snuset torde förbrukas i form af »buss« af arbetarena vid de stora industriella inrättningarna i Tammerfors. Det egentliga snusandet räknar ganska få amatörer i Finland.

Med hänsyn till det antal arbetare, som sysselsättes vid hvarje arbetsställe fördela sig dessa såsom framgår af Tab. XIII. **Fördelning efter arbetarenas antal.**

Tab. XIII. Arbetarenas fördelning på arbetsställen af olika storlek.

	Arbetsställen, antal	Arbetare	
		antal	%
1— 2 arbetare (hemindustri)	7	11	*0.4*
3— 10 »	7	47	*1.7*
11— 25 »	7	120	*4.4*
26— 50 »	9	339	*12.3*
51—100 »	3	202	*7.3*
101—200 »	1	174	*6.3*
200 » och därutöfver	4	1,856	*67.6*
Summa	**38**	**2,749**	*100.0*

Delas arbetsställena i tre grupper, nämligen sådana, vid hvilka hemindustri bedrifves, små fabriker med ända till 100 arbetare och stora fabriker med mera än 100 arbetare, så erhålles följande fördelning af arbetsställena och de vid dem anställda arbetarena:

hemindustri	7	arbetsställen	med	11	arbetare	eller	0.4 %
små fabriker.	26	»	»	708	»	»	25.7 »
stora fabriker	5	»	»	2,030	»	»	73.9 »

Enligt samma beräkningsgrund arbetade i Sverige vid 10 stora fabriker 1,826 arbetare eller 42.1 % af alla arbetare. De stora fabrikerna spela således hos oss en vida mera dominerande rol än i Sverige, där arbetarantalet är mera jämt fördeladt. Detta framgår äfven däraf att i Finland på hvarje arbetsställe i medeltal kommer 72 arbetare och i Sverige 34, samt, med frånräknande af hemindustrin, i Finland 88 arbetare och i Sverige 42. Den största tobaksfabriken i Sverige hade endast 452 arbetare, medan den största i Finland har nästan dubbelt så många eller 887.

Arbetsmaskiner.

De vid tobaksfabrikationen använda kraftmaskinerna äro

9 ångmaskiner	om	216	hkr.
3 petroleummotorer	»	12.5	»
3 gasmotorer	»	6.75	»
22 elektriska motorer	»	296.25	»

Elementarkraft frambringas således af sammanlagdt 37 motorer om 531.5 hkr.

De vid fabrikationen använda arbetsmaskinerna äro följande:

Maskiner för bearbetning af tobak.

29 torkugnar, öppna och slutna.
55 karfmaskiner för elementarkraft.
24 » » handkraft.
11 tobakssikter.
19 stjälkvalsar.
5 tobaksblandare.
1 krosskvarn.
44 papyrossmaskiner.
11 vickelmaskiner.
25 kardusslagningsbord.
18 spinnbord.
9 snuskvarnar.
8 tobakspräss ar.
1 ångkokapparat för tobakssås.

Pappers- och paketeringsmaskiner.

34 hylsmaskiner för elementarkraft.
1 » » handkraft.
13 pappersskärmaskiner för elementarkraft.
12 » » handkraft.
2 papperssaxar.
2 maskiner för påsättning af pappersmunstycken.
1 maskin för klistring af etiketter.
1 ritzmaskin (gör inskärningar i papp, där det skall vikas).
1 linjeringsmaskin.
2 tryckpräss ar.
1 stiftmaskin.
1 häftmaskin.
5 paketeringsmaskiner.
2 ångkokapparater för klister.

Maskiner för tillvärkning af trämunstycken.

5 munstyckssvarfvar.
2 bränningsmaskiner.

2 borrmaskiner.
1 krassmaskin.

Snickerimaskiner.

7 cirkelsågar.
2 hyfvelmaskiner.
1 vals för cigarrlådsträ.
8 slipmaskiner.
Slutligen komma ännu 9 elektriska varuhissar till användning.

Kap. VII.

Arbetarenas yrkesgren och yrkesspecialitet.

I Tab. 2 ges en öfversiktlig framställning af arbetarenas fördelning på de olika yrkesgrenarna, hvarvid manliga och kvinliga arbetare åtskilts och arbetsställena ordnats efter de orter, där de äro belägna.

Fördelning på yrkesgrenar.

Huru arbetarena fördela sig på olika yrkesgrenar framgår af följande sammanställning, utvisande hela antalet arbetare inom hvarje gren:

	Antal.	%.
Fabriksföreståndare	3	0.1
Papyrosstillvärkning	1,712	62.2
Cigarrtillvärkning	751	27.3
Piptobakstillvärkning	120	4.4
Tuggtobakstillvärkning	87	3.2
Snustillvärkning	11	0.4
Icke till tobaksyrket hörande . . .	65	2.4
Summa	2,749	100.0

Till förklarande af de grunder, hvilka följts vid arbetarenas fördelning på de olika grupperna, torde några ord vara af nöden.

Fabriksföreståndarena hafva medtagits i undersökningsmaterialet, emedan de äro aflönade af arbetsgifvaren och vistas i själfva fabrikslokalerna, äfven om de ej handgripligen deltaga i själfva arbetet.

Till hvarje grupp har räknats icke blott de arbetare, hvilka producera den ifrågavarande artikeln, utan också de som förarbeta råvaran (lösare, stripare, torkare, karfvare m. fl.) samt de som i ett eller annat afseende hafva att skaffa med det färdiga fabrikatet (sorterare, klistrare, packare, askmakare m. fl.), ehuru flere af dessa sistnämda strängt taget icke äro egentliga tobaksarbetare. I den sista gruppen, icke till tobaksyrket hörande, hafva sammanförts sådana arbetare, som h. o. h. stå utanför tobaksindustrin, såsom snickare, kuskar, portvakter, maskinister, eldare, springgossar m. fl.

Såsom af den ofvan gifna sammanställningen synes, utgöra papyrossarbetarena den öfvervägande delen, 62.2 %, af landets i tobaksindustrin sysselsatta personer. Därnäst följer cigarrtillvärkningen med 27.3 % af arbetarena. I jämförelse härmed är antalet arbetare inom de öfriga grenarna ringa. Denna fördelning af arbetarena skiljer sig betydligt från den i Sverige, i det att cigarrtillvärkningen där intog främsta rummet med 72.3 % af arbetarena. Därnäst följde i Sverige tuggtobakstillvärkningen, vid hvilken voro sysselsatta 15.3 % af arbetarena, papyross- och piptobakstillvärkningarna (sammanslagna) 4.9 %, snustillvärkning 4.9 % samt icke till tobaksyrket hörande 2.6 % af arbetarena.

Huru antalet arbetare inom de tvänne främsta yrkesgrenarna, papyross- och cigarrtillvärkningen, fördelar sig på de olika länen (med uteslutande af S:t Michels län) framgår af nedanstående sammanställning, upptagande arbetarena inom dessa bägge grenar till antalet och i procent af hela antalet tobaksarbetare inom länet:

	Papyrossarbetare		Cigarrarbetare		Alla arbetare
	antal	%	antal	%	antal
Nylands län	528	68.4	222	28.8	772
Åbo och Björneborgs län .	190	63.1	42	13.9	301
Tavastehus län	119	85.6	18	12.9	139
Viborgs »	313	51.5	253	41.6	608
Vasa »	562	60.8	211	22.8	924

I ögonen fallande är det relativt stora antalet cigarrarbetare i Viborgs län i förhållande till de öfriga. Vid denna och andra liknande jämförelser bör anmärkas, att i hvarje af Nylands, Åbo och Björneborgs, Viborgs och Vasa län finnes en fabrik, som genom sin storlek dominerar alla de öfriga inom länet och därigenom bestämmer den allmänna fördelningen af arbetarena.

Arbetarenas kön inom hvarje tillvärkningsgren framgår af nedanstående sammanställning, utvisande antalet manliga och kvinliga arbetare och hela antalet arbetare inom hvarje yrkesgren samt de förra i procent af de sistnämda:

	Manliga		Kvinliga		Alla
	antal	%	antal	%	antal
Fabriksföreståndare	3	100.0	—	—	3
Papyrosstillvärkning	103	6.0	1,609	94.0	1,712
Cigarrtillvärkning	176	23.4	575	76.6	751
Piptobakstillvärkning	99	82.5	21	17.5	120
Tuggtobakstillvärkning	59	67.8	28	32.2	87
Snustillvärkning	11	100.0	—	—	11
Icke till tobaksyrket hörande	59	90.8	6	9.2	65
Summa	510	18.6	2,239	81.4	2,749

Af samtliga arbetare inom tobaksindustrin äro således 81.4 % eller $^4/_5$ kvinnor, medan 18.6 % eller $^1/_5$ äro män. I Sverige har det framgått, att 63.0 % äro kvinnor och 37.0 % män. Den väsentliga åtskilnaden i könsfördelningen mellan Sverige och Finland beror på att hos oss papyrosstillvärkningen, med nästan uteslutande kvinliga arbetare, är öfvervägande, medan i Sverige cigarrtillvärkningen, vid hvilken ett större antal män användes, är den förherskande.

Inom både papyross- och cigarrtillvärkningen bilda de kvinliga arbetarena mertalet, resp. 94.0 och 76.6 %, hvaremot männen användas mera i de öfriga yrkesgrenarna.

Huru arbetarena äro fördelade inom de olika yrkesspecialiteterna framgår af Tab. 3. För att icke öfverhöfvan utvidga tabellen hafva arbetsställena där sammanförts länsvis.

Papyrosstillvärkning.

Inom papyrosstillvärkningen kunna följande hufvudgrupper af arbetare särskiljas, nämligen: 1) förmän och föreståndarinnor, 2) beredningsarbetare, hvilka förberedelsevis behandla råvaran (lösare, stripare, torkare, karfvare), 3) egentliga papyrossarbetare (papyrossmakare och arbetare vid papyrossmaskiner), 4) efterarbetare, hvilka behandla den färdiga varan (sorterare, packare, klistrare), 5) pappersarbetare (hylsmakare, askmakare, arbetare vid pappersskärmaskin), 6) öfriga arbetare. Sammanföras arbetarena i dessa hufvudgrupper, finner man följande fördelning af dem:

	antal	%	mot 100 papyrossarbetare svara
förmän och föreståndarinnor	24	1.4	2
beredningsarbetare	136	7.9	11
papyrossarbetare	1,251	73.1	100
efterarbetare	152	8.9	12
pappersarbetare	103	6.0	8
öfriga	46	2.7	4
Summa	1,712	100.0	—

Det behöfves således i allmänhet 11 arbetare för att bereda den råvara, som förbrukas af 100 papyrossarbetare, nämligen under nuvarande fördelning mellan hand- och maskinarbete. Samtidigt böra 8 arbetare tillvärka det nödiga antalet hylsor, munstycken och askar, medan 12 arbetare packa in och etikettera den färdiga varan. På 70 arbetare inom yrkesgrenen kommer 1 förman eller föreståndarinna.

Att inom Tavastehus län i tabellen icke finnes upptagen någon karfvare, ehuru all papyrosstobak bör karfvas, beror på att karfvarena företrädesvis äro sysselsatta inom andra specialiteter och således måst hänföras till dem.

Papyrossmakarena, 1,235 till antalet, äro alla kvinnor.

Inom papyrosstillvärkningen äro sysselsatta 124 arbetare under 18 år, eller 7.2 % af samtliga arbetare inom yrkesgrenen, däraf 10 manliga och 114 kvinliga. Största delen af dem, 58 till antalet, äro kvinliga papyrossmakare.

Arbetarena vid cigarrtillvärkningen kunna delas i följande grupper: 1) förmän och föreståndarinnor, 2) beredningsarbetare, 3) cigarrarbetare (cigarrmakare och vickelmakare), 4) efterarbetare samt 5) öfriga arbetare. Arbetarenas fördelning på dessa grupper är följande: **Cigarrtillvärkning.**

	antal	%	mot 100 cigarrarbetare svara
förmän och föreståndarinnor	15	2.0	3
beredningsarbetare	64	8.5	11
cigarrarbetare	574	76.4	100
efterarbetare	80	10.7	14
öfriga	18	2.4	3
Summa	751	100.0	—

Inom cigarrtillvärkningen erfordras således i allmänhet jämväl 11 arbetare för att bereda råvara åt 100 cigarrarbetare, hvaremot 14 arbetare packa in och etikettera den färdiga varan. Inom denna yrkesgren kommer en förman eller föreståndarinna på hvarje 50-tal arbetare.

Hvad sedan förhållandet mellan cigarrmakare och vickelmakare beträffar, så framgår af Tab. 3, att cigarrmakarena äro 392 och vickelmakarena 182. Då den allmänna regeln är, att en cigarrmakare och en vickelmakare tillsammans bilda ett arbetslag, skulle således af 100 cigarrmakare 46 arbeta med och 54 utan egen vickelmakare. För jämförelsens skull kan antecknas att i Sverige af 100 cigarrmakare 21 arbetade med och 79 utan vickelmakare. Inom de olika länen är förhållandet mellan cigarrmakare och vickelmakare mycket olika, såsom synes af följande sammanställning:

	Af 100 cigarrmakare arbeta	
	med vickelmakare	*utan* vickelmakare
Nylands län	41	59
Åbo och Björneborgs län	17	83
Tavastehus län	67	33
Viborgs »	48	52
S:t Michels »	—	100
Vasa »	62	38

Observeras bör dock att endast inom Nylands, Viborgs och Vasa län ett så stort antal cigarrarbetare finnes, att de anförda relationstalen kunna tillmätas någon betydelse.

Bland cigarrmakarena äro 91 eller 23.2 % manliga och 301 eller 76.8 % kvinliga; bland vickelmakarena 13 eller 7.1 % manliga och 169 eller 92.9 % kvinliga.

Af alla vid cigarrtillvärkningen sysselsatta arbetare äro 105 eller 14.0 % under 18 år, däraf 30 manliga och 75 kvinliga arbetare. Talrikast äro de unga arbetarena bland vickelmakarena med 10 manliga och 48 kvinliga arbetare under 18 år.

Piptobakstillvärkning. Bland arbetarena vid piptobakstillvärkningen äro 66 kardusslagare med biträden och 43 beredningsarbetare, d. v. s. mot 100 kardusslagare skulle inom denna yrkesgren svara 65 beredningsarbetare. Detta stora antal beredningsarbetare betingas af de många karfvarena och valsarena af stjälk, hvilka äro nödiga för råvarans beredande. Af samtliga inom denna yrkesgren arbetande personer äro 34 eller 28.3 % under 18 år; de flesta, 24 till antalet, äro manliga kardusslagarbiträden, s. k. »trattare« eller »prässare«.

Tuggtobakstillvärkning. Vid tillvärkningen af tuggtobak äro sysselsatta 56 spinnare med biträden, de senare dels vefvare dels »uppläggare« eller »dukare«, samt 29 beredningsarbetare, d. v. s. mot 100 spinnare skulle svara 52 beredningsarbetare. Här är det åter det stora antalet stripare som förorsakar det höga relationstalet. Af hela antalet arbetare äro 40 eller 46.0 % under 18 år. De flesta äro uppläggare, dukare och vefvare, för hvilka sysselsättningar mestadels användas gossar.

Snustillvärkning. Vid snustillvärkningen äro sysselsatta endast 11 arbetare, af hvilka 10 äro egentliga snusarbetare och 1 karfvare.

Såsom redan nämts äro arbetarena utom tobaksyrket maskinister, eldare, snickare, kuskar, portvakter, hvilka alla äro fullvuxna, samt 5 minderåriga springgossar.

Kap. VIII.

Arbetarenas kön, ålder och civilstånd.

I Tab. 4 meddelas ett sammandrag af arbetarenas fördelning efter kön, ålder och civilstånd, hvarvid de under 18 år afskilts i tvänne grupper, den ena omfattande barn om 12—14 års ålder, den andra unga personer om 15—17 års ålder. Tab. 5 innehåller arbetarena länsvis, fördelade efter kön, civilstånd och ett-års åldersklasser, Tab. 6 enahanda fördelning, men i 5-års åldersklasser. Slutligen ingår i Tab. 7 arbetarenas inom de olika grupperna medelålder.

Könsfördelning.

Under hänvisning till Tab. 4 beträffande de absoluta talen meddelas nedanstående fördelning af arbetarena efter deras kön i procent:

	män	kvinnor
Nylands län	8.3 %	91.7 %
Åbo och Björneborgs län	27.6 »	72.4 »
Tavastehus län	12.2 »	87.8 »
Viborgs »	26.8 »	73.2 »
S:t Michels »	40.0 »	60.0 »
Vasa »	19.6 »	80.4 »
Hela landet	18.6 %	81.4 %

Om man frånser S:t Michels län, där det ringa antalet arbetare, 5 st., gör att de relativa talen förlora sin betydelse, framträder ur ofvanstående, att i Nylands län antalet män är relativt litet, medan det i Åbo och Björneborgs och Viborgs län är betydligt större än det allmänna procentförhållandet. Hvad Nylands län beträffar, så beror det anmärkta förhållandet på, att papyrosstillvärkningen, inom hvilken nästan uteslutande användes kvinnor, är förherskande. Vid den största fabriken i Åbo och Björneborgs län intar tillvärkningen af piptobak, med uteslutande manliga arbetare, en dominerande plats, medan åter i Viborgs län cigarrtillvärkningen, inom hvilken användes såväl manliga som kvinliga arbetare i nästan jämn proportion, är ungefär lika talrikt representerad som papyrosstillvärkningen. Könsfördelningen i Vasa län närmar sig mest fördelningen i hela landet.

Tages hänsyn till huruvida arbetsstället är beläget i stad eller på landet, erhålles nedanstående fördelning:

	manliga arb.		kvinliga arb.		alla arb.	
	antal	%	antal	%	antal	%
i stad	482	18.1	2,176	81.9	2,658	96.7
på landet . . .	28	30.8	63	69.2	91	3.3

Ehuru antalet arbetare på landet är mycket litet, synes här dock samma förhållande vara framträdande som i Sverige, nämligen att manlig arbetskraft mera tages i anspråk på landsbygden än i städerna.

Slutligen ger nedanstående sammanställning könsfördelningen i de fyra städer, där de största fabrikerna äro belägna:

	manliga arb.		kvinliga arb.	
	antal	%	antal	%
Helsingfors	50	6.9	678	93.1
Åbo	83	27.6	218	72.4
Viborg	134	25.8	385	74.2
Jakobstad	163	18.4	724	81.6

Till följd af fabrikernas i dessa städer storlek öfverensstämma dessa procenttal nära med dem för de resp. länen.

Åldersfördelning.

Fördelas arbetarena i tvänne grupper, under och öfver 18 år, erhålles nedanstående resultat: *)

	under 18 år		öfver 18 år	
	antal	%	antal	%
Nylands län	58	7.5	714	92.5
Åbo och Björneborgs län . .	36	12.0	265	88.0
Tavastehus län	17	12.2	122	87.8
Viborgs »	53	8.7	555	91.3
S:t Michels »	—	—	5	100.0
Vasa »	144	15.6	780	84.4
Hela landet	308	11.2	2,441	88.8

*) Vid undersökningen tillfrågades arbetarena rörande deras födelseår, ur hvilket sedan åldern härledts. Om födelserna antagas falla likformigt öfver hela året, så kunna de också tänkas koncentrerade alla på en enda dag, den 1 juli; å andra sidan värkställdes undersökningen under månaderna maj, juni, juli och september, hvilkas midtpunkt likaledes är den 1 juli. För den skull kunna de i det följande angifna åldersåren anses såsom riktiga för denna dag och felen åt hvardera sidan i hufvudsak upphäfva hvarandra.

Såsom synes är användningen af minderåriga arbetare störst i Vasa och minst i Nylands län (om S:t Michels län nu såsom alltid undantages). I Sverige var de minderårigas antal betydligt större i förhållande till antalet vuxna arbetare. Af samtliga redovisade 4,380 arbetare voro nämligen 965 eller 22.0 % under 18 år och 3,415 eller 78.0 % öfver 18 år.

Af samtliga minderåriga arbetare äro 112 eller 36.4 % manliga och 196 eller 63.6 % kvinliga. I Sverige gaf en liknande fördelning 43.0 % manliga och 57.0 % kvinliga minderåriga arbetare.

Af de minderåriga arbetarena äro 30 eller 9.7 % barn om 12—14 år och 278 eller 90.3 % unga personer om 15—17 år. I Sverige voro motsvarande procenttal resp. 6.8 och 93.2. *)

Största antalet barn eller 10, däraf 6 gossar och 4 flickor, finnas i Jakobstad, därnäst i Åbo 7 gossar och i Helsingfors 1 gosse och 5 flickor. Flickorna äro vanligtvis lösare af blad, gossarna bladdukare, vefvare eller springgossar.

I enlighet med Nådiga Förordningen af den 15 april 1889 angående skydd för arbetare i de industriella yrkena är användande vid fabrik, handtvärk eller annan industriel handtering af barn, som ej fyllt 12 år, förbjudet. Såsom af det föregående framgår hafva sådana ej häller anträffats.

Tab. 5 ger en fördelning af arbetarena i ett-års åldersklasser, och Tab. 6 i 5-års åldersklasser, hvarvid arbetarena sammanförts länsvis. Då i S:t Michels län endast finnas 5 arbetare, har för detta län icke uppgjorts någon särskild tabell, utan hafva dessa arbetare sammanförts med arbetarena i grannlänet, Tavastehus län.

Då ur de meddelade tabellerna endast med svårighet kan utletas en åskådlig öfversikt af arbetarenas åldersfördelning, har på tvänne här bifogade blad utförts grafiska framställningar af densamma. Blad I innehåller en framställning af de manliga och en annan af de kvinliga arbetarenas åldersfördelning. Såsom abscissa har afsatts åldersåren, 4 mm för hvarje, och såsom ordinata antalet arbetare i motsvarande ålder, 1 mm. för hvarje. Genom ordinatornas ändpunkter hafva dragits linjer om 4 mm:s längd, lika långa på hvardera sidan och parallella med absciss-axeln, och genom deras ändpunkter sammanbindningslinjer, parallella med ordinat-axeln. Härigenom uppkommer en bruten linje, som emellan sig och absciss-axeln innesluter en

*) Till följd af att i den svenska arbetsstatistiken här, likasom på andra ställen, begagnats beteckningarna »12—14 år« och »14—18 år«, sväfvar man i ovisshet om, till hvilkendera gruppen 14-åringarna hänförts, hvarför ofvanstående tal möjligtvis icke äro jämförbara. Samma reservation gäller, till följd af den osäkra beteckningen, också andra åldersjämförelser.

yta, där hvarje ruta af 4 mm² motsvarar en arbetare. För att tydligare åtskilja ytan för de manliga arbetarena från den för de kvinliga, har den förra sträckats. På blad II har på samma sätt dragits en bruten linje, hvarvid användts talen för summan af manliga och kvinliga arbetare. Den inom denna brutna linje och absciss-axeln inneslutna ytan representerar således hela arbetartalet inom tobaksindustrin, hvarvid hvarje arbetare åter representeras af 4 mm².

Då i allmänhet en kontinuerlig linje ger en redigare bild af ett talförhållande än en bruten, har på samma blad jämväl inritats en sådan. Ordinatorna för denna kurvas punkter hafva beräknats med tillhjälp af den utjämningsformel, som ingår på samma blad.

Det värkliga antalet manliga och kvinliga arbetare samt deras summa, det på grund af nämda formel beräknade antalet arbetare samt skilnaden mellan dessa tal och det värkliga antalet, alla tal för hvarje åldersår, återfinnas i Tab. XIV.

Tab. XIV. Värkligt och beräknadt antal arbetare samt skilnaden.

Åldersår	Värkligt antal			Beräknadt antal	Skilnad	Åldersår	Värkligt antal			Beräknadt antal	Skilnad
	m.	kv.	s:a.				m.	kv.	s:a.		
12	1	1	2	0	— 2	Transport	406	2,068	2,474	2,472.5	— 1.5
13	1	—	1	0	— 1	45	8	20	28	25	— 3
14	15	12	27	25	— 2	46	11	12	23	26	+ 3
15	29	30	59	61	+ 2	47	5	18	23	20	— 3
16	33	64	97	92	— 5	48	4	11	15	18	+ 3
17	33	89	122	130	+ 8	49	6	11	17	15	— 2
18	25	137	162	158.5	— 3.5	50	6	10	16	17	+ 1
19	16	151	167	153	— 14	51	6	10	16	14	— 2
20	8	114	122	143	+ 21	52	5	6	11	13	+ 2
21	14	134	148	142	— 6	53	3	9	12	11	— 1
22	12	146	158	149	— 9	54	5	7	12	14	+ 2
23	9	120	129	139	+ 10	55	3	13	16	12.5	— 3.5
24	11	119	130	131	+ 1	56	3	6	9	12	+ 3
25	12	117	129	114	— 15	57	5	6	11	11	0
26	7	75	82	100	+ 18	58	6	7	13	11	— 2
27	17	75	92	82	— 10	59	2	5	7	9	+ 2
28	13	72	85	88.5	+ 3.5	60	5	2	7	8	+ 1
29	14	70	84	83	— 1	61	6	4	10	8	— 2
30	4	73	77	73	— 4	62	1	4	5	6	+ 1
31	7	56	63	76	+ 13	63	1	1	2	2	0
32	13	71	84	68.5	— 15.5	64	1	1	2	4	+ 2
33	4	47	51	55	+ 4	65	3	4	7	4	— 3
34	6	24	30	38	+ 8	66	1	1	2	5	+ 3
35	14	32	46	38	— 8	67	3	1	4	3	— 1
36	12	28	40	42	+ 2	68	3	—	3	3	0
37	10	25	35	36	+ 1	69	—	1	1	1	0
38	8	28	36	36	0	70	—	—	—	1	+ 1
39	7	33	40	43	+ 3	71	1	1	2	1	— 1
40	15	33	48	42	— 6	72	—	—	—	1	+ 1
41	12	23	35	39	+ 4	73	—	—	—	0	0
42	9	24	33	34	+ 1	74	—	—	—	0	0
43	12	23	35	31	— 4	75	—	—	—	1	+ 1
44	3	22	25	30	+ 5	76	1	—	1	0	— 1
Transport	406	2,068	2,474	2,472.5	— 1.5	Summa	510	2,239	2,749	2,749	± 0

Såsom redan af figuren synes, följer den kontinuerliga kurvan den brutna linjen mycket troget åt. Detta framgår äfven däraf att skilnaderna i Tab. XIV icke mindre än 44 gånger byta tecken, d. v. s. de bägge linjerna korsa hvarandra lika många gånger. 5 gånger, d. v. s. i punkterna 38, 57, 63, 68 och 69, där skilnaden är noll, tangerar den kontinuerliga kurvan den brutna linjen. Summan af alla skilnader är, såsom synes, lika med noll, hvilket åter betyder, att den yta, som inneslutes mellan kurvan och absciss-axeln, är lika stor som ytan emellan den brutna linjen och samma axel, ett förhållande som också finner sitt uttryck däruti, att summan af de beräknade talen är densamma som af de observerade. *)

Maximum af manliga arbetare inträffar vid 16 och 17 år. Det är cigarrmakarena, vickelmakarena, kardusslagarena ooh spinnarena med biträden. Vid de närmast följande åldersåren sjunker linjen för de manliga arbetarena, för att till ungefär 45 år omväxlande gifva höjningar och sänkningar af ungefär lika höjd. Detta förhållande måste tillskrifvas det ringa material, som föreligger beträffande de manliga arbetarena, endast 510 personer, fördelade på 65 år. I alla fall torde man kunna draga den slutsats af linjens gång att, mellan det 20:e och 45:e åldersåret, antalet manliga arbetare för hvarje år är ganska konstant och icke företer någon allmänt gällande minskning. Från 45 år framåt framträder återigen samma förhållande, endast att det absoluta antalet minskats, d. v. s. linjen mer än förut närmat sig abscissan. Hela detta linjens förlopp skulle närmast tyda på en tillströmning af manliga arbetare i de högre åldersåren, hvilken åter kunde antagas finna sin förklaring däri, att personer, hvilka under tiden för sin bästa kraft haft andra mera ansträngande sysselsättningar (såsom timmermän, sjömän m. m.) på äldre dagar återvända till det jämförelsevis lätta tobaksyrket. Detta resonnemang vinner stöd vid en granskning af följande tabeller, där de manliga arbetarena ordnats efter ålder vid inträdet i yrket. De högre åldrarna äro nämligen jämförelsevis starkt företrädda.

Hvad åter linjen för de kvinliga arbetarena angår, så visar den tvänne skarpt framträdande maxima vid 19 och 22 år, åtskilda af en depression vid 20 år. Den stora minskningen vid 20 år torde knappast kunna tillskrifvas något annat än en tillfällig fördelning af materialet. Att ett så utprägladt maximum inträffar vid 22 år kan möjligen tillskrifvas benägenheten hos personer, som icke äro alldeles säkra på sitt födelseår, att förlägga detsamma på närmaste jämna tiotal, i detta fall 1880. Vid 26 år aftager antalet kvin-

*) Beträffande den använda utjämningsmetoden (»Ausgleichs-methode kleinsten Zwanges«) och formelns härledning hänvisas till *Blaschke*: Die Methoden der Ausgleichung von Massenerscheinungen, Wien 1893, § 10.

liga arbetare ganska hastigt, för att åter därefter hålla sig något så när konstant till 33 år. En icke oväsentlig höjning framträder vid åren närmast 40-talet, hvilken åter måhända kan finna sin förklaring i samma förhållande, som här ofvan framhållits beträffande de manliga arbetarena. Därefter sänker sig linjen småningom mot absciss-axeln.

Till följd af kvinnornas öfvervägande antal har linjen för alla arbetare i hufvudsak enahanda form som den för de kvinliga arbetarena allena.

I enlighet med utjämningens natur och den använda formelns beskaffenhet gör den kontinuerliga kurvan ej så abrupta språng som den brutna linjen, maxima hafva trykts ned och minima höjts, hvarjämte någon förskjutning egt rum på grund af att två grannvärden på hvardera sidan indragits i beräkningen af hvarje ordinata. Genom försök med användande af en annan starkare utjämnande formel erhölls en kurva med endast två framträdande maxima, det ena vid 18 år samt det andra, mindre skarpt, vid omkring 40 år, detsamma som också i den nu uppritade kurvan öfverskjuter de öfriga i närheten. I denna punkt har det ofvan supponerade förhållandet rörande inträdet af äldre såväl manliga som kvinliga arbetare summerats ihop för bägge och därigenom gjorts än mer framträdande.

I Sverige inträffade maximum för manliga arbetare vid 15 år, för kvinliga vid 18 år och för bägge könen tillsammans vid 16 år.

Ett annat sätt att göra en lång talserie mera öfverskådlig består i att sammanställa talen i mera omfattande grupper. Detta har utförts i Tab. 6, där arbetarena äro ordnade i 5-års klasser. För bägge könen tillsammans gifva dessa tal, omsatta i procent, de resultat, som återfinnas i Tab. XV.

Tab. XV. Arbetarena, bägge könen, länsvis, fördelade i 5-års åldersklasser, i procent af länets hela arbetarepersonal.

Län	12—14 år %	15—19 år %	20—24 år %	25—29 år %	30—34 år %	35—39 år %	40—44 år %	45—49 år %	50—54 år %	55—59 år %	60—64 år %	65—69 år %	70—76 år %
Nylands	0.8	18.3	27.1	17.5	12.3	7.8	7.3	3.6	1.4	2.2	1.0	0.6	0.1
Åbo och Björneborgs	2.3	18.6	19.6	18.8	12.7	10.3	4.7	4.3	3.7	2.7	0.3	1.7	0.3
Tavastehus och S:t Michels	0.7	28.4	24.4	26.3	9.7	4.9	4.9	—	0.7	—	—	—	—
Viborgs	0.7	24.8	26.1	17.4	10.0	7.9	5.6	3.5	1.3	1.3	1.2	0.2	—
Vasa	1.3	23.6	24.3	14.7	10.6	5.5	7.0	4.8	3.9	2.5	1.1	0.6	0.1
Hela landet	1.1	22.1	24.9	17.2	11.1	7.2	6.4	3.9	2.4	2.0	0.9	0.6	0.2

Såsom af Tab. XV framgår är åldersgruppen 20—24 år starkast representerad, utom i Tavastehus och S:t Michels län, där den följande gruppen, 25—29 år, bidrager med den relativt största kontingenten. Jämförelsevis svagt företrädd är åldersgruppen 20—24 år i Åbo och Björneborgs län, medan de högre åldersklasserna där i nästan alla grupper äro relativt talrikare än för hela landet, d. v. s. det relativa antalet äldre arbetare är större i detta län än i de öfriga länen.

I Tab. 7 meddelas slutligen uppgifter rörande arbetarenas medelålder. Denna har beräknats sålunda, att antalet arbetare i hvarje åldersklass multiplicerats med åldersåret och summan af dessa produkter, eller antalet af de af nämda arbetare genomlefda åren, dividerats med hela antalet arbetare i gruppen. Medelåldern för alla arbetare är 28.2 år, för de manliga 31.6 och för de kvinliga 27.4 år. Lägst är medelåldern i Tavastehus län eller 24.7 år och högst i Åbo och Björneborgs län eller 29.6. För de manliga arbetarena är medelåldern högst i Nylands län eller 38.8, lägst i Vasa län eller 28.8; för de kvinliga arbetarena högst i Åbo och Björneborgs och Vasa län, bägge med 28.5 år, lägst i S:t Michels län med 22.3 år. Tabellen torde för öfrigt ej erfordra några kommentarier, endast den anmärkningen bör göras, att några tal, såsom af de tidigare tabellerna framgår, representera medelåldern hos endast ett fåtal personer.

Civilståndsfördelning.

Af samtliga redovisade arbetare äro 2,441 öfver 18 år. En fördelning i afseende å dessas civilstånd ger nedanstående resultat:

	män		kvinnor		alla	
	antal	%	antal	%	antal	%
ogifta	124	31.2	1,449	70.9	1,573	64.5
gifta	261	65.6	447	21.9	708	29.0
enklingar och frånskilda	13	3.2	—	—	13	0.5
enkor och frånskilda	—	—	147	7.2	147	6.0
Summa	398	100.0	2,043	100.0	2,441	100.0

Ett mera detaljeradt studium af civilståndsfördelningen på de olika orterna ger de resultat, som framgår af Tab. XVI.

Om hänsyn tages endast till de orter, där ett något större antal arbetare finnes, så framgår det, att det största antalet ogifta män finnes i Viborg och ogifta kvinnor i Tavastehus, hvaraf åter följer det omvända förhållandet beträffande de gifta männen och kvinnorna. Antalet enklingar, enkor och frånskilda är jämförelsevis litet.

Tab. XVI. Civilståndsfördelningen bland vuxna arbetare i procent.

Ort.	Af vuxna män äro			Af vuxna kvinnor äro		
	ogifta %	gifta %	enkling. %	ogifta %	gifta %	enkor %
Nylands län:						
Helsingfors	19.6	67.4	13.0	68.2	25.0	6.8
Borgå	—	100.0	—	87.5	12.5	—
Lovisa	—	—	100.0	—	—	—
Bromarf socken	100.0	—	—	90.0	—	10.0
Lojo socken	50.0	50.0	—	71.4	28.6	—
Hela länet	22.4	65.5	12.1	68.8	24.5	6.7
Åbo och Björneborgs län:						
Åbo	32.3	67.7	—	81.3	10.8	7.9
Tavastehus län:						
Tavastehus	28.6	71.4	—	92.5	5.8	1.7
Tammerfors	—	100.0	—	57.5	30.0	12.5
Lahtis köping	—	100.0	—	—	100.0	—
Hela länet	14.3	85.7	—	78.7	15.7	5.6
Viborgs län:						
Viborg	35.0	62.4	2.6	64.8	28.2	7.0
Villmanstrand	50.0	50.0	—	66.7	26.6	6.7
Viborgs socken	57.1	42.9	—	61.5	38.5	—
Raivola socken	—	100.0	—	100.0	—	—
Hela länet	38.0	59.9	2.1	64.7	29.0	6.3
S:t Michels län:						
S:t Michels socken	50.0	50.0	—	66.7	33.3	—
Vasa län:						
Nikolaistad	28.6	71.4	—	53.8	30.8	15.4
Jakobstad	29.4	67.9	2.7	73.3	18.6	8.1
Gamlakarleby	—	100.0	—	—	66.7	33.3
Hela länet	28.3	69.2	2.5	72.6	19.1	8.3
Hela landet	31.2	65.6	3.2	70.9	21.9	7.2

Civilståndsfördelningarna i Sverige och Finland öfverensstämma ganska nära, synnerligast hvad kvinnorna beträffar, såsom framgår af nedanstående procenttal:

	ogifta	gifta	enk.
Finland, män	31.2 %	65.6 %	3.2 %
Sverige, »	39.6 »	53.9 »	6.5 »
Finland, kvinnor	70.9 »	21.9 »	7.2 »
Sverige, »	71.2 »	20.8 »	8.0 »

Huru arbetarenas civilståndsförhållanden gestalta sig om hänsyn tages jämväl till åldersklasser framgår af Tab. XVII.

Tab. XVII. Civilståndsfördelningen i olika åldersklasser i procent.

	20—29 år %	30—39 år %	40—49 år %	50—59 år %	60—76 år %
Manliga arbetare:					
Ogifta	50.4	12.9	12.9	6.8	—
Gifta	48.7	87.1	81.2	86.4	84.6
Enklingar och frånskilda	0.9	—	5.9	6.8	15.4
Kvinliga arbetare:					
Ogifta	79.6	53.5	40.1	33.0	35.0
Gifta	18.3	35.7	39.6	27.3	20.0
Enkor och frånskilda	2.1	10.8	20.3	39.2	45.0

Slutligen kan anmärkas, att den yngsta gifta manliga arbetaren är 18 år, de yngsta gifta kvinliga 19 år. Den yngsta enklingen är 27 år, den yngsta enkan 20 år. Den älsta manliga arbetaren är 76 år, den älsta kvinliga 71 år.

Kap. IX.

Arbetarenas födelseort.

Tab. 8 och 9 gifva en bild af arbetarenas födelseort, den senare tabellen särskildt med afseende å födelseortens belägenhet i förhållande till nuvarande arbetsort.

Samtliga arbetares födelseorter fördela sig på länen inom Finland och på utlandet såsom framgår af följande:

	antal	%
Nylands län	467	17.0
Åbo och Björneborgs län	355	12.9
Tavastehus län	222	8.1
Viborgs »	419	15.2
S:t Michels »	78	2.8
Kuopio »	158	5.7
Vasa »	850	31.0
Uleåborgs »	50	1.8
Inom Finland	2,599	94.5
Utom Finland	150	5.5
Summa	2,749	100.0

Beträffande födelseorterna på de arbetsplatser, där ett större antal arbetare (mer än 50) finnes, samt i hela landet ger Tab. XVIII upplysning.

Af dessa bägge framställningar synes, att de län, inom hvilka tobaksfabriker finnas, såsom naturligt är, i främsta rummet bidragit till arbetarekontingenten, och bland dessa förnämligast Vasa län med nära $^1/_3$ af alla arbetare. Af samtliga arbetare voro 32.8 % födda på arbetsorten. Anmärkningsvärdt högt procenttal visar i detta afseende Åbo med 63.2 % af arbetarena födda i samma stad. Äfven om man tager hänsyn till hela det län, inom hvilket arbetsplatsen ligger, så intar Åbo främsta rummet i det att 91.4 % af dess arbetare äro födda inom Åbo och Björneborgs län (frånsedt Tavastehus, där antalet arbetare dock är litet och slutsatserna osäkra). Detta öfverensstämmer med en iakttagelse från den allmänna befolkningsstatistiken, att invånarena i Åbo och Björneborgs län mindre än invånarena i de öfriga sydliga länen med mera rörlig befolkning deltaga i den inre flyttningen.

Tab. XVIII. Födelseort i förhållande till arbetsort.

Arbetsort	Födelseorten är belägen				
	på arbetsorten %	å öfriga orter i samma län %	i öfriga län %	inom Finland %	utom Finland %
Helsingfors	40.3	15.2	41.5	**97.0**	3.0
Åbo	63.2	28.2	7.6	**99.0**	1.0
Tavastehus	27.4	65.5	5.9	**98.8**	1.2
Tammerfors	18.9	17.0	64.1	**100.0**	—
Viborg	31.0	19.3	29.3	**79.6**	20.4
Viborgs socken	14.0	47.4	28.1	**89.5**	10.5
Jakobstad	22.7	61.4	15.2	**99.3**	0.7
Hela landet	32.8	36.3	25.4	**94.5**	5.5

Utländingarna äro endast 150 eller 5.5 % af alla arbetare och fördela sig sålunda på de olika länderna:

	antal	%
Ryssland	135	90.0
Sverige	3	2.0
Norge	1	0.7
Danmark	3	2.0
Tyskland	5	3.3
Grekland	1	0.7
Turkiet	2	1.3
Summa	150	100.0

Det största antalet ryska arbetare finnes, såsom naturligt är, i Viborgs län, där också flere arbetsgifvare af rysk nationalitet finnas.

Af samtliga arbetare födda inom Finland äro 50.5 % födda i stad och 49.5 % på landet.

I Helsingfors äro födda 316 arbetare eller 11.5 % af alla arbetare.

Vid fabriken i Jakobstad äro 300 arbetare eller 33.8 % af fabrikens hela arbetspersonal hemma från stadens närmaste grannsocken, Pedersöre.

Kap. X.

Arbetarenas familjer.

Uti Tab. 10—13 framställas siffror rörande arbetarenas föräldrars och de gifta arbetarenas makars yrken samt i Tab. 14 och 15 rörande de yrken arbetarena inom tobaksindustrin haft, innan de inträdt i detta sistnämda yrke.

Beträffande faders och makes yrke har inom industrierna följts den gruppering, som kommer till användning inom landets industristatistik. Likvisst har det varit nödigt att sammanslå de tre första grupperna, omfattande grufbrytning och malmtäkt, smält- och metallförädlingsindustri samt maskinindustri till en enda, metallindustri, emedan de erhållna uppgifterna i de allra flesta fall icke lämnade säker vägledning, till hvilken af dessa grupper personen borde hänföras. Den andra gruppen omfattar alla till jordbruket hänförliga yrken. Den följande omfattar alla yrken, sammanhängande med handel och samfärdsel, den nästa allmän tjänst och literära yrken. Såsom en särskild grupp har upptagits gårdsegare i stad, representerande små kapitalister. I ett stort antal fall har erhållits svaret, att den ifrågavarande personen varit »endast arbetare« (på finska työmies eller mustatyömies). Härmed torde förstås alla slag af utarbetare utan stadigvarande anställning, hvilka än äro sysselsatta vid byggnadsarbeten, kanske också vid industriella inrättningar med tillfälliga arbeten, än åter vid jordbruksarbeten, beroende på hvar arbetsförtjänst erbjudits. Alla dessa hafva sammanförts i en grupp, arbetare.

Faders yrke. Med hänsyn till hufvudgrupperna fördela sig arbetarenas fäders yrken såsom framgår af nedanstående sammanställning, i hvilken för jämförelses skull införts motsvarande procenttal för Sverige:

	antal	%	Sverige, %
Industriella yrken	1,082	39.4	52.6
Jordbruk, boskapsskötsel och fiske	616	22.4	9.5
Handel och samfärdsel	265	9.6	11.9
Allmän tjänst och literära yrken	144	5.2	5.5
Gårdsegare	6	0.2	—
Öfriga yrken	521	19.0	20.5
Icke uppgifvet yrke	114	4.2	
Summa	2,749	100.0	100.0

Påfallande är här skilnaden mellan Finland och Sverige i afseende å de två första talen. Medan i Sverige arbetarenas fäder till mer än halfva antalet varit industriarbetare och endast till $^1/_{10}$ tillhört jordbruket, hafva i Finland af fäderna endast cirka $^4/_{10}$ varit industriarbetare, men däremot mer än $^1/_5$ tillhört jordbruket. Det är naturligtvis omöjligt att draga någon allmän slutsats af ett sådant förhållande inom denna ena ganska fåtaligt representerade yrkesgren. Blefve ett liknande förhållande emellertid konstateradt inom flere yrken, skulle häraf kunna slutas till en tendens hos arbetarena att öfvergå från jordbruket till industrin.

Granskar man de industriella yrkena i detalj, finner man följande resultat:

	antal	%
Metallindustri	164	15.2
Stenindustri	98	9.1
Kemisk industri	13	1.2
Läderindustri	18	1.6
Textilindustri	6	0.5
Pappersindustri	9	0.8
Arbeten i trä, ben, kautschuk m. m.	120	11.1
Byggnadsindustri	402	37.2
Tobaksindustri	64	5.9
Öfriga närings- o. njutningsmedelsindustrier	40	3.7
Beklädnads- och rengöringsindustri	135	12.5
Grafisk industri	13	1.2
Summa	1,082	100.0

Såsom synes har den öfvervägande delen af fäderna tillhört byggnadsindustrin, och har största delen af dem varit timmermän, särskildt i Jakobstad. Därnäst följa alla slag af metallarbetare, sedan arbetarena hörande till beklädnads- och rengöringsindustrin (främst skräddare och skomakare) samt arbetare i trä, ben m. m. (arbetare vid sågvärk).

Till tobaksindustrin hafva hört endast 5.9 % af fäderna. I Sverige var motsvarande tal 13.3 %.

Inom gruppen handel och samfärdsel är underafdelningen sjöfarande talrikast företrädd, förnämligast tack vare Jakobstad, där 86 arbetare uppgifvit fadern tillhöra detta yrke.

Gruppen »arbetare« representeras af 485 personer eller 17.6 % af samtliga fäder.

I fråga om makes och makas yrke har medtagits också enkas aflidne mans och enklings aflidna hustrus yrke. Hustrurna och enkorna äro till- **Makes yrke.**

sammans blott 594 personer, hvarför här endast må hänvisas till de uppställda hufvudgrupperna af yrken:

	antal	%
Industriella yrken	367	61.8
Jordbruk, bokapsskötsel och fiske	12	2.0
Handel och samfärdsel	56	9.4
Allmän tjänst och literära yrken	23	3.9
Öfriga yrken	122	20.5
Icke uppgifvet yrke	14	2.4
Summa	594	100.0

Sysselsatta inom tobaksindustrin voro 89 af de gifta arbeterskornas män, d. v. s. 15.0 % af samtliga (i Sverige 20.8 %).

Det kan antecknas att af gifta arbeterskor i Jakobstad 34 eller 28.3 % uppgifvit att deras män vistas i Amerika.

Moders yrke. I afseende å moders och makas yrke har naturligtvis en annan fördelning varit af nöden än beträffande faders och makes.

Tab. 10 beträffande moders yrke ger följande resultat:

	antal	%
Tobaksindustri	109	4.0
Öfriga industrier	50	1.8
Sömmerskor	30	1.1
Tvätterskor	72	2.6
Jordbruk m. m.	75	2.7
Handelsidkerskor	36	1.3
Tjänstehjon	40	1.5
Sjuksköterskor	8	0.3
Gårdsegarinnor	2	0.1
Arbeterskor	67	2.4
Icke uppgifvet yrke	2,260	82.2
Summa	2,749	100.0

Af samtliga mödrar skulle således 489 eller 17.8 % haft sysselsättning utom hemmet. Största delen af dem, 109 stycken, eller 4.0 %, hafva varit sysselsatta inom tobaksindustrin. Motsvarande procenttal var i Sverige 2.8 %. Af dessa 109 arbetare, hvilkas mödrar arbetat i tobaksindustrin, finnas 57 eller mer än hälften i Jakobstad.

Makas yrke. De gifta manliga arbetarena och enklingarna äro 274. Af dessa hafva 99 eller 36.1 % uppgifvit att deras hustrur arbetat eller fortfarande äro sysselsatta inom tobaksindustrin. Motsvarande tal var i Sverige 17.1 %.

Af intresse kan vara att erfara huru många af de nuvarande tobaks- arbetarena förut haft andra yrken och hvilka. Härom lämna Tab. 14 och 15 upplysning. **Arbetarenas tidigare yrken.**

Tab. 14 rörande de manliga arbetarena ger följande resultat:

	antal	%
Industriella yrken	104	20.4
Jordbruk m. m.	14	2.8
Handel och samfärdsel	39	7.6
Allmän tjänst	10	2.0
Militärer	11	2.2
Tjänstehjon	24	4.7
Arbetare	22	4.3
Intet uppgifvet tidigare yrke	286	56.0
Summa	510	100.0

Till tobaksindustrin hafva arbetarena öfvergått från andra industrier företrädesvis i Åbo (27 arbetare) och i Viborg (21 arbetare), från yrken hörande till handel och samfärdsel förnämligast i Jakobstad (25 arbetare, däraf 23 varit sjömän).

Beträffande de kvinliga arbetarenas tidigare sysselsättning lämnar nedanstående upplysning:

	antal	%
Industriella yrken	180	8.0
Jordbruk m. m.	5	0.2
Handel och samfärdsel	6	0.3
Tjänstehjon	815	36.4
Sömmerskor och tvätterskor	49	2.2
Öfriga yrken	15	0.7
Intet uppgifvet tidigare yrke	1.169	52.2
Summa	2,239	100.0

Bland de kvinliga arbetarena har således ett jämförelsevis större antal arbetare bytt om yrke än bland de manliga. Synnerligast synes tobaksyrket utöfvat en stor dragningskraft på alla slag af kvinliga tjänstehjon.

I Tab. 16—18 redogöres för arbetarenas barn. Tab. 17 lämnar upplysning om antalet barn i lifvet, Tab. 18 om antalet barn, som bo hemma **Arbetarenas barn.**

hos föräldrarna, och Tab. 16 om antalet barn, som äro sysselsatta inom tobaksindustrin *).

Af Tab. 17 framgår, att 209 manliga gifta arbetare hafva sammanlagdt 630 barn, 380 kvinliga gifta arbetare 821 barn samt 79 kvinliga ogifta arbetare 97 barn, eller sammanlagdt 668 föräldrar med 1,548 barn. Detta sistnämda tal anger emellertid icke det värkliga antalet barn, utan är för högt, emedan barn, hvilkas både far och mor redovisats, därigenom räknats dubbelt. En närmare undersökning ger vid handen att 52 par föräldrar med 130 barn i lifvet arbeta i tobaksindustrin. Fråndrages detta antal, så erhålles att arbetarena inom denna industrigren tillsammans hafva 1,418 barn i lifvet.

Af de 274 gifta männen och enklingarna hafva 209 eller 76.3 % uppgifvit sig hafva barn och af de 594 gifta kvinnorna och enkorna 380 eller 64.0 %. På hvarje fader kommer i medeltal 3 barn och på hvarje moder 2 barn.

Uppgifterna rörande de ogifta mödrarna kunna af skäl, som ligga i sakens natur, icke tillmätas samma tillförlitlighet som de öfriga, men då dessa uppgifter vid de större fabrikerna icke inhämtats genom arbetarena själfva — emedan en sådan fråga i många fall kunde uppfattas såsom sårande — utan genom förmedling af föreståndarinnor eller äldre arbeterskor, hvilka känna till sina kamraters förhållanden, torde de här lämnade siffrorna icke väsentligt afvika från det värkliga förhållandet. Det framgår af tabellen, att 79 ogifta kvinliga arbetare, eller 5.4 % af samtliga ogifta arbeterskor öfver 18 år, skulle vara mödrar. Det kan antecknas, att motsvarande procentsats i Sverige var 16 %. Det kan icke med skäl påstås, att antalet utom äktenskapet födda barn skulle utgöra ett kriterium på graden af sedlighet, men till en viss grad kan väl detta förhållande ändock tillmätas betydelse. Från andra yrkesgrenar föreligga i detta afseende inga uppgifter, hvarför några jämförelser icke kunna göras i denna riktning. Icke häller ger en jämförelse med förhållandena i detta afseende bland den kvinliga befolkningen i dess helhet något utslag, då åldersfördelningen icke är densamma. Inom tobaksindustrin äro åldersklasserna mellan 20 och 30 år vida talrikare representerade än de borde vara det enligt den kvinliga befolkningens allmänna fördelning. Då å andra sidan den oäkta nativiteten just inom dessa åldersklasser är störst, gåfve en sådan jämförelse ett mycket ogynsamt resultat för nu behandlade industri. Detta visar sig också vara fallet, i det att i Finland i allmänhet på 100 ogifta kvinnor och enkor i åldern 15—50 år kommo 2.18 oäkta födda *(Boxström)*, medan en dylik be-

*) Af typografiska skäl har den sistnämda tabellen måst ställas först.

räkning för tobaksindustrin ger 16.9. Den enda hållbara jämförelsepunkt som finnes är förhållandet i Sverige, och visa de ofvan anförda bägge talen, 5.4 % för Finland och 16 % för Sverige, ett afgjordt gynsammare förhållande hos oss än i Sverige. Detta, jämte en del hygieniska observationer, hvilka gjorts af läkare, som under en längre tid tjänstgjort såsom fabriksläkare vid tobaksfabrik och för hvilka redogöres i annat sammanhang, skulle antyda, att det jämförelsevis dåliga rykte, som tobaksarbeterskorna hos oss haft, icke vore förtjänt.

Af fäder med barn hafva 191 uppgifvit, att de hade 514 barn hos sig i hemmet. Detta utgör 81.6 % af samtliga fäders barn. 348 gifta mödrar hafva uppgifvit sig hafva hemma 684 barn eller 83.3 % af alla barn. Slutligen hafva 60 ogifta mödrar uppgifvit sig hafva 70 barn hemma eller 72.2 % af alla barn. Sammanlagdt skulle 599 i tobaksindustrin sysselsatta föräldrar hafva 1,268 barn hemma. Frånd ragas på samma sätt som tidigare de barn som räknats dubbelt, d. v. s. 116 barn till 50 föräldrapar, hvilka arbeta i tobaksindustrin, återstår såsom värkliga antalet barn i hemmen 1,152 eller 81.2 % af det tidigare angifna värkliga antalet barn i lifvet. Af de inhämtade upplysningarna framgår icke i hvilken ålder dessa barn befinna sig, ej häller huru många af dem bidraga till familjens underhåll, hvarför någon säker ledning för bedömandet af storleken af familjeförsörjarenas plikt i detta afseende icke förefinnes. Enligt de här meddelade data skulle på hvarje försörjare i medeltal falla 2.0 barn (Sverige 2.7).

Slutligen framgår af Tab. 16, att 28 män och 58 kvinnor uppgifvit, att de hade resp. 37 och 79, eller sammanlagdt 116 barn sysselsatta inom tobaksindustrin.

Antalet personer, som lifnära sig af tobaksindustrin.

Det vore af intresse att kunna besvara frågan: huru många personer öfverhufvud erhålla sin näring af en viss industri, i nu föreliggande fall af tobaksindustrin. För besvarande af denna fråga föreligga dock inga säkra uppgifter i det att det icke är bekant, huru många personer hvarje arbetare har att försörja utom sig själf. Om man önskar få ett hälst approximativt svar, måste man grunda det på antaganden. Utan att vilja göra anspråk på noggranhet kan följande beräkning tjäna såsom ett närmelsevis riktigt svar.

Alla arbetande personer under 18 år anses kunna försörja sig själfva, men ej någon annan. De gifta männen och enklingarna anses hafva att försörja 4 personer jämte sig själfva, de gifta kvinnorna och enkorna åter 3 personer. Dessa tal kunna grundas på de tidigare anförda medelantalen barn, 3 för män och 2 för kvinnor, hvartill komma föräldrarna själfva. Härtill komme ännu andra familjemedlemmar, såsom åldriga föräldrar o. d., men å andra sidan hafva de gifta kvinnorna män, hvilka arbeta utom tobaksyrket, och således ej äro i behof af försörjare. Dessa bägge grupper

antagas kompensera hvarandra. Af de ogifta männen antages $^1/_4$ hafva någon anförvandt, föräldrar, syskon o. d. att försörja. Af de ogifta kvinnorna antages däremot halfva antalet vara i samma ställning. Under undersökningens gång har det nämligen visat sig i mycket flere fall för ogifta kvinnor än för ogifta män, att de hafva någon annan person att försörja, och det måste väl anses såsom ett af motiven hvarför unga kvinnor söka det mera lönande industriarbetet framför jordbruksarbete, tjänst m. fl. dylika andra sysselsättningar.

Genomföres en sådan beräkning för arbetarena inom tobaksindustrin, erhålles följande resultat:

Arbetare under 18 år		= 308
Gifta män och enklingar	4 × 274	= 1,096
Gifta kvinnor och enkor	3 × 594	= 1,782
Ogifta män	$1^1/_4$ × 124	= 155
Ogifta kvinnor	$1^1/_2$ × 1,449	= 2,174
Summa		= 5,515

Ofvanstående kalkyl skulle således gifva vid handen, att omkring 5,500 personer erhålla sin utkomst genom tobaksfabrikationen. Detta antal utgör obetydligt mer än dubbla antalet arbetare. Till i det närmaste samma resultat, ehuru på grund af andra premisser, beroende på det förhandenvarande materialets olika beskaffenhet, har en dylik beräkning ledt i Tyskland. Där gaf nämligen en sådan beräkning vid handen att år 1878 220,935 personer erhöllo sin utkomst af tobaksfabrikationen, medan antalet arbetare var 110,891. Detta förhållande kan i sin mån tjäna såsom stöd för den ungefärliga riktigheten af ofvanstående kalkyl. Det ofvan beräknade antalet personer utgör ej mer än c:a 0.2 % af Finlands hela folkmängd.

Kap. XI.

Arbetstid.

Tab. 19 och 20 meddela uppgifter om den ålder, vid hvilken de redovisade arbetarena inträdt i yrket, den förra för de manliga, den senare för de kvinliga. **Ålder vid inträdet i yrket.**

Såsom en sammanfattning af dessa tabeller meddelas här Tab. XIX.

Tab. XIX. Ålder vid inträdet i yrket.

Inträdesålder.	Män.		Kvinnor.		Alla.	
	antal.	%.	antal.	%.	antal.	%.
7—11 år	45	*8.8*	32	*1.4*	77	*2.8*
12—17 »	279	*54.7*	1,137	*50.8*	1,416	*51.5*
18—29 »	97	*19.0*	853	*38.1*	950	*34.6*
30—39 »	42	*8.2*	132	*5.9*	174	*6.3*
40—49 »	30	*5.9*	51	*2.3*	81	*2.9*
50 år och däröfver	10	*2.0*	30	*1.3*	40	*1.5*
ej uppgifven ålder	7	*1.4*	4	*0.2*	11	*0.4*
Summa	**510**	*100.0*	**2,239**	*100.0*	**2,749**	*100.0*

Af ofvanstående tabell framgår, att hälften af alla arbetare inträdt vid en ålder af 12—17 år, d. v. s. i den ålder, då deras arbetstid numera är genom särskild lag reglerad Under den följande här upptagna perioden, 18—29 år, har $^1/_3$ af alla arbetare inträdt i tobaksyrket. Endast 11.1 % af arbetarena ha börjat efter fylda 30 år. Betraktar man de bägge könen särskildt, så framgår, att männen i allmänhet börjat tidigare än kvinnorna arbeta i tobaksyrket. Under den kraftigaste arbetsperioden 18—29 år är antalet män, som inträda i tobaksyrket, relativt litet, medan under de högre åldrarna ett jämförelsevis stort antal män ännu börja med detta yrke. *) Kvinnorna in-

*) Jämför härmed diskussionen af ålderskurvan på sid. 121.

träda däremot till vida större antal i tobaksyrket i åldern mellan 18 och 29 år.

Före fylda 18 år hafva af de manliga arbetarena 63.5 %, af de kvinliga arbetarena 52.2 % och af alla arbetare 54.3 % inträdt i tobaksyrket. Motsvarande procenttal voro i Sverige för manliga arbetare 79.6 %, för kvinliga arbetare 66.2 % och för alla arbetare 71.1 %. Äfven där har visat sig samma förhållande som i Finland, att männen inträda tidigare i arbetet än kvinnorna, men förhållandena synas hos oss vara något fördelaktigare i det afseendet, att de ofvannämda procenttalen äro lägre i Finland än i Sverige, d. v. s. ett relativt mindre antal arbetare börjar redan innan fylda 18 år.

Hvad särskildt beträffar de arbetare, hvilka vidtagit med tobaksyrket innan de ännu fylt 12 år, hvaremot i Sverige infördes förbud 1881 och i Finland 1889, så utgöra dessa i Finland 2.8 % (manliga 8.8 %, kvinliga 1.4 %), medan också dessa procenttal i Sverige voro högre eller 6.9 % (manliga 13.1 %, kvinliga 3.3 %). Den tidigaste anträffade åldern i Finland är 7 år för män och 8 år för kvinnor, medan den i Sverige var 7 år för män och 6 år för kvinnor. Af alt detta synes framgå, att åtminstone inom tobaksyrket minderåriga hos oss ej hafva kommit till användning i samma utsträckning som i Sverige.

Rörande de äldre arbetarena i allmänhet och särskildt dem, som inträdt i yrket vid en mera framskriden ålder, kan anmärkas, att de, både männen och kvinnorna, i allmänhet äro beredningsarbetare af olika slag.

I Tab. 21 och 22 äro arbetarena fördelade såväl efter ålder vid som åratal för inträdet i tobaksyrket.

Af dessa tabeller framgår, att det förut ej varit ovanligt att arbetare, både manliga och kvinliga, inträdt i yrket såsom ganska små barn under 12 år.

Det hade varit af intresse att erfara, huruvida under tidernas lopp någon tendens till förändring af åldern vid inträdet i yrket gjort sig gällande. Detta hade kunnat framgå ur en beräkning af medelåldern vid inträdet i yrket för de särskilda kalenderåren. Emellertid är det föreliggande materialet sådant, att en dylik beräkning skulle leda till fullkomligt falska resultat. De särskilda årsklasserna äro nämligen icke lika sammansatta, i det att de arbetare, hvilka under tidigare år inträdt i yrket vid högre ålder, afgått med döden och således icke blefve medtagna i beräkningen. Denna beräkning komme därför att leda till en i hufvudsak ökad medelålder, utan att man därför kunde däraf draga den slutsats, att medelåldern vid inträdet i yrket i allmänhet blifvit högre. Om man antar att de tre senaste inträdesåren ännu äro homogent sammansatta och för dessa beräknar medelåldern vid inträdet i yrket, särskildt för män och kvinnor, så får man

	Män	Kvinnor
år 1900	22.2 %	19.2 %
» 1901	18.9 »	20.2 »
» 1902	20.8 »	20.1 »
» 1900—1902	20.3 »	19.7 »

Det föreliggande materialet kan ej häller lämna upplysning om huru arbetaregenerationerna under årens lopp decimerats, emedan de nu kvarstående arbetarena härstamma från arbetaregenerationer af olika storlek och i hufvudsak alt mindre och mindre ju längre man går tillbaka i tiden. För att emellertid belysa den nuvarande generationens sammansättning meddelas följande sammanställning, utvisande från hvilka generationer de nuvarande arbetarena härstamma:

Inträdt i yrket under år	män antal	%	kvinnor antal	%
1845—49	2	0.4	—	—
1850—59	14	2.7	7	0.3
1860—69	26	5.1	30	1.3
1870—79	58	11.4	113	5.0
1880—89	65	12.7	262	11.7
1890—99	185	36.3	1,358	60.7
1900	35	6.9	203	9.1
1901	71	13.9	157	7.0
1902	53	10.4	105	4.7
ej uppg.	1	0.2	4	0.2
Summa	510	100.0	2,239	100.0

Häraf synes att bland de manliga arbetarena de äldre generationerna äro vida starkare företrädda än bland de kvinliga. Före år 1890 inträdde 32.3 % af alla ännu kvarstående manliga arbetare, men endast 18.3 % af de kvinliga arbetarena. Detta kan bero både på att de tidigare arbetaregenerationerna bestodo till större del än nu af manliga arbetare och på en hastigare afgång genom död eller öfvergifvande af yrket bland de kvinliga arbetarena. Det föreliggande materialet lämnar härom ingen bestämd upplysning.

Anställningstid hos senaste arbetsgifvare.

Uti Tab. 23 och 24 ingå uppgifter angående den tid arbetarena varit anställda hos den arbetsgifvare, hos hvilken de anträffades vid undersökningstillfället.

I detta fall har det varit nödigt att i tabellhufvudena gifva den redan upprepade gånger använda beteckningen en från det föregående afvikande betydelse. Med beteckningen 15—19 år har i det föregående afsetts att angifva tiden *från och med* 15 år *till och med* 19 år. I Tab. 23 och 24, där ettårs perioder äro införda, kan icke en med det föregående i konsekvens stående beteckning användas, utan afser i nämda tabeller t. ex. 12—13 år den tidrymd, som faller *mellan* dessa år. Ännu bör måhända för tydlighetens skull anmärkas att under rubriken »högst 1 år« sammanförts alla arbetare, hvilka under loppet af 1902 fått anställning, under rubriken »1—2 år« de, hvilka anstälts under loppet af 1901 o. s. v. Om det antages att anställandet af nya arbetare sker kontinuerligt under hela året (något som icke är strängt riktigt) och tidpunkten för undersökningen förlägges till den 1 juli, så hafva arbetarena i Tab. 23 och 24 spalt 2 i medeltal varit anställda $^1/_4$ år, de i spalt 3 $1^1/_4$ år, de i spalt 4 $2^1/_4$ år o. s. v.; på samma sätt hafva arbetarena i spalt 22 varit anställda $22^1/_4$ år; i spalt 23 $27^1/_4$ år o. s. v. De ifrågavarande bägge tabellerna hafva ordnats efter arbetsställen, då ju anställningstiden i allmänhet på det intimaste är beroende af den arbetsgifvare, hos hvilken arbetaren är anställd. På denna tid inverkar icke blott den tid arbetsgifvaren drifvit sin rörelse, utan också dennas jämna gång, det sätt hvarpå han behandlar sina arbetare m. m.

Först må här lämnas en allmän öfverblick af tiden under hvilken de redovisade arbetarena varit anställda hos nuvarande arbetsgifvare, i hvilket afseende hänvisas till följande sammanställning, upptagande antalet och procenten af arbetare inom hvarje tidsperiod samt motsvarande procenttal för Sverige:

	Män			Kvinnor		
Anställningstid	antal	%	Sverige %	antal	%	Sverige %
Högst 1 år	90	17.7	17.5	291	13.0	10.2
1—2 år	90	17.7	18.7	259	11.6	24.2
2—5 år	141	27.6	19.4	753	33.5	34.6
5—10 år	93	18.2	14.7	558	24.9	13.8
10—20 år	54	10.6	13.4	270	12.1	10.5
20—30 år	18	3.5	8.6	71	3.2	5.0
30 år och mer . .	22	4.3	6.0	35	1.6	1.1
ej uppg. tid . . .	2	0.4	1.7	2	0.1	0.6
Summa	510	100.0	100.0	2,239	100.0	100.0

Beträffande männen synes en lång anställningstid vara vanligare i Sverige än hos oss, i det att i Finland 18.8 % varit hos samma arbetsgifvare mer än 10 år, men i Sverige 29.7 %. För kvinnorna äro dessa bägge procenttal nästan desamma, i Finland 17.0 % och i Sverige 17.2 %.

Med afseende fästadt å de fyra förnämsta fabrikationsorterna, Helsingfors, Åbo, Viborg och Jakobstad, ger en jämförelse af anställningstiden för samtliga arbetare följande resultat:

Anställningstid	Helsingfors %	Åbo %	Viborg %	Jakobstad %
Högst 1 år	15.1	11.6	23.7	4.7
1—2 år	9.2	6.0	9.8	17.3
2—5 år	23.6	22.6	43.8	36.3
5—10 år	24.1	20.6	15.4	31.1
10—20 år	17.2	28.9	5.6	8.1
20—30 år	7.0	6.3	1.7	0.7
30 år och mer	3.8	4.0	—	1.8
Summa	100.0	100.0	100.0	100.0

Största antalet alldeles nya arbetare finnes i Viborg, där också för öfrigt äldre arbetare vid samma arbetsställe äro mera sällsynta än på de öfriga orterna. Anmärkningsvärdt är det stora antalet arbetare i Åbo, hvilka varit anstälda hos samma arbetsgifvare i 10—20 år.

Till slut må här anföras några uppgifter om arbetare, som grånat inom tobaksindustrin och särskildt lång tid varit anstälda hos samma arbetsgifvare:

Sorteraren *Kristian Nordqvist* har arbetat med piptobakstillvärkning i 56 år och har under hela denna tid varit anställd hos P. C. Rettig & C:o.

Cigarrmakaren *Charlotta Cederholm* har arbetat i 52 år, hela tiden hos H. Borgström J:r.

Cigarrmakaren *Karl August Nordström,* nu anställd hos Alb. Hagström, har arbetat i 51 år.

Cigarrmakaren *Gustaf Adolf Nyström,* nu innehafvare af egen affär, har arbetat i 49 år.

Vickelmakaren *Anna Andreeva Konstantinovna,* nu anställd hos F. Sergejeff, har arbetat i 49 år.

Cigarrmakaren *Andrej Lasaroff,* nu anställd hos Luka Stergidi, har arbetat i 49 år.

Karfvaren *Stepan Antonoff,* nu anställd hos Matti Roiha & C:o, har arbetat i 48 år.

Spinnaren *Jakob Huhta,* nu anställd vid Gamlakarleby Nya Tobaksfabrik, har spunnit tuggtobak i 47 år.

Lösaren *Adolf Silfverberg* har i 47 år arbetat hos Ph. U. Strengberg & C:o, däraf 30 år som kardusslagare, 15 år som snusarbetare och 2 år som lösare.

Cigarrmakaren *Jegorij Tichanoff,* nu anställd hos F. Sergejeff, har arbetat i 47 år.

Cigarrmästaren *Kristiunin Majkoff,* nu anställd hos F. Sergejeff, har arbetat i 47 år.

Cigarrmakaren *Agneta Johansson* har arbetat i 45 år, däraf 44 år hos H. Borgström J:r.

Cigarrmakaren *Johanna Kyrklund,* nu anställd hos H. Borgström J:r, har arbetat i 45 år.

Kardusslagaren *Johan August Ahlgren* har arbetat hos P. C. Rettig & C:o i 45 år.

Cigarrmakaren *Andrej Konstantinoff*, nu anställd hos F. Sergejeff, har arbetat i 45 år.

Cigarrmakaren *Vilhelmina Björkqvist* har i 44 års tid arbetat hos Ph. U. Strengberg & C:o.

Cigarrpackaren *Amanda Löfman* har i 43 år arbetat hos H. Borgström J:r.

Montören *Johan Lindroos* har under 43 år arbetat hos P. C. Rettig & C:o.

Cigarrmakaren *Maria Hendelin* har i 43 år arbetat hos Ph. U. Strengberg & C:o.

Cigarrmakaren *Robert Konstantin Winqvist* har i 42 år arbetat hos H. Borgström J:r.

Cigarrmakaren *Heikki Pekkala*, nu innehafvare af egen affär, har arbetat i 42 år.

Cigarrmakaren *Maria Tomm* har arbetat i 41 år, däraf 28 år hos H. Borgström J:r.

Valsaren *Karl Johan Bäckman* har i 41 års tid arbetat hos P. C. Rettig & C:o.

Föreståndarinnan *Sofia Åberg* har i 40 års tid arbetat hos Tollander & Klärich.

Kardusslagaren *Gustaf Ahlgren* har i 40 års tid arbetat hos P. C. Rettig & C:o.

Tryckaren *Frans Erik Lindström* har i 40 års tid arbetat med piptobakstillvärkning hos P. C. Rettig & C:o.

Cigarrsorteraren *August Edvard Svanström* har arbetat i 40 år, däraf 38 år hos P. C. Rettig & C:o.

Vid genomgåendet af otvanstående förteckning finner man att den i främsta rummet innehåller namnen på cigarrmakare och därnäst på arbetare vid piptobakstillvärkningen; däremot finnes där endast en vid papyrosstillvärkning anställd person. Papyrossarbetarena stå både i afseende å arbetstid öfverhufvud och å anställningstid hos samma arbetsgifvare långt bakom de ofvanuppräknade arbetarena. De här nämda 27 arbetarena hafva sammanlagdt varit i arbete 1,221 år, eller i medeltal 45 år enhvar.

Ordinarie arbetstid.

I Tab. 25 ingår en framställning af den vid samtliga arbetsställen använda ordinarie arbetstiden per vecka samt antalet arbetare, för hvilket hvar och en af arbetstiderna är gällande. Uti dessa uppgifter äro alla raster under dagens lopp frånräknade.

De i nämda tabell meddelade talen lämna emellertid mycket öfrigt att önska i afseende å tillförlitlighet, i det att de endast ange den för hvarje arbetsställe fastställda ordinarie arbetstiden, men ingalunda den värkliga. Då inom alla grenar af tobaksfabrikationen den största delen af arbetarena aflönas per styck, har arbetsgifvaren mycket litet intresse af att kontrollera huruvida hvarje arbetare värkligen är i arbete hela den föreskrifna arbetstiden eller ej. Det har därför inom denna industrigren utbildat sig seden, att arbetarena hafva rätt att komma och gå när de behaga. Särskildt inom flere mindre fabriker råder i detta afseende fullkomlig frihet. Där ett stort antal arbetare finnes, kräfver naturligtvis den yttre ordningens upprätthållande vissa regler beträffande arbetarenas närvaro i fabriken. I flere fall har därför införts den regeln, att arbetare, som icke vilja eller kunna infinna sig vid arbetstidens början på morgonen, insläppas endast vid vissa bestämda klockslag under dagens lopp. Då det ju ligger i styckarbetarens eget intresse att hafva så lång arbetstid som möjligt, torde det knappast kunna

påstås, att den större eller mindre friheten att vara borta från arbetet i större skala skulle missbrukats af arbetarena. Det är i främsta rummet de gifta kvinliga arbetarena, hvilka begagna sig af rätten att infinna sig först under dagens lopp i arbetet, och kunna de härigenom egna morgonen åt sitt hushåll och sina barn. De i Tab. 25 meddelade talen äro till följd af här relaterade förhållanden att anses såsom öfre gränser för arbetstiden. Medelarbetstiden i tabellen har beräknats sålunda, att antalet arbetare inom hvarje kategori multiplicerats med motsvarande arbetstid och summan af dessa produkter dividerats med summan af arbetarena. Härigenom tilldelas hvarje arbetstid den vikt densamma tillkommer till följd af det större eller mindre antal arbetare, hvilka äro underkastade densamma, hvilket icke blefve fallet genom en enkel medeltalsberäkning.

Medelarbetstiden är i Nylands, Åbo och Björneborgs samt Vasa län längre för män än för kvinnor, lika för bägge i Viborgs och S:t Michels län och kortare för män i Tavastehus län. Den längsta medelarbetstiden finner man i S:t Michels socken, därnäst i Borgå, sedan i Nikolaistad och därefter i Bromarf, Lojo och Viborgs socken samt i Villmanstrand. Kortaste medelarbetstiden, både för män och kvinnor, påträffas i Åbo.

I det följande lämnas en uträkning af antalet arbetare i procent, som har den därinvid angifna arbetstiden*):

Arbetstid	Män		Kvinnor		Alla	
	antal	%	antal	%	antal	%
39 timmar i veckan	8	1.6	176	7.9	184	6.7
49½ » »	1	0.2	—	—	1	0.0
52 » »	11	2.2	43	1.9	54	2.0
56 » »	53	10.5	86	3.8	139	5.1
57 » »	34	6.7	379	17.0	413	15.1
57½ » »	163	32.3	724	32.4	887	32.4
58 » »	7	1.4	46	2.1	53	1.9
59 » »	52	10.3	153	6.8	205	7.5
60 » »	8	1.6	123	5.5	131	4.7
61½ » »	79	15.6	296	13.2	375	13.7
62 » »	61	12.1	133	6.0	194	7.1
65 » »	26	5.1	73	3.3	99	3.6
68 » »	2	0.4	3	0.1	5	0.2
Summa	505	100.0	2,235	100.0	2,740	100.0

*) Såsom af noten till Tab. 25 framgår, hafva 7 manliga och 167 kvinliga arbetare i Helsingfors om sommaren en arbetstid af 56 timmar, men om vintern af 60 timmar. För

Uträknas medelarbetstiden per dag, så finner man att den kortaste är 6 1/2 timmar, den längsta 11.3 timmar. Endast den första kategorin af arbetare, d. v. s. 6.7 % af alla arbetare, förvärkligar önskningsmålet om högst 8-timmars arbetsdag. 10 timmar om dagen och mera hafva 168 manliga arbetare eller 33.2 %, 505 kvinliga arbetare eller 22.6 % och 673 af bägge könen eller 24.6 %. Beträffande dessa uppgifter bör observeras, att arbetstiden om lördagen i allmänhet är kortare än de öfriga dagarna.

Öfvertidsarbete.

Om det erbjuder svårighet att utröna huru lång den ordinarie arbetstiden varit, så äro dessa svårigheter än större, då det gäller att bestämma storleken af det af arbetarena gjorda öfvertidsarbetet. Då det mesta arbetet betalas per styck, bokföres ej af arbetsgifvaren arbetstiden, utan endast arbetsmängden, hvarvid det är af mindre betydelse för honom om detta arbete presterats under den vanliga arbetstiden eller under öfvertid. Endast för de jämförelsevis få lönarbetarena måste öfvertidsarbetet kontrolleras och betalas enligt särskild öfverenskommelse. Från arbetsgifvaren kunde således endast erhållas en allmän uppgift, huruvida öfvertidsarbete alls förekommit eller ej, men icke rörande dess omfattning. Hvad åter arbetarenas egna uppgifter beträffar, så kunna de ju ej vara alldeles noggranna, då arbetarena ej precis kunna erinra sig under huru lång tid af året och huru många timmar dagligen de arbetat på öfvertid. Emellertid äro uppgifterna från arbetarena de enda tillgängliga. Vid undersökningen försökte man genom jämförelser med hvarandra af de lämnade uppgifterna kontrollera och justera dessa, hvarigenom de erhållna uppgifterna torde kunna anses vara så noggranna som det öfverhufvudtaget är möjligt.

Tab. 26 innehåller ett sammandrag af arbetarenas uppgifter rörande öfvertidsarbetet.

Af tabellen framgår, att öfvertidsarbete under år 1901 utförts vid 14 arbetsställen. I detta hafva deltagit 158 manliga och 737 kvinliga arbetare eller 31.0 % af de manliga och 32.9 % af de kvinliga arbetarena. Största antalet arbetare, 93 manliga och 404 kvinliga, som utfört öfvertidsarbete, återfinnes i Jakobstad, därnäst kommer Helsingfors med 9 manliga och 160 kvinliga arbetare samt i tredje rummet Viborg med 31 manliga och 132 kvinliga arbetare. På alla de öfriga orterna har ett ganska litet antal

---

att dessa arbetare icke måtte räknas dubbelt, har i här intagna sammanställning af dem 3 manliga och 84 kvinliga arbetare upptagits under 56 timmar och 4 manliga och 83 kvinliga arbetare under 60 timmar. För 6 arbetsställen, där hemindustri drifves med 5 manliga och 4 kvinliga arbetare, har någon bestämd arbetstid icke uppgifvits. Läggas dessa tal till de här angifna slutsummorna, så erhållas de vanliga arbetaretalen resp. 510 manliga, 2,239 kvinliga arbetare och 2,749 bägge könen.

arbetare deltagit i öfvertidsarbete. Det är också i Jakobstad, som öfvertidsarbete har utförts under den längsta tiden af året af ett större antal arbetare, d. v. s. under ett halft år af 4 manliga och 125 kvinliga arbetare. I Helsingfors har denna tid ej öfverstigit 12 veckor och i Viborg i allmänhet ej varit mer än 4 veckor. Det beräknade antalet öfvertidstimmar är också till följd häraf störst i Jakobstad eller 10,190 timmar för manliga och 48,521 timmar för kvinliga arbetare. I Helsingfors utgjorde öfvertidstimmarna 430 för manliga och 5,286 för kvinliga arbetare; i Viborg 838 för manliga och 1,920 för kvinliga arbetare.

Arbetstidens längd på aftonen, sedan den ordinarie arbetstiden afslutats, för manliga och kvinliga arbetare framgår af följande:

	manl. arb.	kvinl. arb.
1 timme öfvertid på aftonen	24	217
2 timmar » » »	56	374
3 » » » »	1	—
4 » » » »	5	—
5 » » » »	16	—

Såsom häraf synes har öfvertidsarbetet endast i få fall utsträkts till mer än 2 timmar efter den ordinarie arbetstidens afslutande, d. v. s. till kl. 9 e. m., i det att endast några manliga arbetare haft arbete till kl. 10, 11 och 12 på aftonen. Något egentligt nattarbete har således icke förekommit under år 1901.

Söndagsarbete har uppgifvits förekomma endast vid tvänne fabriker i Viborg. 11 manliga arbetare hafva nämligen där uppgifvit, att de haft arbete:

4	män	under	1	söndag
2	»	»	2	söndagar
2	»	»	3	»
2	»	»	4	»
1	»	»	12	»

Ur Tab. 25 rörande den ordinarie arbetstiden per vecka kan uträknas, att de manliga arbetarena ordinariter varit i arbete 29,630 ½ timmar per vecka och de kvinliga arbetarena 127,625 timmar per vecka. Räknas 300 arbetsdagar i året eller 50 arbetsveckor om 6 dagar hvarje, så uppginge den ordinarie arbetstiden för manliga arbetare till 1,481,525 timmar i året och för kvinliga arbetare till 6,381,250 timmar i året. Lägges härtill de i Tab. 26 upptagna öfvertidstimmarna, 12,446 för manliga och 56,981 för kvinliga arbetare, så kommer man till följande antal arbetstimmar under år 1901:

för manliga arbetare . . . . 1,493,971 arbetstimmar,
för kvinliga arbetare . . . . 6,438,231 »
för alla arbetare . . . . . 7,932,202 »

Beträffande denna beräkning gäller oförändrad den reservation, som tidigare gjorts rörande den osäkerhet, som vidlåder uppgifterna om arbetstidens längd. Härtill kommer ännu, att antalet arbetare under år 1901 var något högre än år 1902 (se Tab. VIII sid. 92), hvarför den erhållna slutsumman antagligen är något för låg. Såsom resultat kan dock fastslås att under år 1901 inom tobaksindustrin användes omkring 8 miljoner arbetstimmar.

Arbetstidens början och slut, raster.

Uti Tab. 27 meddelas uppgifter rörande tiden för arbetets början på morgonen, dess afslutande på lördagen och öfriga veckodagar samt tiderna för rasterna.

Såsom synes börjar arbetet för dagen vid de flesta arbetsställen kl. 7 f. m. Vid ett arbetsställe vidtager arbetet redan kl. 6 f. m., det enda där arbetstiden, rasterna medräknade, varar mer än 10 timmar. Vid ett arbetsställe vidtager arbetet för en del af arbetarena kl. $^1/_2$ 7 f. m., för de öfriga arbetarena kl. 9 f. m. För minderåriga arbetare har en arbetsgifvare fastställt arbetets början till kl. $^1/_2$ 9 f. m.

Beträffande tiden för arbetets afslutande om lördag meddelar nedanstående sammandrag upplysning:

Arbetet afslutas om lördag

kl.	2	e. m.	vid	1	arbetsställe	med	236 arbetare.
»	3	»	»	1	»	»	42 »
»	4	»	»	3	»	»	64 »
»	5	»	»	1	»	»	887 »
»	$^1/_2$ 6	»	»	2	»	»	376 »
»	6	»	»	23	»	»	961 »
»	7	»	»	1	»	»	174 »

Det sistnämda arbetsstället afslutar arbetet kl. 7 e. m. om vintern, men om sommaren redan kl. 1 e. m.

Öfriga dagar i veckan afslutas arbetet i de flesta fall kl. 7 e. m.; vid 4 arbetsställen däremot kl. 6 e. m. samt vid ett arbetsställe dels kl. 5 e. m. dels kl. 6 e. m.

Antalet raster under dagens lopp framgår af följande sammanställning:

Under dagen förekomma

1	rast	vid	10	arbetsställen	med	576 arbetare
2	raster	»	20	»	»	2,079 »
3	»	»	2	»	»	77 »

Angående rasternas sammanlagda längd ger slutligen följande sammanställning upplysning:

Rasternas längd är

1	timme	vid	8	arbetsställen	med	358 arbetare.
1½	»	»	16	»	»	1,070 »
2	timmar	»	8	»	»	1,304 »

Från 7 arbetsställen med 17 arbetare förekomma ej uppgifter rörande tiden för rasterna och deras längd.

Reglementen och kontrakt.

I detta sammanhang kan lämpligast beröras frågan om de öfverenskommelser, hvilka gjorts emellan arbetsgifvarena och arbetarena.

Arbetskontrakt har ej uppgjorts mellan arbetsgifvare och arbetare vid något arbetsställe. Endast vid en fabrik i Åbo förekommer kontrakt med en lärling. I detta fastställes en lärotid af 3 år och aflöningen bestämmes för hvarje arbetsdag under första året till 1 mk 25 p., under andra året till 1 mk 50 p. och under tredje året till 2 mk. Arbetsgifvaren förbehåller sig i kontraktet att skilja lärlingen från sin plats, i händelse han visar sig oärlig, visar sig berusad i fabriken eller eljes på något sätt uppför sig opassande. Då nya arbetare antagas få de i allmänhet lära sig hos en äldre arbetare, med rätt för denne att under lärotiden räkna sig till godo förtjänsten af lärlingens arbete. Beträffande lärotidens längd finnes däremot ingenting bestämdt, utan är den helt och hållet beroende af lärlingens läraktighet. Denna tid är därför också mycket växlande. För papyrossmakare varierar den mellan några veckor och flere månader. Egentliga cigarrmakarlärlingar förekomma ej hos oss såsom t. ex. i Sverige, utan få nykomlingarna till en början göra vickel. Denna tid växlar i mycket hög grad: från ett par månader till 3 à 4 år, ja bland de ryska tobaksarbetarena förekommer det, att en arbetare förblir vickelmakare hela lifvet igenom. Några ordnade lärlingsförhållanden förekomma, såsom däraf framgår, icke inom tobaksindustrin i Finland.

Då något arbetskontrakt icke uppgöres, så finnes ej häller någon fastställd uppsägningstid. Vid 22 arbetsställen har uppgifvits att en uppsägningstid af 14 dagar anses gällande och vid 1 arbetsställe af 8 dagar. De öfriga hafva ingenting fastställt i detta afseende.

Ej häller förekomma i allmänhet reglementen eller ordningsregler inom fabrikerna. Endast i här nedan upptagna fyra fall hafva ordningsregler påträffats.

Vid P. C. Rettig & C:os fabrik i Åbo ha fastställts plikter, uppgående till hel eller half veckoinkomst, för fylleri eller för bortavaro från fabriken utan anmälan. Plikterna tillfalla fabrikens sjukkassa.

Till förekommande af eldfara är vid fabriken »Samson« i Tavastehus fastställd en plikt af 10 mk för tobaksrökning inom fabriken under den sista arbetstimmen för dagen. De influtna medlen fördelas vid årets slut mellan arbetarena.

Vid fabriken »Virginia« i Tammerfors gälla ordningsregler, i hvilka äfven fastställes en ömsesidig uppsägningstid af 14 dagar. Undantag från denna regel eger rum: 1:o) under de första 14 dagarna efter inträdet, då uppsägning ömsesidigt genast kan ske; 2:o) vid lagbrott eller groft öfverträdande af ordningsreglerna. Till förekommande af eldsvåda gälla följande bestämmelser: 1:o) tobaksrökning inom fabrikslokalerna är förbjuden; 2:o) träspånor, oljedränkta lappar och annat dylikt skola dagligen från arbetslokalerna bortskaffas. Följande straffbestämmelser äro fastställda. Omedelbart skiljande från arbetet för: 1:o) den som bryter emot ärlighet, nykterhet eller sedligt uppförande; 2:o) den, som visar öppet trots mot förmans under arbetet gifna befallningar; 3:o) den som inför sprithaltiga drycker eller uppträder öfverlastad i fabriken; 4:o) den som gjort sig skyldig till slarfvigt och dåligt arbete. Plikt ända till 5 mk för: 1:o) den som röker inom fabrikslokalerna; 2:o) den som utan tillåtelse aflägsnar sig från fabriken och ej på bestämd tid infinner sig till arbete. Uti ordningsreglerna uppgifves ej hvartill de influtna bötesbeloppen användas.

Vid Viborgs Tobaksfabriks A. B. finnas likaså ordningsregler, hvari fastslås en uppsägningstid af 14 dagar. Dessa ordningsregler innehålla dessutom bl. a. följande bestämmelser. För arbetare, som inkomma för sent till fabriken, afdrages till straff den aflöning som motsvarar den försummade tiden, dock minst $^1/_4$ dags aflöning. Penningeförskott beviljas under inga omständigheter åt arbetarena. Den som är förhindrad att infinna sig till arbete bör därom genast anmäla för närmaste förman eller på kontoret. Önskar någon ledighet från arbete, åligger det honom äfven att därom på förhand anmäla och tillika noga angifva tiden för den önskade ledigheten. Den arbetare, som utan laga förfall och utan erhållet tillstånd försummat arbetstiden, erlägger i straff den aflöning, som svarar mot den försummade tiden. Den som till fabriken medhämtar eller där förtär starka drycker pliktar 5 mk. Befinnes någon arbetare inom fabriken öfverlastad af starka drycker, visar han ett uppstudsigt eller sturskt uppförande emot befäl, bryter uppsåtligt mot ordningsreglerna eller gör försök att åstadkomma sträjk, kan han genast utan uppsägning skiljas från arbetet. Skulle någon arbetare låta komma sig till last oärlighet eller försnillning, vare sig af fabrikens eller medarbetares tillhörigheter, varder han genast utan uppsägning skild från arbetet och går därvid förlustig sin vid tillfället innestående aflöning. Arbetslokalerna böra af arbetarena hållas rena och i skick;

ytterplaggen böra aflämnas i kapp- och väntrummen och får mat ej medtagas till arbetsrummen, utan förvaras och förtäras i väntrummen. Arbetarena böra tillse, att de själfva under arbetet uppträda snygga, tvätta händerna minst hvarje gång de inträda till arbetslokalen från kapp- och väntrummen eller ifrån klosetterna samt icke spotta på golfvet, utan därtill använda endast spottlådorna. Den som bryter mot ordningsreglerna pliktar från 1 till 5 mk, hvilka afdragas honom vid likviden. Arbetare, som en gång fått penningestraff, kan vid upprepad öfverträdelse af ordningsreglerna genast och utan uppsägning skiljas från arbetet. De belopp, som på grund af brott mot ordningsreglerna möjligen kunna inflyta, skola omhändertagas af fabrikens förvaltning för att vid inträffade svårare sjukdoms- eller dödsfall användas till utdelande af understöd åt behöfvande arbetare eller deras enkor. Skulle vid fabriken inrättas en sjuk- och begrafningskassa, skola ofvansagda medel oafkortade tillfalla densamma.

Rörande de influtna medlens storlek och deras användande till understöd meddelas uppgifter i sammanhang med redogörelsen för sjuk- och begrafningskassorna.

Hemarbete.

Ifrån arbetsställena utlämnas i allmänhet icke något hemarbete. Endast vid två ställen har under senaste år hylsarbete utförts af papyrossmakare i deras hem. För detta arbete har ej gifvits särskild ersättning, utan beräkningen gjorts såsom för vanligt papyrossarbete, där hylsorna gjorts för hand. I allmänhet hafva arbetarena förklarat, att hemarbetet icke ökat deras inkomst för veckan, emedan arbetsförmågan på fabriken varit mindre under tider då hemarbete utförts. Antalet papyrossmakare, som haft hylsarbete hemma, stiger ej till mer än ett 50-tal.

Kap. XII.

Arbetarenas språk- och bildningsförhållanden.

Förutom de i frågeformuläret *B* upptagna frågor hafva vid undersökningen äfven upptagits frågor rörande de språk arbetarena tala samt om deras skolgång och förmåga att läsa och skrifva. Dessa uppgifter finnas sammanförda i Tab. 28.

I afseende å bestämmandet af språket har uppgiften vid denna undersökning varit jämförelsevis lätt, då såsom arbetarens språk angifvits det, på hvilket han hälst ville besvara frågorna. Dessutom antecknades öfriga språk. Då det i förevarande statistik icke gäller att utröna arbetarenas språkkunskaper, utan att sammanföra dem i några större språkgrupper, har följande förfarande följts vid fördelningen af materialet på de i tabellen upptagna fyra grupperna: svenskatalande, finskatalande, svenska- och finskatalande samt ryskatalande. Till de två första hafva hänförts alla de som endast tala det ena eller det andra inhemska språket, samt till den tredje de som uppgifvit sig tala bägge dessa språk. Dessutom ha till dessa tre grupper hänförts de, som förutom resp. inhemska språk tala något utländskt språk, för de flesta tyska eller ryska, äfven om detta utländska språk varit hufvudspråket, detta sistnämda likväl med undantag för ryskan. Till gruppen ryskatalande hafva hänförts alla, som hafva ryska som hufvudspråk samt de, hvilka tala endast utländska språk, bland dessa äfven ryska, utan att detta är hufvudspråk. Då alla arbetare tala ett eller flere af svenska, finska eller ryska språken, hafva de alla på detta sätt kunnat inrymmas i de nämda fyra språkgrupperna. I Tab. 8 spalt 22 äro upptagna de arbetare, som äro födda i Ryssland, hvilket ej sammanfaller med att de vore ryssar. Enligt den här angifna språkgrupperingen äro ej häller alla de ryskatalande ryssar. Häri ingå några finnar med ryskan som modersmål samt några utländingar, såsom greker, hvilka tala ryska.

I afseende å skolgång hafva alla de som besökt fast folkskola, lägre eller högre, ansetts såsom folkskolegångna, hvarvid rysk folkskola och byskola likstälts med finsk folkskola. Till högre skola hafva räknats elementarskolor, lyceer, fackskolor, folkhögskolor m. m. De döfstumma hafva sammanförts i en grupp och i en annan alla de, för hvilka uppgifterna i ett eller annat afseende voro så ofullständiga, att de ej kunnat hänföras till någon af de föregående.

Med användande af denna fördelningsgrund erhålles följande resultat i afseende å språkgrupperingen:

	Antal	%
svenskatalande	868	31.6
finskatalande	1,000	36.4
svenska- och finskatalande	667	24.3
ryskatalande	177	6.4
döfstumma	18	0.6
ej uppgifvet	19	0.7
Summa	2,749	100.0

Till belysande af frågan i hvad mån arbetarena inom de fyra språkgrupperna besökt skola meddelas här Tab. XX.

Tab. XX. Arbetarena fördelade efter språk och skolgång.

	Svenska-talande		Finska-talande		Svenska och finska-talande		Ryska-talande		Alla	
	antal	%	antal	%	antal	%	antal	%	antal	%
Besökt högre skola	21	*2.4*	4	*0.4*	11	*1.6*	5	*2.8*	**41**	*1.5*
Folkskolegångna	400	*46.1*	587	*58.7*	436	*65.4*	83	*46.9*	**1,506**	*55.5*
Ej folkskolegångna	447	*51.5*	409	*40.9*	220	*33.0*	89	*50.3*	**1,165**	*43.0*
Summa	**868**	*100.0*	**1,000**	*100.0*	**667**	*100.0*	**177**	*100.0*	**2,712**	*100.0*

Tages åter hänsyn till arbetarenas förmåga att läsa och skrifva, erhållas de resultat, som ingå i Tab. XXI. Alla som besökt högre skola eller folkskola hafva där sammanslagits med öfriga läs- och skrifkunniga.

Tab. XXI. Arbetarenas läs- och skrifkunnighet.

	Svenska-talande		Finska-talande		Svenska och finska-talande		Ryska-talande		Alla	
	antal	%	antal	%	antal	%	antal	%	antal	%
Läs- och skrifkunniga .	723	*83.3*	911	*91.1*	630	*94.5*	119	*67.2*	**2,383**	*87.9*
Endast läskunniga . . .	143	*16.5*	85	*8.5*	37	*5.5*	10	*5.6*	**275**	*10.1*
Ej läs- och skrifkunniga	2	*0.2*	4	*0.4*	—	—	48	*27.2*	**54**	*2.0*
Summa	**868**	*100.0*	**1,000**	*100.0*	**667**	*100.0*	**177**	*100.0*	**2,712**	*100.0*

Såsom språkgrupperna blifvit sammansatta, är den sista minst homogen. För att inom denna bilda en likformig grupp, har i nedanstående sammanställning uttagits de endast ryskatalande arbetarena, således de arbetare, hvilka säkert äro ryssar. Bland dem är läs- och skrifkunnigheten såsom följer:

	Antal	%
Läs- och skrifkunniga ryssar	54	52.9
Endast läskunniga »	5	4.9
Ej läs- och skrifkunniga »	43	42.2
Summa	102	100.0

Beträffande de döfstumma arbetarena bör antecknas, att de alla äro läs- och skrifkunniga.

Kap. XIII.

Understödskassor och föreningar. Arbetsinställelse.

Understödskassor för tobaksarbetare.

För arbetarena inom tobaksindustrin afsedda understödskassor och fonder finnas vid 4 fabriker och lämnas här för deras organisation och ekonomiska ställning en redogörelse.

Sjuk- och begrafningshjälpskassan vid H. Borgström J:rs tobaksfabrik i Helsingfors har fått sina stadgar stadfästade af guvernörsämbetet i Nylands län den 22 december 1898. Kassans ändamål är att bereda arbetarena vid H. Borgström J:rs tobaksfabrik underhållsbidrag vid inträffande sjukdom samt begrafningshjälp vid dödsfall. Hvarje vid fabriken anställd arbetare, som fylt 16 år, är delegare i kassan. Delegare utträder ur kassan om han från arbete vid fabriken skiljes eller eljes afgår. Delegare, som afsiktligen skadat sig eller falskeligen föregifver sjukdom eller eljes förfar bedrägligt, kan af direktionen på viss tid eller för alltid från delaktighet i kassan uteslutas. Delegare, som afgår från kassan, är icke berättigad att återfå sina inbetalade afgifter eller någon del däraf. De förmåner kassan erbjuder delas i två klasser. Delegare bestämmer vid inträdet till hvilken klass han vill höra och erlägger i I klassen 35 penni och i II klassen 25 penni i veckan, hvilken afgift af veckoaflöningen innehålles. Under året skola inalles 48 veckoafgifter innehållas. Uppflyttning från andra till första klassen kan ske under de fem första åren delegare tjänar vid fabriken, hvaremot nedflyttning till lägre klass när som hälst kan ega rum. Skulle kassans egna tillgångar något år icke förslå till att bestrida utgifterna, tillskjutes det bristande af arbetsgifvaren, dock eger han sådant tillskott återfå af behållningen ett senare år. Delegare är befriad från afgift till kassan under den tid understöd uppbäres. De understöd, som kassan utger, äro:

a) *Sjukunderstöd*, som åt hvarje delegare, hvilken genom sjukdom är oförmögen till arbete och under ett och ett halft år erlagt afgift till kassan, utgår till delegare i första klassen med 1 mk och i andra klassen med 75

penni för hvarje förlorad arbetsdag. Detta understöd utbetalas dock ej för de första tre dagarna, som delegare till följd af sjukdom nödgats upphöra med sitt arbete och kan under ett år icke åtnjutas för längre tid än 120 dagar.

b) *Läkarevård och fri medicin* enligt fabriksläkarens recept.

c) *Begrafningshjälp* till dödsbo efter afliden delegare, som minst ett år varit delegare i kassan, utgår med 60 mk i första och 40 mk i andra klassen.

För delegare, som i fem år erlagt afgift till kassan, förhöjes sjukunderstödet i första klassen till 1 mk 50 penni och i andra klassen till 1 mk för hvarje arbetsdag. Sjukunderstöd utbetalas icke, om sjukorsaken är: *a*) skada, som den sjuke ådragit sig afsiktligen eller i dryckesrördt tillstånd eller i slagsmål; *b*) otuktigt lefverne. Sjukunderstödet utbetalas en gång i veckan. Delegare vare skyldig att i stället för kontant penningehjälp åtnöjas med vård och underhåll på sjukhus. Dock bör i sådant fall, om den sjuke har hustru och barn, till hustrun utbetalas en tredjedel och till hvarje barn en sjättedel af sjukunderstödet, med iakttagande likväl, att hustru och barn tillsammans icke utfå mera än högst två tredjedelar af sagda understöds belopp. Delegare, som minst fem år gjort inbetalningar till kassan och därefter afgår, kvarstår ett år efter afgången i sin rätt till begrafningshjälp.

Behållningen af kassans inkomster, sedan samtliga utgifter för året afdragits, öfverföres till reservfonden. Dennas tillgångar användas för att täcka brist, i händelse utgifterna för ett år skulle öfverstiga årets inkomster. Öfverstiger reservfonden det dubbla beloppet af samtliga medlemsafgifter för det afslutade året, behöfver den icke vidare ökas, och må då fråga om afgifternas sänkning vid delegarenas nästkommande årsstämma upptagas. Kassans direktion består af 6 medlemmar och 2 suppleanter, hvilka väljas vid årsstämma. Föreståndaren för fabriken är själfskrifven medlem i direktionen och ordförande vid dess sammankomster. Direktionen pröfvar och utger sjukunderstöd och begrafningshjälp samt fördelar mellan sina medlemmar skyldigheten att besöka dem som uppbära sjukunderstöd och öfvertyga sig om deras behof. Kassans tillgångar förvaltas af firman H. Borgström & C:o, som förbinder sig att å den behållning, som i kassan vid årets början förefinnes, erlägga 6 % ränta samt att till kassans förstärkande vid årets slut bidraga med 10 % å det belopp, hvartill delegarenas afgifter till kassan under året uppgått.

H. Borgström J:rs tobaksfabriks extraunderstödsfond har till uppgift att lämna extra understöd åt behöfvande arbetare vid fabriken. Arbetsgifvaren bidrager ensam till fondens upprätthållande.

Fabriksfirman P. C. Rettig & C:os arbetares sjuk- och begrafningshjälpskassas stadgar äro fastställda af guvernörsämbetet i Åbo och Björneborgs län den

23 januari 1899. Kassans ändamål är att lämna åt sina medlemmar understöd vid inträffande sjukdom samt, vid delegares död, begrafningshjälp åt hans rättsinnehafvare. Hvarje arbetare, som firman P. C. Rettig & C:o antager, inskrifves som delegare i kassan, därest han eger god hälsa och frisk kropp, hvaröfver läkareintyg skall företes. Delegare utträder ur kassan, om han från arbete hos firman skiljes eller annars afgår. Delegare, som skiljes på grund af arbetsbrist eller afgår för fullgörande af aktiv militärtjänst, är befriad från förnyad inskrifningsafgift, ifall han ånyo inträder i kassan. Inbetalade afgifter återfås icke vid utträde ur kassan. Delegares afgifter till kassan äro: *a*) inskrifningsafgift; *b*) sjukafgift. Inskrifningsafgiften erlägges för medlem af I klassen med 4 mk, af II klassen med 2 mk, af III klassen med 1 mk. Delegare eger rätt att öfvergå från en klass till en annan. Sker öfverflyttning från en lägre klass till en högre, vare delegare dock skyldig till kassan erlägga det belopp, som utgör skilnaden mellan de båda klassernas inskrifningsafgifter; däremot eger delegare, som öfvergår från en högre klass till en lägre, icke anspråk på återbetalning af det belopp, hvarmed inskrifningsafgiften i den högre klassen öfverskjuter enahanda afgift i den lägre klass, dit han öfverflyttar. Sjukafgift erlägges månatligen med 1 mk 50 penni i I kl., 1 mk i II kl. och 60 penni i III kl. Sjukafgifterna afdragas af arbetsgifvaren vid första likviddag i hvarje månad. Sjukhjälp utbetalas till delegare, som under längre tid än tre dagar af sjukdom varit oförmögen till arbete, från och med den fjärde dagen, till medlem af I klassen med 1 mk 75 penni om dagen, af II klassen med 1 mk 25 penni om dagen och af III klassen med 75 penni om dagen. Sjukhjälpen utbetalas i regeln en gång i veckan. Sjukhjälp utbetalas hvarken för kroppsskada, som delegare ådragit sig vid olycksfall i arbetet eller för sjukdom, som delegare afsiktligen eller genom fylleri eller otuktigt lefverne själf förvållat. Sjukhjälp utbetalas i ett och samma sjukdomsfall icke för längre tid än till och med den 120:de dagen, räknadt från den dag anmälan om sjukdomsfallet skett. Begrafningshjälp tilldelas dödsbo efter afliden delegare med 80 mk i I klassen, 60 mk i II klassen och 40 mk i III klassen.

Direktionen, som består af 5 medlemmar och 2 suppleanter, valda vid årsstämma, åligger att handhafva kassans angelägenheter i enlighet med stadgarna och är gemensamt ansvarig för kassans penningemedel. Behållningen af kassans årsinkomster, sedan samtliga utgifterna för året afdragits, öfverföres till en grundfond. I händelse utgifterna för året skulle öfverstiga inkomsterna, må till betäckande af den sålunda uppkomna bristen användas räntan å grundfondens kapital för samma tid; men däremot får icke sagda kapital tillgripas.

Matti Roiha & C:o Tupakkatehdas O. Y:n työväen sairas- ja hautausapurahasto har fått sina stadgar stadfästade af guvernörsämbetet i Viborgs län den 24 januari 1896. Kassans ändamål är att bistå fabrikens arbetare i fall af sjukdom eller död. Delegare i kassan är hvar och en, som antagits såsom arbetare vid fabriken; och är delegare, som under ett halft år erlagt afgifter till kassan, berättigad att erhålla understöd ur densamma. I afseende å afgifterna och understöden sönderfaller kassan i tre klasser. Medlemsafgifterna äro: i I klassen 1 mk, i II klassen 75 penni och i III klassen 50 penni, hvilka erläggas hvarannan vecka vid likviden. I händelse af sjukdom är delegare berättigad att erhålla hjälp: i I klassen 1 mk 50 penni, i II klassen 1 mk 5 penni och i III klassen 75 penni för hvarje sjukdag; vid dödsfall utbetalas i begrafningshjälp: i I klassen 40 mk, i II klassen 30 mk och i III klassen 20 mk. För de fyra första sjukdagarna utbetalas icke någon sjukhjälp, såvida icke sjukdomen är af svårare beskaffenhet, men dessa dagar medräknas dock om sjukdomen blir långvarig. Direktionen eger pröfva, huruvida sjukdomen uppkommit genom den sjukes eget förvållande och i sådant fall vägra utgifvandet af sjukhjälp. Kvinna, som ådragit sig sjukdom till följd af barnsbörd, åtnjuter icke understöd från kassan under de tio första dygnen, men om läkare intygar, att hennes sjukdom öfvergått till annan sådan, äfven om denna förorsakats af barnsbörden, må hon åtnjuta understöd på samma sätt som annars. Om hon befinner sig i nödställda förhållanden, kan direktionen besluta hennes understödande med mindre penningebelopp, äfven under sjukdom till följd af barnsbörd. Om delegare afgår från fabrikens tjänst, skiljes han också från kassan; om han under två års tid inbetalat medlemsafgifter till kassan, men icke åtnjutit understöd ur densamma, utbetalas till honom halfva beloppet af de till kassan inbetalade afgifterna utan ränta, i händelse kassans tillgångar, efter direktionens pröfning, tillåta detta. Sjukhjälp utgifves under högst tre månader i sender, men om läkaren anser den sjuka vara på bättring, kan direktionen äfven därefter utgifva mindre understöd. Uppflyttning till högre klass kan ske, men är delegaren icke berättigad till understöd i den högre klassen, förrän han under ett halft års tid erlagt den högre klassens medlemsafgift. Direktionen, som består af 6 medlemmar och 3 suppleanter, däribland åtminstone 4 af fabrikens arbetare, utses för ett år i sender af delegarena. Kassan förvaltas af fabriken.

Sjuk- och begrafningshjälpskassan vid Ph. U. Strengberg & C:o A. B:s tobaksfabrik i Jakobstad har fått sina stadgar stadfästade af guvernörsämbetet i Vasa län den 16 mars 1900. Kassan har till ändamål att bereda arbetarena vid Ph. U. Strengberg & C:o A. B:s tobaksfabrik ekonomiskt understöd vid inträffande sjukdom och begrafningshjälp vid dödsfall äfvensom att bestrida

kostnaderna för läkarevård och medicin. Hvarje vid tobaksfabriken fast antagen arbetare är delegare i kassan och inskrifves däri, då han i fabrikens tjänst anställes. Delegare utträder ur kassan, om han från arbete vid tobaksfabriken skiljes eller eljes afgår, men är icke berättigad att återfå sina inbetalade afgifter eller någon del däraf. Delegare, som afsiktligen skadat sig eller falskeligen föregifvit sjukdom eller eljes förfar bedrägligt, kan af direktionen på viss tid eller för alltid från delaktighet i kassan uteslutas. Delegares afgift till kassan utgör 2 % af den aflöning han vid likvid utfår, dock med den begränsning att högsta afgift i veckan är 50 penni. Denna afgift, med afrundning till jämna 5- och 10-tal penni, antecknas i aflöningslista och afdrages af arbetsgifvaren vid hvarje likvid. Arbetsgifvaren bidrager till kassan med ett belopp, som utgör minst hälften af det för samtliga delegare till kassan inbetalade beloppet och erlägges vid årets slut eller oftare i mån af behof. Skulle kassans tillgångar något år icke förslå till att bestrida utgifterna, tillskjutes det bristande af arbetsgifvaren, dock eger han sådant tillskott återfå af behållningen ett senare år. De understöd, som kassan utgifver, äro:

a) *Sjukunderstöd* åt delegare, som af sjukdom eller i följd af skada genom olycksfall är oförmögen till arbete. Sjukunderstödet utgår för hvarje understödsdag med två tredjedelar af den sjukas medeldagspenning under nästgångna år och beräknas från och med sjunde dagen efter det den sjuka nödgats upphöra med sitt arbete och fortgår intill dess den sjuka tillfrisknar eller aflider, dock icke längre tid än till och med den 180:de dagen från ofvan sagda tid.

b) *Begrafningshjälp* till dödsbo efter afliden delegare, som minst ett år tillhört kassan. Begrafningshjälpen utgår med ett belopp som motsvarar 40 gånger det dagliga sjukunderstödet, dock icke mer än 75 mk.

c) *Extra understöd*, som enligt direktionens beprövande utbetalas i särskildt ömmande fall till delegare, som längre tid än 180 dagar varit sjuk. Dock må extra understöd icke öfverstiga 1 mk 25 penni om dagen under högst tre månaders tid.

Dessutom bekostar kassan

d) *Läkararvode* och *medicin* för hvarje delegare i kassan.

Sjukunderstöd och medicin utgifvas icke, om sjukdomsorsaken är: *a*) skada, som den sjuka ådragit sig afsiktligen eller i dryckesrördt tillstånd eller i slagsmål; *b*) otuktigt lefverne. Sjukunderstödet utbetalas i allmänhet hvarannan vecka och erlägges i kontanta penningar. Delegare vare dock skyldig att i stället för kontant penningehjälp åtnöjas med vård och underhåll på sjukhus. Dock bör i sådant fall, om den sjuka har hustru och barn, till hustrun kontant utbetalas en tredjedel och till hvarje barn en sjättedel

af sjukunderstödet, med iakttagande likväl, att hustru och barn tillsamman icke utfå mer än högst två tredjedelar af sagda belopp.

Behållningen af kassans årsinkomster, sedan samtliga utgifter för året afdragits, öfverföres till reservfonden. Reservfondens tillgångar användas för att täcka brist, i händelse utgifterna för ett år skulle öfverstiga årets inkomster. Öfverstiger reservfonden det dubbla beloppet af samtliga medlemsafgifter för det afslutade året, behöfver den icke vidare ökas, och må då fråga om afgifternas sänkning vid delegarenas nästkommande årsstämma upptagas. Arbetsgifvaren har till kassan donerat en understödsfond å 10,000 mk, hvilken innestår i fabrikens affärer och hvarå ränta efter 5 % vid utgången af hvarje år utbetalas till kassan och användes i enlighet med stadgarna. I händelse kassan upplöses återgår denna fond till arbetsgifvaren. Direktionen består af 9 medlemmar och 6 suppleanter; af dessa väljas vid årsstämma 6 medlemmar och 4 suppleanter, och utses 3 medlemmar och 2 suppleanter, hvilka icke behöfva vara delegare, af arbetsgifvaren. Direktionen åligger att pröfva anspråk på understöd samt att utse sjukbesökare. Inflytande medel, hvilka icke behöfvas för de närmast förestående utgifterna, skola snarast möjligt göras räntebärande genom att insättas å sparbank eller på deposition eller löpande räkning i bank. Kassan eger icke utöfva lånerörelse.

Pensionsfonden vid Ph. U. Strengberg & C:o A. B:s tobaksfabrik i Jakobstad har uppkommit genom donationer af arbetsgifvaren. Fonden förvaltas af arbetsgifvaren ensam, som också afgör huruvida pension kan utgifvas eller icke och tillsvidare icke fastställt några allmänna regler, enligt hvilka pension beräknas.

Åtminstone en arbetsgifvare, A. B. Tollander & Klärich, utger pension åt ålderstigen arbetare utan att någon härför afsedd kassa finnes vid fabriken.

Uti Tab. 29 ingå uppgifter rörande de fyra sjuk- och begrafningshjälpskassorna för tobaksarbetare.

Vid utgången af år 1900 hade kassorna en sammanlagd behållning af *Fmk.* 32,498: 79. I inträdesafgifter och medlemsafgifter inflöto under år 1901 *Fmk.* 19,590: 25, i bidrag från arbetsgifvarena *Fmk.* 5,618: 46, i räntor *Fmk.* 2,361: 53, i gåfvor *Fmk.* 50: — samt öfriga inkomster *Fmk.* 17: 25 eller sammanlagdt *Fmk.* 27,637: 49. Utgifterna utgjordes af utbetalad kontant sjukhjälp *Fmk.* 14,665: 80, begrafningshjälp *Fmk.* 1,216, läkarearvode och sjukhusvård *Fmk.* 3,652: 62, medicin åt delegare *Fmk.* 6,737: 24, förvaltningskostnader *Fmk.* 290: — och öfriga utgifter *Fmk.* 416: 55 eller sammanlagdt *Fmk.* 26,978: 21. Vid årets slut förefans i tre af kassorna en sammanlagd behållning af *Fmk.* 33,378: 46 samt i en af kassorna en brist på *Fmk.* 221: 09. För samtliga kassor blir således behållningen *Fmk.* 33,157: 37, eller *Fmk.* 658: 58

mer än vid utgången af nästföregående år. Kassornas sammanlagda tillgångar, med afdrag af den obetydliga skulden, steg vid ingången af år 1902 till *Fmk.* 43,158: 07.

Om såsom antal delegare i kassorna under år 1901 tages medeltalet af antalet delegare vid början och slutet af år 1901 (resp. 399,288, 29 och 864), så erhållas följande medeltal:

	Borgström.	Rettig.	Roiha.	Strengberg.	Alla.
Sjukdomsfall på 100 delegare, antal	22	36	3	22	24
Sjukdagar per sjukdomsfall . »	32	26	18	32	30
Sjukhjälp per sjukdomsfall . *Fmk.*	44: 73	27: 83	27: —	40: 24	37: 90
Sjukhjälp per sjukdag . . . »	1: 39	1: 08	1: 50	1: 25	1: 25
Inträdes- och medlemsafgifter per delegare . . . . . »	15: 83	10: 66	7: 29	11: 54	12: 40
Inkomster per delegare. . . »	19: 93	13: 85	10: 57	17: 89	17: 49
Utgifter per delegare . . . »	17: 08	11: 62	13: 02	19: 03	17: 07
Tillgång den $^{31}/_{12}$ 1901 per delegare. . . . . »	40: 69	60: 55	61: 34	10: 90	27: 28

Vid början af år 1901 funnos sammanlagdt 1,576 delegare och vid slutet af samma år 1,582, således en ökning under året af 6 delegare.

Såsom af det föregående framgått finnas förutom de egentliga sjuk- och begrafningshjälpskassorna ännu tvänne fonder, hvilka kunna användas till förmån för tobaksarbetare. Extraunderstödsfonden vid H. Borgström J:rs tobaksfabrik hade den 31 december 1902 ett saldo af *Fmk.* 11,377: 82. Till fonden hade general J. af Lindfors den 1 juli 1901 donerat *Fmk.* 2,500: —.

Ur pensionsfonden vid Ph. U. Strengberg & C:o A. B:s fabrik har under år 1901 utbetalats 10 pensioner om sammanlagdt *Fmk.* 2,654: 25. Fondens inkomster utgjordes af: behållning från år 1900 *Fmk.* 73,208: 43, bidrag af arbetsgifvaren *Fmk.* 30,000: —, räntor *Fmk.* 3,578: 34 eller sammanlagdt *Fmk.* 106,786: 77. Den 28 juni 1902 donerade bolaget till fonden ytterligare *Fmk.* 25,000: —, hvarigenom dess tillgångar efter nämda dag stego till *Fmk.* 129,132: 52. Fonden innestår i bolaget mot en ränta af 4 %.

Slutligen kan nämnas, att ur Viborgs tobaksfabriks A. B:s pliktkassa under år 1901 utgifvits i sjukhjälp 51 mk, i begrafningshjälp 10 mk samt i läkarearvode 6 mk. Kassan steg vid årets slut till c. 500 mk.

I Tab. 30 ingår en sammanställning af arbetarenas egna uppgifter rörande deras delaktighet i understödskassor.

De kassor, till hvilka arbetarena höra, äro följande med här upptagna antal medlemmar bland tobaksarbetare och angifna afgifter *):

*) Förkortningar: sjbk. = sjuk- och begrafningshjälpskassa, sjk = sjukkassa, bgk = begrafningshjälpskassa, tf = tobaksfabrik.

	Delegare. manl.	kvinl.	Afgift.
Sjbk vid H. Borgström J:rs tf. kl. I	22	309	35 p. i veckan.
» » » » kl. II	2	49	25 p. »
» » » »	—	4	befriade.
H:fors allmänna sjbk	—	2	25 p. i veckan.
» » »	—	29	30 p. »
» » »	—	87	35 p. »
» » »	1	5	40 p. »
» » »	1	—	60 p. »
Maskinisternas sjbk	1	—	befriad.
» »	1	—	20 mk i året.
Snickarenas sjbk	1	—	75 p. i månaden.
Järnvägsmännens sjbk	1	—	2 mk i året.
Arb. Vänners i Borgå sjk	1	—	2 mk i månaden.
Handtvärkarenas i Borgå bgk	1	—	2 mk i året.
P. C. Rettig & C:os arbetares sjbk kl. I	23	5	1 mk 50 p. i månaden.
» » » kl. II	8	80	1 mk i månaden.
» » » kl. III	21	83	60 p. »
Åbo arbetares sjbk kl. I	19	30	1 mk 50 p. i månaden.
» » » kl. II	1	47	75 p. i månaden.
W:m Crichton & C:os arbetares sjbk	1	—	1 mk »
Sjömännens pensionskassa	1	—	40 mk i året.
Nykterhetsfören. Toivos kassa	2	—	ej uppg.
» Rauhas »	—	1	1 mk i månaden.
Tavastehus arbetares sjbk	—	1	ej uppg.
Viborgs Arbetareförenings sjbk	10	24	1 mk i månaden.
Matti Roiha & C:o A. B:s sjbk kl. I	8	10	1 mk hvarannan vecka.
» » » » kl. II	—	1	75 p. » »
» » » » kl. III	4	7	50 p. » »
Sjbk vid Ph. U. Strengberg & C:o A. B:s tf.	142	713	2 % af veckolön.
Olika begrafningsringar	2	13	1 mk vid dödsfall.
Summa	274	1,500	

Genom att multiplicera antalet arbetare i Tab. 30 med antalet kassor de tillhöra samt addera, erhållas de här ofvan angifna slutsummorna.

Tillsammans hafva 17 olika kassor 274 manliga och 1,500 kvinliga medlemmar. Af Tab. 30 framgår, att 253 manliga och 1,420 kvinliga arbetare eller 49.6 % af de manliga och 63.4 % af de kvinliga arbetarena tillhöra en eller flere kassor. Motsvarande tal voro i Sverige för de manliga arbetarena 50.5 % och för de kvinliga 44.5 %. Medan hos oss kvinnorna i väsentligt högre grad än männen anslutit sig till kassor, var förhållandet det motsatta i Sverige, där kvinnorna i anmärkningsvärdt liten grad äro medlemmar af understödskassor. Man finner dock vid en granskning af

Tab. 30, att anslutningen till kassor i ganska ringa grad är frivillig. Af samtliga 38 arbetsställen kunna endast 10 uppvisa medlemmar af understödskassor, och de, där inträdet icke är obligatoriskt, endast till ett mycket ringa antal. Med hänsyn tagen jämväl till huruvida arbetarena äro gifta eller ogifta finner man följande relationstal:

				Antal	%
Manliga,	ogifta,	medlemmar	i kassa	109	46.2
»	gifta,	»	»	144	52.6
Kvinliga,	ogifta,	»	»	1,063	64.6
»	gifta,	»	»	357	60.1

Bland männen är det de gifta, hvilka i större grad tillhöra understödskassor, medan åter bland kvinnorna de ogifta företrädesvis ådagalagt förtänksamhet. Såsom tidigare nämdt, är den frivilliga anslutningen mycket ringa, hvarför civilståndsfördelningen vid de fabriker, där arbetarena obligatoriskt inträda i kassor, härvid gifvit prägel åt dessa tal.

I mycket liten grad tillhöra arbetare flere understödskassor. I Sverige funnos arbetare, hvilka voro medlemmar af ända till 6 olika kassor.

Det bör ännu anmärkas, att vid en del större fabriker, arbetarena sig emellan bildat begrafningsringar. Då dessa emellertid äro af fullkomligt privat natur, undandraga de sig all granskning och hafva här alldeles lämnats ur räkningen.

Försäkring mot olycksfall i arbetet.

I lagen af den 5 december 1895 angående arbetsgifvares ansvarighet för kroppsskada, som drabbar arbetare, stadgas i § 1 mom. *a*) att företag, som äro underkastade bestämningarna i lagen, utgöras af, bland annat, »sådan fabrik och annan fabriksmässigt bedrifven handtering, i hvilken användes smält- eller flamugnar, ångpannor eller maskiner, drifna med ånga, vatten, vind, elektricitet eller annan elementarkraft«. Under bestämningarna i denna lag falla således de tobaksfabriker, i hvilka elementarkraft komma till användning. Visserligen kan man anmärka att det endast är ett mycket litet antal tobaksarbetare, hvilka hafva direkt beröring med maskinerna, nämligen karfvare, arbetare vid stjälkvals, arbetare vid snuskvarn och kardusslagningsmaskiner, en del askmakare, arbetare vid pappersskärmaskin, maskinister och eldare, medan åter det stora flertalet egentliga tobaksarbetare alls icke hafva någon beröring med maskinerna. Då emellertid maskinerna sällan äro så afskilda att all möjlighet att komma i deras närhet vore afstängd, hafva de arbetsgifvare, som begagna elementarkraft, i allmänhet dock ansett det vara sin skyldighet att åtaga sig den i lagen fastställda försäkringsplikten och försäkra *samtliga* sina arbetare mot olycksfall.

Af 16 fabriker, vid hvilka elementarkraft kommer till användning, hafva sålunda 14 sina arbetare försäkrade. Vid tiden för undersökningen, sommaren 1902, hade endast tvänne arbetsgifvare, tobaksfabriken »Fennia« i Helsingfors och Luka Stergidi i Viborg, hos hvilka elektriska dynamomaskiner användas, med resp. 73 och 24 arbetare, icke sina arbetare försäkrade mot olycksfall.

De vid de ofvannämda 14 arbetsställena anställda, mot olycksfall försäkrade arbetarena äro 2,350 eller 85.4 % af alla arbetare. Arbetarena vid 7 arbetsställen äro försäkrade i Olycksfallförsäkrings A. B. Patria, vid 4 arbetsställen i Åbo Arbetareolycksfallförsäkringsbolag, vid 2 arbetsställen i Olycksfallförsäkrings A. B. Kullervo och vid 1 arbetsställe i Olycksfallförsäkrings A. B. Winterthur. Rörande de af arbetsgifvarena erlagda premierna hafva fullständiga uppgifter ej erhållits.

Nykterhetsföreningar.

I Tab. 31 ingå uppgifter rörande arbetarenas medlemskap i nykterhetsföreningar. Såsom synes är det ett mycket litet antal arbetare, som anslutit sig till nykterhetsföreningar. De utgöra endast 5 % af samtliga tobaksarbetare (Sverige 7 %).

Fackföreningar.

Fackföreningarna hafva först under de senaste åren uppstått hos oss. Bland tobaksarbetarena finnas tvänne fackföreningar, en i Helsingfors och en i Viborg. Bägge höra ihop med orternas arbetareföreningar. Till fackföreningen i Helsingfors höra endast 35 redovisade arbetare, alla kvinliga, och till den i Viborg 34. Under hösten, efter det undersökningen afslutats, har fackföreningen i Helsingfors fått sitt medlemsantal ökadt till c. 200. Afgiften i bägge föreningarna är 25 penni i månaden.

Öfriga föreningar.

Naturligsvis räkna äfven andra föreningar än de här nämda medlemmar bland tobaksarbetarena, ehuru upplysningar därom icke inhämtats. I Jakobstad observerades, att Frälsningsarmén därstädes räknade många medlemmar bland de kvinliga arbetarena. Likaledes torde ungdomsföreningarna bland Jakobstads arbetare vunnit talrik anslutning.

Arbetsinställelse.

Såvidt det varit möjligt att utreda har arbetskonflikt mellan arbetsgifvare och arbetarena inom tobaksindustrin endast förekommit en gång under den tidsperiod, som i frågeformulären fastställts, nämligen de 10 senaste åren. Ingen har häller kunnat erinra sig att därförinnan någon arbetskonflikt skullé förekommit.

Den ifrågavarande konflikten var en arbetsinställelse från en del arbetares vid Viborgs Tobaksfabriks A. B. sida, och inträffade de första dagarna af mars 1900. Såvidt det varit möjligt att genom förfrågningar och ur tidningarna erhålla upplysningar om konflikten var dess förlopp följande.

Emedan tillvärkningen af s. k. Fennia-cigarrer, med gällande arbetslöner och varans pris i handeln, visat sig icke vara lönande för fabriken, beslöt dess direktion den 1 mars 1900 att sänka enhetspriset för fabrikationen af dessa cigarrer från 4 mk 50 p. till 4 mk per 1,000 st. Härom tillkännagafs i fabriken genom anslag och skulle reduktionen träda i kraft efter 14 dagar. I anledning häraf framställdes af de af reduktionen träffade arbetarena anspråk på återgång till den tidigare aflöningen, hvarjämte arbetarena klagade öfver att den för nämda cigarrsort använda tobaken var så dålig, att dess förarbetande tog längre tid i anspråk än som behöfdes för andra cigarrsorter. Då fabriken icke kunde gå in på arbetarenas fordringar, utbröt sträjk den 6 mars, och de ifrågavarande arbetarena aflägsnade sig. Vid ett samma dag hållet möte, besökt af c. 50 tobaksarbetare, beslöts att genom en deputation af 8 personer hos fabrikens föreståndare anhålla om en återgång till den förra betalningsnormen. Om bifall härtill erhölls, skulle arbetet omedelbart återupptagas, dock med vilkor att ingen af de sträjkande afskedades. Från fabrikens sida svarades, att en återgång till den högre taxan icke kunde beviljas och att det t. o. m. var fördelaktigare för fabriken att h. o. h. upphöra med tillvärkningen af Fenniacigarrer. Detta svar framfördes till ett möte af arbetarena, hvartill nu äfven cigarrsorterarena och kardusslagarena anslutit sig, sammanlagdt c. 70 personer. Arbetarena beslöto fortsätta sträjken och uttalade den önskan, att andra cigarrmakare icke måtte taga anställning vid fabriken innan striden var afslutad. Vid ett nytt möte den 8 mars, hvarvid närvoro 200 à 300 tobaksarbetare, meddelades att kommerserådet F. Sergejeff, som till en början beslutit en nedsättning af enhetspriset för samma cigarrsort från 4 mk. 70 p. till 4 mk 20 p. per 1,000, numera, på framställning af Arbetareföreningens ordförande, bestämt sig för att bibehålla det förra enhetspriset. Därjämte hade kommerserådet Sergejeff lofvat söka invärka på öfriga arbetsgifvare därhän, att enhetspriset skulle bestämmas till minst 4 mk 50 p. samt att vid sin fabrik anställa 20 af de arbetslösa. Mötet beslöt att ingen skulle gå till arbetet med mindre priset fastställdes till åtminstone 4 mk 50 p. Om fabrikens principaler ej ginge in härpå, skulle fabriken förklaras i sträjktillstånd såvidt det rörde cigarrarbetarena. Fabrikens aktionärer beslöto nu att åter höja enhetspriset till 4 mk 50 p., hvilken förhöjning skulle träda i kraft efter 14 dagar. Därjämte framlades en lista med en så lydande öfverskrift:

»Koska me vastoin omaa tahtoamme ja toisten työläisten pakoittamina olemme kieltäytyneet työstä ja ottaneet osaa tehtaan »Fennia«-sikarityöntekijöiden työlakkoon, niin pyydämme, että yhtiö hyväntahtoisesti ottaisi meitä uudelleen työhönsä. Viipurissa 14 p. maaliskuuta 1900«.

De arbetare, som undertecknade denna försäkran, skulle genast återtagas i arbete med ett enhetspris af 4 mk 50 p. En del arbetare undertecknade ofvanstående försäkran och återinträdde på grund däraf genast i arbetet, andra gjorde det icke. Af dessa återkommo en del senare till fabriken, andra öfvergingo till andra arbetsgifvare eller till annat arbete.

Sträjken varade omkring 14 dagar och i densamma deltogo c. 70 arbetare. Vid undersökningen under sommaren 1902 hafva 16 kvinliga arbetare uppgifvit, att de deltagit i ifrågavarande sträjk, af dem 13 anstälda hos Viborgs Tobaksfabriks A. B. och 3 hos annan arbetsgifvare.

Kap. XIV.

Arbetarenas hyresbelopp.

Beträffande den viktiga frågan om arbetarenas bostadsförhållanden ha vid förevarande undersökning inga andra upplysningar begärts än rörande den hyra arbetarena erlägga för bostadslokal. Uppgifterna härom finnas sammanstälda i Tab. 33. Beträffande spalt 11, ouppgifven hyra, erfordras en kort förklaring. Under denna rubrik hafva sammanförts hustrur, för hvilka mannen ensam erlägger hyran, arbetare, som bo hos sina föräldrar eller andra anförvandter, utan att afstå något bestämdt belopp af sin inkomst för hyran samt sådana, hvilka bo på inackordering och ej kunna uppge något särskildt belopp af sin inackorderingsafgift såsom utgörande rumhyra.

Huru hyresbeloppen fördela sig på de främsta fabriksorterna och för alla arbetare framgår af Tab. XXII.

Tab. XXII. Arbetarena fördelade efter ort och hyresbelopp, i procent.

	under 5 mk %	från 5 till 10 mk %	från 10 till 15 mk %	från 15 till 20 mk %	från 20 till 25 mk %	från 25 till 30 mk %	från 30 mk och högre %
Helsingfors	2.5	64.9	18.1	7.4	3.9	1.6	1.6
Åbo	11.4	48.2	29.1	5.0	2.8	3.5	—
Viborg	36.2	44.7	12.2	4.3	1.3	0.5	0.8
Jakobstad	7.4	75.9	10.5	4.9	0.9	0.2	0.2
Hela landet	17.7	59.0	14.0	5.4	2.0	1.0	0.9

Den föreliggande hyresstatistiken är bristfällig därutinnan att inga upplysningar föreligga rörande lokalernas beskaffenhet samt om huru många personer, som bo i samma rum, m. fl. dylika omständigheter, hvilka invärka på rumhyrans storlek. Af Tab. XXII synes dock framgå som om arbetarena i Viborg i allmänhet skulle betala lägre hyra än på de öfriga orterna, hvilket också förefaller sannolikt på grund af utseendet hos de kyffen i Kolikkomäki och andra stadsdelar i närheten, där arbetarebefolkningen i allmänhet har sina bostäder. De anförda siffrorna tillåta knappast dragandet af några mera i detalj gående slutsatser.

Fri bostad åtnjuta 42 arbetare, af hvilka dock 8 icke hafva denna af sina arbetsgifvare, utan af annan person.

Af arbetsgifvaren eller af arbetarena kooperativt uppförda arbetarebostäder finnas ej. En arbetsgifvare i Helsingfors, H. Borgström J:r, har inköpt hus i förstaden Bärghäll, där lokaler uthyras åt fabrikens arbetare, företrädesvis å ifta och enkor, mot måttlig hyra.

Kap. XV.

Arbetarenas hälsa.

Efterföljande redogörelse för tobakens invärkan på organismen, särskildt såvidt densamma framträder till följd af arbete i tobaksfabrik, stöder sig i alt väsentligt på utländska källor, emedan någon samlad erfarenhet från eget land icke föreligger.

Nikotinförgiftning.

Förmågan att fördraga tobak är mycket olika hos olika individer. Medan mången vid tobak icke förvänd kan njuta en viss kvantitet däraf utan att erfara några oangenäma följder, kan samma kvantitet hos en annan person framkalla en mer eller mindre häftig förgiftning och, ehuru hvarje organism småningom kan vänjas vid att utan men fördraga tobak, är dock den gräns, vid hvilken man blir mättad af dess gifter och ny tillförsel framkallar förgiftning, hos olika individer mycket olika. Men äfven en och samma individ är under olika förhållanden mer eller mindre mottaglig för giftets värkningar. Det är kändt att mycket unga personer äfvensom genom sjukdom, bristfällig näring, alkoholmissbruk m. m. försvagade personer äro särskildt disponerade för tobakens skadliga värkningar. Bekant är äfven att man före måltiden är mycket känsligare för tobakens invärkan än efter intagen föda. Men i de flesta fall är orsaken till den varierande toleransen oförklarad.

Till först några ord om värkningarna af tobaken, begagnad såsom njutningsmedel, främst vid rökning. Dessa värkningar äro dels lokala, dels allmänna. De förra taga sig uttryck i affektioner af den direkt berörda slemhinnan, hvilken i synnerhet hos papyrossrökarena, med deras vana att svälja röken, afficieras i större utsträckning, hvarvid särskildt den utvecklade pappersoljan är starkt retande. De lokala värkningarna torde i allmänhet mindre vara att tillskrifva nikotinen än de i tobaken ingående brännbara beståndsdelarna äfvensom för stark hetta vid begagnandet af kort pipa eller rökandet af cigarr. Äfven kunna lokala störingar i matsmältningsapparaten uppstå genom sväljandet af saliv eller slem, innehållande tobakens giftiga eller retande beståndsdelar.

Tobakens allmänna värkningar bero i väsentlig grad af det sätt, på hvilket den begagnas, af tobakssorten och af dess brännbarhet. I röken utvecklas nämligen än mer än mindre mängder nikotin, än åter andra giftiga ämnen, hvilka värka olika på organismen. Dessa värkningar böra dock nästan uteslutande tillskrifvas nikotinen, som, genom att den upptages i bloden, blir i tillfälle att invärka på nervsystemet.

Då vid vanlig rökning endast obetydliga mängder rök tränga ned i lungorna, sker öfverföringen af nikotinen i bloden antingen genom munnens och de öfriga respirationsorganens slemhinna eller genom att saliv och slem, i hvilka nikotin finnes upplöst, sväljes ned, hvarefter resorptionen sker i magen. Häraf framgår, att en ökad resorption eger rum då äfven röken sväljes.

Anmärkas bör att nikotinen är ett narkotiskt medel, som i ytterst små icke giftiga doser jämte förlångsammad puls framkallar ett slags psykiskt lugn.

Huru den lätta nikotinförgiftningen förlöper, särskildt för den som första gången röker, är bekant; värkningarna häraf kunna närmast förliknas vid tillståndet under sjösjuka.

Den svåra akuta nikotinförgiftningen visar följande symptom. Till en början lider den förgiftade af ångest, han blir orolig och känner rysningar; därefter inträder illamående, han får svindel, faller i vanmakt och känner stark värme i buken samt sammansnörning kring veka lifvet. Huden blir blek och betäckes af kall svett, pupillerna sammandragas, öronen susa, medvetandet omtöcknas. Krampanfall inställa sig i vissa fall och han utstöter då och då skrik. Pupillen är numera utvidgad, ofta olika på hvartdera ögat, medvetandet är nästan helt och hållet slocknadt, den till en början ostörda andhämtningen har försvårats, hjärtvärksamheten aftager, pulsen kännes knappast; slutligen kallna extremiteterna och den förgiftade aflider.

Vid giftiga doser framträder först en retning af de sensoriska centra (ångest, oro, o. s. v.), senare en förlamning af samma centra (vanmakt o. s. v.). Krampanfallen antyda retningar i de motoriska centra, upphörandet af reflexrörelserna och den slutliga allmänna paralysin hänvisar på förlamning af ryggmärgen. Förändringarna i respirationen härröra af förlamning af förlängda ryggmärgen. Den vid svagare doser efter någon tid, vid starkare doser genast inträdande ökningen i antalet och styrkan af hjärtslagen beror på en retning i cirkulationsapparatens periferiska centra och den aftagande och slutligen upphörande hjärtvärksamheten på en förlamning af sistnämda centra. I alla dessa yttringar förmärkes nikotinens vid små doser retande, vid starka doser förlamande invärkan på nervsystemet.

Den akuta nikotinförgiftningens symptom låta sålunda kort sammanfatta sig såsom till en början retning, senare förlamning af nervsystemet. Den i början förekommande oron och upprörda sinnesstämningen öfvergår i vanmakt; retningen i de motoriska centra öfvergår i förlamning; respirationen, cirkulationen och sekretionen äro först lifliga, men förslappas senare. Kroppstemperaturen stegras i allmänhet under inflytande af små mängder nikotin, men sjunker åter vid stora mängder, synnerligast under perioden för förlamningen.

Det bör tilläggas att de här beskrifna svåra värkningarna af tobaksgiftet aldrig observerats såsom följder af rökandet utan endast såsom följder af att i kroppen på ett eller annat sätt inträngt större eller mindre mängder ren nikotin.

Den kroniska nikotinförgiftningen inträder då giftet i små men ofta upprepade doser intränger i bloden. Sådant inträffar vid begagnandet af tobak såsom njutningsmedel och vid bearbetandet af tobak i fabriker. Bland tobaksförbrukarena förekommer nikotinförgiftningen minst ofta hos dem som snusa eller tugga tobak, vida oftare hos rökare.

Den långsamt skeende nikotinförgiftningen ger sig i psykiskt afseende tillkänna genom förstämning, olust för andligt arbete, afsky för kroppsrörelse; någon gång ha också störingar i de högre psykiska förmögenheterna iakttagits.

Anmärkningsvärda äro värkningarna af den kroniska nikotinförgiftningen på ögats funktioner. Man har iakttagit störingar i ackomodationsförmågan, hvilka göra det svårt eller omöjligt att inställa ögat för seende på nära håll, utan att därför synskärpan lidit. En del författare uppgifva förminskad ackomodationsbredd jämte måttligt vidgad, trögt reagerande pupill och ofta ökadt intraoculärt tryck såsom det första symptomet. Andra anföra åter såsom karaktäristiskt sammandragen pupill och långsam värkan af atropin. Någon gång har också observerats en nedsättning af färgsinnet. Mycket ofta klaga patienterna öfver att de se otydligt, hvilket också är det symptom, som till sist försvinner. Denna yttring är ofta förenad med sömnlöshet, svindel och hufvudvärk.

Det enda fall, där man har sig bekant att nikotinen skulle värka förstörande (atrofierande) på en nerv är vid tobaksamblyopi, där en ringa del af synnerven göres mer eller mindre funktionsoduglig, hvilket för den förgiftade medför synnedsättning eller en central defekt i synfältet. Genom att i tid upphöra med rökandet kan det onda häfvas.

Hyperästhesi af olika sinnesnerver, särskildt af hörselnerverna, hör till de vanligaste företeelserna. Muskelsvaghet, krampaktig sammandragning af enskilda muskelpartier, darrning i armar och ben, trötthet, värk i ryggen, i korset och i nacken äro yttringar, som framhållas i sjukdomsbeskrifningar. Äfven på könsorganen har starkt njutande af tobak visat sig utöfva en förslappande invärkan.

I respirationsorganen yttrar sig den kroniska nikotinförgiftningen genom andnöd, långsam andhämtning, gäspningar, beklämning öfver bröstet samt kväfningsskof.

Hjärtat är, såsom i det föregående redan framhållits, mycket känsligt för nikotin. Medan måttligt njutande af tobak icke obetydligt ökar antalet och styrkan af hjärtslagen (hjärtklappning), hafva flere läkare funnit att ett altför starkt användande af tobak förorsakar oregelbunden puls.

Matsmältningen är ofta störd hos starka rökare, ehuru man icke med säkerhet kunnat afgöra i hvad mån detta vore att tillskrifva tobaken ensam.

Sammanfattande det här anförda, finner man, att den kroniska nikotinförgiftningen yttrar sig i en allmän alteration af nervsystemet, i svindel, störingar i syn- och hörselförmågan, i trötthet, svaghet, muskelsammandragningar, intermittent hjärtvärksamhet, andnöd, tryckning öfver bröstet samt aptitlöshet och störingar i matsmältningen.

Hvad nu särskildt beträffar det inflytande tobaken kan utöfva på tobaksarbetarena, så kan det vara af tvänne olika slag, beroende på om det härrör af inandning af tobaksmättade ångor eller af tobaksdam. Värkningarna af tobaksångor hafva närmaste likhet med symptomen vid den kroniska nikotinförgiftningen genom rökandet och komma här först till omnämnande.

Hirt uppger att bland tobaksarbetare, synnerligast kvinnor och barn, yttringar af kronisk nikotinförgiftning ingalunda vore sällsynta samt att de gifva sig tillkänna i här tidigare omnämda symptom, särskildt i form af hjärtklappning, nervositet och sömnlöshet, till följd hvaraf arbetarena magra och få ett sjukligt utseende. Bland de kvinliga arbetarena tror han dessa yttringar förekomma åtminstone tre gånger så ofta som bland de manliga. Omkring 29—32 % af samtliga kvinliga tobaksarbetare i medelåldern uppgifvas visa symptom af tobaksförgiftning, om också icke samtliga yttringar däraf framträda hos hvarje individ. Nykomlingar inom industrin lida af nysningar, hufvudvärk, svindel, aptitlöshet, kväljningar och kolik. En del måste till följd häraf uppgifva arbetet, andra åter vänja sig snart därvid. Efter ett par år få de emellertid en egendomlig gulbrun ansiktsfärg, som närmast anses bero på anämi.

Flere läkare *(Delaunay, Decaisne, Goyard, Jacquemart)* hafva trott sig finna, att tobaksarbeterskorna oftare än andra äro utsatta för missfall. Vidare har af andra *(Kostiul, Thévenot, Sarré)* framhållits att tobaksarbeterskornas barn visa en större dödlighet, under det första året en dubbelt större än den vanliga. *Goyard* anser tobaksarbeterskornas barn utan undantag, men i olika hög grad, visa tecken, hvarigenom de skilja sig från andra barn: de äro klena, bleka, retliga, svåra att sköta. Vid epidemier träffas de först af sjukdomen, de fördraga mycket illa tandutsprickningen, äro mera benägna än andra för sin ålders sjukdomar och, en gång angripna, hafva de ingen motståndskraft;

den stora förekomsten af konvulsioner anser han kunna tillskrifvas deras försvagade nervsystem. De dö i stor mängd. Men äfven i modersmjölken skulle nikotinen förekomma och utöfva det mest skadliga inflytande på barnen, i det de till följd däraf besvärades af krampartade anfall och kolik.

Gentemot denna pessimistiska uppfattning har anförts, att ämnet ännu icke är tillräckligt studeradt, och att erfarenheten är för liten för att några säkra slutsatser skulle kunna dragas. De anförda omständigheterna kunde lika väl bero på den ringa skötsel den kvinliga fabriksarbetaren har tid att egna sitt barn, hvarjämte alkoholismen ofta spelar in. *Poincaré* formulerar sin mot den föregående stridande åsikt därhän, att de flesta undersökningar skulle bevisa åtminstone att faran blifvit betydligt öfverdrifven. Bland annat framgick af de undersökningar, som värkstälts af dr *Ygonin* på 750 arbeterskor, att missfallen ingalunda äro oftare förekommande bland tobaksarbeterskor, och att de fall han konstaterat kunnat tillskrifvas andra tillfälliga orsaker; af dr *Piaseckis* undersökningar framgick, att tobaken utöfvar ett skadligt inflytande hvarken på hafvandeskapet eller på arbeterskans allmänna hälsotillstånd samt att den icke höjer antalet missfall, ej häller dödligheten bland de nyfödda; af de erfarenheter som gjorts af dr *Joire* och dr *Poisson*, att intet af de framkastade påståendena blifvit rättfärdigadt. Det framgår häraf, anser *Poincaré*, att nationens demografiska intresse ingalunda fordrar att kvinnorna uteslutas från tobaksfabrikerna.

Det kan anmärkas att de här nämda franska läkarene gjort sina iakttagelser vid Frankrikes statsmanufakturer med 16,660 arbetare, däraf 1,550 manliga och 15,110 kvinliga (år 1898).

Rörande de kvinliga cigarr- och papyrossarbetarena i dessa statens fabriker säger direktören för Office du Travail i Paris, *Fontaine*, att de handtera endast fuktig tobak vid vanlig temperatur. De sitta i stora salar, försedda med många öppningar; lukten af tobak besvärar där på intet sätt, och ej ett enda fall af förgiftning har kunnat konstateras på ett vetenskapligt och oförtydbart sätt. I sammanhang härmed bör nämnas, att de franska statsfabrikerna i afseende å praktiska och hygieniska anordinngar torde öfverträffa fabrikerna i alla andra länder.

Invärkan af tobaksdam.

Såsom tidigare nämts anses tobaken kunna värka skadligt på arbetaren äfven genom att han inandas tobaksdam. Likasom beträffande nikotinförgiftningen tyckas meningarna äfven rörande denna omständighet vara mycket delade hos de läkare, hvilka undersökt förhållandet. En del författare anse tobaksarbetarena vara sjuka och usla människor, hvilka äro dömda till en förtidig död, och förorda att tobaksfabrikerna, såsom upphofvet till lifsfarliga sjukdomar, borde förflyttas utanför alla bebodda trakter *(Cadet-Gassicourt, Mérat)*. Andra åter hålla före, att saken alls ej är så farlig, att

tobaksarbetarena i allmänhet ej äro mera sjukliga än andra fabriksarbetare, att särskildt bröståkommor ingalunda hos dem observerats påfallande ofta samt att således tobaksarbetet icke är af särskildt skadlig beskaffenhet (*Thackrah, Parent-Duchatelet, d'Arcet*). Med ett ord, meningarna äro så olika, att man, efter att hafva genomgått literaturen i ämnet, vet ungefär lika mycket som dessförinnan, då knappast två författare äro af samma åsikt (*Hirt*).

En mikroskopisk undersökning af tobaksdammet ger vid handen, att det är dels af organisk natur: partiklar af tobaksblad, hvilka hafva en mycket oregelbunden form med skarpa kanter och hörn, dels också af oorganisk natur: sand och andra jordarter. Starkast damutvecklande äro tobakens malning och siktning, och hvarje nykomling, som inträder i ett rum, där sådant arbete utföres, öfverfalles genast af stark hosta och nysningar. Men man vänjer sig ganska snart vid den af tobaksdam uppfylda luften. Det har sålunda visat sig att personer kunnat vara sysselsatta med dylikt arbete i flere tiotal år, utan att det minsta spår af lungåkomma förekommit, medan åter andra redan i alldeles unga år förete ett sjukligt utseende, snart ådraga sig en svår strupkatarr, som sedan öfvergår i lungsot. Såsom exempel i den förra riktningen anför *Hirt* statsfabriken i Paris, där lungåkommor äro nästan alldeles okända och tobaksdammet alls ej anses farligt, samt ett fängelse i Breslau, hvars interner sysselsättas med tobaksarbete, och där hälsotillståndet likaledes visat sig vara för ett fängelse förträffligt. Hvaraf kan det då komma att så olika meningar äro rådande, att så många läkare anse tobaksdammet så farligt och att bland tobaksarbetarena lungsot förekommer relativt ofta, hvilket icke kan förnekas, frågar sig *Hirt*. Såsom ett oeftergifligt vilkor för att tobaksarbetarena skola bibehålla sig vid godt hälsotillstånd måste uppställas å ena sidan god ventilation inom fabrikslokalerna och å den andra ett ordentligt lif, utan excesser af det ena eller andra slaget, samt god näring hos arbetarena själfva. I många fabriker och hos många tobaksarbetare äro dessa vilkor emellertid ingalunda uppfylda och då förefinnes disposition för lungåkommor redan vid inträdet i fabriken eller den utbildas snart därstädes. Retningen i slemhuden, som af en sund och icke försvagad kropp fördrages utan fara, föranleder under de nämda ogynsamma förhållandena sjukdomar, hvilka kunna antaga en allvarsam karaktär; till och med lätta katarrer leda då snart till kroniska bröståkommor. Men dessa kunna sällan eller aldrig anses såsom direkt följd af det insugna dammet. Om emellertid fall iakttagas, där, trots i alla afseenden gynsamma yttre förhållanden, kroniska lungåkommor utveckla sig, så måste dessa väl äfven tillskrifvas dammet, men mindre dammet af själfva tobaken än de i detsamma förekommande främmande ämnen, såsom sand och dylikt. Likaså bör vid dylika fall hänsyn tagas till ärftliga dispositioner. Den af *Hirt*

framstälda åsikten kan således sammanfattas därhän, att tobaksdammet under gynsamma förhållanden icke kan anses såsom farligt, men under ogynsamma förhållanden, d. v. s. vid dålig ventilation inom fabrikslokalerna, dålig nutrition och oregelbundet lif hos arbetarena, kan utöfva ett skadligt inflytande och bidraga till utvecklandet af sjukdomar i respirationsorganen.

I en sammanställning af uppgifter rörande sjukdomsfrekvensen och dödligheten bland arbetare, utsatta för olika slag af dam, anför *Hirt*, att bland 100 insjuknade tobaksarbetare 36.9 % ledo af lungsot, 16.6 % af kronisk bronchialkatarr, 4.3 % af lungemphysem och 2.9 % af pneumonia eller sammanlagdt 60.7 % af bröståkommor. Dödligheten bland de insjuknade uppges till 20.4 % och den allmänna dödligheten bland tobaksarbetare till 1.312 %.

Beträffande botemedlen mot såväl den ena som andra formen af skadlig invärkan af tobaksarbetet yttrar sig direktören för Office du Travail i Paris, *Fontaine*, i ordalag, som borde allvarligt beaktas af hvarje arbetsgifvare. Han säger att vid tobaksindustrin likasom vid hvarje annan hälsofarlig industri fienden är dammet, botemedlet renlighet:

renlighet i luften, genom allmän ventilation af arbetsrummen, hvilka böra vara rymliga och försedda med talrika öppningar samt genom rengöring af alla de maskiner hvilka företrädesvis alstra dam eller ångor;

renlighet i lokalerna, genom sopning, sedan golfven fuktats, och genom tvättning af väggarna;

renlighet hos arbetarena, genom att det finnes förrum, där arbetarena kunna ikläda sig särskilda arbetsdräkter, hvilka åter bortläggas vid måltiderna, samt genom installerandet af talrika tvättställ, så att arbetarena ofta och utan tidsutdräkt kunna skölja händerna.

Arbetarenas hälsotillstånd.

Efter denna allmänna öfverblick af åsikterna rörande vådan i hygieniskt afseende af arbetet inom tobaksindustrin, lämnas i det efterföljande en redogörelse för resultaten af den nu värkställda undersökningen rörande hälsotillståndet bland Finlands tobaksarbetare.

I Tab. 34 och 35 ingå sammanställningar rörande arbetarenas allmänna hälsotillstånd. Detta har karaktäriserats med beteckningarna godt, tämligen godt, klent och dåligt. Vid afgörandet af den vikt man vill tillskrifva dessa uppgifter bör ihågkommas, att de härstamma från arbetarena själfva och möjligen kunnat influeras genom samtalet med undersökaren rörande hälsotillståndet, hvarför många rent individuella moment gjort sig gällande och någon enhetlig, objektiv grund vid omdömenas afgifvande icke förefunnits.

Resultaten af dessa tabeller finnas sammanförda i Tab. XXIII, där de absoluta talen omräknats i procent.

Tab. XXIII. Arbetarenas hälsotillstånd enligt deras egna uppgifter *).

Åldersgrupp.	Manliga arbetare				Kvinliga arbetare				Bägge könen			
	g.	tg.	k.	d.	g.	tg.	k.	d.	g.	tg.	k.	d.
12—17 år	92.9	6.2	0.9	—	86.3	5.6	6.6	1.5	88.6	5.8	4.6	1.0
18—29 år	74.0	15.2	7.6	3.2	66.7	18.1	13.2	2.0	67.4	17.8	12.6	2.2
30—39 år	67.1	21.1	10.6	1.2	57.6	24.0	15.8	2.6	59.2	23.5	14.9	2.4
40—49 år	68.2	10.6	17.7	3.5	53.3	22.3	18.3	6.1	57.8	18.8	18.1	5.3
50—59 år	54.6	29.5	11.4	4.5	60.7	26.6	11.4	1.3	58.6	27.6	11.4	2.4
60 år o. öfver	76.9	15.4	7.7	—	65.0	30.0	5.0	—	71.8	21.7	6.5	—
Alla åldrar	74.5	14.7	8.6	2.2	65.3	18.9	13.4	2.4	67.0	18.1	12.5	2.4

Af denna tabell framgår, att de kvinliga arbetarena uppgifvit sitt hälsotillstånd vara sämre än de manliga arbetarena. Till samma resultat ledde enahanda undersökning i Sverige. I och för en jämförelse sammansammanställas här ur Tab. XXIII procenttalen för alla åldrar med motsvarande procenttal ur den svenska arbetarestatistiken:

	Manl. arb.		Kvinl. arb.		Bägge könen	
	Finland	Sverige	Finland	Sverige	Finland	Sverige
godt	74.5	84.3	65.3	73.7	67.0	77.6
tämligen godt	14.7	11.6	18.9	17.5	18.1	15.3
klent	8.6	3.7	13.4	8.5	12.5	6.7
dåligt	2.2	0.4	2.4	0.3	2.4	0.4

Ur denna sammanställning skulle framgå, att arbetarena i Sverige genomgående skulle uppgifvit sitt hälsotillstånd såsom varande bättre än arbetarenas i Finland. Huruvida detta beror på ett värkligt förhållande eller endast på den individuella uppskattningen kan ur förevarande material icke afgöras.

De uppgifter, som stå till buds rörande de bland arbetarena förekommande sjukdomar, äro tyvärr ytterst bristfälliga. Uppgifter rörande antalet sjukdomsfall, sjukdomens art samt antalet sjukdagar, särskildt för män och kvinnor och med observerande tillika af ålder och civilstånd hade bort erhållas från de för tobaksarbetarena inrättade sjuk- och begrafningshjälpskassor. Det har emellertid visat sig att dessa omständigheter, hvilka dock vore af allra största betydelse för bedömandet af arbetarenas hälsotillstånd, icke

*) g = godt, tg = tämligen godt, k = klent, d = dåligt.

antecknas i kassornas böcker. I de flesta bokföras endast arbetarens namn och antalet sjukdagar, utan afseende å sjukdomens beskaffenhet. Fullständiga uppgifter hafva kunnat erhållas endast rörande de tobaksarbetare, hvilka tillhöra Åbo arbetares sjuk- och begrafningshjälpskassa, Matti Roiha & C:o A. B:s arbetares sjuk- och begrafningshjälpskassa och Viborgs Arbetareförenings sjuk- och begrafningshjälpskassa samt rörande en del af sjukdomsfallen inom Helsingfors allmänna sjuk- och begrafningshjälpskassa. Dessa uppgifter omfatta endast 8 sjukdomsfall med 322 sjukdagar bland manliga arbetare och 54 sjukdomsfall med 2,328 sjukdagar bland kvinliga arbetare. Då detta material är så ytterst ofullständigt, har en utförlig bearbetning af detsamma icke ansetts nödig. Här meddelas endast antalet sjukdomsfall och sjukdagar inom de förnämsta sjukdomskategorierna.

Bland manliga arbetare hafva uppgifter lämnats rörande 3 fall af akut sjukdom med 92 sjukdagar samt 1 fall af lungkatarr med 79 sjukdagar.

Bland de kvinliga arbetarena hafva följande sjukdomsfall af större betydelse antecknats:

	sjukdomsfall	sjukdagar
Influensa	8	243
Allmän svaghet och blodbrist	2	135
Mag- och tarmsjukdomar	10	330
Lung- och lungsäcksåkommor	10	699
Reumatiska åkommor	5	322

Då sjukdomsstatistiken från sjukkassorna är så bristfällig har man försökt på annan väg förskaffa uppgifter rörande de bland tobaksarbetarena förekommande sjukdomarna. Vid förhöret med arbetarena hafva nämligen frågor gjorts icke blott rörande den i frågeformuläret B upptagna omständigheten, huruvida arbetaren lidit af sjukdomar i andedräktsorganen, utan äfven huruvida han för närvarande eller under den senast förflutna tiden varit behäftad med andra sjukdomar. Det är klart att dessa uppgifter icke kunna tillmätas samma betydelse som om de erhållits från sjukkassan på grund af läkares attest, men i brist på säkrare data hafva dessa dock sammanstälts i Tab. 36. Den främsta felkällan torde väl här ligga däri, att arbetarena själfva uppgifvit sina sjukdomar i altför allmänna ordalag, såsom hufvudvärk, blodbrist, nervositet o. s. v., lyten hvilka kunna härröra af andra sjukdomsformer, om hvilka arbetarena dock icke kunnat lämna uppgift. Självfallet har på denna väg icke kunnat erhållas upplysningar rörande sjukdomens längd, synnerligast som arbetarena ofta anfört, att de icke ens rådfrågat läkare.

I förra delen af Tab. 36 hafva sjukdomsfallen särskilts i afseende å de fyra förnämsta fabriksorterna, Helsingfors, Åbo, Viborg och Jakobstad. I efterföljande sammanställning är frekvensen af de hufvudsakliga sjukdomsformerna och alla angifna sjukdomsfall uträknad i procent af hela antalet arbetare på de nämda fyra orterna, särskildt för män och kvinnor:

Manliga arbetare:

	Helsingfors.	Åbo.	Viborg.	Jakobstad.
Allmän svaghet	6.0 %	1.2 %	0.7 %	3.1 %
Värk i ryggen och bröstet	— »	— »	3.0 »	— »
Ögonsjukdomar	— »	— »	1.5 «	— »
Reumatism	2.0 »	3.6 »	— »	1.2 »
Hjärtåkommor	— »	1.2 »	— »	3.1 »
Magsjukdomar	6.0 »	2.4 »	— »	3.7 »
Lungåkommor	10.0 »	— »	9.7 »	8.0 »
Alla sjukdomsfall	26.0 %	10.9 %	20.2 %	22.7 %

Kvinliga arbetare:

Allmän svaghet	8.7 %	13.8 %	2.3 %	7.3 %
Hufvudvärk	0.9 »	— »	2.3 »	1.7 »
Nervositet	2.1 »	3.7 »	1.6 »	1.4 »
Blodbrist	0.1 »	— »	1.3 »	0.8 »
Värk i ryggen och bröstet	0.6 »	0.9 »	2.3 »	0.1 »
Ögonsjukdomar	0.1 »	— »	0.5 »	0.5 »
Reumatism	1.5 »	2.3 »	0.5 »	0.4 »
Hjärtåkommor	1.6 »	2.7 »	— »	2.2 »
Magsjukdomar	2.1 »	2.3 »	1.6 »	0.5 »
Lungåkommor	9.4 »	5.0 »	14.8 »	9.4 »
Alla sjukdomsfall	29.1 %	32.6 %	31.5 %	25.6 %

Med begagnande af de i spalterna 22 och 23 angifna talen, utvisande antalet manliga och kvinliga arbetare i hela landet, som uppgifvit sig lida af i tabellen upptagna sjukdomar, erhålles följande procenttal för de allmännaste sjukdomsformerna:

	Manl. arb.	Kvinl. arb.
Allmän svaghet	2.0 %	7.2 %
Hufvudvärk	0.6 »	1.3 »
Nervositet	0.4 »	1.7 »
Blodbrist	0.2 »	0.6 »
Värk i ryggen och bröstet	0.8 »	0.8 »

Ögonsjukdomar	0.4 %	0.5 %
Reumatism	1.4 »	0.9 »
Hjärtåkommor	1.4 »	1.5 »
Magsjukdomar	2.6 »	1.4 »
Lungåkommor	6.5 »	9.6 »
Alla sjukdomsfall	18.9 %	27.5 %

Slutligen meddelas i det följande en sammanställning af fördelningen af de tvänne allmännast förekommande sjukdomsformerna: allmän svaghet och lungåkommor, samt alla sjukdomsfall på de i Tab. 36 intagna åldersgrupperna. Talen representera antalet sjukdomsfall i procent af samtliga arbetare inom hvar och en af de nämda åldersgrupperna. Emedan antalet sjukdomsfall bland de manliga arbetarena är så litet, har denna sammanställning inskränkts till de kvinliga arbetarena.

Kvinliga arbetare:

	Allmän svaghet.	Lungåkommor.	Alla sjukdomsfall.
Under 20 år	2.1 %	8.1 %	15.3 %
20—29 år	8.0 »	10.2 »	27.2 »
30—39 »	10.8 »	11.0 »	36.5 »
40—49 »	9.6 »	9.1 »	39.6 »
50—59 »	2.5 »	6.3 »	30.4 »
60 år och öfver . . .	10.0 »	—	35.0 »

Af dessa sammanställningar framträder såsom ett obestridligt resultat, att lungåkommorna äro de talrikast förekommande. Bland alla manliga arbetare skulle 6.5 % och bland alla kvinliga arbetare 9.6 % lida af lungåkomma i en eller annan form. Bland männen vore den mest spridd i Helsingfors, bland kvinnorna i Viborg. Särskildt fördelaktigt framträder Åbo i afseende å lungsjukdomar i det att bland männen intet fall konstaterats och bland kvinnorna procentsatsen ej är högre än 5.0. Med hänsyn till åldern synes framgå, att lungåkommor vore talrikast i åldern mellan 30 och 39 år och i det närmaste lika ofta förekommande i åldersklassen 20—29 år, hvaremot i tidigare och senare åldersklasser lungsjukdomarna äro mindre ofta förekommande. Äfven den af ett ganska stort antal kvinliga arbetare angifna allmänna svagheten är oftast förekommande i åldersgruppen 30—39 år. I afseende å alla olika sjukdomsfall förmärkes den största frekvensen i åldersgruppen 40—49 år, hvilket väl får tillskrifvas tillkomsten af ett flertal med den tilltagande åldern följande kroniska sjukdomar.

Under vistelsen i Jakobstad var undersökaren i tillfälle att genom samtal med doktor *G. Borg,* som i det närmaste i 40 år handhaft läkarevården vid den Strengbergska tobaksfabriken, inhämta hans mångåriga erfarenhet. Trots alla de förbättringar som i hygieniskt afseende genomförts vid den nämda fabriken och trots det att där gjorts nästan alt hvad man i detta afseende kunde begära, ansåg dr *Borg* dock att det allmänna hälsotillståndet icke i märkbar grad förbättrats. Tvärtom trodde han att hjärtaffektionerna snarare tilltagit. Att barn till mödrar, hvilka under tiden för digifningen besökte fabriken, ofta ledo af nervösa störingar kunde knappast bestridas, men det var därför icke sagdt, att dessa voro att tillskrifva tobakens invärkan ensamt. De kunde likaså bero på vanvård och bristfällig och konstgjord näring. De oftast konstaterade sjukdomarna voro lungsot och anämi med åtföljande nervösa störingar samt hjärtaffektioner. Dessa yttrade sig vanligen till en början i hjärtklappning och öfvergingo i de flesta fall till organiska hjärtfel. Särskildt hade hos unga gossar, hvilka såsom friska inträdt i fabriken, efter någon tid iakttagits svaghet i hjärtmusklerna förenad med blodbrist. På grund af dessa iakttagelser hade dr *Borg* under senare tid varit mycket strängare än förut vid besiktningen af unga personer, hvilka anmält sig vilja inträda i fabriken, då det visat sig att de klenare tagit skada af arbetet i fabriken. Slutligen hade observerats hos tobaksarbeterskor eczem på händerna, för hvilket de under flere veckor måst afhållas från arbete. Under hela sin värksamhetstid hade dr *Borg* ej konstaterat ett enda fall af venerisk sjukdom bland tobaksfabrikens i Jakobstad arbetare.

I sin undersökning rörande dödligheten inom olika yrken säger professor *Hugo Holsti* rörande invärkan af stoftpartiklar på lungorna:

»I flertalet af nu ifrågavarande yrken (bland dessa förekommer icke tobaksyrket) utvecklas under själfva arbetets utförande ett fint stoft, hvilket, då detsamma inandas, värkar retande på luftvägarnas slemhinna och därstädes framkallar en inflammatorisk retning. Förefinnes nu i den af arbetaren inandade luften några af de lungsoten framkallande tuberkelbacillerna, så häfta dessa lättare fast på den förut sjuka slemhinnan, utveckla sig därstädes och framkalla dymedels lungsoten. Ju skarpare retande det vid arbetet utvecklade stoftet är, dess mer skadligt invärkar det äfven på luftvägarnas slemhinna och i öfverensstämmelse därmed finna vi äfven, att de yrken, där arbetaren har att göra med metalliska och mineraliska ämnen, som gifva upphof åt ett mera retande dam, hafva en större procent af dödsfall i lungsot än de yrken, där ett vegetabiliskt, mindre retande dam utvecklas. — — — En annan omständighet, som äfven i hög grad gynnar uppkomsten af lungsot, är den framåtlutande, öfver arbetet böjda kroppsställning, som vid en mängd arbeten intages. Genom en sådan kroppsställning försvåras bröstkorgens och lungornas utvidgning vid inandningen och detta utöfvar ett menligt inflytande på blodomloppet i lungorna. De ofvannämda två omständigheterna: det vid arbetet framkallade, retande stoftet och den ogynsamma kroppsställningen, äro nu de viktigaste faktorerna vid lungsotens uppkomst. Där båda dessa faktorer samvärka, där finna vi äfven den största frekvensen af lungsot.«

Professor *Holsti* sammanfattar de åtgärder, som böra vidtagas för att minska den inom flertalet yrken rådande stora dödligheten i lungsot, i följande punkter:

1) Till yrken, om hvilka erfarenheten visar, att de i hög grad disponera för lungsot, böra aldrig tagas personer med svag kroppskonstitution, i synnerhet icke om lungsot förut förekommit i släkten, och borde den ålder, vid hvilken inträde i dessa yrken tillåtes, fastställas till minst 18 år.

2) Arbetarena böra aldrig spotta på golfvet i arbetsrummet utan i enkom därför afsedda spottlådor.

3) Golfven i arbetsrummen böra hållas väl fuktiga och i synnerhet icke få sopas förrän de blifvit fuktade.

4) Där arbetsmaterialet sådant tillåter bör detsamma under arbetet hållas fuktigt för att minska uppkomsten af dam. Där detta icke kan ske bör dammet aflägsnas från arbetslokalerna genom kraftig ventilation.

5) I yrken, där vid arbetets utförande någon större kroppsansträngning icke förekommer, kunna arbetarena under arbetet med fördel begagna respiratorer för att skydda sig mot inandning af dam.

6) Arbetarena böra göras uppmärksamma på den fara som ligger däri att de arbeta framåtlutade, tätt böjda öfver arbetsföremålet.

7) Arbetstiden bör icke vara så lång, att arbetarena icke hafva tillfälle att dagligen förskaffa sig nödig rörelse ute i fria luften.

Dödsfall bland tobaksarbetare.

Den dödsfallsstatistik som kan erhållas från sjuk- och begrafningshjälpskassorna är lika bristfällig som statistiken rörande sjukdomsfallen. Kassorna bokföra nämligen i allmänhet icke den aflidnas ålder och civilstånd samt dödsorsaken. Fullständiga uppgifter hafva erhållits endast från H. Borgström J:rs tobaksfabriks sjuk- och begrafningshjälpskassa, Helsingfors Allmänna sjuk- och begrafningshjälpskassa, dit arbetarena vid Tollander & Klärichs tobaksfabrik i allmänhet höra, samt Matti Roiha & C:o A. B:s sjuk- och begrafningshjälpskassa. I ett eller annat afseende defekta äro däremot uppgifterna från P. C. Rettig & C:os sjuk- och begrafningshjälpskassa, Viborgs Arbetareförenings sjuk- och begrafningshjälpskassa samt Ph. U. Strengberg & C:o A. B:s sjuk- och begrafningshjälpskassa. Särskiljas de aflidna endast med afseende å kön och civilstånd, erhålles ett material af sammanlagdt 87 dödsfall. Ett åtskiljande i afseende å åldern vid dödsfallet skulle reducera materialet till mindre än hälften. Med begagnande af detta material erhålles följande sammanställning:

Dödsfall bland tobaksarbetare under femårsperioden 1897—1901.

	Män.		Kvinnor.		Bägge könen.	
	ogifta.	gifta.	ogifta.	gifta.	ogifta.	gifta.
Lungsot	5	2	32	16	37	18
Lungtuberkulos	—	—	1	2	1	2

	Män.		Kvinnor.		Bägge könen.	
	ogifta.	gifta.	ogifta.	gifta.	ogifta.	gifta.
Lunginflammation	1	1	2	2	3	3
Lungförtätning	—	—	1	—	1	—
Hjärtlidande	—	—	—	2	—	2
Hjärtförlamning	—	—	2	1	2	1
Magkräfta	—	1	—	—	—	1
Maghinneinflammation	—	—	1	—	1	—
Varbildning i bukväggen	—	—	1	—	1	—
Underlifslidande	—	—	—	2	—	2
Njurlidande	—	—	—	1	—	1
Hjärnsvulst	—	—	1	—	1	—
Sinnessjukdom	—	1	—	—	—	1
Delirium	—	—	—	1	—	1
Ledgångsreumatism	—	—	1	—	1	—
Barnsängsfeber	—	—	—	2	—	2
Påssjuka	—	—	1	—	1	—
Blodförgiftning	—	—	—	1	—	1
Tyfoidfeber	—	—	1	—	1	—
Bulnad i hufvudskålen	—	—	1	—	1	—
Okänd dödsorsak	—	—	1	—	1	—
Summa	6	5	46	30	52	35

Huru ofullständig denna statistik än är, ådagalägger den dock i hvilken stor utsträckning lungåkommor varit vållande till dödsfallen. Af samtliga 87 dödsfall hafva icke mindre än 65 eller 75 % förorsakats af lungåkommor. Räknade i procent af dödsfallen bland de manliga arbetarena utgöra dödsfallen i lungåkommor 82 %, bland de kvinliga arbetarena 74 %, bland de ogifta af bägge könen 81 % samt bland de gifta af bägge könen 66 %. Bland lungåkommorna förekommer lungsoten med de flesta fallen. I den svenska statistiken uppgifves att af 93 konstaterade dödsfall bland tobaksarbetare 48 eller 52 % förorsakats af lungtuberkulos, lunginflammation och öfriga sjukdomar i andningsorganen.

I den redan omnämda undersökningen af professor *Holsti* anföres, att dödsorsaken bland personer af manligt kön, hvilka under tiden 1881—89 aflidit i Helsingfors i en ålder öfver 15 år, i 48.5 % af alla fall varit lungsot och lunginflammation samt bland handtvärksarbetare i Helsingfors under samma tid i 65.1 % af alla fall föranledts af samma sjukdomar. Komitén för afgifvande af förslag till åtgärder för tuberkulosens

bekämpande har åter beräknat de i lungsot dödas antal under åren 1878—97 för hela landet till 33.6 % af alla dödsfall. För yrkesarbetare i 18 af landets städer har sagda komité funnit en dödsprocent i lungsot af 36.7 % eller nära öfverensstämmande med dödsprocenten för hela stadsbefolkningen mellan 15 och 60 år, hvilken beräknats till 37.9 %. En betydlig olikhet har komitén förefunnit mellan lungsotsdödligheten bland yrkesarbetarena i Helsingfors, 42.9 %, och i de 17 öfriga städerna, 30.7 %. Af dessa och andra siffror drar komitén den slutsats, att, utom själfva yrket såsom sådant, resp. arbetares lefnadssätt och lefnadsförhållanden i allmänhet samt möjligen tillfälliga orsaker spelat hufvudrollen. För 18 af Finlands städer har komitén funnit bland tobaksarbetare en dödlighetsprocent i lungsot af 57.1 %. För Helsingfors ensamt stiger detta tal till 55.6 % och för de 17 öfriga städerna till 60.0 %. Hela antalet döda bland tobaksarbetare är i denna statistik endast 21, däraf 12 i lungsot. Slutligen har komitén jämväl fått uppgifter från 5 tobaksfabriker i olika delar af landet med sammanlagdt i medeltal 984 arbetare per år, hvilka observerats under 5—19 år. På grund af dessa data beräknar komitén dödsprocenten i lungsot för tobaksarbetare till 68.9 % af alla dödsfall.

De här anförda beräkningarna hafva såsom synes gifvit ganska olika resultat, beroende på det ringa material, som stått till buds. Såsom ett approximativt resultat af dem kan dock anges, att dödligheten i lungsot bland tobaksarbetare stiger till 60 à 70 % af samtliga dödsfall.

Läkareundersökning af arbetarena.

Innan arbetare antagas undersökas de af läkare vid H. Borgström J:rs, A. B. Tollander & Klärichs, P. C. Rettig & C:os, Viborgs Tobaksfabriks A. B:s, Luka Stergidis samt Ph. U. Strengberg & C:o A. B:s tobaksfabriker på fabrikens bekostnad, vid tobaksfabriken »Samson« däremot på sökandens egen bekostnad. Yngre arbetare undersökas af läkare innan de antagas vid W. Falck & C:os och Gust. R. Fältmars fabriker. Undersökning utföres åter, då särskild anledning därtill synes förekomma, vid inträdet till tobaksfabrikerna »Fennia«, »Virginia«, W. Baronins Eftertr. och Matti Roiha & C:o A. B.

Kap. XVI.

Arbetarenas löneförhållanden.

Materialets beskaffenhet.

Vid det internationella statistiska institutets sammanträde i Rom 1887 beslöts att uppdraga åt en särskild komité att uttala sig rörande de lämpligaste metoderna för statistiska undersökningar af löneförhållandena bland yrkesarbetare. Vid den följande kongressen i Wien 1891 lämnade komitén en rapport genom professor *H. Denis,* som förklarade att särskilda omständigheter gjort, att komitén icke kunde framlägga något definitivt förslag. Han formulerade därför endast några allmänna önskningsmål, bland annat innehållande att kongressen borde uttala sig för inrättandet i alla länder af permanenta organ för arbetsstatistiken, liknande *Bureaus of statistics of labour.* En af kongressen därpå tillsatt redaktionskomité framlade genom tvänne rapportörer, chefen för statistiska byrån i Sachsen, dr *Böhmert,* och professor *Cheysson,* sina förslag, innehållande de fordringar, som böra ställas på en duglig och allsidig lönestatistik.

Böhmert formulerade önskningsmålen i hufvudsak sålunda:

I. De viktigaste frågor i vår tid, till hvilkas lösning statistiken är kallad att bidraga, hafva till föremål de sociala förhållandena hos de olika samhällsklasserna. Bland dessa böra synnerligast förhållandena inom arbetareklasserna studeras och belysas, hvaraf följer att en tillförlitlig lönestatistik är oundgängligen af behofvet påkallad.

II. För en riktig lönestatistik är det nödvändigt, att man icke nöjer sig med medellöner, utan bör man utforska de *verkligen utbetalade* lönebeloppen, sådana dessa framgå ur arbetsgifvarenas aflöningslistor. Dessa äro de enda, som kunna lämna material till en tillfredsställande statistisk undersökning.

III. I stället för att hålla sig till dagspenningen eller veckolönen bör man så mycket som möjligt utnyttja arbetarenas årsinkomster.

IV. Vid bestämmandet af årsinkomsten bör man taga hänsyn till den dagliga arbetstiden, de under året fullgjorda arbetsdagarna, antalet öfver-

tidstimmar, värdet af gåfvor och gratifikationer samt inkomsterna genom bisysslor.

V. Man bör likaså noga angifva sättet för lönernas utbetalande, d. v. s. huruvida arbetet betalas per dag, per timme, per styck, om det utgifvits på entreprenad åt grupper af arbetare, om arbetarena erhålla premier eller del i vinsten m. m.

VI. För hvarje arbetare bör därför uppgöras ett individuelt kort, innehållande följande uppgifter: 1. arbetsorten, arbetets art och arbetsgifvarens namn; 2. arbetarens namn och kön; 3. arbetarens hemort; 4. födelseår och dag; 5. födelseort; 6. civilstånd; 7. antal familjemedlemmar, som arbetaren har att försörja; 8. yrkesspecialitet; 9. ställning inom yrket (kompanjon, förman, lärling m. m.); 10. år och dag för inträde i fabriken; 11. antalet dagliga arbetstimmar; 12. arbetstiden under senaste år: *a*) antal arbetsdagar; *b*) antal öfvertidstimmar; *c*) antal sjukdagar; *d*) antal sträjkdagar; 13. den årliga inkomsten (härvid bör också tagas i betraktande särskilda förmåner såsom gåfvor, gratifikationer, försäkringspremier, pensioner, fri bostad m. m.); 14. aflöningssätt (tidlön, stycklön m. m.); 15. anmärkningar rörande biinkomster, bostad (om arbetaren är hyresgäst eller bebor eget hus), hyresbelopp samt öfriga lokala eller individuella förhållanden, hvilka kunna utöfva inflytande på lönen.

Cheysson åter formulerade önskningsmålen väsentligen sålunda:

a) För lönestatistiska undersökningar är det icke tillräckligt att begagna sig af medellöner, utan bör man förskaffa sig uppgifter öfver de värkliga lönebelopp, hvilka utbetalats till hvarje arbetare;

b) Man bör icke häller åtnöja sig med uppgifter rörande dagspenningen eller veckolönen, utan bör man uppgifva inkomsten under hela året jämte antalet arbetstimmar per dag och fullgjorda arbetsdagar.

c) Dessutom bör hänsyn tagas till de olika sätt, på hvilka lönerna utbetalas samt till biinkomster.

Förutom de här omnämda önskningsmålen anförde de bägge rapportörerna ännu andra, gående ut på att med lönernas storlek borde jämföras kostnaderna för lifsförnödenheter och hyresbelopp, att de borde ställas i förbindelse med skördeförhållandena, med tekniska uppfinningar m. m. De bägge rapportörernas klämmar blefvo af kongressen antagna.

Det material, som finnes tillgängligt för den statistiska undersökningen rörande löneförhållandena bland arbetarena inom tobaksindustrin hos oss är i många afseenden särdeles fullständigt, ehuru det dock icke i allo kan fylla de fordringar, hvilka i enlighet med Wiener-beslutet böra ställas på ett sådant. Det grundar sig dels på de utdrag ur arbetsgifvarenas aflöningslistor, hvilka införts i bilagan till frågeformulär *A*, dels på de uppgifter

hvilka arbetarena själfva lämnat på frågan 7 i frågeformulär *B*, dels slutligen på andra uppgifter, som med lönerna hafva sammanhang, hvilka finnas intagna i formulären *A* och *B*.

Uti bilagan till frågeformulär *A* infördes från aflöningslistorna för hvarje arbetare, som under år 1901 en kortare eller längre tid varit i arbete, uppgifter rörande arbetsort, firma hos hvilken arbetaren varit anställd, arbetarens för- och tillnamn, den åt honom vid hvarje likvid under året utbetalade summan samt antalet dagar han varit i arbete mellan tvänne på hvarandra följande likvider. Beträffande den sistnämda uppgiften visade det sig, att densamma icke bokfördes vid alla arbetsställen; särskildt var detta fallet i östra Finland. Till följd häraf saknas denna uppgift för en väsentlig del af arbetsställena. Sedan uppgifterna för hvarje arbetare adderats, hvarigenom erhölls hans totala inkomst under år 1901 och det antal dagar han under nämda år varit i arbete, beräknades arbetarens veckoinkomst. Genom division af årsinkomsten med antalet arbetsdagar erhölls arbetarens medeldagspenning. Då denna multiplicerades med 6, kom man till hans beräknade veckoinkomst. Detta tal representerar, såsom af sättet för dess uträknande framgår, icke något belopp som värkligen utbetalats till arbetaren, utan anger den förtjänst arbetaren hade om han under 6 dagar vore i oafbrutet arbete. Det åskådliggör således mera hans arbetskapacitet under ifrågavarande tidrymd än hans värkliga arbete, denna kapacitet uttrykt genom den af densamma alstrade inkomsten. För de arbetsställen, där uppgifter öfver fullgjorda arbetsdagar saknas, har ej häller den beräknade veckoinkomsten kunnat angifvas. Sedan dessa uppgifter ytterligare kontrollräknats, sammanställdes för hvarje arbetsställe tabeller, däri yrkesgrenarna afskilts och inom dessa för hvarje arbetare upptagits hans yrkesspecialitet, kön, antal fullgjorda arbetsdagar, årsinkomst och beräknade veckoinkomst. Då det af flere skäl icke ansågs lämpligt att anföra arbetarenas namn, har hvarje arbetare i stället erhållit en nummer, som jämväl antecknats i bilagan till frågeformulär *A*, hvarigenom det är möjligt att, om så påfordras, uppgifva namnet på den arbetare som har en viss nummer. Det sålunda ordnade råmaterialet har trykts i ett bihang, som bifogats detta betänkande. För att tydligt markera att siffrorna under rubriken »Beräknad veckoinkomst« i afseende å sin natur skilja sig från dem under rubriken »Årsinkomst« hafva de förra trykts med annan stil.

Det sålunda erhållna materialet kunde bearbetas i två riktningar, nämligen i afseende å

a) veckoinkomsten, och

b) årsinkomsten.

Det är klart att för hvardera dessa bearbetningar en del af materialet ej uppfyller alla fordringar. Emedan uppgifterna rörande inkomsterna måste ställas i samband med uppgifter om arbetarens ålder, anställningstid m. m., hvilka icke återfinnas i materialet för den egentliga lönestatistiken, utan endast i frågeformulären *B* för de arbetare hvilka anträffats vid undersökningen, var det nödvändigt att uppsöka de individer, hvilka kunde återfinnas såväl i frågeformulären *B* som i aflöningslistorna. Alla de hvilka inträdt i arbetet under år 1902 måste således genast uteslutas. Men äfven af de öfriga var det en stor del som icke kunde återfinnas i bägge de nämda källorna. I och för bildandet af ett homogent material voro dessa uteslutningar ännu icke tillräckliga. Det finnes nämligen ett antal arbetare hvilka icke behålla hela den inkomst, för hvilken de äro upptagna i aflöningslistorna. Sålunda aflöna många cigarrmakare själfva sina vickelmakare enligt dem emellan träffad öfverenskommelse, hvarigenom cigarrmakarens i aflöningslistan upptagna inkomst hänför sig till tvänne personer och vickelmakarens ej alls finnes upptagen. Vidare är det brukligt bland packare att flere arbeta tillsamman i ett s. k. »schack«, hvarvid en af dem från fabriken lyftar aflöningen för hela arbetslaget och sedan enligt öfverenskomna grunder fördelar den mellan medlemmarna. Ur aflöningslistorna kunde icke erhållas uppgifter rörande den riktiga fördelningen af inkomsten i dessa fall. Uppgifter huruvida cigarrmakare aflönar vickelmakare samt rörande sammansättningen af »schacken« ingå däremot i frågeformulären *B*. Dessa uppgifter hänföra sig emellertid till förhållandena vid tillfället för undersökningen år 1902, hvilka kunna hafva varit helt andra under år 1901, för hvilket aflöningslistorna gälde. För att kringgå denna svårighet användes det förfarande att i alla dylika fall uppgiften i aflöningslistan jämfördes med samma arbetares egen uppgift rörande inkomsten. Där dessa bägge uppgifter inom vissa fastslagna gränser voro öfverensstämmande, där antogs att de återgåfvo det faktiska förhållandet och dessa arbetare medtogos i statistiken.

Slutligen måste ur materialet för statistiken rörande veckoinkomsten uteslutas den stora mängd arbetare, för hvilka denna, till följd af bristande uppgifter om arbetstiden, icke kunnat beräknas.

För erhållande af ett homogent material i afseende å årsinkomsten var det åter nödvändigt att fastställa en minimiarbetstid under året. Tillföljd af att vid flere arbetsställen likviderna göras hvarannan vecka måste minimiarbetstiden under året fastställas till ett jämt antal veckor. Hela arbetstiden kan uppskattas till 50 veckor eller 300 arbetsdagar och bestämdes minimigränsen till 46 veckor (resp. 23 likvider) eller 276 arbetsdagar.

Alla arbetare hvilka varit i arbete under ett mindre antal dagar måste således uteslutas.

För att möjliggöra en fullständig kontroll öfver och också en bearbetning af det sålunda utgallrade materialet äfven i andra än här genomförda afseenden har i bihanget meddelats fullständiga förteckningar öfver numrorna på de arbetare vid hvarje arbetsställe som kunnat medtagas dels i statistiken rörande veckoinkomsten, dels rörande årsinkomsten.

Slutligen utskrefs för hvarje arbetare som medtagits i statistiken ett kort, innehållande alla de uppgifter, hvilka hade afseende å hans löneförmåner eller komme att vid bearbetningen behöfvas.

Till slut må meddelas, att det hopsummerade antalet af samtliga i de lönestatistiska bihangstabellerna upptagna arbetarena är 3,432 och att beloppet af där upptagna löner stiger till Fmk 1,486,914: 02. Det sist anförda beloppet torde vara något lägre än summan af samtliga under år 1901 utbetalade löner, emedan om fabriksföreståndares och med dem likställda förmäns löneförhållanden icke lämnats uppgifter, d. v. s. just om de personer, hvilka äro högst aflönade.

Veckoinkomst. Resultatet af bearbetningen af materialet såvidt det rör arbetarenas på här ofvan angifvet sätt beräknade veckoinkomst framgår af Tab. 37, 38, 39, 40 och 41. Tab. 37 ger en allmän öfverblick af fördelningen inom de olika löneklasserna, hvarvid hänsyn tagits endast till yrkesspecialitet. I Tab. 38 har tillkommit såsom ny fördelningsgrund arbetsorterna, i Tab. 39 åldersklasserna samt i Tab. 40 arbetstiden inom tobaksindustrin. Tab. 41 slutligen innehåller medelveckoinkomsten för olika yrkesspecialiteter med hänsyn tagen jämväl till åldersklasser. I alla tabellerna äro arbetarena dessutom åtskilda i afseende å kön. De särskilda horisontalraderna i Tab. 37 återfinnas såsom summor i de följande tre tabellerna. Vid bestämmandet af löneklasserna har det ansetts lämpligt att till en början fortskrida med en ökning af 1 mk per veckoinkomst ända till 15 mk, hvarefter ökningen fortgår med 3 mk i veckoinkomst. Arbetare med en veckoinkomst af mindre än 6 mk (mindre än 1 mk i dagspenning) hafva sammanförts till en första grupp, och de med 30 mk och mer i veckan (minst 5 mk i dagspenning) till en sista grupp.

Det bör anmärkas att, till följd af delvis från hvarandra afvikande benämningar i aflöningslistorna och i Tab. 3, fördelningarna på yrkesspecialiteter i lönetabellerna och i sistnämda tabell något afvika från hvarandra.

Då antalet gifta arbetare öfverhufvud inom tobaksindustrin är ringa och bland dem hörande till förevarande lönestatistik ej uppgår till flere än något öfver 100, har i tabellerna ej tagits någon hänsyn till arbetarenas ci-

vilstånd. Detta hade nästan fördubblat tabellernas längd, utan att därigenom några påtagliga resultat hade vunnits.

Det material, som kunnat användas för statistiken rörande veckoinkomsten, omfattar 247 manliga och 1,316 kvinliga arbetare eller sammanlagdt 1,563 arbetare. Detta utgör 48.4 % af de redovisade manliga, 58.8 % af de redovisade kvinliga och 56.9 % af samtliga redovisade arbetare. Däremot utgör det användbara materialet 45.5 % af hela det material, för hvilket redogörelse ingår i bihanget.

Till först meddelas här en sammanställning af de lägsta och de högsta anträffade veckoinkomsterna inom hvarje yrkesspecialitet, med angifvande tillika af arbetarens kön, arbetsort, ålder och arbetstid inom yrket:

A. Papyrosstillverkning.

Förmän och föreståndarinnor:

minimum: kv., Viborg, 30 år gammal, 15 år . . . . . Fmk. 22: 08
maximum: m., Helsingfors, 61 år gammal, 47 år . . . . . » 94: 50

Papyrossmakare:

minimum: kv., Helsingfors, 29 år gammal, 13 år . . . . . » 4: 56
maximum: kv., Jakobstad, 20 år gammal, 4 år . . . . . » 29: 70

Vid papyrossmaskin m. m.:

minimum: kv., Åbo, 18 år gammal, 2 år . . . . . » 5: 94
maximum: m., Jakobstad, 29 år gammal, 5 år . . . . . » 28: 44

Lösare, stripare, torkare:

minimum: 2 kv., Åbo, 69 och 65 år gamla, 3 och 10 år . . . . . » 6: 12
maximum: m., Åbo, 57 år gammal, 17 år . . . . . » 27: 96

Karfvare:

minimum: m., Viborg, 48 år gammal, 20 år . . . . . » 18: —
maximum: m., Åbo, 58 år gammal, 22 år . . . . . » 28: 20

Sorterare, packare, klistrare:

minimum: 2 kv., Helsingfors, 19 och 22 år gamla, 4 och 6 år . . » 3: 60
maximum: kv., Helsingfors, 41 år gammal, 30 år . . . . . » 29: 88

Hyls-, askmakare, pappersskärare:

minimum: kv., Viborg, 17 år gammal, 2 år . . . . . » 8: 04
maximum: m., Åbo, 35 år gammal, 17 år . . . . . » 26: 04

Till föregående ej hänförliga:

minimum: kv., Helsingfors, 16 år gammal, 2 år . . . . . » 6: —
maximum: m., Tavastehus, 38 år gammal, 8 år . . . . . » 14: 34

B. Cigarrtillvärkning.

Förmän och föreståndarinnor:

minimum: kv., Åbo, 48 år gammal, 34 år . . . . . Fmk. 19: 74
maximum: m., Nikolaistad, 43 år gammal, 27 år . . . . . » 89: 10

Cigarrmakare:

minimum: kv., Helsingfors, 55 år gammal, 41 år . . . . . » 4: 98
maximum: m., Viborg, 38 år gammal, 27 år. . . . . » 30: 72

Vickelmakare:

minimum: kv., Jakobstad, 19 år gammal, 1 år . . . . . » 3: 36
maximum: kv., Jakobstad, 18 år gammal, 1 år . . . . . » 11: 94

Lösare, stripare, torkare:

minimum: kv., Åbo, 23 år gammal, 12 år . . . . . » 6: 84
maximum: m., Viborgs s:n, 32 år gammal, 21 år . . . . . » 15: 54

Karfvare:

minimum: m., Viborgs s:n, 31 år gammal, 4 år . . . . . » 15: —
maximum: m., Helsingfors, 58 år gammal, 33 år . . . . . » 23: 16

Sorterare, packare, klistrare:

minimum: m., Lojo s:n, 17 år gammal, 1 år . . . . . » 5: 34
maximum: m., Viborg, 42 år gammal, 31 år. . . . . » 36: 18

Till föregående ej hänförliga:

minimum: m., Helsingfors, 15 år gammal, 3 år . . . . . » 7: 68
maximum: kv., Helsingfors, 21 år gammal, 1 år . . . . . » 7: 92

C. Piptobakstillvärkning.

Förmän:

minimum
maximum } m., Helsingfors, 76 år gammal, 33 år . . . . . » 17: 70

Kardusslagare med biträden:

minimum: kv., Gamlakarleby, 14 år gammal, 1 år . . . . . » 4: 56
maximum: m., Åbo, 53 år gammal, 40 år. . . . . » 24: 12

Stripare, torkare, sorterare:

minimum: kv., Viborg, 34 år gammal, 2 år . . . . . » 7: 98
maximum: kv., Helsingfors, 49 år gammal, 27 år . . . . . » 30: 18

Karfvare, siktare, valsare:

minimum: m., Viborg, 50 år gammal, 2 år . . . . . » 8: 22
maximum: 2 m., Åbo, 56 och 32 år gamla, 12 år. . . . . » 24: —

Till föregående ej hänförliga:

minimum: kv., Viborg, 22 år gammal, 1 år . . . . . Fmk 7: 20
maximum: m., Åbo, 29 år gammal, 13 år . . . . . » 23: 94

D. Tuggtobakstillvärkning.

Spinnare m. m.:

minimum: m., Jakobstad, 15 år gammal, 2 år . . . . . » 6: 78
maximum: m., Nikolaistad, 27 år gammal, 12 år . . . . . » 26: 10

E. Snustillvärkning.

Snusarbetare:

minimum: m., Jakobstad, 22 år gammal, 6 år : . . . . . » 17: 64
maximum: m., Helsingfors, 28 år gammal, 12 år . . . . . » 21: 24

F. Utom yrket stående.

Maskinister, snickare:

minimum: m., Åbo, 67 år gammal, 39 år . . . . . » 10: 56
maximum: m., Jakobstad, 45 år gammal, 3 år . . . . . » 40: 98

Öfriga:

minimum: kv., Helsingfors, 49 år gammal, 28 år . . . . . » 7: 62
maximum: m., Helsingfors, 52 år gammal, 30 år . . . . . » 21: —

Den lägsta anträffade veckoinkomsten har en vickelmakare med Fmk 3: 36 eller 55 p. om dagen. Den högsta veckoinkomsten har en papyrossförman med Fmk 94: 50 eller, om endast de egentliga arbetarena tagas i betraktande, en maskinist med Fmk 40: 98. Om äfven de utom yrket stående arbetarena lämnas å sido, så tillkommer den största veckoinkomsten bland tobaksarbetare en cigarrsorterare med Fmk 36: 18 eller 6 mk om dagen.

I Tab. XXIV ingår ett sammandrag af innehållet i Tab. 37. Veckoinkomsterna hafva här sammanslagits i fyra större grupper: 1) mindre än 6 mk (1 mk per dag), 2) från 6 till 12 mk (1 till 2 mk per dag), 3) från 12 till 18 mk (2 till 3 mk per dag) samt 4) 18 mk och mer (3 mk och mer per dag). Tabellen innehåller de härigenom erhållna talen i procent af summorna i spalterna 34 och 35 af Tab. 37.

Tab. XXIV. Veckoinkomsten inom yrkesspecialiteterna i procent.

Yrkesspecialitet.	Antal arbetare i % med en veckoinkomst af							
	mindre än 6 mk		6–11: 99 mk		12–17: 99 mk		18 mark och mer	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
A. Papyrosstillvärkning.								
Förmän o. föreståndarinnor	—	—	—	—	—	—	100.0	100.0
Papyrossmakare	—	0.9	—	42.4	—	54.2	—	2.5
Vid papyrossmaskin m. m.	—	11.1	—	55.6	35.3	22.2	64.7	11.1
Lösare, stripare, torkare	—	—	—	31.0	—	67.6	100.0	1.4
Karfvare	—	—	—	—	—	—	100.0	—
Sorterare, packare, klistrare	—	3.0	25.0	25.2	25.0	64.7	50.0	7.1
Hyls-, askmakare, pappersskärare	—	—	12.5	57.1	62.5	42.9	25.0	—
Till föreg. ej hänförliga	—	—	—	100.0	100.0	—	—	—
Summa	—	1.1	4.4	39.9	28.2	55.7	67.4	3.3
B. Cigarrtillvärkning.								
Förmän o. föreståndarinnor	—	—	—	—	—	—	100.0	100.0
Cigarrmakare	—	0.6	16.2	38.2	59.5	50.9	24.3	10.3
Vickelmakare	11.1	2.3	88.9	97.7	—	—	—	—
Lösare, stripare, torkare	—	—	—	57.5	100.0	42.5	—	—
Karfvare	—	—	—	—	40.0	—	60.0	—
Sorterare, packare, klistrare m. m.	4.5	—	27.3	57.2	31.8	34.2	36.4	8.6
Till föreg. ej hänförliga	—	—	100.0	100.0	—	—	—	—
Summa	2.6	0.7	27.3	52.5	41.5	39.5	28.6	7.3
C. Piptobakstillvärkning.								
Förmän	—	—	—	—	100.0	—	—	—
Kardusslagare m. biträden	—	40.0	14.8	30.0	29.6	30.0	55.6	—
Stripare, torkare, sorterare	—	—	25.0	66.7	—	—	75.0	33.3
Karfvare, siktare, valsare	—	—	9.1	100.0	27.3	—	63.6	—
Till föreg. ej hänförliga	—	—	—	100.0	—	—	100.0	—
Summa	—	26.7	12.8	46.6	25.6	20.0	61.6	6.7
D. Tuggtobakstillvärkning.								
Spinnare m. m.	—	—	56.0	77.8	20.0	22.2	24.0	—
E. Snustillvärkning.								
Snusarbetare	—	—	—	—	14.3	—	85.7	—
F. Utom yrket stående.								
Maskinister, snickare	—	—	2.6	—	35.9	—	61.5	—
Öfriga	—	—	16.7	50.0	66.6	50.0	16.7	—
Summa	—	—	4.4	50.0	40.0	50.0	55.6	—
Summa summarum	0.8	1.3	18.2	43.3	32.8	51.2	48.2	4.2

2 manliga (0.8 %) och 17 kvinliga (1.3 %) arbetare hafva icke kommit upp till en inkomst af 6 mk i veckan eller 1 mk per dag. Dessa manliga arbetare anträffades bland cigarrarbetarena, de kvinliga både bland papyross-, cigarr- och piptobaksarbetare. Inom den andra i Tab. XXIV anförda lönegruppen komma 45 manliga (18.2 %) och 570 kvinliga (43.3 %) arbetare, inom den tredje lönegruppen 81 manliga (32.8 %) och 674 kvinliga (51.2 %) arbetare samt inom den högsta lönegruppen 119 manliga (48.2 %) och 55 kvinliga (4.2 %) arbetare. Häraf framgår otvetydigt, att de manliga arbetarenas veckoförtjänst i allmänhet ställer sig väsentligt högre än de kvinliga arbetarenas. Detta är äfven genomgående inom alla de olika yrkesgrenarna. Till enahanda resultat har också undersökningen inom tobaksindustrin i Sverige ledt.

Inom tobaksindustrin i Finland intaga papyrossmakarena en fullkomligt dominerande plats. För den skull meddelas här nedan en mera detaljerad fördelning af dem på olika löneklasser både i absoluta och relativa tal:

Papyrossmakarenas veckoinkomst.

veckoinkomst	antal	%	veckoinkomst	antal	%
under 6 mk	7	0.9	12—12: 99 mk	114	14.3
6— 6: 99 »	18	2.3	13—13: 99 »	98	12.3
7— 7: 99 »	26	3.2	14—14: 99 »	85	10.6
8— 8: 99 »	42	5.3	15—15: 99 »	74	9.3
9— 9: 99 »	60	7.5	16—16: 99 »	46	5.8
10—10: 99 »	89	11.1	17—17: 99 »	16	2.0
11—11: 99 »	103	12.9	18 mk och mer	20	2.5
			Summa	798	100.0

Antalet papyrossmakare i de särskilda löneklasserna ökas ända till den åttonde, med 12 mk i veckan eller 2 mk per dag, och minskas därefter åter. Antalet arbetare inom den talrikaste löneklassen utgör endast $^1/_7$ af samtliga papyrossmakare.

Bland de sämst aflönade synas vickelmakarena vara, i det ingen af dem kommer öfver en veckoinkomst af 12 mk och bland dem också anträffats den absolut lägsta lönen. Enligt den svenska undersökningen skulle de kvinliga beredningsarbetarena i Sverige hafva den lägsta aflöningen.

Tab. 37 och XXIV lämna en så pass detaljerad redogörelse för löneförhållandena, att här icke torde behöfva tilläggas vidare kommentarier.

I och för en jämförelse med veckolönerna inom den svenska tobaksindustrin meddelas här nedan en fördelning på följande löneklasser: 1) under

9 mk, 2) 9 till 18 mk, 3) 18 till 27 mk, 4) 27 mk och mer, hvilka i det närmaste motsvara de svenska klasserna: 1) under 6 kronor, 2) 6 till 12 kronor, 3) 12 till 18 kronor, 4) 18 kronor och mer. Resultatet af jämförelsen är följande:

	Finland.				Sverige.			
	antal		%		antal		%	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
under 9 mk. . . .	24	203	9.7	15.4	129	453	11.8	24.1
9—18 »	104	1,058	42.1	80.5	227	952	20.7	50.9
18—27 »	96	49	38.9	3.7	469	440	42.9	23.5
27 mk och mer . .	23	6	9.3	0.4	268	29	24.6	1.5
Summa	247	1,316	100.0	100.0	1,093	1,874	100.0	100.0

I ögonen fallande är härvid, att den lägsta löneklassen, särskildt bland de kvinliga arbetarena, är relativt mycket talrikare företrädd i Sverige. Däremot är den andra löneklassen, 9 till 18 mk, vida talrikare hos oss, hvaremot de högre lönerna återigen äro talrikare i Sverige än här. I Finland är således midtellönen mera öfvervägande företrädd, medan ett relativt litet antal arbetare hafva särdeles låg eller särdeles hög lön. I Sverige åter intaga de ytterliga löneklasserna en mera framstående plats, d. v. s. de dåligt aflönade arbetarena äro relativt flere, men å andra sidan också de mycket väl aflönade relativt talrika.

I Tab. 38, där fördelningen på arbetsorter fullföljts, ha Tavastehus och Tammerfors, hvilka inom tobaksindustrin arbeta under nära liknande förhållanden, sammanslagits och likaså Viborgs stad och socken, då tobaksfabrikerna i den senare i intet väsentligt skilja sig från dem i själfva staden.

Tab. XXV innehåller i sammanträngd form resultatet af Tab. 38, de absoluta talen omräknade i procent.

Hvad först de manliga arbetarena beträffar, så synes deras ställning vara fördelaktigast i Åbo, i det att icke mindre än 81.8 % af dem höra till den högsta löneklassen. Det därnäst största relativa antalet inom denna löneklass finnes i Helsingfors. Granskar man fördelningen af de kvinliga arbetarena, så finner man en nästan fullkomligt enahanda fördelning på löneklasserna i Helsingfors och Jakobstad. Likaså erbjuda förhållandena i Åbo och Viborg stark likhet med hvarandra. I dessa två sistnämda städer äro lönevilkoren såtillvida ofördelaktigare än i de två förstnämda att den andra löneklassen är vida talrikare än den närmast högre.

Tab. XXV. Veckoinkomsten på olika arbetsplatser i procent.

Arbetsplats.	Antal arbetare i % med en veckoinkomst af							
	mindre än 6 mk		6—11: 99 mk		12—17: 99 mk		18 mk och mer.	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
Helsingfors	—	2.0	6.9	35.5	27.6	58.5	65.5	4.0
Lojo s:n	25.0	—	—	66.7	50.0	33.3	25.0	—
Åbo	—	1.1	12.1	65.8	6.1	30.9	81.8	2.2
Tavastehus o. Tammerfors	—	—	12.5	80.0	25.0	20.0	62.5	—
Viborg o. Viborgs s:n	—	1.5	20.0	72.3	42.0	23.1	38.0	3.1
Villmanstrand	—	16.6	12.5	41.7	37.5	41.7	50.0	—
Nikolaistad	—	—	28.6	66.7	28.6	33.3	42.8	—
Jakobstad	0.9	0.4	23.4	35.7	37.4	58.4	38.3	5.5
Gamlakarleby	—	33.3	—	66.7	100.0	—	—	—
Summa	0.8	1.3	18.2	43.3	32.8	51.2	48.2	4.2

En detaljgranskning af papyrossmakarenas lönevilkor å de tre förnämsta orterna, Helsingfors, Åbo och Jakobstad, ger följande resultat:

Papyrossmakarenas veckoinkomst.

	Helsingfors		Åbo		Jakobstad	
	antal	%	antal	%	antal	%
mindre än 6 mk	3	0.9	—	—	1	0.3
6— 6: 99 mk	1	0.3	2	1.9	7	2.3
7— 7: 99 »	8	2.5	5	4.8	10	3.3
8— 8: 99 »	13	4.0	9	8.6	13	4.3
9— 9: 99 »	17	5.2	13	12.5	19	6.3
10—10: 99 »	29	8.9	23	22.1	29	9.6
11—11: 99 »	33	10.2	27	26.0	27	8.9
12—12: 99 »	51	15.7	14	13.5	44	14.7
13—13: 99 »	43	13.2	7	6.7	44	14.7
14—14: 99 »	48	14.8	3	2.9	33	10.9
15—17: 99 »	76	23.4	1	1.0	58	19.2

	Helsingfors		Åbo		Jakobstad	
	antal	%	antal	%	antal	%
18—20: 99 »	3	0.9	—	—	13	4.3
21—23: 99 »	—	—	—	—	2	0.6
24—26: 99 »	—	—	—	—	1	0.3
27—29: 99 »	—	—	—	—	1	0.3
Summa	325	100.0	104	100.0	302	100.0

Äfven beträffande papyrossmakarena visar sig en ganska stor likhet mellan löneförhållandena i Helsingfors och Jakobstad. Däremot synas de i Åbo vara satta i en ogynsammare ställning beträffande veckoinkomstens storlek. Detta bör väl i främsta rummet tillskrifvas den korta arbetstiden vid den största fabriken i Åbo, då enhetsprisen vid de större inrättningarna i allmänhet icke skilja sig väsentligt från hvarandra.

I öfrigt hänvisas till den detaljerade tabellen och det i slutet af densamma gjorda sammandraget.

Tab. 39 meddelar arbetarenas fördelning på olika åldersklasser inom hvarje yrkesspecialitet och löneklass.

Tab. XXVI meddelar åter en sammanträngd bild af innehållet i nämda tabell, hvarvid de absoluta talen likasom tidigare omräknats i procent.

Tab. XXVI. Veckoinkomsten inom olika åldersklasser i procent.

Åldersklasser.	Antal arbetare i % med en veckoinkomst af							
	mindre än 6 mk		6—11: 99 mk		12—17: 99 mk		18 mk och mer	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
under 18 år	5.3	6.0	76.3	72.3	15.8	21.7	2.6	—
18 till 30 år	—	1.2	15.6	45.3	44.1	50.1	40.3	3.4
30 till 45 år	—	0.5	1.4	37.0	35.6	56.0	63.0	6.5
45 till 60 år	—	0.8	4.5	32.0	22.7	62.3	72.8	4.9
60 år och öfver	—	—	6.7	35.7	33.3	64.3	60.0	—
Summa	0.8	1.3	18.2	43.3	32.8	51.2	48.2	4.2

Ur Tab. XXVI framgår på ett ganska tydligt sätt sammanhanget mellan lönens storlek och åldern. Medan bland de manliga arbetarena endast sådana under 18 år finnas inom den lägsta löneklassen, äro de kvinliga

arbetarena företrädda i densamma inom alla åldrar utom den högsta. En manlig arbetare under 18 år når upp till en inkomst öfver 18 mk, medan ingen kvinlig arbetare i denna ålder kommer så högt. Inom de båda mellersta löneklasserna äro de yngsta arbetarena af bägge könen ungefär lika företrädda. I åldern 18 till 30 år visar sig en bestämd skilnad mellan könen. Af de manliga arbetarena i denna ålder hafva endast 15.6 % en inkomst från 6 till 12 mk, medan 44.1 % hafva från 12 till 18 mk och 40.3 % mer än 18 mk. Bland de kvinliga arbetarena åter äro den andra och tredje löneklassen ungefär lika talrikt företrädda (resp. 45.3 och 50.1 %), medan endast 25 arbetare (3.4 %) komma upp till en inkomst af mer än 18 mk. Än skarpare framträder skilnaden mellan arbetarenas af olika kön inkomster inom åldersklassen från 30 till 45 år, i det att ungefär $^1/_3$ af de manliga arbetarena har från 12 till 18 mk och $^2/_3$ mer än 18 mk, medan af de kvinliga ungefär $^1/_3$ har från 6 till 12 mk, 56.0 % från 12 till 18 mk och endast 6.5 % mer än 18 mk. Samma förhållande gör sig också gällande i de tvänne högsta åldersklasserna, nämligen att de manliga arbetarena äro högre aflönade än de kvinliga inom samma åldersklass. Det största antalet manliga arbetare (46 st.) faller inom åldersklassen från 30 till 45 år med en inkomst öfver 18 mk. Det största antalet kvinliga arbetare (364 st.) faller åter inom åldersklassen från 18 till 30 år med en inkomst från 12 till 18 mk.

I likhet med hvad tidigare skett gifves också här en särskild sammanställning af papyrossmakarenas löneförhållanden.

Papyrossmakarenas veckoinkomst.

	mindre än 6 mk		6 till 12 mk		12 till 18 mk		18 mk o. mer	
	antal	%	antal	%	antal	%	antal	%
under 18 år	3	9.1	20	60.6	10	30.3	—	—
18 till 30 år. . . .	2	0.4	197	40.4	278	57.2	10	2.0
30 till 45 år. . . .	2	0.8	96	40.8	128	54.6	9	3.8
45 till 60 år. . . .	—	—	23	57.5	16	40.0	1	2.5
60 år och öfver . .	—	—	2	66.7	1	33.3	—	—
Summa	7	0.9	338	42.3	433	54.3	20	2.5

Om man här jämför procenttalen i den andra och den tredje löneklassen, så finner man huru förtjänsten med den tilltagande åldern aftager. Detta beror dels därpå att de äldre kvinnorna i allmänhet hafva hushåll att sköta och därför äro kortare tid i arbete, dels också på att själfva arbetet, som fordrar stor fingerfärdighet, på äldre dagar går långsammare.

Såsom redan tidigare anmärkts hafva vickelmakarena den lägsta inkomsten. Det kan här påpekas, att ingen manlig vickelmakare finnes öfver 18 år, medan 26 kvinliga vickelmakare äro från 18 till 30 år. De förra söka sig således tidigare från denna litet lönande yrkesspecialitet till annan, naturligtvis främst till cigarrmakare.

Uti Tab. 40 ingår en fördelning af arbetarena med afseende å yrkesspecialiteter, arbetstid inom tobaksindustrin och veckoinkomst. Såsom nybörjare inom industrin hafva till en grupp sammanförts de arbetare, hvilka vid tiden för undersökningen, sommaren 1902, varit mindre än 2 år sysselsatta inom tobaksindustrin. Till följd af att de arbetare, hvilka under år 1902 inträdt i arbete, icke ingå i lönestatistiken, finnas där ej sådana, hvilka varit endast ett halft år eller kortare tid i arbete. Den andra gruppen omfattar arbetare hvilka varit sysselsatta från 2 till 10 år i tobaksindustrin, den tredje dem som arbetat från 10 till 20 år och den sista gruppen dem som arbetat inom denna industri 20 år och mer.

De allmännaste resultaten af tabellen finnas sammanförda i Tab. XXVII, där åter de absoluta talen äro omräknade i procent.

Tab. XXVII. Veckoinkomsten efter olika arbetstid i procent.

Arbetstid.	Antal arbetare i % med en veckoinkomst af							
	mindre än 6 mk		6—11: 99 mk		12—17: 99 mk.		18 mk och öfver.	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
mindre än 2 år	7.1	6.9	57.2	86.2	21.4	6.9	14.3	—
2 till 10 år	—	0.8	22.0	40.8	44.1	54.3	33.9	4.1
10 till 20 år	—	0.7	—	38.1	20.4	56.7	79.6	4.5
20 år och öfver	—	1.5	5.9	41.2	23.5	50.4	70.6	6.9
ej uppgifven	—	—	—	100.0	100.0	—	—	—
Summa	0.8	1.3	18.2	43.3	32.8	51.2	48.2	4.2

Ur Tab. XXVII framgår tydligt, huruledes de manliga arbetarena, oberoende af åldern, efter en kortare arbetstid än kvinnorna komma till en högre inkomst än dessa. Medan af de manliga arbetarena endast nybörjarena äro företrädda inom den lägsta löneklassen, stanna kvinliga arbetare af alla arbetsåldrar kvar inom densamma. Af de kvinliga nybörjarena når ingen upp till högsta löneklassen, under det att 14.3 % af de manliga ny-

börjarena redan förtjäna 18 mk och mer. Af de manliga nybörjarena finnas 57.2 % inom den andra och 21.4 % inom den tredje löneklassen, medan af de kvinliga 86.2 % ej nå högre än till andra löneklassen och endast 6.9 % hafva en inkomst af från 12 till 18 mk. I de följande arbetsåldrarna äro också kvinnorna relativt vida talrikare företrädda inom de lägre löneklasserna än männen. Efter en arbetstid af 10 år har större delen af männen en inkomst af 18 mk och mer.

Likasom tidigare meddelas här en detaljerad framställning af papyrossmakarenas veckoinkomst med hänsyn tagen till deras arbetstid.

Papyrossmakarenas veckoinkomst.

arbetstid.	mindre än 6 mk antal.	%	6 till 12 mk antal.	%	12 till 18 mk antal.	%	18 mk o. öfver antal.	%
mindre än 2 år . . .	4	9.5	35	83.4	3	7.1	—	—
2 till 10 år	—	—	179	37.1	289	59.8	15	3.1
10 » 20 »	2	1.0	84	44.0	101	52.9	4	2.1
20 » 30 »	1	1.8	25	45.5	29	52.7	—	—
30 » 40 »	—	—	13	52.0	11	44.0	1	4.0
40 » 50 »	—	—	1	100.0	—	—	—	—
ej uppgifven	—	—	1	100.0	—	—	—	—
Summa	7	0.8	338	42.3	433	54.4	20	2.5

Af förestående sammanställning synes, hurusom inkomsten till en början ganska hastigt ökas med arbetsåldern för att därefter långsamt aftaga, eller enahanda förhållande som redan tidigare konstaterades vid behandlingen af förtjänstens sammanhang med åldersåren.

Uti Tab. 41 slutligen ingå uppgifter rörande medelveckoinkomsten för arbetare inom yrkesspecialiteterna, hvarvid arbetarena jämväl fördelats efter kön och åldersklasser.

Medellönen för manliga arbetare inom tobaksindustrin är *Fmf:* 18: 64, för kvinliga *Fmf* 12: 34, således en skilnad på mer än 6 mk. För båda könen erbjuder papyrosstillvärkningen den högsta medellönen med resp. *Fmf:* 23: 74 och *Fmf:* 12: 53. För männen följer därnäst de utom yrket stående arbetarena med *Fmf:* 19: 99, snustillvärkningen med *Fmf:* 19: 04, piptobakstillvärkningen med *Fmf:* 18: 72, cigarrtillvärkningen med *Fmf:* 16: 50 och sist tuggtobakstillvärkningen med *Fmf:* 13: 18. För kvinnorna följer åter efter papyrosstillvärkningen cigarrtillvärkningen med *Fmf:* 11: 94, sedan tuggtobakstillvärkningen med *Fmf:* 11: 23, utom yrket stående arbetare med *Fmf:* 10: 42

samt sist piptobakstillvärkningen med *Fmk.* 9: 78. Den största skilnaden mellan männens och kvinnornas medellöner förefinnes inom papyrosstillvärkningen, där den utgör *Fmk.* 11: 21. Inom cigarrtillvärkningen utgör denna skilnad *Fmk.* 4: 56, inom piptobakstillvärkningen *Fmk.* 8: 94, inom tuggtobakstillvärkningen endast *Fmk.* 1: 95 samt bland arbetarena utom yrket *Fmk.* 9: 57. Anmärkningsvärdt är att denna skilnad i det hela blir större med den tilltagande åldern. Den utgör nämligen för de i tabellen upptagna åldersklasserna resp. *Fmk.* 0: 53, 4: 94, 9: 23, 8: 36 och 12: 16. Männens medellöner äro i hufvudsak i stigande med åldern, medan kvinnornas stiga till och med den tredje åldersklassen, men därefter åter sjunka. Detta förhållande framträder särdeles pregnant inom papyrosstillvärkningen och äfven, hvad kvinnorna angår, inom cigarrtillvärkningen. Bland männen hafva vickelmakarena den lägsta medellönen med *Fmk.* 7: 60. Om man frånser från några grupper med endast en arbetare, är medellönen också bland kvinnorna lägst för vickelmakarena med *Fmk.* 8: 27.

Årsinkomst. Det material som står till buds beträffande tobaksarbetarenas årsinkomster är på långt när ej så fullständigt som det rörande veckoinkomsten. Efter de utmönstringar, för hvilka tidigare redogjorts, återstod endast 172 manliga och 673 kvinliga eller sammanlagdt 845 arbetare. Detta utgör 33.7 % af de redovisade manliga arbetarena, 30.1 % af de redovisade kvinliga arbetarena, 30.7 % af samtliga redovisade arbetare samt 24.6 % af de i det lönestatistiska råmaterialet upptagna arbetarena. Bearbetningen af detta material finnes sammanförd i Tab. 42, 43, 44, 45 och 46. Dessa tabeller hafva uppstälts efter samma normer som de föregående rörande veckoinkomsten. De bägge tabellserierna omfatta delvis olika material. I den senare rörande årsinkomsten äro särskildt arbetsplatserna i östra Finland vida talrikare företrädda än i den förra.

I likhet med hvad som skedde beträffande veckoinkomsten meddelas här till först en förteckning öfver de lägsta och de högsta anträffade årsinkomsterna inom hvarje yrkesspecialitet, med angifvande jämväl af arbetarens kön, arbetsort, ålder och anställningstid inom yrket:

A. Papyrosstillvärkning.

Förmän och föreståndarinnor:

minimum: kv., Viborg, 39 år gammal, 26 år . . . . . *Fmk.* 720: —
maximum: m., Helsingfors, 61 år gammal, 47 år . . . . . » 4,820: 40

Papyrossmakare:

minimum: kv., Tavastehus, 36 år gammal, 1 år . . . . . » 236: 60
maximum: kv., Jakobstad, 25 år gammal, 4 år . . . . . » 1,224: 15

Vid papyrossmaskin m. m.:

minimum: kv., Åbo, 18 år gammal, 2 år . . . . . Fmk. 281: 16
maximum: m., Jakobstad, 29 år gammal, 5 år . . . . . » 1,357: 15

Lösare, stripare, torkare:

minimum: kv., Tavastehus, 19 år gammal, 2 år . . . . . » 347: 45
maximum: m., Viborg, 34 år gammal, 8 år. . . . . » 971: 15

Karfvare:

minimum: m., Viborg, 48 år gammal, 20 år . . . . . » 849: —
maximum: m., Helsingfors, 48 år gammal, 39 år . . . . . » 1,369: 80

Sorterare, packare, klistrare:

minimum: 2 kv., Helsingfors, 19 och 22 år gamla, 4 och 6 år . . » 178: 80
maximum: kv., Helsingfors, 31 år gammal, 14 år . . . . . » 1,095: 20

Hyls-, askmakare, pappersskärare:

minimum: kv., Viborg, 17 år gammal, 2 år . . . . . » 390: 25
maximum: m., Tavastehus, 50 år gammal, 11 år . . . . . » 720: 20

Till föregående ej hänförliga:

minimum: kv., Helsingfors, 16 år gammal, 2 år . . . . . » 302: —
maximum: m., Tavastehus, 38 år gammal, 8 år . . . . . » 720: —

B. Cigarrtillvärkning.

Förmän och föreståndarinnor:

minimum: kv., Åbo, 48 år gammal, 34 år . . . . . » 988: —
maximum: m., Helsingfors, 37 år gammal, 21 år . . . . . » 4,455: 12

Cigarrmakare:

minimum: kv., Åbo, 17 år gammal, 2 år . . . . . » 288: —
maximum: kv., Helsingfors, 25 år gammal, 7 år . . . . . » 1,125: —

Vickelmakare:

minimum: m., Borgå, 17 år gammal, 2 år. . . . . » 164: 40
maximum: kv., Helsingfors, 14 år gammal, 2 år . . . . . » 528: —

Lösare, stripare, torkare:

minimum: kv., Åbo, 23 år gammal, 12 år . . . . . » 321: 35
maximum: kv., Jakobstad, 43 år gammal, 3 år . . . . . » 679: 30

Karfvare:

minimum: m., Nikolaistad, 33 år gammal, 11 år . . . . . » 1,005: 65
maximum: m., Helsingfors, 58 år gammal, 33 år . . . . . » 1,150: 20

Sorterare, packare, klistrare:

minimum: kv., Åbo, 18 år gammal, 2 år . . . . . Fmk. 311: 40
maximum: m., Viborg, 42 år gammal, 31 år . . . . . » 1,774: —

Till föregående ej hänförliga:

minimum, maximum } m., Helsingfors, 15 år gammal, 3 år . . . . . » 382: 85

C. Piptobakstillverkning.

Förmän:

minimum, maximum } m., Helsingfors, 76 år gammal, 33 år . . . . . » 1,380: 25

Kardusslagare med biträden:

minimum: kv., Helsingfors, 25 år gammal, 4 år . . . . . » 238: —
maximum: m., Åbo, 21 år gammal, 5 år . . . . . » 1,224: 80

Stripare, torkare, sorterare:

minimum: kv., Viborg, 34 år gammal, 2 år . . . . . » 391: 10
maximum: kv., Helsingfors, 49 år gammal, 27 år . . . . . » 1,488: 45

Karfvare, siktare, valsare:

minimum: m., Viborg, 50 år gammal, 2 år . . . . . » 388: 72
maximum: m., Åbo, 34 år gammal, 19 år . . . . . » 1,302: 15

Till föregående ej hänförliga:

minimum: m., Åbo, 71 år gammal, 3 år . . . . . » 906: —
maximum: m., Åbo, 29 år gammal, 13 år . . . . . » 1,212: 60

D. Tuggtobakstillverkning.

Förmän:

minimum, maximum } m., Åbo, 45 år gammal, 35 år . . . . . » 1,382: 40

Spinnare m. m.:

minimum: m., Åbo, 16 år gammal, 3 år . . . . . » 297: 40
maximum: m., Åbo, 29 år gammal, 8 år . . . . . » 1,505: 60

E. Snustillverkning.

Snusarbetare:

minimum: m., Jakobstad, 23 år gammal, 1 år . . . . . » 867: 50
maximum: m., Helsingfors, 28 år gammal, 12 år . . . . . » 1,055: 25

F. Utom yrket stående.

Maskinister, snickare:

minimum: m., Åbo, 67 år gammal, 39 år . . . . . Fmk. 555: 20
maximum: m., Jakobstad, 45 år gammal, 3 år . . . . . » 1,967: 50

Öfriga:

minimum: kv., Helsingfors, 49 år gammal, 28 år . . . . . » 379: 65
maximum: m., Helsingfors, 52 år gammal, 30 år . . . . . » 1,095: 50

Den lägsta årsinkomsten, Fmk. 164: 40, anträffas hos en vickelmakare. Den högsta årslönen, Fmk. 4,820: 40, anges för samma papyrossförman, för hvilken den högsta veckoinkomsten blifvit antecknad. En cigarrförman har Fmk. 4,455: 12. Om man åter tager hänsyn endast till de egentliga arbetarena, så innehas den största årslönen af en maskinist med Fmk. 1,967: 50. Bland arbetare inom tobaksyrket tillkommer den högsta årslönen, Fmk. 1,774: —, samma cigarrsorterare, för hvilken den högsta veckoinkomsten tidigare blifvit annoterad.

Innehållet af Tab. 42 finnes i sammandrag anfördt i Tab. XXVIII. Af de här anförda procenttalen framgår redan vid en flyktig blick, att materialet tyvärr är så knapphändigt att i de flesta fall däraf några slutsatser icke låta härleda sig. Det är därför nödvändigt att hålla sig endast till de största grupperna af arbetare. För att så mycket som möjligt koncentrera materialet hafva årsinkomsterna sammanslagits till endast fyra löneklasser: 1) mindre än 300 mk, 2) 300 till 500 mk, 3) 500 till 1,000 mk samt 4) 1,000 mk och mer.

2 manliga (1.2 %) och 15 kvinliga (2.2 %) arbetare hafva en årsinkomst understigande 300 mk. De bägge manliga arbetarena äro en vickelmakare och en spinnare. De kvinliga arbetarena med denna låga årsinkomst förekomma både inom papyross- (7 papyrossmakare), cigarr- och piptobakstillverkningen. 14 manliga (8.1 %) och 160 kvinliga (23.8 %) arbetare hafva mellan 300 och 500 mk, 93 manliga (54.1 %) och 483 kvinliga (71.8 %) arbetare hafva mellan 500 och 1,000 mk samt 63 manliga (36.6 %) och 15 kvinliga (2.2 %) arbetare mer än 1,000 mk i årsinkomst. Härigenom bekräftas åter den tidigare gjorda iakttagelsen om de manliga arbetarenas högre inkomster än de kvinliga arbetarenas.

Tab. XXVIII. Årsinkomsten inom yrkesspecialiteterna i procent.

Yrkesspecialitet.	Antal arbetare i % med en årsinkomst af							
	mindre än 300 mk		300 till 500 mk		500 till 1,000 mk		1,000 mark och öfver	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
A. Papyrosstillvärkning.								
Förmän o. föreståndarinnor	—	—	—	—	—	50.0	100.0	50.0
Papyrossmakare	—	1.7	—	25.0	—	72.6	—	0.7
Vid papyrossmaskin m. m.	—	25.0	—	—	50.1	75.0	50.0	—
Lösare, stripare, torkare	—	—	—	10.3	100.0	89.7	—	—
Karfvare	—	—	—	—	66.7	—	33.3	—
Sorterare, packare, klistrare	—	4.2	25.0	14.6	50.0	77.0	25.0	4.2
Hyls-, askmakare, pappersskärare	—	—	50.0	50.0	50.0	50.0	—	—
Till föreg. ej hänförliga	—	—	—	100.0	100.0	—	—	—
Summa	—	2.0	6.7	23.1	43.3	73.5	50.0	1.4
B. Cigarrtillvärkning.								
Förmän o. föreståndarinnor	—	—	—	—	—	100.0	100.0	—
Cigarrmakare	—	1.0	5.0	14.3	90.0	78.6	5.0	6.1
Vickelmakare	100.0	11.1	—	77.8	—	11.1	—	—
Lösare, stripare, torkare	—	—	—	46.7	—	53.3	—	—
Karfvare	—	—	—	—	—	—	100.0	—
Sorterare, packare, klistrare m. m.	—	—	8.3	36.0	58.4	60.0	33.3	4.0
Till föreg. ej hänförliga	—	—	100.0	—	—	—	—	—
Summa	2.6	1.4	7.9	25.0	65.8	68.9	23.7	4.7
C. Piptobakstillvärkning.								
Förmän	—	—	—	—	—	—	100.0	—
Kardusslagare m. biträden	—	50.0	—	—	68.4	50.0	31.6	—
Stripare, torkare, sorterare	—	—	—	66.7	—	—	100.0	33.3
Karfvare, siktare, valsare	—	—	11.1	100.0	33.3	—	55.6	—
Till föreg. ej hänförliga	—	—	—	—	25.0	—	75.0	—
Summa	—	30.0	2.8	30.0	47.2	30.0	50.0	10.0
D. Tuggtobakstillvärkning.								
Förmän	—	—	—	—	—	—	100.0	—
Spinnare m. m.	4.8	—	38.1	—	42.8	100.0	14.3	—
Summa	4.5	—	36.4	—	40.9	100.0	18.2	—
E. Snustillvärkning.								
Snusarbetare	—	—	—	—	66.7	—	33.3	—
F. Utom yrket stående.								
Maskinister, snickare	—	—	—	—	61.8	—	38.2	—
Öfriga	—	—	—	66.7	66.7	33.3	33.3	—
Summa	—	—	—	66.7	62.5	33.3	37.5	—
Summa summarum	1.2	2.2	8.1	23.8	54.1	71.8	36.6	2.2

En detaljerad sammanställning af papyrossmakarenas årsinkomster ger följande resultat:

Papyrossmakarenas årsinkomst.

	antal	%		antal	%
mindre än 300 mk	7	1.7	650 till 700 mk	47	11.4
300 till 350 »	8	1.9	700 » 750 »	33	8.0
350 » 400 »	21	5.1	750 » 800 »	22	5.3
400 » 450 »	34	8.2	800 » 850 »	7	1.7
450 » 500 »	40	9.7	850 » 900 »	8	1.9
500 » 550 »	55	13.4	900 » 950 »	2	0.5
550 » 600 »	65	15.9	950 » 1,000 »	1	0.2
600 » 650 «	59	14.4	1,000 mk och mer	3	0.7
			Summa	412	100.0

Att vickelmakarena äro de ekonomiskt sämst ställda bland alla tobaksarbetare framgår åter; ingen af dem kommer till en högre årsinkomst än 550 mk.

En jämförelse med Sverige kan göras genom att öfvergå till något vidare löneklasser, hvilkas gränser nära sammanfalla med dem, som användts i den svenska statistiken rörande årsinkomsten. En sådan jämförelse utfaller såsom följande sammanställning utvisar:

	Finland.				Sverige.			
	antal		%		antal		%	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
under 300 mk	2	15	1.2	2.2	24	36	3.1	2.9
300 till 450 »	10	108	5.8	16.0	28	157	3.6	12.6
450 » 600 »	13	221	7.6	32.8	24	267	3.1	21.4
600 » 750 »	16	240	9.3	35.8	38	241	4.9	19.3
750 » 900 »	52	62	30.2	9.2	65	168	8.4	13.5
900 » 1,000 »	16	12	9.3	1.8	106	187	13.7	15.0
1,000 mk och öfver	63	15	36.6	2.2	491	190	63.2	15.3
Summa	172	673	100.0	100.0	776	1,246	100.0	100.0

Beträffande årsinkomsterna framträder här återigen enahanda förhållande, som redan blifvit påpekadt rörande veckoinkomsterna, att nämligen de lägsta lönerna men synnerligast de högsta äro relativt talrikare i Sverige än i Finland. Anmärkningsvärdt är särskildt att nära $^2/_3$ eller 63.2 % af de manliga tobaksarbetarena i Sverige hafva en inkomst af mer än 1,000 mk.

Då materialet rörande årsinkomsterna är så litet, hafva i de följande tabellerna berörande desamma användts större löneklasser än i den första tabellen. De i de följande tabellerna använda löneklasserna äro: 1) mindre än 300 mk, 2) 300 till 500 mk, 3) 500 till 750 mk, 4) 750 till 1,000 mk, 5) 1,000 mk och öfver.

Tab. 43 meddelar en fördelning af arbetarena inom dessa löneklasser, med hänsyn tagen jämväl till yrkesspecialiteter och arbetsorter.

Uti Tab. XXIX ingå de allmännaste resultaten af denna fördelning i procent.

Tab. XXIX. Årsinkomsten på olika arbetsorter i procent.

Arbetsort.	Antal arbetare i % med en årsinkomst af									
	mindre än 300 mk		300 till 500 mk		500 till 750 mk		750 till 1,000 mk		1,000 mk och öfver	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
Helsingfors	—	2.8	4.3	17.9	13.0	59.1	8.7	16.8	74.0	3.4
Borgå	33.3	14.3	33.3	42.8	33.4	—	—	28.6	—	14.3
Åbo	3.2	9.1	3.2	40.9	16.1	31.8	9.7	18.2	67.8	—
Tavastehus o. Tammerfors	—	5.2	—	60.3	33.3	32.8	33.3	—	33.4	1.7
Viborg o. Viborgs s:n	—	2.4	12.5	32.9	15.6	59.9	50.0	3.6	21.9	1.2
Villmanstrand	—	—	—	—	33.3	—	—	—	66.7	—
S:t Michels s:n	—	—	—	100.0	—	—	—	—	—	—
Nikolaistad	—	—	28.6	50.0	—	50.0	28.6	—	42.8	—
Jakobstad	—	—	7.5	9.4	11.9	74.8	64.2	13.7	16.4	2.1
Summa	1.2	2.2	8.1	23.8	14.5	60.8	39.6	11.0	36.6	2.2

Af denna tabell framgår att de manliga arbetarena hafva det bäst ställdt i Helsingfors och Åbo, där resp. 74.0 och 67.8 % hafva mer än 1,000 mk i årlig inkomst. I Jakobstad kommer endast 16.4 % af männen till en så stor inkomst. Beträffande kvinnorna iakttar man åter att de hafva relativt mindre inkomster i Åbo och Viborg än i Helsingfors och Jakobstad. Den största gruppen i Åbo (40.9 %) bildas af kvinliga arbetare med 300 till 500 mk, medan den största gruppen på de öfriga af de anförda orterna har 500 till 750 mk (Helsingfors 59.1 %, Viborg 59.9 %, Jakobstad 74.8 %). Den korta arbetstiden vid den största fabriken i Åbo gör här sitt inflytande gällande.

Beträffande papyrossmakarena lämnas här en mera detaljerad framställning för städerna Helsingfors, Viborg och Jakobstad.

Papyrossmakarenas årsinkomst.

	Helsingfors		Viborg		Jakobstad	
	antal	%	antal	%	antal	%
mindre än 300 mk . .	—	—	4	3.0	—	—
300 till 350 » . .	1	1.0	4	3.0	—	—
350 » 400 » . .	—	—	12	9.0	—	—
400 » 450 » . .	3	3.0	16	12.0	6	4.7
450 » 500 » . .	10	9.9	15	11.3	8	6.2
500 » 550 » . .	12	11.9	24	18.0	14	10.9
550 » 600 » . .	17	16.8	23	17.4	16	12.5
600 » 650 » . .	12	11.9	24	18.0	19	14.8
650 » 700 » . .	15	14.8	6	4.5	25	19.5
700 » 750 » . .	12	11.9	4	3.0	17	13.3
750 » 800 » . .	10	9.9	1	0.8	11	8.6
800 » 850 » . .	5	4.9	—	—	2	1.6
850 » 900 » . .	3	3.0	—	—	5	3.9
900 » 950 » . .	—	—	—	—	2	1.6
950 » 1,000 » . .	—	—	—	—	1	0.8
1,000 mk och öfver . .	1	1.0	—	—	2	1.6
Summa	101	100.0	133	100.0	128	100.0

Af denna sammanställning framgår med all tydlighet, att papyrossmakarena i Jakobstad hafva jämförelsevis högre inkomster än samma arbetare i Helsingfors och Viborg.

Tab. 44 innehåller det lönestatistiska materialet, fördeladt efter yrkesspecialiteter och åldersklasser. Uti Tab. XXX ingår resultatet af denna fördelning omsatt i procent.

Tab. XXX. Årsinkomsten inom olika åldersklasser i procent.

Åldersklasser.	Antal arbetare i % med en årsinkomst af									
	mindre än 300 mk		300 till 500 mk		500 till 750 mk		750 till 1,000 mk		1,000 mk och öfver	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
Under 18 år	15.4	11.1	61.5	50.0	15.4	38.9	—	—	7.7	—
18 till 30 år	—	2.6	7.0	26.1	19.3	59.2	47.4	10.0	26.3	2.1
30 » 45 »	—	1.2	—	17.5	4.2	62.0	39.6	17.0	52.1	2.3
45 » 60 »	—	—	5.3	17.0	10.5	73.6	44.7	5.7	39.5	3.7
60 år och öfver	—	—	—	22.3	25.0	77.7	31.2	—	43.8	—
Summa	1.2	2.2	8.1	23.8	14.5	60.8	39.6	11.0	36.6	2.2

Ur sammanställningen i Tab. XXX framträder återigen den skilnad som gör sig gällande mellan manliga och kvinliga arbetare. Bland de manliga höra endast sådana under 18 år till den lägsta löneklassen, medan kvinliga arbetare inom de tre första ålderskategorierna räknas dit. De manliga arbetarena komma åter i stor mängd redan vid unga år till de högsta löneklasserna, medan de flesta kvinnor stanna i den tredje löneklassen, från 500 till 750 mk, och endast få af dem komma till högre inkomst.

Hvad åter särskildt papyrossmakarena angår, ger följande sammanställning därom upplysning.

Papyrossmakarenas årsinkomst.

	mindre än 300 mk		300 till 500 mk		500 till 750 mk		750 till 1,000 mk		1,000 mk och öfver	
	antal	%	antal	%	antal	%	antal.	%	antal	%
under 18 år . . .	—	—	6	54.6	5	45.4	—	—	—	—
18 till 30 » . . .	5	1.7	70	24.2	191	66.1	21	7.3	2	0.7
30 » 45 » . . .	2	2.1	20	20.6	55	56.7	19	19.6	1	1.0
45 » 60 » . . .	—	—	6	46.2	7	53.8	—	—	—	—
60 år och öfver .	—	—	1	50.0	1	50.0	—	—	—	—
Summa	7	1.7	103	25.0	259	62.9	40	9.7	3	0.7

Tab. 45 lämnar en redogörelse för arbetarenas löneförhållanden med hänsyn tagen jämväl till arbetstiden. Uti Tab. XXXI innehålles ett sammandrag af nämda tabell.

Tab. XXXI. Årsinkomsten efter olika arbetstid i procent.

Arbetstid.	Antal arbetare i % med en årsinkomst af									
	mindre än 300 mk		300 till 500 mk		500 till 750 mk		750 till 1,000 mk		1,000 mk och öfver.	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
mindre än 2 år	—	50.0	60.0	—	—	50.0	20.0	—	20.0	—
2 till 10 år	2.3	2.2	11.6	24.1	18.6	61.2	45.4	10.3	22.1	2.2
10 » 20 »	—	1.8	—	22.1	2.8	60.1	50.0	14.2	47.2	1.8
20 år och öfver	—	1.8	2.2	25.4	17.8	58.3	22.3	10.9	57.8	3.6
Summa	1.2	2.2	8.1	23.8	14.5	60.8	39.6	11.0	36.6	2.2

Härigenom bekräftas åter påståendet att de manliga arbetarenas inkomster ökas med arbetstiden, medan de kvinliga arbetarenas förtjänst, efter

uppnåendet af ett maximum, därefter med tilltagande arbetstid har en tendens att återigen sjunka.

Papyrossmakarenas ställning i nu ifrågavarande afseende belyses genom nedanstående sammanställning.

Papyrossmakarenas årsinkomst.

	mindre än 300 mk		300 till 500 mk		500 till 750 mk		750 till 1,000 mk		1,000 mk och öfver	
	antal	%	antal	%	antal	%	antal	%	antal	%
mindre än 2 år .	1	100.0	—	—	—	—	—	—	—	—
2 till 10 år . .	3	1.0	77	25.2	193	63.0	30	9.8	3	1.0
10 » 20 » . .	2	2.7	18	24.0	47	62.6	8	10.7	—	—
20 år och öfver .	1	3.3	8	26.7	19	63.3	2	6.7	—	—
Summa	7	1.7	103	25.0	259	62.9	40	9.7	3	0.7

Uti Tab. 46 meddelas uppgifter rörande medelinkomsten per år för arbetarena inom olika yrkesspecialiteter, kön och åldersklasser.

Medelårsinkomsten för de manliga arbetarena är *Fmk*: 998: 72 och för de kvinliga *Fmk*: 597: 67, således i det närmaste resp. 1,000 och 600 mk, med en skilnad mellan könen af 400 mk. Jämför man med hvarandra medellönerna för de olika könen inom olika åldersklasser, så finner man att männen i den första åldersklassen hafva obetydligt lägre medellön än kvinnorna. Därefter inträda betydligt högre inkomster för männen än för kvinnorna. Skilnaderna till förmån för männen i de följande åldersklasserna äro resp. *Fmk*: 326: 22, 552: 41, 362: 87 och 585: 15. Äfven ur dessa tal torde kunna dragas enahanda slutsats som redan framhållits vid behandlingen af veckoinkomsten, att nämligen skilnaden mellan männens och kvinnornas inkomster stiger med åldersåren, i det männens hela tiden ökas, medan kvinnornas, efter uppnådt maximum, åter minskas. Till följd af materialets knapphet, särskildt hvad beträffar männen, framträder detta förhållande ej så tydligt som vid veckoinkomsten. Af detta skäl lönar det sig icke häller att fullfölja en dylik jämförelse för de olika yrkesgrenarna.

Återigen framträda vickelmakarena såsom sämst aflönade.

De allmännaste resultaten af den föregående undersökningen rörande tobaksarbetarenas inkomster kunna sammanfattas i följande hufvudpunkter:

1) de manliga tobaksarbetarena förtjäna i medeltal per år c. 1,000 mk, de kvinliga c. 600 mk, således en skilnad af c. 400 mk till förmån för männen. Veckoinkomsten är för männen i medeltal c. 18 mk, för kvinnorna c. 12 mk, således en skilnad till förmån för männen af c. 6 mk;

2) skilnaden mellan männens och kvinnornas inkomster stiger i allmänhet samtidigt med åldersåren, i det att männens löner i regeln stiga med åldern, medan kvinnornas, efter ett uppnådt maximum, åter sjunka;

3) samma förhållande gör sig i hufvudsak gällande om hänsyn tages, icke till åldersåren, utan till arbetstiden inom industrin;

4) tobaksarbetarena i Helsingfors och Jakobstad äro i allmänhet bättre ställda än de på andra orter. För Åbo ger sig den korta arbetstiden vid den största fabriken tillkänna i en reducerad arbetsförtjänst. Särskildt är detta märkbart bland papyrossmakarena;

5) sämst aflönade bland alla tobaksarbetare äro vickelmakarena.

Aflöningsform. Rörande det äfven inom tobaksindustrin brukliga mellanhandssystemet innehålla Tab. 47 och 48 uppgifter. 39 manliga och 95 kvinliga arbetare aflöna biträden. 14 manliga och 126 kvinliga arbetare erhålla sin aflöning genom mellanhand. Detta system förekommer företrädesvis i förhållandet mellan cigarrmakare och vickelmakare och äfven i mindre utsträckning bland packare, klistrare och kardusslagare.

Beträffande den norm, efter hvilken lönen beräknas, lämnar Tab. 49 upplysning. Hufvudresultaten af denna tabell finnas sammanförda i Tab. XXXII.

Tab. XXXII. Aflöningsform inom yrkesgrenarna.

Yrkesgren.	Antal arbetare med							
	stycklön		tidlön		växlande styck- o. tidlön		ej uppgifven aflöningsform	
	antal	%	antal	%	antal	%	antal	%
Fabriksföreståndare	—	—	3	*100.0*	—	—	—	—
Papyrosstillvärkning	1,423	*83.2*	259	*15.1*	4	*0.2*	26	*1.5*
Cigarrtillvärkning	489	*65.1*	234	*31.2*	10	*1.3*	18	*2.4*
Piptobakstillvärkning	30	*25.0*	87	*72.5*	—	—	3	*2.5*
Tuggtobakstillvärkning	3	*3.4*	84	*96.6*	—	—	—	—
Snustillvärkning	—	—	11	*100.0*	—	—	—	—
Utom yrket stående	6	*9.2*	59	*90.8*	—	—	—	—
Summa	**1,951**	*71.0*	**737**	*26.8*	**14**	*0.5*	**47**	*1.7*

Såsom synes är stycklön företrädesvis i bruk vid papyross- och cigarrtillvärkningarna, tidlön åter vid de öfriga. Häraf följer också, att det företrädesvis är kvinnorna, hvilka arbeta per styck. Af männen hafva nämligen 27.6 % stycklön, 67.7 % tidlön, 1.0 % omväxlande styck- och tidlön;

bland kvinnorna åter hafva 80.9 % stycklön, 17.5 % tidlön och 0.4 % omväxlande styck- och tidlön. I Sverige hade 64.6 % af arbetarena stycklön mot 71.0 % hos oss.

Huru lönerna beräknas på de olika fabriksorterna framgår af Tab. 50. För de större arbetsorterna äro de absoluta talen omräknade i procent i Tab. XXXIII. Af denna synes, att af arbetarena i Åbo hälften aflönas genom stycklön och hälften genom tidlön, medan på de öfriga angifna orterna det öfvervägande flertalet aflönas genom stycklön.

Tab. XXXIII. Aflöningsform på de största arbetsorterna.

Arbetsort.	Antal arbetare med							
	stycklön		tidlön		växlande styck- o. tidlön		ej uppgifven aflöningsform	
	antal	%	antal	%	antal	%	antal	%
Helsingfors	577	*79.2*	134	*18.4*	2	*0.3*	15	*2.1*
Åbo	153	*50.8*	148	*49.2*	—	—	—	—
Tavastehus o. Tammerfors	103	*75.2*	33	*24.1*	—	—	1	*0.7*
Viborg o. Viborgs s:n	385	*66.8*	172	*29.9*	3	*0.5*	16	*2.8*
Jakobstad	678	*76.5*	196	*22.1*	9	*1.0*	4	*0.4*

Då en jämförelse mellan aflöningsformen och aflöningens storlek hade medfört ett mycket tidsödande arbete, utan att däraf var att förvänta några särskildt framträdande resultat, har någon sådan här ej genomförts.

Beträffande dagen för aflöningens utbetalande lämnas följande upp- **Aflöningsdag.**
gifter. Lönen utbetalas:

hvarje fredag vid 8 arbetsställen med 511 arbetare;
hvarje lördag vid 20 arbetsställen med 1,215 arbetare;
hvarannan tisdag vid 1 arbetsställe med 14 arbetare;
hvarannan fredag vid 1 arbetsställe med 887 arbetare;
hvarannan lördag vid 2 arbetsställen med 42 arbetare;
den 1 och 15 i hvarje månad vid 1 arbetsställe med 73 arbetare.

För 5 arbetsställen med 7 arbetare har någon bestämd dag icke uppgifvits.

Där utbetalningen sker en gång i veckan tillämpas denna regel i allmänhet endast på styckarbetare. Arbetare med månads- eller årslön erhålla denna vanligtvis två gånger i månaden.

Fredagen begagnas såsom utbetalningsdag vid 1 arbetsställe i Helsingfors, 3 i Åbo, 2 i Nikolaistad, 1 i Jakobstad och 2 i Gamlakarleby.

Öfriga förmåner.

Öfriga förmåner, hvilka arbetarena åtnjuta och hvilka ej redan i annat sammanhang blifvit berörda, äro utan praktisk betydelse. Vid en fabrik i Helsingfors åtnjuter en gammal manlig arbetare en årlig gratifikation af 500 mk, hvilken beaktats vid bestämmandet af lönebeloppet. I Jakobstad erhålla jämväl några äldre arbetare årliga gratifikationer till mindre belopp. Lån eller förskott utgifves vid behof vid de flesta fabriker och afdrages vid likviden. Likaså erhålla männen i de flesta fall fri tobak för eget behof.

Inkomst af arbete utom fabriken har konstaterats endast hos ett par manliga arbetare i Helsingfors, hvilka om söndagarna tjänstgöra såsom biljett- eller paletåemottagare vid offentliga nöjen.

Kap. XVII.

Arbetslokalernas beskaffenhet.

Arbetslokalerna.

De viktigaste resultaten af undersökningen af arbetslokalerna finnas sammanförda i Tab. 51. De rum, i hvilka arbetare beständigt äro sysselsatta, hafva numrerats och innehåller nämda tabell för hvarje numreradt rum uppgifter om dess användning, antalet manliga och kvinliga arbetare som däri är sysselsatt, storleken af golfyta och luftkub, som faller på hvarje arbetare, ett allmänt omdöme om rummets dagerförhållande då konstgjord belysning icke användes, uppgift om det använda belysningssystemet samt resultaten af anställda luftanalyser på kolsyra i en del af rummen. Arbetarena räknades samtidigt som luftprofven togos, eller under februari och mars månader år 1903, hvarför antalet arbetare ej öfverensstämmer med det redovisade antalet arbetare. I tabellen ingår redogörelse för 28 fabriker med sammanlagdt 221 rum, i hvilka för tiden arbetade 493 manliga och 2,451 kvinliga arbetare.

I Nådiga Kungörelsen af den 21 december 1889, innehållande närmare föreskrifter för tillämpningen af Nådiga Förordningen angående skydd för arbetare i de industriella yrkena af den 15 april 1889, stadgas i § 1 att arbetsrum och värkstäder böra vara så rymliga att för hvarje i dem sysselsatt arbetare finnes åtminstone 8 m³ luft. I hvilken mån de rum hvilka användas för tobaksfabrikation uppfylla denna fordran framgår af Tab. 51 och nedanstående sammandrag af uppgifterna rörande luftkuben per arbetare:

luftkub per arbetare	rum		manl. arb.		kvinl. arb.	
	antal	%	antal	%	antal	%
2 till 3 m³	4	1.8	1	0.2	125	5.1
3 » 4 »	1	0.4	—	—	15	0.6

luftkub per arbetare	rum antal	rum %	manl. arb. antal	manl. arb. %	kvinl. arb. antal	kvinl. arb. %
4 » 5 »	5	2.3	18	3.6	164	6.7
5 « 6 »	7	3.2	12	2.4	274	11.2
6 » 7 »	5	2.3	12	2.4	79	3.2
7 » 8 »	12	5.4	35	7.1	477	19.5
8 » 9 »	4	1.8	1	0.2	203	8.3
9 » 10 »	5	2.3	30	6.1	73	3.0
10 » 11 »	3	1.4	5	1.0	53	2.2
11 » 12 »	8	3.6	27	5.5	120	4.9
12 m³ och mer	167	75.5	352	71.5	868	35.3
Summa	221	100.0	493	100.0	2,451	100.0

Häraf framgår att i tvänne fabriker (n:ris III och XX i Tab. 51) 1 manlig och 125 kvinliga arbetare vistas i så trånga rum att för hvar och en af dem ej ges mer än 2 till 3 m³ luft. Det är klart att en sådan luft snart måste blifva i hög grad förskämd. Detta framgår också otvetydigt af luftprofven för rummen n:ris 2 och 4 i fabrik III och n:o 3 i fabrik XX, där kolsyrehalten är mycket hög. Dessa tvänne fabriker kunna uppvisa de sämsta resultaten, men det framgår af tabellen att nästan alla fabriker hafva rum som äro öfverbefolkade. Sammanlagdt äro nämligen 34 rum (15.4 % af alla undersökta rum) sådana att i dem arbetarena ej hafva åtminstone 8 m³ luft. Och det antal arbetare som ständigt nödgas vistas i öfverbefolkade arbetsrum är mycket stort, nämligen 78 manliga (15.7 % af alla anträffade) och 1,134 kvinliga (46.3 % af alla anträffade) arbetare. Det framgår således att ungefär *halfva antalet* af alla kvinliga tobaksarbetare vistas i arbetsrum, hvilka icke uppfylla de fastställda fordringarna och således i en luft som bör anses vara för hälsan skadlig.

Komitén för afgifvande af förslag till åtgärder för tuberkulosens bekämpande i landet föreslår, efter anställda mätningar och beräkningar, att för lokaler som äro belagda endast en tid af dygnet, d. v. s. arbetslokaler, arbetarebostäder, allmänna härbärgen m. m., bör fordras ett minimiluftrum för person af 12 m³ under förutsättning att luften ombytes omkring två gånger i timmen. Af de nu i bruk varande arbetslokalerna skulle endast 167 (75.5 %) fylla dessa ökade fordringar, och i dessa rum arbeta nu 352 manliga (71.5 %) och endast 868 kvinliga (35.3 %) arbetare.

I detta sammanhang kan anföras, att minimiluftkuben är fastställd i Sverige till 7 m³, i England till 8 m³, i Tyskland till 10 m³ och i Belgien till 14 m³.

I jämbredd med luftkuben per arbetare varierar golfytan per arbetare. Rörande denna finnes intet fastställdt, men är väl 1 m² per arbetare den minsta möjliga golfyta för en arbetare som sitter orörlig vid sitt arbete. Det visar sig att de fyra ofvannämda mest öfverbefolkade rummen också i afseende å golfyta per arbetare lämna de lägsta resultaten, eller från 0.6 till 0.8 m².

I närmaste samband med frågan om rummens storlek står den om deras ventilation. I allmänhet har uppgifvits att luftväxlingen sker medels vanliga väggventiler, med undantag naturligtvis för den varma årstiden, då fönstren kunna hållas öppna. På flere ställen har klagats öfver att arbetarena, af rädsla för drag, mot arbetsgifvarens förbud, täppa till ventilerna med papper, trasor och annat. Några mätningar af lufttillförseln ha icke gjorts.

En källa till förorening af luften kan ofta det använda belysningssystemet vara. Inom 5 fabriker med sammanlagdt 122 rum användes uteslutande elektrisk belysning. Inom de öfriga 23 undersökta fabrikerna med 99 rum användes vid belysningen petroleumlampor, hvilka såsom bekant med den hos oss använda ryska petroleumen, om de ej skötas omsorgsfullt, kunna alstra oerhörda kvantiteter sot.

En af de främsta orsakerna till luftens i arbetsrum förskämning är den alstrade kolsyran. För uppmätning af kolsyremängden i luft finnes fullt exakta metoder. Af flere skäl ansågs att vid förevarande undersökning luftanalyserna emellertid icke skulle sträckas till alla arbetsrum, utan utvaldes inom hvarje fabrik ett antal rum, i hvilka vistades ett större antal arbetare, och sålunda att, såvidt möjligt, samtliga yrkesspecialiteter af betydelse blefvo företrädda genom de arbetare som voro sysselsatta i rummen från hvilka luftprof togos. Luftprofven togos under februari och mars månader år 1903 och analyserna utfördes medels professor O. Petterssons apparat vid Undersökningsstationen för lifsmedel i Helsingfors Uti Tab. 51 äro de prof som tagits på morgonen vid arbetets början utmärkta med n:o 1, de som tagits vid middagsrastens början med n:o 2 och de som tagits vid fabrikens stängande om aftonen med n:o 3. Uppgifter finnas från 53 rum för analysen n:o 1, men endast för 52 rum för de bägge senare, emedan ett rör af hvartdera slaget under transporten söndrats.

I vanlig luft finnes ungefär 0.3 ‰ kolsyra. Med användning af den i Sverige vid där gjorda luftundersökningar begagnade terminologin betecknas här luft, innehållande mindre än 2 ‰ kolsyra, såsom god, 2 till 3 ‰ kolsyra såsom mindre god och mer än 3 ‰ kolsyra såsom dålig. Resultaten af de gjorda profven framgår af följande:

	prof n:o 1	prof n:o 2	prof n:o 3
mindre än 2 ‰ (god) . . .	46 rum	30 rum	17 rum
2 till 3 ‰ (mindre god) . .	3 »	12 »	14 »
mer än 3 ‰ (dålig)	4 »	10 »	21 »

Såsom det var att förutse minskas antalet rum med god luft under dagens lopp starkt, så att på aftonen endast tredjedelen af rummen kan uppvisa god luft, medan största delen af dem har förskämd luft. Om luften innehåller 5, 6 eller 7 ‰ kolsyra, hvilka tal icke förekomma sällan i Tab. 51, är den i hög grad förskämd och skadlig. Den starkt kolsyrehaltiga luften är att tillskrifva den sammansatta värkan af öfverbefolkning i arbetsrummet och bristfällig ventilation.

I de undersökta 221 rummen hafva dagerförhållandena, d. v. s. belysningen vid naturligt ljus, betecknats såsom goda i 185 rum, såsom tämligen goda i 27 rum och såsom dåliga i 9 rum. I rummen med tämligen god belysning arbeta 78 manliga och 79 kvinliga arbetare, i rummen med dålig belysning 21 manliga arbetare.

12 af de undersökta arbetsrummen befinna sig till någon del under markens nivå.

Af samtliga redovisade arbetsställen hafva 6 ångvärmeledning, 3 delvis värmeledning delvis kakelugnar, de öfriga kakel- eller plåtugnar.

Till följd af att vattenledning ännu ej finnes införd i andra städer än Helsingfors, Tammerfors och Viborg är sådan inledd i de flesta fabriker endast i dessa städer. Fabriken i Jakobstad har fullständig vattenledning, afsedd endast för fabrikens eget behof.

Arbetsrummens golf, tak och väggar äro af högst olika beskaffenhet. Golfven äro af trä, måladt och omåladt, sten, asfalt, lapidit m. m. Väggarna åter af trä eller sten. Bland dessa hafva anträffats både målade och omålade, tapetserade och otapetserade, rappade och orappade. Samma brokiga mångfald gör sig gällande hvad beträffar taken. Att arbetsrummen i många fall lämna mycket öfrigt att önska i afseende å snygghet, både hvad beträffar golf, väggar och tak, hafva några af de små fabrikerna ådagalagt. Särskildt har mot en liten fabrik för tillvärkning af tuggtobak, n:o XXV i Tab. 51, kunnat göras de mest allvarsamma anmärkningar i anledning af den fullkomliga frånvaron af snygghet i arbetslokalerna.

Beträffande rengöringen af arbetsrummen och aflägsnandet af tobaksdammet och annat affall har i alla fabriker uppgifvits att sopning af golfven, sedan de fuktats med vatten, sker dagligen samt att en allmän rengöring värkställes 2, 3 eller något flere gånger om året, vid de stora högtiderna eller vid tiden för insättning och uttagning af fönstren. I de flesta

fall är detta göromål anförtrodt åt arbetarena själfva, i en del större fabriker finnas härför särskilda personer anställda.

Vid en fabrik i Helsingfors, där endast papyrosser tillvärkas, har sedan hösten ett nytt system införts i det man lägger hufvudvikten på att förekomma affall af alla slag på golfven för att sålunda kunna undvika daglig sopning, som i hög grad sätter alt fint dam i rörelse. För detta ändamål har hvarje papyrossmakare ett förkläde fäst å ena sidan vid arbetsbordet, å den andra sidan bundet kring hennes lif, hvarigenom förklädet bildar en påse, i hvilken alt tobaksaffall nedfaller. För pappersaffall o. d. har hvarje papyrossmakare en ask på sitt bord. Dessutom är hon skyldig att själf se till att intet affall finnes på golfvet invid hennes egen plats. Upprepad efterlåtenhet härutinnan straffas med afsked. Detta preventiva rengöringssystem har funktionerat till fullständig belåtenhet.

I de flesta fabriker har det konstaterats att spottkoppar i större eller mindre mängd finnas — på ett ställe ordentligt uppradade i ett skåp.

I allmänhet har det ej kunnat påvisas att arbetsrummen skulle användas för några andra för själfva arbetet främmande ändamål.

Matsalar, kök, m. m.

I allmänhet och särskildt vid de större fabrikerna har det kunnat konstateras, att arbetsgifvarena sörjt för sina arbetares välbefinnande genom olika åtgärder. Där arbetarena i allmänhet hafva längre väg från fabriken till sina hem gör sig behofvet af arbetarekök och matsal särdeles kännbart. Om arbetarena under måltidsrasterna ej hinna till sina hem, äro de tvungna att under hela dagen nöja sig med endast torr föda och efter återkomsten hem på aftonen äro de ofta för trötta att vidare ställa i ordning ett ordentligt mål varm mat, utan förtära i stället dess större kvantiteter kaffe. Då en sådan diet måste värka i hög grad skadligt, inses betydelsen af att arbetarena hafva tillfälle att på själfva arbetsplatsen eller i dess närhet kunna förskaffa sig närande föda för skäligt pris.

I Jakobstad, där en stor mängd arbetare bor flere kilometer utanför staden i Pedersöre socken, har särskildt behofvet af ett fabrikskök gjort sig kännbart. För att tillgodose detta behof har firman Ph. U. Strengberg & C:o A. B. uppfört ett arbetarekök, som väl är ett af de största i landet. Huset, som ligger omedelbart invid fabriken, är 51 m. långt och 13 m. bredt. Ena hälften af detsamma upptages af tamburer, tvättrum samt matsalar, alla skilda för män och kvinnor. Emot poletter tillöser sig arbetaren sina matportioner vid en disk och intar dem vid långa bord i matsalarna. För dem hvilka själfva medföra mat finnes ett särskildt kök, där de kunna uppvärma denna. Samtidigt kunna c. 150 personer få sittplats i matsalarna. De som önska hvila sig kunna göra detta i särskilda härför afsedda rum. Den an-

dra hälften af byggnaden upptages af en stor samlingssal, biblioteksrum rum för mindre sammanträden m. m.

Af öfriga arbetsgifvare hafva 1 i Helsingfors, 1 i Åbo, 2 i Tavastehus och 2 i Viborg särskilda matsalar för sina arbetare. Af dessa har firman H. Borgström J:r i Helsingfors ett fullständigt ångkök och rymlig matsal, där arbetarena för billigt pris kunna förse sig med såväl frukost- som middagsmål. Kök och matsal äro inrymda i ett särskildt hus inom fabriksområdet.

Helsingfors den 8 april 1903.

G. R. SNELLMAN.

TABELLER.

Tab. 1. Arbetsställenas ortsfördelning, firmanamn, antal redovisade arbetare och tillvärkningars art.

Län.	Ort.	Arbetsgifvarens namn eller firma.	Antal redovisade arbetare.	Tillvärkningens art.
1	2	3	4	5
Nylands	Helsingfors	H. Borgström J:r	397	papyrosser, cigarrer, piptobak, snus.
»	»	A. B. Tollander & Klärich	174	papyrosser.
»	»	»Fennia«	73	papyrosser.
»	»	A. B. Ekberg O. Y.	37	papyrosser.
»	»	»Kronan«	27	cigarrer.
»	»	M. Strelkoff	12	papyrosser.
»	»	G. A. Nyström & C:o	8	papyrosser, cigarrer.
»	Borgå	Alb. Hagström	16	cigarrer.
»	»	K. G. V. Eklund	2	cigarrer.
»	Lovisa	G. A. Rosvall	1	cigarrer.
»	Bromarf s:n	A. B. »Almaida«	11	papyrosser.
»	Lojo s:n	Lojo Tobaksfabriks A. B.	14	cigarrer.
Åbo o. B:borgs	Åbo	P. C. Rettig & C:o	236	papyrosser, cigarrer, piptobak, snus.
»	»	A. B. J. & E. Humelin	42	papyrosser.
»	»	W. Falck & C:o A. B.	23	papyrosser, tuggtobak, snus.
Tavastehus	Tavastehus	»Samson«	44	papyrosser.
»	»	Gust. R. Fältmars & C:o	40	papyrosser.
»	Tammerfors	Tupakkatehdas O. Y. Virginia	53	papyrosser, cigarrer, piptobak, snus.
»	Lahtis köping	O. Asiala	2	cigarrer.
Viborgs	Viborg	F. Sergejeff	336	papyrosser, cigarrer, piptobak.
»	»	Viborgs Tobaksfabriks A. B.	76	papyrosser, cigarrer, piptobak.
»	»	W. Baronins Eftertr.	49	papyrosser, cigarrer, piptobak.
»	»	Augusta Sandén	26	papyrosser, cigarrer, piptobak.
»	»	Luka Stergidi	24	papyrosser, cigarrer.
»	»	Wilh. Klein	8	papyrosser, cigarrer.
»	Villmanstrand	Matti Roiha & C:o A. B.	30	papyrosser, cigarrer.
»	Viborgs s:n	Petter Fomin	44	cigarrer.
»	»	Maria Kankaanpää	10	cigarrer.
»	»	Heikki Pekkala	2	cigarrer.
»	»	Ekaterina Antonovna	1	papyrosser.
»	Raivola s:n	Anastasij Stepanoff	2	papyrosser.
S:t Michels	S:t Michels s:n	G. A. Lindberg	5	cigarrer.
Vasa	Nikolaistad	Vasa Nya Tobaksfabrik	20	cigarrer, piptobak.
»	»	Carl Finnilä A. B.	7	tuggtobak.
»	Jakobstad	Ph. U. Strengberg & C:o A. B.	887	papyrosser, cigarrer, piptobak, tuggtobak, snus.
»	Gamlakarleby	J. Rudbäck	5	piptobak.
»	»	Gamlakarleby Nya Tobaksfabrik	4	tuggtobak.
»	»	J. E. Grönholm	1	cigarrer.

Tab. 2. Arbetarenas för-

Ort.	Fabriksföreståndare.	Papyrosstillverkning.			Cigarrtillverkning.			Piptobakstillverkning.		
	m.	m.	kv.	summa	m.	kv.	sum.	m.	kv.	sum.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Nylands län:										
Helsingfors	1	18	499	517	19	170	189	4	6	10
Borgå	—	—	—	—	5	13	18	—	—	—
Lovisa	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—
Bromarf s:n	—	1	10	11	—	—	—	—	—	—
Lojo s:n	—	—	—	—	7	7	14	—	—	—
Summa	1	19	509	528	32	190	222	4	6	10
Åbo och Björneborgs län:										
Åbo	1	15	175	190	3	39	42	33	—	33
Tavastehus län:										
Tavastehus	—	9	75	84	—	—	—	—	—	—
Tammerfors	1	—	35	35	5	11	16	1	—	1
Lahtis köping	—	—	—	—	1	1	2	—	—	—
Summa	1	9	110	119	6	12	18	1	—	1
Viborgs län:										
Viborg	—	30	270	300	67	110	177	34	5	39
Villmanstrand	—	1	9	10	11	9	20	—	—	—
Viborgs s:n	—	—	1	1	16	40	56	—	—	—
Raivola s:n	—	1	1	2	—	—	—	—	—	—
Summa	—	32	281	313	94	159	253	34	5	39
S:t Michels län:										
S:t Michels s:n	—	—	—	—	2	3	5	—	—	—
Vasa län:										
Nikolaistad	—	—	—	—	3	7	10	4	6	10
Jakobstad	—	28	534	562	35	165	200	23	—	23
Gamlakarleby	—	—	—	—	1	—	1	—	4	4
Summa	—	28	534	562	39	172	211	27	10	37
Summa summarum	3	103	1,609	1,712	176	575	751	99	21	120

delning på olika yrkesgrenar.

Tuggtobaks-tillvärkning.			Snustillvärk-ning.			Icke till tobaks-yrket hörande.			Hela antalet arbetare.			Ort.
m.	kv.	sum.	m.	kv.	sum.	m.	kv.	sum.	m.	kv.	summa.	
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	1
												Nylands län:
—	—	—	2	—	2	6	3	9	50	678	728	Helsingfors.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	13	18	Borgå.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	Lovisa.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	10	11	Bromarf s:n.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	7	14	Lojo s:n.
—	—	—	2	—	2	6	3	9	64	708	772	Summa.
												Åbo och Björneborgs län:
14	2	16	1	—	1	16	2	18	83	218	301	Åbo.
												Tavastehus län:
—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	75	84	Tavastehus.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	46	53	Tammerfors.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	Lahtis köping.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	122	139	Summa.
												Viborgs län:
—	—	—	—	—	—	3	—	3	134	385	519	Viborg.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	18	30	Villmanstrand.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	41	57	Viborgs s:n.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	Raivola s:n.
—	—	—	—	—	—	3	—	3	163	445	608	Summa.
												S:t Michels län:
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	5	S:t Michels s:n.
												Vasa län:
7	—	7	—	—	—	—	—	—	14	13	27	Nikolaistad.
36	24	60	8	—	8	33	1	34	163	724	887	Jakobstad.
2	2	4	—	—	—	1	—	1	4	6	10	Gamlakarleby.
45	26	71	8	—	8	34	1	35	181	743	924	Summa.
59	28	87	11	—	11	59	6	65	510	2,239	2,749	**Summa summarum**

Tab. 3. Arbetarenas fördelning

Län.	Fabriksföreståndare.	Papyrosstillverkning: Förmän o. föreståndarinnor.		Papyrossmakare.		Vid papyrossmaskiner.			Lösare, stripare, torkare.			Karfvare.
	m.	m.	kv.	kv.		m.		kv.	m.	kv.		m.
	öfver 18 år.	öfver 18 år.	öfver 18 år.	under 18 år.	öfver 18 år.	under 18 år.	öfver 18 år.	öfver 18 år.	öfver 18 år.	under 18 år.	öfver 18 år.	öfver 18 år.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Nylands	1	3	2	16	436	—	—	—	—	4	14	7
Åbo och Björneborgs	1	—	4	—	119	—	1	7	1	2	16	3
Tavastehus	1	2	1	5	81	—	—	—	—	—	5	—
Viborgs	—	3	2	12	222	—	—	—	—	1	13	5
S:t Michels	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vasa	—	2	5	25	319	3	5	—	8	1	53	3
Hela landet	**3**	**10**	**14**	**58**	**1,177**	**3**	**6**	**7**	**9**	**8**	**101**	**18**

Tab. 3 (forts.) Arbetarenas fördelning

Län.	Cigarrtillverkning: Förmän o. föreståndarinnor.		Cigarrmakare.				Vickelmakare.				Lösare, stripare, torkare.		
	m.	kv.	m.		kv.		m.		kv.		m.	kv.	
	öfver 18 år.	öfver 18 år.	under 18 år.	öfver 18 år.	under 18 år.	öfver 18 år.	under 18 år.	öfver 18 år.	under 18 år.	öfver 18 år.	under 18 år.	under 18 år.	öfver 18 år.
1	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42
Nylands	3	—	—	16	5	107	1	—	17	34	—	—	6
Åbo och Björneborgs	1	1	—	1	1	22	—	—	1	3	—	1	5
Tavastehus	—	—	—	2	—	7	—	—	3	1	—	1	—
Viborgs	6	—	—	53	—	86	—	3	5	59	1	—	2
S:t Michels	1	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—
Vasa	3	—	7	11	10	61	9	—	22	24	—	—	39
Hela landet	**14**	**1**	**7**	**84**	**16**	**285**	**10**	**3**	**48**	**121**	**1**	**2**	**52**

på yrkesgren och yrkesspecialitet.

t i l l v ä r k n i n g.

Sorterare, packare, klistrare.				Hylsmakare, askmakare, vid pappersskärmaskin.				Till föregående icke hänförliga.				Hela antalet arbetare.				Län.
m.		kv.		m.		kv.		m.		kv.		m.		kv.		
under 18 år.	öfver 18 år.	under 18 år.	öfver 18 år.	under 18 år.	öfver 18 år.	under 18 år.	öfver 18 år.	under 18 år.	öfver 18 år.	under 18 år.	öfver 18 år.	under 18 år.	öfver 18 år.	under 18 år.	öfver 18 år.	
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	1
—	3	6	26	—	2	—	2	—	4	—	3	—	19	26	483	Nylands.
—	—	6	12	—	1	—	3	3	6	2	4	3	12	10	165	Åbo o. B:borgs.
—	—	1	8	2	2	4	4	—	3	—	1	2	7	10	100	Tavastehus.
1	5	2	12	1	8	5	3	—	9	6	3	2	30	26	255	Viborgs.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	S:t Michels.
—	—	5	65	—	8	11	47	—	—	—	2	3	26	42	491	Vasa.
1	**8**	**20**	**123**	**3**	**21**	**20**	**59**	**3**	**22**	**8**	**13**	**10**	**94**	**114**	**1,494**	**Hela landet.**

på yrkesgren och yrkesspecialitet.

v ä r k n i n g.

Karfvare.		Sorterare, packare, klistrare, lådstiftare.				Till föregående icke hänförliga.				Hela antalet arbetare.				Län.
m.	kv.	m.		kv.		m.		kv.		m.		kv.		
öfver 18 år.	öfver 18 år.	under 18 år.	öfver 18 år.	under 18 år.	öfver 18 år.	under 18 år.	öfver 18 år.	under 18 år.	öfver 18 år.	under 18 år.	öfver 18 år.	under 18 år.	öfver 18 år.	
43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	1
1	—	3	6	3	14	1	1	1	3	5	27	26	164	Nylands.
—	—	—	1	1	3	—	—	—	1	—	3	4	35	Åbo och B:borgs.
—	—	1	1	—	—	—	2	—	—	1	5	4	8	Tavastehus.
3	—	4	18	—	5	2	4	—	2	7	87	5	154	Viborgs.
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	3	S:t Michels.
4	—	1	2	4	13	—	1	—	—	17	21	36	137	Vasa.
8	**1**	**9**	**28**	**8**	**35**	**3**	**8**	**1**	**6**	**30**	**145**	**75**	**501**	**Hela landet.**

Tab. 3 (forts.) Arbetarenas fördelning på yrkesgren och yrkesspecialitet.

Län.	Piptobakstillverkning.																		
	Förmän.	Kardusslagare med biträden.				Lösare, stripare, torkare.				Karfvare, siktare, vid stjälkvals.			Till föregående icke hänförliga.			Hela antalet arbetare.			
	m.	m.		kv.		m.		kv.		m.		kv.	m.		kv.	m.		kv.	
	över 18 år.	under 18 år.	över 18 år.	under 18 år.	över 18 år.	under 18 år.	över 18 år.	under 18 år.	över 18 år.	under 18 år.	över 18 år.	över 18 år.	under 18 år.	över 18 år.	över 18 år.	under 18 år.	över 18 år.	under 18 år.	över 18 år.
1	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75
Nylands	1	1	—	—	5	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	1	3	—	6
Åbo o. Björneborgs	1	6	10	—	—	—	4	—	—	—	8	—	1	3	—	7	26	—	—
Tavastehus	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Viborgs	—	11	12	—	—	—	—	1	3	—	9	—	1	1	1	12	22	1	4
S:t Michels	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vasa	—	6	6	3	5	2	4	—	1	2	5	1	—	2	—	10	17	3	7
Hela landet	**2**	**24**	**29**	**3**	**10**	**2**	**9**	**1**	**5**	**2**	**23**	**1**	**2**	**6**	**1**	**30**	**69**	**4**	**17**

Tab. 3 (forts.) Arbetarenas fördelning på yrkesgren och yrkesspecialitet.

Län.	Tuggtobakstillverkning.										Snustillverkning.		Icke till tobaksyrket hörande.			Hela antalet arbetare inom tobaksindustrin.			
	Förmän.	Spinnare med biträden.			Lösare, stripare, bladbredare.				Hela antalet arbetare.				Snusarbetare.	Karfvare.					
	m.	m.		kv.	m.		kv.		m.		kv.		m.	m.	m.			kv.	
	över 18 år.	under 18 år.	över 18 år.	över 18 år.	under 18 år.	över 18 år.	under 18 år.	över 18 år.	under 18 år.	över 18 år.	under 18 år.	över 18 år.	över 18 år.	över 18 år.	under 18 år.	över 18 år.	över 18 år.	under 18 år.	över 18 år.
1	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96
Nylands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	6	3	6	58	52	656
Åbo och B:borgs	—	9	5	—	—	—	1	1	9	5	1	1	1	—	2	14	2	21	62	15	203
Tavastehus . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	14	14	108
Viborgs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	21	142	32	413
S:t Michels . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	3
Vasa	2	26	14	2	2	1	2	22	28	17	2	24	7	1	3	31	1	61	120	83	660
Hela landet	**2**	**35**	**19**	**2**	**2**	**1**	**3**	**23**	**37**	**22**	**3**	**25**	**10**	**1**	**5**	**54**	**6**	**112**	**398**	**196**	**2,043**

Tab. 4. Sammandrag af arbetarenas fördelning efter kön, ålder och civilstånd.

Ort.	Manliga arbetare.								Kvinliga arbetare.								Hela antalet arbetare.
	Under 18 år.			18 år och däröfver.				Summa manliga arbetare.	Under 18 år.			18 år och däröfver.				Summa kvinliga arbetare.	
	12–14 år.	15–17 år.	Summa.	Ogifta.	Gifta.	Enklingar.	Summa.		12–14 år.	15–17 år.	Summa.	Ogifta.	Gifta.	Enkor.	Summa.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Nylands län:																	
Helsingfors	1	3	4	9	31	6	46	50	5	42	47	430	158	43	631	678	728
Borgå	—	1	1	—	4	—	4	5	—	5	5	7	1	—	8	13	18
Lovisa	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Bromarf s:n	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	9	—	1	10	10	11
Lojo s:n	—	1	1	3	3	—	6	7	—	—	—	5	2	—	7	7	14
Summa	1	5	6	13	38	7	58	64	5	47	52	451	161	44	656	708	772
Åbo och Björneborgs län:																	
Åbo	7	14	21	20	42	—	62	83	—	15	15	165	22	16	203	218	301
Tavastehus län:																	
Tavastehus	—	2	2	2	5	—	7	9	—	8	8	62	4	1	67	75	84
Tammerfors	—	1	1	—	6	—	6	7	1	5	6	23	12	5	40	46	53
Lahtis köping	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	1	—	1	1	2
Summa	—	3	3	2	12	—	14	17	1	13	14	85	17	6	108	122	139
Viborgs län:																	
Viborg	2	15	17	41	73	3	117	134	1	26	27	232	101	25	358	385	519
Villmanstrand	—	2	2	5	5	—	10	12	1	2	3	10	4	1	15	18	30
Viborgs s:n	—	2	2	8	6	—	14	16	—	2	2	24	15	—	39	41	57
Raivola s:n	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	1	—	—	1	1	2
Summa	2	19	21	54	85	3	142	163	2	30	32	267	120	26	413	445	608
S:t Michels län:																	
S:t Michels s:n	—	—	—	1	1	—	2	2	—	—	—	2	1	—	3	3	5
Vasa län:																	
Nikolaistad	1	6	7	2	5	—	7	14	—	—	—	7	4	2	13	13	27
Jakobstad	6	48	54	32	74	3	109	163	4	76	80	472	120	52	644	724	887
Gamlakarleby	—	—	—	—	4	—	4	4	1	2	3	—	2	1	3	6	10
Summa	7	54	61	34	83	3	120	181	5	78	83	479	126	55	660	743	924
Summa summarum	17	95	112	124	261	13	398	510	13	183	196	1,449	447	147	2,043	2,239	2,749

Tab. 5. Arbetarena länsvis, fördelade efter kön, civilstånd och ett-års åldersklasser.

Åldersår.	Nylands län.									Åbo och Björneborgs län.									Tavastehus och S:t Michels län.								
	Manliga.			Kvinliga.			Summa.			Manliga.			Kvinliga.			Summa.			Manliga.			Kvinliga.			Summa.		
	·30	·g	·e	·30	·g	·e	·30	·g	·e	·30	·g	·e	·30	·g	·e	·30	·g	·e	·30	·g	·e	·30	·g	·e	·30	·g	·e
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
12	—	—	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	1	—	—	4	—	—	5	—	—	5	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—
15	3	—	—	6	—	—	9	—	—	3	—	—	1	—	—	4	—	—	—	—	—	3	—	—	3	—	—
16	—	—	—	20	—	—	20	—	—	5	—	—	6	—	—	11	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—
17	2	—	—	21	—	—	23	—	—	6	—	—	8	—	—	14	—	—	1	—	—	10	—	—	11	—	—
18	—	—	—	41	—	—	41	—	—	9	—	—	8	—	—	17	—	—	—	—	—	13	—	—	13	—	—
19	1	—	—	46	1	—	47	1	—	3	—	—	6	1	—	9	1	—	—	—	—	12	—	—	12	—	—
20	1	—	—	28	3	—	29	3	—	—	—	—	10	—	—	10	—	—	—	—	—	3	—	—	3	—	—
21	1	1	—	34	7	—	35	8	—	2	1	—	9	1	—	11	2	—	—	—	—	5	1	—	5	1	—
22	—	2	—	46	3	—	46	5	—	—	—	—	11	—	—	11	—	—	2	—	—	13	1	—	15	1	—
23	—	—	—	35	5	—	35	5	—	—	—	—	8	—	—	8	—	—	—	—	—	4	—	—	4	—	—
24	1	—	—	34	6	2	35	6	2	2	—	—	15	—	—	17	—	—	—	—	—	5	1	—	5	1	—
25	—	—	—	21	9	—	21	9	—	—	2	—	9	4	—	9	6	—	—	1	—	6	1	—	6	2	—
26	1	1	—	17	3	—	18	4	—	—	—	—	6	1	—	6	1	—	—	—	—	6	1	—	6	1	—
27	—	—	—	20	7	—	20	7	—	1	1	—	13	—	1	14	1	1	—	—	—	4	3	—	4	3	—
28	—	2	—	16	8	1	16	10	1	—	—	—	6	1	—	6	1	—	1	3	—	4	3	1	5	6	1
29	1	—	—	17	8	3	18	8	3	1	2	—	7	2	—	8	4	—	—	1	—	1	—	2	1	1	2
30	—	1	—	13	8	1	13	9	1	—	—	—	6	1	—	6	1	—	—	—	—	4	2	—	4	2	—
31	—	1	—	13	6	1	13	7	1	—	—	—	3	3	—	3	3	—	—	—	—	1	2	1	1	2	1
32	—	1	—	10	7	2	10	8	2	—	3	—	10	2	1	10	5	1	—	—	—	—	2	—	—	2	—
33	—	2	—	8	8	6	8	10	6	—	—	—	5	—	—	5	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—
34	—	—	—	3	4	—	3	4	—	—	2	—	1	1	—	1	3	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—
35	1	2	—	4	3	1	5	5	1	—	3	—	5	2	2	5	5	2	—	—	—	1	—	1	1	—	1
36	1	—	—	2	8	3	3	8	3	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—
37	—	3	—	4	5	—	4	8	—	—	1	—	4	—	1	4	1	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—
38	—	2	—	3	6	1	3	8	1	—	—	—	—	—	3	—	—	3	—	1	—	—	—	—	—	1	—
39	—	1	—	4	5	1	4	6	1	—	1	—	4	1	2	4	2	2	—	1	—	—	—	—	—	1	—
40	2	4	—	8	2	1	10	6	1	—	—	—	3	1	—	3	1	—	—	1	—	1	—	—	1	1	—
41	—	—	—	2	4	1	2	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—
42	1	—	—	4	9	—	5	9	—	1	—	—	2	—	—	3	—	—	—	2	—	1	—	1	1	2	1
43	1	3	1	—	4	3	1	7	4	—	1	—	3	—	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
44	—	—	—	3	3	—	3	3	—	—	—	—	2	—	1	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Tab. 5 (forts.) Arbetarena länsvis, fördelade efter kön, civilstånd och ett-års åldersklasser.

Åldersår.	Nylands län (forts.).									Åbo och Björneborgs län (forts.).									Tavastehus och S:t Michels län (forts.).								
	Manliga.			Kvinliga.			Summa.			Manliga.			Kvinliga.			Summa.			Manliga.			Kvinliga.			Summa.		
	·ao	·s	·e	·ao	·s	·e	·ao	·s	·e	·ao	·s	·e	·ao	·s	·e	·ao	·s	·e	·ao	·s	·e	·ao	·s	·e	·ao	·s	·e
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
45 . . .	—	—	1	2	3	—	2	3	1	—	1	—	3	—	3	3	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
46 . . .	—	1	1	1	2	1	1	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
47 . . .	—	—	—	1	4	3	1	4	3	—	—	—	1	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
48 . . .	—	1	—	—	1	1	—	2	1	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
49 . . .	—	—	—	4	1	—	4	1	—	—	2	—	1	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
50 . . .	—	—	—	1	2	1	1	2	1	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—
51 . . .	—	—	—	—	1	3	—	1	3	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
52 . . .	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
53 . . .	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
54 . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
55 . . .	—	—	1	—	4	2	—	4	3	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
56 . . .	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
57 . . .	1	1	—	1	—	1	2	1	1	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
58 . . .	—	1	—	—	1	1	—	2	1	—	3	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
59 . . .	—	1	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
60 . . .	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
61 . . .	—	3	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
62 . . .	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
63 . . .	—	1	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
64 . . .	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
65 . . .	—	—	—	3	—	—	3	—	—	—	1	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
66 . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
67 . . .	—	—	1	—	—	1	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
68 . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
69 . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
70 . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
71 . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
72 . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
73 . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
74 . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
75 . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
76 . . .	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	19	38	7	503	161	44	522	199	51	41	42	—	180	22	16	221	64	16	6	13	—	101	18	6	107	31	6

Tab. 5 (forts.) Arbetarena länsvis, fördelade efter kön, civilstånd och ett-års åldersklasser.

Åldersår.	Viborgs län.									Vasa län.									Hela landet.								
	Manliga.			Kvinliga.			Summa.			Manliga.			Kvinliga.			Summa.			Manliga.			Kvinliga.			Summa.		
	·go	·g	·e	·go	·g	·e	·go	·g	·e	·go	·g	·e	·go	·g	·e	·go	·g	·e	·go	·g	·e	·go	·g	·e	·go	·g	·e
1	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55
12 . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2	—	—
13 . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—
14 . . .	2	—	—	2	—	—	4	—	—	7	—	—	5	—	—	12	—	—	15	—	—	12	—	—	27	—	—
15 . . .	4	—	—	4	—	—	8	—	—	19	—	—	16	—	—	35	—	—	29	—	—	30	—	—	59	—	—
16 . . .	8	—	—	9	—	—	17	—	—	18	—	—	29	—	—	47	—	—	33	—	—	64	—	—	97	—	—
17 . . .	7	—	—	17	—	—	24	—	—	17	—	—	33	—	—	50	—	—	33	—	—	89	—	—	122	—	—
18 . . .	8	1	—	42	—	—	50	1	—	7	—	—	33	—	—	40	—	—	24	1	—	137	—	—	161	1	—
19 . . .	7	—	—	43	1	—	50	1	—	5	—	—	41	—	—	46	—	—	16	—	—	148	3	—	164	3	—
20 . . .	4	—	—	21	2	—	25	2	—	3	—	—	46	—	1	49	—	1	8	—	—	108	5	1	116	5	1
21 . . .	4	—	—	38	6	—	42	6	—	5	—	—	31	2	—	36	2	—	12	2	—	117	17	—	129	19	—
22 . . .	3	—	—	21	4	—	24	4	—	4	1	—	44	3	—	48	4	—	9	3	—	135	11	—	144	14	—
23 . . .	4	1	—	18	14	1	22	15	1	1	3	—	30	4	1	31	7	1	5	4	—	95	23	2	100	27	2
24 . . .	2	1	—	8	7	—	10	8	—	3	2	—	32	9	—	35	11	—	8	3	—	94	23	2	102	26	2
25 . . .	1	2	—	13	8	2	14	10	2	3	3	—	28	15	1	31	18	1	4	8	—	77	37	3	81	45	3
26 . . .	1	2	—	12	8	1	13	10	1	1	1	—	16	4	—	17	5	—	3	4	—	57	17	1	60	21	1
27 . . .	4	7	—	5	6	—	9	13	—	—	3	1	11	4	1	11	7	2	5	11	1	53	20	2	58	31	3
28 . . .	1	2	—	9	5	1	10	7	1	1	3	—	11	5	1	12	8	1	3	10	—	46	22	4	49	32	4
29 . . .	—	4	—	7	4	1	7	8	1	—	5	—	15	2	1	15	7	1	2	12	—	47	16	7	49	28	7
30 . . .	—	3	—	5	7	—	5	10	—	—	—	—	22	4	—	22	4	—	—	4	—	50	22	1	50	26	1
31 . . .	4	—	—	4	6	—	8	6	—	—	2	—	11	4	1	11	6	1	4	3	—	32	21	3	36	24	3
32 . . .	—	6	—	6	6	1	6	12	1	—	3	—	14	9	1	14	12	1	—	13	—	40	26	5	40	39	5
33 . . .	1	—	—	2	1	—	3	1	—	—	1	—	12	3	1	12	4	1	1	3	—	28	12	7	29	15	7
34 . . .	—	1	—	4	3	1	4	4	1	—	3	—	4	2	—	4	5	—	—	6	—	12	11	1	12	17	1
35 . . .	1	6	—	—	—	3	1	6	3	—	1	—	7	2	1	7	3	1	2	12	—	17	7	8	19	19	8
36 . . .	1	6	—	—	1	1	1	7	1	—	2	—	4	5	2	4	7	2	2	10	—	8	14	6	10	24	6
37 . . .	1	3	—	1	3	—	2	6	—	—	1	—	6	—	1	6	1	1	1	9	—	15	8	2	16	17	2
38 . . .	—	5	—	1	5	1	1	10	1	—	—	—	3	5	—	3	5	—	—	8	—	7	16	5	7	24	5
39 . . .	1	1	—	2	3	2	3	4	2	—	2	—	4	3	2	4	5	2	1	6	—	14	12	7	15	18	7
40 . . .	—	3	—	—	5	—	—	8	—	—	5	—	6	3	3	6	8	3	2	13	—	18	11	4	20	24	4
41 . . .	2	4	—	1	2	—	3	6	—	—	4	1	4	8	1	4	12	2	2	9	1	7	14	2	9	23	3
42 . . .	1	3	—	—	1	1	1	4	1	—	1	—	2	2	1	2	3	1	3	6	—	9	12	3	12	18	3
43 . . .	—	3	—	1	—	2	1	3	2	—	3	—	1	7	2	1	10	2	1	10	1	5	11	7	6	21	8
44 . . .	—	1	1	1	1	1	1	2	2	—	1	—	7	2	1	7	3	1	—	2	1	13	6	3	13	8	4

Tab. 5 (forts.) Arbetarena länsvis, fördelade efter kön, civilstånd och ett-års åldersklasser.

Åldersår.	Viborgs län (forts.)									Vasa län (forts.)									Hela landet (forts.)								
	Manliga.			Kvinliga.			Summa.			Manliga.			Kvinliga.			Summa.			Manliga.			Kvinliga.			Summa.		
	·30	·3	·0	·30	·3	·0	·30	·3	·0	·30	·3	·0	·30	·3	·0	·30	·3	·0	·30	·3	·0	·30	·3	·0	·30	·3	·0
1	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55
45 . . .	—	2	—	—	—	3	—	2	3	—	4	—	4	1	1	4	5	1	—	7	1	9	4	7	9	11	8
46 . . .	—	4	—	1	—	—	1	4	—	—	5	—	3	3	1	3	8	1	—	10	1	5	5	2	5	15	3
47 . . .	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	3	—	3	2	3	3	5	3	—	5	—	5	6	7	5	11	7
48 . . .	2	—	—	—	4	1	2	4	1	—	1	—	1	1	1	1	2	1	2	2	—	1	7	3	3	9	3
49 . . .	—	2	—	—	—	—	—	2	—	1	1	—	2	1	2	3	2	2	1	5	—	7	2	2	8	7	2
50 . . .	—	1	—	1	—	—	1	1	—	—	2	—	1	2	2	1	4	2	—	6	—	3	4	3	3	10	3
51 . . .	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	3	—	3	—	3	3	3	3	—	6	—	3	1	6	3	7	6
52 . . .	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	2	—	1	1	2	1	3	2	—	5	—	2	1	3	2	6	3
53 . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	2	3	3	3	3	—	3	—	4	2	3	4	5	3
54 . . .	—	2	—	—	1	1	—	3	1	—	1	—	2	—	2	2	1	2	—	5	—	3	1	3	3	6	3
55 . . .	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	2	—	1	1	2	1	3	2	—	2	1	2	7	4	2	9	5
56 . . .	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	2	1	2	2	1	2	1	1	1	2	1	3	3	2	4
57 . . .	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	1	—	3	1	—	2	3	—	4	1	1	6	4	1
58 . . .	—	1	—	—	1	—	—	2	—	—	1	—	1	1	2	1	2	2	—	6	—	1	3	3	1	9	3
59 . . .	—	—	1	—	1	—	—	1	1	—	—	—	2	—	1	2	—	1	—	1	1	2	1	2	2	2	3
60 . . .	—	2	—	—	1	—	—	3	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	5	—	—	1	1	—	6	1
61 . . .	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	2	—	2	2	—	3	—	5	1	2	—	2	2	5	3
62 . . .	—	1	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	1	1	—	1	1	—	1	—	—	2	2	—	3	2
63 . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	1	1	—
64 . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—	2	—
65 . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	3	—	4	—	—	4	3	—
66 . . .	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—	2
67 . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	2	1	—	—	1	—	2	2
68 . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	3	—	—	—	—	—	3	—
69 . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
70 . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
71 . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	1	1
72 . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
73 . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
74 . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
75 . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
76 . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Summa	75	85	3	299	120	26	374	205	29	95	83	3	562	126	55	657	209	58	236	261	13	1,645	447	147	1,881	708	160

Tab. 6. Arbetarena länsvis, fördelade efter kön, civilstånd och 5-års åldersklasser.

Åldersklasser.	Nylands län.												Åbo och Björneborgs län.											
	Manliga.				Kvinliga.				Bägge könen.				Manliga.				Kvinliga.				Bägge könen.			
	ogift.	gift.	o.	s:n.	ogift.	gift.	o.	s:n.	ogift.	gift.	o.	s:n.	ogift.	gift.	o.	s:n.	ogift.	gift.	o.	s:n.	ogift.	gift.	o.	s:n.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
12—14	1	—	—	1	5	—	—	5	6	—	—	6	7	—	—	7	—	—	—	—	7	—	—	7
15—19	6	—	—	6	134	1	—	135	140	1	—	141	26	—	—	26	29	1	—	30	55	1	—	56
20—24	3	3	—	6	177	24	2	203	180	27	2	209	4	1	—	5	53	1	—	54	57	2	—	59
25—29	2	3	—	5	91	35	4	130	93	38	4	135	2	5	—	7	41	8	1	50	43	13	1	57
30—34	—	5	—	5	47	33	10	90	47	38	10	95	—	5	—	5	25	7	1	33	25	12	1	38
35—39	2	8	—	10	17	27	6	50	19	35	6	60	—	7	—	7	13	3	8	24	13	10	8	31
40—44	4	7	1	12	17	22	5	44	21	29	6	56	1	1	—	2	10	1	1	12	11	2	1	14
45—49	—	2	2	4	8	11	5	24	8	13	7	28	—	3	—	3	5	1	4	10	5	4	4	13
50—54	—	2	—	2	2	3	4	9	2	5	4	11	—	9	—	9	2	—	—	2	2	9	—	11
55—59	1	3	2	6	1	5	5	11	2	8	7	17	1	6	—	7	1	—	—	1	2	6	—	8
60—64	—	5	—	5	1	—	2	3	1	5	2	8	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
65—69	—	—	1	1	3	—	1	4	3	—	2	5	—	3	—	3	1	—	1	2	1	3	1	5
70—76	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
Summa	**19**	**38**	**7**	**64**	**503**	**161**	**44**	**708**	**522**	**199**	**51**	**772**	**41**	**42**	**—**	**83**	**180**	**22**	**16**	**218**	**221**	**64**	**16**	**301**

Tab. 6 (forts.) Arbetarena länsvis, fördelade efter kön, civilstånd och 5-års åldersklasser.

Åldersklasser.	Tavastehus och S:t Michels län.												Viborgs län.											
	Manliga.				Kvinliga.				Bägge könen.				Manliga.				Kvinliga.				Bägge könen.			
	ogift.	gift.	o.	s:n.	ogift.	gift.	o.	s:n.	ogift.	gift.	o.	s:n.	ogift.	gift.	o.	s:n.	ogift.	gift.	o.	s:n.	ogift.	gift.	o.	s:n.
1	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49
12—14	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	1	2	—	—	2	2	—	—	2	4	—	—	4
15—19	3	—	—	3	38	—	—	38	41	—	—	41	34	1	—	35	115	1	—	116	149	2	—	151
20—24	2	—	—	2	30	3	—	33	32	3	—	35	17	2	—	19	106	33	1	140	123	35	1	159
25—29	1	5	—	6	21	8	3	32	22	13	3	38	7	17	—	24	46	31	5	82	53	48	5	106
30—34	—	—	—	—	6	7	1	14	6	7	1	14	5	10	—	15	21	23	2	46	26	33	2	61
35—39	—	3	—	3	3	—	1	4	3	3	1	7	4	21	—	25	4	12	7	23	8	33	7	48
40—44	—	4	—	4	2	—	1	3	2	4	1	7	3	14	1	18	3	9	4	16	6	23	5	34
45—49	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	10	—	12	1	4	4	9	3	14	4	21
50—54	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	4	—	4	1	1	2	4	1	5	2	8
55—59	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	3	—	4	1	5	1	5	2	8
60—64	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	5	—	2	—	2	—	7	—	7
65—69	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	1
70—76	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	**6**	**13**	**—**	**19**	**101**	**18**	**6**	**125**	**107**	**31**	**6**	**144**	**75**	**85**	**3**	**163**	**299**	**120**	**26**	**445**	**374**	**205**	**29**	**608**

Tab. 6 (forts.) Arbetarena länsvis, fördelade efter kön, civilstånd och 5-års åldersklasser.

Åldersklasser.	Vasa län.												Hela landet.											
	Manliga.				Kvinliga.				Bägge könen.				Manliga.				Kvinliga.				Bägge könen.			
	og.	g.	e.	s:a.	og.	g.	e.	s:a.	og.	g.	e.	s:a.	og.	g.	e.	s:a.	og.	g.	e.	s:a.	og.	g.	e.	s:a.
1	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73
12—14	7	—	—	**7**	5	—	—	**5**	12	—	—	**12**	17	—	—	**17**	13	—	—	**13**	30	—	—	**30**
15—19	66	—	—	**66**	152	—	—	**152**	218	—	—	**218**	135	1	—	**136**	468	3	—	**471**	603	4	—	**607**
20—24	16	6	—	**22**	183	18	2	**203**	199	24	2	**225**	42	12	—	**54**	549	79	5	**633**	591	91	5	**687**
25—29	5	15	1	**21**	81	30	4	**115**	86	45	5	**136**	17	45	1	**63**	280	112	17	**409**	297	157	18	**472**
30—34	—	9	—	**9**	63	22	3	**88**	63	31	3	**97**	5	29	—	**34**	162	92	17	**271**	167	121	17	**305**
35—39	—	6	—	**6**	24	15	6	**45**	24	21	6	**51**	6	45	—	**51**	61	57	28	**146**	67	102	28	**197**
40—44	—	14	1	**15**	20	22	8	**50**	20	36	9	**65**	8	40	3	**51**	52	54	19	**125**	60	94	22	**176**
45—49	1	14	—	**15**	13	8	8	**29**	14	22	8	**44**	3	29	2	**34**	27	24	21	**72**	30	53	23	**106**
50—54	—	9	—	**9**	10	5	12	**27**	10	14	12	**36**	—	25	—	**25**	15	9	18	**42**	15	34	18	**67**
55—59	—	3	—	**3**	9	4	7	**20**	9	7	7	**23**	3	13	3	**19**	11	13	13	**37**	14	26	16	**56**
60—64	—	2	1	**3**	2	2	3	**7**	2	4	4	**10**	—	13	1	**14**	3	4	5	**12**	3	17	6	**26**
65—69	—	5	—	**5**	—	—	1	**1**	—	5	1	**6**	—	8	2	**10**	4	—	3	**7**	4	8	5	**17**
70—76	—	—	—	**—**	—	—	1	**1**	—	—	1	**1**	—	1	1	**2**	—	—	1	**1**	—	1	2	**3**
Summa	**95**	**83**	**3**	**181**	**562**	**126**	**55**	**743**	**657**	**209**	**58**	**924**	**236**	**261**	**13**	**510**	**1,645**	**447**	**147**	**2,239**	**1,881**	**708**	**160**	**2,749**

Tab. 7. Arbetarenas medelålder.

Ort.	Manliga.				Kvinliga.				Bägge könen.			
	og.	g.	e.	alla.	og.	g.	e.	alla.	og.	g.	e.	alla.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Nylands län:												
Helsingfors	26.7	42.7	53.5	39.8	24.9	33.6	41.8	28.0	25.0	35.0	43.2	28.8
Borgå	17.0	45.0	—	39.4	18.3	42.0	—	20.2	18.2	44.4	—	25.5
Lovisa	—	—	67.0	67.0	—	—	—	—	—	—	67.0	67.0
Bromarf s:n	57.0	—	—	57.0	22.1	—	30.0	22.9	25.6	—	30.0	26.0
Lojo s:n	26.0	23.0	—	24.7	21.4	21.5	—	21.4	23.4	22.4	—	22.4
Hela länet	27.6	41.4	55.4	38.8	24.7	33.5	41.5	27.7	24.8	35.0	43.4	28.6
Åbo och B:borgs län:												
Åbo	19.2	45.3	—	32.4	27.3	30.4	38.9	28.5	25.8	40.2	38.9	29.6
Tavastehus län:												
Tavastehus	20.7	40.2	—	31.6	22.8	27.7	31.0	23.2	22.7	34.7	31.0	24.1
Tammerfors	16.0	32.8	—	30.4	22.0	28.3	32.8	24.8	21.8	29.8	32.8	25.6
Lahtis köping	—	28.0	—	28.0	—	31.0	—	31.0	—	29.5	—	29.5
Hela länet	19.8	35.5	—	30.9	22.6	28.4	32.5	23.9	22.4	31.3	32.5	24.7
Viborgs län:												
Viborg	23.1	37.3	56.3	31.6	22.2	31.4	38.0	25.6	22.4	33.8	40.0	27.2
Villmanstrand	20.3	44.4	—	30.3	22.6	24.2	34.0	23.6	21.8	35.4	34.0	26.3
Viborgs s:n	26.5	37.7	—	30.7	21.7	30.9	—	25.1	23.1	32.9	—	26.7
Raivola s:n	—	60.0	—	60.0	46.0	—	—	46.0	46.0	60.0	—	53.0
Hela länet	23.3	38.0	56.3	31.6	22.2	31.1	37.8	25.5	22.5	33.9	39.1	27.2
S:t Michels län:												
S:t Michels s:n	22.0	41.0	—	31.5	23.0	21.0	—	22.3	22.7	31.0	—	26.0
Vasa län:												
Nikolaistad	18.1	40.6	—	26.1	31.4	36.2	36.5	33.7	23.9	38.7	36.5	29.8
Jakobstad	18.0	40.4	43.0	28.6	25.4	34.3	46.5	28.4	24.4	36.6	46.3	28.4
Gamlakarleby	—	46.0	—	46.0	16.0	50.5	31.0	30.0	16.0	47.5	31.0	36.4
Hela länet	18.0	40.7	43.0	28.8	25.4	34.6	45.9	28.5	24.3	37.0	45.7	28.5
Hela landet	20.7	40.4	52.8	31.6	24.6	32.8	41.8	27.4	24.2	35.6	42.7	28.2

Tab. 8. Arbetarenas födelseort.

Arbetsorten inom	Födelseort.														
	Nylands län.			Åbo och B:borgs län.		Tavastehus län.		Viborgs län.		S:t Michels län.		Kuopio län.		Vasa län.	
	Helsingfors.	Öfriga städer.	land.	stad.	land.	stad.	land.	stad.	land.	stad.	land.	stad.	land.	stad.	land.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Nylands län	299	15	117	28	15	32	71	30	14	5	19	11	26	16	34
Åbo och B:borgs län	2	1	6	196	79	—	6	1	—	—	—	—	—	2	3
Tavastehus län	1	2	—	3	7	37	60	11	2	—	2	—	4	3	5
Viborgs län	4	—	1	1	—	4	2	203	112	6	39	28	78	6	3
S:t Michels län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—
Vasa län	10	3	6	18	8	5	5	39	7	1	2	5	6	267	511
Hela landet	**316**	**21**	**130**	**246**	**109**	**78**	**144**	**284**	**135**	**14**	**64**	**44**	**114**	**294**	**556**

Tab. 8 (forts.) Arbetarenas födelseort.

Arbetsorten inom	Födelseort.													Hela antalet arbetare.
	Uleåborgs län.		Inom Finland.			Ryssland.	Sverige.	Norge.	Danmark.	Tyskland.	Grekland.	Turkiet.	Utom Finland.	
	stad.	land.	stad.	land.	summa.									
1	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
Nylands län	4	12	440	308	**748**	19	—	—	2	1	1	1	**24**	**772**
Åbo och B:borgs län	1	1	203	95	**298**	1	1	—	—	1	—	—	**3**	**301**
Tavastehus län	—	1	57	81	**138**	1	—	—	—	—	—	—	**1**	**139**
Viborgs län	—	6	252	241	**493**	113	—	—	—	1	—	1	**115**	**608**
S:t Michels län	—	—	2	2	**4**	1	—	—	—	—	—	—	**1**	**5**
Vasa län	11	14	359	559	**918**	—	2	1	1	2	—	—	**6**	**924**
Hela landet	**16**	**34**	**1,313**	**1,286**	**2,599**	**135**	**3**	**1**	**3**	**5**	**1**	**2**	**150**	**2,749**

Tab. 9. Arbetarenas födelseort i förhållande till arbetsorten.

Arbetsort.	Födelseort.					Hela antalet arbetare.
	Arbetsorten.	Öfriga orter inom samma län.	Öfriga län.	Inom Finland.	Utom Finland.	
1	2	3	4	5	6	7
Nylands län:						
Helsingfors	293	111	302	706	22	728
Borgå	4	14	—	18	—	18
Lovisa	—	1	—	1	—	1
Bromarf s:n	—	4	6	10	1	11
Lojo s:n	—	4	9	13	1	14
Hela länet	297	134	317	748	24	772
Åbo och Björneborgs län:						
Åbo	190	85	23	298	3	301
Tavastehus län:						
Tavastehus	23	55	5	83	1	84
Tammerfors	10	9	34	53	—	53
Lahtis köping	—	—	2	2	—	2
Hela länet	33	64	41	138	1	139
Viborgs län:						
Viborg	161	100	152	413	106	519
Villmanstrand	2	17	10	29	1	30
Viborgs s:n	8	27	16	51	6	57
Raivola s:n	—	—	—	—	2	2
Hela länet	171	144	178	493	115	608
S:t Michels län:						
S:t Michels s:n	—	4	—	4	1	5
Vasa län:						
Nikolaistad	9	16	2	27	—	27
Jakobstad	201	545	135	881	6	887
Gamlakarleby	1	6	3	10	—	10
Hela länet	211	567	140	918	6	924
Hela landet	**902**	**998**	**699**	**2,599**	**150**	**2,749**

Tab. 10. Moders yrke.

Län.	Tobaksindustri.	Öfriga industriella yrken.	Jordbruk, boskapsskötsel, fiske.	Gårdsegarinnor.	Handelsidkerskor.	Sjuksköterskor o. d.	Sömmerskor.	Tvättерskor.	Tjänstehjon.	Arbeterskor.	Summa uppgifvet yrke.	Icke uppgifvet yrke.	Summa summarum.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Nylands	22	12	10	1	19	4	8	36	15	19	146	626	772
Åbo och B:borgs . .	6	3	—	—	1	—	2	—	—	—	12	289	301
Tavastehus	—	11	5	1	1	—	3	3	4	6	34	105	139
Viborgs	24	17	58	—	13	2	9	26	19	30	198	410	608
S:t Michels	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	3	2	5
Vasa	57	7	1	—	2	2	8	6	2	11	96	828	924
Hela landet	**109**	**50**	**75**	**2**	**36**	**8**	**30**	**72**	**40**	**67**	**489**	**2,260**	**2,749**

Tab. 11. Makas yrke.

Län.	Tobaksindustri.	Öfriga industriella yrken.	Jordbruk, boskapsskötsel, fiske.	Gårdsegarinnor.	Handelsidkerskor.	Sjuksköterskor o. d.	Sömmerskor.	Tvättерskor.	Tjänstehjon.	Arbeterskor.	Summa uppgifvet yrke.	Icke uppgifvet yrke.	Summa summarum.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Nylands	12	—	1	—	1	—	1	—	3	—	18	27	45
Åbo och B:borgs . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	42	42
Tavastehus	6	—	—	—	—	—	1	—	—	—	7	5	12
Viborgs	46	—	—	—	1	—	1	—	1	2	51	37	88
S:t Michels	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1
Vasa	35	3	—	—	—	—	—	—	—	—	38	48	86
Hela landet	**99**	**3**	**1**	**—**	**2**	**1**	**3**	**—**	**4**	**2**	**115**	**159**	**274**

Tab. 12.

Län.	Industriella yrken.													Jordbruk, boskapsskötsel, fiske.
	Metallindustri.	Stenindustri.	Kemisk industri.	Läderindustri.	Textilindustri.	Pappersindustri.	Arbeten i trä, ben, kautschuk m. m.	Byggnadsindustri.	Närings- och njutningsmedelsindustri.		Beklädnads- och rengöringsindustri.	Grafisk industri.	Summa.	
									Tobaksindustri.	Öfriga.				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Nylands	55	28	7	4	1	6	35	127	13	9	47	10	**342**	**145**
Åbo och Björneborgs . .	36	6	—	3	2	—	24	65	9	13	7	2	**167**	**36**
Tavastehus	4	5	—	2	2	—	5	21	2	5	8	—	**54**	**30**
Viborgs	41	33	4	—	—	1	20	73	19	7	35	1	**234**	**151**
S:t Michels	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**2**	**1**
Vasa	27	25	2	9	1	2	36	116	21	6	38	—	**283**	**253**
Summa	**164**	**98**	**13**	**18**	**6**	**9**	**120**	**402**	**64**	**40**	**135**	**13**	**1,082**	**616**

Tab. 13.

Län.	Industriella yrken.													Jordbruk, boskapsskötsel, fiske.
	Metallindustri.	Stenindustri.	Kemisk industri.	Läderindustri.	Textilindustri.	Pappersindustri.	Arbeten i trä, ben, kautschuk m. m.	Byggnadsindustri.	Närings- och njutningsmedelsindustri.		Beklädnads- och rengöringsindustri.	Grafisk industri.	Summa.	
									Tobaksindustri.	Öfriga.				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Nylands	40	8	1	2	2	2	10	26	10	6	13	6	**126**	—
Åbo och Björneborgs . .	15	1	—	2	2	—	3	4	—	2	1	—	**30**	**1**
Tavastehus	3	—	—	2	2	—	1	1	6	—	2	1	**18**	—
Viborgs	15	6	1	—	—	3	6	8	43	1	8	2	**93**	**6**
S:t Michels	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	**1**	—
Vasa	9	6	—	1	1	2	6	30	30	3	10	1	**99**	**5**
Summa	**82**	**21**	**2**	**7**	**7**	**7**	**26**	**69**	**89**	**13**	**34**	**10**	**367**	**12**

Faders yrke.

Gårdsegare.	Handel och samfärdsel.						Allmän tjänst och literära yrken.				Öfriga yrken.			Icke uppgifvet yrke.	Summa summarum.	Län.
	Handlande, kontorsbiträden.	Post- och järnvägsbetjänte.	Sjöfarande.	Hammarbetare, schåare.	Kuskar, formän, m. m.	Summa.	Civila tjänstemän och betjänte.	Militärer.	Läkare, literatörer, skollärare, artister.	Summa.	Tjänstehjon.	Arbetare.	Summa.			
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1
—	10	2	26	—	21	**59**	26	35	1	**62**	11	112	**123**	**41**	**772**	Nylands
4	3	2	16	—	7	**28**	20	2	1	**23**	3	27	**30**	**13**	**301**	Åbo och Björneborgs
—	5	—	2	2	7	**16**	5	—	1	**6**	5	24	**29**	**4**	**139**	Tavastehus
1	20	6	3	6	12	**47**	16	17	1	**34**	9	103	**112**	**29**	**608**	Viborgs
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**2**	**5**	S:t Michels
1	9	3	90	—	13	**115**	18	1	—	**19**	8	219	**227**	**26**	**924**	Vasa
6	**47**	**13**	**137**	**8**	**60**	**265**	**85**	**55**	**4**	**144**	**36**	**485**	**521**	**115**	**2,749**	Summa

Makes yrke.

Gårdsegare.	Handel och samfärdsel.						Allmän tjänst och literära yrken.				Öfriga yrken.			Icke uppgifvet yrke.	Summa summarum.	Län.
	Handlande, kontorsbiträden.	Post- och järnvägsbetjänte.	Sjöfarande.	Hammarbetare, schåare.	Kuskar, formän, m. m.	Summa.	Civila tjänstemän och betjänte.	Militärer.	Läkare, literatörer, skollärare, artister.	Summa.	Tjänstehjon.	Arbetare.	Summa.			
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1
—	4	3	10	1	4	**22**	11	3	—	**14**	5	36	**41**	**2**	**205**	Nylands
—	—	—	1	1	—	**2**	1	—	—	**1**	1	3	**4**	—	**38**	Åbo och Björneborgs
—	—	1	—	—	—	**1**	—	—	—	—	—	4	**4**	—	**23**	Tavastehus
—	5	2	—	—	—	**7**	2	2	1	**5**	3	31	**34**	**1**	**146**	Viborgs
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**1**	S:t Michels
—	3	—	19	—	2	**24**	1	1	1	**3**	3	36	**39**	**11**	**181**	Vasa
—	**12**	**6**	**30**	**2**	**6**	**56**	**15**	**6**	**2**	**23**	**12**	**110**	**122**	**14**	**594**	Summa

Tab. 14. De manliga arbetarenas yrken före inträdet i tobaksyrket.

Län.	Industriella yrken.	Jordbruk och mejerihandtering.	Handel och samfärdsel.	Civil tjänst.	Militärer.	Tjänstehjon.	Arbetare.	Summa uppgifvet yrke.	Icke uppgifvet yrke.	Summa summarum.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Nylands	16	2	3	2	2	8	2	**35**	29	**64**
Åbo och Björneborgs	27	—	2	4	1	3	2	**39**	44	**83**
Tavastehus	2	2	1	—	—	1	1	**7**	10	**17**
Viborgs	41	10	8	2	7	9	14	**91**	72	**163**
S:t Michels	1	—	—	—	—	1	—	**2**	—	**2**
Vasa	17	—	25	2	1	2	3	**50**	131	**181**
Hela landet	**104**	**14**	**39**	**10**	**11**	**24**	**22**	**224**	**286**	**510**

Tab. 15. De kvinliga arbetarenas yrken före inträdet i tobaksyrket.

Län.	Industriella yrken.	Jordbruk och mejerihandtering.	Handel och samfärdsel.	Tjänstehjon.	Sömmerskor och tvätterskor.	Öfriga yrken.	Summa uppgifvet yrke.	Icke uppgifvet yrke.	Summa summarum.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Nylands	81	1	5	227	12	8	**334**	374	**708**
Åbo och Björneborgs	41	—	1	14	18	—	**74**	144	**218**
Tavastehus	15	1	—	61	5	2	**84**	38	**122**
Viborgs	11	—	—	217	10	4	**242**	203	**445**
S:t Michels	—	—	—	2	1	—	**3**	—	**3**
Vasa	32	3	—	294	3	1	**333**	410	**743**
Hela landet	**180**	**5**	**6**	**815**	**49**	**15**	**1,070**	**1,169**	**2,239**

Tab. 16. Arbetares barn, sysselsatta i tobaksindustrin.

Ort.	Antal arbetare med barn, sysselsatta i tobaksindustrin			Antal inom tobaksindustrin sysselsatta barn af		
	män.	kvinnor.	summa.	män.	kvinnor.	summa.
1	2	3	4	5	6	7
Nylands län:						
Helsingfors	4	10	**14**	5	11	**16**
Borgå	1	—	**1**	2	—	**2**
Summa	**5**	**10**	**15**	**7**	**11**	**18**
Åbo och Björneborgs län:						
Åbo	**3**	**1**	**4**	**4**	**1**	**5**
Viborgs län:						
Viborg	**2**	**9**	**11**	**2**	**12**	**14**
Vasa län:						
Jakobstad	16	39	**55**	22	56	**78**
Gamlakarleby	1	—	**1**	1	—	**1**
Summa	**17**	**39**	**56**	**23**	**56**	**79**
Summa summarum	**27**	**59**	**86**	**36**	**80**	**116**

Tab. 17. Arbetare-

	Ort.	Manliga arbetare, gifta och enklingar, med följande antal barn.									Summa.	
		1	2	3	4	5	6	7	8	10	Fäder.	Barn.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Nylands län:											
2	Helsingfors	5	10	6	5	2	1	2	1	—	32	101
3	Borgå	1	—	—	2	—	1	—	—	—	4	15
4	Lovisa	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
5	Lojo socken	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
6	Summa	**8**	**10**	**6**	**7**	**2**	**2**	**2**	**1**	—	**38**	**118**
7	Åbo och Björneborgs län:											
8	Åbo	**8**	**5**	**3**	**6**	**6**	**1**	**1**	**2**	**1**	**33**	**120**
9	Tavastehus län:											
10	Tavastehus	1	1	—	—	1	—	—	—	—	3	8
11	Tammerfors	1	—	1	1	—	—	—	—	—	3	8
12	Lahtis köping	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	3
13	Summa	**2**	**1**	**2**	**1**	**1**	—	—	—	—	**7**	**19**
14	Viborgs län:											
15	Viborg	19	11	6	4	9	1	—	1	—	51	134
16	Villmanstrand	—	1	1	—	—	—	—	—	—	2	5
17	Viborgs socken	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	2
18	Raivola socken	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	5
19	Summa	**19**	**13**	**7**	**4**	**10**	**1**	—	**1**	—	**55**	**146**
20	S:t Michels län:											
21	S:t Michels socken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Vasa län:											
23	Nikolaistad	1	—	2	—	2	—	—	—	—	5	17
24	Jakobstad	17	14	17	7	5	3	2	—	2	67	201
25	Gamlakarleby	1	1	—	—	—	1	—	—	—	3	9
26	Summa	**19**	**15**	**19**	**7**	**7**	**4**	**2**	—	**2**	**75**	**227**
27	**Summa summarum**	**56**	**44**	**37**	**25**	**26**	**8**	**5**	**4**	**3**	**208**	**630**

nas barn i lifvet.

Kvinliga arbetare, gifta och enkor, med följande antal barn.								Summa.		Kvinliga arbetare, ogifta, med följande antal barn.				Summa.		
1	2	3	4	5	6	7	8	Mödrar.	Barn.	1	2	3	4	Mödrar.	Barn.	
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	
																1
59	36	20	9	4	1	—	1	130	261	19	5	1	1	26	36	2
—	—	—	—	—	1	—	—	1	6	—	—	—	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	—	—	—	2	2	5
60	**36**	**20**	**9**	**4**	**2**	—	**1**	**132**	**268**	**21**	**5**	**1**	**1**	**28**	**38**	6
																7
13	**6**	**2**	**1**	—	—	—	—	**22**	**35**	**3**	—	**2**	—	**5**	**9**	8
																9
3	—	—	—	—	—	—	—	3	3	3	1	—	—	4	5	10
5	1	3	2	—	—	—	—	11	24	1	—	—	—	1	1	11
—	—	1	—	—	—	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	12
8	**1**	**4**	**2**	—	—	—	—	15	30	**4**	**1**	—	—	5	6	13
																14
34	6	6	5	7	1	—	—	59	125	11	1	1	—	13	16	15
2	—	1	—	—	—	—	—	3	5	1	—	—	—	1	1	16
2	1	4	2	—	—	—	—	9	24	1	—	—	—	1	1	17
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18
38	**7**	**11**	**7**	**7**	**1**	—	—	71	154	**13**	**1**	**1**	—	15	18	19
																20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	21
																22
2	1	—	1	—	—	1	—	5	15	1	—	—	—	1	1	23
49	36	19	18	6	4	—	1	133	312	25	4	—	—	29	33	24
1	—	—	—	—	1	—	—	2	7	—	—	—	—	—	—	25
52	**37**	**19**	**19**	**6**	**5**	**1**	**1**	140	334	**26**	**4**	—	—	30	34	26
171	**87**	**56**	**38**	**17**	**8**	**1**	**2**	380	821	**68**	**11**	**4**	**1**	84	106	27

Tab. 18. Arbetarenas

Ort.	Manliga arbetare, gifta och enklingar, med följande antal hemmavarande barn.									Summa.	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Fäder.	Barn.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Nylands län:											
Helsingfors	6	10	6	1	4	—	—	1	—	**28**	**76**
Borgå	—	—	1	1	—	1	—	—	—	**3**	**13**
Lovisa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lojo socken	1	—	—	—	—	—	—	—	—	**1**	**1**
Summa	**7**	**10**	**7**	**2**	**4**	**1**	—	**1**	—	**32**	**90**
Åbo och Björneborgs län:											
Åbo	**8**	**5**	**6**	**6**	**3**	**2**	**1**	—	—	**31**	**94**
Tavastehus län:											
Tavastehus	1	1	—	—	1	—	—	—	—	**3**	**8**
Tammerfors	1	—	1	1	—	—	—	—	—	**3**	**8**
Lahtis köping	—	—	1	—	—	—	—	—	—	**1**	**3**
Summa	**2**	**1**	**2**	**1**	**1**	—	—	—	—	**7**	**19**
Viborgs län:											
Viborg	18	8	5	4	7	1	—	1	—	**44**	**114**
Villmanstrand	—	1	1	—	—	—	—	—	—	**2**	**5**
Viborgs socken	—	1	—	—	—	—	—	—	—	**1**	**2**
Raivola socken	1	—	—	—	—	—	—	—	—	**1**	**1**
Summa	**19**	**10**	**6**	**4**	**7**	**1**	—	**1**	—	**48**	**122**
S:t Michels län:											
S:t Michels socken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vasa län:											
Nikolaistad	2	—	2	—	1	—	—	—	—	**5**	**13**
Jakobstad	23	11	17	5	5	2	—	1	1	**65**	**170**
Gamlakarleby	1	1	1	—	—	—	—	—	—	**3**	**6**
Summa	**26**	**12**	**20**	**5**	**6**	**2**	—	**1**	**1**	**73**	**189**
Summa summarum	**62**	**38**	**41**	**18**	**21**	**6**	**1**	**3**	**1**	**191**	**514**

hemmavarande barn.

Kvinliga arbetare, gifta och enkor, med följande antal hemmavarande barn.							Summa.		Kvinliga arbetare, ogifta, med följande antal hemmavarande barn.			Summa.		Ort.
1	2	3	4	5	6	7	Mödrar.	Barn.	1	2	3	Mödrar.	Barn.	
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	1
														Nylands län:
61	32	19	6	3	1	1	123	234	15	3	—	18	21	Helsingfors
—	—	—	—	—	1	—	1	6	—	—	—	—	—	Borgå
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Lovisa
1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	Lojo socken
62	**32**	**19**	**6**	**3**	**2**	**1**	**125**	**241**	**15**	**3**	—	**18**	**21**	Summa
														Åbo o. B:borgs län:
12	**7**	**2**	—	—	—	—	**21**	**32**	**3**	**1**	**1**	**5**	**8**	Åbo
														Tavastehus län:
3	—	—	—	—	—	—	3	3	3	1	—	4	5	Tavastehus
5	1	3	2	—	—	—	11	24	1	—	—	1	1	Tammerfors
—	—	1	—	—	—	—	1	3	—	—	—	—	—	Lahtis köping
8	**1**	**4**	**2**	—	—	—	**15**	**30**	**4**	**1**	—	**5**	**6**	Summa
														Viborgs län:
34	7	4	3	6	—	—	54	102	10	1	—	11	12	Viborg
2	—	1	—	—	—	—	3	5	—	—	—	—	—	Villmanstrand
2	1	4	2	—	—	—	9	24	1	—	—	1	1	Viborgs socken
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Raivola socken
38	**8**	**9**	**5**	**6**	—	—	**66**	**131**	**11**	**1**	—	**12**	**13**	Summa
														S:t Michels län:
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	S:t Michels s:n
														Vasa län:
2	1	1	—	—	—	1	5	14	—	—	—	—	—	Nikolaistad
53	30	15	8	6	2	—	114	232	17	2	—	19	21	Jakobstad
1	—	1	—	—	—	—	2	4	—	—	—	—	—	Gamlakarleby
56	**31**	**17**	**8**	**6**	**2**	**1**	**121**	**250**	**17**	**2**	—	**19**	**21**	Summa
176	**79**	**51**	**21**	**15**	**4**	**2**	**348**	**684**	**51**	**8**	**1**	**60**	**70**	**Summa summarum**

Tab. 19. De manliga arbetarena fördelade

	Ort.	Antal arbetare,										
		7 år.	8 år.	9 år.	10 år.	11 år.	12 år.	13 år.	14 år.	15 år.	16 år.	17 år.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Nylands län:											
2	Helsingfors	—	—	2	—	2	3	2	4	3	7	1
3	Borgå	—	—	—	1	—	1	—	1	1	—	—
4	Lovisa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Bromarf socken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Lojo socken	—	—	—	1	1	—	1	1	1	2	—
7	Summa	—	—	2	2	3	4	3	6	5	9	1
8	Åbo och Björneborgs län:											
9	Åbo	—	—	—	2	2	4	8	7	11	10	8
10	Tavastehus län:											
11	Tavastehus	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	1
12	Tammerfors	—	—	—	—	—	1	—	1	3	—	—
13	Lahtis köping	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
14	Summa	—	—	—	—	—	2	—	2	3	2	1
15	Viborgs län:											
16	Viborg	1	1	5	5	10	6	11	9	11	12	8
17	Villmanstrand	—	—	—	1	—	1	—	2	3	3	1
18	Viborgs socken	—	—	—	—	1	1	2	2	4	3	—
19	Raivola socken	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
20	Summa	1	1	5	6	12	8	13	13	18	18	9
21	S:t Michels län:											
22	S:t Michels socken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Vasa län:											
24	Nikolaistad	—	—	—	—	—	—	1	1	3	4	1
25	Jakobstad	1	1	—	2	3	9	14	39	28	6	7
26	Gamlakarleby	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—
27	Summa	2	1	—	2	4	10	15	40	31	10	8
28	**Summa summarum**	3	2	7	12	21	28	39	68	68	49	27

efter ålder vid inträdet i yrket.

som inträdt i yrket vid en ålder af																			
18 år.	19 år.	20 år.	21 år.	22 år.	23 år.	24 år.	25 år.	26 år.	27 år.	28 år.	29 år.	30—34 år.	35—39 år.	40—44 år.	45—49 år.	50 år och öfver.	ej uppgifvet.	Summa.	
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
																			1
—	2	—	3	2	—	—	3	1	2	4	—	1	3	1	—	—	4	**50**	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	**5**	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	**1**	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	**1**	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**7**	6
—	**2**	—	**3**	**2**	—	—	**3**	**1**	**2**	**4**	—	**2**	**3**	**1**	**1**	—	**5**	**64**	7
																			8
4	—	**3**	—	**1**	**1**	**1**	—	—	**1**	**1**	**1**	**5**	**3**	**2**	**4**	**2**	**2**	**83**	9
																			10
1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	**9**	11
1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**7**	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**1**	13
2	—	—	—	—	—	—	**1**	**2**	—	—	—	**1**	**1**	—	—	—	—	**17**	14
																			15
5	5	1	4	4	2	4	1	2	4	1	2	11	2	4	2	1	—	**134**	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	**12**	17
—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	**16**	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**1**	19
5	**5**	**1**	**5**	**4**	**2**	**4**	**2**	**2**	**5**	**1**	**2**	**11**	**2**	**4**	**2**	**2**	—	**163**	20
																			21
—	**1**	**1**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**2**	22
																			23
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	**14**	24
1	2	1	4	2	2	2	1	1	1	3	—	1	11	7	9	5	—	**163**	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	**4**	26
1	**2**	**1**	**4**	**3**	**2**	**2**	**1**	**1**	**1**	**4**	—	**3**	**11**	**7**	**9**	**6**	—	**181**	27
12	**10**	**6**	**12**	**10**	**5**	**7**	**7**	**6**	**9**	**10**	**3**	**22**	**20**	**14**	**16**	**10**	**7**	**510**	28

Tab. 20. De kvinliga arbetarena fördelade

	Ort.	Antal arbetare, 8 år.	9 år.	10 år.	11 år.	12 år.	13 år.	14 år.	15 år.	16 år.	17 år.	18 år.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Nylands län:											
2	Helsingfors	1	2	2	7	14	13	60	81	104	82	58
3	Borgå	—	—	—	—	—	—	2	5	3	—	1
4	Lovisa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Bromarf socken	—	—	—	—	1	—	1	1	2	2	1
6	Lojo socken	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	4
7	Summa	**1**	**2**	**2**	**7**	**15**	**13**	**64**	**87**	**110**	**84**	**64**
8	Åbo och Björneborgs län:											
9	Åbo	—	—	—	**1**	**8**	**9**	**16**	**33**	**42**	**21**	**19**
10	Tavastehus län:											
11	Tavastehus	—	—	—	—	—	—	1	11	13	16	6
12	Tammerfors	—	—	—	1	1	4	2	10	3	7	6
13	Lahtis köping	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Summa	—	—	—	**1**	**1**	**4**	**3**	**21**	**16**	**23**	**12**
15	Viborgs län:											
16	Viborg	—	2	2	2	9	16	32	77	55	37	31
17	Villmanstrand	—	—	—	—	—	1	1	5	—	1	1
18	Viborgs socken	—	—	—	—	1	—	3	10	6	3	3
19	Raivola socken	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
20	Summa	—	**2**	**2**	**3**	**10**	**17**	**36**	**92**	**61**	**41**	**35**
21	S:t Michels län:											
22	S:t Michels socken	—	—	—	—	—	—	—	—	**1**	—	—
23	Vasa län:											
24	Nikolaistad	—	—	—	2	—	1	1	2	1	1	1
25	Jakobstad	1	—	3	5	11	17	70	79	65	58	46
26	Gamlakarleby	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—
27	Summa	**1**	—	**3**	**7**	**11**	**20**	**72**	**81**	**66**	**59**	**47**
28	**Summa summarum**	**2**	**4**	**7**	**19**	**45**	**63**	**191**	**314**	**296**	**228**	**177**

efter ålder vid inträdet i yrket.

som inträdt i yrket vid en ålder af																	
19 år.	20 år.	21 år.	22 år.	23 år.	24 år.	25 år.	26 år.	27 år.	28 år.	29 år.	30—34 år.	35—39 år.	40—44 år.	45—49 år.	50 år och öfver.	ej uppgifvet.	Summa.
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
57	39	31	29	24	14	9	7	8	3	9	12	8	3	—	1	—	**678**
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	**13**
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**—**
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	**10**
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**7**
59	**39**	**32**	**29**	**24**	**14**	**9**	**7**	**8**	**3**	**9**	**14**	**8**	**3**	**—**	**1**	**—**	**708**
20	**14**	**5**	**2**	**4**	**—**	**5**	**3**	**—**	**1**	**2**	**8**	**2**	**1**	**—**	**2**	**—**	**218**
5	5	1	3	4	5	2	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	**75**
2	2	2	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	**46**
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**1**
7	**7**	**3**	**6**	**5**	**6**	**2**	**—**	**—**	**1**	**—**	**1**	**1**	**—**	**—**	**—**	**2**	**122**
27	19	7	10	17	9	4	3	4	3	4	10	1	1	—	2	1	**385**
3	—	1	—	2	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	**18**
2	2	2	1	3	—	2	1	—	—	—	1	—	—	—	—	1	**41**
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**1**
32	**21**	**10**	**11**	**22**	**11**	**6**	**4**	**4**	**3**	**4**	**12**	**1**	**1**	**—**	**2**	**2**	**445**
—	**1**	**1**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**3**
—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	**13**
40	30	25	21	15	15	17	15	14	11	15	47	34	29	16	25	—	**724**
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	—	—	**6**
40	**30**	**25**	**21**	**16**	**15**	**17**	**15**	**15**	**11**	**15**	**48**	**37**	**29**	**17**	**25**	**—**	**743**
158	**112**	**76**	**69**	**71**	**46**	**39**	**29**	**27**	**19**	**30**	**83**	**49**	**34**	**17**	**30**	**4**	**2,239**

Tab. 21. De manliga arbetarena fördelade

Kalenderår vid inträdet.	Antal arbetare, som													
	7 år.	8 år.	9 år.	10 år.	11 år.	12 år.	13 år.	14 år.	15 år.	16 år.	17 år.	18 år.	19 år.	20 år.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1845—49	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
1850—54	—	—	1	1	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—
1855—59	1	—	—	1	—	—	2	1	—	1	—	—	1	1
1860—64	1	1	1	2	2	1	3	1	—	—	—	—	1	—
1865—69	—	—	1	1	2	3	1	1	—	—	—	—	—	—
1870—74	1	—	4	4	7	4	1	6	—	2	1	—	—	1
1875	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2	—	—	—	—
1876	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—
1877	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—
1878	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3	—	—	—	—
1879	—	1	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—
1880	—	—	—	—	—	1	1	—	2	—	—	1	1	—
1881	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1882	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—
1883	—	—	—	—	—	—	2	—	1	1	—	—	—	—
1884	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—
1885	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—
1886	—	—	—	1	—	1	2	—	—	—	—	—	—	1
1887	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—
1888	—	—	—	—	—	—	2	2	2	—	1	—	—	—
1889	—	—	—	—	1	2	1	3	1	1	—	1	1	—
1890	—	—	—	—	—	—	2	2	1	1	3	—	1	1
1891	—	—	—	—	—	1	—	1	1	1	—	2	—	—
1892	—	—	—	—	—	1	1	2	1	—	2	—	—	—
1893	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	1	—	—
1894	—	—	—	—	—	—	1	2	1	1	2	—	—	—
1895	—	—	—	—	—	—	—	1	3	—	1	—	—	—
1896	—	—	—	—	—	1	2	2	5	3	—	1	1	1
1897	—	—	—	—	—	—	1	4	3	2	1	—	—	—
1898	—	—	—	—	—	1	2	7	1	—	2	—	—	—
1899	—	—	—	—	—	3	6	7	4	7	—	1	—	—
1900	—	—	—	—	—	—	2	2	11	3	—	1	—	1
1901	—	—	—	—	—	1	6	14	16	8	7	—	2	1
1902	—	—	—	—	—	1	—	8	11	8	5	2	2	—
ej uppgifvet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	3	2	7	12	21	28	39	68	68	49	27	12	10	6

efter tid för och ålder vid inträdet i yrket.

inträdt i yrket vid en ålder af																Summa.	Kalenderår vid inträdet.
21 år.	22 år.	23 år.	24 år.	25 år.	26 år.	27 år.	28 år.	29 år.	30—34 år.	35—39 år.	40—44 år.	45—49 år.	50 år och öfver.	ej uppgifvet.			
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		31	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		2	1845—49
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		6	1850—54
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		8	1855—59
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—		14	1860—64
—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—		12	1865—69
2	1	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—		36	1870—74
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1		6	1875
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—		4	1876
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		3	1877
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—		5	1878
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		4	1879
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—		9	1880
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		2	1881
1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—		6	1882
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—		5	1883
—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		5	1884
1	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—		7	1885
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—		6	1886
1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		5	1887
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		8	1888
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—		12	1889
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	—	—	—		15	1890
—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—		11	1891
2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	2	—	1		15	1892
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—		5	1893
—	1	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—		11	1894
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—		9	1895
—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	2	—	1	—	—		23	1896
1	1	—	1	—	—	—	2	—	—	3	1	4	1	1		26	1897
—	—	1	1	1	—	1	1	—	3	3	—	3	1	1		29	1898
1	1	—	—	—	—	1	—	—	3	2	2	1	2	—		41	1899
2	—	—	—	2	2	2	—	—	3	1	1	2	—	—		35	1900
—	2	2	1	—	—	1	—	1	4	—	2	—	2	1		71	1901
—	2	1	1	—	—	3	2	—	—	2	1	1	2	1		53	1902
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1		1	ej uppgifvet
12	10	5	7	7	6	9	10	3	22	20	14	16	10	7		510	Summa

Tab. 22. De kvinliga arbetarena fördelade

Kalenderår vid inträdet.	Antal arbetare, som												
	8 år.	9 år.	10 år.	11 år.	12 år.	13 år.	14 år.	15 år.	16 år.	17 år.	18 år.	19 år.	20 år.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1850—54	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
1855—59	—	—	—	—	3	1	—	1	—	—	—	—	—
1860—64	—	—	1	1	—	1	3	—	1	1	—	1	—
1865—69	—	1	1	2	2	1	3	2	1	1	2	—	—
1870—74	—	2	3	3	4	4	9	6	8	3	2	2	3
1875	—	—	—	—	2	3	2	—	1	—	—	2	—
1876	—	—	—	1	1	2	1	1	1	1	1	—	—
1877	1	—	—	2	1	1	3	—	—	2	3	1	—
1878	—	—	1	—	1	—	1	—	2	—	1	—	1
1879	—	—	—	—	—	—	—	1	2	1	1	—	—
1880	—	—	—	1	—	1	—	2	2	—	—	—	1
1881	—	—	—	1	3	—	1	1	1	1	3	—	—
1882	—	1	—	—	—	3	2	4	1	1	2	2	2
1883	—	—	—	—	2	1	3	1	—	1	1	—	1
1884	—	—	—	1	2	4	7	—	2	—	1	2	1
1885	—	—	—	1	1	1	5	4	5	1	4	3	2
1886	—	—	—	—	2	1	4	5	5	2	—	1	1
1887	—	—	—	—	1	2	3	3	3	3	1	1	1
1888	—	—	—	1	3	2	5	7	7	4	4	3	—
1889	1	—	—	—	2	4	4	5	8	10	1	5	1
1890	—	—	—	1	3	—	3	16	9	9	6	2	6
1891	—	—	—	—	1	2	3	3	7	6	4	7	4
1892	—	—	1	—	—	2	4	6	4	3	7	2	3
1893	—	—	—	1	—	1	4	2	8	3	2	1	1
1894	—	—	—	—	—	3	1	9	9	14	5	8	3
1895	—	—	—	—	2	—	9	17	18	11	12	4	3
1896	—	—	—	—	6	2	13	27	34	27	22	25	11
1897	—	—	—	—	1	5	16	30	30	26	15	20	21
1898	—	—	—	—	—	5	24	44	28	30	27	16	11
1899	—	—	—	2	—	2	24	45	28	15	12	19	10
1900	—	—	—	—	1	4	15	35	34	27	11	10	11
1901	—	—	—	—	—	5	15	25	15	16	19	9	8
1902	—	—	—	—	1	—	4	11	22	9	8	12	6
ej uppgifvet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	2	4	7	19	45	63	191	314	296	228	177	158	112

efter tid för och ålder vid inträdet i yrket.

inträdt i yrket vid en ålder af															Summa.	Kalenderår vid inträdet.
21 år.	22 år.	23 år.	24 år.	25 år.	26 år.	27 år.	28 år.	29 år.	30—34 år.	35—39 år.	40—44 år.	45—49 år.	50 år och öfver.	ej uppgifvet.		
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**2**	1850—54
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**5**	1855—59
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**10**	1860—64
2	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	**20**	1865—69
3	—	—	2	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	**57**	1870—74
—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	**13**	1875
—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	**11**	1876
—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**16**	1877
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**8**	1878
1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	**8**	1879
1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**9**	1880
—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**13**	1881
—	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	**21**	1882
1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	**13**	1883
1	1	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	**25**	1884
1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	**31**	1885
—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	**24**	1886
1	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	**24**	1887
2	2	2	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	**44**	1888
—	1	1	2	—	2	1	1	3	3	—	2	1	—	—	**58**	1889
1	3	3	1	1	2	1	3	2	6	2	1	—	2	—	**83**	1890
3	2	1	—	—	1	1	—	—	—	2	—	—	1	—	**48**	1891
—	—	—	1	—	—	1	1	—	1	1	1	—	—	—	**38**	1892
2	2	1	1	1	—	—	—	1	2	—	2	—	1	—	**36**	1893
1	2	2	1	1	2	—	—	—	4	1	—	1	2	—	**69**	1894
2	4	—	4	4	3	—	1	1	6	6	6	—	—	—	**113**	1895
6	3	6	8	5	3	4	1	2	10	9	7	7	7	—	**245**	1896
6	7	12	6	3	3	2	—	1	8	3	1	4	2	—	**222**	1897
11	13	6	4	7	5	6	5	8	10	4	5	1	1	—	**271**	1898
14	5	9	4	5	2	4	1	2	9	6	4	2	9	—	**233**	1899
7	11	7	3	3	3	1	3	—	12	3	1	1	—	—	**203**	1900
6	3	6	1	3	1	3	2	5	4	6	2	—	3	—	**157**	1901
4	4	7	4	1	1	—	—	3	5	1	—	—	2	—	**105**	1902
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	**4**	ej uppgifvet
76	**69**	**71**	**46**	**39**	**29**	**27**	**19**	**30**	**83**	**49**	**34**	**17**	**30**	**4**	**2,239**	Summa

Tab. 23. De manliga arbetarenas

Arbetsgifvare.	Antal arbetare, som													
	högst 1 år.	1—2 år.	2—3 år.	3—4 år.	4—5 år.	5—6 år.	6—7 år.	7—8 år.	8—9 år.	9—10 år.	10—11 år.	11—12 år.	12—13 år.	13—14 år.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
H. Borgström J:r	—	1	—	2	2	3	—	—	1	—	—	—	1	1
A. B. Tollander & Klärich	—	2	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—
»Fennia«	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A. B. Ekberg O. Y.	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
»Kronan«	1	1	—	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—
M. Strelkoff	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
G. A. Nyström & C:o	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Alb. Hagström	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—
K. G. V. Eklund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
G. A. Rosvall	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A. B. »Almaida«	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lojo Tobaksfabriks A. B.	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. C. Rettig & C:o	2	10	5	7	2	3	2	—	—	1	3	—	4	1
A. B. J. & E. Humelin	4	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
W. Falck & C:o A. B.	5	5	1	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
»Samson«	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gust. R. Fältmars & C:o	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—
Tupakkatehdas O. Y. Virginia	1	1	—	—	3	1	—	—	—	—	1	—	—	—
O. Asiala	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
F. Sergejeff	33	9	13	5	5	—	1	—	2	—	—	—	—	—
Viborgs Tobaksfabriks A. B.	4	8	4	7	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
W. Baronins Eftertr.	—	2	1	1	1	2	—	1	1	1	1	—	—	1
Augusta Sandén	6	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Luka Stergidi	2	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Wilh. Klein	—	—	1	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Matti Roiha & C:o A. B.	2	3	—	—	1	1	3	—	—	1	—	1	—	—
Petter Fomin	4	1	3	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Maria Kankaanpää	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	3	—	—	—
Heikki Pekkala	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Anastasij Stepanoff	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
G. A. Lindberg	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vasa Nya Tobaksfabrik	4	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Carl Finnilä A. B.	2	3	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Ph. U. Strengberg & C:o A. B.	15	30	17	19	16	11	13	8	2	1	5	3	4	6
J. Rudbäck	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gamlakarleby Nya Tobaksfabrik	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
J. E. Grönholm	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	90	90	55	48	38	26	23	11	12	4	17	6	11	9

anställningstid hos senaste arbetsgifvare.

haft anställning under																Arbetsgifvare.
14—15 år.	15—16 år.	16—17 år.	17—18 år.	18—19 år.	19—20 år.	20—25 år.	25—30 år.	30—35 år.	35—40 år.	40—45 år.	45—50 år.	öfver 50 år.	ej uppg. antal.	Summa.	
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	1
1	—	—	1	4	1	2	6	—	2	1	—	—	—	29	H. Borgström J:r
—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	7	A. B. Tollander & Klärich
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	»Fennia«
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	A. B. Ekberg O. Y.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	»Kronan«
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	M. Strelkoff
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	G. A. Nyström & C:o
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	Alb. Hagström
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	K. G. V. Eklund
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	G. A. Rosvall
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	A. B. »Almaida«
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	Lojo Tobaksfabriks A. B.
—	—	1	2	—	1	1	3	1	3	4	1	1	—	58	P. C. Rettig & C:o
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	A. B. J. & E. Humelin
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	W. Falck & C:o A. B.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	»Samson«
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	Gust. R. Fältmars & C:o
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	Tupakkatehdas O. Y. Virginia
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	O. Asiala
3	—	1	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	75	F. Sergejeff
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	Viborgs Tobaksfabriks A. B.
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	W. Baronins Eftertr.
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	12	Augusta Sandén
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	Luka Stergidi
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	Wilh. Klein
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	Matti Roiha & C:o A. B.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	Petter Fomin
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	Maria Kankaanpää
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	Heikki Pekkala
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	Anastasij Stepanoff
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	G. A. Lindberg
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	7	Vasa Nya Tobaksfabrik
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	Carl Finnilä A. B.
1	1	1	—	—	2	1	1	3	2	—	1	—	—	163	Ph. U. Strengberg & C:o A. B.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	J. Rudbäck
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	Gamlakarleby Nya Tobaksfabrik
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	J. E. Grönholm
6	2	4	6	6	4	8	10	5	9	5	2	1	2	510	Summa

Tab. 24. De kvinliga arbetarenas

Arbetsgifvare.	Antal arbetare, som													
	högst 1 år.	1—2 år.	2—3 år.	3—4 år.	4—5 år.	5—6 år.	6—7 år.	7—8 år.	8—9 år.	9—10 år.	10—11 år.	11—12 år.	12—13 år.	13—14 år.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
H. Borgström J:r	12	20	18	25	53	42	43	22	3	2	1	2	4	20
A. B. Tollander & Klärich	5	31	7	28	1	26	—	2	15	—	3	17	14	1
»Fennia«	61	5	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A. B. Ekberg O. Y.	23	3	2	4	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—
»Kronan«	2	—	1	5	6	6	1	1	—	—	—	—	—	—
M. Strelkoff	3	—	1	3	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—
G. A. Nyström & C:o	2	2	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Alb. Hagström	3	—	3	2	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—
K. G. V. Eklund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
A. B. »Almaida«	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lojo Tobaksfabriks A. B.	2	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. C. Rettig & C:o	1	1	13	2	21	24	13	8	4	4	6	5	22	10
A. B. J. & E. Humelin	18	1	5	2	3	1	—	—	—	—	1	—	—	—
W. Falck & C:o A. B.	5	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
»Samson«	5	2	21	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gust. R. Fältmars & C:o	2	7	1	7	1	8	1	—	—	—	—	—	4	—
Tupakkatehdas O. Y. Virginia	9	11	8	4	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—
O. Asiala	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
F. Sergejeff	54	17	64	27	26	16	19	7	9	3	3	3	2	2
Viborgs Tobaksfabriks A. B.	10	3	11	13	10	3	1	—	—	—	—	—	—	—
W. Baronins Eftertr.	5	3	9	5	5	5	—	—	—	—	—	—	2	—
Augusta Sandén	5	1	4	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Luka Stergidi	4	4	2	1	6	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Wilh. Klein	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—
Matti Roiha & C:o A. B.	2	7	1	—	1	3	1	1	1	—	1	—	—	—
Petter Fomin	19	9	5	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Maria Kankaanpää	—	—	—	1	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—
Heikki Pekkala	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ekaterina Antonovna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Anastasij Stepanoff	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
G. A. Lindberg	—	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Vasa Nya Tobaksfabrik	—	1	—	—	2	—	—	1	—	3	—	—	1	1
Ph. U. Strengberg & C:o A. B.	27	123	81	92	97	64	106	38	15	18	9	8	12	9
J. Rudbäck	1	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gamlakarleby Nya Tobaksfabrik	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	**291**	**259**	**263**	**238**	**252**	**206**	**189**	**81**	**48**	**34**	**24**	**36**	**63**	**43**

anställningstid hos senaste arbetsgifvare.

haft anställning under															Arbetsgifvare.
14—15 år.	15—16 år.	16—17 år.	17—18 år.	18—19 år.	19—20 år.	20—25 år.	25—30 år.	30—35 år.	35—40 år.	40—45 år.	45—50 år.	över 50 år.	ej uppg. antal.	Summa.	
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	1
9	5	7	19	8	2	15	20	9	3	3	—	1	—	**368**	H. Borgström J:r
1	1	—	—	—	—	—	8	5	1	1	—	—	—	**167**	A. B Tollander & Klärich
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**70**	»Fennia«
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**34**	A. B. Ekberg O. Y.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**22**	»Kronan«
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**10**	M. Strelkoff
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**7**	G. A. Nyström & C:o
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**12**	Alb. Hagström
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**1**	K. G. V. Eklund
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**10**	A. B. »Almaida«
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**7**	Lojo Tobaksfabriks A. B.
6	4	4	10	2	2	9	5	2	—	—	—	—	—	**178**	P. C. Rettig & C:o
—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	**33**	A. B. J. & E. Humelin
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**7**	W. Falck & C:o A. B.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**40**	»Samson«
1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**35**	Gust. R. Fältmars & C:o
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	**46**	Tupakkatehdas O. Y. Virginia
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**1**	O. Asiala
2	2	—	—	1	—	4	—	—	—	—	—	—	—	**261**	F. Sergejeff
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**51**	Viborgs Tobaksfabriks A. B.
—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	**36**	W. Baronins Eftertr.
—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	**14**	Augusta Sandén
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**19**	Luka Stergidi
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**4**	Wilh. Klein
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**18**	Matti Roiha & C:o A. B.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**34**	Petter Fomin
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**5**	Maria Kankaanpää
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**1**	Heikki Pekkala
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	**1**	Ekaterina Antonovna
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**1**	Anastasij Stepanoff
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**3**	G. A. Lindberg
—	—	1	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	**13**	Vasa Nya Tobaksfabrik
7	1	2	1	—	—	1	3	6	2	2	—	—	—	**724**	Ph. U. Strengberg & C:o A. B.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**4**	J. Rudbäck
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**2**	Gamlakarleby Nya Tobaksfabrik
26	**14**	**15**	**33**	**12**	**4**	**32**	**39**	**22**	**6**	**6**	—	**1**	**2**	**2,239**	**Summa**

Tab. 25. Arbets-

Ort.	Antal arbetare, hvilkas													
	39 timmar.		49 ½ timmar.		52 timmar.		56 timmar.		57 timmar.		57 ½ timmar.		58 timmar.	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Nylands län:														
Helsingfors *)	—	—	—	—	2	10	7	167	30	375	—	—	—	—
Borgå	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lovisa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bromarf socken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lojo socken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	—	—	**2**	**10**	**7**	**167**	**30**	**375**	—	—	—	—
Åbo och Björneborgs län:														
Åbo	**8**	**176**	—	—	**9**	**33**	**50**	**2**	—	—	—	—	—	—
Tavastehus län:														
Tavastehus	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tammerfors	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	46
Lahtis köping	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	**1**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**7**	**46**
Viborgs län:														
Viborg	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	—	—	—	—
Villmanstrand	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Viborgs socken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raivola socken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	**4**	**4**	—	—	—	—
S:t Michels län:														
S:t Michels socken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vasa län:														
Nikolaistad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jakobstad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	163	724	—	—
Gamlakarleby	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**163**	**724**	—	—
Summa summarum	**8**	**176**	**1**	—	**11**	**43**	**57**	**169**	**34**	**379**	**163**	**724**	**7**	**46**

*) 7 manliga och 167 kvinliga arbetare hafva om sommaren en arbetstid af 56 timmar

tid per vecka.

arbetstid per vecka är												Medelarbetstid per vecka (timmar).			Ort.
59 timmar.		60 timmar.		61 ½ timmar.		62 timmar.		65 timmar.		68 timmar.					
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	alla.	
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	1
															Nylands län:
8	92	7	167	—	—	—	—	3	34	—	—	57.7	57.8	57.8	Helsingfors
—	—	—	—	—	—	—	—	4	12	—	—	65.0	65.0	65.0	Borgå
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Lovisa
—	—	—	—	—	—	1	10	—	—	—	—	62.0	62.0	62.0	Bromarf socken
—	—	—	—	—	—	7	7	—	—	—	—	62.0	62.0	62.0	Lojo socken
8	**92**	**7**	**167**	—	—	**8**	**17**	**7**	**46**	—	—	58.8	58.1	58.1	Summa
															Åbo o. B:borgs län:
16	**7**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	57.3	41.8	45.3	Åbo
															Tavastehus län:
—	—	4	40	4	35	—	—	—	—	—	—	59.5	60.7	60.6	Tavastehus
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	58.0	58.0	58.0	Tammerfors
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Lahtis köping
—	—	**4**	**40**	**4**	**35**	—	—	—	—	—	—	58.8	59.7	59.6	Summa
															Viborgs län:
25	51	—	—	75	261	18	55	12	14	—	—	61.3	61.3	61.3	Viborg
—	—	—	—	—	—	12	18	—	—	—	—	62.0	62.0	62.0	Villmanstrand
—	—	—	—	—	—	15	39	—	—	—	—	62.0	62.0	62.0	Viborgs socken
1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	59.0	59.0	59.0	Raivola socken
26	**52**	—	—	**75**	**261**	**45**	**112**	**12**	**14**	—	—	61.4	61.4	61.4	Summa
															S:t Michels län:
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**2**	**3**	68.0	68.0	68.0	S:t Michels socken
															Vasa län:
—	—	—	—	—	—	7	—	7	13	—	—	63.5	65.0	64.2	Nikolaistad
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	57.5	57.5	57.5	Jakobstad
2	2	—	—	—	—	1	4	—	—	—	—	60.0	61.0	60.7	Gamlakarleby
2	**2**	—	—	—	—	**8**	**4**	**7**	**13**	—	—	58.0	57.7	57.7	Summa
52	**153**	**11**	**207**	**79**	**296**	**61**	**133**	**26**	**73**	**2**	**3**	58.7	57.1	57.4	**Summa summarum**

och om vintern af 60 timmar. Dessa arbetare hafva införts under hvardera dessa kolumner.

Tab. 26. Öfvertidsarbete.

Ort.	Antal öfvertidstimmar för		Antal arbetare, som haft öfvertidsarbete, under																Antal arbetsställen.
			högst 4 veckor.		5—8 veckor.		9—12 veckor.		13—16 veckor.		17—20 veckor.		21—26 veckor.		ej uppg. antal.		Summa.		
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Helsingfors	430	5,286	--	—	—	5	7	134	—	—	—	—	—	—	2	21	**9**	**160**	4
Åbo	480	720	—	--	10	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**10**	**9**	2
Tavastehus	32	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	**3**	**1**	1
Tammerfors	20	420	1	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**1**	**25**	1
Viborg	838	1,920	12	95	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	19	30	**31**	**132**	2
Villmanstrand	90	108	5	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**5**	**6**	1
Viborgs s:n	30	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**1**	—	1
Nikolaistad	336	—	1	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**5**	—	1
Jakobstad	10.190	48.521	30	46	10	26	—	—	12	127	1	4	4	125	36	76	**93**	**404**	1
Summa	**12,446**	**56,981**	**50**	**172**	**21**	**47**	**10**	**134**	**12**	**127**	**1**	**4**	**4**	**125**	**60**	**128**	**158**	**737**	**14**

Tab. 27. Tiden för arbetets början och slut samt raster.

Arbetsställe.	Arbetstiden			Raster		
	börjar kl.	slutar		1	2	3
		lördag kl.	öfr. dagar kl.			
1	2	3	4	5	6	7
H. Borgström J:r	7 f. m.	6 e. m.	6 e. m.	8—1/2 9 f. m.	12—1 e. m.	—
A. B. Tollander & Klärich, sommar	7 »	1 »	7 »	—	1—3 »	—
» » vinter	7 »	7 »	7 »	—		
»Fennia«	7 »	6 »	7 »	1/2 9—9 »	12—1 »	1/2 4—4 e. m.
A. B. Ekberg O. Y.	7 »	6 »	7 »	—	1—2 »	—
»Kronan«	7 »	6 »	7 »	9—1/2 10 »	1—1/2 3 »	—
M. Strelkoff	8 »	4 »	6 »	—	12—1 »	—
G. A. Nyström & C:o[1])	7 »	4 »	7 »	—	—	—
Alb. Hagström	7 »	6 »	7 »	—	1—2 »	—
A. B. »Almaida«	7 »	6 »	7 »	1/2 9—9 »	1—2 »	—
Lojo Tobaksfabriks A. B.	7 »	6 »	7 »	9—1/2 10 »	1—2 »	—
P. C. Rettig & C:o, piptobakstillv.	1/2 7 »	2 »	6 »	1/2 9—9 »	1—2 »	—
» » papyr. o. cigarrtillv.	9 »	2 »	5 »	—		
A. B. J. & E. Humelin[2])	8 »	3 »	6 »	—	1—2 »	—
W. Falck & C:o A. B.	7 »	6 »	7 »	1/2 9—9 »	1/2 1—2 »	—
»Samson«	7 »	4 »	7 »	—	1/2 1—2 »	—
Gust. R. Fältmars & C:o	7 »	1/2 6 »	7 »	—	1/2 1—2 »	1/2 6—6 »
» » för unga arb.	1/2 9 »	1/2 6 »	7 »	—	1/2 1—2 »	1/2 6—6 »
Tupakkatehdas O. Y. Virginia	7 »	6 »	7 »	1/2 9—9 »	1—2 »	—
F. Sergejeff	7 »	1/2 6 »	7 »	1/2 9—9 »	1—2 »	—
Viborgs Tobaksfabriks A. B.	7 »	6 »	7 »	1/2 9—9 »	1—1/3 3 »	—
W. Baronins Eftertr.	7 »	6 »	7 »	1/2 9—9 »	1—2 »	—
Augusta Sandén	7 »	6 »	7 »	—	1—2 »	—
Luka Stergidi	7 »	6 »	7 »	9—1/2 10 »	1—2 »	—
Wilh. Klein	7 »	6 »	6 »	1/2 9—9 »	1—2 »	—
Matti Roiha & C:o A. B.	7 »	6 »	7 »	9—1/2 10 »	1—2 »	—
Petter Fomin	7 »	6 »	7 »	1/2 9—9 »	1—2 »	—
Maria Kankaanpää	7 »	6 »	7 »	1/2 9—9 »	1—2 »	—
Anastasij Stepanoff.	8 »	6 »	7 »	—	1—2 »	—
G. A. Lindberg	6 »	6 »	7 »	1/2 9—9 »	1—2 »	—
Vasa Nya Tobaksfabrik	7 »	6 »	7 »	—	12—1 »	—
Carl Finnilä A. B.	7 »	6 »	7 »	8—1/2 9 »	1—2 »	—
Ph. U. Strengberg & C:o A. B.[3])	7 »	5 »	7 »	9—1/2 10 »	1—1/2 3 »	—
J. Rudbäck	7 »	6 »	7 »	1/2 9—9 »	1—2 »	—
Gamlakarleby Nya Tobaksfabrik	7 »	6 »	7 »	8—1/2 9 »	12—1 »	4—1/2 5 »

[1]) För rasterna äro icke fastställda några klockslag. [2]) Rasten mellan kl. 1—2 e. m. förekommer icke om lördagarna. [3]) Rasten på morgonen utsträckes om lördagarna från 9—10 f. m.

Tab. 28. Arbetarenas språk-

Ort.	Svenskatalande						Finskatalande					
	besökt högre skola.	folkskolegångna.	ej folkskolegångna. läs- och skrifkunniga.	ej folkskolegångna. endast läskunniga.	ej folkskolegångna. ej läs- och skrifkunniga.	Summa.	besökt högre skola.	folkskolegångna.	ej folkskolegångna. läs- och skrifkunniga.	ej folkskolegångna. endast läskunniga.	ej folkskolegångna. ej läs- och skrifkunniga.	Summa.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Nylands län:												
Helsingfors	4	112	57	7	—	**180**	—	88	73	9	—	**170**
Borgå	—	14	—	—	—	**14**	—	—	—	—	—	—
Lovisa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bromarf s:n	—	1	—	—	—	**1**	—	3	3	1	—	**7**
Lojo s:n	—	1	—	—	—	**1**	—	5	3	—	—	**8**
Summa	**4**	**128**	**57**	**7**	—	**196**	—	**96**	**79**	**10**	—	**185**
Åbo och Björneborgs län:												
Åbo	**1**	**5**	**4**	**2**	—	**12**	—	**69**	**27**	**13**	—	**109**
Tavastehus län:												
Tavastehus	—	1	—	—	—	**1**	—	49	19	6	—	**74**
Tammerfors	—	2	—	—	—	**2**	—	29	18	1	—	**48**
Lahtis köping	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	**2**
Summa	—	**3**	—	—	—	**3**	—	**78**	**39**	**7**	—	**124**
Viborgs län:												
Viborg	1	—	—	—	—	**1**	3	246	105	36	4	**394**
Villmanstrand	—	—	—	—	—	—	—	13	12	2	—	**27**
Viborgs s:n	—	—	—	—	—	—	1	23	16	2	—	**42**
Raivola s:n	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	**1**	—	—	—	—	**1**	**4**	**282**	**133**	**40**	**4**	**463**
St. Michels län:												
S:t Michels s:n	—	—	—	—	—	—	—	**1**	**3**	—	—	**4**
Vasa län:												
Nikolaistad	1	11	2	3	—	**17**	—	—	3	1	—	**4**
Jakobstad	14	253	239	131	2	**639**	—	61	36	14	—	**111**
Gamlakarleby	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	**15**	**264**	**241**	**134**	**2**	**656**	—	**61**	**39**	**15**	—	**115**
Hela landet	**21**	**400**	**302**	**143**	**2**	**868**	**4**	**587**	**320**	**85**	**4**	**1,000**

och bildningsförhållanden.

Svenska- och finskatalande						Ryskatalande						Döfstumma.	Ej uppgifvet.	Summa summarum.	Ort.
besökt högre skola.	folkskolegångna.	ej folkskolegångna. läs- och skriftkunniga.	ej folkskolegångna. endast läskunniga.	ej folkskolegångna. ej läs- och skriftkunniga.	Summa.	besökt högre skola.	folkskolegångna.	ej folkskolegångna. läs- och skriftkunniga.	ej folkskolegångna. endast läskunniga.	ej folkskolegångna. ej läs- och skriftkunniga.	Summa.				
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	1
															Nylands län:
1	219	84	15	—	**319**	2	31	10	2	2	**47**	10	2	**728**	Helsingfors.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	**18**	Borgå.
—	—	1	—	—	**1**	—	—	—	—	—	—	—	—	**1**	Lovisa.
1	2	—	—	—	**3**	—	—	—	—	—	—	—	—	**11**	Bromarf s:n.
—	3	2	—	—	**5**	—	—	—	—	—	—	—	—	**14**	Lojo s:n.
2	**224**	**87**	**15**	—	**328**	**2**	**31**	**10**	**2**	**2**	**47**	**10**	**6**	**772**	Summa.
															Åbo o. B:borgs län:
1	**118**	**48**	**8**	—	**175**	—	—	—	—	—	—	5	—	**301**	Åbo.
															Tavastehus län:
—	1	—	—	—	**1**	—	1	1	—	—	**2**	1	5	**84**	Tavastehus.
—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	**1**	—	2	**53**	Tammerfors.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**2**	Lahtis köping.
—	**1**	—	—	—	**1**	—	**2**	**1**	—	—	**3**	**1**	**7**	**139**	Summa.
															Viborgs län:
3	5	—	—	—	**8**	2	45	18	4	43	**112**	—	4	**519**	Viborg.
—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	**3**	—	—	**30**	Villmanstrand.
1	3	—	—	—	**4**	1	3	—	4	2	**10**	—	1	**57**	Viborg s:n.
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	**2**	—	—	**2**	Raivola s:n.
4	**8**	—	—	—	**12**	**3**	**50**	**20**	**8**	**46**	**127**	—	**5**	**608**	Summa.
															S:t Michels län:
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	**5**	S:t Michels s:n.
															Vasa län:
1	3	1	1	—	**6**	—	—	—	—	—	—	—	—	**27**	Nikolaistad.
3	78	43	11	—	**135**	—	—	—	—	—	—	2	—	**887**	Jakobstad.
—	4	4	2	—	**10**	—	—	—	—	—	—	—	—	**10**	Gamlakarleby.
4	**85**	**48**	**14**	—	**151**	—	—	—	—	—	—	**2**	—	**924**	Summa.
11	**436**	**183**	**37**	—	**667**	**5**	**83**	**31**	**10**	**48**	**177**	**18**	**19**	**2,749**	**Hela landet.**

Tab. 29. Sjuk- och begrafningshjälpskassor för tobaksarbetare.

	H. Borgström J:r.	P. C. Rettig & C:o.	Matti Roiha & C:o A. B.	Ph. U. Strengberg & C:o A. B.
1	2	3	4	5
Delegare vid början af 1901, män	28	55	10	158
» » » » » kvinnor	361	273	19	672
Summa	**389**	**328**	**29**	**830**
Delegare vid slutet af 1901, män	26	56	10	157
» » » » » kvinnor	383	191	19	740
Summa	**409**	**247**	**29**	**897**
Sjukdomsfall (icke af olycksfall), antal	88	104	1	192
» » » » sjukdagar	2,832	2,671	18	6,185
» » » » sjukhjälp, Fmk	3,936: 25	2,895: 75	27: —	7,758: 20
Sjukdomsfall (af olycksfall), antal	—	—	—	2
» » » sjukdagar	—	—	—	42
» » » sjukhjälp, Fmk	—	—	—	48: 60
Dödsfall, antal	3	2	—	18
Kassans inkomster 1901.				
Behållning från föregående år Fmk	15,575: 44	14,313: 40	1,849: 96	759: 99
Inträdesafgifter »	—	28: —	231: 40	—
Årliga medlemsafgifter »	6,315: 40	3,041: 60		9,973: 85
Bidrag af arbetsgifvaren »	631: 54	—	—	4,986: 92
Räntor »	934: 53	852: —	75: —	500: —
Gåfvor »	—	50: —	—	—
Öfriga inkomster »	—	17: 25	—	—
Brist »	—	—	—	221: 09
Summa inkomster Fmk	**23,456: 91**	**18,302: 25**	**2,156: 36**	**16,441: 85**
Kassans utgifter 1901.				
Utbetalad kontant sjukhjälp Fmk	3,936: 25	2,895: 75	27: —	7,806: 80
» » begrafningshjälp »	180: —	160: —	—	876: —
Läkarearvode och sjukhusvård *) »	400: —	—	—	3,252: 62
Medicin åt delegare »	2,296: 81	—	—	4,440: 43
Förvaltningskostnader »	—	290: —	—	—
Öfriga utgifter »	—	—	350: 55	66: —
Behållning »	16,643: 15	14,956: 50	1,778: 81	—
Summa utgifter Fmk	**23,456: 91**	**18,302: 25**	**2,156: 36**	**16,441: 85**
Kassans ställning den $^{31}/_{12}$ 1901.				
Tillgångar.				
Kassans fonder Fmk	16,643: 85	14,200: —	—	10,000: —
Kontant i kassan »	—	756: 50	1,778: 81	—
Summa tillgångar Fmk	**16,643: 85**	**14,956: 50**	**1,778: 81**	**10,000: —**
Skulder.				
Lån från arbetsgifvaren Fmk	—	—	—	221: 09

*) Läkarearvodet vid H. Borgström J:rs fabrik är 800 mk, hvaraf sjukkassan erlägger hälften och firman H. Borgström & C:o hälften.

Tab. 30. Arbetare, som äro delegare i understödskassor.

Arbetsställe.	Manliga arbetare						Kvinliga arbetare				
	ogifta, som tillhöra		gifta och enkl. som tillhöra			Summa.	ogifta, som tillhöra		gifta o. enkor som tillhöra		Summa.
	1 kassa.	2 kassor.	1 kassa.	2 kassor.	3 kassor.		1 kassa.	2 kassor.	1 kassa.	2 kassor.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
H. Borgström J:r	6	—	18	1	—	**25**	229	11	119	3	**362**
A. B. Tollander & Klärich .	—	—	3	1	—	**4**	98	—	27	—	**125**
Alb. Hagström	—	—	—	1	—	**1**	—	—	—	—	—
P. C. Rettig & C:o	19	2	19	14	1	**55**	95	52	12	14	**173**
A. B. J. & E. Humelin . .	1	—	2	—	—	**3**	—	—	1	—	**1**
W. Falck & C:o A. B. . . .	1	—	—	—	—	**1**	—	—	3	—	**3**
Gust. R. Fältmars & C:o .	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	**1**
F. Sergejeff	—	—	10	—	—	**10**	16	—	8	—	**24**
Matti Roiha & C:o A. B. .	7	—	5	—	—	**12**	13	—	5	—	**18**
Ph. U. Strengberg & C:o A. B.	73	—	69	—	—	**142**	548	—	165	—	**713**
Summa	**107**	**2**	**126**	**17**	**1**	**253**	**1,000**	**63**	**340**	**17**	**1,420**

Tab. 31. Arbetare, som äro medlemmar af nykterhetsförening.

Ort.	Män.	Kvinnor.	Summa.
1	2	3	4
Helsingfors	1	37	**38**
Borgå	—	2	**2**
Åbo	2	16	**18**
Tavastehus	—	1	**1**
Tammerfors	—	1	**1**
Viborg	—	5	**5**
Villmanstrand	1	—	**1**
Jakobstad	25	43	**68**
Summa	**29**	**105**	**134**

Tab. 32. Arbetare, som äro medlemmar af fackförening.

Arbetsställe.	Män.	Kvinnor.	Summa.
1	2	3	4
H. Borgström J:r	—	24	**24**
A. B. Tollander & Klärich	—	6	**6**
A. B. Ekberg O. Y.	—	1	**1**
»Kronan«	—	4	**4**
F. Sergejeff	10	24	**34**
Summa	**10**	**59**	**69**

Tab. 33. Arbetarenas hyresbelopp.

Ort.	Antal arbetare, som betala en månadshyra							Antal arbetare med			Summa.
	under 5 mk.	från 5 till 10 mk.	från 10 till 15 mk.	från 15 till 20 mk.	från 20 till 25 mk.	från 25 till 30 mk.	30 mk och högre	fri bostad.	eget hus.	uppg. hyra.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Helsingfors	13	333	93	38	20	8	8	11	2	202	**728**
Borgå	—	2	—	2	—	—	—	—	2	12	**18**
Lovisa	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	**1**
Bromarf socken	—	10	—	—	—	—	—	1	—	—	**11**
Lojo socken	5	4	—	—	—	—	—	3	—	2	**14**
Åbo	16	68	41	7	4	5	—	2	12	146	**301**
Tavastehus	32	12	2	—	—	—	2	3	5	28	**84**
Tammerfors	24	23	—	1	—	—	—	1	—	4	**53**
Lahtis köping	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	**2**
Viborg	136	168	46	16	5	2	3	16	22	105	**519**
Villmanstrand	11	4	1	—	—	1	—	—	1	12	**30**
Viborgs socken	18	14	1	1	—	—	—	—	10	13	**57**
Raivola socken	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	**2**
S:t Michels socken	3	—	—	—	—	—	—	—	—	2	**5**
Nikolaistad	—	4	2	2	1	—	1	1	2	14	**27**
Jakobstad	33	339	47	22	4	1	1	4	128	308	**887**
Gamlakarleby	2	2	—	—	—	—	—	—	4	2	**10**
Hela landet	**293**	**984**	**233**	**90**	**34**	**17**	**15**	**42**	**189**	**852**	**2,749**

Tab. 34. De manliga arbetarenas

(Enligt arbetarenas

g = godt, tg = tämligen godt,

	Ort.	12—17 år					18—29 år					30—39 år				
		g.	tg.	k.	d.	s:a.	g.	tg.	k.	d.	s:a.	g.	tg.	k.	d.	s:a.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1	Nylands län:															
2	Helsingfors	3	—	1	—	4	7	—	—	—	7	9	4	—	—	13
3	Borgå	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2
4	Lovisa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Bromarf socken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Lojo socken	—	1	—	—	1	3	1	—	1	5	—	—	—	—	—
7	Summa	4	1	1	—	6	10	1	—	1	12	11	4	—	—	15
8	Åbo o. Björneborgs län:															
9	Åbo	21	—	—	—	21	23	1	—	—	24	10	2	—	—	12
10	Tavastehus län:															
11	Tavastehus	2	—	—	—	2	2	1	—	—	3	1	—	—	—	1
12	Tammerfors	1	—	—	—	1	2	1	—	—	3	1	1	—	—	2
13	Lahtis köping	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—
14	Summa	3	—	—	—	3	4	3	—	—	7	2	1	—	—	3
15	Viborgs län:															
16	Viborg	16	1	—	—	17	38	6	4	—	48	22	5	4	1	32
17	Villmanstrand	2	—	—	—	2	4	2	—	—	6	2	—	—	—	2
18	Viborgs socken	2	—	—	—	2	5	—	—	—	5	3	3	—	—	6
19	Raivola socken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Summa	20	1	—	—	21	47	8	4	—	59	27	8	4	1	40
21	S:t Michels län:															
22	S:t Michels socken	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—
23	Vasa län:															
24	Nikolaistad	6	1	—	—	7	2	1	—	—	3	2	—	—	—	2
25	Jakobstad	50	4	—	—	54	31	9	8	4	52	5	3	5	—	13
26	Gamlakarleby	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Summa	56	5	—	—	61	33	10	8	4	55	7	3	5	—	15
28	**Summa summarum**	104	7	1	—	112	117	24	12	5	158	57	18	9	1	85

hälsotillstånd i olika åldrar.

egna uppgifter).

k = klent, d = dåligt.

40—49 år					50—59 år					60 år och däröfver					Summa					
g.	tg.	k.	d.	s:a.	g.	tg.	k.	d.	s:a.	g.	tg.	k.	d.	s:a.	g.	tg.	k.	d.	s:a.	
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	
																				1
10	2	2	—	14	3	2	1	1	7	4	1	—	—	5	36	9	4	1	50	2
—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	3	—	2	—	5	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	1	4
—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	5
1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2	—	1	7	6
11	**2**	**3**	—	**16**	**4**	**2**	**1**	**1**	**8**	**5**	**1**	**1**	—	**7**	**45**	**11**	**6**	**2**	**64**	7
																				8
5	—	—	—	**5**	**9**	**6**	**1**	—	**16**	**4**	**1**	—	—	**5**	**72**	**10**	**1**	—	**83**	9
																				10
1	—	1	—	2	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	6	2	1	—	9	11
1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	2	—	—	7	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	13
2	—	**1**	—	**3**	—	**1**	—	—	**1**	—	—	—	—	—	**11**	**5**	**1**	—	**17**	14
																				15
16	4	6	2	**28**	1	2	2	1	**6**	3	—	—	—	**3**	96	18	16	4	**134**	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	**2**	9	3	—	—	**12**	17
1	—	—	1	2	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	12	3	—	1	**16**	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1	—	—	1	19
17	**4**	**6**	**3**	**30**	**2**	**2**	**2**	**1**	**7**	**4**	**2**	—	—	**6**	**117**	**25**	**16**	**5**	**163**	20
																				21
—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2	22
																				23
1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	12	2	—	—	14	24
20	3	3	—	**26**	8	2	1	—	11	6	—	1	—	**7**	120	21	18	4	**163**	25
2	—	1	—	3	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	—	1	—	4	26
23	**3**	**4**	—	**30**	**9**	**2**	**1**	—	**12**	**7**	—	**1**	—	**8**	**135**	**23**	**19**	**4**	**181**	27
58	**9**	**15**	**3**	**85**	**24**	**13**	**5**	**2**	**44**	**20**	**4**	**2**	—	**26**	**380**	**75**	**44**	**11**	**510**	28

Tab. 35. De kvinliga arbetarenas

(Enligt arbetarenas

g = godt, tg = tämligen godt,

	Ort.	12—17 år					18—29 år					30—39 år				
		g.	tg.	k.	d.	s:a.	g.	tg.	k.	d.	s:a.	g.	tg.	k.	d.	s:a.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1	Nylands län:															
2	Helsingfors	39	5	3	—	**47**	275	73	45	7	**400**	78	34	23	2	**137**
3	Borgå	5	—	—	—	**5**	6	1	—	—	**7**	—	—	—	—	—
4	Lovisa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Bromarf socken . . .	—	—	—	—	—	7	—	—	—	**7**	2	1	—	—	**3**
6	Lojo socken	—	—	—	—	—	6	1	—	—	**7**	—	—	—	—	—
7	Summa	**44**	**5**	**3**	—	**52**	**294**	**75**	**45**	**7**	**421**	**80**	**35**	**23**	**2**	**140**
8	Åbo o. Björneborgs län:															
9	Åbo	**14**	**1**	—	—	**15**	**90**	**17**	**12**	—	**119**	**27**	**14**	**16**	—	**57**
10	Tavastehus län:															
11	Tavastehus.	7	—	1	—	**8**	38	11	7	—	**56**	5	5	1	—	**11**
12	Tammerfors	5	1	—	—	**6**	19	7	5	—	**31**	4	—	1	1	**6**
13	Lahtis köping	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	**1**
14	Summa	**12**	**1**	**1**	—	**14**	**57**	**18**	**12**	—	**87**	**10**	**5**	**2**	**1**	**18**
15	Viborgs län:															
16	Viborg	20	2	3	2	**27**	129	53	67	15	**264**	31	17	8	4	**60**
17	Villmanstrand	1	—	2	—	**3**	10	2	—	—	**12**	2	—	—	1	**3**
18	Viborgs socken . . .	1	—	1	—	**2**	21	7	4	—	**32**	5	1	—	—	**6**
19	Raivola socken. . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Summa	**22**	**2**	**6**	**2**	**32**	**160**	**62**	**71**	**15**	**308**	**38**	**18**	**8**	**5**	**69**
21	S:t Michels län:															
22	S:t Michels socken . .	—	—	—	—	—	**2**	**1**	—	—	**3**	—	—	—	—	—
23	Vasa län:															
24	Nikolaistad	—	—	—	—	—	4	1	—	—	**5**	—	2	1	—	**3**
25	Jakobstad	74	2	3	1	**80**	279	67	36	5	**387**	84	26	16	3	**129**
26	Gamlakarleby	3	—	—	—	**3**	—	—	—	—	—	1	—	—	—	**1**
27	Summa	**77**	**2**	**3**	**1**	**83**	**283**	**68**	**36**	**5**	**392**	**85**	**28**	**17**	**3**	**133**
28	**Summa summarum**	**169**	**11**	**13**	**3**	**196**	**886**	**241**	**176**	**27**	**1,330**	**240**	**100**	**66**	**11**	**417**

hälsotillstånd i olika åldrar.

egna uppgifter).

k = klent, d = dåligt.

40—49 år					50—59 år					60 år och däröfver					Summa					
g.	tg.	k.	d.	s:a.	g.	tg.	k.	d.	s:a.	g.	tg.	k.	d.	s:a.	g.	tg.	k.	d.	s:a.	
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	
																				1
39	13	13	2	**67**	13	4	2	1	**20**	5	2	—	—	**7**	449	131	86	12	**678**	2
—	1	—	—	**1**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	2	—	—	**13**	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	1	—	—	**10**	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	1	—	—	**7**	6
39	**14**	**13**	**2**	**68**	**13**	**4**	**2**	**1**	**20**	**5**	**2**	—	—	**7**	**475**	**135**	**86**	**12**	**708**	7
																				8
8	**5**	**7**	**2**	**22**	**3**	—	—	—	**3**	—	**2**	—	—	**2**	**142**	**39**	**35**	**2**	**218**	9
																				10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	16	9	—	**75**	11
—	—	2	1	**3**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28	8	8	2	**46**	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	**1**	13
—	—	**2**	**1**	**3**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**79**	**24**	**17**	**2**	**122**	14
																				15
8	6	7	3	**24**	4	4	—	—	**8**	2	—	—	—	**2**	194	82	85	24	**385**	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	2	2	1	**18**	17
—	—	—	—	—	—	1	—	—	**1**	—	—	—	—	—	27	9	5	—	**41**	18
1	—	—	—	**1**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	**1**	19
9	**6**	**7**	**3**	**25**	**4**	**5**	—	—	**9**	**2**	—	—	—	**2**	**235**	**93**	**92**	**25**	**445**	20
																				21
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**2**	**1**	—	—	**3**	22
																				23
3	—	1	—	**4**	—	1	—	—	**1**	—	—	—	—	—	7	4	2	—	**13**	24
45	19	6	4	**74**	27	11	7	—	**45**	6	2	1	—	**9**	515	127	69	13	**724**	25
1	—	—	—	**1**	1	—	—	—	**1**	—	—	—	—	—	6	—	—	—	**6**	26
49	**19**	**7**	**4**	**79**	**28**	**12**	**7**	—	**47**	**6**	**2**	**1**	—	**9**	**528**	**131**	**71**	**13**	**743**	27
105	**44**	**36**	**12**	**197**	**48**	**21**	**9**	**1**	**79**	**13**	**6**	**1**	—	**20**	**1,461**	**423**	**301**	**54**	**2,239**	28

Tab. 36. Bland arbetarena

(Enligt arbetarenas

	Sjukdomens beskaffenhet.	Helsingfors		Åbo		Viborg		Jakobstad	
		m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Allmän svaghet	3	59	1	30	1	9	5	53
2	Hufvudvärk	—	6	—	—	—	9	2	12
3	Nervositet	—	14	—	8	1	6	—	10
4	Blodbrist	—	1	—	—	—	5	—	6
5	Andtäppa	—	—	—	1	3	—	1	1
6	Värk i ryggen eller bröstet	—	4	—	2	4	9	—	1
7	Ögonsjukdomar	—	1	—	—	2	2	—	4
8	Sjuka händer	—	—	—	—	—	—	—	1
9	Reumatism	1	10	3	5	—	2	2	3
10	Halsåkommor	—	3	—	—	1	1	1	2
11	Hjärtåkommor	—	11	1	6	—	—	5	16
12	Magsjukdomar	3	14	2	5	—	6	6	4
13	Lungåkommor	5	64	—	11	13	57	13	68
14	Tuberkulos i halsen	—	1	—	—	—	—	—	1
15	Andra sjukdomar	1	9	1	3	2	15	2	3
16	Följder af olycksfall	—	—	1	—	—	—	—	—
	Summa	**13**	**197**	**9**	**71**	**27**	**121**	**37**	**185**

förekommande sjukdomar.

egna uppgifter).

Hela landet.														
Under 20 år		20—29 år		30—39 år		40—49 år		50—59 år		60 år o. öfver		Summa		
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
1	10	1	83	4	45	2	19	2	2	—	2	**10**	**161**	1
1	5	1	6	—	8	1	4	—	5	—	1	**3**	**29**	2
—	4	—	13	—	16	2	5	—	1	—	—	**2**	**39**	3
—	2	1	8	—	2	—	1	—	1	—	—	**1**	**14**	4
—	—	—	—	2	—	1	2	1	—	—	—	**4**	**2**	5
—	2	—	10	2	3	—	1	1	1	1	—	**4**	**17**	6
2	2	—	6	—	—	—	3	—	—	—	—	**2**	**11**	7
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**1**	8
—	—	—	3	—	8	1	6	5	3	1	1	**7**	**21**	9
—	2	1	3	1	2	—	—	—	—	—	—	**2**	**7**	10
1	—	3	13	—	5	1	8	1	5	1	2	**7**	**33**	11
2	2	4	14	1	11	5	5	1	—	—	—	**13**	**32**	12
3	39	14	106	5	46	9	18	1	5	1	—	**33**	**214**	13
—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**2**	14
1	5	1	15	—	6	3	6	1	1	—	1	**6**	**34**	15
—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	**2**	—	16
11	**74**	**26**	**282**	**16**	**152**	**25**	**78**	**14**	**24**	**4**	**7**	**96**	**617**	

Tab. 37. Arbetarena fördelade efter

	Yrkesspecialitet.	Antal arbetare med													
		mindre än 6 mk.		6—6: 99 mk.		7—7: 99 mk.		8—8: 99 mk.		9—9: 99 mk.		10—10: 99 mk.		11—11: 99 mk.	
		m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	**A. Papyrosstillvärkning.**														
2	Förmän och föreståndarinnor . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Papyrossmakare	—	7	—	18	—	26	—	42	—	60	—	89	—	103
4	Vid papyrossmaskin m. m.	—	1	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	1
5	Lösare, stripare, torkare	—	—	—	4	—	4	—	3	—	4	—	3	—	4
6	Karfvare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Sorterare, packare, klistrare . . .	—	3	—	5	—	—	—	4	1	5	—	4	—	7
8	Hyls-, askmakare, pappersskärare	—	—	—	—	—	—	—	2	1	2	—	—	—	—
9	Till föreg. ej hänförliga	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	**Summa**	—	11	—	29	—	33	—	51	2	71	—	96	—	115
11	**B. Cigarrtillvärkning.**														
12	Förmän och föreståndarinnor . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Cigarrmakare	—	1	—	1	—	5	—	7	1	12	2	16	3	22
14	Vickelmakare	1	1	1	6	3	13	3	12	1	7	—	2	—	3
15	Lösare, stripare, torkare	—	—	—	1	—	7	—	2	—	5	—	4	—	4
16	Karfvare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Sorterare, packare, klistrare m. m.	1	—	—	4	1	5	3	3	1	4	1	2	—	2
18	Till föreg. ej hänförliga	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
19	**Summa**	2	2	1	12	5	31	6	24	3	28	3	24	3	31
20	**C. Piptobakstillvärkning.**														
21	Förmän	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Kardusslagare med biträden . . .	—	4	1	—	—	2	—	—	—	—	3	1	—	—
23	Stripare, torkare, sorterare	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—
24	Karfvare, siktare, valsare	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—
25	Till föreg. ej hänförliga	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
26	**Summa**	—	4	1	—	—	4	1	—	—	2	3	1	1	—
27	**D. Tuggtobakstillvärkning.**														
28	Spinnare m. m.	—	—	1	—	4	—	3	—	4	2	2	6	—	6
29	**E. Snustillvärkning.**														
30	Snusarbetare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	**F. Utom yrket stående.**														
32	Maskinister, snickare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
33	Öfriga	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	1	—	—	—
34	**Summa**	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	2	—	—	—
35	**Summa summarum**	2	17	3	41	9	69	10	76	9	105	10	127	4	152

yrkesspecialiteter och veckoinkomst.

en veckoinkomst af																			
12—12: 99 mk.		13—13: 99 mk.		14—14: 99 mk.		15—17: 99 mk.		18—20: 99 mk.		21—23: 99 mk.		24—26: 99 mk.		27—29: 99 mk.		30 mk och öfver.		Summa.	
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	1	1	5	1	**7**	**4**
—	114	—	98	—	85	—	136	—	16	—	2	—	1	—	1	—	—	—	**798**
—	1	2	—	—	—	4	1	3	1	2	—	3	—	3	—	—	—	**17**	**9**
—	14	—	29	—	3	—	2	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	**2**	**71**
—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	1	—	2	—	—	—	**7**	—
—	14	—	38	—	2	1	10	1	1	1	4	—	—	—	2	—	—	**4**	**99**
1	3	—	—	1	—	3	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	**8**	**7**
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**1**	**1**
1	**146**	**2**	**165**	**2**	**90**	**8**	**149**	**9**	**18**	**5**	**8**	**5**	**2**	**7**	**4**	**5**	**1**	**46**	**989**
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	**2**	**1**
5	16	3	22	4	18	10	28	6	15	1	1	1	1	—	—	1	—	**37**	**165**
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**9**	**44**
—	10	—	6	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**1**	**40**
—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	**5**	—
—	5	1	2	1	2	5	3	4	1	1	2	1	—	1	—	1	—	**22**	**35**
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**1**	**1**
5	**31**	**4**	**30**	**5**	**21**	**18**	**31**	**11**	**17**	**4**	**3**	**2**	**1**	**1**	**—**	**4**	**—**	**77**	**286**
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**1**	—
1	3	1	—	1	—	5	—	9	—	3	—	3	—	—	—	—	—	**27**	**10**
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	1	**4**	**3**
—	—	—	—	—	—	3	—	1	—	4	—	2	—	—	—	—	—	**11**	**1**
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	**4**	**1**
1	**3**	**1**	**—**	**1**	**—**	**9**	**—**	**11**	**—**	**12**	**—**	**6**	**—**	**—**	**—**	**—**	**1**	**47**	**15**
—	**3**	**1**	—	—	**1**	**4**	—	**3**	—	**2**	—	**1**	—	—	—	—	—	**25**	**18**
—	—	—	—	—	—	1	—	**4**	—	**2**	—	—	—	—	—	—	—	**7**	—
—	—	—	—	3	—	11	—	12	—	2	—	4	—	2	—	4	—	**39**	—
—	4	—	—	—	—	4	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	**6**	**8**
—	**4**	—	—	**3**	—	**15**	—	**12**	—	**3**	—	**4**	—	**2**	—	**4**	—	**45**	**8**
7	**187**	**8**	**195**	**11**	**112**	**55**	**180**	**50**	**35**	**28**	**11**	**18**	**3**	**10**	**4**	**13**	**2**	**247**	**1,316**

Tab. 38. Arbetarena fördelade efter

	Yrkesspecialitet och arbetsort.	Antal arbetare med													
		mindre än 6 mk.		6—6: 99 mk.		7—7: 99 mk.		8—8: 99 mk.		9—9: 99 mk.		10—10: 99 mk.		11—11: 99 mk.	
		m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	**A. Papyrosstillverkning.**														
2	*Förmän och föreståndarinnor:*														
3	Helsingfors	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Åbo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Tavastehus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Viborg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Villmanstrand	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	**Summa**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	*Papyrossmakare:*														
10	Helsingfors	—	3	—	1	—	8	—	13	—	17	—	29	—	33
11	Åbo	—	—	—	2	—	5	—	9	—	13	—	23	—	27
12	Tavastehus	—	—	—	1	—	1	—	2	—	6	—	5	—	9
13	Viborg	—	1	—	6	—	2	—	4	—	4	—	2	—	7
14	Villmanstrand	—	2	—	1	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—
15	Jakobstad	—	1	—	7	—	10	—	13	—	19	—	29	—	27
16	**Summa**	—	**7**	—	**18**	—	**26**	—	**42**	—	**60**	—	**89**	—	**103**
17	*Vid papyrossmaskin m. m.:*														
18	Åbo	—	1	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	1
19	Jakobstad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	**Summa**	—	**1**	—	**1**	—	**3**	—	—	—	—	—	—	—	**1**
21	*Lösare, stripare, torkare:*														
22	Helsingfors	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
23	Åbo	—	—	—	2	—	—	—	1	—	1	—	2	—	1
24	Tammerfors	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
25	Viborg	—	—	—	—	—	4	—	1	—	1	—	1	—	—
26	Jakobstad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3
27	**Summa**	—	—	—	**4**	—	**4**	—	**3**	—	**4**	—	**3**	—	**4**
28	*Karfvare:*														
29	Helsingfors	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	Åbo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	Viborg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32	**Summa**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

rkesspecialiteter, arbetsorter och veckoinkomst.

n veckoinkomst af																			
12—12: 99 mk.		13—13: 99 mk.		14—14: 99 mk.		15—17: 99 mk.		18—20: 99 mk.		21—23: 99 mk.		24—26: 99 mk.		27—29: 99 mk.		30 mk och öfver.		Summa.	
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	1	**3**	**1**
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	**2**
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	**1**	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1	—	**2**	**1**
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	**1**	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	1	1	5	1	**7**	**4**
—	51	—	43	—	48	—	76	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**325**
—	14	—	7	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**104**
—	3	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**30**
—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**29**
—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**8**
—	44	—	44	—	33	—	58	—	13	—	2	—	1	—	1	—	—	—	**302**
—	**114**	—	**98**	—	**85**	—	**136**	—	**16**	—	**2**	—	**1**	—	**1**	—	—	—	**798**
—	1	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	**1**	**9**
—	—	1	—	—	—	4	—	3	—	2	—	3	—	3	—	—	—	**16**	—
—	**1**	**2**	—	—	—	**4**	**1**	**3**	**1**	**2**	—	**3**	—	**3**	—	—	—	**17**	**9**
—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**3**
—	6	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	**1**	**15**
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**3**
—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**1**	**8**
—	5	—	28	—	3	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	**42**
—	**14**	—	**29**	—	**3**	—	**2**	**1**	—	—	**1**	—	—	**1**	—	—	—	**2**	**71**
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	**2**	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	**2**	—
—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**3**	—
—	—	—	—	—	—	—	—	**4**	—	—	—	**1**	—	**2**	—	—	—	**7**	—

Tab. 38 (forts.). Arbetarena fördelade efte

	Yrkesspecialitet och arbetsort.	Antal arbetare me													
		mindre än 6 mk.		6—6: 99 mk.		7—7: 99 mk.		8—8: 99 mk.		9—9: 99 mk.		10—10: 99 mk.		11—11: 99 mk.	
		m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	**A. Papyrosstillvärkning** (forts.).														
2	*Sorterare, packare, klistrare:*														
3	Helsingfors	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
4	Åbo	—	1	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
5	Tavastehus och Tammerfors	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—
6	Viborg	—	—	—	—	—	—	—	3	1	1	—	1	—	—
7	Villmanstrand	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Jakobstad	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	2	—	6
9	**Summa**	—	3	—	5	—	—	—	4	1	5	—	4	—	7
10	*Hyls-, askmakare, pappersskärare:*														
11	Helsingfors	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Åbo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—
13	Tavastehus	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
14	Viborg	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—
15	**Summa**	—	—	—	—	—	—	—	2	1	2	—	—	—	—
16	*Till föreg. ej hänförliga:*														
17	Helsingfors	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Tavastehus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	**Summa**	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	**A. Summa summarum**	—	11	—	29	—	33	—	51	2	71	—	96	—	115
21	**B. Cigarrtillvärkning.**														
22	*Förmän och föreståndarinnor:*														
23	Helsingfors	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Åbo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Nikolaistad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	**Summa**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	*Cigarrmakare:*														
28	Helsingfors	—	1	—	—	—	3	—	5	—	7	—	8	—	9
29	Lojo s:n	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	Åbo	—	—	—	1	—	—	—	1	—	3	—	2	—	5
31	Viborg o. Viborgs s:n	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	2
32	Villmanstrand	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
33	Nikolaistad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
34	Jakobstad	—	—	—	—	—	2	—	1	—	2	2	6	2	4
35	**Summa**	—	1	—	1	—	5	—	7	1	12	2	16	3	22

rkesspecialiteter, arbetsorter och veckoinkomst.

n veckoinkomst af																			
12—12: 99 mk.		13—13: 99 mk.		14—14: 99 mk.		15—17: 99 mk.		18—20: 99 mk.		21—23: 99 mk.		24—26: 99 mk.		27—29: 99 mk.		30 mk och öfver.		Summa.	
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35
—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	8
—	3	—	3	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
—	—	—	2	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	3	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1
—	8	—	33	—	1	—	8	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	64
—	14	—	38	—	2	1	10	1	1	1	4	—	—	—	2	—	—	4	99
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	3
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
1	1	—	—	—	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	6	2
1	3	—	—	1	—	3	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	8	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
1	146	2	165	2	90	8	149	9	18	5	8	5	2	7	4	5	1	46	989
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	2	1
3	4	—	8	—	9	2	11	—	9	1	—	—	1	—	—	—	—	6	75
—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1
—	3	—	5	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	20
—	3	—	2	—	2	4	1	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	9	10
—	—	1	1	1	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
2	5	2	6	2	7	3	14	2	6	—	1	—	—	—	—	—	—	15	54
5	16	3	22	4	18	10	28	6	15	1	1	1	1	—	—	1	—	37	165

Tab. 38 (forts.). Arbetarena fördelade efte

	Yrkesspecialitet och arbetsort.	Antal arbetare me													
		mindre än 6 mk.		6—6: 99 mk.		7—7: 99 mk.		8—8: 99 mk.		9—9: 99 mk.		10—10: 99 mk.		11—11: 99 mk.	
		m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	**B. Cigarrtillvärkning** (forts.).														
2	*Vickelmakare:*														
3	Helsingfors	—	—	—	—	—	1	—	2	—	1	—	1	—	—
4	Lojo s:n	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—
5	Åbo	—	—	—	—	—	—	—	3	—	1	—	—	—	—
6	Viborg	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Jakobstad	1	1	1	6	3	10	3	6	1	5	—	1	—	3
8	**Summa**	**1**	**1**	**1**	**6**	**3**	**13**	**3**	**12**	**1**	**7**	**—**	**2**	**—**	**3**
9	*Lösare, stripare, torkare:*														
10	Helsingfors	—	—	—	—	—	4	—	—	—	1	—	—	—	—
11	Åbo	—	—	—	1	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—
12	Viborg & Viborgs s:n	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Nikolaistad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
14	Jakobstad	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	—	4	—	4
15	**Summa**	**—**	**—**	**—**	**1**	**—**	**7**	**—**	**2**	**—**	**5**	**—**	**4**	**—**	**4**
16	*Karfvare:*														
17	Helsingfors	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Tammerfors	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Viborg & Viborgs socken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Nikolaistad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	**Summa**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**
22	*Sorterare, packare, klistrare m. m.:*														
23	Helsingfors	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	2	—	1
24	Lojo s:n	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Åbo	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Tammerfors	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Viborg & Viborgs socken	—	—	—	—	1	1	2	1	1	1	1	—	—	—
28	Villmanstrand	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
29	Nikolaistad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
30	Jakobstad	—	—	—	1	—	—	—	2	—	2	—	—	—	1
31	**Summa**	**1**	**—**	**—**	**4**	**1**	**5**	**3**	**3**	**1**	**4**	**1**	**2**	**—**	**2**
32	*Till föreg. ej hänförliga:*														
33	Helsingfors	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
34	**B. Summa summarum**	**2**	**2**	**1**	**12**	**5**	**31**	**6**	**24**	**3**	**28**	**3**	**24**	**3**	**31**

yrkesspecialiteter, arbetsorter och veckoinkomst.

en veckoinkomst af																			
12—12: 99 mk.		13—13: 99 mk.		14—14: 99 mk.		15—17: 99 mk.		18—20: 99 mk.		21—23: 99 mk.		24—26: 99 mk.		27—29: 99 mk.		30 mk och öfver		Summa	
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	32
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	44
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	10	—	6	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29
—	10	—	6	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	40
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	5	—
—	1	1	1	—	2	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	12
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	4
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
—	—	—	—	1	—	3	—	3	—	—	—	1	—	—	—	1	—	14	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	3	—	1	—	—	1	1	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	1	14
—	5	1	2	1	2	5	3	4	1	1	2	1	—	1	—	1	—	22	35
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
5	31	4	30	5	21	18	31	11	17	4	3	2	1	1	—	4	—	77	286

Tab. 38 (forts.). Arbetarena fördelade efter

	Yrkesspecialitet och arbetsort.	Antal arbetare med													
		mindre än 6 mk.		6—6: 99 mk.		7—7: 99 mk.		8—8: 99 mk.		9—9: 99 mk.		10—10: 99 mk.		11—11: 99 mk.	
		m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	**C. Piptobakstillverkning.**														
2	*Förmän:*														
3	Helsingfors	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	*Kardusslagare med biträden:*														
5	Helsingfors	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
6	Åbo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—
7	Tammerfors	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Viborg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Nikolaistad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Jakobstad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
11	Gamlakarleby	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
12	**Summa**	—	4	1	—	—	2	—	—	—	—	3	1	—	—
13	*Stripare, torkare, sorterare:*														
14	Helsingfors	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
15	Åbo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Viborg	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Nikolaistad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
18	**Summa**	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—
19	*Karfvare, siktare, valsare:*														
20	Åbo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Viborg	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
22	Nikolaistad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
23	**Summa**	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—
24	*Till föreg. ej hänförliga:*														
25	Helsingfors	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Åbo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Viborg	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
28	**Summa**	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
29	**C. Summa summarum**	—	4	1	—	—	4	1	—	—	2	3	1	1	—
30	**D. Tuggtobakstillverkning.**														
31	*Spinnare m. m.:*														
32	Nikolaistad	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—
33	Jakobstad	—	—	1	—	3	—	2	—	4	2	2	6	—	6
34	**D. Summa summarum**	—	—	1	—	4	—	3	—	4	2	2	6	—	6

yrkesspecialiteter, arbetsorter och veckoinkomst.

en veckoinkomst af																			
12—12: 99 mk.		13—13: 99 mk.		14—14: 99 mk.		15—17: 99 mk.		18-20: 99 mk.		21—23: 99 mk.		24—26: 99 mk.		27—29: 99 mk.		30 mk och öfver		Summa	
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	4
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	3	—	—	—	—	—	7	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
1	—	1	—	1	—	5	—	6	—	1	—	—	—	—	—	—	—	16	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
1	3	1	—	1	—	5	—	9	—	3	—	3	—	—	—	—	—	27	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	3	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	1	4	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	2	—	—	—	—	—	6	—
—	—	—	—	—	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	3	—	1	—	4	—	2	—	—	—	—	—	11	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	4	1
1	3	1	—	1	—	9	—	11	—	12	—	6	—	—	—	—	1	47	15
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	4	—
—	3	1	—	—	1	3	—	3	—	2	—	—	—	—	—	—	—	21	18
—	3	1	—	—	1	4	—	3	—	2	—	1	—	—	—	—	—	25	18

Tab. 38 (forts.). Arbetarena fördelade efter

	Yrkesspecialitet och arbetsort.	Antal arbetare med dagspenning													
		mindre än 6 mk.		6—6: 99 mk.		7—7: 99 mk.		8—8: 99 mk.		9—9: 99 mk.		10—10: 99 mk.		11—11: 99 mk.	
		m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	**E. Snustillverkning.**														
2	*Snusarbetare:*														
3	Helsingfors	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Jakobstad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	**E. Summa summarum**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	**F. Utom yrket stående.**														
7	*Maskinister, snickare:*														
8	Helsingfors	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Åbo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
10	Tammerfors	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Viborg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Villmanstrand	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Jakobstad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Gamlakarleby	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	**Summa**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
16	*Öfriga:*														
17	Helsingfors	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	—	—	—	—
18	Åbo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
19	Viborg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Nikolaistad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	**Summa**	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	1	—	—	—
22	**F. Summa summarum**	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	2	—	—	—
23	**Sammandrag:**														
24	Helsingfors	—	9	—	2	1	22	—	21	—	29	—	42	1	43
25	Lojo s:n	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—
26	Åbo	—	2	—	11	—	10	—	15	—	21	4	27	—	35
27	Tavastehus och Tammerfors	—	—	1	5	—	1	—	5	—	7	—	5	—	9
28	Viborg och Viborgs s:n	—	1	—	6	1	11	3	10	4	7	1	4	1	9
29	Villmanstrand	—	2	—	2	—	—	1	1	—	1	—	1	—	—
30	Nikolaistad	—	—	—	—	1	—	1	—	—	4	—	—	—	2
31	Jakobstad	1	2	2	15	6	22	5	23	5	36	5	48	2	54
32	Gamlakarleby	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
33	**Summa summarum**	2	17	3	41	9	69	10	76	9	105	10	127	4	152

yrkesspecialiteter, arbetsort och veckoinkomst.

en veckoinkomst af																			
12—12: 99 mk.		13—13: 99 mk.		14—14: 99 mk.		15—17: 99 mk.		18—20: 99 mk.		21—23: 99 mk.		24—26: 99 mk.		27—29: 99 mk.		30 mk och öfver		Summa	
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—
—	—	—	—	—	—	1	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—
—	—	—	—	—	—	1	—	4	—	2	—	—	—	—	—	—	—	7	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	1	—	4	—
—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	1	—	1	—	1	—	7	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
—	—	—	—	1	—	11	—	9	—	1	—	1	—	—	—	1	—	24	—
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
—	—	—	—	3	—	11	—	12	—	2	—	4	—	2	—	4	—	39	—
—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	6
—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
—	4	—	—	—	—	4	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	6	8
—	4	—	—	3	—	15	—	12	—	3	—	4	—	2	—	4	—	45	8
3	62	1	52	—	59	4	89	1	13	9	1	2	1	2	1	5	2	29	448
—	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	3
—	31	1	16	—	4	1	5	4	2	9	—	9	1	4	1	1	—	33	181
—	5	—	2	2	1	—	—	4	—	1	—	—	—	—	—	—	—	8	40
1	6	—	5	1	2	19	2	11	—	1	2	2	—	1	—	4	—	50	65
—	1	1	2	2	—	—	2	2	—	1	—	—	—	—	—	1	—	8	12
—	3	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	7	9
3	78	5	118	4	46	28	82	27	20	6	8	4	1	3	2	1	—	107	555
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3
7	187	8	195	11	112	55	180	50	35	28	11	18	3	10	4	13	2	247	1,316

Tab. 39. Arbetarena fördelade efter

	Yrkesspecialitet och åldersklasser.	Antal arbetare med													
		mindre än 6 mk.		6—6: 99 mk.		7—7: 99 mk.		8—8: 99 mk.		9—9: 99 mk.		10—10: 99 mk.		11—11: 99 mk.	
		m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	**A. Paryrosstillvärkning.**														
2	*Förmän o. föreståndarinnor:*														
3	18 till 30 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	30 till 45 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	45 till 60 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	60 år och öfver	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	**Summa**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	*Papyrossmakare:*														
9	Under 18 år	—	3	—	5	—	3	—	8	—	3	—	—	—	1
10	18 till 30 år	—	2	—	7	—	15	—	21	—	33	—	56	—	65
11	30 till 45 år	—	2	—	5	—	5	—	6	—	18	—	27	—	35
12	45 till 60 år	—	—	—	1	—	2	—	7	—	6	—	5	—	2
13	60 år och öfver	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—
14	**Summa**	—	**7**	—	**18**	—	**26**	—	**42**	—	**60**	—	**89**	—	**103**
15	*Vid papyrossmaskin m. m.*														
16	Under 18 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	18 till 30 år	—	1	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1
18	30 till 45 år	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
19	45 till 60 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	**Summa**	—	**1**	—	**1**	—	**3**	—	—	—	—	—	—	—	**1**
21	*Lösare, stripare, torkare:*														
22	Under 18 år	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
23	18 till 30 år	—	—	—	1	—	3	—	1	—	1	—	1	—	1
24	30 till 45 år	—	—	—	1	—	1	—	1	—	3	—	2	—	2
25	45 till 60 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
26	60 år och öfver	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	**Summa**	—	—	—	**4**	—	**4**	—	**3**	—	**4**	—	**3**	—	**4**
28	*Karfvare:*														
29	30 till 45 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	45 till 60 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	**Summa**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

yrkesspecialiteter, åldersklasser och veckoinkomst.

en veckoinkomst af																			
12—12: 99 mk.		13—13: 99 mk.		14—14: 99 mk.		15—17: 99 mk.		18—20: 99 mk.		21—23: 99 mk.		24—26: 99 mk.		27—29: 99 mk.		30 mk och öfver		Summa	
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv	m.	kv.
16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.	31.	32.	33.	34.	35.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	**2**	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	2	—	**3**	**2**
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	**1**	**2**
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	**1**	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**1**	**1**	—	**1**	**1**	**1**	**5**	**1**	**7**	**4**
—	5	—	3	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**33**
—	76	—	56	—	62	—	84	—	6	—	2	—	1	—	1	—	—	—	**487**
—	27	—	38	—	15	—	48	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**235**
—	5	—	1	—	7	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**40**
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**3**
—	**114**	—	**98**	—	**85**	—	**136**	—	**16**	—	**2**	—	**1**	—	**1**	—	—	—	**798**
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**1**	—
—	1	1	—	—	—	3	—	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	**8**	**6**
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	3	—	2	—	—	—	**7**	**2**
—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**1**	**1**
—	**1**	**2**	—	—	—	**4**	**1**	**3**	**1**	**2**	—	**3**	—	**3**	—	—	—	**17**	**9**
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**2**
—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**10**
—	8	—	3	—	1	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	**1**	**24**
—	5	—	20	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	**1**	**29**
—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**6**
—	**14**	—	**29**	—	**3**	—	**2**	**1**	—	—	**1**	—	—	**1**	—	—	—	**2**	**71**
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**1**	—
—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	1	—	2	—	—	—	**6**	—
—	—	—	—	—	—	—	—	**4**	—	—	—	1	—	**2**	—	—	—	**7**	—

Tab. 39 (forts.). Arbetarena fördelade efter

	Yrkesspecialitet och åldersklasser.	Antal arbetare med mindre än 6 mk.		6—6: 99 mk.		7—7: 99 mk.		8—8: 99 mk.		9—9: 99 mk.		10—10: 99 mk.		11—11: 99 mk.	
		m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	**A. Papyrosstillvärkning (forts.).**														
2	*Sorterare, packare, klistrare:*														
3	Under 18 år	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
4	18 till 30 år	—	2	—	3	—	—	—	3	1	4	—	3	—	2
5	30 till 45 år	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3
6	45 till 60 år	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
7	60 år och öfver	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	**Summa**	—	3	—	5	—	—	—	4	1	5	—	4	—	7
9	*Hyls-, askmakare, pappersskärare:*														
10	Under 18 år	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
11	18 till 30 år	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	—	—	—	—
12	30 till 45 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	45 till 60 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	**Summa**	—	—	—	—	—	—	—	2	1	2	—	—	—	—
15	*Till föreg. ej hänförliga:*														
16	Under 18 år	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	30 till 45 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	**Summa**	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	**A. Summa summarum**	—	11	—	29	—	33	—	51	2	71	—	96	—	115
20	**B. Cigarrtillvärkning.**														
21	*Förmän o. föreståndarinnor:*														
22	30 till 45 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	45 till 60 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	**Summa**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	*Cigarrmakare:*														
26	Under 18 år	—	—	—	1	—	1	—	2	—	1	1	2	2	—
27	18 till 30 år	—	—	—	—	—	2	—	5	—	10	1	8	—	17
28	30 till 45 år	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	5	1	4
29	45 till 60 år	—	1	—	—	—	1	—	—	1	1	—	1	—	1
30	60 år och öfver	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	**Summa**	—	1	—	1	—	5	—	7	1	12	2	16	3	22
32	*Vickelmakare:*														
33	Under 18 år	1	—	1	4	3	7	3	5	1	—	—	1	—	1
34	18 till 30 år	—	1	—	2	—	6	—	7	—	7	—	1	—	2
35	**Summa**	1	1	1	6	3	13	3	12	1	7	—	2	—	3

yrkesspecialiteter, åldersklasser och veckoinkomst.

en veckoinkomst af																			
12—12: 99 mk.		13—13: 99 mk.		14—14: 99 mk.		15—17: 99 mk.		18—20: 99 mk.		21—23: 99 mk.		24—26: 99 mk.		27—29: 99 mk.		30 mk och öfver		Summa	
m.	kv	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35
—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
—	4	—	8	—	—	1	5	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	3	36
—	8	—	24	—	1	—	3	—	1	—	3	—	—	—	1	—	—	—	46
—	1	—	6	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
—	14	—	38	—	2	1	10	1	1	1	4	—	—	—	2	—	—	4	99
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
1	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	6
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	3	—
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
1	3	—	—	1	—	3	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	8	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
1	146	2	165	2	90	8	149	9	18	5	8	5	2	7	4	5	1	46	989
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	2	1
1	—	1	1	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	12
1	11	1	13	4	11	3	16	3	10	—	1	—	1	—	—	—	—	13	105
2	4	1	6	—	4	7	7	3	4	1	—	1	—	—	—	1	—	17	35
1	1	—	2	—	1	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	12
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
5	16	3	22	4	18	10	28	6	15	1	1	1	1	—	—	1	—	37	165
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	44

Tab. 39 (forts.). Arbetarena fördelade efter

	Yrkesspecialitet och åldersklasser.	Antal arbetare med													
		mindre än 6 mk.		6—6: 99 mk.		7—7: 99 mk.		8—8: 99 mk.		9—9: 99 mk.		10—10: 99 mk.		11—11: 99 mk.	
		m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	**B. Cigarrtillvärkning (forts.).**														
2	*Lösare, stripare, torkare:*														
3	Under 18 år	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
4	18 till 30 år	—	—	—	1	—	3	—	1	—	2	—	1	—	1
5	30 till 45 år	—	—	—	—	—	2	—	—	—	3	—	—	—	2
6	45 till 60 år	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3	—	1
7	60 år och öfver	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
8	**Summa**	—	—	—	1	—	7	—	2	—	5	—	4	—	4
9	*Karfvare:*														
10	30 till 45 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	45 till 60 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	**Summa**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	*Sorterare, packare, klistrare m. m.*														
14	Under 18 år	1	—	—	3	1	—	1	2	—	—	—	—	—	—
15	18 till 30 år	—	—	—	1	—	5	2	1	1	4	1	1	—	1
16	30 till 45 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
17	45 till 60 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	**Summa**	1	—	—	4	1	5	3	3	1	4	1	2	—	2
19	*Till föreg. ej hänförliga:*														
20	Under 18 år	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	18 till 30 år	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
22	**Summa**	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
23	**B. Summa summarum**	2	2	1	12	5	31	6	24	3	28	3	24	3	31
24	**C. Piptobakstillvärkning.**														
25	*Förmän:*														
26	60 år och öfver	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	*Kardusslagare m. biträden:*														
28	Under 18 år	—	1	1	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—
29	18 till 30 år	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—
30	30 till 45 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	45 till 60 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32	**Summa**	—	4	1	—	—	2	—	—	—	—	3	1	—	—

yrkesspecialiteter, åldersklasser och veckoinkomst.

en veckoinkomst af																			
12—12: 99 mk.		13—13: 99 mk.		14—14: 99 mk.		15—17: 99 mk.		18—20: 99 mk.		21—23: 99 mk.		24—26: 99 mk.		27—29: 99 mk.		30 mk och öfver		Summa	
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12
—	1	—	2	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	11
—	6	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
—	10	—	6	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	40
—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	4	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	5	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	5
—	2	—	1	—	1	3	2	2	—	1	1	—	—	—	—	—	—	10	20
—	1	—	1	1	1	1	—	2	1	—	1	1	—	—	—	1	—	6	7
—	2	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3	3
—	5	1	2	1	2	5	3	4	1	1	2	1	—	1	—	1	—	22	35
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
5	31	4	30	5	21	18	31	11	17	4	3	2	1	1	—	4	—	77	286
—	—	—	—	—		1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	5	3
—	1	—	—	—	—	4	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	11	5
—	1	—	—	—	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1
—	1	—	—	—	—	—	—	3	—	2	—	2	—	—	—	—	—	7	1
1	3	1	—	1	—	5	—	9	—	3	—	3	—	—	—	—	—	27	10

Tab. 39 (forts.). Arbetarena fördelade efter

	Yrkesspecialitet och åldersklasser.	Antal arbetare med													
		mindre än 6 mk.		6—6: 99 mk.		7—7: 99 mk.		8—8: 99 mk.		9—9: 99 mk.		10—10: 99 mk.		11—11: 99 mk.	
		m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	**C. Piptobakstillvärkning (forts.)**														
2	*Stripare, torkare, sorterare:*														
3	18 till 30 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
4	30 till 45 år	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
5	45 till 60 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
6	60 år och öfver	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	**Summa**	—	—	—	—		1	—	—	—	1	—	—	1	—
8	*Kärfvare, siktare, valsare:*					—									
9	18 till 30 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
10	30 till 45 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	45 till 60 år	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
12	**Summa**	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—
13	*Till föreg. ej hänförliga:*														
14	18 till 30 år	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
15	30 till 45 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	60 år och öfver	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	**Summa**	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
18	**C. Summa summarum**	—	4	1	—	—	4	1	—	—	2	3	1	1	—
19	**D. Tuggtobakstillvärkning.**														
20	*Spinnare m. m.*														
21	Under 18 år	—	—	1	—	4	—	3	—	3	1	2	—	—	—
22	18 till 30 år	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	4	—	3
23	30 till 45 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
24	45 till 60 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
25	60 år och öfver	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	**D. Summa summarum**	—	—	1	—	4	—	3	—	4	2	2	6	—	6
27	**E. Snustillvärkning:**														
28	*Snusarbetare:*														
29	18 till 30 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	30 till 45 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	45 till 60 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32	60 år och öfver	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
33	**E. Summa summarum**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

yrkesspecialiteter, åldersklasser och veckoinkomst.

en veckoinkomst af																			
12—12: 99 mk.		13—13: 99 mk.		14—14: 99 mk.		15—17: 99 mk.		18—20: 99 mk.		21—23: 99 mk.		24—26: 99 mk.		27—29: 99 mk.		30 mk och öfver		Summa	
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	3	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	1	4	3
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	1
—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	—	1	—	—	—	—	—	5	—
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	4	—
—	—	—	—	—	—	3	—	1	—	4	—	2	—	—	—	—	—	11	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	4	1
1	3	1	—	1	—	9	—	11	—	12	—	6	—	—	—	—	1	47	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	1
—	—	1	—	—	—	4	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	10	8
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	5
—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1
—	3	1	—	—	1	4	—	3	—	2	—	1	—	—	—	—	—	25	18
—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
—	—	—	—	—	—	1	—	4	—	2	—	—	—	—	—	—	—	7	—

Tab. 39 (forts.). Arbetarena fördelade efter

	Yrkesspecialitet och åldersklasser.	Antal arbetare med													
		mindre än 6 mk.		6—6: 99 mk.		7—7: 99 mk.		8—8: 99 mk.		9—9: 99 mk.		10—10: 99 mk.		11—11: 99 mk.	
		m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	**F. Utom yrket stående.**														
2	*Maskinister, snickare:*														
3	18 till 30 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	30 till 45 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	45 till 60 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	60 år och öfver	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
7	**Summa**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
8	*Öfriga:*														
9	18 till 30 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—
10	30 till 45 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
11	45 till 60 år	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—
12	**Summa**	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	1	—	—	—
13	**F. Summa summarum**	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	2	—	—	—
14	**Sammandrag.**														
15	Under 18 år	2	5	3	15	9	14	7	19	4	6	4	3	2	3
16	18 till 30 år	—	9	—	16	—	38	2	40	4	66	5	76	1	93
17	30 till 45 år	—	2	—	7	—	11	—	7	—	25	—	38	1	49
18	45 till 60 år	—	1	—	1	—	4	1	10	1	8	—	9	—	7
19	60 år och öfver	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	1	1	—	—
20	**Summa summarum**	2	17	3	41	9	69	10	76	9	105	10	127	4	152

yrkesspecialiteter, åldersklasser och veckoinkomst.

en veckoinkomst af																			
12—12: 99 mk.		13—13: 99 mk.		14—14: 99 mk.		15—17: 99 mk.		18—20: 99 mk.		21—23: 99 mk.		24—26: 99 mk.		27—29: 99 mk.		30 mk och öfver		Summa	
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35
—	—	—	—	1	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	**6**	—
—	—	—	—	1	—	2	—	2	—	—	—	2	—	1	—	3	—	**11**	—
—	—	—	—	—	—	4	—	5	—	1	—	2	—	1	—	1	—	**14**	—
—	—	—	—	1	—	3	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**8**	—
—	—	—	—	**3**	—	**11**	—	**12**	—	**2**	—	**4**	—	**2**	—	**4**	—	**39**	—
—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**1**	**3**
—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**4**	**1**
—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	**1**	**4**
—	**4**	—	—	—	—	**4**	—	—	—	**1**	—	—	—	—	—	—	—	**6**	**8**
—	**4**	—	—	**3**	—	**15**	—	**12**	—	**3**	—	**4**	—	**2**	—	**4**	—	**45**	**8**
1	6	3	5	1	2	1	5	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	**38**	**83**
3	103	3	80	5	74	23	107	18	16	8	5	3	2	1	2	1	—	**77**	**727**
2	51	1	74	3	23	20	59	15	16	9	6	9	1	4	1	9	—	**73**	**370**
1	25	1	31	1	11	7	9	13	3	6	—	6	—	5	1	2	2	**44**	**122**
—	2	—	5	1	2	4	—	4	—	4	—	—	—	—	—	1	—	**15**	**14**
7	**187**	**8**	**195**	**11**	**112**	**55**	**180**	**50**	**35**	**28**	**11**	**18**	**3**	**10**	**4**	**13**	**2**	**247**	**1,316**

Tab. 40. Arbetarena fördelade efter

	Yrkesspecialitet och arbetstid.	Antal arbetare med													
		mindre än 6 mk.		6—6: 99 mk.		7—7: 99 mk.		8—8: 99 mk.		9—9: 99 mk.		10—10: 99 mk.		11—11: 99 mk.	
		m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	**A. Papyrosstillverkning.**														
2	*Förmän och föreståndarinnor:*														
3	2 till 10 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	10 till 20 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	20 år och öfver	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	**Summa**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	*Papyrossmakare:*														
8	mindre än 2 år	—	4	—	8	—	6	—	11	—	3	—	5	—	2
9	2 till 10 år	—	—	—	6	—	12	—	16	—	34	—	46	—	65
10	10 till 20 år	—	2	—	3	—	4	—	7	—	14	—	30	—	26
11	20 år och öfver	—	1	—	1	—	4	—	8	—	8	—	8	—	10
12	ej uppgifven	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
13	**Summa**	—	**7**	—	**18**	—	**26**	—	**42**	—	**60**	—	**89**	—	**103**
14	*Vid papyrossmaskin m. m.:*														
15	mindre än 2 år	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	2 till 10 år	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1
17	10 till 20 år	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
18	20 år och öfver	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	**Summa**	—	**1**	—	**1**	—	**3**	—	—	—	—	—	—	—	**1**
20	*Lösare, stripare, torkare:*														
21	mindre än 2 år	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	1
22	2 till 10 år	—	—	—	2	—	3	—	2	—	2	—	3	—	3
23	10 till 20 år	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	20 år och öfver	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
25	**Summa**	—	—	—	**4**	—	**4**	—	**3**	—	**4**	—	**3**	—	**4**
26	*Karfvare:*														
27	2 till 10 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	10 till 20 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	20 år och öfver	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	**Summa**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	*Sorterare, packare, klistrare:*														
32	mindre än 2 år	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	1
33	2 till 10 år	—	3	—	4	—	—	—	3	1	4	—	2	—	5
34	10 till 20 år	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
35	20 år och öfver	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36	**Summa**	—	**3**	—	**5**	—	—	—	**4**	**1**	**5**	—	**4**	—	**7**

yrkesspecialiteter, arbetstid och veckoinkomst.

en veckoinkomst af																			
12—12: 99 mk.		13—13: 99 mk.		14—14: 99 mk.		15—17: 99 mk.		18—20: 99 mk.		21—23: 99 mk.		24—26: 99 mk.		27—29: 99 mk.		30 mk och öfver.		Summa.	
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	1	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	4	1	5	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	1	1	5	1	7	4
—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	42
—	76	—	62	—	56	—	95	—	11	—	2	—	1	—	1	—	—	—	483
—	29	—	25	—	19	—	28	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	191
—	8	—	10	—	10	—	12	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	81
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	114	—	98	—	85	—	136	—	16	—	2	—	1	—	1	—	—	—	798
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	1	2	—	—	—	4	—	2	—	1	—	1	—	2	—	—	—	12	5
—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	—	1	—	—	—	4	2
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1
—	1	2	—	—	—	4	1	3	1	2	—	3	—	3	—	—	—	17	9
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
—	8	—	22	—	3	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	50
—	3	—	6	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	12
—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
—	14	—	29	—	3	—	2	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	2	71
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—
—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	4	—
—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	1	—	2	—	—	—	7	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
—	9	—	33	—	—	1	7	1	—	—	2	—	—	—	1	—	—	3	73
—	4	—	4	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	14
—	1	—	1	—	2	—	1	—	1	1	1	—	—	—	1	—	—	1	8
—	14	—	38	—	2	1	10	1	1	1	4	—	—	—	2	—	—	4	99

Tab. 40 (forts.). Arbetarena fördelade efter

	Yrkesspecialitet och arbetstid.	Antal arbetare med													
		mindre än 6 mk.		6—6: 99 mk.		7—7: 99 mk.		8—8: 99 mk.		9—9: 99 mk.		10—10: 99 mk.		11—11: 99 mk.	
		m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	**A. Papyrosstillverkning** (forts.).														
2	*Hyls-, askmakare, pappersskärare:*														
3	mindre än 2 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	2 till 10 år	—	—	—	—	—	—	—	2	1	2	—	—	—	—
5	10 till 20 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	**Summa**	—	—	—	—	—	—	—	**2**	**1**	**2**	—	—	—	—
7	*Till föreg. ej hänförliga:*														
8	2 till 10 år	—	—	—	**1**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	**A. Summa summarum**	—	**11**	—	**29**	—	**33**	—	**51**	**2**	**71**	—	**96**	—	**115**
10	**B. Cigarrtillverkning.**														
11	*Förmän och föreståndarinnor:*														
12	20 år och öfver	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	*Cigarrmakare:*														
14	2 till 10 år	—	—	—	1	—	3	—	7	—	10	2	10	2	17
15	10 till 20 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	3
16	20 år och öfver	—	1	—	—	—	2	—	—	1	1	—	4	1	2
17	ej uppgifven	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	**Summa**	—	**1**	—	**1**	—	**5**	—	**7**	**1**	**12**	**2**	**16**	**3**	**22**
19	*Vickelmakare:*														
20	mindre än 2 år	1	1	1	2	3	7	3	3	1	2	—	1	—	1
21	2 till 10 år	—	—	—	4	—	6	—	8	—	5	—	1	—	2
22	10 till 20 år	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
23	**Summa**	**1**	**1**	**1**	**6**	**3**	**13**	**3**	**12**	**1**	**7**	—	**2**	—	**3**
24	*Lösare, stripare, torkare:*														
25	mindre än 2 år	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	—	—	—	—
26	2 till 10 år	—	—	—	—	—	3	—	1	—	2	—	4	—	4
27	10 till 20 år	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
28	20 år och öfver	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—
29	**Summa**	—	—	—	**1**	—	**7**	—	**2**	—	**5**	—	**4**	—	**4**
30	*Karfvare:*														
31	2 till 10 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32	10 till 20 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
33	20 år och öfver	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
34	**Summa**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

yrkesspecialiteter, arbetstid och veckoinkomst.

en veckoinkomst af																			
12—12: 99 mk.		13—13: 99 mk.		14—14: 99 mk.		15—17: 99 mk.		18—20: 99 mk.		21—23: 99 mk.		24—26: 99 mk.		27—29: 99 mk.		30 mk och öfver.		Summa.	
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35
1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	4	—
—	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	7
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—
1	**3**	—	—	**1**	—	**3**	—	—	—	**1**	—	**1**	—	—	—	—	—	**8**	**7**
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
1	**146**	**2**	**165**	**2**	**90**	**8**	**149**	**9**	**18**	**5**	**8**	**5**	**2**	**7**	**4**	**5**	**1**	**46**	**989**
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	2	1
2	8	2	13	3	11	2	17	2	9	—	1	—	1	—	—	—	—	15	108
—	5	—	4	1	5	2	8	2	4	—	—	1	—	—	—	—	—	6	32
3	3	1	5	—	2	5	3	2	2	1	—	—	—	—	—	1	—	15	25
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
5	**16**	**3**	**22**	**4**	**18**	**10**	**28**	**6**	**15**	**1**	**1**	**1**	**1**	—	—	**1**	—	**37**	**165**
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	17
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	44
—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
—	7	—	4	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4
—	**10**	—	**6**	—	**1**	**1**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**1**	**40**
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	5	—

Tab. 40 (forts.). Arbetarena fördelade efter

	Yrkesspecialitet och arbetstid.	Antal arbetare med													
		mindre än 6 mk.		6—6: 99 mk.		7—7: 99 mk.		8—8: 99 mk.		9—9: 99 mk.		10—10: 99 mk.		11—11: 99 mk.	
		m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	**B. Cigarrtillvärkning** (forts).														
2	*Sorterare, packare, klistrare:*														
3	mindre än 2 år	1	—	—	3	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—
4	2 till 10 år	—	—	—	1	1	5	2	3	1	2	1	1	—	1
5	10 till 20 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
6	20 år och öfver	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
7	**Summa**	1	—	—	4	1	5	3	3	1	4	1	2	—	2
8	*Till föreg. ej hänförliga:*														
9	mindre än 2 år	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
10	2 till 10 år	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	**Summa**	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
12	**B. Summa summarum**	2	2	1	12	5	31	6	24	3	28	3	24	3	31
13	**C. Piptobakstillvärkning.**														
14	*Förman:*														
15	20 år och öfver	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	*Kardusslagare m. biträden:*														
17	mindre än 2 år	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	2 till 10 år	—	3	—	—	—	2	—	—	—	—	3	1	—	—
19	10 till 20 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	20 år och öfver	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	**Summa**	—	4	1	—	—	2	—	—	—	—	3	1	—	—
22	*Stripare, torkare, sorterare:*														
23	2 till 10 år	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—
24	10 till 20 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
25	20 år och öfver	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	**Summa**	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—
27	*Karfvare, siktare, valsare:*														
28	mindre än 2 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	2 till 10 år	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—
30	10 till 20 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	20 år och öfver	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32	**Summa**	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—
33	*Till föreg. ej hänförliga:*														
34	mindre än 2 år	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
35	2 till 10 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36	10 till 20 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
37	**Summa**	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
38	**C. Summa summarum**	—	4	1	—	—	4	1	—	—	2	3	1	1	—

yrkesspecialiteter, arbetstid och veckoinkomst.

en veckoinkomst af																			
12—12: 99 mk.		13—13: 99 mk.		14—14: 99 mk.		15—17: 99 mk.		18—20: 99 mk.		21—23: 99 mk.		24—26: 99 mk.		27—29: 99 mk.		30 mk och öfver.		Summa.	
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	5
—	3	—	1	1	1	2	1	2	1	1	1	—	—	—	—	—	—	11	21
—	2	—	1	—	1	3	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	4	7
—	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	1	—	1	—	5	2
—	5	1	2	1	2	5	3	4	1	1	2	1	—	1	—	1	—	22	35
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
5	31	4	30	5	21	18	31	11	17	4	3	2	1	1	—	4	—	77	286
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	1
1	2	1	—	1	—	4	—	4	—	—	—	1	—	—	—	—	—	15	8
—	—	—	—	—	—	1	—	4	—	1	—	—	—	—	—	—	—	6	—
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	3	1
1	3	1	—	1	—	5	—	9	—	3	—	3	—	—	—	—	—	27	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	2	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	1	4	3
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	5	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	3	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—
—	—	—	—	—	—	3	—	1	—	4	—	2	—	—	—	—	—	11	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	3	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	4	1
1	3	1	—	1	—	9	—	11	—	12	—	6	—	—	—	—	1	47	15

Tab. 40 (forts.). Arbetarena fördelade efter

	Yrkesspecialitet och arbetstid.	Antal arbetare med													
		mindre än 6 mk.		6—6: 99 mk.		7—7: 99 mk.		8—8: 99 mk.		9—9: 99 mk.		10—10: 99 mk.		11—11: 99 mk.	
		m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	**D. Tuggtobakstillverkning.**														
2	*Spinnare m. m.:*														
3	mindre än 2 år	—	—	—	—	3	—	1	—	1	—	1	2	—	2
4	2 till 10 år	—	—	1	—	1	—	2	—	3	2	1	4	—	4
5	10 till 20 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	20 år och öfver	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	**D. Summa summarum**	—	—	1	—	4	—	3	—	4	2	2	6	—	6
8	**E. Snustillverkning.**														
9	*Snusarbetare:*														
10	mindre än 2 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	2 till 10 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	10 till 20 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	20 år och öfver	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	**E. Summa summarum**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	**F. Utom yrket stående.**														
16	*Maskinister, snickare:*														
17	mindre än 2 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	2 till 10 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	10 till 20 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	20 år och öfver	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
21	**Summa**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
22	*Öfriga:*														
23	mindre än 2 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	2 till 10 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—
25	10 till 20 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	20 år och öfver	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—
27	**Summa**	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	1	—	—	—
28	**F. Summa summarum**	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	2	—	—	—
29	**Sammandrag.**														
30	mindre än 2 år	2	6	2	14	6	17	5	17	2	11	1	9	—	7
31	2 till 10 år	—	7	1	19	3	37	5	42	6	66	8	72	3	102
32	10 till 20 år	—	2	—	7	—	7	—	8	—	16	—	33	—	31
33	20 år och öfver	—	2	—	1	—	8	—	9	1	11	1	13	1	12
34	ej uppgifven	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
35	**Summa summarum**	2	17	3	41	9	69	10	76	9	105	10	127	4	152

yrkesspecialiteter, arbetstid och veckoinkomst.

en veckoinkomst af																			
12—12: 99 mk.		13—13: 99 mk.		14—14: 99 mk.		15—17: 99 mk.		18—20: 99 mk.		21—23: 99 mk.		24—26: 99 mk.		27—29: 99 mk.		öfver. 30 mk och		Summa.	
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35
																			1
																			2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	4
—	3	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	13
—	—	—	—	—	1	1	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	5	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—
—	**3**	**1**	—	—	**1**	**4**	—	**3**	—	**2**	—	**1**	—	—	—	—	—	**25**	**18**
																			8
																			9
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—
—	—	—	—	—	—	**1**	—	**4**	—	**2**	—	—	—	—	—	—	—	**7**	—
																			15
																			16
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
—	—	—	—	2	—	11	—	7	—	1	—	3	—	1	—	2	—	27	—
—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	1	—	1	—	—	—	2	—	7	—
—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	4	—
—	—	—	—	**3**	—	**11**	—	**12**	—	**2**	—	**4**	—	**2**	—	**4**	—	**39**	—
																			22
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
—	2	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4
—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	2
—	**4**	—	—	—	—	**4**	—	—	—	**1**	—	—	—	—	—	—	—	**6**	**8**
—	**4**	—	—	**3**	—	**15**	—	**12**	—	**3**	—	**4**	—	**2**	—	**4**	—	**45**	**8**
																			29
1	3	—	2	1	—	4	1	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	**28**	**87**
3	122	6	135	8	72	35	121	23	21	6	7	5	3	3	3	3	—	**118**	**829**
—	45	—	41	2	26	8	40	17	9	8	3	10	—	2	—	2	—	**49**	**268**
3	17	2	17	—	14	7	18	8	5	12	1	3	—	5	1	8	2	**51**	**131**
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**1**	**1**
7	**187**	**8**	**195**	**11**	**112**	**55**	**180**	**50**	**35**	**28**	**11**	**18**	**3**	**10**	**4**	**13**	**2**	**247**	**1,316**

Tab. 41. Arbetarenas medelinkomst per vecka inom

	Yrkesspecialitet.	Under 18 år						18 till 30 år					
		m.			kv.			m.			kv.		
		antal.	Tmf.	pi.	antal.	Tmf.	pi.	antal.	Tmf.	pi.	antal.	Tmf.	pi.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	**A. Papyrosstillverkning.**												
2	Förmän och föreståndarinnor	—	—	—	—	—	—	2	41	61	—	—	—
3	Papyrossmakare	—	—	—	33	9	47	—	—	—	487	12	63
4	Vid papyrossmaskin m. m.	1	13	08	—	—	—	8	18	41	6	8	37
5	Lösare, stripare, torkare	—	—	—	2	10	98	—	—	—	10	9	63
6	Karfvare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Sorterare, packare, klistrare	—	—	—	6	10	30	3	13	16	36	11	91
8	Hyls-, askmakare, pappersskärare	1	17	58	1	8	04	3	12	78	6	10	57
9	Till föreg. ej hänförliga	—	—	—	1	6	—	—	—	—	—	—	—
10	**Summa**	**2**	**15**	**33**	**43**	**9**	**54**	**16**	**19**	**27**	**545**	**12**	**46**
11	**B. Cigarrtillverkning.**												
12	Förmän och föreståndarinnor	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Cigarrmakare	5	11	77	12	11	31	13	15	52	105	13	37
14	Vickelmakare	9	7	60	18	7	90	—	—	—	26	8	52
15	Lösare, stripare, torkare	—	—	—	1	7	08	—	—	—	12	9	55
16	Karfvare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Sorterare, packare, klistrare, m. m.	3	7	36	5	7	28	10	14	72	20	11	06
18	Till föreg. ej hänförliga	1	7	68	—	—	—	—	—	—	1	7	92
19	**Summa**	**18**	**8**	**73**	**36**	**8**	**93**	**23**	**15**	**17**	**164**	**12**	—
20	**C. Piptobakstillverkning.**												
21	Förmän	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Kardusslagare med biträden	5	13	22	3	6	58	11	16	32	5	7	56
23	Stripare, torkare, sorterare	—	—	—	—	—	—	3	19	96	—	—	—
24	Karfvare, siktare, valsare	—	—	—	—	—	—	2	20	34	1	9	60
25	Till föreg. ej hänförliga	—	—	—	—	—	—	2	22	77	1	7	20
26	**Summa**	**5**	**13**	**22**	**3**	**6**	**58**	**18**	**18**	**09**	**7**	**7**	**80**
27	**D. Tuggtobakstillverkning.**												
28	Spinnare m. m.	**13**	**8**	**81**	**1**	**9**	**84**	**10**	**17**	**08**	**8**	**10**	**58**
29	**E. Snustillverkning.**												
30	Snusarbetare	—	—	—	—	—	—	**3**	**18**	**98**	—	—	—
31	**F. Utom yrket stående.**												
32	Maskinister, snickare	—	—	—	—	—	—	6	17	40	—	—	—
33	Öfriga	—	—	—	—	—	—	1	10	86	3	11	30
34	**Summa**	—	—	—	—	—	—	**7**	**16**	**46**	**3**	**11**	**30**
35	**Summa summarum**	**38**	**9**	**70**	**83**	**9**	**17**	**77**	**17**	**22**	**727**	**12**	**28**

olika yrkesspecialiteter, kön och åldersklasser.

30 till 45 år						45 till 60 år						60 år och öfver						Summa.						
m.			kv.			m.			kv.			m.			kv.			m.			kv.			
antal.	Fmf.	Yti.	antal.	Fmf.	Yti.	antal.	Fmf.	Yti.	antal.	Fmf.	Yti.	antal.	Fmf.	Yti.	antal.	Fmf.	Yti.	antal.	Fmf.	Yti.	antal.	Fmf.	Yti.	
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	
																								1
3	32	38	2	24	03	1	45	—	2	33	12	1	94	50	—	—	—	7	45	69	4	28	57	2
—	—	—	235	12	78	—	—	—	40	11	46	—	—	—	3	10	02	—	—	—	798	12	47	3
7	25	42	2	13	56	1	17	94	1	17	94	—	—	—	—	—	—	17	20	96	9	10	59	4
1	19	50	24	11	91	1	27	96	29	13	32	—	—	—	6	10	87	2	23	73	71	12	05	5
1	19	98	—	—	—	6	22	90	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	22	48	—	—	—	6
—	—	—	46	14	26	—	—	—	11	13	40	1	21	60	—	—	—	4	15	27	99	13	07	7
3	21	70	—	—	—	1	14	52	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	16	94	7	10	21	8
1	14	34	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	14	34	1	6	—	9
16	**24**	**63**	**309**	**13**	**01**	**10**	**24**	**28**	**83**	**12**	**97**	**2**	**58**	**05**	**9**	**10**	**59**	**46**	**23**	**74**	**989**	**12**	**53**	10
																								11
2	70	59	—	—	—	—	—	—	1	19	74	—	—	—	—	—	—	2	70	59	1	19	74	12
17	17	75	35	13	76	2	11	22	12	12	61	—	—	—	1	14	82	37	15	81	165	13	25	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	7	60	44	8	27	14
1	15	54	11	10	97	—	—	—	13	11	77	—	—	—	3	11	44	1	15	54	40	10	74	15
4	17	76	—	—	—	1	23	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	18	84	—	—	—	16
6	21	36	7	15	26	3	20	34	3	13	66	—	—	—	—	—	—	22	16	30	35	11	59	17
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	7	68	1	7	92	18
30	**21**	**92**	**53**	**13**	**38**	**6**	**17**	**77**	**29**	**12**	**59**	—	—	—	**4**	**12**	**38**	**77**	**16**	**50**	**286**	**11**	**94**	19
																								20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	17	70	—	—	—	1	17	70	—	—	—	21
4	18	75	1	12	42	7	21	49	1	12	72	—	—	—	—	—	—	27	17	45	10	8	27	22
—	—	—	1	7	98	—	—	—	2	19	59	1	23	88	—	—	—	4	20	94	3	15	72	23
5	21	27	—	—	—	4	18	21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	19	99	1	9	60	24
1	23	88	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	18	—	—	—	—	4	21	85	1	7	20	25
10	**20**	**53**	**2**	**10**	**20**	**11**	**20**	**30**	**3**	**17**	**30**	**3**	**19**	**86**	—	—	—	**47**	**18**	**72**	**15**	**9**	**78**	26
																								27
1	**21**	**12**	**5**	**11**	**32**	—	—	—	**3**	**12**	**30**	**1**	**22**	**98**	**1**	**14**	**10**	**25**	**13**	**18**	**18**	**11**	**23**	28
																								29
1	**18**	**18**	—	—	—	**2**	**18**	**51**	—	—	—	**1**	**21**	**18**	—	—	—	**7**	**19**	**04**	—	—	—	30
																								31
11	23	93	—	—	—	14	21	65	—	—	—	8	16	54	—	—	—	**39**	**20**	**59**	—	—	—	32
4	16	06	1	9	—	1	21	—	4	10	11	—	—	—	—	—	—	**6**	**16**	**02**	**8**	**10**	**42**	33
15	**21**	**83**	**1**	**9**	—	**15**	**21**	**61**	**4**	**10**	**11**	**8**	**16**	**54**	—	—	—	**45**	**19**	**99**	**8**	**10**	**42**	34
73	**22**	**25**	**370**	**13**	**02**	**44**	**21**	**23**	**122**	**12**	**87**	**15**	**23**	**48**	**14**	**11**	**32**	**247**	**18**	**64**	**1,316**	**12**	**34**	35

Tab. 42. Arbetarena fördelade efter

	Yrkesspecialitet.	Antal arbe-											
		300 mk. mindre än		300 till 350 mk.		350 till 400 mk.		400 till 450 mk.		450 till 500 mk.		500 till 550 mk.	
		m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	**A. Papyrosstillvärkning.**												
2	Förmän och föreståndarinnor	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Papyrossmakare	—	7	—	8	—	21	—	34	—	40	—	55
4	Vid papyrossmaskin m. m.	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
5	Lösare, stripare, torkare	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	2
6	Karfvare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Sorterare, packare, klistrare	—	2	—	—	—	1	—	2	1	4	—	—
8	Hyls-, askmakare, pappersskärare	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—
9	Till föreg. ej hänförliga	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
10	**Summa**	—	10	—	10	—	24	—	37	2	45	—	58
11	**B. Cigarrtillvärkning.**												
12	Förmän och föreståndarinnor	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Cigarrmakare	—	1	—	—	—	4	—	6	1	4	1	12
14	Vickelmakare	1	1	—	1	—	2	—	4	—	—	—	1
15	Lösare, stripare, torkare	—	—	—	1	—	4	—	2	—	—	—	2
16	Karfvare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Sorterare, packare, klistrare m. m.	—	—	—	1	1	6	—	—	—	2	—	2
18	Till föreg. ej hänförliga	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
19	**Summa**	1	2	—	3	2	16	—	12	1	6	1	17
20	**C. Piptobakstillvärkning.**												
21	Förmän	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Kardusslagare med biträden	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1
23	Stripare, torkare, sorterare	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—
24	Karfvare, siktare, valsare	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—
25	Till föreg. ej hänförliga	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	**Summa**	—	3	—	—	1	1	—	2	—	—	2	1
27	**D. Tuggtobakstillvärkning.**												
28	Förmän	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Spinnare m. m.	1	—	1	—	2	—	4	—	1	—	1	1
30	**Summa**	1	—	1	—	2	—	4	—	1	—	1	1
31	**E. Snustillvärkning.**												
32	Snusarbetare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
33	**F. Utom yrket stående.**												
34	Maskinister, snickare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
35	Öfriga	—	—	—	—	—	1	—	2	—	1	—	—
36	**Summa**	—	—	—	—	—	1	—	2	—	1	—	—
37	**Summa summarum**	2	15	1	13	5	42	4	53	4	52	4	77

yrkesspecialiteter och årsinkomst.

t a r e		m e d		e n		å r s		i n k o m s t		a f									
550 till 600 mk.		600 till 650 mk.		650 till 700 mk.		700 till 750 mk.		750 till 800 mk.		800 till 850 mk.		850 till 900 mk.		900 till 950 mk.		950 till 1,000 mk.		1,000 mk o. öfver.		Summa.	
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	7	2	**7**	**4**
—	65	—	59	—	47	—	33	—	22	—	7	—	8	—	2	—	1	—	3	—	**412**
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	2	1	1	—	—	1	6	—	**12**	**4**
—	2	—	18	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	**1**	**29**
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	**3**	—
—	4	—	20	—	10	1	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	2	**4**	**48**
—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**2**	**4**
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**1**	**1**
—	**72**	—	**97**	—	**61**	**3**	**38**	**1**	**22**	**3**	**8**	**3**	**9**	**1**	**2**	**2**	**2**	**15**	**7**	**30**	**502**
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	**2**	**1**
2	9	3	8	2	13	1	7	2	9	2	6	3	7	1	3	1	3	1	6	**20**	**98**
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**1**	**9**
—	1	—	3	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**15**
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	**2**	—
—	3	—	5	—	2	1	1	—	1	1	—	2	—	2	—	1	1	4	1	**12**	**25**
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**1**	—
2	**13**	**3**	**16**	**2**	**17**	**2**	**8**	**2**	**10**	**3**	**6**	**5**	**7**	**3**	**3**	**2**	**5**	**9**	**7**	**38**	**148**
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	**1**	—
1	2	—	—	1	—	—	—	—	—	4	—	4	—	1	—	—	—	6	—	**19**	**6**
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	**3**	**3**
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	5	—	**9**	**1**
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3	—	**4**	—
1	**2**	—	—	**1**	—	—	—	—	—	**6**	—	**5**	—	**2**	—	—	—	**18**	**1**	**36**	**10**
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	**1**	—
—	3	—	1	—	1	1	1	1	—	1	—	4	—	—	—	1	—	3	—	**21**	**7**
—	**3**	—	**1**	—	**1**	**1**	**1**	**1**	—	**1**	—	**4**	—	—	—	**1**	—	**4**	—	**22**	**7**
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	2	—	**6**	—
1	—	—	—	—	—	4	—	1	—	7	—	4	—	2	—	2	—	13	—	**34**	—
1	2	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	2	—	**6**	**6**
2	**2**	—	—	—	—	**4**	—	**2**	—	**8**	—	**4**	—	**3**	—	**2**	—	**15**	—	**40**	**6**
5	**92**	**3**	**114**	**3**	**79**	**10**	**47**	**6**	**32**	**21**	**14**	**25**	**16**	**9**	**5**	**7**	**7**	**63**	**15**	**172**	**673**

Tab. 43. Arbetarena fördelade efter yrkesspecialiteter, arbetsorter och årsinkomst.

Yrkesspecialitet och arbetsort.	Antal arbetare med en årsinkomst af											
	mindre än 300 mk.		300 till 500 mk.		500 till 750 mk.		750 till 1,000 mk.		1,000 mk och öfver.		Summa.	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
A. Papyrosstillverkning.												
Förmän och föreståndarinnor:												
Helsingfors	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	3	1
Åbo	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Tavastehus	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1
Viborg	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	2	1
Villmanstrand	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
Summa	—	—	—	—	—	1	—	1	7	2	7	4
Papyrossmakare:												
Helsingfors	—	—	—	14	—	68	—	18	—	1	—	101
Tavastehus och Tammerfors	—	3	—	28	—	19	—	—	—	—	—	50
Viborg	—	4	—	47	—	81	—	1	—	—	—	133
Jakobstad	—	—	—	14	—	91	—	21	—	2	—	128
Summa	—	7	—	103	—	259	—	40	—	3	—	412
Vid papyrossmaskin m. m.:												
Åbo	—	1	—	—	—	1	—	2	—	—	—	4
Jakobstad	—	—	—	—	—	—	6	—	6	—	12	—
Summa	—	1	—	—	—	1	6	2	6	—	12	4
Lösare, stripare, torkare:												
Helsingfors	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2
Tavastehus	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Viborg	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	1	2
Jakobstad	—	—	—	1	—	22	—	—	—	—	—	23
Summa	—	—	—	3	—	26	1	—	—	—	1	29
Karfvare:												
Helsingfors	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
Viborg	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—
Summa	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	3	—
Sorterare, packare, klistrare:												
Helsingfors	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3
Tavastehus	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	4
Viborg	—	—	1	2	1	2	1	—	—	—	3	4
Villmanstrand	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
Jakobstad	—	—	—	1	—	35	—	—	—	1	—	37
Summa	—	2	1	7	1	37	1	—	1	2	4	48

Tab. 43 (forts.). Arbetarena fördelade efter yrkesspecialiteter, arbetsorter och årsinkomst.

Yrkesspecialitet och arbetsort.	Antal arbetare med en årsinkomst af											
	mindre än 300 mk.		300 till 500 mk.		500 till 750 mk.		750 till 1,000 mk.		1,000 mk och öfver.		Summa.	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
A. Papyrosstillvärkning (forts.).												
Hyls-, askmakare, pappersskärare:												
Helsingfors	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Tavastehus	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	1
Viborg	—	—	1	1	—	1	—	—	—	—	1	2
Summa	—	—	1	2	1	2	—	—	—	—	2	4
Till föreg. ej hänförliga:												
Helsingfors	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Tavastehus	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—
Summa	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	1
A. Summa summarum	—	10	2	116	3	326	10	43	15	7	30	502
B. Cigarrtillvärkning.												
Förmän och föreståndarinnor:												
Helsingfors	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
Åbo	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Nikolaistad	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
Summa	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	2	1
Cigarrmakare:												
Helsingfors	—	—	—	5	3	24	1	11	—	2	4	42
Borgå	—	—	1	1	1	—	—	2	—	1	2	4
Åbo	—	1	—	4	—	4	1	—	—	—	1	9
Viborg och Viborgs s:n	—	—	—	1	3	9	3	5	1	2	7	17
S:t Michels s:n	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Nikolaistad	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2
Jakobstad	—	—	—	2	2	10	4	10	—	1	6	23
Summa	—	1	1	14	9	49	9	28	1	6	20	98
Vickelmakare:												
Helsingfors	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Borgå	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	2
Åbo	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Jakobstad	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	4
Summa	1	1	—	7	—	1	—	—	—	—	1	9

Tab. 43 (forts.). Arbetarena fördelade efter yrkesspecialiteter, arbetsorter och årsinkomst.

Yrkesspecialitet och arbetsort.	Antal arbetare med en årsinkomst af											
	mindre än 300 mk.		300 till 500 mk.		500 till 750 mk.		750 till 1,000 mk.		1,000 mk och öfver.		Summa.	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
B. Cigarrtillverkning (forts.).												
Lösare, stripare, torkare:												
Helsingfors	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	4
Åbo	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Nikolaistad	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Jakobstad	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	8
Summa	—	—	—	7	—	8	—	—	—	—	—	15
Karfvare:												
Helsingfors	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
Nikolaistad	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—
Sörterare, packare, klistrare m. m.:												
Helsingfors	—	—	—	4	—	7	—	1	1	—	1	12
Borgå	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Åbo	—	—	—	1	—	1	—	—	1	—	1	2
Viborg och Viborgs s:n	—	—	1	2	1	2	5	—	2	—	9	4
Nikolaistad	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Jakobstad	—	—	—	—	—	3	1	1	—	1	1	5
Summa	—	—	1	9	1	13	6	2	4	1	12	25
Till föregående ej hänförliga:												
Helsingfors	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
B. Summa summarum	1	2	3	37	10	71	15	31	9	7	38	148
C. Piptobakstillverkning.												
Förmän:												
Helsingfors	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
Kardusslagare m. biträden:												
Helsingfors	—	3	—	—	—	1	—	—	1	—	1	4
Åbo	—	—	—	—	2	—	—	—	3	—	5	—
Tammerfors	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—
Viborg	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
Nikolaistad	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2
Jakobstad	—	—	—	—	2	—	8	—	1	—	11	—
Summa	—	3	—	—	4	3	9	—	6	—	19	6

Tab. 43 (forts.). Arbetarena fördelade efter yrkesspecialiteter, arbetsorter och årsinkomst.

Yrkesspecialitet och arbetsort.	Antal arbetare med en årsinkomst af											
	mindre än 300 mk.		300 till 500 mk.		500 till 750 mk.		750 till 1,000 mk.		1,000 mk och öfver.		Summa.	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
C. Piptobakstillverkning (forts.).												
Stripare, torkare, sorterare:												
Helsingfors	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Åbo	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	—
Viborg	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Nikolaistad	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Summa	—	—	—	2	—	—	—	—	3	1	3	3
Karfvare, siktare, valsare:												
Åbo	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	5	—
Viborg	—	—	1	—	—	—	3	—	—	—	4	—
Nikolaistad	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Summa	—	—	1	1	—	—	3	—	5	—	9	1
Till föregående ej hänförliga:												
Helsingfors	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—
Åbo	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	—
Summa	—	—	—	—	—	—	1	—	3	—	4	—
C. Summa summarum	—	3	1	3	4	3	13	—	18	1	36	10
D. Tuggtobakstillverkning.												
Förmän:												
Åbo	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
Spinnare m. m.:												
Åbo	1	—	1	—	1	1	—	—	1	—	4	1
Nikolaistad	—	—	2	—	—	—	1	—	1	—	4	—
Jakobstad	—	—	5	—	1	6	6	—	1	—	13	6
Summa	1	—	8	—	2	7	7	—	3	—	21	7
D. Summa summarum	1	—	8	—	2	7	7	—	4	—	22	7
E. Snustillverkning.												
Snusarbetare:												
Helsingfors	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—
Jakobstad	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	4	—
E. Summa summarum	—	—	—	—	—	—	4	—	2	—	6	—

Tab. 43 (forts.). Arbetarena fördelade efter yrkesspecialiteter, arbetsorter och årsinkomst.

Yrkesspecialitet och arbetsort.	Antal arbetare med en årsinkomst af											
	mindre än 300 mk.		300 till 500 mk.		500 till 750 mk.		750 till 1,000 mk.		1,000 mk och öfver.		Summa.	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
F. Utom yrket stående.												
Maskinister, snickare:												
Helsingfors	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	**3**	—
Åbo	—	—	—	—	1	—	1	—	5	—	**7**	—
Tavastehus och Tammerfors	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	**2**	—
Viborg	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	**1**	—
Villmanstrand	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	**1**	—
Jakobstad	—	—	—	—	3	—	14	—	3	—	**20**	—
Summa	—	—	—	—	**5**	—	**16**	—	**13**	—	**34**	—
Öfriga:												
Helsingfors	—	—	—	4	—	2	1	—	1	—	**2**	**6**
Åbo	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	**2**	—
Viborg	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	**1**	—
Nikolaistad	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	**1**	—
Summa	—	—	—	**4**	**1**	**2**	**3**	—	**2**	—	**6**	**6**
F. Summa summarum	—	—	—	**4**	**6**	**2**	**19**	—	**15**	—	**40**	**6**
Sammandrag:												
Helsingfors	—	5	1	32	3	106	2	30	17	6	**23**	**179**
Borgå	1	1	1	3	1	—	—	2	—	1	**3**	**7**
Åbo	1	2	1	9	5	7	3	4	21	—	**31**	**22**
Tavastehus och Tammerfors	—	3	—	35	2	19	2	—	2	1	**6**	**58**
Viborg och Viborgs s:n	—	4	4	54	5	98	16	6	7	2	**32**	**164**
Villmanstrand	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	**3**	—
St Michels s:n	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	**1**
Nikolaistad	—	—	2	4	—	4	2	—	3	—	**7**	**8**
Jakobstad	—		5	22	8	175	43	32	11	5	**67**	**234**
Summa summarum	**2**	**15**	**14**	**160**	**25**	**409**	**68**	**74**	**63**	**15**	**172**	**673**

Tab. 44. Arbetarena fördelade efter yrkesspecialiteter, åldersklasser och årsinkomst.

Yrkesspecialitet och åldersklass.	Antal arbetare med en årsinkomst af											
	mindre än 300 mk.		300 till 500 mk.		500 till 750 mk.		750 till 1,000 mk.		1,000 mk och öfver.		Summa.	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
A. Papyrosstillverkning.												
Förmän och föreståndarinnor:												
18 till 30 år	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—
30 till 45 år	—	—	—	—	—	1	—	1	3	1	3	3
45 till 60 år	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1
60 år och öfver	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
Summa	—	—	—	—	—	1	—	1	7	2	7	4
Papyrossmakare:												
under 18 år	—	—	—	6	—	5	—	—	—	—	—	11
18 till 30 år	—	5	—	70	—	191	—	21	—	2	—	289
30 till 45 år	—	2	—	20	—	55	—	19	—	1	—	97
45 till 60 år	—	—	—	6	—	7	—	—	—	—	—	13
60 år och öfver	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	2
Summa	—	7	—	103	—	259	—	40	—	3	—	412
Vid papyrossmaskin m. m.:												
18 till 30 år	—	1	—	—	—	1	5	—	1	—	6	2
30 till 45 år	—	—	—	—	—	—	—	1	5	—	5	1
45 till 60 år	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	1
Summa	—	1	—	—	—	1	6	2	6	—	12	4
Lösare, stripare, torkare:												
under 18 år	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
18 till 30 år	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	3
30 till 45 år	—	—	—	2	—	5	1	—	—	—	1	7
45 till 60 år	—	—	—	—	—	14	—	—	—	—	—	14
60 år och öfver	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	4
Summa	—	—	—	3	—	26	1	—	—	—	1	29
Karfvare:												
45 till 60 år	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	3	—
Sorterare, packare, klistrare:												
18 till 30 år	—	2	1	5	1	8	1	—	—	—	3	15
30 till 45 år	—	—	—	2	—	23	—	—	—	2	—	27
45 till 60 år	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	6
60 år och öfver	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
Summa	—	2	1	7	1	37	1	—	1	2	4	48

Tab. 44 (forts.). Arbetarena fördelade efter yrkesspecialiteter, åldersklasser och årsinkomst.

Yrkesspecialitet och åldersklass.	Antal arbetare med en årsinkomst af											
	mindre än 300 mk.		300 till 500 mk.		500 till 750 mk.		750 till 1,000 mk.		1,000 mk och öfver.		Summa.	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
A. Papyrosstillverkning (forts.).												
Hyls-, askmakare, pappersskärare:												
under 18 år	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
18 till 30 år	—	—	1	1	—	2	—	—	—	—	1	3
45 till 60 år	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—
Summa	—	—	1	2	1	2	—	—	—	—	2	4
Till föregående ej hänförliga:												
under 18 år	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
30 till 45 år	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—
Summa	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	1
A. Summa summarum	—	10	2	116	3	326	10	43	15	7	30	502
B. Cigarrtillverkning.												
Förmän och föreståndarinnor:												
30 till 45 år	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—
45 till 60 år	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Summa	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	2	1
Cigarrmakare:												
under 18 år	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2
18 till 30 år	—	—	—	12	2	32	3	21	—	6	5	71
30 till 45 år	—	—	—	1	3	14	5	7	1	—	9	22
45 till 60 år	—	—	1	—	3	2	1	—	—	—	5	2
60 år och öfver	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1
Summa	—	1	1	14	9	49	9	28	1	6	20	98
Vickelmakare:												
under 18 år	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	1	2
18 till 30 år	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	7
Summa	1	1	—	7	—	1	—	—	—	—	1	9

Tab. 44 (forts.). Arbetarena fördelade efter yrkesspecialiteter, åldersklasser och årsinkomst.

Yrkesspecialitet och åldersklass.	Antal arbetare med en årsinkomst af											
	mindre än 300 mk.		300 till 500 mk.		500 till 750 mk.		750 till 1,000 mk.		1,000 mk och öfver.		Summa.	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
B. Cigarrtillvärkning (forts.).												
Lösare, stripare, torkare:												
18 till 30 år	—	—	—	3	—	2	—	—	—	—	—	5
30 till 45 år	—	—	—	3	—	2	—	—	—	—	—	5
45 till 60 år	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	4
60 år och öfver	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Summa	—	—	—	7	—	8	—	—	—	—	—	15
Karfvare:												
30 till 45 år	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
45 till 60 år	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—
Sorterare, packare, klistrare, m. m.												
under 18 år	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
18 till 30 år	—	—	—	9	1	6	4	—	1	1	6	16
30 till 45 år	—	—	—	—	—	5	1	1	2	—	3	6
45 till 60 år	—	—	—	—	—	2	1	1	1	—	2	3
Summa	—	—	1	9	1	13	6	2	4	1	12	25
Till föregående ej hänförliga:												
under 18 år	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
B. Summa summarum	1	2	3	37	10	71	15	31	9	7	38	148
C. Piptobakstillvärkning.												
Förmän:												
60 år och öfver	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
Kardusslagare m. biträden:												
under 18 år	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	3	—
18 till 30 år	—	3	—	—	2	2	4	—	1	—	7	5
30 till 45 år	—	—	—	—	—	—	3	—	1	—	4	—
45 till 60 år	—	—	—	—	—	1	2	—	3	—	5	1
Summa	—	3	—	—	4	3	9	—	6	—	19	6

Tab. 44 (forts.). Arbetarena fördelade efter yrkesspecialiteter, åldersklasser och årsinkomst.

Yrkesspecialitet och åldersklass.	Antal arbetare med en årsinkomst af											
	mindre än 300 mk.		300 till 500 mk.		500 till 750 mk.		750 till 1,000 mk.		1,000 mk och öfver.		Summa.	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
C. Piptobakstillverkning (forts.).												
Stripare, torkare, sorterare:												
18 till 30 år	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—
30 till 45 år	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
45 till 60 år	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	2
60 år och öfver	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
Summa	—	—	—	2	—	—	—	—	3	1	3	3
Karfvare, siktare, valsare:												
18 till 30 år	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	1
30 till 45 år	—	—	—	—	—	—	2	—	3	—	5	—
45 till 60 år	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	3	—
Summa	—	—	1	1	—	—	3	—	5	—	9	1
Till föregående icke hänförliga:												
18 till 30 år	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—
30 till 45 år	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
60 år och öfver	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—
Summa	—	—	—	—	—	—	1	—	3	—	4	—
C. Summa summarum	—	3	1	3	4	3	13	—	18	1	36	10
D. Tuggtobakstillverkning.												
Förmän:												
45 till 60 år	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
Spinnare m. m.:												
under 18 år	1	—	6	—	—	—	—	—	—	—	7	—
18 till 30 år	—	—	2	—	2	2	6	—	2	—	12	2
30 till 45 år	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	1
45 till 60 år	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	3
60 år och öfver	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1	1
Summa	1	—	8	—	2	7	7	—	3	—	21	7
D. Summa summarum	1	—	8	—	2	7	7	—	4	—	22	7

Tab. 44 (forts.). Arbetarena fördelade efter yrkesspecialiteter, åldersklasser och årsinkomst.

Yrkesspecialitet och åldersklass.	Antal arbetare med en årsinkomst af											
	mindre än 300 mk.		300 till 500 mk.		500 till 750 mk.		750 till 1,000 mk.		1,000 mk och öfver.		Summa.	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
E. Snustillverkning.												
Snusarbetare:												
18 till 30 år	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	—
30 till 45 år	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—
45 till 60 år	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—
60 år och öfver	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
E. Summa summarum	—	—	—	—	—	—	4	—	2	—	6	—
F. Utom yrket stående.												
Maskinister, snickare:												
18 till 30 år	—	—	—	—	2	—	3	—	2	—	7	—
30 till 45 år	—	—	—	—	—	—	2	—	5	—	7	—
45 till 60 år	—	—	—	—	—	—	7	—	5	—	12	—
60 år och öfver	—	—	—	—	3	—	4	—	1	—	8	—
Summa	—	—	—	—	5	—	16	—	13	—	34	—
Öfriga:												
18 till 30 år	—	—	—	1	1	2	—	—	—	—	1	3
30 till 45 år	—	—	—	1	—	—	3	—	1	—	4	1
45 till 60 år	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	1	2
Summa	—	—	—	4	1	2	3	—	2	—	6	6
F. Summa summarum	—	—	—	4	6	2	19	—	15	—	40	6
Sammandrag:												
under 18 år	2	2	8	9	2	7	—	—	1	—	13	18
18 till 30 år	—	11	4	110	11	250	27	42	15	9	57	422
30 till 45 år	—	2	—	30	4	106	19	29	25	4	48	171
45 till 60 år	—	—	2	9	4	39	17	3	15	2	38	53
60 år och öfver	—	—	—	2	4	7	5	—	7	—	16	9
Summa summarum	2	15	14	160	25	409	68	74	63	15	172	673

Tab. 45. Arbetarena fördelade efter yrkesspecialiteter, arbetstid och årsinkomst.

Yrkesspecialitet och arbetstid.	Antal arbetare med en årsinkomst af											
	mindre än 300 mk.		300 till 500 mk.		500 till 750 mk.		750 till 1,000 mk.		1,000 mk och öfver.		Summa.	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
A. Papyrosstillverkning.												
Förmän och föreståndarinnor:												
2 till 10 år	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
10 till 20 år	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	2
20 år och öfver	—	—	—	—	—	1	—	—	5	1	5	2
Summa	—	—	—	—	—	1	—	1	7	2	7	4
Papyrossmakare:												
mindre än 2 år	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
2 till 10 år	—	3	—	77	—	193	—	30	—	3	—	306
10 till 20 år	—	2	—	18	—	47	—	8	—	—	—	75
20 år och öfver	—	1	—	8	—	19	—	2	—	—	—	30
Summa	—	7	—	103	—	259	—	40	—	3	—	412
Vid papyrossmaskin:												
2 till 10 år	—	1	—	—	—	1	5	—	4	—	9	2
10 till 20 år	—	—	—	—	—	—	1	1	2	—	3	1
20 år och öfver	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Summa	—	1	—	—	—	1	6	2	6	—	12	4
Lösare, stripare, torkare:												
mindre än 2 år	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
2 till 10 år	—	—	—	2	—	22	1	—	—	—	1	24
10 till 20 år	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	3
20 år och öfver	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Summa	—	—	—	3	—	26	1	—	—	—	1	29
Karfvare:												
20 år och öfver	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	3	—
Sorterare, packare, klistrare:												
2 till 10 år	—	2	1	5	1	34	1	—	—	1	3	42
10 till 20 år	—	—	—	2	—	1	—	—	—	1	—	4
20 år och öfver	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	1	2
Summa	—	2	1	7	1	37	1	—	1	2	4	48

Tab. 45 (forts.). Arbetarena fördelade efter yrkesspecialiteter, arbetstid och årsinkomst.

Yrkesspecialitet och arbetstid.	Antal arbetare med en årsinkomst af											
	mindre än 300 mk.		300 till 500 mk.		500 till 750 mk.		750 till 1,000 mk.		1,000 mk och öfver.		Summa.	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
A. Papyrosstillverkning (forts.).												
Hyls-, askmakare, pappersskärare:												
2 till 10 år	—	—	1	2	—	2	—	—	—	—	1	4
10 till 20 år	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—
Summa	—	—	1	2	1	2	—	—	—	—	2	4
Till föregående ej hänförliga:												
2 till 10 år	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	1
A. Summa summarum	—	10	2	116	3	326	10	43	15	7	30	502
B. Cigarrtillverkning.												
Förmän och föreståndarinnor:												
20 år och öfver	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	2	1
Cigarrmakare:												
2 till 10 år	—	1	—	13	2	31	2	21	—	6	4	72
10 till 20 år	—	—	—	—	—	10	2	6	—	—	2	16
20 år och öfver	—	—	1	1	7	8	5	1	1	—	14	10
Summa	—	1	1	14	9	49	9	28	1	6	20	98
Vickelmakare:												
2 till 10 år	1	1	—	6	—	1	—	—	—	—	1	8
10 till 20 år	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Summa	1	1	—	7	—	1	—	—	—	—	1	9
Lösare, stripare, torkare:												
2 till 10 år	—	—	—	2	—	6	—	—	—	—	—	8
10 till 20 år	—	—	—	3	—	1	—	—	—	—	—	4
20 år och öfver	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	3
Summa	—	—	—	7	—	8	—	—	—	—	—	15
Karfvare:												
10 till 20 år	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
20 år och öfver	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—

Tab. 45 (forts.). Arbetarena fördelade efter yrkesspecialiteter, arbetstid och årsinkomst.

Yrkesspecialitet och arbetstid.	Antal arbetare med en årsinkomst af											
	mindre än 300 mk.		300 till 500 mk.		500 till 750 mk.		750 till 1,000 mk.		1,000 mk och öfver.		Summa.	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
B. Cigarrtillvärkning (forts.).												
Sorterare, packare, klistrare m. m.:												
2 till 10 år	—	—	1	9	1	7	3	1	1	1	6	18
10 till 20 år	—	—	—	—	—	5	3	—	—	—	3	5
20 år och öfver	—	—	—	—	—	1	—	1	3	—	3	2
Summa	—	—	1	9	1	13	6	2	4	1	12	25
Till föregående ej hänförliga:												
2 till 10 år	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
B. Summa summarum	1	2	3	37	10	71	15	31	9	7	38	148
C. Piptobakstillvärkning.												
Förmän:												
20 år och öfver	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
Kardusslagare m. biträden:												
mindre än 2 år	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
2 till 10 år	—	3	—	—	4	3	5	—	1	—	10	6
10 till 20 år	—	—	—	—	—	—	4	—	2	—	6	—
20 år och öfver	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—
Summa	—	3	—	—	4	3	9	—	6	—	19	6
Stripare, torkare, sorterare:												
2 till 10 år	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
10 till 20 år	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	2	1
20 år och öfver	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1
Summa	—	—	—	2	—	—	—	—	3	1	3	3
Karfvare, siktare, valsare:												
2 till 10 år	—	—	1	1	—	—	3	—	1	—	5	1
10 till 20 år	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—
20 år och öfver	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—
Summa	—	—	1	1	—	—	3	—	5	—	9	1
Till föregående ej hänförliga:												
2 till 10 år	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	3	—
10 till 20 år	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
Summa	—	—	—	—	—	—	1	—	3	—	4	—
C. Summa summarum	—	3	1	3	4	3	13	—	18	1	36	10

Tab. 45 (forts.). Arbetarena fördelade efter yrkesspecialiteter, arbetstid och årsinkomst.

Yrkesspecialitet och arbetstid.	Antal arbetare med en årsinkomst af											
	mindre än 300 mk.		300 till 500 mk.		500 till 750 mk.		750 till 1,000 mk.		1,000 mk och öfver.		Summa.	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
D. Tuggtobakstillverkning.												
Förmän:												
20 år och öfver	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
Spinnare m. m.:												
mindre än 2 år	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	3	—
2 till 10 år	1	—	5	—	2	6	2	—	1	—	11	6
10 till 20 år	—	—	—	—	—	1	4	—	1	—	5	1
20 år och öfver	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	—
Summa	1	—	8	—	2	7	7	—	3	—	21	7
D. Summa summarum	1	—	8	—	2	7	7	—	4	—	22	7
E. Snustillverkning.												
Snusarbetare:												
mindre än 2 år	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—
2 till 10 år	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—
10 till 20 år	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	—
20 år och öfver	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	—
E. Summa summarum	—	—	—	—	—	—	4	—	2	—	6	—
F. Utom yrket stående.												
Maskinister, snickare:												
2 till 10 år	—	—	—	—	4	—	12	—	8	—	24	—
10 till 20 år	—	—	—	—	—	—	3	—	3	—	6	—
20 år och öfver	—	—	—	—	1	—	1	—	2	—	4	—
Summa	—	—	—	—	5	—	16	—	13	—	34	—
Öfriga:												
2 till 10 år	—	—	—	2	1	2	3	—	—	—	4	4
10 till 20 år	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
20 år och öfver	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	1	2
Summa	—	—	—	4	1	2	3	—	2	—	6	6
F. Summa summarum	—	—	—	4	6	2	19	—	15	—	40	6
Sammandrag.												
mindre än 2 år	—	1	3	—	—	1	1	—	1	—	5	2
2 till 10 år	2	11	10	121	16	308	39	52	19	11	86	503
10 till 20 år	—	2	—	25	1	68	18	16	17	2	36	113
20 år och öfver	—	1	1	14	8	32	10	6	26	2	45	55
Summa summarum	2	15	14	160	25	409	68	74	63	15	172	673

Tab. 46. Arbetarenas medelinkomst per år inom

	Yrkesspecialitet.	Under 18 år						18 till 30 år					
		m.			kv.			m.			kv.		
		antal.	Fmf.	pi.	antal.	Fmf.	pi.	antal.	Fmf.	pi.	antal.	Fmf.	pi.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	**A. Papyrosstillvärkning.**												
2	Förmän och föreståndarinnor	—	—	—	—	—	—	2	2,045	—	—	—	—
3	Papyrossmakare	—	—	—	11	502	42	—	—	—	289	578	33
4	Vid papyrossmaskin m. m.	—	—	—	—	—	—	6	929	14	2	406	51
5	Lösare, stripare, torkare	—	—	—	1	645	80	—	—	—	3	470	90
6	Karfvare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Sorterare, packare, klistrare	—	—	—	—	—	—	3	691	01	15	521	79
8	Hyls-, askmakare, pappersskärare	—	—	—	1	390	25	1	458	25	3	548	75
9	Till föreg. ej hänförliga	—	—	—	1	302	—	—	—	—	—	—	—
10	**Summa**	—	—	—	**14**	**490**	**34**	**12**	**1,016**	**34**	**312**	**573**	**19**
11	**B. Cigarrtillvärkning.**												
12	Förmän och föreståndarinnor	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Cigarrmakare	—	—	—	2	344	62	5	762	63	71	694	21
14	Vickelmakare	1	164	40	2	375	67	—	—	—	7	397	71
15	Lösare, stripare, torkare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	447	10
16	Karfvare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Sorterare, packare, klistrare m. m.	1	377	65	—	—	—	6	885	43	16	526	28
18	Till föreg. ej hänförliga	1	382	85	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	**Summa**	**3**	**308**	**30**	**4**	**360**	**15**	**11**	**829**	**61**	**99**	**633**	**63**
20	**C. Piptobakstillvärkning.**												
21	Förmän	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Kardusslagare m. biträden	3	758	58	—	—	—	7	812	96	5	368	44
23	Stripare, torkare, sorterare	—	—	—	—	—	—	2	1,238	60	—	—	—
24	Karfvare, siktare, valsare	—	—	—	—	—	—	1	1,276	40	1	444	75
25	Till föreg. ej hänförliga	—	—	—	—	—	—	2	1,143	63	—	—	—
26	**Summa**	**3**	**758**	**58**	—	—	—	**12**	**977**	**64**	**6**	**381**	**16**
27	**D. Tuggtobakstillvärkning.**												
28	Förmän	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Spinnare m. m.	7	389	80	—	—	—	12	833	87	2	624	65
30	**Summa**	**7**	**389**	**80**	—	—	—	**12**	**833**	**87**	**2**	**624**	**65**
31	**E. Snustillvärkning.**												
32	Snusarbetare	—	—	—	—	—	—	2	961	37	—	—	—
33	**F. Utom yrket stående.**												
34	Maskinister, snickare	—	—	—	—	—	—	7	906	59	—	—	—
35	Öfriga	—	—	—	—	—	—	1	599	50	3	562	74
36	**Summa**	—	—	—	—	—	—	**8**	**868**	**21**	**3**	**562**	**74**
37	**Summa summarum**	**13**	**456**	**10**	**18**	**461**	**41**	**57**	**911**	**03**	**422**	**584**	**81**

olika yrkesspecialiteter, kön och åldersklasser.

30 till 45 år						45 till 60 år						60 år och öfver						Summa.						
m.			kv.			m.			kv.			m.			kv.			m.			kv.			
antal.	Fmf.	pi.	antal.	Fmf.	pi.	antal.	Fmf.	pi.	antal.	Fmf.	pi.	antal.	Fmf.	pi.	antal.	Fmf.	pi.	antal.	Fmf.	pi.	antal.	Fmf.	pi.	
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	
																								1
3	1,623	33	3	907	05	1	2,251	20	1	2,000	—	1	4,820	40	—	—	—	7	2,291	23	4	1,180	28	2
—	—	—	97	612	20	—	—	—	13	552	60	—	—	—	2	467	75	—	—	—	412	582	93	3
5	1,208	13	1	984	37	1	862	10	1	873	65	—	—	—	—	—	—	12	1,039	80	4	667	76	4
1	971	15	7	570	33	—	—	—	14	636	10	—	—	—	4	625	57	1	971	15	29	602	02	5
—	—	—	—	—	—	3	1,057	91	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1,057	91	—	—	—	6
—	—	—	27	651	71	—	—	—	6	657	25	1	1,080	—	—	—	—	4	788	26	48	611	80	7
—	—	—	—	—	—	1	720	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	589	22	4	509	12	8
1	720	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	720	—	1	302	—	9
10	**1,260**	**18**	**135**	**627**	**24**	**6**	**1,167**	**87**	**35**	**654**	**47**	**2**	**2,950**	**20**	**6**	**572**	**96**	**30**	**1,256**	**86**	**502**	**591**	**08**	10
																								11
2	3,577	56	—	—	—	—	—	—	1	988	—	—	—	—	—	—	—	2	3,577	56	1	988	—	12
9	822	18	22	662	41	5	617	31	2	670	37	1	660	90	1	735	90	20	748	02	98	679	88	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	164	40	9	392	81	14
—	—	—	5	502	14	—	—	—	4	597	51	—	—	—	1	387	40	—	—	—	15	501	58	15
1	1,005	65	—	—	—	1	1,150	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1,077	92	—	—	—	16
3	1,311	33	6	678	30	2	1,159	25	3	651	26	—	—	—	—	—	—	12	995	23	25	577	77	17
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	382	85	—	—	—	18
15	**1,299**	**63**	**33**	**641**	**02**	**8**	**819**	**41**	**10**	**667**	**26**	**1**	**660**	**90**	**2**	**561**	**65**	**38**	**967**	**40**	**148**	**629**	**18**	19
																								20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1,380	25	—	—	—	1	1,380	25	—	—	—	21
4	905	33	—	—	—	5	1,053	10	1	598	65	—	—	—	—	—	—	19	887	02	6	406	81	22
—	—	—	1	391	10	—	—	—	2	962	47	1	1,274	55	—	—	—	3	1,250	58	3	772	01	23
5	1,111	14	—	—	—	3	830	84	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	1,036	06	1	444	75	24
1	1,185	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	906	—	—	—	—	4	1,094	56	—	—	—	25
10	**1,036**	**21**	**1**	**391**	**10**	**8**	**969**	**75**	**3**	**841**	**20**	**3**	**1,186**	**93**	—	—	—	**36**	**991**	**34**	**10**	**520**	**17**	26
																								27
—	—	—	—	—	—	1	1,382	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1,382	40	—	—	—	28
1	998	45	1	567	30	—	—	—	3	585	11	1	1,104	90	1	666	50	21	706	59	7	605	49	29
1	**998**	**45**	**1**	**567**	**30**	**1**	**1,382**	**40**	**3**	**585**	**11**	**1**	**1,104**	**90**	**1**	**666**	**50**	**22**	**737**	**31**	**7**	**605**	**49**	30
																								31
1	**871**	**40**	—	—	—	**2**	**828**	**60**	—	—	—	**1**	**1,052**	**25**	—	—	—	**6**	**937**	**26**	—	—	—	32
																								33
7	1,240	72	—	—	—	12	1,089	49	—	—	—	8	797	07	—	—	—	34	1,014	17	—	—	—	34
4	900	85	1	445	50	1	1,095	50	2	408	12	—	—	—	—	—	—	6	883	06	6	491	66	35
11	***1,117***	***14***	***1***	***445***	***50***	***13***	***1,089***	***95***	***2***	***408***	***12***	***8***	***797***	***07***	—	—	—	**40**	**994**	**58**	**6**	**491**	**66**	36
48	**1,179**	**52**	**171**	**627**	**11**	**38**	**1,017**	**10**	**53**	**654**	**23**	**16**	**1,165**	**99**	**9**	**580**	**84**	**172**	**998**	**72**	**673**	**597**	**67**	37

Tab. 47. Arbetare, som aflöna biträden.

Firma.	Cigarrmakare.		Packare (papyrossafd.)		Klistrare (cigarrafd.)		Kardusslagare.		Summa.	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
H. Borgström J:r	1	38	—	2	—	—	—	—	1	40
»Kronan»	—	7	—	—	—	—	—	—	—	7
Alb. Hagström	2	2	—	—	—	—	—	—	2	2
Lojo Tobaksf:s A. B.	3	2	—	—	—	—	—	—	3	2
»Virginia»	1	3	—	—	—	—	—	—	1	3
F. Sergejeff [1]	11	21	—	—	1	—	10	—	22	21
W. Baronins Eftertr. [2]	2	1	—	—	—	—	—	—	2	1
Augusta Sandén	3	3	—	—	—	—	—	—	3	3
Matti Roiha & C:o A. B.	2	3	—	—	—	—	—	—	2	3
Petter Fomin	3	13	—	—	—	—	—	—	3	13
Hela landet	**28**	**93**	—	**2**	**1**	—	**10**	—	**39**	**95**

Tab. 48. Arbetare, som aflönas af mellanhand.

Firma.	Vickelmakare.		Packare (papyrossafd.)		Klistrare (cigarrafd.)		Kardusslagarebiträden.		Summa.	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv,
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
H. Borgström J:r	—	37	—	10	—	—	—	—	—	47
»Kronan»	—	7	—	—	—	—	—	—	—	7
Alb. Hagström	1	2	—	—	—	—	—	—	1	2
Lojo Tobaksf:s A. B.	—	5	—	—	—	—	—	—	—	5
»Virginia»	—	4	—	—	—	—	—	—	—	4
F. Sergejeff [1]	1	33	—	—	1	—	10	—	12	33
W. Baronins Eftertr. [2]	1	2	—	—	—	—	—	—	1	2
Augusta Sandén	—	6	—	—	—	—	—	—	—	6
Matti Roiha & C:o A. B.	—	5	—	—	—	—	—	—	—	5
Petter Fomin	—	15	—	—	—	—	—	—	—	15
Hela landet	**3**	**116**	—	**10**	**1**	—	**10**	—	**14**	**126**

[1]) Hos F. Sergejeff finnes ytterligare 2 manliga cigarrmakare, som använda sina hustrur, och 1 kvinlig cigarrmakare, som använder sin dotter såsom vickelmakare men icke aflöna dem.

[2]) Hos W. Baronin använder 1 kvinlig cigarrmakare sin man såsom vickelmakare, men denne uppbär ingen lön.

Tab. 49. Aflöningsform inom yrkesspecialiteterna.

Yrkesspecialitet.	Antal arbetare med								Summa.	
	styckl̈ön.		tidlön.		växlande styck- och tidlön.		icke uppg. aflöningsform.			
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Fabriksföreståndare	—	—	3	—	—	—	—	—	3	—
A. Papyrosstillvärkning.										
Förmän och föreståndarinnor	—	—	7	14	—	—	3	—	10	14
Papyrossmakare	—	1,219	—	—	—	—	—	16	—	1,235
Vid papyrossmaskin	—	—	5	7	4	—	—	—	9	7
Lösare, stripare, torkare	—	44	9	65	—	—	—	—	9	109
Karfvare	4	—	14	—	—	—	—	—	18	—
Sorterare, packare, klistrare	—	81	9	62	—	—	—	—	9	143
Hylsmakare, askmakare m. m.	1	60	22	15	—	—	1	4	24	79
Till föregående icke hänförliga	5	9	18	12	—	—	2	—	25	21
Summa	10	1,413	84	175	4	—	6	20	104	1,608
B. Cigarrtillvärkning.										
Förmän och föreståndarinnor	—	—	12	1	—	—	2	—	14	1
Cigarrmakare	84	298	1	1	—	—	6	2	91	301
Vickelmakare	10	55	2	107	—	1	1	6	13	169
Lösare, stripare, torkare	—	27	1	27	—	—	—	—	1	54
Karfvare	2	—	6	1	—	—	—	—	8	1
Sorterare, packare, klistrare m. m.	7	5	28	30	1	8	1	—	37	43
Till föregående icke hänförliga	1	—	10	7	—	—	—	—	11	7
Summa	104	385	60	174	1	9	10	8	175	576
C. Piptobakstillvärkning.										
Förmän	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—
Kardusslagare m. biträden	18	9	32	4	—	—	3	—	53	13
Lösare, stripare, torkare	—	1	11	5	—	—	—	—	11	6
Karfvare, siktare, vid stjälkvals	2	—	23	1	—	—	—	—	25	1
Till föregående icke hänförliga	—	—	8	1	—	—	—	—	8	1
Summa	20	10	76	11	—	—	3	—	99	21
D. Tuggtobakstillvärkning.										
Förmän	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—
Spinnare m. biträden	1	—	53	2	—	—	—	—	54	2
Lösare, stripare, bladbredare	—	2	3	24	—	—	—	—	3	26
Summa	1	2	58	26	—	—	—	—	59	28
E. Snustillvärkning.										
Snusarbetare	—	—	10	—	—	—	—	—	10	—
Karfvare	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—
Summa	—	—	11	—	—	—	—	—	11	—
F. Utom yrket stående	6	—	53	6	—	—	—	—	59	6
Summa summarum	141	1,810	345	392	5	9	19	28	510	2,239

Tab. 50. Aflöningsform på arbetsorterna.

Arbetsort.	Antal arbetare med								Summa.	
	styckelön.		tidlön.		växlande styck- och tidlön.		icke uppg. aflöningsform.			
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Nylands län:										
Helsingfors	13	564	32	102	1	1	4	11	50	678
Borgå	2	6	1	6	—	—	2	1	5	13
Lovisa	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
Bromarf s:n	—	9	1	1	—	—	—	—	1	10
Lojo s:n	4	1	3	4	—	—	—	2	7	7
Summa	19	580	37	113	1	1	7	14	64	708
Åbo o. Björneborgs län:										
Åbo	10	143	73	75	—	—	—	—	83	218
Tavastehus län:										
Tavastehus	—	67	8	8	—	—	1	—	9	75
Tammerfors	1	35	6	11	—	—	—	—	7	46
Lahtis köping	1	1	—	—	—	—	—	—	1	1
Summa	2	103	14	19	—	—	1	—	17	122
Viborgs län:										
Viborg	63	289	64	86	—	3	7	7	134	385
Villmanstrand	6	11	6	5	—	—	—	2	12	18
Viborgs s:n	8	25	7	15	—	—	1	1	16	41
Raivola s:n	—	1	—	—	—	—	1	—	1	1
Summa	77	326	77	106	—	3	9	10	163	445
S:t Michels län:										
S:t Michels s:n	1	2	—	1	—	—	1	—	2	3
Vasa län:										
Nikolaistad	1	9	13	4	—	—	—	—	14	13
Jakobstad	31	647	128	68	4	5	—	4	163	724
Gamlakarleby	—	—	3	6	—	—	1	—	4	6
Summa	32	656	144	78	4	5	1	4	181	743
Summa summarum	141	1,810	345	392	5	9	19	28	510	2,239

Tab. 51. Arbetslokalernas beskaffenhet.

Arbetsrummets användning.	Nummer.	Antal arbetare		m^2 per arbetare.	m^3 per arbetare.	Dagerförhållanden.	Belysningssystem.	CO_2 ‰.		
		m.	kv.					1	2	3
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Fabrik I.										
Papyrosstillvärkning	1	—	8	2.5	7.2	g.	e.	—	—	—
»	2	—	89	2.4	8.7	g.	e.	1.5	2.4	6.8
»	3	—	4	5.7	19.5	g.	e.	—	—	—
»	4	—	8	2.2	7.0	g.	e.	—	—	—
»	5	—	30	2.2	7.4	g.	e.	—	—	—
Hylstillvärkning	6	—	1	8.2	28.1	g.	e.	—	—	—
Pappersskärning	7	1	—	30.0	102.4	g.	e.	—	—	—
Packning	8	—	13	7.6	27.0	g.	e.	1.6	4.6	4.0
Cigarrtillvärkning	9	—	53	2.8	9.6	g.	e.	1.7	4.3	3.6
»	10	—	3	12.5	42.2	g.	e.	—	—	—
Packning	11	—	1	21.4	67.7	g.	e.	—	—	—
»	12	—	10	10.6	33.6	g.	e.	1.2	1.6	1.6
»	13	—	1	23.2	72.0	g.	e.	—	—	—
Papyrosstillvärkning	14	—	42	1.7	5.4	g.	e.	—	—	—
»	15	—	6	3.9	12.3	g.	e.	—	—	—
»	16	—	27	1.8	5.5	g.	e.	—	—	—
Tobakssiktning	17	—	2	7.1	22.4	g.	e.	—	—	—
Tobakstorkning	18	1	—	31.5	98.8	g.	e.	—	—	—
Lösning och karfning	19	2	3	6.1	19.0	g.	e.	—	—	—
Kardusslagning m. m.	20	1	9	8.9	25.0	g.	e.	1.1	1.4	2.4
Kardusslagning	21	—	3	14.1	32.7	g.	e.	—	—	—
Cigarrtillvärkning	22	—	6	6.2	17.4	g.	e.	—	—	—
Lösning och karfning	23	1	1	16.2	45.8	g.	e.	—	—	—
Lösning	24	—	3	4.9	14.5	g.	e.	—	—	—
Valsning	25	1	—	46.8	138.0	tg.	e.	—	—	—
Snusmalning	26	1	—	41.9	112.0	g.	e.	—	—	—
Tobakstorkning	27	1	—	35.2	101.5	d.	e.	—	—	—
Karfning	28	1	—	17.4	46.8	tg.	e.	—	—	—
Snickeri	29	2	—	22.0	98.1	g.	e.	—	—	—
Snustillvärkning	30	1	—	33.6	67.1	d.	e.	—	—	—
Tryckeri	31	—	1	13.6	32.7	g.	e.	—	—	—

g = goda, tg = tämligen goda, d = dåliga dagerförhållanden; p = petroleum-, e = elektrisk belysning.

Tab. 51 (forts.). Arbetslokalernas beskaffenhet.

Arbetsrummets användning.	Nummer.	Antal arbetare.		m^2 per arbetare.	m^3 per arbetare.	Dagerförhållanden.	Belysningssystem.	CO_2 ‰.		
		m.	kv.					1	2	3
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Fabrik I (forts.).										
Cigarrtillvärkning	32	6	17	3.8	11.8	g.	e.	—	—	—
»	33	—	41	5.3	14.8	g.	e.	1.6	2.8	4.2
Snickeri	34	4	—	11.0	29.9	g.	e.	—	—	—
Lådstiftning	35	3	—	4.1	11.2	g.	e.	—	—	—
Fabrik II.										
Packning	1	—	8	8.0	33.7	g.	e.	—	—	—
Papyrosstillvärkning	2	—	130	1.8	7.6	g.	e.	1.4	3.2	3.5
Hylstillvärkning	3	1	2	11.6	35.5	g.	e.	—	—	—
Lösning och karfning	4	1	5	11.8	36.1	g.	e.	—	—	—
Fabrik III.										
Packning och klistring	1	1	9	2.3	8.1	g.	p.	—	—	—
Papyrosstillvärkning	2	—	34	0.7	2.6	g.	p.	3.6	3.4	5.2
Lösning	3	—	33	0.8	2.4	g.	p.	—	—	—
Papyrosstillvärkning	4	—	32	0.8	2.4	g.	p.	5.0	6.4	7.8
Karfning	5	3	—	5.6	16.3	g.	p.	—	—	—
Papyrosstillvärkning	6	—	9	3.7	8.9	g.	p.	—	—	—
Fabrik IV.										
Packning	1	1	—	28.0	105.9	g.	p.	—	—	—
Papyrosstillvärkning	2	—	14	3.5	13.1	g.	p.	4.7	2 2	5.5
Stripning och karfning	3	2	3	6.8	25.6	g.	p.	—	—	—
Fabrik V.										
Cigarrtillvärkning	1	1	7	9.9	34.4	g.	p.	—	—	—
Packning och klistring	2	—	1	22.8	68.3	g.	p.	—	—	—
Fabrik VI.										
Cigarrtillvärkning	1	1	—	15.1	46.7	g.	p.	—	—	—
Papyrosstillvärkning	2	—	6	3.5	10.8	g.	p.	3.7	1.3	4.5
Fabrik VII.										
Cigarrtillvärkning	1	1	2	6.8	16.0	g.	p.	—	—	—
»	2	3	7	3.4	7.8	g.	p.	—	—	—
»	3	2	1	7.0	16.5	g.	p.	—	—	—

Tab. 51 (forts.). Arbetslokalernas beskaffenhet.

Arbetsrummets användning.	Nummer.	Antal arbetare.		m^2 per arbetare.	m^3 per arbetare.	Dagerförhållanden.	Belysningssystem.	CO_2 ‰.		
		m.	kv.					1	2	3
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Fabrik VIII.										
Papyrosstillvärkning	1	—	2	7.0	16.8	g.	p.	0.4	1.2	0.8
Fabrik IX.										
Cigarrtillvärkning.	1	5	9	3.8	11.4	g.	p.	1.1	1.8	5.1
Karfning och klistring	2	3	—	17.0	51.8	g.	p.	—	—	—
Fabrik X.										
Karfning	1	2	—	20.2	82.2	g.	e.	—	—	—
Tobakstorkning.	2	1	—	40.0	163.2	g.	e.	—	—	—
Karfning	3	1	—	35.5	144.7	g.	e.	—	—	—
Hylstillvärkning	4	3	5	5.4	23.8	g.	e.	—	—	—
Papyrosstillvärkning	5	—	10	4.1	16.4	g.	e.	—	—	—
»	6	—	47	2.7	10.8	g.	e.	0.4	1.5	1.9
Lösning	7	—	13	5.4	18.3	g.	e.	—	—	—
Packning.	8	—	9	8.7	17.9	g.	e.	0.7	1.5	1.4
Karfning	9	4	—	12.5	38.6	g.	e.	—	—	—
Stjälkvals	10	3	—	10.1	28.2	g.	e.	—	—	—
Tobakstorkning.	11	3	—	28.1	75.3	tg.	e.	—	—	—
Kardusslagning.	12	5	—	17.3	51.9	tg.	e.	0.7	0.8	0.8
»	13	11	—	4.6	13.7	tg.	e.	—	—	—
Karfning	14	1	—	40.8	122.6	tg.	e.	—	—	—
Lösning	15	3	—	16.7	51.4	g.	e.	—	—	—
Tryckning	16	1	—	9.2	30.3	g.	e.	—	—	—
Cigarrtillvärkning.	17	—	28	3.0	15.4	g.	e.	—	—	—
Tobakstorkning.	18	—	3	5.9	18.2	g.	e.	—	—	—
Cigarrtillvärkning.	19	—	8	4.5	13.4	g.	e.	0.8	1.1	1.0
Packning.	20	1	1	9.0	27.8	g.	e.	—	—	—
»	21	—	3	5.9	18.4	g.	e.	—	—	—
»	22	—	3	9.0	34.1	g.	e.	—	—	—
Papyrosstillvärkning	23	—	42	2.0	7.3	g.	e.	1.4	1.7	2.9
»	24	—	7	4.0	12.3	g.	e.	—	—	—
Snickeri	25	9	—	14.1	61.1	g.	e.	—	—	—

Tab. 51 (forts.). Arbetslokalernas beskaffenhet.

Arbetsrummets användning.	Nummer.	Antal arbetare.		m^2 per arbetare.	m^3 per arbetare.	Dagerförhållanden.	Belysningssystem.	CO_2 ‰.		
		m.	kv.					1	2	3
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Fabrik XI.										
Papyrosstillvärkning	1	—	14	5.3	16.9	g.	p.	1.5	1.8	2.0
Karfning m. m.	2	1	8	5.6	18.3	g.	p.	—	—	—
Tobakstorkning	3	1	—	8.1	24.3	g.	p.	—	—	—
Tillvärkning af munstycken	4	1	—	3.2	9.7	g.	p.	—	—	—
» » »	5	3	1	6.8	20.1	g.	p.	—	—	—
Stjälkvals	6	2	—	8.9	24.9	g.	p.	—	—	—
Tobakstorkning	7	4	—	5.0	11.5	g.	p.	—	—	—
Svarfveri	8	8	—	3.8	9.2	d.	p.	—	—	—
Packning	9	—	2	18.4	54.4	g.	p.	—	—	—
Lösning	10	—	4	5.3	14.7	g.	p.	0.5	1.2	1.8
Fabrik XII.										
Prässning	1	1	—	50.8	171.9	tg.	p.	—	—	—
Spinning	2	7	—	3.7	12.9	g.	p.	0.5	0.7	2.2
Spinning och stripning	3	4	2	4.3	15.0	g.	p.	—	—	—
Fabrik XIII.										
Papyrosstillvärkning	1	—	114	1.3	4.1	g.	p.	1.0	1.8	2.5
Lösning och karfning	2	1	3	5.1	17.2	g.	p.	—	—	—
Papyrossmaskin	3	2	—	7.4	25.3	g.	p.	—	—	—
»	4	2	—	6.5	22.1	g.	p.	—	—	—
Asktillvärkning	5	—	4	9.5	23.4	g.	p.	—	—	—
Papyrosstillvärkning	6	—	9	4.9	16.5	g.	p.	—	—	—
Fabrik XIV.										
Papyrosstillvärkning	1	—	32	2.8	11.2	g.	p.	0.6	2.0	4.3
Lösning och karfning	2	3	—	9.0	33.5	g.	p.	—	—	—
Fabrik XV.										
Papyrosstillvärkning	1	—	33	2.1	7.2	g.	p.	0.6	2.5	—
Packning m. m.	2	—	3	5.4	18.1	g.	p.	—	—	—
Hylstillvärkning	3	—	1	16.1	54.2	g.	p.	—	—	—
Lösning	4	—	3	5.5	18.4	g.	p.	—	—	—
Kardusslagning	5	3	—	5.4	18.1	g.	p.	—	—	—

Tab. 51 (forts.). Arbetslokalernas beskaffenhet.

Arbetsrummets användning.	Nummer.	Antal arbetare.		m² per arbetare.	m³ per arbetare.	Dagerförhållanden.	Belysningssystem.	CO_2 ‰.		
		m.	kv.					1	2	3
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Fabrik XV (forts.).										
Packning	6	3	1	8.5	28.6	g.	p.	—	—	—
Cigarrtillvärkning	7	4	20	1.4	4.8	g.	p.	1.7	2.6	3.4
Karfning	8	1	—	77.0	219.4	g.	p.	—	—	—
Snickeri	9	1	—	24.2	68.8	g.	p.	—	—	—
Maskinrum	10	1	—	8.7	24.9	d.	p.	—	—	—
Fabrik XVI.										
Papyrosstillvärkning	1	5	172	2.0	7.5	g.	p.	0.5	1.9	2.2
Karfning	2	2	—	8.8	32.0	g.	p.	—	—	—
Cigarrsortering	3	4	—	5.8	21.4	g.	p.	—	—	—
Lösning	4	—	2	8.0	29.0	g.	p.	—	—	—
Cigarrsortering	5	1	1	8.3	30.2	g.	p.	—	—	—
Cigarrtillvärkning	6	9	2	3.5	7.9	g.	p.	0.3	2.4	1.4
Packning	7	1	1	6.0	21.9	g.	p.	—	—	—
Lösning	8	—	6	5.3	19.4	g.	p.	—	—	—
Cigarrtillvärkning	9	12	10	1.6	5.7	g.	p.	—	—	—
Lösning	10	—	2	8.7	31.4	g.	p.	—	—	—
Cigarrtillvärkning	11	2	—	2.8	25.6	g.	p.	—	—	—
Kardusslagning	12	2	1	9.9	36.0	g.	p.	0.7	1.6	1.8
Cigarrtillvärkning	13	8	5	5.7	17.0	g.	p.	1.1	2.0	3.9
Siktning	14	3	—	10.6	24.1	g.	p.	—	—	—
Karfning	15	5	—	15.0	34.5	g.	p.	—	—	—
Kardusslagning	16	18	—	4.4	9.7	g.	p.	0.6	1.2	0.9
Fabrik XVII.										
Packning	1	1	4	24.9	101.9	g.	e.	—	—	—
Cigarrtillvärkning	2	33	94	3.0	12.2	g.	e.	0.4	1.2	1.7
Packning	3	8	14	4.6	18.9	g.	e.	—	—	—
Tobaksblandning	4	2	—	37.1	152.2	g.	e.	—	—	—
Papyrosstillvärkning	5	—	99	3.8	15.7	g.	e.	1.5	1.5	2.5
Karfning	6	1	—	68.2	279.7	g.	e.	—	—	—
Hylstillvärkning	7	2	—	8.2	33.7	d.	e.	—	—	—
Kardusslagning	8	10	—	13.8	51.2	g.	e.	0.4	0.6	0.6
Karfning	9	2	—	20.2	74.7	g.	e.	—	—	—
»	10	1	—	94.4	349.0	g.	e.	—	—	—

Tab. 51 (forts.). Arbetslokalernas beskaffenhet.

Arbetsrummets användning.	Nummer.	Antal arbetare.		m² per arbetare.	m³ per arbetare.	Dagerförhållanden.	Belysningssystem.	CO_2 ‰.		
		m.	kv.					1	2	3
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Fabrik XVII (forts).										
Tobakstorkning	11	2	—	14.8	54.8	g.	e.	—	—	—
»	12	1	2	10.0	37.1	g.	e.	—	—	—
Fabrik XVIII.										
Cigarrtillvärkning	1	6	9	1.6	4.6	tg.	p.	1.5	3.7	4.1
Karfning och sortering	2	—	6	6.5	19.1	g.	p.	—	—	—
Papyrosstillvärkning	3	—	39	1.8	5.1	g.	p.	1.8	4.4	5.0
Karfning	4	2	—	14.5	37.0	tg.	p.	—	—	—
Fabrik XIX.										
Papyrosstillvärkning	1	5	7	2.4	6.4	g.	p.	—	—	—
Cigarrtillvärkning	2	12	7	2.9	7.9	g.	p.	0.8	1.7	2.6
Karfning och torkning	3	4	—	6.6	17.7	tg.	p.	—	—	—
Fabrik XX.										
Karfning	1	3	—	10.9	35.9	tg.	p.	—	—	—
Lösning	2	—	1	25.2	75.7	tg.	p.	—	—	—
Papyrosstillvärkning	3	1	26	0.6	2.0	g.	p.	1.3	2.7	4.3
Sortering	4	1	2	6.1	18.2	g.	p.	—	—	—
Fabrik XXI.										
Cigarrtillvärkning	1	5	14	2.0	7.1	g.	p.	0.7	2.4	4.4
»	2	3	2	5.4	19.2	g.	p.	—	—	—
Papyrosstillvärkning	3	—	7	10.0	35.5	g.	p.	0.5	1.8	2.8
Papyrossmaskin	4	—	1	39.5	139.5	g.	p.	—	—	—
Lösning m. m.	5	2	1	7.2	25.5	g.	p.	—	—	—
Karfning	6	1	—	14.5	51.2	tg.	p.	—	—	—
Stripning	7	1	—	19.3	68.2	tg.	p.	—	—	—
Karfning	8	2	—	15.4	54.3	tg.	p.	—	—	—
Fabrik XXII.										
Cigarrsortering	1	4	—	3.7	11.8	g.	p.	—	—	—
Cigarrtillvärkning	2	5	8	1.3	4.1	g.	p.	1.0	3.9	3.9
»	3	3	13	1.3	4.2	g.	p.	—	—	—
»	4	—	15	1.1	3.6	g.	p.	—	—	—

Tab. 51 (forts.). Arbetslokalernas beskaffenhet.

Arbetsrummets användning.	Nummer.	Antal arbetare.		m² per arbetare.	m³ per arbetare.	Dagerförhållanden.	Belysningssystem.	CO_2 ‰.		
		m.	kv.					1	2	3
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Fabrik XXIII.										
Cigarrtillvärkning	1	3	8	2.4	6.9	tg.	p.	0.8	1.7	1.9
Fabrik XXIV.										
Cigarrtillvärkning	1	—	7	5.0	15.0	g.	p.	0.8	1.5	2.0
Packning	2	—	5	2.1	6.2	g.	p.	—	—	—
Kardusslagning	3	—	4	13.4	40.1	g.	p.	1.1	1.8	2.8
Karfning och valsning	4	1	2	19.0	57.0	g.	p.	—	—	—
Fabrik XXV.										
Prässning	1	1	—	23.0	52.8	d.	p.	—	—	—
Spinning	2	5	—	4.5	10.9	d.	p.	1.6	2.6	2.8
Fabrik XXVI.										
Lösning	1	—	41	4.7	14.7	tg.	e.	0.4	0.6	3.0
Remontvärkstad	2	4	—	13.9	55.7	tg.	e.	—	—	—
Snickeri	3	13	—	20.5	82.1	g.	e.	—	—	—
Tobakstorkning	4	1	—	57.6	172.8	tg.	e.	—	—	—
Tobaksfuktning	5	—	11	5.9	21.2	g.	e.	—	—	—
Karfning	6	3	—	24.7	89.0	g.	e.	—	—	—
Tobakstorkning	7	3	—	10.2	36.7	g.	e.	—	—	—
»	8	2	—	15.0	54.0	g.	e.	—	—	—
»	9	2	—	15.9	57.2	g.	e.	—	—	—
Papyrossmaskiner	10	8	—	18.2	65.4	g.	e.	—	—	—
Lösning	11	—	4	9.1	32.8	tg.	e.	—	—	—
Papyrosstillvärkning	12	—	96	2.0	8.7	g.	e.	—	—	—
»	13	—	48	1.2	5.1	g.	e.	—	—	—
»	14	—	48	1.2	5.1	g.	e.	—	—	—
»	15	—	60	1.3	5.6	g.	e.	0.8	4.9	3.8
»	16	—	58	1.5	6.2	g.	e.	—	—	—
Tobaksvägning	17	2	—	14.7	61.7	g.	e.	—	—	—
Hylstillvärkning	18	5	—	15.1	63.5	g.	e.	—	—	—
Klistring	19	—	10	8.0	33.8	g.	e.	—	—	—
Torkning af askar	20	—	3	25.9	108.8	g.	e.	—	—	—
Packning	21	—	63	6.1	25.5	g.	e.	—	—	—

Tab. 51 (forts.). Arbetslokalernas beskaffenhet.

Arbetsrummets användning.	Nummer.	Antal arbetare.		m^2 per arbetare.	m^3 per arbetare.	Dagerförhållanden.	Belysningssystem.	CO_2 ‰.		
		m.	kv.					1	2	3
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Fabrik XXVI (forts).										
Kardusslagning	22	15	—	6.4	26.5	g.	e.	2.4	1.0	2.0
Cigarrtillvärkning	23	1	18	3.0	13.5	g.	e.	—	—	—
»	24	3	20	2.2	9.7	g.	e.	—	—	—
»	25	3	42	2.5	11.4	g.	e.	2.4	5.2	1.5
»	26	2	20	2.5	11.2	g.	e.	—	—	—
Lösning	27	—	33	3.8	17.3	g.	e.	—	—	—
Cigarrsortering	28	2	—	9.5	42.6	g.	e.	—	—	—
»	29	—	3	16.2	72.9	g.	e.	—	—	—
»	30	—	7	10.7	41.6	g.	e.	—	—	—
Klistring	31	—	6	12.0	46.7	g.	e.	—	—	—
Stämpling af cigarrlådor	32	1	—	24.0	55.2	d.	e.	—	—	—
Prässning af tuggtobak	33	5	—	18.4	66.2	tg.	e.	—	—	—
Tobaksspinning	34	18	3	3.8	13.7	tg.	e.	0.6	—	2.2
»	35	4	2	24.9	89.6	g.	e.	—	—	—
Lösning	36	1	24	2.0	7.3	g.	e.	—	—	—
Tobaksfuktning	37	1	—	19.4	69.7	tg.	e.	—	—	—
Såskokning	38	—	2	13.8	52.5	tg.	e.	—	—	—
Snusblandning	39	4	—	11.5	41.4	g.	e.	—	—	—
»	40	2	—	13.3	48.0	g.	e.	—	—	—
Snusmalning	41	1	—	37.1	133.6	d.	e.	—	—	—
Tobakstorkning	42	3	—	37.0	133.1	g.	e.	—	—	—
Karfning	43	14	—	17.7	63.7	g.	e.	1.4	0.4	0.8
Maskinrum	44	3	—	14.3	62.9	g.	e.	—	—	—
Asktillvärkning	45	6	63	7.4	22.1	g.	e.	2.8	1.9	1.8
Papyrosstillvärkning	46	—	27	3.7	12.9	g.	e.	—	—	—
Fabrik XXVII.										
Kardusslagning	1	—	6	5.0	16.4	tg.	p.	1.6	1.4	1.0
Karfning	2	—	4	7.5	24.6	tg.	p.	—	—	—
Fabrik XXVIII.										
Tobaksspinning	1	4	1	2.9	6.9	tg.	p.	1.3	2.8	3.0

BIHANG.

RÅMATERIAL FÖR LÖNESTATISTIKEN.

A. Papyrosstillvärkning.
B. Cigarrtillvärkning.
C. Piptobakstillvärkning.
D. Tuggtobakstillvärkning.
E. Snustillvärkning.
F. Utom yrket stående.

H. Borgström J:r. Helsingfors.

A. Papyrosstillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Papyrossmakare	kv.	226	558	—	14	82
2	»	kv.	275	548	—	11	94
3	»	kv.	169	430	50	15	30
4	»	kv.	228	319	—	8	40
5	»	kv.	64	130	50	12	24
6	»	kv.	209	295	50	8	46
7	»	kv.	275	541	50	11	82
8	»	kv.	149	205	50	8	28
9	»	kv.	167	316	50	11	34
10	»	kv.	285	486	—	10	26
11	»	kv.	289	454	50	9	42
12	»	kv.	230	408	—	10	62
13	»	kv.	271	486	—	10	74
14	»	kv.	265	682	50	15	48
15	»	kv.	295	685	50	13	92
16	»	kv.	297	761	50	15	36
17	»	kv.	242	452	50	11	22
18	»	kv.	279	531	50	11	46
19	»	kv.	270	534	—	11	88
20	»	kv.	295	486	—	9	90
21	»	kv.	96	199	50	12	48
22	»	kv.	234	403	50	10	32
23	»	kv.	298	565	50	11	40
24	»	kv.	284	617	50	13	02
25	»	kv.	250	250	50	6	—
26	»	kv.	298	652	50	13	14
27	»	kv.	229	372	—	9	72
28	»	kv.	131	241	50	11	04
29	»	kv.	174	256	50	8	82
30	»	kv.	118	210	—	10	68
31	»	kv.	298	756	—	15	24
32	»	kv.	244	544	50	13	38
33	»	kv.	184	339	—	11	04
34	»	kv.	279	861	—	18	54
35	»	kv.	258	508	50	11	82
36	»	kv.	138	276	—	12	—
37	»	kv.	294	654	—	13	32
38	»	kv.	290	523	—	10	80
39	»	kv.	295	492	—	10	02
40	»	kv.	278	703	50	15	18
41	»	kv.	278	511	50	11	04
42	»	kv.	286	676	50	14	22
43	»	kv.	296	795	50	16	14
44	»	kv.	278	763	50	16	50
45	»	kv.	191	342	—	10	74
46	»	kv.	292	675	—	13	86
47	»	kv.	298	768	—	15	48
48	»	kv.	235	494	50	12	60
49	»	kv.	290	616	50	12	78
50	»	kv.	193	224	50	6	96
51	»	kv.	133	192	50	8	70
52	»	kv.	195	376	—	11	58
53	»	kv.	230	334	50	8	70
54	»	kv.	262	538	50	12	36
55	»	kv.	246	436	50	10	62
56	Papyrossmakare	kv.	274	619	50	13	56
57	»	kv.	226	529	50	14	04
58	»	kv.	233	240	50	6	18
59	»	kv.	216	352	50	9	78
60	»	kv.	292	510	—	10	50
61	»	kv.	296	534	—	10	80
62	»	kv.	266	426	—	9	60
63	»	kv.	264	201	—	4	56
64	»	kv.	280	490	—	10	50
65	»	kv.	292	555	—	11	40
66	»	kv.	246	564	—	13	74
67	»	kv.	298	369	—	7	44
68	»	kv.	254	615	—	14	52
69	»	kv.	89	111	—	7	50
70	»	kv.	298	763	—	15	36
71	»	kv.	286	550	50	11	52
72	»	kv.	232	501	—	12	96
73	»	kv.	250	523	50	12	54
74	»	kv.	296	666	—	13	50
75	»	kv.	292	537	—	11	04
76	»	kv.	211	358	50	10	20
77	»	kv.	298	639	—	12	84
78	»	kv.	216	284	50	7	92
79	»	kv.	125	214	50	10	32
80	»	kv.	298	582	—	11	70
81	»	kv.	292	344	50	7	08
82	»	kv.	259	513	50	11	88
83	»	kv.	298	715	50	14	40
84	»	kv.	238	429	—	10	80
85	»	kv.	284	680	50	14	40
86	»	kv.	298	723	—	14	58
87	»	kv.	91	139	50	9	18
88	»	kv.	250	499	50	12	—
89	»	kv.	267	453	—	10	20
90	»	kv.	228	409	50	10	80
91	»	kv.	279	469	50	10	08
92	»	kv.	298	561	—	11	28
93	»	kv.	298	721	50	14	52
94	»	kv.	234	559	50	14	34
95	»	kv.	260	465	—	10	74
96	»	kv.	276	591	—	12	84
97	»	kv.	298	522	—	10	50
98	»	kv.	296	666	—	13	50
99	»	kv.	282	504	—	10	74
100	»	kv.	201	361	50	10	80
101	»	kv.	284	404	50	8	52
102	»	kv.	298	609	—	12	24
103	»	kv.	282	667	50	14	22
104	»	kv.	298	885	—	17	82
105	»	kv.	252	501	—	11	94
106	»	kv.	191	255	—	7	98
107	»	kv.	198	265	50	8	04
108	»	kv.	291	580	50	11	94
109	»	kv.	296	636	—	12	90
110	»	kv.	284	498	—	10	50

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
111	Papyrossmakare	kv.	296	540	—	10	92
112	»	kv.	286	531	—	11	16
113	»	kv.	290	702	—	14	52
114	»	kv.	278	774	—	16	68
115	»	kv.	166	379	50	13	68
116	»	kv.	129	216	50	10	02
117	»	kv.	219	333	50	9	12
118	»	kv.	109	174	—	9	60
119	»	kv.	286	507	—	10	62
120	»	kv.	279	587	50	12	66
121	»	kv.	290	631	50	13	08
122	»	kv.	298	819	—	16	50
123	»	kv.	199	364	50	10	98
124	»	kv.	298	774	—	15	60
125	»	kv.	288	739	50	15	42
126	»	kv.	296	663	—	13	44
127	»	kv.	291	805	50	16	62
128	»	kv.	289	592	50	12	30
129	»	kv.	268	682	50	15	24
130	»	kv.	270	370	50	8	22
131	»	kv.	292	672	—	13	80
132	»	kv.	283	761	50	16	14
133	»	kv.	296	690	—	13	98
134	»	kv.	298	1,006	—	20	28
135	»	kv.	247	490	50	11	94
136	»	kv.	244	394	50	9	72
137	»	kv.	259	652	50	15	12
138	»	kv.	296	609	—	12	36
139	»	kv.	286	699	—	14	64
140	»	kv.	290	742	50	15	36
141	»	kv.	291	503	50	10	38
142	»	kv.	218	523	50	14	40
143	»	kv.	95	195	—	12	30
144	»	kv.	284	700	50	14	76
145	»	kv.	195	321	—	9	90
146	»	kv.	272	508	50	11	22
147	»	kv.	279	688	50	14	82
148	»	kv.	296	616	50	12	48
149	»	kv.	296	651	—	13	20
150	»	kv.	278	570	—	12	30
151	»	kv.	264	606	—	13	80
152	»	kv.	296	639	—	12	96
153	»	kv.	296	759	—	15	36
154	»	kv.	187	300	—	9	60
155	»	kv.	261	733	50	16	86
156	»	kv.	231	589	50	15	30
157	»	kv.	212	193	50	5	46
158	»	kv.	73	87	—	7	14
159	»	kv.	298	709	—	14	28
160	»	kv.	296	649	50	13	14
161	»	kv.	290	574	50	11	88
162	»	kv.	290	571	50	11	82
163	»	kv.	290	579	—	12	—
164	»	kv.	114	205	—	10	80
165	»	kv.	273	581	—	12	78
166	»	kv.	257	570	—	13	32
167	»	kv.	108	154	—	8	58
168	»	kv.	286	616	50	12	96
169	»	kv.	284	786	—	16	62
170	»	kv.	298	571	50	11	52
171	Papyrossmakare	kv.	278	712	50	15	36
172	»	kv.	108	183	—	10	14
173	»	kv.	260	660	—	15	24
174	»	kv.	205	271	50	7	92
175	»	kv.	276	457	50	9	96
176	»	kv.	142	166	50	7	02
177	»	kv.	75	147	—	11	76
178	»	kv.	175	297	50	10	20
179	»	kv.	176	277	—	9	42
180	»	kv.	272	382	50	8	46
181	»	kv.	289	663	—	13	74
182	»	kv.	296	468	—	9	48
183	»	kv.	245	396	—	9	72
184	»	kv.	298	465	—	9	36
185	»	kv.	292	942	—	19	38
186	»	kv.	223	424	50	11	40
187	»	kv.	266	640	50	14	46
188	»	kv.	296	515	50	10	44
189	»	kv.	292	615	50	12	66
190	»	kv.	232	304	50	7	86
191	»	kv.	298	831	—	16	74
192	»	kv.	274	670	50	14	70
193	»	kv.	18	24	—	7	98
194	»	kv.	285	559	50	11	76
195	»	kv.	296	688	50	13	98
196	»	kv.	292	616	50	12	66
197	»	kv.	211	355	50	10	08
198	»	kv.	298	654	—	13	14
199	»	kv.	108	151	50	8	40
200	»	kv.	286	444	—	9	30
201	»	kv.	286	787	50	16	50
202	»	kv.	298	709	50	14	28
203	»	kv.	228	673	50	17	70
204	»	kv.	48	61	50	7	68
205	»	kv.	235	490	50	12	54
206	»	kv.	286	448	50	9	42
207	»	kv.	274	765	—	16	74
208	»	kv.	298	558	—	11	22
209	»	kv.	296	852	—	17	28
210	»	kv.	154	243	50	9	48
211	»	kv.	296	707	50	14	34
212	»	kv.	298	815	—	16	38
213	»	kv.	211	288	50	8	22
214	»	kv.	278	623	50	13	44
215	»	kv.	42	49	50	7	08
216	»	kv.	280	552	50	11	82
217	»	kv.	104	105	70	6	12
218	»	kv.	159	321	50	12	12
219	»	kv.	6	10	50	10	50
220	»	kv.	227	529	—	13	98
221	»	kv.	11	24	—	13	08
222	»	kv.	174	241	50	8	34
223	»	kv.	171	220	—	7	68
224	»	kv.	88	134	—	9	12
225	»	kv.	161	333	40	12	42
226	«	kv.	161	329	80	12	30
227	«	kv.	136	276	—	12	18
228	«	kv.	67	61	50	5	52
229	»	kv.	67	114	—	10	20
230	Packare	kv.	298	3,918	85	78	90

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk	p.
231	Packare	kv.	298	3,889	05	78	30
232	»	kv.	298	178	80	3	60
233	»	kv.	298	178	80	3	60
234	Packare	kv.	298	298	—	6	—
	Summa	—	—	121,284	90	—	—

B. Cigarrtillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk	p.
1	Cigarrmakare	m.	282	997	14	21	18
2	»	kv.	259	388	30	9	—
3	»	m.	89	336	30	22	68
4	»	kv.	249	844	10	20	34
5	»	kv.	280	887	50	18	96
6	»	m.	282	587	50	12	48
7	»	kv.	286	521	40	10	92
8	»	m.	282	589	60	12	54
9	»	kv.	275	228	80	4	98
10	»	kv.	292	773	30	15	90
11	»	kv.	256	406	40	9	54
12	»	kv.	298	735	90	14	82
13	»	kv.	118	145	20	7	38
14	»	kv.	120	239	70	12	—
15	»	m.	296	749	50	15	18
16	»	kv.	296	717	24	14	52
17	»	kv.	290	678	85	13	98
18	»	kv.	292	882	43	18	12
19	»	kv.	291	1,103	04	22	74
20	»	kv.	204	512	44	15	06
21	»	m.	252	526	64	12	54
22	»	kv.	107	136	06	7	68
23	»	m.	296	960	48	19	50
24	»	m.	262	615	36	14	10
25	»	kv.	292	918	24	18	90
26	»	kv.	189	321	60	10	20
27	»	kv.	266	844	32	19	08
28	»	kv.	282	1,064	64	24	08
29	»	kv.	278	504	—	10	86
30	»	kv.	292	774	24	15	90
31	»	kv.	284	852	48	18	—
32	»	kv.	274	1,007	56	22	08
33	»	kv.	272	783	36	17	28
34	»	kv.	274	631	20	13	80
35	»	kv.	242	613	92	15	24
36	»	kv.	218	256	80	7	08
37	»	kv.	70	110	88	9	48
38	»	kv.	279	695	04	14	94
39	»	kv.	298	790	56	15	90
40	»	kv.	292	1,100	16	22	62
41	»	kv.	276	714	24	15	54
42	»	kv.	36	122	40	20	40
43	Cigarrmakare	kv.	274	431	04	9	42
44	»	kv.	199	504	96	15	24
45	»	kv.	262	516	96	11	82
46	»	kv.	298	895	20	18	—
47	»	kv.	277	1,125	60	24	36
48	»	kv.	252	814	88	19	38
49	»	kv.	286	1,021	44	21	42
50	»	kv.	290	527	52	10	86
51	»	kv.	268	600	04	13	44
52	»	kv.	298	753	60	15	18
53	»	kv.	280	595	20	12	72
54	»	kv.	286	911	52	19	14
55	»	kv.	292	960	—	19	74
56	»	kv.	298	1,076	16	21	66
57	»	kv.	48	98	88	12	36
58	»	kv.	195	301	44	9	24
59	»	kv.	267	862	56	19	38
60	»	kv.	284	898	56	18	96
61	»	kv.	283	427	68	9	06
62	»	kv.	296	867	36	17	58
63	»	kv.	279	436	80	9	42
64	»	kv.	296	411	36	8	34
65	»	kv.	78	101	28	7	80
66	»	kv.	296	510	24	10	32
67	»	kv.	281	455	04	9	72
68	»	kv.	251	420	—	10	02
69	»	kv.	298	714	24	14	40
70	»	kv.	223	452	16	12	18
71	»	kv.	140	223	48	9	48
72	»	kv.	294	1,021	92	20	88
73	»	kv.	294	562	08	11	46
74	»	kv.	288	627	36	13	08
75	»	kv.	295	494	80	10	08
76	»	kv.	103	166	56	9	72
77	»	kv.	36	36	96	6	12
78	»	kv.	262	506	88	11	64
79	»	kv.	287	364	32	7	62
80	»	kv.	294	543	36	11	10
81	»	kv.	276	680	16	14	82
82	»	kv.	296	926	40	18	78
83	»	kv.	273	515	52	11	34
84	»	kv.	296	548	50	11	10

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
85	Cigarrmakare	kv.	290	689	08	14	22
86	»	kv.	296	652	55	13	20
87	»	m.	141	166	15	7	08
88	»	kv.	296	797	85	16	20
89	»	kv.	190	507	28	15	90
90	»	kv.	161	248	64	9	30
91	»	kv.	155	258	76	10	02
92	»	kv.	157	226	56	8	64
93	»	kv.	157	348	—	13	32
94	»	kv.	151	290	88	11	58
95	»	kv.	127	180	96	8	58
96	»	kv.	123	183	84	9	—
97	»	kv.	111	253	92	13	74
98	»	kv.	109	211	68	11	64
99	»	kv.	105	144	48	8	28
100	»	kv.	111	147	36	7	98
101	»	kv.	103	238	08	13	92
102	»	kv.	109	180	48	9	96
103	»	kv.	60	43	68	4	32
104	»	kv.	37	95	04	15	42
105	Vickelmakare	kv.	232	572	—	14	82
106	»	kv.	290	1,077	60	22	20
107	»	kv.	225	954	72	25	44
108	»	kv.	286	757	92	15	90
109	»	kv.	298	528	—	10	62
110	»	kv.	64	84	—	7	92
111	»	kv.	284	754	56	15	96
112	»	kv.	112	162	—	8	70
113	»	kv.	175	258	—	8	82
114	»	kv.	247	370	50	9	—
115	Packare	kv.	298	760	—	15	30
116	Packare	kv.	187	426	74	13	68
117	»	kv.	298	681	74	13	68
118	»	kv.	294	728	56	14	88
119	»	kv.	288	693	99	14	46
120	»	kv.	294	636	38	12	96
121	»	kv.	298	576	32	11	58
122	»	kv.	298	525	49	10	56
123	Klistrare	kv.	298	391	95	7	92
124	»	kv.	298	387	71	7	80
125	»	kv.	298	384	15	7	74
126	»	kv.	298	393	25	7	92
127	»	kv.	298	367	40	7	38
128	Stripare	kv.	298	445	50	9	—
129	»	kv.	298	384	21	7	74
130	»	kv.	285	347	05	7	32
131	»	kv.	162	190	30	7	02
132	»	kv.	33	39	60	7	20
133	»	kv.	298	387	40	7	80
134	»	kv.	288	369	95	7	74
135	Karfvare	m.	298	1,150	20	23	16
136	»	m.	298	1,048	25	21	12
137	Lådstiftare	m.	264	615	—	13	98
138	Dagsvärkare	kv.	265	317	40	7	20
139	»	kv.	265	365	40	8	28
140	»	kv.	265	349	37	7	92
141	»	kv.	265	347	42	7	86
142	»	kv.	42	50	40	7	20
143	»	kv.	33	43	55	7	92
144	»	kv.	33	43	55	7	92
145	»	m.	298	382	85	7	68
	Summa	—	—	76,794	49	—	—

C. Piptobakstillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Värkmästare	m.	298	880	25	17	70
2	Kardusslagare	kv.	298	238	—	4	80
3	»	kv.	299	504	80	10	14
4	»	kv.	292	254	—	5	22
5	»	kv.	298	247	50	4	98
6	»	kv.	130	96	—	4	44
7	Karfvare	m.	292	1,013	25	20	82
8	Prässare	m.	298	1,044	50	21	—
9	Torkare	kv.	296	1,488	45	30	18
10	»	kv.	298	447	—	9	—
11	Torkare	kv.	284	241	25	5	10
12	»	m.	147	290	—	11	88
13	Dagsvärkare	m.	298	1,074	67	21	60
14	»	m.	298	1,185	—	23	88
15	»	m.	298	469	25	9	42
16	»	m.	70	138	—	11	82
17	»	kv.	246	544	72	13	26
18	»	kv.	279	636	52	13	68
19	»	kv.	296	671	56	13	62
	Summa	—	—	11,464	72	—	—

E. Snustillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Snusarbetare	m.	298	1,052	25	21	18
2	»	m.	298	1,055	25	21	24
	Summa	—	—	2,107	50	—	—

F. Utom yrket stående.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Snickare	m.	258	1,529	25	35	58
2	»	m.	298	1,351	—	27	18
3	»	m.	286	1,245	73	26	16
4	Tryckare	kv.	298	596	—	12	—
5	Städerska	kv.	298	379	65	7	62
6	»	kv.	298	597	—	12	—
7	»	kv.	298	492	62	9	90
8	Portvakt	kv.	298	436	60	8	76
	Summa	—	—	6,627	85	—	—

A. B. Tollander & Klärich. Helsingfors.

A. Papyrosstillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Föreståndarinna	kv.	306	2,000	—	39	24
2	Värkmästare	m.	306	4,820	40	94	50
3	Papyrossmakare	kv.	222	641	—	17	28
4	»	kv.	256	786	—	18	42
5	»	kv.	239	583	—	14	64
6	»	kv.	257	748	—	17	40
7	»	kv.	244	524	—	12	90
8	»	kv.	127	322	—	15	24
9	»	kv.	35	94	—	16	14
10	»	kv.	74	136	—	11	04
11	»	kv.	114	325	—	17	04
12	»	kv.	241	657	—	16	38
13	»	kv.	256	740	—	17	34
14	»	kv.	263	568	75	12	96
15	»	kv.	210	497	—	14	22
16	»	kv.	245	574	—	14	04
17	»	kv.	97	173	—	10	68
18	»	kv.	66	134	—	12	18
19	»	kv.	216	461	—	12	78
20	»	kv.	237	570	—	14	40
21	»	kv,	210	471	—	13	44
22	»	kv.	256	684	—	16	02
23	»	kv.	170	337	50	11	94
24	»	kv.	243	535	—	13	20
25	»	kv.	261	641	—	14	76
26	»	kv.	231	565	—	14	70
27	»	kv.	207	613	—	17	76
28	»	kv.	279	782	—	16	80
29	»	kv.	213	552	—	15	54
30	»	kv.	262	630	—	14	40
31	»	kv.	253	450	—	10	68
32	Papyrossmakare	kv.	257	689	—	16	08
33	»	kv.	248	584	—	14	10
34	»	kv.	134	226	—	10	14
35	»	kv.	139	355	—	15	30
36	»	kv.	207	572	—	16	56
37	»	kv.	229	610	—	15	96
38	»	kv.	248	576	—	13	92
39	»	kv.	246	605	—	14	76
40	»	kv.	242	545	—	13	50
41	»	kv.	226	540	—	14	34
42	»	kv.	270	738	—	16	38
43	»	kv.	115	231	—	12	06
44	»	kv.	88	213	—	14	52
45	»	kv.	258	598	—	13	92
46	»	kv.	223	456	—	12	24
47	»	kv.	223	522	—	14	04
48	»	kv.	260	693	—	15	96
49	»	kv.	255	686	—	16	14
50	»	kv.	25	53	—	12	72
51	»	kv.	133	338	—	15	24
52	»	kv.	246	641	—	15	60
53	»	kv.	219	567	—	15	54
54	»	kv.	245	494	—	12	06
55	»	kv.	225	457	—	12	18
56	»	kv.	267	743	—	16	68
57	»	kv.	75	196	—	15	66
58	»	kv.	97	206	—	12	72
59	»	kv.	158	462	—	17	52
60	»	kv.	256	670	—	15	72
61	»	kv.	171	455	—	15	96
62	»	kv.	259	696	—	16	14

Arbetarens nummer	Arbetarens yrkesspecialitet	Arbetarens kön	Fullgjorda arbetsdagar	Verklig årsinkomst Mk.	Verklig årsinkomst p.	Beräknad veckoinkomst Mk	Beräknad veckoinkomst p.
63	Papyrossmakare	kv.	276	626	—	13	62
64	»	kv.	239	657	—	16	50
65	»	kv.	235	617	—	15	78
66	»	kv.	200	544	—	16	32
67	»	kv.	20	50	—	15	—
68	»	kv.	231	385	—	9	96
69	»	kv.	217	511	—	14	10
70	»	kv.	52	129	—	14	88
71	»	kv.	82	178	—	13	02
72	»	kv.	254	810	—	19	14
73	»	kv.	237	494	—	12	48
74	»	kv.	281	828	—	17	70
75	»	kv.	249	434	—	10	44
76	»	kv.	205	542	—	15	84
77	»	kv.	245	613	—	15	—
78	»	kv.	242	572	—	14	16
79	»	kv.	139	354	50	15	30
80	»	kv.	228	625	—	16	44
81	»	kv.	208	320	—	9	24
82	»	kv.	38	55	—	8	70
83	»	kv.	92	134	50	8	76
84	»	kv.	268	679	—	15	18
85	»	kv.	247	649	—	15	78
86	»	kv.	275	742	—	16	20
87	»	kv.	231	624	—	16	20
88	»	kv.	132	352	—	16	02
89	»	kv.	125	261	—	12	54
90	»	kv.	82	178	—	13	02
91	»	kv.	127	296	—	13	98
92	»	kv.	134	273	—	12	24
93	»	kv.	117	268	—	13	74
94	»	kv.	106	241	—	13	62
95	»	kv.	139	322	—	13	92
96	»	kv.	65	61	—	5	64
97	»	kv.	135	268	—	11	94
98	»	kv.	111	280	—	15	12
99	»	kv.	258	644	—	15	—
100	»	kv.	268	697	—	15	60
101	»	kv.	246	588	—	14	34
102	»	kv.	284	730	—	15	42
103	»	kv.	160	359	—	13	44
104	»	kv.	105	224	—	12	78
105	»	kv.	197	413	—	12	60
106	»	kv.	212	528	—	14	94
107	»	kv.	275	581	—	12	66
108	»	kv.	30	77	—	15	42
109	»	kv.	138	334	—	14	52
110	»	kv.	92	218	—	14	22
111	»	kv.	183	397	—	13	02
112	»	kv.	277	697	—	15	12
113	»	kv.	256	625	—	14	64
114	»	kv.	176	373	—	12	72
115	»	kv.	249	625	50	15	06
116	»	kv.	247	541	—	13	14
117	»	kv.	241	568	—	14	16
118	»	kv.	268	743	—	16	62
119	»	kv.	207	520	—	15	06
120	»	kv.	95	209	—	13	20
121	»	kv.	230	496	—	12	96
122	»	kv.	193	504	—	15	66
123	Papyrossmakare	kv.	206	439	—	12	78
124	»	kv.	233	494	—	12	72
125	»	kv.	191	467	—	14	70
126	»	kv.	261	713	—	16	38
127	»	kv.	227	503	—	13	32
128	»	kv.	199	430	—	12	96
129	»	kv.	146	381	—	15	66
130	»	kv.	156	387	—	14	88
131	»	kv.	246	620	—	15	12
132	»	kv.	132	352	—	16	02
133	»	kv.	19	41	—	12	96
134	»	kv.	262	728	—	16	68
135	»	kv.	241	575	—	14	34
136	»	kv.	130	225	—	10	38
137	»	kv.	77	192	—	14	94
138	»	kv.	265	579	—	13	08
139	»	kv.	159	371	—	13	98
140	»	kv.	197	337	—	10	26
141	»	kv.	243	523	—	12	90
142	»	kv.	227	545	—	14	40
143	»	kv.	70	185	—	15	84
144	»	kv.	128	261	—	12	24
145	»	kv.	266	603	—	13	62
146	»	kv.	239	521	—	13	08
147	»	kv.	58	71	—	7	32
148	»	kv.	178	381	—	12	84
149	»	kv.	241	507	—	12	60
150	»	kv.	173	452	—	15	66
151	»	kv.	180	376	—	12	54
152	»	kv.	25	56	—	13	44
153	»	kv.	147	314	—	12	78
154	»	kv.	271	660	—	14	64
155	»	kv.	230	565	—	14	76
156	»	kv.	224	537	—	14	40
157	»	kv.	133	276	—	12	48
158	»	kv.	83	206	—	14	88
159	»	kv.	194	424	—	13	14
160	»	kv.	249	592	—	14	28
161	»	kv.	261	633	—	14	58
162	»	kv.	206	544	—	15	84
163	»	kv.	263	666	—	15	18
164	»	kv.	253	588	—	13	92
165	»	kv.	219	526	—	14	40
166	»	kv.	87	178	—	12	30
167	»	kv.	122	287	—	14	10
168	»	kv.	195	456	—	14	04
169	»	kv.	192	445	—	13	92
170	»	kv.	35	63	—	10	80
171	»	kv.	62	132	—	12	78
172	»	kv.	50	99	—	11	88
173	»	kv.	52	107	—	12	36
174	»	kv.	55	123	—	13	44
175	»	kv.	52	110	—	12	72
176	»	kv.	35	70	—	12	—
177	»	kv.	35	70	—	12	—
178	»	kv.	35	71	—	12	18
179	»	kv.	208	487	—	14	04
180	Packare	kv.	254	1,265	46	29	88
181	»	kv.	190	720	88	22	74
182	»	kv.	231	780	84	20	28

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Verklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
183	Packare	kv.	282	1,095	20	23	28
184	Stämplare	kv.	220	562	61	15	30
185	»	kv.	196	521	63	15	96
186	»	kv.	222	624	78	16	86
187	Lösare	kv.	281	600	98	12	84
188	»	kv.	281	699	23	14	94
189	»	kv.	272	491	18	10	86
190	»	kv.	304	631	63	12	48
191	»	kv.	8	12	90	9	66
192	Hylsmakare	kv.	297	594	60	12	—
193	»	kv.	326	654	65	12	—
194	Klistrare	kv.	254	452	82	10	68
195	Karfvare	m.	304	1,369	80	27	06
	Summa	—	—	96,319	34	—	—

F. Utom yrket stående.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Verklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Städerska	kv.	300	599	60	12	—
2	Beskickning	m.	313	1,095	50	21	—
3	»	m.	108	301	40	16	74
4	»	m.	153	383	50	15	—
5	Snickare	m.	308	1,249	—	24	36
6	Maskinist	m.	293	880	90	18	06
7	»	m.	79	389	—	29	52
8	»	m.	61	189	—	18	60
9	Utkörare	m.	368	920	75	15	—
10	Portvakt	kv.	297	445	50	9	—
	Summa	—	—	6,454	15	—	—

„Fennia". Helsingfors.

A. Papyrosstillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Verklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Papyrossmakare	kv.	261	356	11	8	16
2	»	kv.	146	210	79	8	64
3	»	kv.	92	112	22	7	32
4	»	kv.	273	501	99	11	04
5	»	kv.	55	85	—	9	30
6	»	kv.	145	208	08	8	64
7	»	kv.	47	40	96	5	22
8	»	kv.	48	55	08	6	90
9	»	kv.	93	126	18	8	16
10	»	kv.	11	18	53	10	08
11	»	kv.	17	26	01	9	18
12	»	kv.	29	54	23	11	22
13	»	kv.	119	153	02	7	74
14	»	kv.	266	380	47	8	58
15	»	kv.	23	38	76	10	14
16	»	kv.	196	323	16	9	90
17	»	kv.	248	258	25	6	24
18	»	kv.	139	196	75	8	52
19	»	kv.	80	86	82	6	54
20	»	kv.	105	147	89	8	46
21	Papyrossmakare	kv.	36	47	77	7	98
22	»	kv.	199	308	99	9	30
23	»	kv.	278	393	20	8	46
24	»	kv.	213	398	68	11	22
25	»	kv.	78	84	59	6	48
26	»	kv.	206	253	05	7	38
27	»	kv.	235	303	89	7	74
28	»	kv.	172	225	30	7	86
29	»	kv.	84	75	17	5	34
30	»	kv.	172	229	88	8	04
31	»	kv.	267	461	87	10	38
32	»	kv.	245	367	68	9	—
33	»	kv.	240	337	58	8	46
34	»	kv.	272	411	37	9	06
35	»	kv.	220	275	71	7	50
36	»	kv.	237	308	25	7	80
37	»	kv.	240	365	02	9	12
38	»	kv.	226	266	80	7	08
39	»	kv.	253	417	68	9	90
	Summa	—	—	8,912	78	—	—

A. B. Ekberg O. Y. Helsingfors.

A. Papyrosstillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Värkmästare	m.	300	2,251	20	45	—
2	»	m.	300	1,680	—	33	60
3	Papyrossmakare	kv.	—	104	55	—	—
4	»	kv.	—	55	05	—	—
5	»	kv.	—	425	74	—	—
6	»	kv.	—	361	40	—	—
7	»	kv.	—	3	40	—	—
8	»	kv.	—	25	30	—	—
9	»	kv.	—	15	80	—	—
10	»	kv.	—	64	25	—	—
11	»	kv.	—	580	72	—	—
12	»	kv.	—	270	94	—	—
13	»	kv.	—	377	65	—	—
14	»	kv.	—	593	51	—	—
15	»	kv.	—	503	39	—	—
16	»	kv.	—	75	90	—	—
17	»	kv.	—	425	30	—	—
18	»	kv.	—	185	26	—	—
19	Papyrossmakare	kv.	—	330	86	—	—
20	»	kv.	—	274	29	—	—
21	»	kv.	—	15	30	—	—
22	»	kv.	—	525	14	—	—
23	»	kv.	—	26	30	—	—
24	»	kv.	—	138	84	—	—
25	»	kv.	—	325	39	—	—
26	»	kv.	—	156	79	—	—
27	»	kv.	—	143	99	—	—
28	»	kv.	—	51	12	—	—
29	»	kv.	—	58	35	—	—
30	Karfvare	m.	50	240	—	28	80
31	»	m.	270	900	—	19	98
32	Stripare	kv.	256	381	75	8	94
33	»	kv.	285	492	25	10	38
34	»	kv.	46	74	40	10	32
35	Dräng	m.	240	293	30	7	32
	Summa	—	—	12,427	43	—	—

„Kronan". Helsingfors.

B. Cigarrtillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Värkmästare	m.	311	2,700	—	52	08
2	Cigarrmakare	kv.	287	579	50	12	12
3	»	kv.	227	444	—	11	76
4	»	kv.	111	225	70	12	18
5	»	kv.	58	131	—	13	56
6	»	kv.	141	266	15	11	34
7	»	m.	141	347	—	14	76
8	»	kv.	254	480	90	11	34
9	»	kv.	297	696	15	14	04
10	»	kv.	233	335	41	8	64
11	»	kv.	122	329	95	16	20
12	»	m.	84	211	40	15	12
13	»	kv.	277	514	65	11	16
14	»	kv.	292	689	45	14	16
15	»	kv.	177	340	80	11	58
16	»	kv.	276	661	90	14	40
17	»	kv.	240	498	10	12	48
18	»	m.	129	372	35	17	34
19	»	kv.	54	76	95	8	58
20	»	kv.	151	403	60	16	02
21	»	kv.	137	368	40	16	14
22	»	kv.	55	126	30	13	80
23	Cigarrmakare	kv.	29	33	75	6	96
24	»	m.	152	382	60	15	12
25	»	kv.	54	110	30	12	24
26	»	kv.	59	88	20	8	94
27	»	kv.	263	726	90	16	56
28	»	kv.	291	680	30	14	04
29	»	m.	123	329	45	16	02
30	»	m.	156	307	60	11	88
31	»	kv.	59	86	95	8	82
32	»	kv.	59	98	10	9	96
33	»	m.	166	460	75	16	68
34	»	m.	267	577	45	12	96
35	»	m.	238	443	80	11	16
36	»	kv.	284	473	30	10	02
37	»	kv.	299	554	75	11	16
38	»	kv.	295	586	25	11	94
39	»	kv.	186	371	40	12	—
40	»	kv.	298	845	75	17	04
41	»	kv.	290	618	95	12	78
42	»	kv.	298	565	55	11	40
43	»	kv.	165	258	70	9	42
44	»	kv.	297	826	35	16	68

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
45	Cigarrmakare	kv.	295	710	85	14	46
46	»	kv.	288	631	15	13	14
47	Sorterare	m.	103	422	75	24	60
48	»	m.	311	1,088	50	21	—
49	»	m.	258	806	25	18	78
50	Karfvare	m.	311	1,088	50	21	—
51	Klistrare	kv.	290	509	30	10	56
52	»	kv.	226	405	65	10	74
53	»	kv.	70	74	05	6	36
54	Klistrare	kv.	155	179	30	6	96
55	Packare	m.	301	651	40	12	96
56	Lådstiftare	m.	102	256	25	15	06
57	»	m.	44	57	50	7	80
58	»	m.	98	185	50	11	34
59	»	m.	34	30	90	5	46
60	»	m.	94	103	10	6	60
61	»	m.	126	134	40	6	42
	Summa	—	—	27,562	16	—	—

C. Piptobakstillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Kardusslagare	m.	79	258	25	19	62
2	»	m.	89	294	–	19	80
	Summa	—	—	552	25	—	—

F. Utom yrket stående.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Maskinist	m.	174	565	50	19	50
2	Snickare	m.	312	1,036	—	19	92
3	Städerska	kv.	227	268	15	7	08
4	„	kv.	35	39	70	6	78
	Summa	—	—	1,909	35	—	—

M. Strelkoff. Helsingfors.

A. Papyrosstillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Papyrossmakare	kv.	198	383	06	11	58
2	»	kv.	242	504	09	12	48
3	»	kv.	217	456	26	12	60
4	»	kv.	172	357	61	12	48
5	»	kv.	180	371	72	12	42
6	»	kv.	139	268	54	11	58
7	»	kv.	164	320	15	11	70
8	Papyrossmakare	kv.	19	46	66	14	76
9	»	kv.	24	49	44	12	36
10	»	kv.	52	99	38	11	46
11	»	kv.	117	224	53	11	52
12	Packare	kv.	180	387	51	12	90
	Summa	—	—	3,468	95	—	—

G. A. Nyström & C:o. Helsingfors.

A. Papyrosstillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Papyrossmakare	kv.	300	606	—	12	12
2	»	kv.	280	555	75	11	88
3	»	kv.	143	270	75	11	34
4	»	kv.	202	405	75	12	06
5	»	kv.	304	304	—	6	—
6	Papyrossmakare	kv.	167	338	75	12	18
7	Karfvare	m.	59	295	50	30	—
8	Springflicka	kv.	302	302	—	6	—
	Summa	—	—	3,078	50	—	—

Alb. Hagström. Borgå.

B. Cigarrtillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Cigarrmakare	m.	—	660	90	—	—
2	»	m.	—	591	25	—	—
3	»	m.	—	578	15	—	—
4	»	kv.	—	1,041	85	—	—
5	»	kv.	—	967	05	—	—
6	»	kv.	—	836	85	—	—
7	»	kv.	—	288	40	—	—
8	»	m.	—	476	10	—	—
9	»	m.	—	541	95	—	—
10	»	kv.	—	401	25	—	—
11	»	kv.	—	371	15	—	—
12	»	m.	—	272	70	—	—
13	»	m.	—	40	50	—	—
14	Cigarrmakare	m.	—	223	65	—	—
15	»	kv.	—	591	25	—	—
16	Vickelmakare	kv.	—	303	—	—	—
17	»	kv.	—	303	—	—	—
18	»	m.	—	164	40	—	—
19	»	kv.	—	223	35	—	—
20	»	kv.	—	303	—	—	—
21	Karfvare	m.	—	373	15	—	—
22	Lådstiftare	kv.	—	88	80	—	—
23	»	kv.	—	50	—	—	—
24	»	m.	298	251	95	5	10
25	Sorterare	kv.	—	470	—	—	—
	Summa	—	—	10,413	65	—	—

Lojo Tobaksfabriks A. B. Lojo s:n.

B. Cigarrtillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Cigarrmakare	kv.	162	450	35	16	68
2	»	kv.	159	331	80	12	54
3	»	m.	49	120	45	14	76
4	»	m.	100	245	30	14	70
5	»	m.	122	414	50	20	40
6	»	m.	156	513	80	19	74
7	»	m.	144	439	75	18	30
8	»	m.	157	488	75	18	66
9	Vickelmakare	kv.	161	214	15	7	98
10	»	kv.	155	207	45	8	04
11	»	kv.	169	253	50	9	—
12	»	kv.	144	203	20	8	46
13	»	kv.	121	171	50	8	52
14	Sorterare	m.	164	442	05	16	20
15	Lådstiftare	m.	155	137	25	5	34
	Summa	—	—	4,633	80	—	—

P. C. Rettig & C:o. Åbo.

A. Papyrosstillvärkning.

Arbetarens nummer	Arbetarens yrkesspecialitet	Arbetarens kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	Värklig årsinkomst p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	Beräknad veckoinkomst p.
1	Föreståndarinna	kv.	231	1,040	—	27	—
2	»	kv.	300	1,300	—	25	98
3	Papyrossmakare	kv.	228	387	45	10	20
4	»	kv.	214	431	10	12	06
5	»	kv.	219	311	70	8	52
6	»	kv.	223	331	95	8	94
7	»	kv.	230	401	25	10	44
8	»	kv.	223	429	75	11	58
9	»	kv.	219	369	15	10	14
10	»	kv.	231	458	55	11	94
11	»	kv.	226	425	70	11	28
12	»	kv.	217	411	—	11	34
13	»	kv.	185	214	80	6	96
14	»	kv.	217	352	95	9	78
15	»	kv.	229	410	40	10	74
16	»	kv.	221	232	50	6	30
17	»	kv.	188	357	30	11	40
18	»	kv.	227	282	30	7	44
19	»	kv.	220	336	30	9	18
20	»	kv.	223	359	10	9	66
21	»	kv.	216	421	80	11	70
22	»	kv.	231	377	70	9	84
23	»	kv.	200	314	70	9	42
24	»	kv.	232	403	95	10	44
25	»	kv.	225	305	35	8	16
26	»	kv.	187	287	65	9	24
27	»	kv.	174	305	70	10	56
28	»	kv.	228	425	40	11	22
29	»	kv.	223	386	55	10	38
30	»	kv.	174	364	80	12	60
31	»	kv.	206	418	65	12	18
32	»	kv.	224	473	50	12	66
33	»	kv.	217	416	55	11	52
34	»	kv.	232	395	85	10	26
35	»	kv.	227	453	35	12	—
36	»	kv.	226	377	85	10	02
37	»	ky.	200	323	70	9	72
38	»	kv.	232	384	45	9	96
39	»	kv.	231	372	90	9	66
40	»	kv.	231	396	15	10	26
41	»	kv.	232	478	65	12	36
42	»	kv.	232	436	80	11	28
43	»	kv.	196	389	85	11	94
44	»	kv.	226	399	—	10	62
45	»	kv.	209	423	40	12	30
46	»	kv.	187	447	20	14	34
47	»	kv.	188	362	20	11	58
48	»	kv.	232	509	75	13	20
49	»	kv.	231	512	75	13	32
50	»	kv.	229	371	85	9	72
51	»	kv.	231	323	65	8	40
52	»	kv.	207	415	10	12	06
53	»	kv.	230	482	10	12	60
54	»	kv.	230	630	40	16	44
55	»	kv.	139	236	95	10	20
56	Papyrossmakare	kv.	203	406	20	12	—
57	»	kv.	224	390	15	10	44
58	»	kv.	231	341	55	8	88
59	»	kv.	184	309	30	10	08
60	»	kv.	228	434	70	11	46
61	»	kv.	207	480	60	13	92
62	»	kv.	198	311	10	9	42
63	»	kv.	209	383	70	11	04
64	»	kv.	227	300	60	7	92
65	»	kv.	231	385	95	10	02
66	»	kv.	229	316	95	8	28
67	»	kv.	185	341	70	11	10
68	»	kv.	201	367	80	10	98
69	»	kv.	210	426	15	12	18
70	»	kv.	204	275	25	8	04
71	»	kv.	229	415	10	10	86
72	»	kv.	202	372	45	11	04
73	»	kv.	222	424	50	11	46
74	»	kv.	230	405	—	10	56
75	»	kv.	212	361	80	10	26
76	»	kv.	229	420	60	11	04
77	»	kv.	189	260	20	8	28
78	»	kv.	229	286	80	7	50
79	»	kv.	221	469	25	12	72
80	»	kv.	223	405	75	10	92
81	»	kv.	139	216	25	9	36
82	»	kv.	182	256	35	8	46
83	»	kv.	223	497	55	13	38
84	»	kv.	228	436	65	11	52
85	»	kv.	225	402	75	10	74
86	»	kv.	220	406	50	11	10
87	»	kv.	214	401	90	11	28
88	»	kv.	231	510	75	13	26
89	»	kv.	214	373	95	10	50
90	»	kv.	233	558	45	14	40
91	»	kv.	233	363	55	9	36
92	»	kv.	191	420	70	13	20
93	»	kv.	223	493	50	13	26
94	»	kv.	232	451	85	11	70
95	»	kv.	214	393	55	11	04
96	»	kv.	226	422	50	11	22
97	»	kv.	226	475	50	12	60
98	»	kv.	231	544	55	14	10
99	»	kv.	230	456	—	11	88
100	»	kv.	231	511	25	13	86
101	»	kv.	211	449	85	12	78
102	»	kv.	170	287	70	10	14
103	»	kv.	226	425	10	11	28
104	»	kv.	231	270	15	7	02
105	»	kv.	230	285	45	7	44
106	»	kv.	210	399	—	11	40
107	»	kv.	230	389	40	10	14
108	»	kv.	226	447	30	11	88
109	»	kv.	164	265	65	9	72
110	»	kv.	218	466	35	12	84

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Verklig årsinkomst Mk.	Verklig årsinkomst p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	Beräknad veckoinkomst p.
111	Packare	kv.	239	527	90	13	26
112	»	kv.	239	477	80	12	—
113	»	kv.	238	557	30	14	04
114	»	kv.	238	596	70	15	06
115	»	kv.	209	486	90	13	98
116	»	kv.	236	522	50	13	26
117	»	kv.	236	435	05	11	04
118	Klistrare	kv.	145	289	80	12	—
119	»	kv.	180	360	90	12	—
120	»	kv.	203	312	40	9	24
121	Karfvare	m.	205	964	55	28	20
122	»	m.	228	993	20	26	16
123	Lösare	kv.	233	628	60	16	20
124	»	kv.	239	541	15	13	56
125	»	kv.	210	421	60	12	06
126	Lösare	kv.	199	398	50	12	—
127	»	kv.	201	402	10	12	—
128	»	kv.	230	461	10	12	—
129	»	kv.	239	479	—	12	—
130	»	kv.	150	301	25	12	06
131	»	kv.	235	433	—	11	04
132	»	kv.	235	422	70	10	80
133	»	kv.	236	397	05	10	08
134	»	kv.	237	354	50	9	—
135	Torkare	m.	240	1,119	25	27	96
136	Pappersskärare	m.	246	1,242	—	30	30
137	»	m.	233	1,011	25	26	04
138	Hylsmakare	kv.	239	486	70	12	24
139	»	kv.	229	361	75	9	48
	Summa	—	—	60,435	10	—	—

B. Cigarrtillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Verklig årsinkomst Mk.	Verklig årsinkomst p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	Beräknad veckoinkomst p.
1	Föreståndarinna	kv.	300	988	—	19	74
2	Cigarrmakare	m.	281	832	20	17	76
3	»	kv.	271	615	—	13	62
4	»	kv.	267	621	05	13	98
5	»	kv.	262	595	50	13	62
6	»	kv.	283	606	60	12	84
7	»	kv.	280	614	70	13	20
8	»	kv.	275	595	85	13	02
9	»	kv.	273	610	50	13	44
10	»	kv.	267	576	40	12	96
11	»	kv.	265	448	65	10	14
12	»	kv.	287	431	55	9	—
13	»	kv.	287	288	—	6	—
14	»	kv.	279	421	60	9	06
15	»	kv.	278	551	20	11	88
16	»	kv.	271	531	30	11	76
17	»	kv.	277	420	—	9	12
18	»	kv.	282	577	80	12	30
19	»	kv.	280	583	20	12	48
20	»	kv.	275	540	—	11	76
21	»	kv.	278	507	—	10	92
22	Cigarrmakare	kv.	250	311	40	7	50
23	»	kv.	272	518	70	11	46
24	»	kv.	281	552	—	11	76
25	»	kv.	276	393	30	8	52
26	»	kv.	217	399	40	11	04
27	Sorterare	m.	300	1,456	—	29	10
28	»	kv.	274	687	—	15	06
29	Stripare	kv.	273	350	90	7	74
30	»	kv.	279	372	90	8	04
31	»	kv.	267	316	—	7	08
32	»	kv.	282	321	35	6	84
33	Vickelmakare	kv.	265	355	70	8	04
34	»	kv.	279	374	15	8	04
35	»	kv.	247	361	05	8	76
36	»	kv.	279	415	70	8	94
37	»	kv.	273	411	50	9	06
38	Klistrare	kv.	284	572	—	12	06
39	»	kv.	279	311	40	6	72
40	Lådstiftare	kv.	136	143	25	6	30
	Summa	—	—	20,579	80	—	—

C. Piptobakstillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Kardusslagare	m.	243	973	80	24	06
2	»	m.	301	1,210	20	24	12
3	»	m.	309	1,234	60	24	—
4	»	m.	306	1,224	80	24	—
5	Vägare	m.	201	633	65	18	90
6	»	m.	296	538	10	10	92
7	»	m.	300	538	10	10	74
8	Valsare	m.	325	1,294	85	23	88
9	»	m.	242	968	—	24	—
10	»	m.	323	1,282	25	23	82
11	Karfvare	m.	330	1,302	15	23	70
12	»	m.	314	1,257	—	24	—
13	»	m.	321	1,276	40	23	88
14	Torkare	m.	311	1,241	60	23	94
15	»	m.	308	1,235	60	24	06
16	Sorterare	m.	320	1,274	55	23	88
17	Prässare	m.	300	1,183	40	23	64
18	Lådstiftare	m.	304	1,212	60	23	94
19	Diverse arbeten	m.	302	906	—	18	—
	Summa	—	—	20,787	65	—	—

F. Utom yrket stående.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Springgosse	m.	315	567	25	10	80
2	»	m.	331	599	50	10	86
3	Dörrvaktare	kv.	236	472	25	12	—
4	»	kv.	261	525	40	12	06
5	Städerska	kv.	231	358	—	9	30
6	Eldare	m.	324	1,075	20	19	92
7	Snickare	m.	301	1,505	—	30	—
8	Snickare	m.	316	555	20	10	56
9	»	m.	315	1,278	20	24	36
10	»	m.	291	1,012	40	20	88
11	»	m.	313	1,049	40	20	10
12	»	m.	304	1,456	50	28	74
13	»	m.	323	1,133	50	21	06
	Summa	—	—	11,587	80	—	—

A. B. J. & E. Humelin. Åbo.

A. Papyrosstillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Värkmästare	m.	295	4,420	—	89	88
2	Maskinarbetare	kv.	37	55	50	9	—
3	»	kv.	245	286	55	7	02
4	»	kv.	214	273	54	7	68
5	»	kv.	40	39	95	6	—
6	»	kv.	36	42	60	7	08
7	»	kv.	283	281	16	5	94
8	»	kv.	114	107	59	5	64
9	»	kv.	272	558	32	12	30
10	»	kv.	158	316	66	12	—
11	»	kv.	164	300	66	10	98
12	»	kv.	283	531	86	11	28
13	»	kv.	267	313	50	7	02
14	»	m.	231	653	27	16	98
15	»	m.	133	402	90	18	18
16	»	m.	226	496	49	13	20
17	Maskinarbetare	kv.	108	214	24	11	88
18	»	kv.	295	984	37	20	04
19	»	kv.	292	873	65	17	94
20	»	kv.	17	39	78	14	04
21	»	kv.	39	85	02	13	08
22	Torkare	kv.	24	28	57	7	14
23	»	kv.	41	41	—	6	—
24	»	kv.	35	49	17	8	40
25	»	kv.	70	102	—	8	76
26	Lösare	kv.	242	247	91	6	12
27	»	kv.	75	62	94	5	04
28	»	kv.	19	16	67	5	28
29	»	kv.	90	75	63	5	04
30	»	kv.	29	29	58	6	12
31	»	kv.	113	97	74	5	16
32	»	kv.	40	39	33	5	88

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
33	Lösare	kv.	38	37	69	5	94
34	Klistrare	kv.	263	234	93	5	34
35	»	kv.	12	13	50	6	78
36	»	kv.	74	70	85	5	76
37	»	kv.	109	109	—	6	—
38	»	kv.	34	34	54	6	12
39	»	kv.	98	88	10	5	40
40	Packare	kv.	91	110	31	7	26
41	»	kv.	96	127	50	7	98
42	»	kv.	266	272	82	6	18
43	»	kv.	270	277	32	6	18
44	»	kv.	275	517	28	11	28
45	»	kv.	75	75	—	6	
	Summa	—	—	14,036	99	—	—

W. Falck & C:o A. B. Åbo.

A. Papyrosstillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Föreståndarinna	kv.	—	801	15	—	—
2	Papyrossmakare	kv.	—	63	80	—	—
3	»	kv.	—	36	40	—	—
4	»	kv.	—	48	40	—	—
5	»	kv.	—	57	40	—	—
6	»	kv.	—	68	60	—	—
7	»	kv.	—	32	—	—	—
8	»	kv.	—	66	—	—	—
9	Papyrossmakare	kv.	—	37	20	—	—
10	»	kv.	—	94	20	—	—
11	»	kv.	—	65	05	—	—
12	»	kv.	—	53	35	—	—
13	»	kv.	—	46	10	—	—
14	»	kv.	—	36	80	—	—
	Summa	—	—	1,506	45	—	—

D. Tuggtobakstillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Värkmästare	m.	—	1,382	40	—	—
2	»	m.	—	120	—	—	—
3	Tuggtobaksarbetare	kv.	—	69	90	—	—
4	»	kv.	—	731	15	—	—
5	»	kv.	—	122	05	—	—
6	»	kv.	—	14	65	—	—
7	»	kv.	—	447	85	—	—
8	Spinnare	m.	—	505	25	—	—
9	»	m.	—	59	15	—	—
10	»	m.	—	62	55	—	—
11	»	m.	—	25	85	—	—
12	»	m.	—	195	35	—	—
13	»	m.	—	181	55	—	—
14	»	m.	—	53	65	—	—
15	»	m.	—	58	70	—	—
16	Spinnare	m.	—	54	95	—	—
17	»	m.	—	140	20	—	—
18	»	m.	—	1,505	60	—	—
19	»	m.	—	107	35	—	—
20	»	m.	—	430	25	—	—
21	»	m.	—	108	55	—	—
22	»	m.	—	89	90	—	—
23	»	m.	—	49	50	—	—
24	»	m.	—	297	40	—	—
25	»	m.	—	299	40	—	—
26	»	m.	—	71	65	—	—
27	»	m.	—	265	35	—	—
28	»	m.	—	6	70	—	—
29	»	m.	—	28	35	—	—
30	»	m.	—	18	35	—	—

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
31	Spinnare	m.	—	88	20	—	—
32	»	m.	—	22	10	—	—
33	»	m.	—	86	15	—	—
34	»	m.	—	7	90	—	—
35	»	m.	—	63	25	—	—
36	»	m.	—	57	85	—	—
	Summa	—	—	7,829	—	—	—

F. Utom yrket stående.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Maskinist	m.	—	893	85	—	—
2	Snickare	m.	—	484	95	—	—
	Summa	—	—	1,378	80	—	—

„Samson“. Tavastehus.

A. Papyrosstillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Värkmästare	m.	—	4,400	—	88	—
2	Föreståndarinna	kv.	—	1,200	—	24	—
3	Papyrossmakare	kv.	—	324	17	—	—
4	»	kv.	—	357	25	—	—
5	»	kv.	—	342	40	—	—
6	»	kv.	—	108	80	—	—
7	»	kv.	—	388	—	—	—
8	»	kv.	—	308	06	—	—
9	»	kv.	—	104	50	—	—
10	»	kv.	—	224	35	—	—
11	»	kv.	—	453	40	—	—
12	»	kv.	—	118	40	—	—
13	»	kv.	—	459	60	—	—
14	»	kv.	—	297	84	—	—
15	»	kv.	—	363	15	—	—
16	»	kv.	—	126	40	—	—
17	»	kv.	—	144	15	—	—
18	»	kv.	—	313	20	—	—
19	»	kv.	—	106	80	—	—
20	»	kv.	—	126	40	—	—
21	»	kv.	—	432	55	—	—
22	»	kv.	—	377	45	—	—
23	»	kv.	—	419	40	—	—
24	»	kv.	—	391	10	—	—
25	»	kv.	—	397	05	—	—
26	»	kv.	—	96	80	—	—
27	»	kv.	—	290	30	—	—
28	»	kv.	—	372	—	—	—
29	»	kv.	—	303	15	—	—
30	»	kv.	—	184	30	—	—
31	»	kv.	—	411	60	—	—
32	»	kv.	—	93	60	—	—
33	»	kv.	—	109	—	—	—
34	»	kv.	—	413	—	—	—
35	»	kv.	—	133	90	—	—
36	»	kv.	—	425	75	—	—
37	»	kv.	—	127	30	—	—
38	»	kv.	—	401	—	—	—
39	Papyrossmakare	kv.	—	127	30	—	—
40	»	kv.	—	138	50	—	—
41	»	kv.	—	261	—	—	—
42	»	kv.	—	383	15	—	—
43	»	kv.	—	418	05	—	—
44	»	kv.	—	65	60	—	—
45	»	kv.	—	72	80	—	—
46	»	kv.	—	105	60	—	—
47	»	kv.	—	105	60	—	—
48	»	kv.	—	285	75	—	—
49	»	kv.	—	421	10	—	—
50	»	kv.	—	376	80	—	—
51	»	kv.	—	368	51	—	—
52	»	kv.	—	299	85	—	—
53	»	kv.	—	343	95	—	—
54	»	kv.	—	101	65	—	—
55	»	kv.	—	118	90	—	—
56	»	kv.	—	130	40	—	—
57	»	kv.	—	121	60	—	—
58	»	kv.	—	368	—	—	—
59	»	kv.	—	403	55	—	—
60	»	kv.	—	63	20	—	—
61	»	kv.	—	89	60	—	—
62	»	kv.	—	403	40	—	—
63	»	kv.	—	120	80	—	—
64	»	kv.	—	447	—	—	—
65	»	kv.	—	140	80	—	—
66	»	kv.	—	100	—	—	—
67	»	kv.	—	336	45	—	—
68	»	kv.	—	85	60	—	—
69	»	kv.	—	85	60	—	—
70	»	kv.	—	111	45	—	—
71	»	kv.	—	194	70	—	—
72	»	kv.	—	242	45	—	—
73	»	kv.	—	244	75	—	—
74	»	kv.	—	399	18	—	—
75	»	kv.	—	254	35	—	—
76	»	kv.	—	118	75	—	—

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk	p.
77	Papyrossmakare	kv.	—	124	15	—	—
78	»	kv.	—	110	40	—	—
79	»	kv.	—	322	40	—	—
80	»	kv.	—	96	80	—	—
81	»	kv.	—	72	80	—	—
82	»	kv.	—	84	—	—	—
83	»	kv.	—	72	80	—	—
84	»	kv.	—	265	40	—	—
85	»	kv.	—	—	80	—	—
86	»	kv.	—	236	60	—	—
87	»	kv.	—	75	20	—	—
88	»	kv.	—	99	—	—	—
89	Lösare	kv.	—	347	45	—	—
90	»	kv.	—	368	10	—	—
91	»	kv.	—	205	65	—	—
92	»	kv.	—	205	—	—	—
93	»	kv.	—	122	—	—	—
94	»	kv.	—	106	85	—	—
95	Packare	kv.	—	397	60	—	—
96	»	kv.	—	406	70	—	—
97	»	kv.	—	408	10	—	—
98	Packare	kv.	—	296	80	—	—
99	Karfvare	m.	—	1,200	—	—	—
—	Askmakare	kv.	—	4,490	65	—	—
	Summa		—	34,217	11	—	—

F. Utom yrket stående.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Maskinist	m.	—	1,200	—	—	—
2	»	m.	—	360	—	—	—
	Summa		—	1,560	—	—	—

Gust. R. Fältmars & C:o. Tavastehus.

A. Papyrosstillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Värkmästare	m.	277	1,100	—	23	82
2	Papyrossmakare	kv.	283	531	30	11	28
3	»	kv.	282	484	50	10	32
4	»	kv.	206	381	—	11	10
5	»	kv.	288	438	—	9	12
6	»	kv.	271	393	75	8	70
7	»	kv.	283	441	20	9	36
8	»	kv.	222	249	—	6	72
9	»	kv.	226	492	90	13	08
10	»	kv.	92	164	85	10	74
11	»	kv.	277	425	70	9	24
12	»	kv.	275	364	05	7	92
13	»	kv.	283	502	50	10	68
14	»	kv.	283	453	60	9	60
15	»	kv.	286	421	50	8	82
16	»	kv.	284	556	80	11	76
17	»	kv.	277	487	20	10	56
18	»	kv.	79	154	95	11	76
19	»	kv.	224	345	90	9	24
20	»	kv.	143	307	20	12	90
21	»	kv.	282	480	15	10	20
22	Papyrossmakare	kv.	107	150	—	8	40
23	»	kv.	283	556	91	11	82
24	»	kv.	278	604	85	13	08
25	»	kv.	279	557	85	12	—
26	»	kv.	284	537	90	11	34
27	»	kv.	222	425	10	11	46
28	»	kv.	290	560	25	11	58
29	»	kv.	288	565	65	11	76
30	»	kv.	126	235	50	11	22
31	»	kv.	127	296	85	14	04
32	»	kv.	128	270	75	12	72
33	»	kv.	91	146	55	9	66
34	Askmakare	kv.	281	406	80	8	70
35	»	m.	298	720	20	14	52
36	Packare	kv.	159	268	50	10	14
37	»	kv.	291	456	65	9	42
38	»	kv.	286	412	90	8	64
39	»	kv.	121	162	25	8	04
40	Dagsvärkare	m.	301	720	—	14	34
	Summa		—	17,231	—	—	—

Tupakkatehdas O. Y. Virginia. Tammerfors.

A. Papyrosstillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Papyrossmakare	kv.	—	548	50	—	—
2	»	kv.	—	223	20	—	—
3	»	kv.	—	89	10	—	—
4	»	kv.	—	81	—	—	—
5	»	kv.	—	70	20	—	—
6	»	kv.	—	144	—	—	—
7	»	kv.	—	103	50	—	—
8	»	kv.	—	153	—	—	—
9	»	kv.	—	123	30	—	—
10	»	kv.	—	81	—	—	—
11	»	kv.	—	98	10	—	—
12	»	kv.	—	475	70	—	—
13	»	kv.	—	472	90	—	—
14	»	kv.	—	187	—	—	—
15	»	kv.	—	623	80	—	—
16	»	kv.	—	207	50	—	—
17	»	kv.	—	331	60	—	—
18	»	kv.	—	669	60	—	—
19	»	kv.	—	622	40	—	—
20	»	kv.	—	515	20	—	—
21	»	kv.	—	598	90	—	—
22	»	kv.	—	424	30	—	—
23	»	kv.	—	361	30	—	—
24	Papyrossmakare	kv.	—	473	80	—	—
25	»	kv.	—	465	70	—	—
26	»	kv.	—	160	90	—	—
27	»	kv.	—	175	—	—	—
28	»	kv.	—	575	50	—	—
29	»	kv.	—	587	20	—	—
30	»	kv.	—	505	30	—	—
31	»	kv.	—	213	70	—	—
32	»	kv.	—	188	80	—	—
33	»	kv.	—	647	50	—	—
34	»	kv.	—	532	30	—	—
35	»	kv.	—	404	50	—	—
36	»	kv.	—	589	60	—	—
37	»	kv.	—	330	70	—	—
38	»	kv.	—	357	10	—	—
39	Packare	kv.	263	527	—	12	—
40	»	kv.	267	536	50	12	06
41	Hylsmakare	kv.	268	402	—	9	—
42	Klistrare	kv.	258	294	95	6	84
43	Lösare	kv.	202	300	45	8	94
44	»	kv.	258	295	10	6	84
45	»	kv.	217	245	05	6	78
	Summa	—	—	16,013	75	—	—

B. Cigarrtillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Cigarrmakare	kv.	—	263	70	—	—
2	»	kv.	—	148	05	—	—
3	»	kv.	—	187	20	—	—
4	»	kv.	—	119	25	—	—
5	»	m.	—	150	90	—	—
6	Karfvare	m.	266	802	25	18	12
7	Sorterare	m.	271	813	25	18	—
8	Klistrare	kv.	106	106	80	6	—
9	Packare	kv.	19	37	—	11	70
10	»	kv.	21	40	50	11	58
	Summa	—	—	2,668	90	—	—

C. Piptobakstillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Kardusslagare	m.	278	837	—	18	06
2	»	m.	14	14	50	6	24
	Summa	—	—	851	50	—	—

F. Utom yrket stående.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Maskinist	m.	300	960	—	19	20

F. Sergejeff. Viborg.

A. Papyrosstillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Föreståndarinna	kv.	300	720	—	14	40
2	Papyrossmakare	kv.	—	638	25	—	—
3	»	kv.	—	494	27	—	—
4	»	kv.	—	328	15	—	—
5	»	kv.	—	582	55	—	—
6	»	kv.	—	586	35	—	—
7	»	kv.	—	646	85	—	—
8	»	kv.	—	570	80	—	—
9	»	kv.	—	636	—	—	—
10	»	kv.	—	639	20	—	—
11	»	kv.	—	707	80	—	—
12	»	kv.	—	576	75	—	—
13	»	kv.	—	97	80	—	—
14	»	kv.	—	567	25	—	—
15	»	kv.	—	414	15	—	—
16	»	kv.	—	422	85	—	—
17	»	kv.	—	253	40	—	—
18	»	kv.	—	546	75	—	—
19	»	kv.	—	554	45	—	—
20	»	kv.	—	330	20	—	—
21	»	kv.	—	329	50	—	—
22	»	kv.	—	215	75	—	—
23	»	kv.	—	361	60	—	—
24	»	kv.	—	390	25	—	—
25	»	kv.	—	569	35	—	—
26	»	kv.	—	569	60	—	—
27	»	kv.	—	524	—	—	—
28	»	kv.	—	618	95	—	—
29	»	kv.	—	599	85	—	—
30	»	kv.	—	634	60	—	—
31	»	kv.	—	468	55	—	—
32	»	kv.	—	681	70	—	—
33	»	kv.	—	516	45	—	—
34	»	kv.	—	451	20	—	—
35	»	kv.	—	541	30	—	—
36	»	kv.	—	630	65	—	—
37	»	kv.	—	699	60	—	—
38	»	kv.	—	35	20	—	—
39	»	kv.	—	646	15	—	—
40	»	kv.	—	492	80	—	—
41	»	kv.	—	361	60	—	—
42	»	kv.	—	195	15	—	—
43	»	kv.	—	337	35	—	—
44	»	kv.	—	422	30	—	—
45	»	kv.	—	527	20	—	—
46	»	kv.	—	600	80	—	—
47	»	kv.	—	499	20	—	—
48	»	kv.	—	704	—	—	—
49	»	kv.	—	586	40	—	—
50	»	kv.	—	391	20	—	—
51	»	kv.	—	615	20	—	—
52	»	kv.	—	596	80	—	—
53	»	kv.	—	526	40	—	—
54	»	kv.	—	750	40	—	—
55	»	kv.	—	460	40	—	—
56	Papyrossmakare	kv.	—	588	—	—	—
57	»	kv.	—	398	40	—	—
58	»	kv.	—	622	40	—	—
59	»	kv.	—	686	40	—	—
60	»	kv.	—	610	65	—	—
61	»	kv.	—	548	—	—	—
62	»	kv.	—	549	60	—	—
63	»	kv.	—	298	40	—	—
64	»	kv.	—	556	—	—	—
65	»	kv.	—	368	—	—	—
66	»	kv.	—	588	80	—	—
67	»	kv.	—	180	35	—	—
68	»	kv.	—	170	40	—	—
69	»	kv.	—	207	20	—	—
70	»	kv.	—	605	90	—	—
71	»	kv.	—	548	—	—	—
72	»	kv.	—	524	—	—	—
73	»	kv.	—	618	40	—	—
74	»	kv.	—	602	40	—	—
75	»	kv.	—	250	60	—	—
76	»	kv.	—	492	—	—	—
77	»	kv.	—	485	60	—	—
78	»	kv.	—	325	60	—	—
79	»	kv.	—	187	20	—	—
80	»	kv.	—	539	60	—	—
81	»	kv.	—	608	20	—	—
82	»	kv.	—	492	80	—	—
83	»	kv.	—	496	80	—	—
84	»	kv.	—	313	60	—	—
85	»	kv.	—	356	—	—	—
86	»	kv.	—	460	80	—	—
87	»	kv.	—	528	—	—	—
88	»	kv.	—	626	40	—	—
89	»	kv.	—	432	—	—	—
90	»	kv.	—	435	20	—	—
91	»	kv.	—	317	60	—	—
92	»	kv.	—	616	—	—	—
93	»	kv.	—	420	—	—	—
94	»	kv.	—	460	—	—	—
95	»	kv.	—	559	20	—	—
96	»	kv.	—	377	60	—	—
97	»	kv.	—	423	20	—	—
98	»	kv.	—	443	20	—	—
99	»	kv.	—	536	80	—	—
100	»	kv.	—	512	80	—	—
101	»	kv.	—	124	—	—	—
102	»	kv.	—	529	60	—	—
103	»	kv.	—	345	60	—	—
104	»	kv.	—	372	60	—	—
105	»	kv.	—	246	30	—	—
106	»	kv.	—	654	40	—	—
107	»	kv.	—	530	40	—	—
108	»	kv.	—	464	—	—	—
109	»	kv.	—	565	60	—	—
110	»	kv.	—	576	—	—	—

Arbetarens nummer	Arbetarens yrkesspecialitet	Arbetarens kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	Värklig årsinkomst p	Beräknad veckoinkomst Mk.	Beräknad veckoinkomst p.
111	Papyrossmakare	kv.	—	608	—	—	—
112	»	kv.	—	538	40	—	—
113	»	kv.	—	676	—	—	—
114	»	kv.	—	542	40	—	—
115	»	kv.	—	543	20	—	—
116	»	kv.	—	428	80	—	—
117	»	kv.	—	604	—	—	—
118	»	kv.	—	600	—	—	—
119	»	kv.	—	309	60	—	—
120	»	kv.	—	564	—	—	—
121	»	kv.	—	668	80	—	—
122	»	kv.	—	699	55	—	—
123	»	kv.	—	540	80	—	—
124	»	kv.	—	351	20	—	—
125	»	kv.	—	518	40	—	—
126	»	kv.	—	77	60	—	—
127	»	kv.	—	443	20	—	—
128	»	kv.	—	459	20	—	—
129	»	kv.	—	384	80	—	—
130	»	kv.	—	493	60	—	—
131	»	kv.	—	234	40	—	—
132	»	kv.	—	385	60	—	—
133	»	kv.	—	522	40	—	—
134	»	kv.	—	242	40	—	—
135	»	kv.	—	311	20	—	—
136	»	kv.	—	638	40	—	—
137	»	kv.	—	399	20	—	—
138	»	kv.	—	204	—	—	—
139	»	kv.	—	704	80	—	—
140	»	kv.	—	490	40	—	—
141	»	kv.	—	609	27	—	—
142	»	kv.	—	352	—	—	—
143	»	kv.	—	402	40	—	—
144	»	kv.	—	144	80	—	—
145	»	kv.	—	569	60	—	—
146	»	kv.	—	586	15	—	—
147	»	kv.	—	501	60	—	—
148	»	kv.	—	475	20	—	—
149	»	kv.	—	441	60	—	—
150	»	kv.	—	565	60	—	—
151	»	kv.	—	508	80	—	—
152	»	kv.	—	186	40	—	—
153	»	kv.	—	228	—	—	—
154	»	kv.	—	419	20	—	—
155	»	kv.	—	436	—	—	—
156	»	kv.	—	413	60	—	—
157	»	kv.	—	453	60	—	—
158	»	kv.	—	393	60	—	—
159	»	kv.	—	427	70	—	—
160	»	kv.	—	393	60	—	—
161	»	kv.	—	295	20	—	—
162	»	kv.	—	620	80	—	—
163	»	kv.	—	491	20	—	—
164	»	kv.	—	382	40	—	—
165	»	kv.	—	315	20	—	—
166	»	kv.	—	596	80	—	—
167	»	kv.	—	386	40	—	—
168	»	kv.	—	160	80	—	—
169	»	kv.	—	19	20	—	—
170	»	kv.	—	533	60	—	—
171	Papyrossmakare	kv.	—	361	60	—	—
172	»	kv.	—	700	80	—	—
173	»	kv.	—	618	40	—	—
174	»	kv.	—	576	80	—	—
175	»	kv.	—	460	—	—	—
176	»	kv.	—	611	20	—	—
177	»	kv.	—	266	30	—	—
178	»	kv.	—	340	80	—	—
179	»	kv.	—	305	10	—	—
180	»	kv.	—	179	20	—	—
181	»	kv.	—	249	60	—	—
182	»	kv.	—	36	80	—	—
183	»	kv.	—	204	80	—	—
184	»	kv.	—	205	60	—	—
185	»	kv.	—	205	60	—	—
186	»	kv.	—	137	60	—	—
187	»	kv.	—	223	20	—	—
188	»	kv.	—	188	—	—	—
189	Hylsmakare	m.	76	104	30	8	22
190	»	m.	77	108	05	8	40
191	»	m.	181	317	15	10	50
192	»	m.	116	142	90	7	38
193	»	m.	70	109	45	9	36
194	»	kv.	292	584	80	12	—
195	»	kv.	—	157	60	—	—
196	»	kv.	—	50	90	—	—
197	»	kv.	—	226	—	—	—
198	»	kv.	—	61	05	—	—
199	»	kv.	—	6	—	—	—
200	»	kv.	—	101	10	—	—
201	»	m.	—	12	40	—	—
202	»	kv.	—	360	55	—	—
203	»	kv.	—	385	70	—	—
204	»	kv.	—	157	75	—	—
205	»	kv.	—	191	45	—	—
206	»	kv.	—	328	60	—	—
207	»	kv.	—	193	30	—	—
208	»	kv.	—	202	90	—	—
209	»	kv.	—	63	30	—	—
210	»	kv.	—	51	60	—	—
211	»	kv.	—	191	45	—	—
212	»	kv.	—	111	25	—	—
213	»	kv.	—	55	35	—	—
214	»	kv.	—	36	30	—	—
215	»	kv.	—	240	—	—	—
216	»	kv.	—	67	80	—	—
217	»	kv.	—	165	50	—	—
218	»	m.	—	63	70	—	—
219	»	m.	—	14	70	—	—
220	Stripare	m.	298	971	15	19	50
221	»	kv.	293	390	50	7	98
222	»	kv.	192	249	90	7	80
223	»	kv.	77	99	90	7	80
224	»	kv.	55	71	17	7	80
225	»	kv.	109	141	70	7	80
226	»	kv.	147	191	60	7	80
227	»	kv.	119	155	20	7	80
228	»	kv.	205	265	52	7	80
229	»	kv.	118	154	05	7	80
230	»	kv.	182	237	50	7	80

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
231	Stripare	kv.	205	363	45	10	62
232	»	kv.	29	37	70	7	80
233	»	kv.	—	355	—	—	—
234	»	kv.	110	143	42	7	80
235	»	kv.	62	79	10	7	68
236	»	kv.	22	26	95	7	32
237	»	kv.	115	145	—	7	56
238	»	kv.	11	13	20	7	20
239	»	kv.	95	120	60	7	62
240	»	kv.	88	105	35	7	20
241	»	kv.	77	92	45	7	20
242	»	kv.	75	96	—	7	68
243	Klistrare	kv.	5	5	50	6	60
244	»	kv.	104	135	20	7	80
245	»	kv.	51	65	97	7	80
246	»	kv.	86	105	10	7	32
247	»	kv.	9	10	20	6	60
248	»	kv.	110	143	90	7	80
249	»	kv.	20	23	75	7	14
250	»	kv.	15	16	40	6	54
251	»	kv.	202	248	65	7	38
252	»	kv.	151	184	60	7	32
253	»	m.	35	40	30	6	90
254	Klistrare	kv.	5	5	50	6	60
255	»	kv.	103	124	93	7	26
256	»	kv.	91	103	60	6	84
257	»	kv.	20	22	—	6	60
258	»	kv.	21	22	80	6	60
259	»	kv.	53	63	60	7	20
260	»	kv.	172	211	67	7	38
261	»	kv.	10	12	—	7	20
262	»	kv.	84	96	70	6	90
263	Lösare	kv.	295	521	25	10	62
264	Packare	m.	297	894	15	18	—
265	»	kv.	297	670	27	13	50
266	»	kv.	61	123	—	12	—
267	»	kv.	142	249	95	10	56
268	»	kv.	297	475	92	9	60
269	»	kv.	240	337	98	8	40
270	»	m.	297	461	85	9	30
271	»	m.	—	322	85	—	—
272	Askmakare	kv.	292	390	25	8	04
273	Vid pappersmaskin	m.	295	1,034	60	21	—
274	Karfvare	m.	292	954	95	19	62
	Summa	—	—	103,056	64	—	—

B. Cigarrtillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Cigarrmakare	m.	—	533	10	—	—
2	»	m.	—	469	60	—	—
3	»	m.	—	607	—	—	—
4	»	m.	—	1,054	—	—	—
5	»	m.	—	320	40	—	—
6	»	m.	—	343	—	—	—
7	»	m.	—	99	83	—	—
8	»	kv.	—	577	94	—	—
9	»	m.	—	237	08	—	—
10	»	m.	—	1,136	50	—	—
11	»	kv.	—	642	67	—	—
12	»	m.	—	1,053	73	—	—
13	»	m.	—	869	43	—	—
14	»	m.	—	873	05	—	—
15	»	kv.	—	1,012	—	—	—
16	»	m.	—	549	30	—	—
17	»	kv.	—	291	60	—	—
18	»	kv.	—	869	79	—	—
19	»	kv.	—	927	45	—	—
20	»	m.	—	733	12	—	—
21	»	kv.	—	363	60	—	—
22	»	m.	—	970	33	—	—
23	Cigarrmakare	kv.	—	269	10	—	—
24	»	kv.	—	770	65	—	—
25	»	kv.	—	582	51	—	—
26	»	kv.	—	507	84	—	—
27	»	kv.	—	874	67	—	—
28	»	m.	—	524	10	—	—
29	»	kv.	—	66	15	—	—
30	»	m.	—	522	13	—	—
31	»	m.	—	9	—	—	—
32	»	kv.	—	77	85	—	—
33	»	kv.	—	700	70	—	—
34	»	m.	—	925	69	—	—
35	»	kv.	—	124	65	—	—
36	»	kv.	—	776	94	—	—
37	»	m.	—	288	90	—	—
38	»	m.	—	320	85	—	—
39	»	kv.	—	281	25	—	—
40	»	m.	—	766	95	—	—
41	»	m.	—	306	91	—	—
42	»	kv.	—	710	01	—	—
43	»	kv.	—	15	54	—	—
44	»	kv.	—	64	27	—	—

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Verklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
45	Cigarrmakare	kv.	—	810	93	—	—
46	»	kv.	—	214	40	—	—
47	»	kv.	—	646	43	—	—
48	»	m.	—	352	80	—	—
49	»	kv.	—	438	74	—	—
50	»	kv.	—	260	01	—	—
51	»	kv.	—	47	70	—	—
52	»	m.	—	358	92	—	—
53	»	kv.	—	96	18	—	—
54	»	m.	—	309	07	—	—
55	»	kv.	—	430	10	—	—
56	»	m.	—	466	05	—	—
57	»	m.	—	90	—	—	—
58	»	kv.	—	9	90	—	—
59	»	kv.	—	353	95	—	—
60	»	m.	—	85	05	—	—
61	»	m.	—	621	65	—	—
62	»	kv.	—	320	58	—	—
63	»	kv.	—	201	67	—	—
64	»	m.	—	106	75	—	—
65	»	m.	—	48	—	—	—
66	Stripare	kv.	73	86	25	7	08
67	»	kv.	293	585	50	12	—
68	Klistrare	m.	36	46	20	7	68
69	»	kv.	61	72	85	7	14
70	»	m.	14	17	40	7	44
71	Klistrare	m.	18	28	40	9	60
72	»	m.	160	248	60	9	30
73	»	m.	147	234	35	9	60
74	»	m.	116	186	—	9	60
75	»	m.	11	13	20	7	20
76	»	m.	7	8	40	7	20
77	»	m.	16	20	97	7	86
78	»	m.	20	24	30	7	26
79	»	m.	9	9	90	6	60
80	»	m.	14	16	80	7	20
81	»	m.	46	66	20	8	64
82	»	kv.	295	388	20	7	92
83	»	m.	116	150	—	7	74
84	»	m.	4	5	60	8	40
85	»	m.	111	127	14	6	90
86	»	m.	98	124	90	7	68
87	»	m.	146	187	30	7	68
88	Sorterare	m.	289	943	95	19	62
89	»	m.	300	1,440	—	28	80
90	»	m.	300	1,320	—	26	40
91	»	m.	178	426	25	14	34
92	Lådstiftare	m.	184	265	82	8	64
93	»	m.	109	154	10	8	46
94	»	m.	161	234	55	8	76
95	Värkmästare	m.	300	2.400	—	48	—
	Summa	—	—	40,123	19	—	—

C. Piptobakstillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Verklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Kardusslagare	m.	294	1,005	75	20	52
2	»	m.	—	359	40	—	—
3	»	m.	4	8	—	12	—
4	»	m.	46	128	80	16	80
5	»	m.	—	3	20	—	—
6	»	m.	—	466	60	—	—
7	»	m.	—	629	35	—	—
8	»	m.	—	1,313	70	—	—
9	»	m.	—	842	80	—	—
10	»	m.	—	583	10	—	—
11	»	m.	—	1,333	70	—	—
12	»	m.	—	224	—	—	—
13	»	m.	—	233	10	—	—
14	»	m.	—	175	—	—	—
15	»	m.	—	1,063	30	—	—
16	»	m.	—	149	70	—	—
17	»	m.	—	60	20	—	—
18	»	m.	—	34	30	—	—
19	»	m.	—	634	90	—	—
20	Kardusslagare	m.	—	172	20	—	—
21	»	m.	—	8	40	—	—
22	»	m.	—	71	40	—	—
23	»	m.	—	605	50	—	—
24	»	m.	—	119	—	—	—
25	»	m.	—	508	90	—	—
26	»	m.	—	85	40	—	—
27	Siktare	m.	53	148	40	16	80
28	»	m.	52	105	—	12	—
29	»	m.	58	162	40	16	80
30	»	m.	156	437	75	16	80
31	»	m.	39	111	15	17	10
32	»	m.	198	559	—	16	92
33	»	m.	45	126	—	16	80
34	»	m.	193	541	10	16	80
35	»	m.	125	351	40	16	86
36	»	m.	122	345	20	16	80
37	»	m.	148	414	20	16	80
38	»	m.	78	217	70	16	74

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
39	Siktare	m.	76	212	80	16	80
40	»	m.	278	777	45	16	80
41	»	m.	77	217	70	16	98
42	»	m.	39	110	60	17	04
43	Klistrare	kv.	92	111	—	7	20
44	Karfvare	m.	296	887	75	18	—
45	»	m.	293	821	55	16	80
46	»	m.	291	813	95	16	80
47	Stripare	kv.	295	391	10	7	98
	Summa	—	—	18,682	90	—	—

F. Utom yrket stående.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Maskinist	m.	300	1,509	—	30	18
2	Utarbetare	m.	294	827	45	16	86
3	»	m.	97	270	90	16	80
4	»	m.	167	467	60	16	80
	Summa	—	—	3,074	95	—	—

Viborgs Tobaksfabriks A. B. Viborg.

A. Papyrosstillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Föreståndarinna	kv.	228	840	—	22	08
2	Papyrossmakare	kv.	—	347	20	—	—
3	»	kv.	—	16	35	—	—
4	»	kv.	—	227	05	—	—
5	»	kv.	—	419	65	—	—
6	»	kv.	—	305	60	—	—
7	»	kv.	—	246	25	—	—
8	»	kv.	—	121	80	—	—
9	»	kv.	—	124	20	—	—
10	»	kv.	—	377	75	—	—
11	»	kv.	—	279	90	—	—
12	»	kv.	—	252	15	—	—
13	»	kv.	—	376	80	—	—
14	»	kv.	—	284	85	—	—
15	»	kv.	—	55	65	—	—
16	»	kv.	—	262	—	—	—
17	»	kv.	—	279	70	—	—
18	»	kv.	—	169	40	—	—
19	»	kv.	—	265	40	—	—
20	»	kv.	—	367	30	—	—
21	»	kv.	—	434	70	—	—
22	»	kv.	—	421	30	—	—
23	»	kv.	—	154	30	—	—
24	»	kv.	—	54	60	—	—
25	»	kv.	—	151	70	—	—
26	»	kv.	—	355	20	—	—
27	»	kv.	—	398	45	—	—
28	»	kv.	—	115	40	—	—
29	»	kv.	—	316	70	—	—
30	»	kv.	—	164	40	—	—
31	»	kv.	—	159	65	—	—
32	»	kv.	—	385	70	—	—
33	»	kv.	—	141	40	—	—
34	»	kv.	—	310	45	—	—
35	»	kv.	—	364	70	—	—
36	Papyrossmakare	kv.	—	287	30	—	—
37	»	kv.	—	391	60	—	—
38	»	kv.	—	18	20	—	—
39	»	kv.	—	207	20	—	—
40	»	kv.	—	168	35	—	—
41	»	kv.	—	329	50	—	—
42	»	kv.	—	57	40	—	—
43	»	kv.	—	40	60	—	—
44	»	kv.	—	224	55	—	—
45	»	kv.	—	124	60	—	—
46	»	kv.	—	260	90	—	—
47	»	kv.	—	107	—	—	—
48	»	kv.	—	103	60	—	—
49	»	kv.	—	238	70	—	—
50	»	kv.	—	126	60	—	—
51	»	kv.	—	1	40	—	—
52	»	kv.	—	192	40	—	—
53	»	kv.	—	147	95	—	—
54	»	kv.	—	75	50	—	—
55	»	kv.	—	162	60	—	—
56	»	kv.	—	76	—	—	—
57	»	kv.	—	265	25	—	—
58	»	kv.	—	93	80	—	—
59	»	kv.	—	267	60	—	—
60	»	kv.	—	70	—	—	—
61	»	kv.	—	124	15	—	—
62	»	kv.	—	253	30	—	—
63	Hylsmakare	kv.	—	66	40	—	—
64	»	kv.	—	24	40	—	—
65	»	kv.	—	4	—	—	—
66	»	kv.	—	23	20	—	—
67	»	kv.	—	22	80	—	—
68	»	kv.	—	188	20	—	—
69	»	kv.	—	25	60	—	—
70	»	kv.	—	15	20	—	—

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
71	Hylsmakare	kv.	—	29	60	—	—
72	»	kv.	—	88	80	—	—
73	»	kv.	—	37	45	—	—
74	»	kv.	—	28	—	—	—
75	»	kv.	—	114	—	—	—
76	»	kv.	—	14	40	—	—
77	»	kv.	—	66	—	—	—
78	»	kv.	—	12	40	—	—
79	»	m.	280	458	25	9	84
80	Askmakare	m.	138	380	25	16	56
81	»	m.	70	182	50	15	66
82	»	m.	68	187	70	16	56
83	»	m.	75	219	40	17	58
84	»	m.	178	667	50	22	50
85	»	m.	53	147	85	16	74
86	»	m.	36	99	—	16	50
87	»	m.	134	269	—	12	—
88	»	m.	60	165	75	16	56
89	Klistrare	kv.	263	445	55	10	14
90	Packare & sorterare	kv.	—	480	05	—	—
91	»	m.	288	569	15	11	88
92	»	kv.	273	392	45	8	64
93	»	kv.	280	640	95	13	74
94	»	m.	9	9	50	6	36
95	»	m.	75	187	50	15	—
96	»	m.	233	570	35	14	70
97	»	m.	46	89	75	11	70
98	»	m.	139	345	40	14	88
99	Lösare	kv.	16	20	—	7	50
100	»	kv.	7	9	35	8	04
101	»	kv.	89	110	60	7	44
102	»	kv.	16	19	70	7	38
103	»	kv.	206	256	85	7	50
104	»	kv.	282	565	—	12	—
105	»	kv.	15	17	80	7	14
106	»	kv.	56	69	60	7	44
107	»	kv.	56	61	15	6	54
	Summa	---	—	22,362	05	—	—

B. Cigarrtillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Cigarrmakare	kv.	—	576	80	—	—
2	»	kv.	—	427	20	—	—
3	»	kv.	—	770	—	—	—
4	»	kv.	—	655	80	—	—
5	»	m.	—	201	20	—	—
6	»	kv.	—	134	80	—	—
7	»	m.	—	879	05	—	—
8	»	m.	—	710	90	—	—
9	»	m.	—	171	55	—	—
10	»	kv.	—	1,080	10	—	—
11	»	kv.	—	262	—	—	—
12	»	kv.	—	716	80	—	—
13	»	kv.	—	494	—	—	—
14	»	kv.	—	768	—	—	—
15	»	kv.	—	781	30	—	—
16	»	m.	—	406	40	—	—
17	»	kv.	—	510	40	—	—
18	»	m.	—	349	40	—	—
19	»	kv.	—	72	—	—	—
20	»	m.	—	214	—	—	—
21	»	m.	—	108	—	—	—
22	»	kv.	—	268	40	—	—
23	»	kv.	—	298	—	—	—
24	»	m.	—	268	—	—	—
25	»	kv.	—	854	—	—	—
26	»	kv.	—	508	80	—	—
27	Cigarrmakare	kv.	—	725	40	—	—
28	»	kv.	—	761	15	—	—
29	»	m.	—	149	20	—	—
30	»	m.	—	332	—	—	—
31	»	m.	—	262	80	—	—
32	»	m.	—	532	—	—	—
33	»	kv.	—	631	60	—	—
34	»	m.	—	99	60	—	—
35	»	m.	—	116	40	—	—
36	»	kv.	—	216	—	—	—
37	»	kv.	—	82	—	—	—
38	»	kv.	—	234	—	—	—
39	»	kv.	—	203	60	—	—
40	»	m.	—	211	20	—	—
41	»	m.	—	152	—	—	—
42	»	kv.	—	442	—	—	—
43	»	kv.	—	438	—	—	—
44	»	kv.	—	581	20	—	—
45	»	kv.	—	238	40	—	—
46	»	kv.	—	310	40	—	—
47	»	kv.	—	533	60	—	—
48	»	kv.	—	226	—	—	—
49	»	m.	—	482	—	—	—
50	»	m.	—	270	40	—	—
51	»	kv.	—	82	40	—	—
52	»	kv.	—	610	40	—	—

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
53	Cigarrmakare	m.	—	210	40	—	—
54	»	m.	—	305	20	—	—
55	»	m.	—	91	60	—	—
56	»	kv.	—	420	10	—	—
57	»	m.	—	254	80	—	—
58	»	kv.	—	758	—	—	—
59	»	kv.	—	343	60	—	—
60	»	m.	—	228	—	—	—
61	»	kv.	—	846	—	—	—
62	»	kv.	—	216	—	—	—
63	»	kv.	—	712	—	—	—
64	»	kv.	—	466	80	—	—
65	»	kv.	—	7	20	—	—
66	»	kv.	—	495	40	—	—
67	»	kv.	—	277	60	—	—
68	»	kv.	—	330	—	—	—
69	»	m.	—	566	—	—	—
70	»	kv.	—	165	60	—	—
71	»	kv.	—	166	—	—	—
72	»	kv.	—	714	40	—	—
73	»	kv.	—	706	40	—	—
74	»	kv.	—	252	80	—	—
75	»	kv.	—	605	60	—	—
76	»	m.	—	278	40	—	—
77	»	kv.	—	369	20	—	—
78	»	kv.	—	876	—	—	—
79	»	m.	—	916	90	—	—
80	»	m.	—	856	30	—	—
81	»	kv.	—	365	40	—	—
82	»	kv.	—	443	40	—	—
83	»	m.	—	90	60	—	—
84	»	kv.	—	277	60	—	—
85	»	kv.	—	258	80	—	—
86	»	kv.	—	680	40	—	—
87	»	kv.	—	277	20	—	—
88	»	kv.	—	682	—	—	—
89	»	kv.	—	648	—	—	—

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk	p.
90	Cigarrmakare	kv.	—	657	20	—	—
91	»	kv.	—	197	20	—	—
92	»	m.	—	590	40	—	—
93	»	kv.	—	910	15	—	—
94	»	kv.	—	166	40	—	—
95	»	kv.	—	786	80	—	—
96	»	kv.	—	249	60	—	—
97	»	kv.	—	613	60	—	—
98	Sorterare	m.	300	1,200	—	24	—
99	»	kv.	274	437	60	9	60
100	»	kv.	281	379	75	8	10
101	»	m.	288	862	50	17	94
102	Packare	kv.	—	398	70	—	—
103	»	kv.	—	647	50	—	—
104	»	kv.	—	641	—	—	—
105	»	m.	—	215	90	—	—
106	»	kv.	—	67	90	—	—
107	»	kv.	—	383	30	—	—
108	»	m.	300	960	—	19	20
109	Karfvare	m.	300	1,180	—	23	58
110	»	m.	126	378	—	18	—
111	»	m.	169	494	40	17	58
112	»	m.	20	55	50	16	68
113	Lådstiftare	m.	—	714	75	—	—
114	»	m.	—	26	—	—	—
115	»	m.	—	301	40	—	—
116	»	m.	—	291	95	—	—
117	»	m.	—	527	55	—	—
118	»	m.	—	90	50	—	—
119	»	m.	—	151	60	—	—
120	»	m.	—	108	85	—	—
121	»	m.	—	68	75	—	—
122	»	m.	—	78	70	—	—
123	»	m.	—	72	60	—	—
124	»	m.	—	33	60	—	—
	Summa		—	52,510	—	—	—

C. Piptobakstillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Kardusslagare	m.	—	598	95	—	—
2	»	m.	164	493	—	18	—
3	»	m.	—	3	85	—	—
4	»	m.	—	207	55	—	—
5	»	m.	—	316	15	—	—
6	»	m.	—	781	—	—	—
7	»	m.	—	22	40	—	—
8	»	m.	—	412	30	—	—
9	»	m.	—	614	30	—	—
10	»	m.	—	362	60	—	—
11	»	m.	—	219	10	—	—
	Summa		—	4,031	20	—	—

F. Utom yrket stående.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Timmerman	m.	34	103	42	18	24
2	»	m.	35	106	39	18	24
3	»	m.	38	115	30	18	18
4	»	m.	211	1,140	50	32	46
5	»	m.	9	23	53	15	61
6	»	m.	31	92	38	17	88
7	Dörrvaktare	m.	295	885	75	18	—
	Summa		—	2,467	27	—	—

W. Baronins Eftertr. Viborg.

A. Papyrosstillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Papyrossmakare	kv.	293	428	50	8	76
2	»	kv.	292	404	10	8	28
3	»	kv.	250	369	—	8	88
4	»	kv.	288	321	15	6	72
5	«	kv.	286	362	90	7	62
6	»	kv.	284	264	15	5	58
7	»	kv.	262	456	10	10	44
8	»	kv.	285	519	80	10	92
9	»	kv.	274	413	90	9	06
10	»	kv.	173	243	20	8	22
11	»	kv.	54	54	85	6	12
12	»	kv.	76	117	25	9	24
13	»	kv.	67	103	45	9	24
14	»	kv.	214	404	15	11	34
15	»	kv.	171	211	—	7	38
16	»	kv.	67	81	45	7	32
17	»	kv.	258	481	15	11	16
18	»	kv.	258	282	20	6	54
19	»	kv.	130	230	—	10	62
20	»	kv.	267	294	35	6	60
21	»	kv.	273	489	85	10	74
22	»	kv.	286	473	05	9	90
23	»	kv.	234	249	85	6	42
24	»	kv.	242	470	40	11	64
25	»	kv.	134	139	—	6	24
26	»	kv.	126	190	40	9	06
27	Papyrossmakare	kv.	19	31	70	10	02
28	»	kv.	68	70	80	6	24
29	»	kv.	205	396	10	11	58
30	»	kv.	41	89	30	13	08
31	»	kv.	18	40	55	13	50
32	»	kv.	16	29	75	11	16
33	»	kv.	10	14	75	8	82
34	»	kv.	89	152	85	10	32
35	»	kv.	88	130	80	8	94
36	»	kv.	58	122	75	12	66
37	»	kv.	20	43	40	13	02
38	»	kv.	68	101	35	8	94
39	»	kv.	56	57	40	6	12
40	Karfvare	m.	263	805	89	18	36
41	»	m.	283	849	—	18	—
42	Packare	m.	287	717	05	15	—
43	Klistrare	kv.	186	325	57	10	50
44	»	m.	72	90	25	7	50
45	Stripare	kv.	258	386	70	9	—
46	»	kv.	207	263	15	7	62
47	»	kv.	143	179	50	7	50
48	»	kv.	135	215	83	9	60
49	»	kv.	167	221	13	7	92
50	»	kv.	116	156	62	8	10
	Summa	—	—	13,547	39	—	—

B. Cigarrtillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Cigarrmakare	m.	129	591	99	27	54
2	»	m.	241	543	91	13	50
3	»	m.	171	687	69	24	12
4	»	m.	143	498	23	20	88
5	»	kv.	99	178	24	10	80
6	»	kv.	239	532	71	13	38
7	»	kv.	234	511	89	13	08
8	»	kv.	25	31	85	7	62
9	»	kv.	248	464	51	11	22
10	»	m.	290	979	93	20	28
11	»	kv.	269	813	02	18	12
12	»	kv.	267	629	82	14	16
13	»	m.	55	169	31	18	48
14	Cigarrmakare	m.	248	882	19	21	36
15	»	m.	34	111	40	19	68
16	»	m.	205	679	16	19	86
17	»	m.	78	151	67	11	64
18	»	m.	230	675	89	17	64
19	»	m.	71	270	—	22	80
20	»	kv.	141	339	17	14	40
21	»	kv.	106	215	80	12	18
22	»	m.	79	130	43	9	90
23	Lådstiftare	m.	283	377	65	7	98
24	»	m.	122	212	50	10	44
25	Packare	m.	42	105	10	15	—
	Summa	—	—	10,784	06	—	—

C. Piptobakstillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Kardusslagare	m.	280	840	75	18	—
2	»	m.	95	128	47	8	10
3	»	m.	19	23	75	7	50
4	Karfvare	m.	283	388	72	8	22
	Summa	—	—	1,381	69	—	—

Augusta Sandén. Viborg.

A. Papyrosstillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Värkmästare	m.	303	1,390	—	27	54
2	Papyrossmakare	kv.	288	269	02	5	58
3	»	kv.	263	293	25	6	72
4	»	kv.	185	201	88	6	54
5	»	kv.	169	194	50	6	90
6	»	kv.	31	38	—	7	38
7	Papyrossmakare	kv.	39	76	—	11	70
8	»	kv.	101	140	95	8	40
9	Karfvare	m.	77	211	85	16	50
10	»	m.	210	454	93	13	02
	Summa	—	—	3,270	38	—	—

B. Cigarrtillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Cigarrmakare	m.	—	643	30	—	—
2	»	m.	111	274	25	14	82
3	»	m.	77	176	—	13	74
4	»	m.	92	268	45	17	52
5	»	m.	206	459	45	13	38
6	»	m.	93	223	50	14	40
7	»	m.	91	213	96	14	10
8	»	m.	171	343	11	12	06
9	»	m.	182	507	80	16	74
10	»	m.	154	370	61	14	46
11	»	kv.	166	354	52	12	84
12	»	m.	118	254	10	12	90
13	»	m.	2	4	20	12	60
14	»	m.	98	210	16	12	84
15	»	m.	20	37	50	11	28
16	»	m.	90	238	07	15	90
17	»	m.	59	127	—	12	90
18	»	m.	58	127	40	13	20
19	Cigarrmakare	m.	51	112	64	13	26
20	»	m.	22	54	—	14	70
21	»	m.	16	46	20	17	34
22	»	kv.	282	659	24	14	04
23	»	kv.	178	464	29	15	66
24	»	kv.	83	167	01	12	06
25	»	kv.	68	121	80	10	74
26	»	kv.	232	281	15	7	26
27	»	kv.	172	215	—	7	50
28	Vickelmakare	kv.	12	15	—	7	50
29	»	kv.	12	14	—	7	—
30	»	kv.	66	77	—	7	—
31	»	kv.	72	84	—	7	—
32	»	kv.	—	260	25	—	—
33	»	kv.	—	323	25	—	—
34	Lådstiftare	m.	191	249	10	7	80
35	Sorterare	m.	246	400	25	9	78
	Summa	—	—	8,377	56	—	—

C. Piptobakstillvärkning.

Arbetarens nummer	Arbetarens yrkesspecialitet	Arbetarens kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	Värklig årsinkomst p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	Beräknad veckoinkomst p.
1	Kardusslagare	m.	187	170	60	5	46

Luka Stergidi. Viborg.

A. Papyrosstillvärkning.

Arbetarens nummer	Arbetarens yrkesspecialitet	Arbetarens kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	Värklig årsinkomst p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	Beräknad veckoinkomst p.
1	Papyrossmakare	kv.	126	232	17	11	04
2	»	kv.	187	353	—	11	34
3	»	kv.	120	282	55	14	10
4	»	kv.	150	348	97	13	98
5	»	kv.	148	376	43	15	24
6	»	kv.	186	331	87	10	68
7	»	kv.	195	383	24	11	82
8	»	kv.	172	321	53	11	22
9	»	kv.	198	308	74	9	36
10	»	kv.	144	370	26	15	42
11	»	kv.	201	374	72	11	16
12	»	kv.	128	241	55	11	34
13	»	kv.	105	190	41	10	86
14	»	kv.	88	162	95	11	10
15	»	kv.	200	383	28	11	52
16	»	kv.	178	251	35	8	46
17	»	kv.	127	235	47	11	10
18	»	kv.	93	165	10	10	62
19	Papyrossmakare	kv.	128	215	40	10	08
20	»	kv.	71	102	80	8	70
21	»	kv.	103	152	85	8	88
22	»	kv.	120	294	61	14	76
23	»	kv.	136	283	65	12	54
24	»	kv.	193	362	36	11	28
25	»	kv.	177	344	—	11	64
26	»	kv.	169	260	75	9	24
27	»	kv.	156	267	70	10	32
28	»	kv.	174	296	44	10	20
29	»	kv.	115	204	60	10	68
30	»	kv.	33	80	45	14	64
31	Packare	kv.	206	304	—	8	88
32	»	kv.	204	255	—	7	50
33	Öfriga arbetare	kv.	254	449	50	10	62
34	»	m.	300	600	—	12	—
	Summa	—	—	9,787	70	—	—

B. Cigarrtillvärkning.

Arbetarens nummer	Arbetarens yrkesspecialitet	Arbetarens kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	Värklig årsinkomst p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	Beräknad veckoinkomst p.
1	Cigarrmakare	m.	70	283	51	24	30
2	»	m.	133	596	02	26	88
3	»	m.	90	377	11	25	14
4	»	m.	31	108	90	21	06
5	Cigarrmakare	m.	67	258	29	23	16
6	»	m.	47	176	42	22	50
	Summa	—	—	1,800	25	—	—

Wilh. Klein. Viborg.

A. Papyrosstillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Värkmästare	m.	302	2,990	—	59	40
2	Papyrossmakare	kv.	302	678	30	13	50
3	»	kv.	302	617	40	12	24
4	»	kv.	154	248	75	9	72
5	»	kv.	118	201	40	10	26
	Summa	—	—	4,735	85	—	—

B. Cigarrtillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Cigarrmakare	m.	179	917	80	30	72
2	»	m.	84	156	80	11	22
3	Sorterare	m.	294	1.774	—	36	18
	Summa	—	—	2,848	60	—	—

Matti Roiha & C:o A. B. Villmanstrand.

A. Papyrosstillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Värkmästare	m.	300	1,800	—	36	—
2	Papyrossmakare	kv.	213	477	15	13	44
3	»	kv.	140	238	80	10	26
4	»	kv.	18	30	—	10	02
5	»	kv.	18	24	—	7	98
6	»	kv.	169	314	70	11	16
7	»	kv.	73	144	42	11	88
8	»	kv.	129	210	40	9	78
9	»	kv.	215	347	25	9	72
10	»	kv.	26	46	10	10	62
11	»	kv.	54	71	75	7	98
12	»	kv.	187	378	55	12	12
13	»	kv.	25	33	80	8	10
14	Papyrossmakare	kv.	117	103	95	5	34
15	»	kv.	113	103	90	5	46
16	»	kv.	104	83	80	4	86
17	»	kv.	120	122	75	6	12
18	»	kv.	106	151	25	8	58
19	Klistrare	kv.	63	62	75	6	—
20	»	kv.	7	7	25	6	24
21	»	kv.	68	68	—	6	—
22	»	kv.	116	116	25	6	—
23	Sorterare & karfvare	m.	300	1,080	—	21	60
24	»	m.	20	81	—	24	30
	Summa	—	—	6,097	82	—	—

B. Cigarrtillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Cigarrmakare	m.	21	50	—	14	28
2	»	m.	91	288	65	19	02
3	»	m.	98	299	51	18	36
4	»	kv.	73	186	71	15	36
5	»	m.	18	73	15	24	36
6	»	m.	20	83	—	24	90
7	Cigarrmakare	m.	82	247	68	18	12
8	»	m.	83	199	68	14	46
9	»	m.	81	181	80	13	44
10	»	kv.	70	204	25	17	52
11	»	kv.	83	188	12	13	62
12	»	kv.	61	180	20	17	70

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
13	Cigarrmakare	kv.	28	74	25	15	90
14	Sorterare	m.	143	198	25	8	34
15	»	kv.	73	75	50	6	06
16	Lådstiftare	m.	17	13	65	4	80
17	»	m.	77	72	90	5	70
18	»	m.	11	5	50	3	—
19	»	m.	6	5	40	5	40
20	»	m.	31	38	75	7	50
	Summa	—	—	2,664	95	—	—

F. Utom yrket stående.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Maskinist	m.	300	720	—	14	40

Petter Fomin. Viborgs socken.

B. Cigarrtillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Cigarrmakare	m.	248	605	93	14	64
2	»	m.	222	724	47	19	56
3	»	kv.	273	853	22	18	78
4	»	m.	226	719	15	19	08
5	»	m.	33	97	15	17	64
6	»	m.	150	515	19	20	58
7	»	m.	185	421	07	13	68
8	»	m.	162	346	13	12	84
9	»	m.	133	469	59	21	18
10	»	m.	82	235	14	17	22
11	»	m.	161	422	25	15	72
12	»	m.	145	418	73	17	34
13	»	kv.	15	34	83	13	92
14	»	m.	255	754	08	17	76
15	»	m.	244	839	54	20	64
16	»	m.	63	142	34	13	56
17	»	m.	44	88	30	12	06
18	»	m.	73	175	42	14	40
19	»	m.	54	183	76	20	40
20	»	m.	235	778	11	19	86
21	»	kv.	239	732	52	18	36
22	»	m.	249	788	67	19	02
23	»	m.	187	537	21	17	22
24	»	m.	235	778	90	19	86
25	»	m.	73	222	30	18	30
26	»	m.	190	559	68	17	70
27	»	m.	206	501	61	14	64
28	»	m.	126	277	88	13	26
29	»	m.	22	64	07	17	46
30	»	m.	84	212	75	15	18
31	»	m.	91	191	92	12	66
32	»	kv.	94	197	72	12	60
33	»	kv.	73	176	77	14	52
34	Cigarrmakare	m.	69	172	83	15	—
35	»	kv.	87	224	01	15	42
36	»	m.	162	471	08	17	46
37	»	m.	143	333	28	13	98
38	»	m.	82	290	71	21	30
39	»	kv.	113	341	—	18	12
40	»	kv.	97	187	89	11	64
41	»	kv.	102	306	06	18	—
42	»	kv.	154	451	81	17	58
43	»	m.	108	261	45	14	52
44	»	m.	117	318	01	16	32
45	»	m.	135	439	76	19	56
46	»	m.	129	430	13	19	98
47	»	m.	206	666	86	19	44
48	»	m.	263	918	17	20	94
49	»	m.	161	422	41	15	72
50	»	kv.	239	471	45	11	82
51	»	kv.	221	539	89	14	64
52	»	m.	248	866	02	20	94
53	»	kv.	141	420	—	17	88
54	»	m.	198	615	78	18	66
55	»	kv.	242	814	93	20	22
56	»	m.	233	668	70	17	22
57	Beredningsarbetare	m.	219	566	58	15	54
58	Karfvare	m.	260	649	87	15	—
59	Sorterare	m.	302	802	37	15	96
60	Lådstiftare	m.	173	188	70	6	54
61	Dagsvärkare	m.	298	894	—	18	—
62	»	m.	298	810	25	16	32
63	»	m.	249	653	37	15	72
64	»	m.	181	455	70	15	12
65	»	m.	40	101	25	15	18
	Summa	—	—	29,821	02	—	—

Maria Kankaanpää. Viborgs socken.

B. Cigarrtillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Cigarrmakare	m.	—	264	—	—	—
2	»	kv.	—	432	45	—	—
3	»	kv.	—	560	25	—	—
4	»	kv.	—	108	71	—	—
5	»	m.	—	349	87	—	—
6	»	kv.	—	501	72	—	—
7	»	kv.	—	335	47	—	—
8	»	m.	—	85	68	—	—
9	»	kv.	—	517	95	—	—
10	»	kv.	—	1,061	51	—	—
11	»	kv.	—	652	02	—	—
12	»	kv.	—	793	58	—	—
13	»	kv.	—	397	35	—	—
14	»	m.	—	795	55	—	—
15	»	m.	—	642	43	—	—
16	Cigarrmakare	kv.	—	221	10	—	—
17	»	kv.	—	373	87	—	—
18	»	m.	—	758	[illegible]	—	—
19	»	kv.	—	348	3[illegible]	—	—
20	»	kv.	—	471	1[illegible]	—	—
21	»	kv.	—	490	9[illegible]	—	—
22	»	kv.	—	245	2[illegible]	—	—
23	»	kv.	—	272	0[illegible]	—	—
24	»	kv.	—	392	97[illegible]	—	—
25	Sorterare	m.	281	913	—	19	50
26	Klistrare	m.	264	723	80	16	44
27	Packare	m.	154	269	50	[illegible]	50
28	»	m.	135	453	06	[illegible]	16
29	»	m.	137	184	70	8	10
	Summa	—	—	13,656	71	—	—

Heikki Pekkala. Viborgs socken.

B. Cigarrtillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Cigarrmakare	kv.	—	99	20	—	—
2	»	kv.	—	153	40	—	—
3	»	kv.	—	95	97	—	—
4	»	kv.	—	219	64	—	—
5	»	kv.	—	53	28	—	—
6	»	kv.	—	22	40	—	—
7	»	kv.	—	84	80	—	—
8	»	kv.	—	102	72	—	—
	Summa	—	—	831	41	—	—

G. A. Lindberg. St. Michels socken.

B. Cigarrtillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Cigarrmakare	kv.	—	434	49	—	—
2	»	kv.	—	482	60	—	—
3	»	kv.	—	386	95	—	—
4	»	kv.	—	36	80	—	—
5	»	m.	—	181	60	—	—
6	»	kv.	—	396	52	—	—
7	»	m.	—	136	16	—	—
8	Karfvare	kv.	—	278	32	—	—
	Summa	—	—	2,333	44	—	—

Vasa Nya Tobaksfabrik. Nikolaistad.

B. Cigarrtillvärkning.

nummer	Arbetarens yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Värkmästare	m.	300	4,455	12	89	10
2	Cigarrmakare	kv.	287	465	95	9	72
3	»	kv.	299	551	45	11	04
4	»	kv.	301	577	80	11	52
5	»	kv.	291	545	95	11	28
6	»	kv.	126	195	30	9	30
7	Karfvare	m.	284	1,005	65	21	24
8	Packare	kv.	295	459	70	9	36
9	Stripare	kv.	278	417	—	9	—
	Summa	—	—	8,673	92	—	—

C. Piptobakstillvärkning.

nummer	Arbetarens yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Kardusslagare	kv.	265	549	25	12	42
2	»	kv.	283	597	90	12	66
3	»	kv.	283	598	65	12	72
4	»	kv.	283	599	20	12	72
5	Stjälkvalsare	kv.	278	444	75	9	60
6	Stripare	kv.	291	436	50	9	—
7	Torkare	kv.	276	441	70	9	60
	Summa	—	—	3,667	95	—	—

F. Utom yrket stående.

nummer	Arbetarens yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Maskinist	m.	300	1,800	—	36	—
2	Gårdskarl	m.	300	780	—	15	60
	Summa	—	—	2,580	—	—	—

Jakob Finnilä. Nikolaistad.

D. Tuggtobakstillvärkning.

nummer	Arbetarens yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Spinnare	m.	300	780	—	15	60
2	»	m.	300	468	—	9	36
3	Uppläggare	m.	300	390	—	7	80
4	»	m.	300	390	—	7	80
5	»	m.	300	390	—	7	80
	Summa	—	—	2,418	—	—	—

Carl Finnilä A. B. Nikolaistad.

D. Tuggtobakstillvärkning.

nummer	Arbetarens yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Stripare	m.	299	441	50	8	88
2	»	m.	299	398	—	7	98
3	Spinnare	m.	299	1,300	—	26	10
4	»	m.	299	776	25	15	60
5	»	m.	162	219	25	8	10
6	»	m.	167	224	25	8	04
7	»	m.	116	151	—	7	80
8	»	m.	126	162	50	7	74
	Summa	—	—	3,672	75	—	—

Ph. U. Strengberg & C:o A. B. Jakobstad.

A. Papyrosstillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Verklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Papyrossmakare	kv.	281	856	50	18	30
2	»	kv.	150	462	30	18	48
3	»	kv.	182	235	25	7	74
4	»	kv.	273	685	40	15	06
5	»	kv.	272	771	60	17	04
6	»	kv.	273	777	90	17	10
7	»	kv.	288	493	60	10	26
8	»	kv.	282	721	65	15	36
9	»	kv.	244	422	60	10	38
10	»	kv.	288	651	50	13	56
11	»	kv.	268	733	85	16	44
12	»	kv.	263	811	55	18	54
13	»	kv.	288	659	40	13	74
14	»	kv.	230	477	30	12	48
15	»	kv.	268	839	90	18	78
16	»	kv.	281	478	30	10	20
17	»	kv.	288	791	65	16	50
18	»	kv.	265	613	60	13	92
19	»	kv.	282	615	45	13	08
20	»	kv.	277	650	95	14	10
21	»	kv.	262	627	15	14	34
22	»	kv.	288	786	80	16	38
23	»	kv.	283	642	60	13	62
24	»	kv.	275	589	15	12	84
25	»	kv.	282	461	65	9	84
26	»	kv.	235	599	—	15	30
27	»	kv.	19	21	60	6	84
28	»	kv.	244	553	80	13	62
29	»	kv.	280	672	10	14	40
30	»	kv.	265	636	95	14	40
31	»	kv.	259	721	45	16	74
32	»	kv.	273	454	70	10	02
33	»	kv.	265	749	85	16	98
34	»	kv.	288	754	80	15	72
35	»	kv.	288	444	95	9	24
36	»	kv.	288	664	40	13	86
37	»	kv.	—	438	05	—	—
38	»	kv.	288	964	75	20	10
39	»	kv.	288	585	15	12	18
40	»	kv.	—	155	85	—	—
41	»	kv.	—	741	85	—	—
42	»	kv.	288	552	15	11	52
43	»	kv.	—	316	65	—	—
44	»	kv.	200	383	50	11	52
45	»	kv.	20	19	60	5	88
46	»	kv.	133	227	30	10	26
47	»	kv.	186	227	40	7	32
48	»	kv.	205	452	85	13	26
49	»	kv.	39	105	20	16	20
50	»	kv.	278	512	45	11	04
51	»	kv.	282	607	55	12	90
52	»	kv.	238	508	65	12	84
53	»	kv.	288	719	25	15	—
54	»	kv.	288	514	40	10	74
55	»	kv.	261	601	65	13	86
56	Papyrossmakare	kv.	278	607	60	13	14
57	»	kv.	282	600	75	12	78
58	»	kv.	288	704	75	14	70
59	»	kv.	261	423	40	9	72
60	»	kv.	282	617	35	13	14
61	»	kv.	276	609	55	13	26
62	»	kv.	193	395	85	12	30
63	»	kv.	278	697	70	15	06
64	»	kv.	230	443	90	11	58
65	»	kv.	237	144	05	3	66
66	»	kv.	54	87	20	9	66
67	»	kv.	263	538	95	12	30
68	»	kv.	278	551	75	11	88
69	»	kv.	282	781	20	16	62
70	»	kv.	288	447	05	9	30
71	»	kv.	188	486	70	15	54
72	»	kv.	244	352	30	8	64
73	»	kv.	258	510	10	11	88
74	»	kv.	40	45	30	6	78
75	»	kv.	110	242	10	13	20
76	»	kv.	283	438	05	9	30
77	»	kv.	247	582	25	14	16
78	»	kv.	208	262	65	7	56
79	»	kv.	237	633	30	16	02
80	»	kv.	288	661	60	13	80
81	»	kv.	273	442	05	9	72
82	»	kv.	280	441	15	9	48
83	»	kv.	260	449	10	10	38
84	»	kv.	263	550	85	12	54
85	»	kv.	273	629	25	13	80
86	»	kv.	288	553	40	11	52
87	»	kv.	288	720	25	15	—
88	»	kv.	288	888	80	18	54
89	»	kv.	288	926	35	19	32
90	»	kv.	285	545	10	11	46
91	»	kv.	188	264	70	8	46
92	»	kv.	278	575	25	12	42
93	»	kv.	288	716	45	14	94
94	»	kv.	288	748	90	15	60
95	»	kv.	125	367	65	17	64
96	»	kv.	118	138	15	7	02
97	»	kv.	278	694	90	15	—
98	»	kv.	88	215	55	14	70
99	»	kv.	148	353	90	14	34
100	»	kv.	288	541	—	11	28
101	»	kv.	288	513	35	10	68
102	»	kv.	288	462	55	9	66
103	»	kv.	282	730	—	15	54
104	»	kv.	279	721	25	15	48
105	»	kv.	288	597	45	12	42
106	»	kv.	261	601	75	13	86
107	»	kv.	288	656	55	13	68
108	»	kv.	278	691	05	14	94
109	»	kv.	225	576	10	15	36
110	»	kv.	58	46	10	4	74

Arbetarens nummer	Arbetarens yrkesspecialitet	Arbetarens kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	Värklig årsinkomst p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	Beräknad veckoinkomst p.
111	Papyrossmakare	kv.	220	580	15	15	78
112	»	kv.	288	723	30	15	06
113	»	kv.	88	202	85	13	86
114	»	kv.	178	202	85	6	84
115	»	kv.	284	618	45	13	08
116	»	kv.	278	441	90	9	54
117	»	kv.	288	678	20	14	10
118	»	kv.	288	653	60	13	62
119	»	kv.	288	692	80	14	46
120	»	kv.	155	298	90	11	58
121	»	kv.	110	136	15	7	44
122	»	kv.	75	218	55	17	46
123	»	kv.	280	512	40	10	98
124	»	kv.	288	735	35	15	30
125	»	kv.	200	354	70	10	62
126	»	kv.	245	593	—	14	52
127	»	kv.	39	95	10	14	64
128	»	kv.	288	735	90	15	36
129	»	kv.	99	229	85	13	92
130	»	kv.	200	455	25	13	68
131	»	kv.	285	559	55	11	76
132	»	kv.	248	616	75	14	94
133	»	kv.	120	248	95	12	42
134	»	kv.	128	189	10	8	88
135	»	kv.	288	666	50	13	86
136	»	kv.	228	365	10	13	68
137	»	kv.	278	586	10	12	66
138	»	kv.	218	443	90	12	24
139	»	kv.	27	34	30	7	62
140	»	kv.	288	772	75	16	08
141	»	kv.	283	632	90	13	44
142	»	kv.	285	685	55	14	46
143	»	kv.	282	675	80	14	40
144	»	kv.	175	439	05	9	06
145	»	kv.	285	557	55	11	76
146	»	kv.	278	558	40	12	06
147	»	kv.	253	570	25	13	50
148	»	kv.	288	810	05	16	86
149	»	kv.	78	359	70	27	66
150	»	kv.	265	503	10	11	40
151	»	kv.	238	423	35	10	68
152	»	kv.	275	530	50	11	58
153	»	kv.	240	305	75	7	62
154	»	kv.	47	61	75	7	86
155	»	kv.	80	88	70	6	66
156	»	kv.	155	350	—	13	56
157	»	kv.	160	265	45	9	96
158	»	kv.	263	716	75	16	38
159	»	kv.	193	262	50	8	16
160	»	kv.	288	500	95	10	44
161	»	kv.	85	90	20	6	36
162	»	kv.	189	384	20	12	18
163	»	kv.	180	572	35	19	08
164	»	kv.	120	276	40	13	80
165	»	kv.	260	706	70	16	32
166	»	kv.	120	152	90	7	62
167	»	kv.	170	464	40	16	38
168	»	kv.	266	601	20	13	56
169	»	kv.	270	699	75	15	54
170	»	kv.	288	592	05	12	36
171	Papyrossmakare	kv.	113	250	75	13	32
172	»	kv.	259	708	50	16	44
173	»	kv.	95	209	75	13	26
174	»	kv.	178	409	65	13	80
175	»	kv.	270	562	40	12	48
176	»	kv.	282	699	80	14	94
177	»	kv.	75	114	65	9	18
178	»	kv.	250	603	55	14	46
179	»	kv.	221	441	95	12	—
180	»	kv.	183	295	60	9	72
181	»	kv.	158	323	75	12	30
182	»	kv.	213	448	85	12	66
183	»	kv.	21	21	55	6	18
184	»	kv.	250	515	10	12	36
185	»	kv.	176	326	45	11	10
186	»	kv.	213	461	05	12	96
187	»	kv.	20	20	60	6	18
188	»	kv.	272	583	45	12	90
189	»	kv.	278	747	50	16	14
190	»	kv.	187	575	15	18	48
191	»	kv.	91	194	55	12	84
192	»	kv.	120	273	50	13	68
193	»	kv.	68	135	90	12	—
194	»	kv.	135	274	35	12	18
195	»	kv.	288	1,011	65	21	06
196	»	kv.	288	686	95	14	34
197	»	kv.	282	873	10	18	60
198	»	kv.	255	507	20	11	94
199	»	kv	270	600	35	13	32
200	»	kv.	241	393	—	9	78
201	»	kv.	164	220	75	8	10
202	»	kv.	288	624	20	13	02
203	»	kv.	280	561	35	12	—
204	»	kv.	131	323	30	14	76
205	»	kv.	140	198	50	8	46
206	»	kv.	280	603	75	12	96
207	»	kv.	28	74	50	15	96
208	»	kv.	251	612	40	14	64
209	»	kv.	280	656	20	14	04
210	»	kv.	285	779	45	16	38
211	»	kv.	260	520	75	12	—
212	»	kv.	87	95	05	6	60
213	»	kv.	130	284	85	13	14
214	»	kv.	46	205	85	13	80
215	»	kv.	288	764	30	15	90
216	»	kv.	218	548	90	15	12
217	»	kv.	78	124	75	9	60
218	»	kv.	118	254	80	12	96
219	»	kv.	276	623	95	13	56
220	»	kv.	260	557	40	12	84
221	»	kv.	276	646	20	14	04
222	»	kv.	218	282	95	7	80
223	»	kv.	234	420	25	10	80
224	»	kv.	99	391	20	23	70
225	»	kv.	270	724	40	16	08
226	»	kv.	271	396	05	8	76
227	»	kv.	—	5	60	—	—
228	»	kv.	202	510	70	15	18
229	»	kv.	258	399	45	9	30
230	»	kv.	288	457	70	9	54

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Verklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
231	Papyrossmakare	kv.	264	496	—	11	28
232	»	kv.	288	753	25	15	72
233	»	kv.	80	104	55	7	86
234	»	kv.	268	581	30	13	02
235	»	kv.	288	428	40	8	94
236	»	kv.	288	762	40	15	90
237	»	kv.	259	442	65	10	26
238	»	kv.	107	181	70	10	20
239	»	kv.	277	404	70	8	76
240	»	kv.	278	663	50	14	34
241	»	kv.	282	473	05	10	08
242	»	kv.	282	585	95	12	48
243	»	kv.	234	389	80	10	02
244	»	kv.	130	269	15	12	42
245	»	kv.	284	662	50	13	98
246	»	kv.	284	503	70	10	62
247	»	kv.	283	529	85	11	22
248	»	kv.	176	349	10	11	88
249	»	kv.	150	233	80	9	36
250	»	kv.	268	526	50	11	76
251	»	kv.	288	621	65	12	96
252	»	kv.	170	332	60	11	76
253	»	kv.	285	500	40	10	56
254	»	kv.	283	588	—	12	48
255	»	kv.	265	554	50	12	54
256	»	kv.	180	203	80	6	78
257	»	kv.	255	581	20	13	68
258	»	kv.	288	481	10	10	02
259	»	kv.	288	776	10	16	14
260	»	kv.	222	293	15	7	92
261	»	kv.	43	101	95	14	22
262	»	kv.	246	380	35	9	30
263	»	kv.	255	562	65	13	26
264	»	kv.	258	593	20	13	80
265	»	kv.	282	534	15	11	34
266	»	kv.	217	460	70	12	72
267	»	kv.	266	659	90	14	88
268	»	kv.	288	511	75	10	68
269	»	kv.	288	589	45	12	30
270	»	kv.	288	675	05	14	04
271	»	kv.	208	223	40	6	42
272	»	kv.	288	454	45	9	48
273	»	kv.	288	626	65	13	08
274	»	kv.	265	545	55	12	36
275	»	kv.	113	127	55	6	78
276	»	kv.	20	27	45	8	22
277	»	kv.	167	282	—	10	14
278	»	kv.	39	53	95	8	28
279	»	kv.	276	648	90	14	10
280	»	kv.	137	337	50	14	76
281	»	kv.	122	132	20	6	48
282	»	kv.	288	453	20	9	42
283	»	kv.	288	748	65	15	60
284	»	kv.	192	293	85	9	18
285	»	kv.	121	194	—	9	60
286	»	kv.	133	232	25	10	50
287	»	kv.	288	511	30	10	68
288	»	kv.	265	531	20	12	—
289	»	kv.	275	652	45	14	22
290	»	kv.	—	7	45	—	—

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Verklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
291	Papyrossmakare	kv.	240	526	30	13	14
292	»	kv.	117	258	85	13	26
293	»	kv.	145	347	80	14	40
294	»	kv.	258	407	70	9	48
295	»	kv.	248	522	55	12	66
296	»	kv.	200	359	85	10	80
297	»	kv.	135	232	50	10	32
298	»	kv.	283	747	55	15	84
299	»	kv.	273	504	25	11	10
300	»	kv.	288	606	60	12	66
301	»	kv.	250	502	80	12	06
302	»	kv.	90	173	60	11	58
303	»	kv.	178	360	45	12	36
304	»	kv.	278	527	90	11	40
305	»	kv.	269	618	45	13	80
306	»	kv.	270	716	50	15	90
307	»	kv.	121	232	45	11	52
308	»	kv.	106	204	30	11	52
309	»	kv.	113	198	25	10	50
310	»	kv.	116	229	35	11	88
311	»	kv.	280	635	80	13	62
312	»	kv.	272	395	55	8	70
313	»	kv.	235	378	80	9	66
314	»	kv.	275	613	55	13	38
315	»	kv.	288	722	30	15	06
316	»	kv.	273	691	10	15	18
317	»	kv.	288	493	—	10	26
318	»	kv.	278	678	15	14	64
319	»	kv.	293	604	75	12	36
320	»	kv.	269	497	85	11	10
321	»	kv.	272	562	30	12	42
322	»	kv.	258	612	40	14	22
323	»	kv.	288	678	30	14	16
324	»	kv.	264	537	75	12	24
325	»	kv.	14	21	55	9	24
326	»	kv.	167	348	—	12	48
327	»	kv.	251	776	65	18	54
328	»	kv.	211	597	90	16	98
329	»	kv.	264	687	95	15	66
330	»	kv.	118	269	85	13	74
331	»	kv.	288	851	60	17	76
332	»	kv.	285	745	65	15	72
333	»	kv.	240	335	85	8	40
334	»	kv.	280	629	05	13	50
335	»	kv.	52	107	80	12	42
336	»	kv.	161	221	50	8	28
337	»	kv.	268	708	85	15	84
338	»	kv.	264	754	15	17	16
339	»	kv.	216	361	20	10	02
340	»	kv.	278	740	65	15	96
341	»	kv.	228	433	20	11	40
342	»	kv.	288	889	15	18	54
343	»	kv.	268	655	70	14	70
344	»	kv.	276	575	15	12	48
345	»	kv.	207	686	05	19	86
346	»	kv.	110	343	45	18	72
347	»	kv.	172	440	—	15	36
348	»	kv.	266	648	90	14	64
349	»	kv.	288	744	75	15	54
350	»	kv.	267	755	70	16	98

Arbetarens nummer	Arbetarens yrkesspecialitet	Arbetarens kön	Fullgjorda arbetsdagar	Verklig årsinkomst Mk.	Verklig årsinkomst p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	Beräknad veckoinkomst p.
351	Papyrossmakare	kv.	276	828	55	18	—
352	»	kv.	282	678	45	14	46
353	»	kv.	261	518	45	11	94
354	»	kv.	270	691	85	15	36
355	»	kv.	258	549	45	12	78
356	»	kv.	127	344	80	16	26
357	»	kv.	120	218	—	10	92
358	»	kv.	178	496	—	16	68
359	»	kv.	26	75	40	17	40
360	»	kv.	110	268	60	14	64
361	»	kv.	288	594	90	12	42
362	»	kv.	288	873	05	18	18
363	»	kv.	126	357	50	17	04
364	»	kv.	237	505	10	12	78
365	»	kv.	284	782	05	16	50
366	»	kv.	266	458	05	10	56
367	»	kv.	288	782	05	16	32
368	»	kv.	284	538	25	11	40
369	»	kv.	267	699	05	15	72
370	»	kv.	288	850	95	17	70
371	»	kv.	173	856	55	29	70
372	»	kv.	285	1,224	15	25	80
373	»	kv.	286	704	80	14	76
374	»	kv.	261	615	55	14	16
375	»	kv.	265	715	40	16	20
376	»	kv.	280	634	55	13	62
377	»	kv.	287	884	55	18	48
378	»	kv.	243	519	45	12	84
379	»	kv.	237	443	65	11	22
380	»	kv.	288	590	95	12	30
381	»	kv.	288	664	40	13	86
382	»	kv.	288	921	85	19	20
383	»	kv.	167	314	60	11	28
384	»	kv.	278	705	05	15	24
385	»	kv.	283	537	—	11	40
386	»	kv.	274	577	20	12	66
387	»	kv.	271	674	55	14	94
388	»	kv.	180	406	80	13	56
389	»	kv.	283	582	20	12	36
390	»	kv.	268	652	60	14	64
391	»	kv.	288	584	15	12	18
392	»	kv.	288	665	45	13	86
393	»	kv.	274	679	60	14	88
394	»	kv.	268	553	—	12	36
395	»	kv.	94	207	80	13	26
396	»	kv.	38	62	75	9	90
397	»	kv.	275	761	25	16	62
398	»	kv.	200	402	65	12	06
399	»	kv.	233	475	85	12	24
400	»	kv.	140	171	50	7	38
401	»	kv.	60	76	20	7	62
402	»	kv.	54	75	40	8	40
403	»	kv.	150	253	80	10	14
404	»	kv.	150	276	55	10	80
405	»	kv.	149	248	15	10	02
406	»	kv.	143	436	—	18	30
407	»	kv.	143	412	55	17	28
408	»	kv.	143	368	65	15	48
409	»	kv.	125	275	30	13	20
410	»	kv.	140	298	95	12	78
411	Papyrossmakare	kv.	142	410	75	17	34
412	»	kv.	142	413	60	17	46
413	»	kv.	130	187	20	8	64
414	»	kv.	143	241	05	10	14
415	»	kv.	135	194	55	8	64
416	»	kv.	145	358	65	14	82
417	»	kv.	133	262	95	11	88
418	»	kv.	121	184	25	9	12
419	»	kv.	121	145	95	7	26
420	»	kv.	127	287	95	13	62
421	»	kv.	128	301	90	14	19
422	»	kv.	120	192	05	9	60
423	»	kv.	121	137	25	6	78
424	»	kv.	74	107	75	8	76
425	»	kv.	108	252	80	14	04
426	»	kv.	123	331	25	16	14
427	»	kv.	118	316	50	16	08
428	»	kv.	112	147	95	7	92
429	»	kv.	112	156	95	8	40
430	»	kv.	88	100	40	6	84
431	»	kv.	82	138	70	10	14
432	»	kv.	97	147	—	9	12
433	»	kv.	164	256	35	9	36
434	»	kv.	178	330	40	11	10
435	»	kv.	274	533	10	11	70
436	»	kv.	240	327	50	8	16
437	»	kv.	134	156	40	7	02
438	Packare	kv.	285	700	75	14	76
439	»	kv.	288	714	45	14	88
440	»	kv.	277	678	30	14	70
441	»	kv.	266	567	05	12	78
442	»	kv.	286	629	35	17	16
443	»	kv.	288	642	—	13	38
444	»	kv.	282	589	65	12	54
445	»	kv.	288	650	20	13	56
446	»	kv.	288	662	50	13	80
447	»	kv.	203	450	95	13	32
448	»	kv.	287	649	25	13	56
449	»	kv.	275	575	45	12	54
450	»	kv.	288	660	30	13	74
451	»	kv.	288	639	75	13	32
452	»	kv.	268	559	80	12	54
453	»	kv.	288	666	—	13	86
454	»	kv.	284	621	15	13	14
455	»	kv.	288	647	25	13	50
456	»	kv.	288	663	95	13	86
457	»	kv.	288	651	—	13	56
458	»	kv.	270	595	35	13	26
459	»	kv.	287	649	10	13	56
460	»	kv	278	612	40	13	20
461	»	kv.	278	590	85	12	78
462	»	kv.	231	638	05	13	62
463	»	kv.	288	650	—	13	56
464	»	kv.	286	631	40	13	26
465	»	kv.	288	646	70	13	50
466	»	kv.	262	514	40	11	76
467	»	kv.	270	566	90	12	60
468	»	kv.	273	606	45	13	32
469	»	kv.	286	647	80	13	62
470	»	kv.	155	360	20	13	92

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
471	Packare	kv.	209	321	05	9	24
472	»	kv.	285	629	15	13	26
473	»	kv.	280	653	35	13	98
474	»	kv.	283	615	—	13	02
475	»	kv.	284	640	20	13	50
476	»	kv.	284	661	85	13	98
477	»	kv.	282	648	75	13	80
478	»	kv.	281	646	55	13	68
479	»	kv.	251	511	60	13	68
480	»	kv.	288	616	85	12	84
481	»	kv.	288	643	55	13	38
482	»	kv.	274	545	70	11	94
483	»	kv.	213	421	05	11	88
484	»	kv.	200	354	60	10	62
485	»	kv.	288	630	85	13	14
486	»	kv.	200	412	60	12	36
487	»	kv.	75	185	90	14	88
488	»	kv.	288	655	90	13	68
489	»	kv.	206	422	60	12	30
490	»	kv.	286	714	85	16	32
491	»	kv.	220	565	35	15	48
492	»	kv.	288	722	60	15	06
493	»	kv.	272	630	75	13	92
494	»	kv.	288	667	65	13	92
495	»	kv.	248	517	95	12	54
496	»	kv.	56	108	75	11	64
497	»	kv.	88	172	35	11	76
498	»	kv.	253	497	60	11	82
499	»	kv.	288	554	65	11	58
500	»	kv.	80	164	95	12	36
501	»	kv.	65	75	65	6	96
502	»	kv.	268	467	20	10	44
503	»	kv.	278	492	45	10	62
504	»	kv.	286	509	75	10	68
505	»	kv.	231	575	95	12	30
506	»	kv.	238	585	75	12	18
507	»	kv.	258	530	20	12	36
508	»	kv.	135	299	20	13	32
509	»	kv.	99	155	80	9	42
510	»	kv.	90	142	75	9	54
511	»	kv.	67	185	60	16	62
512	»	kv.	24	59	75	14	94
513	Klistrare	kv.	258	980	55	22	80
514	»	kv.	278	1,002	30	21	66
515	»	kv.	268	709	20	15	90
516	»	kv.	244	554	95	13	62
517	»	kv.	133	355	05	16	02
518	»	kv.	163	774	80	27	66
519	»	kv.	66	176	90	16	08
520	»	kv.	167	363	95	13	08
521	»	kv.	66	173	75	15	78
522	»	kv.	145	281	75	11	64
523	»	kv.	59	159	05	16	20
524	»	kv.	268	709	15	15	90
525	Lösare	kv.	280	695	95	14	94
526	»	kv.	133	330	15	14	88
527	»	kv.	140	270	80	11	58
528	»	kv.	280	608	55	13	02
529	»	kv.	284	619	70	13	14
530	»	kv.	283	619	70	13	14
531	Lösare	kv.	270	615	60	13	68
532	»	kv.	275	612	20	13	38
533	»	kv.	280	621	10	13	32
534	»	kv.	101	233	85	13	92
535	»	kv.	270	607	50	13	50
536	»	kv.	282	634	80	13	50
537	»	kv.	160	346	95	13	02
538	»	kv.	285	645	80	13	56
539	»	kv.	286	709	10	14	88
540	»	kv.	283	638	20	13	56
541	»	kv.	273	619	75	13	62
542	»	kv.	288	650	10	13	56
543	»	kv.	262	556	05	15	72
544	»	kv.	286	638	65	13	38
545	»	kv.	285	646	10	13	62
546	»	kv.	288	639	45	13	32
547	»	kv.	288	638	60	13	32
548	»	kv.	288	636	55	13	26
549	»	kv.	286	640	55	13	44
550	»	kv.	252	534	60	12	72
551	»	kv.	246	537	60	13	14
552	»	kv.	261	572	90	13	20
553	»	kv.	238	643	75	13	44
554	»	kv.	174	354	—	12	18
555	»	kv.	178	634	80	21	42
556	»	kv.	282	637	70	13	56
557	»	kv.	258	575	05	13	38
558	»	kv.	288	613	80	12	78
559	»	kv.	286	646	50	13	56
560	»	kv.	248	540	10	13	08
561	»	kv.	253	562	10	13	32
562	»	kv.	263	575	25	13	14
563	»	kv.	288	642	20	13	38
564	»	kv.	224	545	40	14	64
565	»	kv.	174	325	85	11	22
566	»	kv.	284	650	55	13	74
567	»	kv.	260	523	20	12	06
568	»	kv.	283	544	-	11	52
569	»	kv.	260	558	30	12	90
570	»	kv.	248	570	45	13	80
571	»	kv.	270	570	20	12	66
572	»	kv.	287	551	80	11	52
573	»	kv.	264	547	40	12	42
574	»	kv.	288	471	—	9	84
575	»	kv.	39	90	05	13	86
576	Vid papyrossmaskin	m.	288	1,205	25	25	08
577	»	m.	288	1,214	25	25	32
578	»	m.	288	1,210	20	25	20
579	»	m.	288	1,142	30	23	82
580	»	m.	288	1,243	95	25	92
581	»	m.	288	907	20	18	90
582	»	m.	282	880	65	18	72
583	»	m.	288	876	50	18	24
584	»	m.	278	932	45	20	10
585	»	m.	145	396	85	16	44
586	»	m.	288	862	10	17	94
587	»	m.	270	769	35	17	10
588	»	m.	282	805	95	17	16
589	»	m.	166	380	50	13	74
590	»	m.	42	65	90	9	36

Arbetarens nummer	Arbetarens yrkesspecialitet	Arbetarens kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	Värklig årsinkomst p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	Beräknad veckoinkomst p.
591	Vid papyrossmaskin	m.	282	849	65	18	06
592	»	m.	271	1,250	40	27	72
593	»	m.	282	1,268	65	27	—
594	»	m.	286	1,357	15	28	44
595	»	m.	178	706	70	23	82
596	»	m.	80	159	75	12	—
597	Vid papyrossmaskin	m.	288	778	40	16	20
598	»	kv.	265	583	85	13	20
599	»	m.	265	577	60	13	08
600	»	m.	147	279	45	11	40
	Summa	—	—	303,374	45	—	—

B. Cigarrtillvärkning.

Arbetarens nummer	Arbetarens yrkesspecialitet	Arbetarens kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	Värklig årsinkomst p	Beräknad veckoinkomst Mk.	Beräknad veckoinkomst p.
1	Cigarrmakare	kv.	206	381	45	11	10
2	»	kv.	254	539	75	12	78
3	»	kv.	81	132	45	9	84
4	»	kv.	288	778	25	16	20
5	»	kv.	278	494	50	10	68
6	»	kv.	274	772	40	16	92
7	»	kv.	258	598	45	13	92
8	»	kv.	25	76	90	18	48
9	»	kv.	—	27	60	—	—
10	»	m.	155	297	55	11	52
11	»	kv.	288	831	05	17	34
12	»	kv.	112	145	25	7	80
13	»	kv.	232	625	80	16	20
14	»	kv.	226	601	45	15	96
15	»	kv.	126	357	30	17	04
16	»	m.	286	611	40	12	84
17	»	m.	170	358	55	12	66
18	»	m.	288	891	35	18	54
19	»	m.	74	125	80	10	20
20	»	kv.	189	508	55	16	14
21	»	m.	268	589	50	13	20
22	»	m.	253	850	75	20	16
23	»	m.	23	48	15	12	54
24	»	m.	212	473	25	13	38
25	»	m.	283	699	60	14	82
26	»	m.	250	612	10	14	70
27	»	m.	254	586	85	13	86
28	»	m.	281	675	40	14	40
29	»	m.	100	201	70	12	12
30	»	m.	170	316	—	11	16
31	»	m.	288	866	75	18	06
32	»	m.	238	457	—	11	52
33	»	kv.	—	42	35	—	—
34	»	m.	288	815	25	16	98
35	»	m.	205	441	85	12	96
36	»	kv.	60	100	80	10	08
37	»	m.	288	882	30	18	36
38	»	m.	276	788	65	17	16
39	»	kv.	244	517	60	12	72
40	Cigarrmakare	kv.	110	266	10	14	52
41	»	kv.	156	401	30	15	42
42	»	kv.	278	711	45	15	36
43	»	kv.	278	783	05	16	92
44	»	kv.	288	981	45	20	46
45	»	kv.	88	213	—	14	52
46	»	kv.	56	125	05	13	38
47	»	m.	200	418	70	12	54
48	»	kv.	273	638	60	14	04
49	»	kv.	240	590	85	14	76
50	»	kv.	234	441	75	11	34
51	»	kv.	288	805	90	16	80
52	»	kv.	288	523	95	10	92
53	»	kv.	198	427	05	12	66
54	»	kv.	229	483	05	12	66
55	»	m.	37	63	45	10	26
56	»	kv.	278	880	90	19	02
57	»	kv.	285	731	65	15	42
58	»	kv.	44	103	95	14	16
59	»	kv.	168	347	45	12	42
60	»	m.	36	64	30	10	74
61	»	kv.	278	639	80	13	80
62	»	kv.	288	604	20	12	60
63	»	kv.	80	182	10	13	68
64	»	kv.	170	293	15	10	32
65	»	kv.	288	704	15	14	64
66	»	kv.	274	639	45	13	98
67	»	kv.	282	681	65	14	52
68	»	kv.	95	171	55	10	86
69	»	kv.	132	260	85	11	88
70	»	kv.	288	877	35	18	30
71	»	kv.	264	900	20	20	46
72	»	m.	288	779	05	16	26
73	»	m.	276	709	45	15	42
74	»	m.	241	709	15	17	64
75	»	kv.	280	586	60	12	60
76	»	kv.	282	657	60	13	98
77	»	kv.	284	837	60	17	70
78	»	kv.	282	933	90	19	92

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Verklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
79	Cigarrmakare	kv.	232	419	10	10	86
80	»	kv.	200	387	15	11	64
81	»	kv.	268	511	60	11	46
82	»	kv.	50	120	45	14	46
83	»	kv.	200	503	05	15	12
84	»	kv.	285	506	05	10	68
85	»	kv.	143	426	05	17	88
86	»	kv.	175	398	20	13	68
87	»	kv.	230	469	70	12	24
88	»	kv.	210	347	30	9	90
89	»	kv.	278	565	10	12	18
90	»	kv.	282	375	15	7	98
91	»	kv.	284	880	—	18	60
92	»	kv.	281	789	90	16	86
93	»	kv.	285	859	95	18	12
94	»	kv.	102	354	30	20	82
95	»	kv.	163	446	80	16	44
96	»	kv.	286	1,036	75	21	78
97	»	kv.	270	724	50	16	08
98	»	m.	80	116	20	8	70
99	»	m.	155	352	45	13	62
100	»	kv.	207	293	75	8	52
101	»	kv.	193	190	45	5	94
102	»	kv.	170	218	30	7	68
103	»	kv.	263	547	70	12	48
104	»	kv.	215	224	80	6	30
105	»	m.	112	224	95	12	06
106	»	kv.	122	293	30	14	40
107	»	kv.	127	232	85	10	98
108	»	m.	133	161	—	7	26
109	»	kv.	121	169	55	8	40
110	»	kv.	115	156	—	8	16
111	»	m.	122	214	30	10	56
112	»	kv.	133	216	—	9	72
113	»	kv.	133	250	35	11	28
114	»	kv.	121	149	20	7	38
115	»	kv.	110	167	45	9	12
116	»	kv.	12	29	65	14	82
117	»	kv.	258	323	40	7	50
118	»	kv.	—	48	40	—	—
119	»	m.	131	333	35	15	24
120	Vickelmakare	kv.	262	364	45	8	34
121	»	kv.	97	112	50	6	96
122	»	m.	107	154	25	8	64
123	»	kv.	109	152	85	8	40
124	»	kv.	119	141	15	7	14
125	»	kv.	215	311	70	8	70
126	»	kv.	—	11	65	—	—
127	»	m.	92	126	—	8	22
128	»	kv.	131	158	95	7	26
129	»	m.	80	107	35	8	04
130	»	kv.	160	265	35	9	96
131	»	kv.	277	388	55	8	40
132	»	kv.	281	414	05	8	82
133	»	kv.	64	124	10	11	64
134	»	m.	197	282	75	8	58
135	»	m.	20	24	55	7	38
136	»	m.	—	16	85	—	—
137	»	m.	123	160	35	7	80
138	»	m.	97	151	—	9	36
139	»	m.	149	193	35	7	80
140	Vickelmakare	m.	88	149	65	10	20
141	»	kv.	—	16	80	—	—
142	»	kv.	110	128	55	7	02
143	»	kv.	270	456	30	10	14
144	»	kv.	278	469	10	10	14
145	»	kv.	265	341	70	7	74
146	»	kv.	288	449	10	9	36
147	»	m.	60	79	85	7	98
148	»	kv.	159	192	65	7	26
149	»	kv.	278	350	40	7	56
150	»	kv.	190	240	70	7	62
151	»	kv.	278	439	70	9	48
152	»	kv.	140	173	15	7	44
153	»	m.	105	131	70	7	50
154	»	kv.	224	224	70	6	—
155	»	kv.	80	92	05	6	90
156	»	m.	60	41	55	4	14
157	»	kv.	88	95	95	6	54
158	»	m.	56	63	05	6	78
159	»	kv.	212	391	20	11	10
160	»	kv.	—	28	55	—	—
161	»	kv.	220	285	90	7	80
162	»	kv.	222	250	65	6	78
163	»	kv.	—	125	—	—	—
164	»	kv.	—	64	95	—	—
165	»	kv.	—	34	—	—	—
166	»	kv.	253	260	80	6	18
167	»	kv.	252	320	55	7	62
168	»	kv.	264	356	35	8	10
169	»	kv.	70	72	10	6	18
170	»	kv.	—	89	95	—	—
171	»	kv.	155	236	15	9	12
172	»	kv.	—	84	50	—	—
173	»	kv.	35	38	10	6	54
174	»	kv.	26	31	60	7	32
175	»	kv.	118	140	45	7	14
176	»	kv.	—	39	85	—	—
177	»	m.	40	44	65	6	66
178	»	m.	180	233	65	7	80
179	»	kv.	140	159	50	6	84
180	»	kv.	115	132	35	6	90
181	»	kv.	140	188	15	8	04
182	»	m.	110	155	55	8	46
183	»	kv.	97	160	90	9	96
184	»	kv.	—	44	60	—	—
185	»	m.	96	112	85	7	08
186	»	m.	52	35	40	4	08
187	»	kv.	50	31	50	3	78
188	»	m.	88	145	60	9	90
189	»	kv.	175	227	80	7	80
190	»	m.	252	261	15	6	24
191	»	kv.	252	305	30	7	26
192	»	kv.	85	117	55	8	28
193	»	kv.	175	191	55	6	54
194	»	kv.	242	291	75	7	26
195	»	kv.	209	303	60	8	70
196	»	kv.	—	17	60	—	—
197	»	kv.	241	291	45	7	26
198	»	kv.	27	15	10	3	36
199	»	kv.	264	322	65	7	32
200	»	kv.	—	56	90	—	—

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Verklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
201	Vickelmakare	m.	66	82	75	7	50
202	»	kv.	—	12	70	—	—
203	»	kv.	276	439	40	9	54
204	»	kv.	222	256	90	6	96
205	»	kv.	222	419	55	11	34
206	»	kv.	216	259	85	7	20
207	»	kv.	216	429	80	11	94
208	»	kv.	8	7	95	5	94
209	»	kv.	156	202	25	7	74
210	»	kv.	—	2	05	—	—
211	»	kv.	151	251	35	9	96
212	»	kv.	190	314	70	9	96
213	»	kv.	110	145	55	7	92
214	»	kv.	111	157	65	8	52
215	»	kv.	105	143	80	8	22
216	»	kv.	54	73	90	8	22
217	»	kv.	—	39	25	—	—
218	»	m.	74	91	05	7	38
219	»	kv.	40	32	95	4	92
220	»	m.	—	79	45	—	—
221	»	kv.	86	125	35	8	76
222	»	kv.	250	435	45	10	44
223	»	kv.	—	17	65	—	—
224	»	kv.	210	221	60	6	36
225	»	kv.	112	126	85	6	78
226	»	kv.	51	69	40	8	16
227	»	m.	141	231	—	9	84
228	»	m.	48	73	55	9	18
229	»	m.	54	74	60	8	28
230	»	kv.	36	58	40	9	72
231	»	m.	42	44	15	6	30
232	»	kv.	54	78	35	8	70
233	Sorterare	kv.	270	697	90	15	48
234	»	kv.	288	1,139	95	23	76
235	»	kv.	288	955	90	19	92
236	»	kv.	274	630	80	13	80
237	»	kv.	278	616	10	13	32
238	»	kv.	278	587	80	12	66
239	»	kv.	104	230	15	13	26
240	»	kv.	160	266	—	9	96
241	»	kv.	104	137	50	7	92
242	»	kv.	91	359	30	23	70
243	»	kv.	150	287	30	11	52
244	»	kv.	130	259	35	12	—
245	»	m.	288	850	—	17	70
246	»	m.	280	748	90	16	02
247	»	kv.	284	599	35	12	66
248	»	kv.	278	589	60	12	72
249	»	kv.	280	604	20	12	96
250	»	kv.	90	159	05	10	62
251	»	kv.	166	246	05	8	88
252	»	kv.	132	187	50	8	52
253	»	kv.	122	197	30	9	66
254	»	kv.	270	511	95	11	40
255	»	kv.	80	92	10	6	90
256	»	kv.	133	188	75	8	52
257	»	kv.	28	41	65	8	94
258	»	kv.	258	358	65	8	34
259	»	kv.	250	516	35	12	42
260	»	kv.	90	126	95	8	46
261	Sorterare	kv.	28	29	65	6	36
262	»	kv.	59	91	80	9	36
263	»	kv.	80	117	55	8	82
264	»	kv.	77	89	55	6	96
265	Lösare & stripare	kv.	188	453	65	14	46
266	»	kv.	284	655	—	13	86
267	»	kv.	253	568	80	13	50
268	»	kv.	94	179	05	11	40
269	»	kv.	43	47	30	6	60
270	»	kv.	274	607	05	13	32
271	»	kv.	225	406	45	10	86
272	»	kv.	278	607	15	13	08
273	»	kv.	283	634	05	13	44
274	»	kv.	194	392	05	12	12
275	»	kv.	283	518	50	10	98
276	»	kv.	280	517	10	11	10
277	»	kv.	—	25	—	—	—
278	»	kv.	60	96	25	9	60
279	»	kv.	248	497	50	12	06
280	»	kv.	253	427	55	10	14
281	»	kv.	284	631	75	13	32
282	»	kv.	—	49	75	—	—
283	»	kv.	—	7	50	—	—
284	»	kv.	243	447	60	11	04
285	»	kv.	273	515	25	11	34
286	»	kv.	272	554	05	12	24
287	»	kv.	268	619	30	13	86
288	»	kv.	252	547	95	13	02
289	»	kv.	254	461	30	10	92
290	»	kv.	258	480	70	11	16
291	»	kv.	106	187	30	10	56
292	»	kv.	58	84	85	8	76
293	»	kv.	271	618	05	13	68
294	»	kv.	121	284	05	14	10
295	»	kv.	60	100	75	10	08
296	»	kv.	272	543	60	12	—
297	»	kv.	264	450	40	10	20
298	»	kv.	272	543	35	12	—
299	»	kv.	50	82	60	9	90
300	»	kv.	—	46	80	—	—
301	»	kv.	60	91	40	9	12
302	»	kv.	264	468	50	10	62
303	»	kv.	280	582	50	12	48
304	»	kv.	272	627	45	13	86
305	»	kv.	276	682	70	14	82
306	»	kv.	265	456	20	10	32
307	»	kv.	268	566	10	12	66
308	»	kv.	280	679	30	14	58
309	»	kv.	238	492	65	12	42
310	»	kv.	198	338	70	10	26
311	»	m.	58	93	—	9	60
312	»	kv.	258	538	75	12	54
313	»	kv.	262	561	70	12	84
314	»	kv.	260	424	10	9	78
315	»	kv.	78	113	15	8	70
316	»	kv.	69	106	75	9	30
317	»	kv.	258	347	95	8	10
318	»	kv.	—	120	60	—	—
	Summa	—	—	108,518	05	—	—

C. Piptobakstillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Kardusslagare	m.	288	865	70	18	06
2	»	m.	288	1,149	85	23	94
3	»	m.	288	923	70	19	26
4	»	m.	288	872	15	18	18
5	»	m.	288	925	80	19	26
6	»	m.	288	841	15	17	52
7	»	m.	288	887	45	18	48
8	»	m.	288	887	—	18	48
9	»	m.	282	693	15	14	76
10	»	m.	278	688	80	14	88
11	»	m.	288	820	60	17	10
12	»	m.	225	619	85	16	50
13	»	m.	288	802	60	16	74
14	Kardusslagare	m.	266	666	50	15	06
15	»	m.	274	786	90	17	22
16	»	m.	22	38	80	10	56
17	»	m.	280	595	50	12	78
18	»	m.	286	591	05	12	42
19	»	m.	238	419	75	10	56
20	»	m.	72	104	65	8	70
21	»	m.	263	585	40	13	38
22	»	m.	145	407	80	16	86
23	»	m.	133	419	65	18	72
24	»	m.	288	836	15	17	40
25	»	m.	288	1,082	50	22	56
	Summa	—	—	17,512	45	—	—

D. Tuggtobakstillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Tobaksspinnare	m.	284	998	45	21	12
2	»	m.	284	876	60	18	54
3	»	m.	286	853	75	17	94
4	»	m.	284	870	40	18	36
5	»	m.	284	817	15	17	28
6	»	m.	286	895	65	18	78
7	»	m.	286	734	30	15	42
8	»	m.	288	734	20	15	30
9	»	kv.	284	666	50	14	10
10	»	kv.	288	602	35	12	54
11	»	kv.	—	66	10	—	—
12	»	kv.	282	595	55	12	66
13	»	kv.	286	557	45	11	70
14	»	kv.	280	567	30	12	18
15	»	kv.	189	302	85	9	60
16	»	kv.	52	74	10	8	58
17	»	kv.	278	518	15	11	16
18	»	kv.	244	427	80	10	50
19	»	kv.	60	92	80	9	30
20	»	kv.	68	87	60	7	74
21	»	kv.	198	372	65	11	28
22	»	kv.	167	297	55	10	68
23	»	kv.	150	252	40	10	08
24	»	kv.	272	485	70	10	74
25	»	kv.	225	390	45	10	44
26	»	kv.	270	481	60	10	68
27	»	m.	286	686	30	14	40
28	Tobaksspinnare	m.	282	697	15	14	82
29	»	m.	121	233	75	11	58
30	»	m.	288	581	30	12	12
31	»	m.	98	125	80	7	68
32	»	m.	263	517	10	11	82
33	»	m.	16	28	20	10	56
34	»	kv.	202	351	80	10	44
35	»	m.	252	405	70	9	66
36	»	m.	282	559	20	11	88
37	»	m.	258	409	50	9	54
38	»	m.	268	488	35	10	92
39	»	m.	277	441	20	9	54
40	»	m.	72	111	45	9	30
41	»	m.	99	132	10	7	98
42	»	m.	277	439	55	9	54
43	»	m.	245	383	65	9	42
44	»	m.	286	472	55	9	90
45	»	m.	28	47	80	10	20
46	»	kv.	178	331	75	11	16
47	»	m.	255	332	40	7	80
48	»	m.	253	361	25	8	58
49	»	m.	—	7	95	—	—
50	»	kv.	189	337	10	10	68
51	»	m.	278	355	70	8	88
52	»	kv.	256	420	65	9	84
53	»	m.	266	363	—	8	16
54	»	m.	110	129	25	7	08

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
55	Tobaksspinnare	kv.	170	308	30	10	86
56	»	m.	278	388	50	8	40
57	»	m.	260	332	85	7	68
58	»	m.	276	414	15	9	—
59	»	m.	259	359	30	8	34
60	»	m.	263	396	35	9	06
61	»	m.	98	106	95	6	54
62	»	m.	130	174	95	8	10
63	»	m.	286	323	90	6	78
64	»	m.	255	333	30	7	86
65	»	m.	90	170	15	11	34
66	»	kv.	165	317	75	11	58
67	Tobaksspinnare	kv.	167	307	25	11	04
68	»	m.	—	32	20	—	—
69	»	m.	54	93	10	10	32
70	»	m.	54	132	05	14	70
71	»	m.	65	139	25	12	84
72	»	m.	70	93	—	7	98
73	»	m.	65	144	15	13	26
74	»	kv.	—	41	95	—	—
75	»	m.	—	42	—	—	—
76	»	kv.	—	43	55	—	—
77	»	m.	288	1,104	90	22	98
	Summa		—	29,170	75	—	—

E. Snustillverkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Snusarbetare	m.	288	896	85	18	66
2	»	m.	288	880	35	18	36
3	»	m.	286	933	10	19	56
4	»	m.	284	875	45	18	48
5	»	m.	288	871	40	18	18
6	Snusarbetare	m.	288	867	50	18	06
7	»	m.	288	870	20	18	12
8	»	m.	97	285	45	17	64
9	»	m.	176	537	80	18	36
	Summa		—	7,018	10	—	—

F. Utom yrket stående.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Snickare	m.	278	834	45	18	—
2	»	m.	288	1,092	70	22	74
3	»	m.	266	761	90	17	16
4	»	m.	288	873	40	18	18
5	»	m.	288	874	10	18	24
6	»	m.	280	851	45	18	24
7	»	m.	288	914	40	19	08
8	»	m.	288	917	20	19	08
9	»	m.	278	826	—	17	82
10	»	m.	256	837	—	19	62
11	»	m.	288	817	85	17	04
12	»	m.	236	659	85	16	80
13	»	m.	255	697	70	16	44
14	»	m.	279	839	35	18	06
15	Snickare	m.	110	383	40	20	94
16	»	m.	288	1,218	70	25	38
17	»	m.	288	746	55	15	54
18	»	m.	288	809	70	16	86
19	»	m.	288	774	45	16	14
20	»	m.	288	717	80	14	94
21	»	m.	288	721	05	15	—
22	»	m.	288	809	90	16	86
23	»	m.	288	958	90	19	98
24	»	m.	284	846	85	17	88
25	»	m.	280	907	25	19	44
26	»	m.	45	141	25	18	84
27	Maskinist	m.	288	1,967	50	40	98
	Summa		—	22,800	65	—	—

J. Rudbäck. Gamlakarleby.

C. Piptobakstillvärkning.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Förman	m.	163	407	50	15	—
2	Kardusslagare	kv.	187	240	60	7	74
3	»	kv.	231	295	85	7	68
4	»	kv.	159	201	25	7	62
5	»	kv.	152	159	80	6	30
6	»	kv.	212	272	35	7	68
7	»	kv.	46	58	10	7	56
8	»	kv.	149	154	25	6	24
9	»	kv.	8	8	—	6	—
10	»	kv.	109	136	—	7	50
11	»	kv.	92	113	70	7	44
12	Kardusslagare	kv.	37	43	15	7	02
13	»	m.	28	56	50	12	12
14	»	kv.	61	57	05	5	64
15	»	kv.	87	110	90	7	62
16	»	kv.	28	32	—	6	84
17	»	kv.	50	48	50	5	82
18	»	kv.	40	31	90	4	80
19	»	kv.	42	31	25	4	44
20	»	kv.	65	49	25	4	56
21	»	kv.	6	6	25	6	25
	Summa	—	—	2,514	15	—	—

F. Utom yrket stående.

Arbetarens nummer	yrkesspecialitet	kön	Fullgjorda arbetsdagar	Värklig årsinkomst Mk.	p.	Beräknad veckoinkomst Mk.	p.
1	Maskinist	m.	53	127	—	14	40
2	»	m.	75	188	75	15	12
3	»	m.	144	450	—	18	78
4	Eldare	m.	12	13	75	6	90
	Summa	—	—	779	50	—	—

Gamlakarleby Nya Tobaksfabrik. Gamlakarleby.

D. Tuggtobakstillvärkning.

Utbetalade arbetslöner för 4 arbetare . . . . 2,000 mk.

Förteckning öfver de arbetare, hvilka kunnat användas för statistiken rörande veckoinkomsten.

H. Borgström J:r.

A. 1—4, 7, 8, 10, 11, 13—20, 22—24, 26—37, 39, 40, 42—44, 46, 47, 52, 55, 56, 58—66, 68, 70—78, 80, 81, 83, 86, 88—99, 101—105, 108—111, 116, 117, 119—131, 133—138, 140—142, 144, 146, 149—159, 162, 163, 165, 168, 170—172, 174, 175, 179—184, 187—192, 194—196, 199—203, 206, 208—214, 216, 220, 222, 223, 225—229, 232, 233.
B. 1, 2, 4—15, 17, 20—22, 26, 27, 29—31, 33, 34, 38, 39, 41, 43, 45—47, 50—52, 54, 55, 60, 61, 64, 66—70, 72—75, 78—81, 84, 85, 89—99, 101, 104, 109, 110, 112—115, 117—126, 128, 129, 131, 133—135, 137, 143, 145.
C. 1—5, 8, 9, 12—14.
E. 1, 2.
F. 1—5, 7, 8.

A. B. Tollander & Klärich.

A. 1—8, 10—15, 18—28, 30—34, 36—42, 44—49, 51—58, 60—65, 67, 69, 71, 73—80, 82, 83, 85—87, 89—91, 93, 95, 97—102, 104, 105, 107, 109—120, 122—131, 133—135, 137—139, 141, 142, 145, 146, 148—150, 153—156, 158—165, 167—177, 179—184, 187, 190, 191, 193—195.
F. 1, 2, 5, 9, 10.

„Fennia".

A. 6, 14, 27, 34, 36.

A. B. Ekberg O. Y.

A. 1, 2, 31.

„Kronan".

B. 1, 2, 9, 13, 14, 16, 27, 28, 31, 33, 42, 44, 46, 48, 51.

M. Strelkoff.

A. 1—3, 6, 7, 10, 12.

G. A. Nyström & C:o.

A. 3, 4, 8.

Lojo Tobaksfabriks A. B.

B. 2, 4, 7, 9, 10, 14, 15.

P. C. Rettig & C:o.

A. 1—52, 54, 56—80, 82—92, 94—135, 137—139.
B. 1—6, 8—14, 16—18, 20, 21, 23—34, 36—40.
C. 1, 2, 4—19.
F. 2—4, 6—10, 12, 13.

A. B. J. & E. Humelin.

A. 3—7, 9, 12, 16, 18, 19, 24, 26, 30, 39, 42, 43.

Gust. R. Fältmars & C:o.

A. 1—17, 19—21, 23—35, 37, 39, 40.

Tupakkatehdas O. Y. Virginia.

A. 39—45.
B. 6—8.
C. 1, 2.
F. 1.

F. Sergejeff.

A. 194, 220, 242, 263—265, 268—270, 272, 274.
B. 66, 82, 88, 91, 92, 94.
C. 1, 30, 43—47.
F. 1, 2, 4.

Anm. 1—4 betyder här: från och med n:o 1 till och med n:o 4.

Viborgs Tobaksfabriks A. B.

A. 1, 79, 80, 83, 84, 86, 87, 89, 92, 93, 103, 104.
B. 98—101, 108, 112.

W. Baronins Eftertr.

A. 1—5, 7, 9, 14, 15, 17, 18, 20, 22, 23, 25, 29, 35, 40—42, 45, 46, 49, 50.
B. 6, 7, 9, 12, 21—24.
C. 4.

Augusta Sandén.

A. 1—3.
B. 9, 16, 21—24, 30, 35.

Luka Stergidi.

A. 5, 7, 9, 14, 24, 25, 31.
B. 2.

Wilh. Klein.

A. 1—5.
B. 1—3.

Matti Roiha & C:o A. B.

A. 1—3, 9, 12, 15—18, 21, 23.
B. 2, 3, 8, 9, 11—14.
F. 1.

Petter Fomin.

B. 15, 32, 49, 50, 57—59.

Maria Kankaanpää.

B. 25, 26.

Vasa Nya Tobaksfabrik.

B. 1, 4, 5, 7—9.
C. 1—3, 5, 6.
F. 2.

Carl Finnilä A. B.

D. 1—4.

Ph. U. Strengberg & C:o A. B.

A. 1, 2, 4—7, 9—19, 21—25, 27—34, 36, 38, 39, 44, 46, 47, 49—52, 54—64, 66—71, 73, 75—77, 80, 81, 83—87, 89, 90, 93, 94, 96, 97, 100—103, 105, 107, 108, 110—112, 114—121, 124, 126, 128, 130—137, 139, 140, 142—145, 147, 148, 150, 152, 153, 155, 156, 158, 160, 162, 163, 165, 166, 168—174, 176, 177, 179, 180, 183, 189, 190, 192, 194—196, 199—203, 205, 206, 208—211, 215, 216, 218—220, 222—226, 228, 229, 231, 233, 235—240, 242, 243, 245—248, 250, 251, 253—255, 257—259, 261, 263—268, 270, 272—274, 276, 278, 279, 281—283, 286, 287, 293, 294, 296—298, 300—306, 308, 310, 311, 313, 315—317, 319—324, 326, 329, 331, 332, 334, 336—340, 342—345, 347—355, 357, 360—362, 364—367, 369—374, 376, 380—383, 385, 386, 389, 391, 392, 394, 395, 398, 400, 403—405, 407, 409, 411, 413, 415—424, 426, 427, 429—431, 438, 441—446, 448—462, 464—479, 481, 482, 485, 488, 490, 492, 493, 495, 497—499, 501—503, 505, 509, 511, 513—515, 518, 520—525, 527—533, 535, 536, 538—544, 546—553, 555—557, 559—561, 563, 564, 566—574, 576—579, 581, 583, 586—588, 591—595, 597, 599.
B. 1, 2, 4—7, 10, 11, 13, 14, 16, 18—21, 24—26, 30, 31, 34, 38, 41—44, 47—52, 55—57, 59, 61—67, 70, 71, 74, 76—79, 81—84, 86—91, 96, 97, 106, 107, 109, 113—116, 120, 122, 124, 128, 130—132, 139, 146, 148, 153, 154, 156, 159, 161, 162, 166, 175, 180, 182, 189, 190, 198, 199, 201, 203—207, 209, 211—213, 216, 222, 224, 226, 227, 229, 232—235, 237, 240, 242, 244, 245, 248, 249, 251, 253—255, 258, 266, 272—276, 278, 279, 281, 284—287, 289, 290, 292, 296—299, 303, 304, 306—309, 312—314.
C. 1, 3, 4, 6—9, 11, 13—15, 17, 19, 21, 23, 25.
D. 1—7, 9, 10, 12—15, 17, 18, 21, 23, 24, 31, 34, 35, 38, 39, 41, 42, 44, 46, 47, 50—53, 55, 63, 66, 67, 69, 73, 77.
E. 1, 2, 5, 6, 8.
F. 1—14, 16—24, 27.

J. Rudbäck.

C. 3, 10, 20.
F. 1.

Förteckning öfver de arbetare, hvilka kunnat användas för statistiken rörande årsinkomsten.

H. Borgström J:r.

A. 10, 11, 15, 16, 18, 20, 23, 24, 26, 31, 34, 37, 39, 40, 42—44, 46, 47, 60, 61, 64, 65, 70, 71, 74, 75, 77, 80, 81, 83, 86, 91—93, 96—99, 101—104, 108—111, 119—122, 124—128, 131, 133, 134, 138, 140, 141, 144, 149, 150, 152, 153, 159, 162, 163, 168, 170, 171, 175, 181, 182, 184, 188, 189, 191, 194—196, 200—202, 206, 208, 209, 211, 212, 214, 216, 232, 233.
B. 1, 5—8, 10, 12, 15, 17, 29—31, 38, 39, 41, 46, 47, 50, 52—55, 60, 61, 64, 66, 67, 69, 72—75, 79—81, 84, 85, 109, 115, 117—126, 128, 129, 133—135, 145.
C. 1—5, 8, 9, 13, 14.
E. 1, 2.
F. 2—5, 7, 8.

A. B. Tollander & Klärich.

A. 1, 2, 28, 63, 74, 102, 112, 183, 187, 190, 193, 195.
F. 1, 2, 5, 9, 10.

A. B. Ekberg O. Y.

A. 1, 2, 11, 15, 22.

„Kronan."

B. 1, 2, 9, 13, 14, 16, 28, 42, 44, 46, 48, 51.

G. A. Nyström & C:o.

A. 8.

Alb. Hagström.

B. 1, 4—6, 8, 10, 18—20, 25.

P. C. Rettig & C:o.

B. 1, 2, 6, 12—14, 17, 18, 21, 24, 25, 27, 30, 32, 34, 36, 38, 39.
C. 2, 4, 6—8, 10—19.
F. 2, 6—10, 12, 13.

A. B. J. & E. Humelin.

A. 7, 12, 18, 19.

W. Falck & C:o. A. B.

A. 1.
D. 1, 4, 8, 18, 20, 24.
F. 1.

„Samson."

A. 2, 4, 7, 11, 14, 21, 22, 24, 25, 28, 29, 34, 43, 49, 50, 53, 58, 79, 84, 86, 89, 90, 95—97.
F. 1.

Gust. R. Fältmars & C:o.

A. 1—3, 5, 7, 11, 13—17, 21, 23—26, 28, 29, 34, 35, 37, 40.

„Virginia."

A. 1, 12, 15, 18, 19, 21, 22, 25, 28, 29, 33, 34, 36, 38.
C. 1.
F. 1.

F. Sergejeff.

A. 1, 2, 5—9, 11, 12, 14—16, 18, 19, 21, 23—30, 32, 33, 35, 37, 39—41, 44—46, 48, 49, 51—59, 61, 64, 66, 70—74, 76, 77, 80—83, 86—92, 94, 95, 97—100, 102—104, 107, 109—118, 120, 121, 123—125, 128—130, 133, 136, 137, 139—141, 145—151, 155, 156, 158—160, 162, 163, 166, 167, 170, 172—176, 194, 220, 263—265, 268, 270, 272, 274.
B. 3, 4, 8, 24, 30, 82, 88.
C. 1, 44—47.
F. 1, 2.

Viborgs Tobaksfabriks A. B.

A. 5, 11, 12, 17, 21, 79, 90, 93, 104.
B. 10, 15, 26, 28, 61, 73, 75, 79, 80, 88—90, 93, 97, 98, 100, 101, 103, 104, 108, 113.

W. Baronins Eftertr.

A. 1, 2, 4, 5, 22, 41, 42.
B. 23.
C. 4.

Augusta Sandén.

A. 1, 2.
B. 22.

Wilh. Klein.

A. 1—3.
B. 3.

Matti Roiha & C:o A. B.

A. 1, 23.
F. 1.

Petter Fomin.

B. 59.

Maria Kankaanpää.

B. 10, 14, 15, 21, 25.

G. A. Lindberg.

B. 3.

Vasa Nya Tobaksfabrik.

B. 1, 4, 5, 7—9.
C. 2, 3, 5, 6.
F. 2.

Carl Finnilä A. B.

D. 1—4.

Ph. U. Strengberg & C:o A. B.

A. 1, 7, 10, 13, 16, 17, 19, 22, 23, 25, 29, 34, 36—39, 41, 50, 51, 54, 56—58, 60, 61, 63, 68—70, 76, 80, 86, 87, 89, 90, 93, 94, 97, 100—103, 105, 107, 108, 112, 115—119, 124, 128, 131, 135, 137, 140, 142, 143, 145, 148, 160, 170, 176, 189, 195, 196, 202, 203, 206, 209, 210, 215, 219, 235, 236, 239, 240, 242, 245—247, 251, 253, 254, 258, 259, 265, 268, 270, 272, 273, 279, 282, 283, 287, 298, 300, 304, 311, 315, 317, 319, 323, 331, 332, 334, 340, 342, 344, 349, 351, 352, 361, 362, 365, 367, 370, 372, 373, 376, 380—382, 385, 389, 391, 392, 438, 442—446, 448, 450, 451, 453—457, 459—462, 464, 465, 469, 472—478, 481, 485, 488, 490, 492, 499, 503, 505, 514, 525, 528—530, 533, 536, 538—540, 542, 544, 546—549, 553, 556, 559, 563, 566, 568, 572, 574, 576—579, 581, 583, 586, 588, 591, 593, 594, 597.
B. 4, 5, 11, 16, 18, 25, 31, 34, 38, 42—44, 51, 52, 56, 57, 61, 62, 65, 67, 70, 76—78, 84, 89—91, 96, 131, 132, 146, 203, 234, 235, 237, 245, 248 249, 266, 272, 273, 275, 276, 281, 303, 308.
C. 1, 3, 4, 6—9, 11, 13, 17, 25.
D. 1—7, 9, 10, 12—14, 17, 39, 42, 44, 51, 63, 77.
E. 1, 2, 5, 6.
F. 1, 2, 4—9, 11, 14, 16—24, 27.

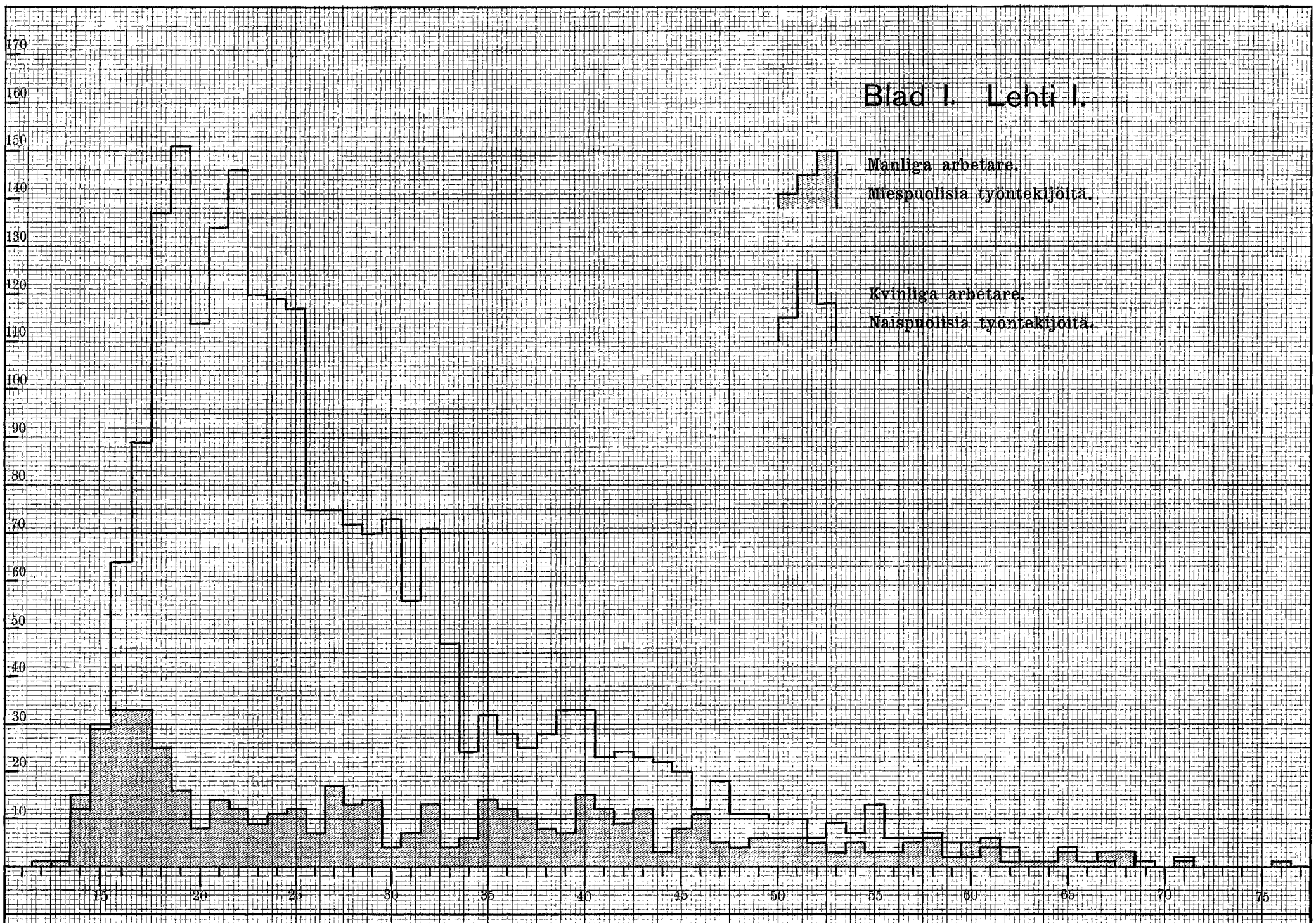
Blad I. Lehti I.
Manliga arbetare.
Miespuolisia työntekijöitä.
Kvinliga arbetare.
Naispuolisia työntekijöitä.
170
160
150
140
130
120
110
100
90
80
70
60
50
40
30
20
10
15
20
25
30
35
40
45
50
55
60
65
70
75

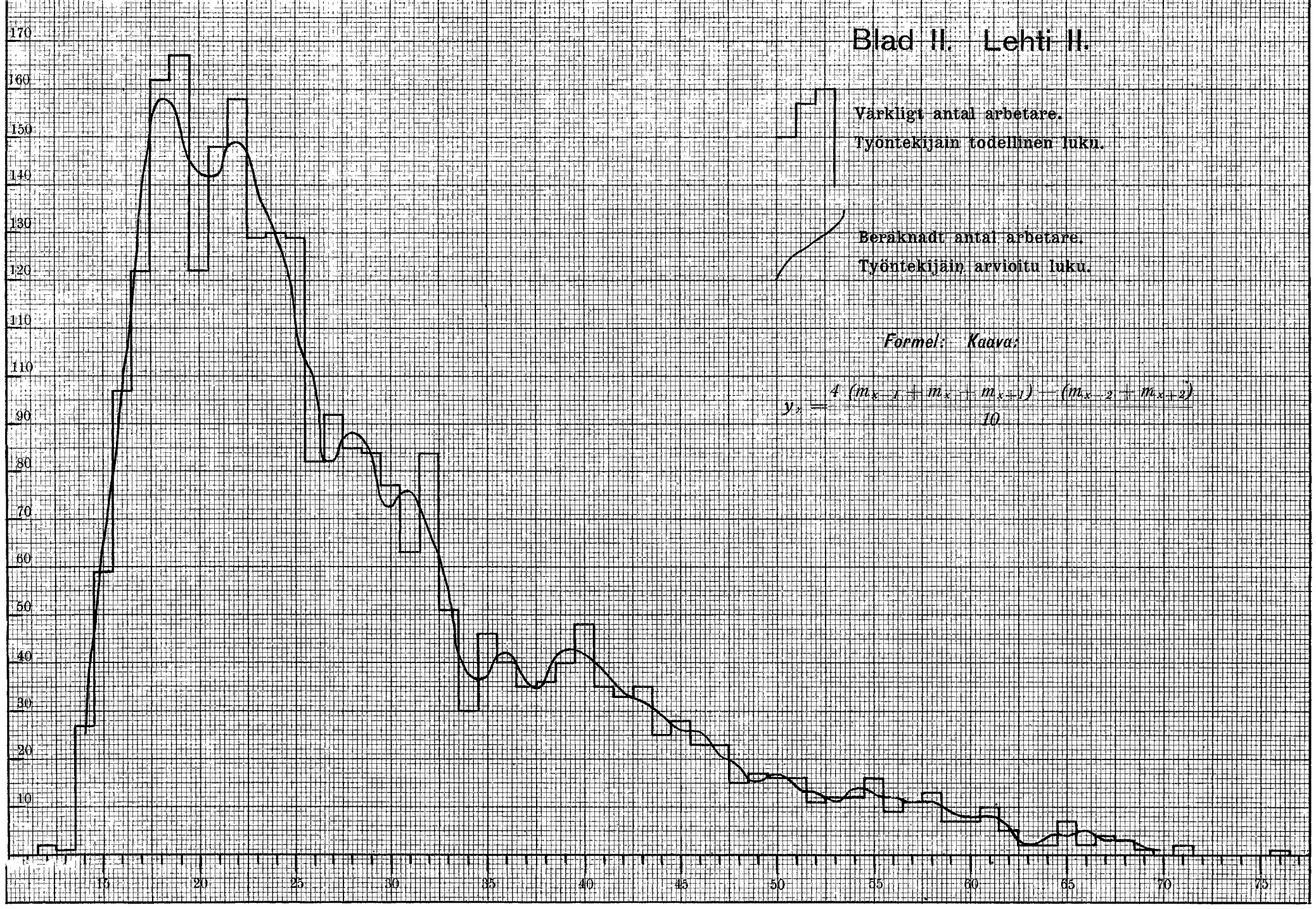
Blad II. Lehti II.
Verkligt antal arbetare.
Työntekijäin todellinen luku.
Beräknadt antal arbetare.
Työntekijäin arvioitu luku.
Formel: Kaava:
$y_x = \frac{4\,(m_{x-1} + m_x + m_{x+1}) - (m_{x-2} + m_{x+2})}{10}$
170
160
150
140
130
120
110
100
90
80
70
60
50
40
30
20
10
15
20
25
30
35
40
45
50
55
60
65
70
75